369.405
MO
v.10-12
incompl.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

ELIAS CZAYKOWSKY
COLLECTION OF
UKRAINIAN CULTURE

369.405
MO
v.10-12
incomplete

The person charging this material is responsible for its return to the library from which it was withdrawn on or before the **Latest Date** stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.

To renew call Telephone Center, 333-8400

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AT URBANA-CHAMPAIGN

AUG 2 1983

MAY 16 1989

APR 2 4 1989

AUG 14 1992

AUG 10 1992

SEP 09 2000

AUG 28 2000

L161—O-1096

ЖУРНАЛ ПЛА

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

УКРАЇНСЬКОГО СТУ

MOLODE ŻYTTIA: The Official Organ of Ukrainian Skaut Mowement.
„YOUNG LIFE" Adr. Lwiw Blacharśka 11. I. Poland.

РІК X. Ч. 1. (70) ЛЬВІВ СІЧЕНЬ 1930.

Бог рождается... Образ Ван Дейка

ОЛ. БАБІЙ.

В ДОРОЗІ.

Не кляну, що терня гостре
На дорозі життєвій,
Що в огонь поніс на костир
Квіти щастя буревій.

Не кляну, що на дорозі
Падав я щодня у пил,
Що на морі у знемозі
Розгубив я сто вітрил.

Не кляну, що не найшов я
Ані друга, ні братів,
Що на крила тільки ловлять
Темні вечорі мій спів.

Бо від кожної тернини
Все міцніє моя міць,
Щось вірлине, соколине
Біль малює край зіниць.

Бо упавши раз на шляху,
Я стаю на кращу путь.
І мандрую знов без жаху,
Хоч на лицях піт як ртуть.

А згубивши раз вітрила,
Розпинаю сто нових.
Не лякає і могила
Того, хто до бою звик!

Не найшовши друга, брата,
Руку вічности подам,
Бо вона лише багата,
Лиш край неї я не сам.

Так іду я, друг незломних,
Завжди юний, молодий,
В Храми Вічности паломник,
Сонця син і брат людей.

.....

369.405
M10
V.10-12
Incomplete

НОВОРІЧНЄ.

„Нація, що хоче увільнитися від суспільних нещасть, мусить пробудитися й зрозуміти потребу правдивого виховання майбутніх поколінь". Цю одну з великого числа вельми глибоких гадок находимо в найновіщому творі Бейден-Пауела, де автор говорить про „Скавтінг і рухи молоді", Ніхто, здається, не оспорюватиме тієї тези Бі-Пі. І якщо ми схочемо приноровити її до наших обставин, до нашої громадянської психіки, то ми мусітимемо занотувати у нашій репортерській хроніці одне відрадне явище: начеб пробудження нашого загалу й вже майже зрозуміння у нього тієї великої вартости, необчислимої цінности пластової ідеї для нас, спеціяльно сьогодні. Два останні пластові зїзди, перший — старших пластунів (ок) і другий — Верховний Пластовий Зїзд — дали наглядний доказ, що зерно пластової ідеї, кинене на українську ниву в 1912 р. принялося й починає все краще розвиватися. Бо майже переломано одну із перепон його розвитку — байдужність української громади до пласто-вої ідеї, до пластового руху взагалі.

Коли ми ставили собі самим питаннє, хто найдужч причинився до повстання того явища — до прочищення української ниви під розвій пластової ідеї — то ми завсіди діставали у відповіді: що одним із тих полільників українського громадянства від сціпенілої байдужности до Пласту — була, хоч як дивно бога, наша пластова преса.

Бо преса являється сьогодні наймогучійшим володарем світа, паном життя й смерти, володарем, що вміє не тільки будувати великанське, але й що може знищити монументальне, найсильніше. Її сила пропаганди є така могуча, що вона може нині перетворити людину, створити нову течію й здавити непригожу для життя, накинути світові своє „я", заволодіти ним. Пригляньтеся найновійшій історії світа — побачите предовгий ряд побід преси. Але володар преса теж і завмірає, а той вмірає. А то діється тоді, коли цей володар не вміє керувати, має за мало або й зовсім не має маси однодумців-читачів. Він не має кого і ким проводити, йому бракує обєкту, на який накидавби він свою волю і від того його сили упадають, нидіють, никнуть.

Все те, що говорилося про пресу взагалі, треба мати на думці, коли згадуємо про „Молоде Життя". Наш пластовий журнал вступив у десятий рік свого істнування. Він розрісся, споважнів і його духовий горизонт поширився. Своїм змістом, *він став цікавий, доступний і для непластової молоді.* На стрічу десятиліття свого істнування прибрався він у нові шати. Прибрався так, начеб на святочне, не тільки сам для себе. Він сподіється, що з Новим Роком прийде до його стрічати непроглядна маса однодумців-читачів. Він теж надіється, що ті читачі-однодумці зложать йому, як новорічний дарунок, передплату, а він, як полководець — що раз то мужніщий і дужчий — поведе їх зате на боротьбу за поширення, поглиблення і закріплення серед українського загалу пластової ідеї, яка має виховати ті вище згадувані Бейден-Пауелом — майбутні покоління. Так думає, такі мережить надії „Молоде Життя", орган українського пласту.

А передплатники й читачі?.. Коби їм на Новий Рік зявились у сні, як гарно й розкішно-прибрані алєгорії-мадонни — ті надії „Молодого Життя", коби, передплатники-читачі, певне, не забулиб тоді переслати „Молодому Життї" цей новорічний дарунок, а може навіть ті, що правда, призабуті з попередніх літ, хоч давно й повсякчасно обіцювані подарки. Всміхнулосяб тоді „Молоде Життя", а його радісний, бадьорий усміх відбивсяб ще більше на його сторінках і ширше й довше прогомонівби серед круга його передплатників-читачів. І вони теж раділиб...

Яка преса — така її нація, і можна сказати — образ „Молодого Життя“ зовнішний і внутрішний, якостевий і скількостевий, буде відбиткою морального й духового стану нашої пластової молоді. Кращий відповідатиме кращому, поганіщий- поганіщому. Бо тільки тоді „Молоде Життя“ зможе як слід сповнити своє завдання, зможе бути таким, яким бути повинно, якщо пластова молодь виповнить супроти нього всі *залеглі, істнуючі й грядущі обовязки.*

А з Новим Роком і заразом новою фазою розвитку „Молодого Життя“ хай нам буде можна пригадати слова Гете: „В міру, як виповнюєш свій обовязок, пізнаєш свою вартість“ і додати від себе „і вартість тебе пізнають другі“.

Тих кілька слів і образів хай пригадається й присниться усім нашим передплатникам-читачам в Навечеря Нового Року.

Т. Довгаль

НА ОБРІЇ...

Он, на обрії,
Страдників пишні надії
Зорями ясно-рожевими сходять.
Он, на обрії
Рвучо — сильні буревії
Страдників блесками волі проводять!...

Он, на обрії
Пишні надії
Страдникам сонцем сіяють,
Хлопці буйнії,
Всі молодії
З рабством стоклятим зривають!...

Горами, долами
Гомін розноситься,
Гомін хитається,
Молодь зривається
Й має прапорами!...

Лавою стійною, красно-потужною
Котиться сила свободи спасенная;
Працею дужою, працею дружною
Здвигнеться доля і слава всміхненная!...
Он, на обрії
Страдників пишні надії!...
Тії надії —
Ми молодії!...

О. Благодір.

Два велитні — гади...

— ...А-гу-у-у!!...

— А-гу! А-гу-у-у!!...

Сусідні гори повторили кілька разів могучо-молодечим голосом оклик свого володаря.

Бо вони його слухали.

Згоджувалися з ним — і, коли він казав: „так!“ — вони хором відповідали „так“!

Він був королем.

Мав велику, тиху державу. Володів тією державою, в якій мав своє військо — хіба гори не військо? Мав теж свою державну скарбницю..

...ген там — в пурпуровому двірці.

Там є схований гріш—на те, щоб прикрасити своє життя...

...й життя оточення.

Дорогий гріш!... Бо аж два роки збираний!...

Ще за яких два роки буде мати два рази тілько... А може й більше?.... Може господар підвисшить йому платню, а може батько стане кметом*)? — Люде кажуть, що це можливе. Він хоч бідний, але кажуть — розумний...

Якби був кметом — мігби дати йому гроші... Він би поїхав за море... Там — кажуть — можна багато навчитися... Казав про це раз переїзджаючий лікар... А потім!.. Ох!.. дух захопило!.. Потім... він купить хату.. піде до батька Маліки і скаже...

...що скаже?

— Пане батьку!.. Люблю Маліку!.. Не можу без неї жити!.. Віддайте її за мене!..

— — — — — — — — — —

Маліка любить його...

А він?..

...Всі гори зрівняв би з долинами, аби вона спокійно ходила...

...мов королева!

Бож вона й є королевою. Королевою його серця й цілого життя...

— — — — — — — — — —

Сонце давно вже сховалося за гори.

Наближується ніч...

Треба зігнати вівці до купи...

Страшенно любить своїх підвладних!...

Часами розмовляє з ними...

Вони все розуміють... — тільки відповісти не можуть... Ось, так дивляться у вічі, — а в очах такий сум... Ніби скарга на когось, що дав їм життя...

...але не дав мови...

Темніє...

Треба спати!..

Пішов до свойого двірця.

* * *

— Б-у-у-м!.. бу-м-м!..

*) староста, війт, начальник гміни в Албанії.

— Ха! ха!.. Ха! ха! ха! ха!... Ха! ха!...

— Ж-ж-в-і-й-у-о-о! Тар-р-ах!..

Прокинувся від незнаного пекольного реготіння і чортівського присвистування.

Щож це є, властиво?

Вже від довшого часу чув, що гори видавали з себе якісь дивні, незрозуміло-нерівномірні згуки...

А коли, останньо, приходили зі села з поживою, — то говорили, що є війна, бо серби хотять визволити свої народи, а притім — заняти їх землю, щоб було можна дістатися до Адріятику.

Казали, що був великий бій на Косовім полю.*) Казали, — що вже нема турків ні в Скоплє, ні Гоштіварі, ні навіть, в Прилепі.*)

А цеж близько!..

Значить — таки дійсно є якась війна...

Старі люде оповідали про якісь давні війни. Вони їх не бачили, але чули це від своїх дідів і прадідів.

Оповідали про якогось світлого лицаря, що з військом перейшов всі гори.

— Властиво, цікаво!... Чого вони всі шукають в моїй вітчині? Пощо нам якісь опікуни?.. Живемо самі!.. Не потребуємо нікого!.. Дайтеж нам спокій!..

А як ні?!

— То самі виборемо!..

Маліка також колись сказала, що ми є окремий нарід... Маємо право до свого самостійного істнування...

...без чужих опікунів!..

І, хоч бідні шкіпетери,*) — але горді...

— Не хочемо нікому кланятися!..

— — — — — — — — — —

Горою проплила велика хмара і на синім небі виринув місяць.

Освітив гори...

Освітив вівці, що збилися ще блище до купи — не бояться!...

А тут далі:

— Ха! ха!.. ха! ха! ха! ха!..

— Б...ах-х-х!..

Здивовані гори повторювали з переляку незнані, чи може забуті згуки...

Протестували проти них, бо перекривлювали їх на ріжні лади...

А хмарки йдуть своєю, призначеною їм дорогою.

Місяць усміхається..

— Король спить!...

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

...Два велитні — гади підсунулися до Османа.

Один — червоний — червоний...

А другий:

...Чорний, аж чорний...

Витріщили свої страшно дрібонькі, погані очі..

А з пащи...

...пашить язикатий вогонь...

Схопив Осман палаш, махнув в право — відлетіла лаба від червоного...

Крутнув в ліво... пів боку відтяв від чорного.

Завернули гади...

Втікли...

— — — — — — — — — — —

Щось волохате торкнулося обличчя Османа.

— Ага!... це ти, Цезар!.. Добрий псино!.. Добрий!..

— — — — — — — — — — —

Пастух збудився.

* * *

Стрілою радія вискочив Осман з шатра, пружинячи свої мязи... Підніс до гори рамена... Розправив їх на боки, як крила птаха...

...ніби збираючись полетіти на сусідний вершок...

...Вірлиним оком оглянув гори й доли...

Далеко в долині показалася групка людей.

Нерозвіяний туман перешкаджає зорієнтуватися, що це за люде.

Але вже з далека можна було заключити, що це не були „гегі“, ані „тоски“.*)

---

*) Генеральне поражения турків сербами в 1912 році.

*) Місточки в Альбанії.

*) Альбанці, армавти, потомки древних Пелазгів з Іллірії.

*) „Гегі“ — населення північної Альбанії, „тоски“ — південної.

В кожнім случаю не були це шкіпетери, бо на головах мали якісь чудернацькі косматі шапки.

Пізнійше розглянув, що кожний має рушницю за плечима та й ще якісь річи.

Ще не бачуть його!..

Не знати, що робити?..

Тікати — не можна, бо проженуть вівці...

А можеб так... вистріляти їх, як воробців...

...Ат! — до чорта!.. Одного набою забракне!..

— — — — — — — — — —

Наблизились!..

Страх, злоба, жаль за селом, за Малікою — помішалися в голові Османа.

Підсвідома інтеліґенція духа підюджувала його до якогось чину, кликала до якогось подвигу...

Підійшли!..

Якась незрозуміла мова... Чудернацьке убрання, широкі лиця з широко насадженими очима...

З їх мови зрозумів тільки три слова:

...Рус... Прілєп... Бітоль...

Зорієнтувався, що це „руси“ йдуть помагати сербам проти турків!...

Проти турків!.

Але й проти них! Бо як один так і другий хотять володіти ними — бідними шкіпетерами..

Почастував зголоднілих вояків кашкаваром*) та свіжою водою, комбінуючи плян пімсти.

Всказуючи напрямок шляху на Бітоль,*) всказав дорогу, яка неомильно запровадить їх в його село.

А він...

На крилах молодости й горячої любови до своєї вітчини скорійше від них злетить до свого села і упередить кмета...

— — — — — — — — — —

Вже зникли за горою... Значить тепер!.. Або... — ніколи!..

З легкістю лані Осман зробив кілька скоків до провалля. Тут є непомітна стежка, що її витоптала звірина!.. Це скоротить йому дорогу о половину... А як-би коло Синього Каменя скочити у низ... Очевидно!.. Чи не забється?... Алеж тоді був би зовсім близко від села... Тільки перейти попід водоспад... Там завше є порожне місце, як нема великої води...

Ось Синій Камінь!..

Ну!..

Ні про що вже не думав... не мав жадного страху... Ховзнув в якесь провалля... Чув, що зачепився за щось.. Заболіло в лівім рамені... і — гепнувся в мягкий пісок.

Пробіг по під водоспад.

Ого!.. Тепер вже все є добре!.. Ось тільки проскочити ці два горбки і буде у ціли.

А там..

— Побачимо!!...

— — — — — — — — — —

В селі в один момент зробився страшний рух. Старі й молоді — все було на вулиці.

Зносили рушниці, приготовлювали набої! Все бігало в ріжні сторони, по кілька разів вертаючись на те саме місце.

Счинився галас, який поступово зменшувався.

Всі ставали на свої, призначені віковою традицією місця.

Османа сьогодні призначено на почесне місце. Він мав бути поруч кмета.

Стаючи на своє місце — побачив недалеко за хатою Маліку, що видавала набої своїм братам і батькові.

Ніби не бачила Османа... Але все зиркала на нього з під тоненьких брів.

О!.. Вона сьогодні щаслива!.. Щаслива за свого улюбленого!.. Бо він — герой!.. І певна, що стане героєм в сьогодняшнім бою! Е-е-х!.. Як би вона була хлопцем!.. Зараз би стала поруч своїх братів і поруч Османа...

— А можеб так підійти до Османа?.. Сказати йому щось теплого, сердечного?..

От — підійду та й скажу... ну як скажу?.. Скажу: слухай, Османе, я на віки твоя й ніщо нас не розлучить!!...

---

*) Сухий овечий сир.

*) Центральне місто Альбанії. Географічно — Монастир.

Не сміло, потупивши в діл смолисті оченята, підійшла.

Осман, ніби занятий був чищенням своєї рушниці.

— Слухай, Османе!...

— Що, Малік?..

...— Знаєш!.. я тобі на свята подарую нову стрічку...

І втікла...

— — — — — — — — — —

Тиша..

Замовк навіть притишений гамір.

Завмерло село...

Ніби покинене...

А все живе — за камяними плотами...

* * *

Волохаті шапки обережно підходять до села.

Здивовані, що нікого нема.

— Мабудь повтікали!..

— Добре мені повтікали.

— Он дивись, з коминів дим йде!.. Мені здається, що ліпше було б „братци“ вернутися!... Щось воно тут ніби порохом пахне.

— Та йди ти — боягуз!.. Ходім, перебєм тих чортів, арнавтів, та може щось знайдемо!.. Хе! хе!.. Якоїсь золотої монети!.. А то може...

Не встиг скінчити.

Зза плоту розляглося кілька стрілів.

Двох впало... Решта покотилася в рівчак, щоб відповідно оборонятись.

Прикриваючись камінням, почали обстрілювати місця плоту, звідки вискакували димки старих арнавтських рушниць.

Той, що хотів поживитися арнавтським добром, почав помалу повзти назад, щоб втікти від небезпеки, аж цільна куля положила його трупом.

— — — — — — — — — —

Очі Османа розгорілись. Він добре примітив, що якраз його куля положила трупом цього третього.

Бачив це й кмет. Бачив і батько Маліки. Мабудь бачила й сама Маліка.

Пильно приглядаючися до цілей, Осман почув, що хтось шарпає його за ногу.

— Малік!.. Пощо ти тут?..

— Може тобі набоїв треба, Османе?.. Ось я принесла?..

— Дякую, Маліка!.. Ходи скорше сюди, бо вертатись тобі вже небезпечно!..

Притулилася плечима до плоту, не зводячи очий з смуглявого, палкого обличчя Османа.

Тепер він видавався їй ще кращим.

— — — — — — — — — —

Цілий день тягнулася перестрілка.

Когось вбито, кількох ранено. По стороні пришелця ворога також чулися стогнання, прокляття... часами.. якийсь ніжний виклик...

... ніби виклик-просьба посліднього поцілунку мами...

Вечеріє...

Трудно розібрати ціль.

Раптом скочило кілька волохатих ворогів й густо відстрілюючись побігли в далечінь.

Військовий оклик радости повторили радісним ехом окружаючі гори.

Ще кілька стрілів. Ще хтось впав...

Стемніло...

— — — — — — — — — —

Сивовусий батько Маліки ростав-ляв чати на ніч.

— А ти, Османе, підеш до мене на вечерю, — суворо дивлючись з під лоба, сказав.

— Гей, Османе! — закликав кмет — маєш обняти сегодня сторожу по півночі.

— — — — — — — — — —

В хаті з витесаного каміння, на мягкім килимі, підібгавши на хрест ноги, сиділа вже ціла родина Маліки. На низенькім, бо заледво яких двадцять чи тридцять центиметрів округлім столі було вже приготовано в ріжних мисках мясо й стручковий перець. На середині великий дзбанок вина.

Війшов Осман і сів на вказане місце.

Маліка підійшла до нього з водою й рушником, щоб обмив собі руки.

Не дивилась на нього..

Але була якась святочна...

— Ну, Османе!.. — підносячи чарку „ракія“*), почав старий батько — заслужив ти на те, аби я згодився видати за тебе Маліку!.. Не можу відмовити доньці, яка хоче своє життя звязати з твоїм... Бери її, шануй, люби, але не забувай про свою рідну батьківщину.

Підняв до гори пістоля. Брати вхопили за свої.

Сальва!...

Чати відповіли густими стрілами й вигуками на честь Османа та його вибраної

— — — — — — — — —

Десь зник туман...

Вівці Османа мабуть вже дивлять-ся на сонце Сонце буде здивоване, що нема Османа..

... того, що кожного ранку привітливо вкланявся...

— — — — — — — — —

Побіг...

.. на зустріч сонця...

— Ще вище!.. Ще!..

— А-а-а!!.

Рамена простягнув до сонця...

— Хвала тобі, альбанське сонце!.. Хвала за тепло і життя!.. Хвала за те, що вчило нас свій край любити..

... і край свій боронити...

— Хвала!!..

І військо — гори відповіло дружньо й весело, — бадьоро:

— Хва-а-ла-а-а!!.. А-а!..

*) горівка

Усім нашим передплатникам, читачам і прихильникам бажаємо Веселих Свят і щасливого Нового Року.

Редакція „М. Ж.“

Я, пластунка.

I.

Мені вільно думати самій про себе.

Мені вільно будувати собі життя самій.

Як то добре.

Можу здобути у ньому все. Все є до здобуття для мене — молот і скрипка, перо, ланцет і книги всі, з котрих вільно вибрати все, що хочу знати й уміти. Світ мій — бо я маю крила вільні.

Я можу обняти душею моєю всі чари Краси, всі сили Весни — бо я є дитина природи.

Хочу жити, так дуже хочу жити повним размахом крил, повним віддихом грудей!

На бурі й негоди біжу з радісним усміхом — бо то є моє життя. Я не йду сама, а в четі таких як я, дівчат. — Чи поруч мене вони, чи по світі — однаково. Знаю, що є така чета і йде зі мною все до „щастя, слави й свободи.“ Ідемо тому, бо хочемо іти, сильні силою своєю і свідомі свого хотіння.

Нема нічого кращого для мене, як чути ту силу й вірити в неї.

І будувати життя самостійно.

Не бажаю собі йти по рожах. Нема такого шляху, хіба хтось кидавби їх мені, здобуті його трудом, може й кровю чиєю. Ні. Волію не мати їх в житті, якщо самій не вдалосяб здобути.

Впрочім, моє щастя не в рожах не в пухах — вигодах, воно — в змаганні.

II.

...Для когось моглаби бути я близьким, щирим, єдиним другом.

Але не метеликом, що тільки мід спивавби.

І не царівною у шовках-самоцвітах, пещеною, в коронi, щоби хтось слухав мого щебетання і все мав для мене лиш усміх:

щоби соловій співав мені пісні що раня;

щоб срібло ночей і злато ранків осяяло красу мою для нього;

щоб він був все лиш тінею моєю, невільником за мене відвічальним;

щоби я жила з його праці-поту.

Ні.

Ні, я хочу двигнути тягар, що зветься життям.

І бути в нашій хаті не лиш прикрасою для нього.

Я хочу бути рівною знанням, щоби мої стремління він узнав своїми.

Щоби ідеї наші мали спільний храм.

І щоб усім його словам могла я вірити немов клятьбі.

Хочу ділити з ним шматок гіркого хліба, і горе, і вевдачі, і недолю,

і бути щитом його чести-волі

і усміхом у смутку та журбі.

І не вязати крил його буйних турботами приземними, низькими (та щоб і він не смів оковами своїми вязать моїх).

Не хочу йти за ним ні перед ним.

Лиш сміло й свобідно — поруч нього як друг, як брат, як близький рідний Дух.

А як колись над Рідною Землею світанок блисне — щоб ми вірити могли, що це є діло наших рук.

Та, що греблі рве.

Орайзен Сует Мердін.

Вір у свої сили, а переможеш.

I. Довіря до себе й продуктивність.

„Я обіцяв своїому Богові, що зроблю це."

Коли Лінкольн*) видав у вересні 1862. р. свою вступну відозву в справі освободження невільників, яке належить до найбільших вчинків у девятнайцятому століттю, то записав оці слова в своїому щоденнику: „Я обіцяв своїому Богові, що зроблю це". Чи може хто сумніватися, що таке могутнє рішення збільшило силу цього величезного мужа і дало йому відвагу довершити діло, за яке взявся? Ані насміх і наруга, ані погрози ворогів ані втеча приятелів не змогли йому відібрати того незломного переконання, що він є здібний беспечно провести свій нарід через найбільший бій у його історії.

Наполєон і Бісмарк**) і всі инші мужі, які богато осягнули, мали безмежну віру в себе. Вона збільшувала їхню силу у двоє, в троє, ба й у четверо. Лише ця віра в себе пояснює досягнення таких мужів, якими були Лютер, Уезлі[1]) або Савонароля[2]). Як могла би

*) Ейбрегем Лінкольн, президент Злучених Держав у рр 1860—1865. Справа знесення невільництва була причиною чотиролітньої завзятої війни між північними державами, що йшли за Лінкольном і південними, в котрих власники плянтацій не погоджувалися на таку реформу. В 1865. р. закінчив Лінкольн війну перемогою, та внедовзі впав жертвою замаху висланників Півдня. Та справі це вже не пошкодило. (Прим. перекл.).

**) Отто Бісмарк (1815—1898) найвидатнійший німецький політик у 19. століттю. Найбільше діло його життя — це обєднання цілої маси більших і менших державок в одну могутню німецьку державу в 1870. році. (Прим. перекл.)

[1]) Уезлі (Wesley) Англієць, основник секти методистів (18. століття П. п.)

[2]) Джіролямо Савонароля (1452—1498), монах Домініканець. Добув Фльоренції рішаючий вплив і зробив з неї своєрідну теократичну республику. За виступи проти Борджіїв спалили його на кострі (П. п.).

звичайна сільська дівчина Жанна д'Арк наглядати й вести до перемоги французьке військо без тої величезної віри в своє післанництво. Ця надлюдська віра дала її таку силу, що сам король її слухав, хоробрі вояки позволяли себе вести як малі діти.

Як Уілієма Пітта[1]) звільнили з уряду, сказав він до князя з Девонширу: „Я переконаний, що лише я можу врятувати нашу країну і ніхто инший". А Бенкрофт пише: „Одинайцять тижнів не мала Англія міністра, аж врешті король і шляхта признали Піттові здібности і передали йому владу".

Бенджемін Дізрілі[2]), жид, з котрого спершу насміхалися, вимусив своїм безмежним довірям до власних здібностей признання а врешті й заряд Англією. Він не тратив відваги й бадьорости, як чув насміхи й сичання в британському парляменті. Відповідав на глузування послів: „Ще колись будете мене слухати". Мав почуття сили, яка зробила його пізніш передовим політиком Англії, а сичання і насмішливі оклики перемінилися в подив і згоду.

Також президент Рузвелт[3]) завдячує свої досягнення лише безмірному самодовірю. Вірить у Рузвелта, як Наполєон вірив в Наполєона. Нема нічого слабосилого, ні боязливого в нашім великім президенті. До всякого завдання приступає він з гігантичною певністю і могутнім самодовірям, з котрим вже в початках битви виграє її до половини. Річ це варта подиву, як світ подається перед кожним отвертим духом і як зникають усі перешкоди з дороги рішучої людини, що в себе вірить. Якжеж знова хтось думає, що не в силі щось зробити, то справді нема способу, щоби це могло йому вдатися. І навпаки, щож може перемогти енергічного чоловіка, якого не відстрашить, ні насміх, ні щонебудь иншого, що проти нього пишуть або говорять? Не відстрашить його ані недостаток ані нещастя, — ніяка трудність не зіпхне його на волос зі шляху, який він собі визначив. Нехай діється, що хоче, його око прямує витревало до цілі, він іде прямо своєю дорогою.

Що казали би ви про чоловіка, який хоче бути правником, а окружає себе чисто лікарською атмосферою і теряє свій час на читання лікарських книжок?

Чи вірить хто, що так стане він колись знаменитим правником? Навпаки, він мусить окружитися правничою атмосферою і цілий вповні посвятитися правничій науці, вглубитися в неї, аж цілком визнається в правничих питаннях. Мусить, що так скажу, нащіпити себе на пни правничих наук, щоби відчував у собі кружляння його соків.

Скільки часу, гадаєте, потребуватиме молодий чоловік, щоби осягнув успіх, якщо перебуває він в атмосфері невдачі і цілий пересякне думками про невдачу?

Скільки часу потребуватиме молодий чоловік, щоби з успіхом дійти до своєї мети, якщо він недоцінює сам себе, про невдачу говорить, про невдачу думає, як жива невдача виглядає і постійно говорить лише про непереможні перешкоди, що станули йому в дорозі — словом, якщо постійно йде дорогою, яка може привести лише до невдачі?

У більшости тих, що терплять невдачу, зачне вестись щораз гірше, як лише зачнуть сумніватись у себе, самі себе не доцінювати і тратити довіря у свою здатність. В тій хвилині, як даш доступ до свого духа сумнівові про себе і стратиш самодовіря — віддаєшся в руки ворогові. Як лише уявиш собі, що ти слабий і недотепа, ослаблюєш своє самодовіря й цим підкопуєш саму підставу всіх дальших здобутків.

Доки поширюєш кругом себе атмосферу невдачі, сумнівів та боязкости, доти не вдасться тобі нічо. Скоріш повинен ти робити навпаки. Всяку думку про невдачу, кождутінь маловіря, му-

[1]) Уілієм Пітт (1759—1806) був двічі англійським президентом міністрів. Зорганізував третю коаліцію европейських держав у війні проти Наполєона Бонапартого. (Пр. п.)

[2]) Бенджемін Дізрілі (Benjamin Disraeli 1804—1881), найвизначнійший англійський державний муж в 19. столітті. Був також талановитим повістярем. (Прим. перекл.).

[3]) Теодор Рузвелт (1858—1919) президент Злучених Держав у роках 1901—1909. (П. п.)

сиш відкинути. Сміливо вдивись у свою мету з відвагою в серцю і рішучим заміром, а тоді побачиш, що все переміниться; одначе спершу мусиш бачити новий світ, заки зможеш у ньому жити. Осягнеш лише це, в що ти вдивився, у що віриш, за що безупинно, борешся.

„Вір у себе; кожне серце дріжить у такт цеї залізної струни".

Знаю людей, що цілими місяцями шукали заняття, бо вони входили до контор зі свідомістю своїх недостач; їхнє поведення зраджувало, що не мають до себе довіря. Їхнє обличча, їхня стать віщували, що їм не вдасться. Вони піддалися, заки ще битва почалася; були свідками проти себе самих.

Як стараєшся у когось за працю, не повинен він вичитати з твойого обличча і поведення таких слів: „Благаю вас, дайте мені заняття; невідіпхніть мене; доля мене ганяє; не маю щастя як пес; я стратив усю відвагу і довіря до себе". Якщо таке вичитає, матиме для тебе лише погорду. Зрозуміє, що ти не є людина, якій міг би довірити і чимскорше позбудеся тебе.

Якщо шукаєш праці, повинен ти входити до контори з обличчам переможця. Самодовіря повинно аж бити з тебе, якщо бажаєш переконати працедавця, що йому придашся. Вже сама твоя приява повинна його переконати, що ти людина сильна, що вмієш працювати енергійно, в доброму настрою і з захопленням.

Самодовіря, могутня віра в себе все була важнійша, як приятелі, як походження зі славної родини, як впливи або гроші. Це найліпший капітал у світі; відкинув більше перепон, поборов більше труднощів і перевів у діло більше замірів, як котра небудь инша людська прикмета.

Розпитував я чимало несміливих людей, чому опустили вони нагоду, яку вміло вхопили инші, що мали менше здібностів. У відповідь признавались вони приблизно ось у чому: „Не маю відваги" — каже оден. „Не маю віри у свої сили" — каже другий. „Боюся пробувати, бо я мігби зробити щось невміло, а тоді з неславою прогнали би мене" — казав третій. „Я виглядав би дуже влізливим, як би так пхався наперед" — казав четвертий. „Це було би нахабно, як би я старався заняти таке визначне місце" — казав инший, „Думаю, що ліпше почекати, аж мене покличуть, або, аж буду краще підготований". Це оминання, ця боязкість і нецінення себе є часто гіршим ворогом удачі, як справжня нездатність. Візьми світло до рук і все матимеш ясно хоч на найблисший ступінь, бо світло йде разом з тобою. Не бажай бачити перед собою цілу дорогу. Досить з тебе одень ступінь.

Учитель руханки в одній дівочій школі каже, що він спершу старається розбудити в дівчатах самодовіря, щоби думали лише про мету, а не про засоби для її досягнення. Вказував їм, що найбільша сила не поміщається у мязах, тільки поза ними—в душі і наводив їм знані приміри, — що людина може в деяких небеспечних випадках, як підчас пожару або в якій иншій небеспеці, виявити силу, яка без міри перевисшає його фізичну здатність. Так учив їх перемагати боязкість і несміливість — ці найбільші перешкоди досягнення.

Я переконаний, що як би ми мали висшу уяву про це, що ми годні, сильнійшу віру в себе, ми могли би виконати без міри більше. Ми малиби цю віру, якщо ми ясніш розуміли би наш звязок з божеством. Ми окалічіли через стару „правовірну" науку про низшість людини. Нема нічо безвартного в людині, що її Бог сотворив. Безвартне може бути лиш те, що ми з себе зробили.

Оден чоловік, що богато літ тому скінчив гарвардський університет та відступив від іспитів, пише, що ізза недостачі довіря до себе ніколи не заробив більше, як дванайцять долярів у тиждень. Инший, що відступив у Прінсетоні, оповідає, що ніколи не зумів заробити більше, як доляра денно. Ці люди не зважуються приняти відповідальне місце. Їхня несміливість і недостача віри в себе зменшує їхню здатність. Головна хиба у богатьох людей є недо-

стача віри в себе і незнання великости своїх сил. Людина живе на те, щоби високо носила свою голову і виступала як переможець, а не як невольник; живе для удачі а не для нещастя; живе, щоби доказати своє Богом дане право на життя. Недоцінювати себе — це злочин.

Як хочеш статися визначним, ти повинен постійно звертати на це свої думки. Я знав одного мужа, що був такий несміливий і здержливий, що не оказував одночасно ані половини свойого таланту; неохота до виступів і нахил до недоцінювання своїх сил дали йому навіть вигляд маловартісного. Цей муж оповів мені раз, як він переміг цей наклін само-недоцінювання. Між иншим, казав він, богато помогла йому така вправа: Ходив улицями, звичайно в тій частині міста, де його не знали і прибирав вигляд людини, що має високе становище. Уявляв, що він є міським старостою, президентом держави, або й президентом Злучених Держав. Самим старанням виглядати так, щоби люди вважали його важною людиною, змінився він не лише зверхньо, але й внутрішньо. Він почав цінити себе без порівнання більше; вплив проявився на цілій його вдачі. Як давнійше йшов улицею, боявся погляду стрічних і стерігся, щоби не звернути на себе їхню увагу; тепер сміливо спонукував і навіть вимагав цеї уваги, бо мав вигляд людини, з якою радо знакомимося. Иншими словами: він зрозумів свою божескість, відчув свою справжню висшість і це відбилося в його самоповажанню і поведенню.

Будь певний, що твій успіх не перевисшить твоєї віри в себе. Найбільший мистець у світі не зумів би намалювати обличча мадонни, якщо носив би в душі образ морального упадку. Як не довіряєш собі, або думаєш про невдачу, ніщо тобі не вдасться. Тому все думай про успіх. Наповни свою душу відрадними оптимістичними образами удачі; це розвіє тіни сумніву і боязни та додасть тобі сил, щоби повсякчасно тобі везло. Хоч би ти який був бідний або звязаний, вперто не допускай до того, щоби сила нещастя й убогости змогла тебе понижити. Постійно усвідомлюй собі свою перевагу над обставинами. Це усвідомлювання своєї висшости, певність що до своїх сил, довіря до своїх здібностий, настрій, що вимагає успіху, як основного вродженого права людини — це все зміцнить цілу людину і додасть нових сил тим прикметам, які підкопує боязнь і недостача самодовіря.

Самодовіря кермує всіма здібностями людини і сплітає їх разом у сильний мотуз перемоги. Воно є основою твердого переконання. Воно є причиною, що другі в нас вірять.

Скільки досягнено при помочі цеї чудодійної сили! Скільки перемог у винаходах, у мистецтві, у відкриттях! Як богато завдячує цивілізація незломному самодовірю своїх винахідників, відкривців, будівничих залізниць, копальняних підприємців, основників міст! Тисячі перемог добула ця сила в науці і в війні, яких слабосилому сумнівови ніколи не осягнути.

Якщо твердо віриш, що ти годен виконати те, що видається иншим неможливе або дуже важке, то значить, що є в тобі досить сили, щоби це виконати.

Чимало людей, які довершили великі діла, не годні пояснити, звідкіля взялася їхня віра. Не годні сказати, чому мали вони непохитну віру, що саме вони можуть зробити це, за що взялися одначе їхній успіх доказує, що щось у їхньому нутрі сягало аж до джерел якоїсь скритої, величезної сили і до можливостів, що виправдували їхню віру І вони йшли вперед, — хоч не бачили нераз ні промінчика світла, — з сильною вірою, що дійдуть до мети, бо їхня віра їм так казала.

Казала їм так, бо була у злуці чимсь божеським у їхньому нутрі, що переступає границі обмеженого і сяга в область безмежного.

Як почнемо вправами збільшувати нашу здатність до віри в себе, до самодовіря, то тим самим зміцнимо всі сили, яких потребуємо для переведення наших замірів у діло. Сама вправа

вірі помагає нам осягнути те, що ми задумали, бо велике скуплення розвиває ті частини мозку, які до цего потрібні.

Люди, що витиснули на деяких річах у світі свою печать, ішли непохитно за своєю вірою тоді, як не бачили світла і їхня віра вела їх через пустелю невзгодин і сумнівів до обіцяної землі успіху. Наша віра каже нам нераз, що ми повинні сміливо йти вперед. хоча не бачимо перед собою серед темряви ніякого світла. Віра є божеський провідник, що ніколи не поведе нас на бездорожжа. Лише мусимо впевнитися, що це справжня віра, а не егоїзм.

Через віру стикаємося з безконечним; вона отвирає дорогу безкраїм можливостям, розковує силу. Вона є правдою нашого існування; є одинокою силою, що ні в якому разі не заведе нас.

Непохитна віра в себе перемагає найбільших ворогів успіху: боязкість, сумніви і хитність. Вона поборює тисячі перешкод, які загороджують дорогу слабосилим і нерішучим. Віра в наше покликання, переконання, що Творець дав нам силу, щоби ми сповнили завдання нашого життя, як нам наказує наша кров і мозок — ось тайна всієї сили.

Убогість і недостатки приходять до нас лише як прошені гості. Нещастя, яких боїмося, прийдуть очевидно. Журба і боязкість ослаблюють нашу духевну силу і ступлюють наші творчі і продуктивні здібности, що ми не в силі є більше ужити. Ляк перед невдачею і недостача віри в свою здатність — це найважнійші причини невдачі. Не одна надзвичайно талановита людина осягнула лише невеличкий успіх, а богато не осягнуло ніякого, бо самі кладуть собі перешкоди в досягненнях і не відважуються їх побороти. Самі обмежують свої сили, самі кидають колоди на свою дорогу, прямуючи лише до невеличкої мети і віщуючи собі невдачу. Самі обезцінюють свій товар замість його вихвалити і цим способом таки дійсно зменшують свої здібности й сили.

Думки — це сила і якщо невпинно певняємо про своє основне право на успіх і про силу для його осягнення, то цим перемінюємо неприхильні обставини і ворогуюче окруження в протилежне. Коли ти твердо постановив щось осягнути, витвориш дуже скоро кругом себе атмосферу удачі і справи розвинуться згідно з твоїм заміром. Можеш зробити з себе маґнет, який притягає успіх.

„Коби так обставини змінилися на краще“ — кажеш нераз. А що перемінює обставини? Бажання чи поступ, — сон чи праця? Чи можеш надіятися, що вони зміняться, як ти лише сидиш і бажаєш, щоби вони змінилися? Мабуть довго будуватимеш дім, якщо сядеш на підвалинах і бажатимеш, щоби він був скоро збудований. Бажання не має вартости, якщо не йде вслід за ним підприємчивість, рішучість і відвага.

Батька Данила Уебстера*) розгнівало і засмутило це, що його син не приняв посади писаря в суді в Гемшир з тисячу пятьсот долярами річної платні, хоч це місце вистарав для нього з великими трудощами. „Даниле“, казав він, „ти справді не хочеш цеї посади?“ „Не хочу батьку; я переконаний, що можу робити щось богато ліпшого. Бажаю працювати в суді язиком, а не пером, хочу виступати діяльно, а не записувати вчинки инших“. Могутня віра в себе була прикметою цього визначного мужа.

Кожну дитину треба вчити, щоби сподівалася великих досягнень, щоби вірила, що живе для успіху, так само, як жолудеви призначено статися дубом. Це жорстокість зі сторони батьків і вчителів, як вони кажуть дитині, що вона дурна або недотепна, або не подібна до инших дітей в її віці. Вони повинні натомість розвивати в ній надію, довірчивість і віру в своє вроджене право на успіх. Слід виховувати дітей, щоби ожидали великих річей і щоби твердо вірили, що Бог дав їм силу для досягнення у світі чогось вартісного.

Без віри в себе і залізної волі є людина лише іграшкою випадків, вит-

*) Данієл Уебстер (1782–1852), був двічі державним секретарем Злучених Держав. (П п.)

ором обставин. З цими прикметами є оролем; але вже в дитячих літах тре- а засіяти зерно, яке зробить з нього ліся переможця в життю.

Якщо бажаєш статися великим, ні- оли цього не осягнеш, як позволиш умкам про нисшість, розгоститись у ебе, думкам, що ти менше цінний, як нші люди, що ти не є такий удалий, о ти не годен цего, або того зробити. ереконання: „не можу" руйнує лише, іколи не будує. Як бажаєш осягнути ось у світі, ти повинен високо дер- ати голову. Повторюй собі заєдно: не жебрак, не бідний я, я не є не- дачник; я князь, я володар. Удача — моє вроджене право, ніхто не сміє ені його зрабувати."

Високе цінення себе не є негар- ою прикметою, навпаки — є святою. інити себе високо, це значить загля- ти щось з безконечного і з його за- мірів що до нас; це значить бачити ве- личній образ того, що мав Творець на думці, як утворив нас, совершенну лю- дину, а не карлика, чи пригнобленого, якого бачуть ті, що не цінять себе і не мають до себе довіря. Коли ми загля- немо щось з нашого безсмертного „я", то побачимо перед собою такі можли- вости, про які ми і не мріяли. Почуття цілости, сили і самодовіря ввійде в на- ше буденне життя і перетворить його. Якщо оцінюємо себе влучно, находимо- ся в гармонії з безконечним; наші здіб- ности є злучені з елєктричним прово- дом, яким переходить до нас безмірна енергія; не станемо дальше блукати се- ред темряви, сумнівів, і безсилля. Бу- демо сильні.

(Дальше буде)

З англійської мови переклав

Мирон Заклинський.

О. Новаківський і Його Школа.

арт. маляр О. Новаківський.

Остання виставка праць учнів арт. Новаківського[1]) відбилася доволі гомін- на сторінках нашої преси. Критика ставилася дуже прихильно до мистець- х змагань групи молодих артистів, під- ркуючи мітко її високий мистецький рі- вень. Мороз, Гординський, Чорній, Іванюх, Луцик Смольський, Трищенко, Друченко, всі учасники виставки, сказали ясно сво- їми працями, що кільканайцятилітні зуси- ля їх великого учителя не змарнувались, лиш у висліді дали українському народові заповідь ряду малярських сил, якими він не повстидається перед мистецьким світом.

Хто такий Новаківський, знає всякий, хто лиш держить руку на культурному живчику нашого народу. Не думаю бра- тись за оцінку його вартости. Великі тво- ри Новаківського ждуть рівно великих критиків.

На цьому місці хочу лиш сказати кілька слів про мистецьку студію (школу) артиста, яку він веде зовсім безінтересов- но від кільканайцяти років.

Учні та їхній мистро творять родину, в якій поза згодою, спільним привязанням та любовю немає місця іншим почуванням. Частенько вечерами засідає до стола учи- теля ціла громадка молодих адептів, а то- ді час летить непомітно, проходять години на любій розмові, в часі якої учні більше

[1]) Вона відбулася у Львові в листопаді 9. в салі Укр. Акад. Дому.

користають, ніж студенти на довгих нудних викладах в Академії.

Днем рисується натурщицю. Праця в робітні йде бадьоро, звучко, хоть іноді зимою мороз вкрадається до слабо опаленої робітні та немило щипає в пальці, хоть по стінах розповзлися батоги — гриби, затроюючи воздух.

У Новаківського немає навчальної системи, правил, канонів. Він вчить кохати природу й її ріжноманітність, а в студіях вимагає щирости.

Закиди спрямовані в сторону Новаківського, начебто він накидав учням свою індивідуальність, наскрізь неправдиві. Навпаки, він пильно стежить за розвитком індивідуальности поодиноких учнів і заохочує їх до шукання власних доріг та індивідуального підходження до природи.

Останні дні внесли в робітню студії надію змін на краще. Ряд визначних наших діячів на культурному полі, обмірковує пляни заложення товариства, яке матиме за ціль мистецьке виховування байдужого досі на індивідуальне мистецтво нашого загалу, а зокрема підпомоги мистецькій студії Новаківського.

Треба надіятися, що в короткому ч сі наше громадянство зрозуміє, що нем лим чинником в духовій культурі є м лярство та відчує потребу створення У раїнської Мистецької Школи.

Тоді покінчиться недоля Новаківс кого, який з повною посвятою веде ст дію і сіра злободенність учнів, які пр цюючи в холодній загрибленій робіт стрічаються з нехітю та ворожістю загал

Вони свідомі будуть того що пер ними не прикрі розчарування, лиш пра доцільна і потрібна.

Волод. Ласовський
студ. Мист. Школи
О. Новаківського

Дописка Редакції: Сподіємося, розбуджене серед пластової молоді зацік лення студією арт. маляра О. Новаківсько не охолоне й що пл. молодь ще більше і явить симпатій супроти автора він „М. Ж.“, ширячи між всією укр. молод заінтересування до школи Новаківськ його творів і творів його учнів, так трібне, як один з мотивів до створе Української Мистецької Школи.

Мирон Заклинський.

ЧЕРЕЗ ДНІСТЕР.

Я лежав на земли в селянській хаті і чекав, коли вже мине душний липневий день. В хаті не було нікого крім мене, господарі пішли ще зранку на жнива. На дворі і в хаті стояла пекольна жара і духота. Надійшла филя спеки, трималася вже кілька днів і ніщо не показувало, щоби вона скоро пройшла. Вона захопила мене в дорозі, а то був би я чекав, аж вона минеться.

Я дивився крізь вікно в село, що притулилося до ріки в дністровому ярі. Ніде не видко живої душі. На полях за Дністром порються Румуни біля жнив. Осміливившися, виходжу в невеличкий морелевий садок. Він увесь привяв від спеки і листя почало жовкнути. Я трясу, падуть на землю жовті овочі; та бачу, що сад не заслонює мене від села. Вертаю до хати. Лягаю знова на землю, шукаю холоду.

Вчора вечером прийшов я сюди. розпитуючи, найшов хату цього селяни бо мені нарисували були її положен Господар віднісся супроти мене з довір Я надіявся, що ще цьогож вечера пе їду човном на другий бік, та госпо пояснив, що з човном буде трудніше. ніш — чого? — перевозили радо й де во, та недавно виловили перевізників, везли їх до Чека та усіх їх там р стріляли. Від тоді бояться господарі ревозити, а як котрий і згодиться то дає великі гроші.

Він пішов до сусіда, що мав чов спитати, скільки хотівби за перевіз і в нувши, назвав велику суму, мабуть вісім

абованців, „миколаївськими". Я зміняв був здалегідь усі свої гроші на царські рубі, бо лише ці російські гроші мали тоді хід Бесарабії. (Українські немали вже тоді оду й на Придніпрянщині). Та їх було мене куди менше, як бажав перевізник.

Ця справа не засмутила мене. Адже плавав не зле. Привяжу вбрання до ий і перепливу!

Господар признав, що це добрий ляв. Близько села є, мовляв, кілька таах місць, де Дністер при обох берегах лкий і переплисти не буде важко.

Як ми так розмовляли, почувся на розі тупіт коней і за хвилину проскало у нестримному ґальопі кількох їздців.

Господар сказав, якось півголосом, о це башкірська стежа. Я відчув під ту зилину, що в хаті захистно.

— Чи часто вони так їздять? — пив я.

Ні, не часто, та годі знати, коли ме надїдуть. Як зачинає темніти — від оді не вільно нікому бути близько ріки, оч би яку пильну мав працю. Худобу вчасу женуть пастухи до дому. Коло іжа не вільно теж довше поратись. Аж рана там їх право, оцих Башкірів, що ережуть границі. Як наручно господам звозити збіжжа ночами, бо нема жари воно не висипається — та з тих піль, о блище Дністра заборонено. На дальих полях працюють ночами. Румуни за кою теж працюють.

Усе це пригадував я і передумував, жучи на земли.

— — — — — — — — —

В полудне прийшов господар, щоби брати у поле на полуденок хліба і слик, які вони давно обтрясли.

Я розпитував, чи від румунських сеін мені ховатися, як уже буду на тамі боці.

Ліпше зроблю, радив господар, як від х буду ховатися. Давнійше було їм байже, як хто переходить ріку, та тепер таких лихі. Оце зо три тижні тому апилося, що румунські граничники злоли одної ночі аж чотирох, що переправлися на їхній бік. Привели їх до старго, а цей наказав зараз відвезти їх на. Граничники збудили в селі одного Румуна, що мав човен і примусили зібратися й перевезти тих чотирох. Чи човен був за малий, чи вони не сиділи спокійно, досить, що на середині ріки човен перевернувся і вони всі пять потопилися. Від тоді Румуни дуже люті за свого чоловіка, що дурно загинув. Могливби мене видати граничникам або жандармам.

Господар пішов. Поволі волікся час. Я передумував котрийсь раз усі подробиці переправи і питав себе: „Котрої річи не обдумав я добре? В чім моя обчислення покажуться не точні?"

Я найшовся в дивному стані. Про дальшу будуччину не міг я думати, бо її відгороджувала від мене трудна і непевна переправа найблищої ночі. Про переправу передумав я все і не мав більше терпеливости. Як поволи котиться сонце до заходу! Ще цеї ночі матиме моє життя трівкий зміст і який инакший від усього дотеперішнього.

І я звернувся думкою до минулого, до того, що привело мене сюди — над кордон.

II.

Бій біля Чуднова в квітні 1920. р. Хоч під чужим прапором, та завзято змірилася бриґада У. С. С. зі сильним тепер противником. Та він наступав цілими дивізіями. Хто не був убитий або ранений, попав у полон. Недобитки відступали спішно попри Козятин на південь. Подібна поразка стрінула й сусідні більшовицькі дивізії. Дорога на Київ була відслонена.

Старшини від артилєрії зробили заговір, напали на червону команду бриґади, вона розбіглася, а бриґада приєдналася тимчасово до одного повстанчого відділу. Тоді я одинокий раз за всю війну бачив військо з косами.

На бриґадних старшинських зборах вибрали серед грімких оплесків командантом бриґади заслуженого і популярного полковника Бізанца. Опісля обговорили учасники зборів нове положення бриґади. Воно було критичне: Бриґада находилася між фронтами двох своїх противників; оден відступає, другий продовжає наступ. Довго лявірувати з такими величезними обозами і без піхоти не вдасться. Прий-

деться йти шляхом двох инших бриґад У. Г. А. Щоби врятувати велике богацтво — обози цілого корпуса, (бриґаду У. С. С. зорґанізовано після тифу з недобитків 2. корпуса) — наказано парляментарам, що відїздили на переговори, шукати звязку з наступаючими наддніпрянськими частинами і їм віддати ці обози.

Парляментарі привезли від команди польської дивізії наказ, щоби бриґада відійшла на призначене їй місце та зложила збрую. Обози одержить найближча наддніпрянська дивізія.

Старшини довго радили, та виходу не було.

Полковник Бізанц видав бриґадний наказ: Хто хоче, може з бриґади відійти. Всіх старшин і стрільців звільняється від обовязку оставатися в своїх відділах. Нікому він не в силі забезпечити особисту свободу.

Ось і кінець війни! Давніш я уявляв, що це буде хвилина захоплення, а в ній не має нічого святочного.

Чи богато стрільців скористало з останнього бриґадного наказу — не знаю. Скорше, що мало. Надмірно важкі хвороби і злидні та довголітня військова служба ослабили ініціятиву і відвагу супроти життя.

Я йшов деякий час із бриґадою, та як вона стала наближатися до призначеного місця, взяв я свій наплечник, та пішов куди очі ведуть.

Мандрував я кілька днів. Стояла чудова весняна погода. Селяни всюди цікавилися новими гістьми. Ранками й вечерами бачив я на вулицях сіл гурти, а декуди й віча. Розпитували, що тепер буде, які нові порядки. „Годі знати на певне, що буде“ — казав я. „Одно ясне що землю відбиратимуть“. „Не дочекають“ — відповідали на це селяни. „Ми їх так пожемемо, що не знатимуть, куди втікати. Тут ще не такі бували“. Розпитували мене, хто я такий і куди йду. „Йду далеко“ — казав я — „а хто я такий — угадайте“. Вони вгадували, що я вертаю з полону. Я притакував.

Одної днини найшов я для себе заняття — навчання чужих мов — і лишився в селі. Тут відпочав після війни. Богато їздив човном, бавився, купався. Війна зі своїми невдачами, катастрофами, пригнобленням, віддалилася і забулася серед радощів. Це село було далеко від битих шляхів і більших міст. Згодом дійшла сюди вістка, що більшовики заняли ці околиці, та що їхній фронт далеко на переді.

З початком шкільного року приняв в однім селі місце вчителя. Матеріяльне положення вчителів було важке. З волосного освітнього комісаріяту діставали платню неправильно, раз на кілька місяців, а вартість гроша меншала невпинно. Пайок (муку і крупи) діставали також неточно і був він смішно малий. Прожити з бідою могли вчителі лише таким способом, що батьки учнів платили їм грішми і збіжжям. Хоча до того всего не мав я зимового плаща та й убрання виповідало службу, не дбав я про це всє, бо за час війни загартувався та привик до всяких недостач і невигод.

Серед зимової тиші я думав про будуччину. Життя в цій закутині подобалася мені. Я почував, що мігби в цій околиці лишитися жити. Я ніяк не надіявся стрінути на далекій провінції серед учителів і попівських родин стільки людей з великою освітою, з вродженою інтеліґенцією і сильним характером. І все це свідомі Українці. Прихильники-ж Єдиної Неділимої, були це люди безнадійно убогі духом. Селянство розрухане з давнього животіння і пасивности жваво цікавилося попри справи земельної і фінансової політики також усякими справами всеукраїнського значіння і добре визнавалося в них. Як приглядався я своїму окруженню, сильнішала моя віра у велике майбутнє нашої нації. Та одночасно пригадував собі, що ніколи раніш не плянував на повоєнні часи сидіти на глухій провінції і пройти через приманчиве, буйне, неповторне життя по вузькій стежці. Ось уже війни нема; можу робити спроби, щоби урядити життя по своїй волі.

(Кінець буде)

Час відновити передплату
на 1930. рік.

Джемборівські типи пластунів; зліва на право: француз індієць, американець і данець, шотляндець, єгиптянин, мадяр. американець, і араб.

Скавт.м. Л. Б.

З поїздки на Jamborèe.

Перший день на Джемборі.

Увійшли ми до брами, можливо найбільшого в Анґлії, Арров-Парку. Рух авт, грузовиків. роверів, ряди пл-нів і пл-нок заімпонував нам. Бачимо, що багато пл-нів і пл-нок керує автами. Приємно, але й заздрісно дивиться.

Ми підійшли до інформаційної канцелярії запитати, де нам розміститися й будувати шатра. Бідна анґлійська пл-нка довго перевертала всі папери, списки, радилась і питала других, дзвонила телефоном, але місця для „української делеґації“ не було. Ми розуміємо, що інакше й не могло бути, однак стоїмо й чекаємо. Врешті дали одного пл-на, щоби нас кудись відвів. Ми й не питали куди. Все одно, аби бути на Джемборі. Нагрузились самі, дещо взяв чемний наш провідник. Рушили в дорогу. Дощик крапає дрібонько, але докучливо. Ідемо та ідемо, вже пару разів відпочивали, проходимо через ріжні табори, забудування та все питаємо, де то наше місце. Усі ми зіпрілі від тягару своїх річей, пластової літератури й українських виробів, головно гончарських. Довгий Арров-Парк ми ніколи не забудемо.

Нарешті привели нас до закутку Парку, на дорогу „Бурого буйвола“ й вказали місце. Зголосилися ми до сусідів, представилися, познакомилися і поінформувалися, де, що й як дістати. На цьому місці треба згадати, що чеська делеґація, головно в особі комендanta Др. Воденка, Др. Казіля, був. комендanta табору в Берні, інж. Ганзелка, який знав нас з участи на зїзді пл-нів Моравії, відносилася до нас дуже сердечно й помогла нам, чим могла.

Джемборі було вже в повній силі. Розбудовані табори, десятки тисяч ріжних типів шатер, ріжнородні національні й пластові прапори маячіли над всім Арров-Парком. Ми приїхали перед відкриттям Джемборі. Поспішно поставили шатра з підставами з папи, позабивали коли на ліжка й раді були, що могли сховатися до шатра від цікавих оглядин таборів пл-нів і пл-нок, які докучливо заглядали до нашої роботи. Змучені дорогою, ношенням тягарів, будовою шатер і ліжок, пізно вечером заснули ми на незакінчених ліжках з кругляків. Соломи не добули, бо вже пізно й ми приїхали чи не останніми.

Рано дня 31. липня 1929. о год. 10. відбулося офіціяльне відкриття Джемборі. Вимашерували всі пл-ни на велику рівну площу, де був побудований стадіон (гл. світлина в попередньому ч. „М. Ж.“). Всі народи уставилися після азбуки. Спереду стадіона стояли підвищення для промовців. На даху стадіона вміщені були прапори всіх держав теж після азбуки. Польський попав якраз у центральне місце. Нашого, на жаль, не було, бо ми не є членами Союза. Найвище місце займав прапор Королівський. На середину площі вийшла музика королівської ґвардії і дві

сотні шотландців з їх національними інструментами. Зїзд відкрив заступник анґлійського короля Принц Карнавтський. Рядом з ним стояв світовий Начальник, Бейден-Пауел, який загнутим індійським рогом, дав сиґнал відкриття Джемборі. Далі слідували промови, між инжими й промомова Бі-Пі.

Промова Бейден-Пауела на відкриттю Джемборі.

(вільний переклад).

„Jamborée" блищиться й обіцяє бути великим проявом досягнень в ділянці Пласту від часу народин нашої світової орґанізації. Думаю, що буде воно великим поступом до покращання міжнародних зносин і ясно бачу, що пластуни мають велику можливість осягнути цю ціль.

Вернімось до минулого. В передісторичній добі лучилися люде зі собою в більші громади — племена, щоби спільно забезпечувати собі спокій. Їх провідником був страх. Пізніще племена лучилися в народи, аби силою обезпечувати своє становище. Творилися держави, а в життю людей став переважати розум. Люде тужили за цивілізацією.

Ми находимося нині на дорозі до світлої ери. Щож принесе нам будучність?

Досвід світової війни вказує нам, що правдою є слова: „насилля є безсильним"! Щоб щастя заваготіло над світом—нетреба вживати зброї. Скорше доконавби цього рух братерства, *скріпленого признанням прав ближнього**).

Правдива демократія спочиває на рівности і свободі. Не є вона, як то часто думають, привілеєм якоїсь одної кляси, а то тим більше, що та кляса буває часто того недостойною. Насамперед найнагальніщою потребою є, щоб наступило внутрішне зєдинення держави. Колиби еґоїстистичні почування котроїсь одиниці були підпорядковані наміченому ідеалові, відтак вірности тому суспільному ідеалові, що стремить до добра всіх, тоді боротьба клясова, релїґійна і політична відійшлаб на дальший плян і вкінці зовсім заниклаби.

Тих засад можнаб було держатися і на міжнародньому полі. Завдяки взаїмному вирозумінню і добрій волі, не поминаючи загальних інтересів, зниклаби расова ворожнеча. а це тому, що заступивби її мир і взаїмне задоволення.

Доказом,що це не є якимсь нездійсним сном, є вже на світі такі звязки держав, як Зєдинені Держави Америки. А ще нагляднійшим звязком є британський „Commonwealth" ріжних народів.

В будучности не є неможливим, що таке зєдинення може прийти між европейськими державами або державами сходу. Сьогоднішні потреби і розвій комунікації помагають здійсненню того сну.

Всі народи є сьогодня в далеко вущих рамцях, як були тому 10 літ, завдяки взаїмній виміні друку, завдяки торговлі, комунікації, спортові, поступам науки, літератури і т. д. Світ стається меншим, коли поширюється перспектива. Загальні потреби, які заходять між народами, вже тут є; бракує ще ширшого власництва, ліпшого духа, щирого довіря, приятельства народу до народу замість недовіря і суперництва, які ще сьогодня беруть верх.

Цей ідеал, який треба осягнути, вимагає досить еверґії до свойого здійснення. Підставою всіх релїґій в їх первісному вирі був культ братерства людей під охороною Бога. Колиб подібний душевний стан був добром всіх, тоді спокій і щастя осінилиби людство. — Але цей ідеал був опущений сектярями і теоретиками та попсований протягом століть. А люде мають нахил дарувати, щоби оправдати той упадок, що не можна змінити психіки людства.

Потрібно її врешті змінити, а в кождім разі можна змінити марні пересуди народа, і то конечно в короткім часі одної ґенерації, а це вдасться тоді, коли прийде одушевлення новим ідеалом. Туреччина н. пр. змінила своє обличча в часі війни, таксамо Росія й Італія. Клич, якщо він є творцем захоплення, може переконати молоду, розумну істоту.

Вениямин Кідд говорив: „Горе вам, сліпі провідники, що хочете змінити лице світа демаґоґічними кличами. Вступіться

*) підчеркнення наше — Ред.

з дороги, бо инакше нарід буде мусіти вас прогнати! Здайте молодь на нас, а ми витворимо нового духа і нову землю в часі одної ґенерації!"

Переконалися ми, що скавтам можемо сказати новий загальний клич і не мусітимемо боятися, що вкажемо юнакам надто високі ідеали.

Двайцять літ нашого розвитку вказало нам гідний уваги поступ, який ми робили, а дозволимо собі пророкувати ще більший поступ за слідуючих 20 літ. Повинні ми мати ту силу, ми провідники, що стремимо до тої ціли, вполти цей ідеал у всю молодь в цивілізованих краях світа!

Ввели ми вас в життя, а сьогодня дальше розвиваємо, правдиве братерство, яке є натхнене думкою служби для загального добра а не самолюбства. Є то початок ширення доброї волі і взаїмної помочі, які є ключем до єднання і свободи на землі, як також мира і добробуту світа.

На перший погляд видається, що ця задача не по нашим силам. Але пригадаймо собі, що сам скавтінґ видавався смішно смілим перед 21. роками.

Коли ми собі виткнемо таку ціль, то її досягнемо, або принайменче зближимося до неї.

Минулих 21 літ — це була доба основання і розросту скавтінґу. Наш шлях розвою сьогодня забезпечний і ми можемо приступити тепер до більш причастних потреб. Це Jamborée піддає нам надзвичайно вигідну нагоду зробити крок вперед.

Жадаю того, щоби ми не лише оставили наших скавтів в таборах инших народів, але буде потрібним заставляти їх до того, щоби вони вжили кождої вільної хвилі на взаїмне пізнання і навязання сердечних відносин зі своїми свіговими братами. Кождий молодець зможе відійти з Jamborée зі свідомістю нового післанництва бути апостолом мира і доброї волі у всіх середовищах.

І коли усильно стараємося про те, щоби виховати добрий гурт учинних скавтів, і орґанізувати повні заняття табори, не сміємо стратити з перед очий, що це лише середники, ніколи сама ціль! Наше післанництво є ще вище, бо мусимо роздути *вогонь любови і великої посвяти*, які колись переможуть демона самолюбства".

* * *

Розголосники передавали нам промови. Музика грала безперерви. Перші вийшли американці. В ряді йшло по 20 пл-нів. Спереду несли державні, а за ними пластові прапори. Ці прапори були величезного розміру й було їх багато, особливо у данців. Майже усі пл-ни усіх держав схиляли всі свої прапори до землі, проходячи коло прапору королівського й заступника короля, який був у пл. однострою з коротками штанятами, взагалі довгих у нікого не бачили. Лиш американці, французи та ще дехто гордо пронесли свої прапори, не схиляючи їх. Відчувалося велике пошанування малих, новоутворених держав маєстату Великої Британії. Навколо пластунів—учасників Джемборі стояла маса англійських пл-нів, які разом з тими, що вже пройшли, викрикували на своїх мовах пластові кличі. Разом виглядало це імпозантно й відчувався піднесений настрій у всіх. Дошик не переставав кропити, але то не перешкоджало. Нас зворушували маса пл. молоді, її веселий настрій, гумор і пластове братерство.

Перший раз бачили ми близько себе пл-нів майже цілого світа. Море кольорів, ріжних відзнак, прапорів, ріжниці однострої — все те переходить перед нами й ми не в силі всього того вдержати у памяті. Перше враження стрічи з пл-нами не стратило сили й до нині. Бракує слів і вміння все те описати. Бачите в кратчатих, вовняних сорочках американців, а скоро за ними з довгими білими мантилями — арабів, далі чорних негрів, сіямців з шкірками тигрів на капелюхах або зі шкіркою голови окулярника на поясі, чорні змінюють білих, білі жовтих японців, китайців, довгі кольони (2000 пл-нів) французів, в яких бачимо священників, зміняють короткі гуртки австралійців, армян, словянських народів, між ними й нас. Гул чути недалеко. Вгорі літає аероплян, безконечне число фотографів — зі всіх боків. Вони роблять зняття.

Після промови світового Начальника, Бі-Пі, сталася подія, яку рідко коли доведеться бачити. Вся маса пл-нів заревла на своїх мовах „Слава", знялася з місць і, піднявши капелюхи на палиці або вимахуючи руками, кинулася зі всіма прапорами лавами до світового Начальника. Бігли й ми й кричали як усі, бо охопив нас настрій, який рідко коли буває таким.

ЛИСТИ З ЗАКОРДОНУ.

Міжнародній табор пластових провідниць у Бєрвіль (Bierville), Франція.

(Лист з Франції).

Великий табор, що відбувся в липні 1929 р. — був розбитий в приватному маєткові у доволі глухому закуткові Французького Острова*) за дві години їзди від Парижа.

Його заздалегідь влаштували французькі, (головним чином паризькі), провідниці та досвідчені пластунки, щоб показати чужинкам технічний рівень тутешнього жіночого пласту. Ріжної форми шатра біліли, жовтіли, зеленіли й сіріли серед лісу та на кількох прогалинах. Були навіть два величезні брезентові бараки, де відбувалися збори підчас дощу.

Бажаючи зазнайомити якнайбільше чужинок з французькою землею, організаторки табору поділили цей останній на вісім частин, з яких одна носила назву Парижа, а кожна з решти назву якоїсь фр. провінції. Звичайно провінції лежали не так, як на мапі. В таборі була своя окрема географія, бо щоб дістатися з Альзасу до Оверні, треба було пройти через Бретань. (Погляньте на мапу Франції!..)

В кожній провінції щогла, на ній має хоругов зі старим гербом тої провінції, а під нею часом і атрибути: веретено в Брентані, ловецький ріг в Акітені, в Бургоні, де багато монастирів, — на щиткові намальовано середньовічний світоч, і таке инше. Кожна „провінція" варила сама собі їжу в своїй кухні, дотепно влаштованій і забезпечній від дощу дахом. Провінції поділили між собою чужинок і знайомили їх з місцевим фолькльором. Це була доволі влучна думка, бо й самі французи звертають далеко менше уваги на щиро-народні прояви, ніж инші, особливо славянські, народи.

Якіж краї брали участь у зїзді?

Найбільше було представниць англо-саксонської раси: англійки, (з Метрополії та з кольоній), американки, канадійки. В меншому числі були: норвежки, данки, голяндки, бельгійки, литвинки, швайцарки, польки й одна чешка. Німецької делєгатки, на жаль, не було (якісь пашпортові труднощі). В Еспанії пластунок нема, а італійська організація не признана Бейден — Пауелем.

Більшість делєгаток знала французьку мову, хто ні, — знав англійську або німецьку. В таборі було чимало перекладчиць з особливою відзнакою: голова Сфінкса. Кожна учасниця табору носила вишитий щиток з гербом своєї „провінції".

Всі учасниці збіралися що дня. Чужинки по черзі знайомили присутніх з жін. пл. рухом, його методами та досягненнями в їхній країні. Французки показували своє пластове життя наглядно що дня в „провінціях". Відбувалися також „meditations" на теми виховання та дебати. (Meditation — так тут зветь-

*) Ile de France: назва не дуже великої фр. провінції.

ся пластовий виклад, наприклад: пояснення чи поглиблення якоїсь точки пластового закону. Після викладу 5-10 хв. обовязкової мовчанки). Ці „meditations“ (дослівно — роздумування), є, здається, особливістю французького жіночого пластового руху, який і надає їм великої ваги. Одна бельгійка сказала, прощаючись: „Ми відчули живий огонь (de la flamme), у французькому русі“. Французька провідниця, що передає ці слова, важає, що бельгійка мала на увазі саме оці meditations.

Пластункам може цікаво знати, як виглядав сей міжнародний натовп пл-нок.

Французькі пластунки ходять в захистних або брунатних однострояx; хустини рішуче заборонені навіть в таборі (можна носити лише на голові, або при поясі для маневрів). Замість них краватки пришпилені відзнакою: срібний листок конюшини з літерами F. F. E. (Federation francaise des Eclaireuses). Ті, що склали присягу, носять листок конюшини з зеленої смалі і трохи більший. Французькі пл-ки не носять жадних відзнак умілости (баджі). Відзнаки іспитів та ранги — це дуже малі ріжнокольорові зірочки.

Чеський однострій дуже скидається на французький. — Англійки вищої ранги мають дуже мілітарний вигляд в їхніх темно-синіх однострояx: френчі з ковнірами по горло, перетягнуті шкіряними пасами, при яких так і ввижається кобура з револьвером завдяки шкіряним футлярам з фотогр. апаратами, з якими вони не розлучаються. В декого були навіть аксельбанти, чи щось в тому роді. Крім того англійки залюбки носять чоботи, (у Франції це виглядає досить дико), та довгі шкіряні рукавиці на мушкетерський лад. За те в їхніх шатрах на складних столиках завше видно чорну Біблію.

В синьому ходять також канадійки, бельгійки, швайцарки, голяндки, данки та норвежки носять капелюхи пл-ів. Трохи дивують серед инших американки: їхній зелений однострій зовсім не кидається в очі на вулиці і робить дуже приємне враження своєю скромністю та смаком. В таборах амер. пл-ки носять білі блюзки та дуже широкі шаравари до колін.

Що до відзнак; то Англія, Франція, Швайцарія, Спол. Держави, Норвегія носять листок конюшини. Лілея у данок та чехослозачок. Листок рути у литвинок з девізою Su-dek — будь готова. Щиток зі стидізацією якоїсь рослини в голяндок. Три символістичні круги національних барв нанизані на просту жердку в бельгійок; ця відзнака занадто довга й досить не гарна. Її мають змінити.

Господині табору з щирим жалем прощали чужоземних сестер, але разом з тим мали радісне почуття добре виконаного обовязку. Ось що казала при кінці табору одна моя знайома провідниця: „З самого ж початку табору всі ми добре порозумілися між собою. Та в контакті з цими чужоземками відчули ми, що ми, французки, і кожна з нас, інстиктивно намагалися дати пізнати гостям не лише наш рух, але й нашу націю з її чеснотами, нашу стару французьку ввічливість — courtoisie, заставити чужих полюбити наші пісні, убрання, краєвиди, нашу Францію! Чужинки робили те саме. Але в таборі панувало весь час щире „сестерство“ *) в найширшому значінню сього слова.

Отже й не диво, що для учасниць цей табор повний чину, доброго настрою та щирої симпатії до инших, промайнув немов багатий враженнями, виразний, але короткий сон. „Короткий! Занадто короткий!“ — лунало при останній польовій ватрі.

І це були страшні слова — вирок польового суду. Обвинуваченого присуджено на страту, яку виконали негайно: Міжнародній Табор (соломяне опудало) скоро зайнявся й згорів. На другий день судді спакували свої торби

*) la sestraite: — сестерство, слово нове дуже поширине між пл-ками, але не зустрічається ніколи у клясичній фр. літературній мові.

та поїхали до Парижу, де чужі делєгатки разом з групою фр. провідниць були приняті в Hotel de Ville, (Ратуша), а потім відвідали б. королівський палац у Версалі.

Чужинки повезли з собою чимало дарунків, виконаних французькими пл-ками: гарно переплетені збірники народних пісень з нотами, ляльки в одягах ріжних фр. провінцій, або в одностроях фр. пл-ок (з ножиками, що різали, і свистками, що свистали!).

Будучий табор відбудеться вже в якійсь иншій країні. „Але трохи вашого духа лишиться на цих прогалинах", — сказав раз власник Бєрвілю зібраним навкруги ватри провідницям. І дійсно, в Бєрвілі не переводиться ніколи пластовий дух. Як тільки настануть які ферії, вже там біліють шатра двох чи трьох відділів пл-нів та пл-нок.

Л. П.

Ст. Іваницький.

На шляху до духового удосконалення.

I. Про помічування і обсервацію.

Неоціненою прикметою є добре помічування і обсервація того всього, що находиться довкруги нас. Але добре і корисне обсервовання не є таке легке, як декому може видаватися. Це бачимо з отсього прикладу:

До славного природника Агассіца зголосився раз один молодий чоловік з просьбою приняти його на ученика. Агассіц виняв зі слоя зі спіритусу рибу і поручив кандидатови оглянути її докладно. Сам вийшов і заявив, що по 10 мінутах верне, щоби почути звіт нового учня, що цікавого він на рибі зауважив. Молодий кандидат хотів по 10 мінутах здати звіт природникови, однак Агассіц не позволив йому прийти до слова і заявив, що вислухає його щойно тоді, коли він оглядатиме рибу ще через пару годин. Після того часу професор Агассіц вислухав звіт молодого чоловіка, але після його заявив йому: „Ви ще добре не придивилися рибі, обсервуйте її далі". Через 3 дні мусів бідний кандидат мучитися, щоби на рибі відкрити щось нового, але ще по літах заявив він прилюдно, що це була найважніща і найкраща лєкція зоольогії, яку він колинебудь одержав і що вона дала йому зовсім инші напрямні студій на ціле життя!

Тому слід вправлятися нам, пластунам, у корисному помічуванню і обсервації.

Скільки разів виділи ви вже входову браму дому, де мешкаєте! Старайтеся тепер нарисувати на куснику паперу з памяти так, як умієте, з всіми подробицями і порівняйте свій рисунок з оригіналом, а побачите, скільки детайлів ви не помітили.

Обсервуйте свої черевики, відношення ширини до довготи, закривлення рубця підошви, форму „язичка", число і відступ колісцят (отворів на шнурівку), краску скіри, матеріял і т. д. При найблизшій нагоді, коли будете в трамваю, чи денебудь сидіти напроти когось, — обсервуйте непостережно (так щоби не впадало в вічи) його черевики.

Скорість помічування і осуду можете дуже збільшити, якщо будете часто робити такі вправи: Коли йдете вулицею, старайтеся на один погляд ока оцінити скільки вікон має сей або той дім, і зараз опісля справджуйте правдивість вашого оцінення. Оцінюйте на перший погляд ока, скільки ступнів мають дані сходи, скільки гузиків находиться на сурдуті, (нагортці плащі) особи, що стоїть напроти вас. Коли ви є на селі — оцінюйте на один погляд ока, скільки дерев стоїть в одній групі, скільки яблок висить на даній галузці, скільки платків має цвітка і т. д. Вправляйте се, а переконаєтеся, скільки ваша вмілість оцінювання і скорости осуду поліпшилася! (Далі буде).

IV. Верховний Пластовий Зїзд висловлює Його Ексцеленції Митрополитові ґр. Андреєві Шептицькому гарячу подяку за велику прихильність до Пласту й висказує Його Ексцелєнції заяви синівського привязання усеї пластової молоді до Нього.

Лист від M-ss A. Grierson. Льондон.

Наша прихильниця, визначна англійська пластунка, А. Грієрсон з Льондону, яка так щиро допомагала нашій делєгації на Джемборі, прислала відповідь на нашу подяку й в листі шле привіт всім „милим" українцям з Галичини.

Українські пластуни в Парижі.

2. червня 1929. р. заложено в Парижі відділ українських пластунів ім. Гол. От. С. В. Петлюри. Заложив його Попович Іван, ст. пл. розв. Курінь числить 10 членів, з чого 4 хлопців і 6 дівчат. Між дівчатами находимо теж імя дочки Головного Отамана — Лярису Петлюрівну. Курінь придбав собі уже бібліотеку з 27 книжок. Відбув уже ряд сходин і кілька прогульок. На сходинах інформувано про пластовий рух і Укр. Пласт зокрема, перероблювано матеріял до І. пл. іспиту. На кожних сходинах посвячується пів години часу на вивчення укр. мови, аби емігрантська молодь, що вчиться в чужих школах, не забула теж і своєї рідної мови. Думка надзвичайно гарна й гідна наслідування. На будуче пл. відділ задумує приготовити пластове Свято, на якому члени його мають зложити присягу й влаштувати Свято-Ялинку для всієї молоді української кольонії в Парижі.

При відділі істнує теж гурток „Вовченят" (новиків) з 5 членів.

Пл. парижському відділові й його енергічному і жвавому курінному бажаємо повних успіхів.

Товариство Приятелів Української Пластової Молоді у Франції, осідок в Парижі.

Для моральної і матеріяльної піддержки нашої пластової молоді на еміграції повстало Т-во Приятелів Укр. Пл. Молоді з осідком в Парижі. Перші ініціятивні сходини було скликано ще в місяці травні м. р., але ферії працю в Т-ві перервали. Тепер дня 15.XII м. р. скликано укр. громадянство на перші загальні збори Т-ва, на яких принято статут та вибрано Управу Т-ва. Від цего дня Т-во почало працювати в користь укр. пластової молоді і є надія, що наше громадянство — яке і так дуже прихильно ставиться до укр. пластового руху — буде і на дальше нести всяку поміч нашим пластовим частинам — щоби ці—при їх допомозі могли дорівнати (та перевесшити) тим „братерським" пластовим відділам, які стараються всякими силами та способами нас перед чужинцями закрити.

Гурток Укр. Старших Пластунів у Парижі.

По зорганізованню пл. відділу юнаків повстав у місяці листопаді м.р. Гурток Старших Пластунів. В нім згуртувалися всі студенти-пластуни, які до цего часу були лише „самітними еміг-

рантами" зі своїх матірних Курінів. Число маленьке — бо лише 5. Гурток поставив собі за ціль навязати зносини з чужинецькими пластовими відділами та брати активну участь як в пластовім русі на еміграції, так і серед тутешньої української кольонії.

Вязні — пластунами.

З найновійшої праці творця скавтінгу, Бі - Пі, довідуємося, що ідею скавтінгу приноровлюють навіть до вязнів. Цю пробу проведено з додатним успіхом на Цейлоні і в Індіях. Там існує — здається одинокий на цілому світі — пл. Курінь, якого курінним є сам управитель вязниці, а членами Куріня — самі вязні з вироками на два або й більше літ. Провідником одного гуртка є убийця, покараний 20-літною вязницею й — гідне подиву — надзвичайно добрий пластун. Пластові гуртки ночують разом в довгій шопі, котру називають „яскинею волоцюг". Дисципліну держить Рада Куріня, а пластова програма допроваджена до такого ступня, що недавно певна скількість вязнів вийшла з вязниці без сторожі на прогульку, потрібну до першого пл. іспиту.

„Пластові вправи — читаємо далі про тих пл-нів-вязнів — трівають цілий тиждень. Шкільні заняття є обовязкові рано; пополудні — ручні роботи як ознаки вмілости. як заохота до праці. Нпр. хтось дав Куріневі старе авто й один гурток учився на ньому. Хлопці були страшенне хапчиві знання, маючи надію дістати заняття шофера, по опущенню вязниці. Вечером — надобовязкові лєкції англійського, ведені освіченими вязнями". А та надзвичайна сила пластової моралі, яку здобули пластуни-вязні, дала в результаті те, що число повторених проступків (рецидива) спало з около 67% на 3%.

Про Чеський Пластовий Улад.

Не так давно вернули чехи з Джемборі й дали ініціятиву до створення окремої комісії з ціллю вибудувати великий „Пластовий Дім" у Празі. Вірю, що вони цього досягнуть. Не пошкодилоб і нам вже від тепер думати про будову свойого „Пластового Дому" у Львові. З дотеперішної кошової домівки гонять. Тісно, годі розгорнутися, не мається окремого музея, своєї власної канцелярії і т. д. Доки буде така ненормальність?

Вийшов новий чеський цінник пластових річий і літератури. Цінник обіймає повний опис одностроїв, спортові і туристичні прилади, від найдрібнійших до готових човнів і індіянських шатрів. Цінник пластової літератури обіймає 58 назв пластових книжок в чеській мові, з них 17 перекладів з англійської мови.

Начальник Чеського Пл. Уладу, А. Свойсік, передав за згодою міністра освіти, закордонних справ і здоровля, світовому Начальникові, Сір Бейден Пауелові, відзнаку Білого Льва.

Так розуміють ідею скавтінґу на Заході.

Один скавтмастер прислав такий звіт з праці в скавтінгу трьох поколінь своєї родини: Дід є капеляном. батько інструктором морських скавтів, стрий комісарем. Третя, наймолодша генерація ще більше інтересується скавтовим рухом. Чотири браття виконують такі пл-ві обовязки: інструктор морських скавтів, скавтмастер, провідник гуртка й новик. Швагер є курінним старших пл-нів, а кузин пластуном. Жіноча сторона теж не лишається позаду, бо дві сестри працюють як впорядчиці вовченят (новиків), а третя теж працює серед новиків. Праця їх всіх разом числить більше як 130 літ служби у скавтінгу. Те число побільшиться, бо кореспондент отсього звіту думає оженитися з провідницею пл-нок.

Чи можливий є у нас такий рекорд?

магання між українськими і німецькими пластунами літом 1929 р. в таборі на Підк. Україні.

Літом мин. року завітали до табору німецькі пластуни. На прикінці їх побуту відбулися змагання: в бігу на 100 мет.; скок в гору, стусан кулею, перегони з перешкодами, пластові тачки,

ношення води в тарільці в бігу на скорість і скорість у зварення води. До змагань стало 10 пл-ів, з них 6 німців. Оцінка змагань була переведена на пунктах. Першим побідником у всіх змаганнях був пл. н-1. пл. Куріня, Василь Федак, з Ужгороду — 15 пунктів, друге місце заняв ст. пл. Юрко Білей з Ужгороду — 11, третє німец. пл. Waldman — 10 пунк. В бігу перше місце мав пл. І. Кур. Федак, німці 3. місце (Waldman). Скок в гору перше місце нім. пл. Erhard. Стусан кулею — перше місце ст. пл. Ю. Білей, німец. пл. Heinz третє місце. Перегони з перешкодами перше місце пл. Ю. Білей, третє нім. пл. Heinz. Пластові тачки перше місце нім. пл. Erhard. Ношення води на скорість в тарільці перше місце пл. Федак, друге нім. пл. Waldman. Зварення води на скорість пл. 19 пл. Кур. Вурста, нім. пл. на 4. місці. Хоча укр. пл. дістали значну перевагу в змаганнях, однак передали німец. пл-нам як гостям на памятку нагороду в змаганнях.

ДВА ЗЇЗДИ.

В грудні 1929. р. відбулися у Львові (Бляхарська 11 І) два пластові зїзди. Перший з них – це VII. Зїзд старших пл-нів(нок), що тревав 18 і 19 дня місяця, другий — це IV. Верховний Пластовий Зїзд в днях 25 і 26 грудня.

* * *

VII. Зїзд старших пл-нів (нок), противно як попередні зїзди, не мав законодатної влади й тому його резолюції мусять ще бути затверджені ВПК. На Зїзді відчитано ряд рефератів і принято ряд резолюцій.

Реферати були слідуючі: 1) „Ідеольогічні основи діяльности пластового Куріня“ ст. пл. З. Коссака; 2) „Діяльність пл-на в громадянстві“ – ст. пл. Е. Врецьони; 3) „Зміна організаційного правильника“ — ст. пл. В. М. Янів; 4) „Конечність пластового суду“ – ст. пл. О. Бойчука; 5) „Загальні напрямні діяльности УУСП“ — ст. пл. В. М. Янів; 6) „Економічні справи“ — ст. пл. О. Тарнавського; 7) „Пластова преса“ — ст. пл. Е. Ю. Пеленського; 8) „Спорт у Пласті“ — ст. пл. Ю. Старосольського; 9) „Табори“ — ст. пл. М. Охримовичівної.

З цілого ряду резолюцій, які Зїзд приняв, подаємо найважнійші І так в справі відношення ст. пл-нів (нок) до громадянства Зїзд рішив, що 1) „Праця в Пласті є вже громадянською роботою й тому пл-н занятий ініціятивно в УПУ, не є обовязаний до другої громадянської роботи“ й 2) „незалежно від того кожний пл-н мусить сповняти свої буденні так пластові як і громадянські обовязки“ (бути членом „Просвіти“, „Рідної Школи“, пропагувати активно спорт).

З прочих резолюцій замітити треба резолюції в справі зміни організаційного правильника. Зміни ці позначились в 1) поділі членів УУСП на чинних і нечинних 2) відвічальності Звязкових і Курінних Команд 3) відношенню Команди УУСП перед ВПК (очеркнення відповідальности Команди УУСП перед ВПК, самостійність Команди як Комісії ВПК) 4) унормованню справ жіночого Пласту.

Зїзд закінчено літературно-мистецьким вечером, на програму якого склались два реферати — 1) реф. Др. Д. Донцова п.з. „Пласт а державна традиція“; 2) реф. Др. В. Старосольського п.з. „Пласт а громадянство“ (згадані реферати належали ще до офіціяльної частини Зїзду) — рецитації творів молодих пл. письменників і пластовий вертеп. Влаштованням цілого літ.-мистецького вечера занявся „Пластовий Мистецький Гурток“ під проводом О. Медведівної.

Характеризуючи загально VII. Зїзд ст. пл-нів (нок), треба відразу підчеркнути велику відсутність ст. пл-нів і пл-нок на ньому. Навіть Львівські Ку-

ріні ст. пл-нів не явилися в тому складі. в якому повинні були явитися. Не будемо шукати причини тієї безінтересовности ст. пл-нів (нок) навіть своїми власними справами. Дискусії були оживлені, річеві навіть досить короткі. Вражало те, що предсідник Зїзду видавав Зїздові — прикази. Можна це пояснити тим, що Зїзд не мав законодатної влади. В перше були на Зїзді представники української преси.

* * *

В програму IV. Верховного Пластового Зїзду ввійшли 1) Звіт діяльности ВПК за останні два роки — читав Др. О. Тисовський 2) Звіт економічний — інж. А. Сербина 3) Звіт про стан змагань ВПК до навязання контакту з Міжнароднім Пластовим Бюром — В. Маркуся 4) Про Укр. Пласт на Підкарпаттю — Л. Бачинського і три реферати 1) реф. інж. А. Сербина — „На економічні теми" 2) скавт. П. Ісаїва—„Про пластову пресу" 3) Др. О. Тисовського — „Про пластовий сеніорат".

Зі звітів бачили ми, що український Пласт мимо безчисленних перепон розвивається. Наступило якби більше зрозуміння пл. ідеї серед нашого громадянства. І молодь більш горнеться до Пласту, як раніш. Економічні справи теж у Пласті покращали. Виховні чинники як пл. табори, пл. пресу — скріплено й поширено.

Уділивши абсолюторію уступаючій ВПК, Зїзд вибрав нову. Головою ВПК а заразом і цілого УПУ, вибрано скавт. **Северина Левицького**. Як першого містоголову вибрано — Др. О. Тисовського, як другого — Дарію Навроцьку. Секретарем став Жигмонт Процишин з пл. Кур. „Чорноморці". Прочий склад нової ВПК майже не змінений від попередньої.

На Зїзді принято ряд резолюцій у справах організаційних, діяльности, економічних, преси, релігійних. На Зїзд прибуло богато делєгатів з провінції (всіх учасників около 170). На Зїзді видно було теж і визначнійших українських діячів.

До всіх пластунів і пластунок.

З оцим січневим числом виходитиме „Молоде Життя" постійно з тими змінами й уліпшеннями, які його Редакція зробила для своїх читачів. Формат журналу змінилося, щоби дати більше змісту, для естетичнійшого вигляду журналу далося обгортку. Журнал своїм змістом став цікавий і доступний і для непластової молоді. Редакція „М. Ж." робить усі старання, щоби обєм журналу ще побільшити, або місячник змінити на двотижневик.

Але тут слово вже за передплатниками. Якщо їх число значно збільшиться й якщо зможемо стягнути давні великанські довги від дотеперішніх передплатників — наші заміри зреалізуємо.

Просимо тому пл-нів і пл-нок, якщо їм залежить на розвитку їхнього пластового журналу, „М. Ж." — хай поширюють його не тільки між пластовою, але й теж між всею українською молоддю й старшим громадянством і зєднують йому ряди нових постійних передплатників.

Пластуни й пластунки! Докажіть, що зробите це для поставлення свойого журналу на відповідну висоту.

Редакція „М. Ж."

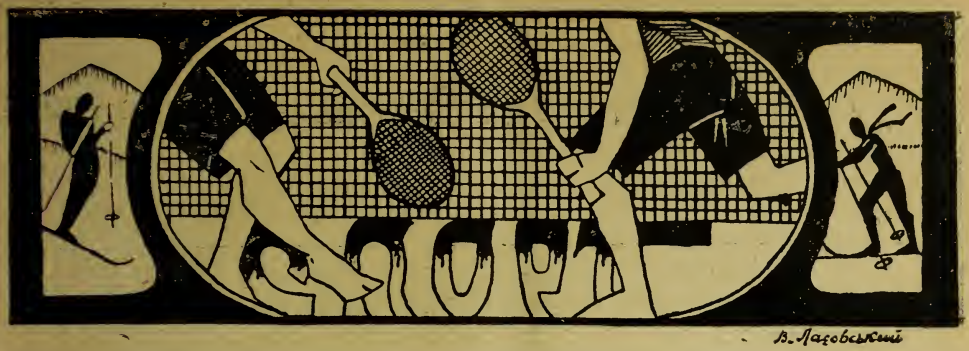

Редагує Е. Жарський, ОЗО.

СОВГИ.

Наука їзди на совгах.

Першою важною річею при науці їзди на совгах — це опанування рівноваги. При початках науки не вживаємо ніколи „стільців" чи „поперечок". Найкраще попросити в тій ціли старшого, терпеливого й досвідченого товариша, який повинен знати техніку та систематику ведення науки їзди на совгах. В початках просимо товариша, щоби підтримав нас за ліве рамя; маємо почуття певности себе.

Найперше вчимось стання на леді. Найлучше зігнути де-що ноги в колінах, витягнути руки та легко похилитися вперед, щоби середина тяготи тіла була перед нами, бо при прямій поставі можемо впасти в зад.

По опануванню стання, вчимось робити перші кроки. З прямої постави висуваємо ногу перед другу вперед, та ставляємо її легко на скіс на зовні. Так робимо кілька кроків. Треба все памятати, щоби підчас стояння, ходження чи їзди не викручувати в бік ніг в кістках. Їхати треба на цілій поверхні вістря.

Коли вже навчимося ходити, то згодом кроки переміняться в короткі посуви. Тоді відпихаємось від леду боком совгів внутрішною стороною. Ногу, якою відпихаємось, випрямлюємо, що викликує натиск на лід, через що зискаємо гін вперед. Приймім, що відпихаємося правою ногою, то їдемо на лівій і на неї переносимо тягар тіла. По віділпханню переносимо праву ногу в перед та ставляємо на леді так, щоби ніс совгів не вийшов перед наше тіло, бо тоді впадемо. Коли ліва скінчить свій лук, тоді відпихаємось, а рівночасно переносимо тягар тіла на праву ногу, яка зачинає лук. Ноги ведемо близько себе. Вчимось відпихатися обома ногами рівномірно. З початку вчимось тільки ½ год. з перервами. Луки в перших фазах будуть короткі; будуть це скісні лінії в бік. Постепенно подаємо їм прямолінійний напрям та будемо старатися їхати як найдовше на одній нозі, тримаючи другу з заду легко зігнену, яка не дотикає леду.

При науці їзди в зад — стаємо на обох ногах та, невідриваючи їх від леду, порушаємо ціле тіло то в ліво то в право, стараючися за кождим разом відіпхнутися в зад. Їзду влегчимо собі, коли при рухах цілого тіла піднесемо зад совгів дещо в гору.

По опануванню їзди переходимо до т. зв. штучної їзди, яка вимагає вже зовсім доброго вміння їзди.

Штучна їзда на совгах.

Совговий спорт є тим притягаючий для мас, що дозволяє на виконання ефектовних еволюцій. Є це т. зв. штучна їзда. Коротко хочемо зазнайомити пластунів та пластунок з її основами. Тим більше, що при „пл. вмілости" треба знати кілька вправ. Може й між адептами найдеться світовий мистець, як це й було зі шведкою, Сонею Геніє, яка маючи 14 літ, добула світове мистецтво перед американками і ин. плєядою змагунок.

Штучну їзду ділимо на 1.) шкільну та 2.) довільну. Їзда шкільна ділиться на: а) елєментарну школу та б) вищу школу. Міжнародній Совговий Союз зачисляє до елєментарної школи слідуючі фігури: лук. вужик, трійка петля, подвійна трійка, відворотна трійка та звороти. Міжн. приписи вимагають, щоби ті вправи (фігури) ціхувала: 1. правильність рисунку, 2. правильна та естетична постава тіла та свобода руху, 3. достаточна величина рисунку, 4. критя слідів.

Правильність рисунку полягає на тім, щоби заховати поздовжну та поперечну вісь симетрії, з яких кожда ділить рисунок на дві однакові майже части.

Правильна та естетична постава тіла полягає на тому, щоби тіло та голову тримати підчас їзди прямо (не зігнено); більші зігнення тіла чи колін лиш при змінах фази фігур. Нога, яка стикається з ледом (працююча), є легко в коліні зігнена, вільна нога є рівнож легко в коліні зігнена, піднесена в гору на висоту 40-50 цм. залежно від росту, при чому передня частина совгів повинна бути звернена в долину на зовні. Руки тримати нище пояса та по можности звертати в напрямі вільної ноги.

Треба вистерігатися, щоби дивитися все на совги. Рухи тіла, рук та ніг повинні бути точно примінені до виконуваної на леді вправи. Оминати треба всякі непотрібні та наглі рухи, бо вони псують естетику їзди.

Що до величини фігури, то її границею для кождого змагуна повинна бути така величина, при якій мається ще лишню силу при переході на другу ногу. Коли після тих правил є виправлені фігури, тоді сліди їх кількаразового повторення на леді будуть накриватися, та навіть на зїжденому леді будуть добре зарисовуватися. Всі вправи як елєментарної так вищої школи треба виконувати в той спосіб, щоби їхати все як найбільш на берегах совгів. Приглянемось коротко декотрим вправам. Всі вправи мусимо вміти добре виконати обома ногами. Лук — це основна вправи як першої так другої школи. Він повинен бути, по можности, замкнений та творити майже коло, а не спіралю. Лук виконуємо вперед та взад і то на зовні та до середини. Вужик — складається з трьох луків, кожда нога виконує по півтора луку.—Трійка складається з двох луків та обороту.—Петлі є досить трудними вправами, то вимагають довгого тренінгу. Луки її мусять бути однакові, а початки та кінці петлі мусять лежати на поперечній оси симетрії та повинні перетинатися. — Звороти полягають у тому, щоби скоординувати працю тулова з працею ніг, а рівночасно зміцнити працю ніг через відповідне приготування тулова (скрут тіла в поясі).

Рисунки показують нам зворот вперед — на зовні (рис. 1. 2. 3.) та взад — на зовні. Зачинаємо луком вперед — на зовні, в половині того луку вільну ногу переносимо вперед; в моменті звороту викладуємо вільну ногу, якою їдемо, відкидаємо вільну ногу найдальше взад, чим оминаємо зміни берегу. Відповідна праця рук улегчує це завдання. При звороті взад на зовні зачинаємо лук взад на зовні; зворот виконуємо при помочі ніг та тулова, і то чим скорше, тим лучше.

Вища школа є комбінацією елєментарної, або й прямо зачерпує вправи з неї, але їх вже виконується на одній нозі. Є це вісімка вперед і взад і т. д., вужик, петля і т. д., які лучиться одні з другими. Тут вже потрібна довга праця та витревалість в науці.

(*Редагує Данько Фіголь*).

КОТРА ГОДИНА...?

Від читати годину, котру вказує ратушевий годинник, і подати ключ розвязки.

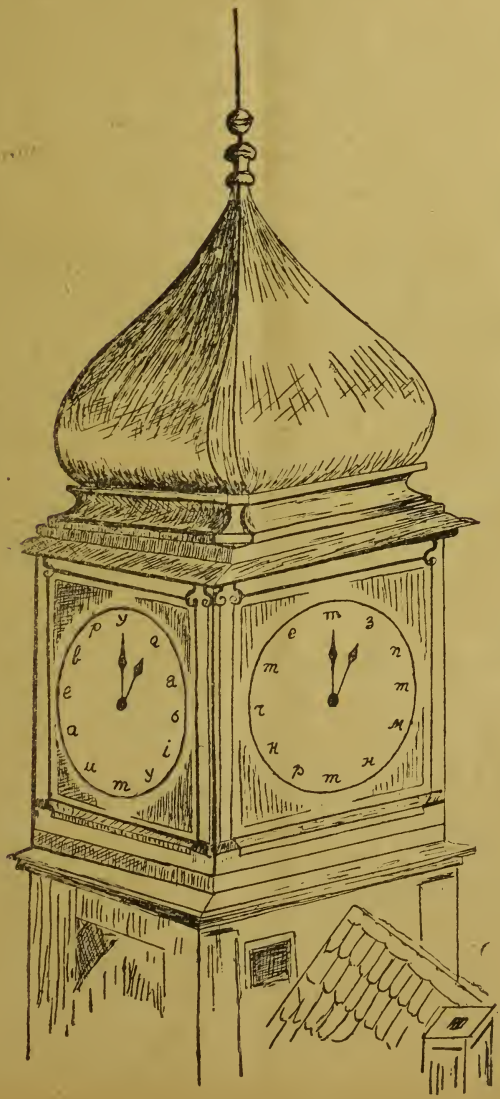

Від читати годину котру вказує ратушевий годинник, і подати ключ розвязки.

КАЛЄНДАР В ГОДИННИКУ.

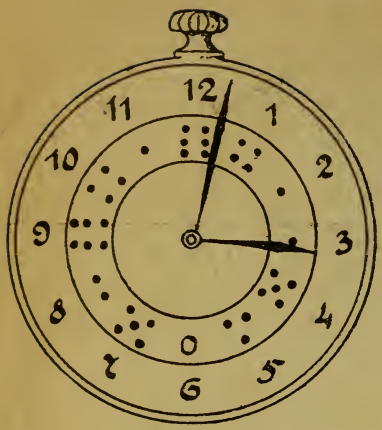

Можемо собі дуже легко помочи, коли ужиємо прямо кишеневого годинника як калєндаря. Річ дуже легка! Знаємо, що число годин 1 до 12 годиться з числом місяців в році. 1 означає січень, 2-лютень і т. д,

Під числами, що означають години, нарисуймо на годиннику, як це показує рисунок на рік **1930**, чорнилом, що його можнаб опісля змити, точки іменно на:
січень 4 точки, лютень 1 точ., березень 1 точка, квітень 5 точ., травень 3 точ., червень 0 точ., липень 5 точ., серпень 2 точ., вересень 6 точ., жовтень 4 точ., падолист 1 точ., грудень 6 точ.

Тепер означім поодинокі дні в тижні осьтак: неділя = 1, понеділок = 2, второк = 3, середа = 4, четвер = 5, пятниця = 6, субота = 7.

Хочемо знати, на який день припадає 17. лютня 1930. Поступаємо, як слідує: Лютень є на годиннику під 2, під 2 находиться 1 точка, що означає: від числа 17 віднімається 1, остає 16, від него віднімаємо найблище через 7 поділене число, в тім случаю 14. Остає 2, що означає другий день в тижні. Після нашого рахунку другим днем є понеділок, отже 17. лютня 1930. припадає на понеділок. Цих кілька прикладів хай ще точнійше розяснить (всі приклади важні тільки на рік 1930):

26. VI. = 26 — 0 = 26; 26 — 21 = 5 = четвер, 15. IX. = 15 — 6 = 9; 9 — 7 = 2 = понеділок, 10. V. = 10 — 3 = 7; 7 — 0 = 7 = субота, 5. VIII. = 5 — 2 = 3; 3 — 0 = 3 = второк.

При деякій вправі легкий рахунок. Хто це пояснить? Хто випрацює тему на рік 1931?

За „Der Pfadfinder“ подав Т. Г. „Л. Ч.“

Пластова тайна.

На почту приносить пластун лист, одначе не заадресований і хоче його надати.

Урядник запитує його, чому не заадресований?

„Це пластова тайна“ — відповідає пластун. (Крі-крі).

В таборі після пл. іспиту.

1-ший пластун: Но, і щож брате, як вам пішло при іспиті?

2-гий пластун: Знаменито, егзамінатор був такий добрий і побожний!...

1-ший пластун: Що говорите? Побожний?

2-гий пластун: Алеж так, брате, за кожним разом, коли я щось відповів, складав руки наче до молитви і викликував: „Боже мій Боже!“... (Крі-крі)

Підпис до карикатури.

„Аби дістати стенень „батька-скавтмастра“ миситься необхідно виявити теж стихійну життєздатність“... З проєкту Пл. „сеніорат“ О. Чмли.

ВИДАННЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“

	Ціна для нечленів	Ціна для членів
Берестейський мир, з нагоди 10-х роковин 9.II. 1918.—9.II. 1928. Спомини та матеріяли.	8·— зол.	4·— зол.
Федір Дудко: **Глум**. Оповідання. Сторін 52 . .	1·20 „	—·60 „
Д. Дорошенко: **Мої спомини про недавнє-минуле**. Частина I - IV	8·40 „	4·20 „
Богдан Лепкий: **Слота**. Поезії . . .	—·90 „	—·45 „
От так собі. Мініятури. Сторін 129 . .	1·50 „	—·75 „
Зірка — повість з повоєнного життя . .	4·— „	2·— „
Між молотом і ковалом. Причинки до історії Української Армії. Стор. 79 . . .	1·50 „	—·75 „
В. Софронів: **Грішник**	1·50 „	—·75 „
Халіда Едіб: **В огні**. Повість з визвольної війни .	4·50 „	2·25 „
Микола Голубець: **Львів**. Сторін 170 . . .	3·— „	1·50 „
А. Вільшенко: **Життя і пригоди Цяпки-Скоропада**	4·50 „	2·25 „
Роман Купчинський: **Заметіль**. — Трильогія зі стрілецького життя.		
I. **Курилася доріженька**. Сторін 208 .	4·— „	2·— „
II. **Перед навалою**. Сторін 192. . .	4·— „	2·— „
Федір Дудко: **В Заграві**. — Трильогія з визвольних змагань на Великій Україні.		
I. **Чорторий**. Сторін 192 . . .	3·50 „	1·75 „
II. **Квіти і кров**	4·— „	2·— „
III. **На згарищах** — друкується.	4·— „	2·— „
Ґен. Всеволод Петрів: **Спомини з часів укр. революції**.		
I. Частина. Сторін 180	3·50 „	1·75 „
II. Частина. Сторін 180	3·50 „	1·75 „
III. і IV. частина —		
Юра Шкрумеляк: **Чета крилатих**. Сензаційна повість, 17 арк. друку.	5·— „	2·50 „
Др. Степан Шухевич: **Спомини**. (На підставі записок та власних переживань). Частина I. II. III. IV. і V. по 4 зл.	20·— „	10·— „
Володимир Лопушанський: **Перемога**,—повість з визвольної війни. Часть I. і II. по 3 зл. .	6·— „	3·— „
М. Брилинський: **Хресний огонь** . . .	3·50 „	1·75 „
През. Ч.С.Р. Масарик: **Світова революція** — 37 аркушів друку — в твердій оправі. Друкується.		

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“,
Львів, Руська 18.III.

Книгарня „Червоної Калини“,
Золочів, Колійова 1.

Членський уділ виносить 25 золотих, вписове 5 золотих. Уділ можна сплачувати ратами по 5 зол. Члени одержують даром кожного року великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „Червоної Калини“ а крім цього всі видання „Червоної Калини“ за половину ціни.

Передплачуйте

„Літопис Червоної Калини“

Передплата на квартал виносить . . . 3·50 зол.

для членів „Червоної Калини“ . . . 3 зол.

ціна поодинокого числа 1·20 зол.

За кордоном можна дістати всі видання і календарі „Червоної Калини“ та „Літопис“

В Сполучених Держ. Північної Америки:

The Ukrainian Legion, P. O. Box 578
Philadephia, Pa. USA.

В Румунії:

Dmytro Herodot, Bucarest,
IV. Delea Veche 45.

ВСІ ПЛ-КИ ДО „ГОСТИННИЦІ“

ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСТАВРАЦІЇ-КАВАРНІ

Стефана Зелінського

Львів, Костюшки 1.

де можна дістати не тільки смачні сніданки, обіди й вечері, але теж мило й безжурно провести що дня час серед звуків орхестри.

ВСІ ПЛ-НИ ДО „ГОСТИННИЦІ“

А Р С Тел. 35-24

Артистично - графічне заведенне

Львів, Сикстуська 32

Вирабляє кліши цинкові одно й більшебарвні, крескові й сіткові — — — —

Autotypja — Fotocynkografja — Fotolitografja — Прозорря

Семен Козак

Львів, Бляхарська 14

Слюсарська робітня виконує всякі роботи, в обсяг слюсарства входячі. — — — —

— Солідно дешево і на час —

ДРУКАРНЯ

ЩАСНОГО БЕДНАРСЬКОГО

У ПІДНАЙМІ

Кооперативи Графічного Промислу

видрукує Вам усе, що хочете

гарно і дешево — у Львові, Ринок 9. Тел. 76-14.

Мило -- Центросоюза є Найкраще

САМІ УЖИВАЙТЕ —

ДРУГИХ НАУЧАЙТЕ

Мило --- Центросоюза

з одинокої української кооператив. фабрики мила „Центросоюза".

Здоровий гумор є ознакою здорової душі. Тому всі пластунки й пластуни, передплачуйте й ширіть одинокий у нас сатирично-гумористичний часопис

З И З

Вписуйтеся в члени кооперативи

„ПЛАСТ“

ЛЬВІВ, БЛЯХАРСЬКА 11.I.

вписове зл. 0·40. уділ зл. 2·—

Набувайте тільки через кооп.

„ПЛАСТ“. Львів, Бляхарська 11.I.

Лещета по ціні	зл. 20·—, 25 —, і	27·—
Вязання Гуітфельда по	„ . . .	14·—
Палиці бамбусові	„ „ . . .	9·—
„ ліщинові	„ „ . . .	6·—
Светери Гімаляя вовн.	по ціні	зл. 28.—
Шалики вовн.	„ „	„ 6·50
Крайки шовк	„ „	„ 4·50
„ звич.	„ „	„ 3·—
Совги по ціні	зл. 13·— 18 — і	20·—
Санчата „ „	„	27· - 35·—

СВІЙ ДО СВОГО!

ПЕРЕКАЗУЙТЕ ДРУГИМ!

Олександер БЛАГОДІР

строїтель фортепянів

СТРОЄННЯ
НАПРАВА
ФАХОВІ ПОРАДИ
ОЦІНКА
КУПНО
ПРОДАЖ
ВИЇЗД на ПРОВІНЦІЮ

Львів. Сикстуська 11 „Дім Шопена“

Фортепяни і Пяніна

заграничні і краєві
від 2250 зл.
На вигідні сплати.
Цінники й катальоги на жадання

„ДІМ ШОПЕНА“

Львів, вул. Сикстуська 11. Тел, 28-03.

Теодор Пявка

ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 16
Тел. 59—74

Доставляє: Вудженини, мяса, ковбаси, солонини і смалець — — — —.

Свіжий товар! Низькі ціни!

„ГОВЕРЛЯ“

Львів, вул. Руська ч. 16
Телєфон: 75—92.

Новоотворена українська кімната до снідань, торговля делікатесами і РЕСТАВРАЦІЯ
Поручає; Снідання, обіди і вечері добрі, здорові і дешеві.

РЕПРОДУКЦІЙНІ ЗАВЕДЕННЯ

„К—Л—І—Ш“

ШЛЄСЕР

Львів, Сикстуська ч. 11. Тел, 48-46.

Виконує:
Друкарські кліші черткові, сіткові, колірові, реклямові рисунки. — —

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKAUT MOVEMENT. **MOŁODE ŻYTTIA** „YOUNG LIFE" ADR. LVIV, Blacharska 11. I. POLAND.

РІК X. Ч. 2. (71) ЛЬВІВ ЛЮТЕНЬ 1930.

ЗМІСТ:

Анатоль Курдидин: За юними мріями . . 1
Павло Марійчин: Відродження! 2
Мирон Заклинський: Через Дністер . . . 5
Т. Довгаль: *** 7
Орайзен Сует Мердін: Вір у свої сили а переможеш 8
Т. Довгаль: Я не впаду 11
Жіночий Пласт у Франції 12
Казка з білих днів 14
На шляху до духового удосконалення . . 18
»З Пластового світа« 20
»Бібліографія« 22
»Загадки« 24

АНАТОЛЬ КУРДИДИК

За юними мріями.

Казали нам в датинстві казку:
Царівна в замку на скалі —
Довкола неї темні бори
Чарівники бундючні, злі.
(Казали нам в дитинстві казку)
А ми були такі малі...

Казали нам: — ішло лицарство
Все юне, буйне, розмашне
І клало міст з грудей Царівні.
...Десь змії ригали вогнем...
(казали нам: — ішло лицарство).
І ми збіралися з конем...

Казали нам — і ми прожили
Ціліську казку в один мах: —
Царівну бачили, лицарство,
Чарівників і з костей шлях. —
(Казили нам казки ті: йдіте!)
І кожний з нас дійти присяг.

17. I. 1930.

ПАВЛО МАРІЙЧИН

Відродження

Прудко перебираними пальцями вистукував на тонкій шибі мельодію нервів, а прикладом долоні досадно зазначував на віконній рямці довші зупинки нерозгаданого музичного тексту та переходи в тонації...

Нерви!...

Тарас Курилович не був співучий. Не грав він теж на ніякому музичному інструменті!... В противному випадку він без сумніву затягнувби дику та тужливу пісню або вхопивши за скрипку, якщоб така в нього була, завівби циганську романцу!...

Людям неспівучим і без музичного талану зістають за те нерви! А нерви це найкращий, найтонший та найбагатший в голосовий матеріял музичний наряд! Мало цього: нерви є заразом незрівнаним віртуозом-мистцем, який з кожної пилини настрою без труднощів компонує викінчений музичний твір!... В такому творі серце ключем, а думки нерівним шнурком нот!...

У долі плигали авта, пронизувато дзеленькотіли електричні вози та обабіч їздні пропихалася поміж себе вечірня юрба, наче два великанські кити що важко перевалювалися в неспокійному глибі електричних світел, вилискуючися мінистими плавцями!...

Це перед Тарасовими очима...

За ним кисла пустінь двох прогайнованих років, яку він радо промінявби за колишнє, куди живіще та предметовіще витирання гімназійної лавки грубими хлопськими штанами... Не докучалаб та пустінь так дуже, колиб не розсілося у ній широке батькове обличчя з воскуватими зужитими висками та пруговатими підочними морщинами... Половина цього обличчя закрита неохайним жмутком листового паперу, в якому незвична до письма рука написала нерівномірні низки літер:

»...*У мене штири моря поля тай штири літні дівчиниська!... Петий морґ проїла твоя ґімназія тай університет!... Повідомляю те, щось вже свою пайку зїв тай мус тобі уже самому на свій вкус зараблети!... Дочок не буду кривдити задля тебе... Не ґнівай сі сину, але так мні моє вітцівське сумліне бефелює!...*«

Це широке батькове обличчя та тверда батькова рука!..

Він-же сам закинутий у пусту кімнату, що її одиноке вікно придурковато всміхається до елеґантно-мінливої та багатолюдної головної вулиці міста.

В кімнаті Куриловича стояв стіл, який відносно добре тримався на своїх трьох ногах... На столі невеличкий, надлуплений ґльоб, незрівнане джерело натхнення та фантазійних поїздок у незнані країни ще за ґімназійних часів... Сьогодні це лише безвартісний, нецікавий гарбузок... Другою прикрасою стола була обідрана книжка із засмальцьованим на верху написом: »Життєписи славних людей«. Ця книжка була теж кормителькою його смілої уяви до часу. Між ґльобом і книжкою лежав зшиток у твердій оправі на якій червоними, претен-

сійними буквами виднів від верху до долу напис: »Дневник мойого духа або показчик усіх розвоєвих стадій моєї душі на Великому Шляху...«

У цьому дневнику зазначував передше Тарас правильно та послідовно кожний, хочби найменший крок на свойому »Великому Шляху«... Оцінка кроків була така: 10 чужомовних слівець, вивчених на память — 1 крок, прочитання белєтристичної книжки — 1 крок, прочитання научної розвідки — 2 кроки, кожна добра нота в школі — 2 кроки, довершення якогось визначного діла — 10 кроків і т. д. Не забував теж Тарас і про свій фізичний розвиток. Легкоатлєтичні осяги мали теж свою окрему рубрику кроків. Таксамо кожний кільоґрам прибутої ваги. Починався дневник незломного постановою автора провадити свої записки до кінця життя, а кінчився полумяним акордом: »Сьогодні я лишив за собою матуральний іспит із надсподіваним успіхом.... Я божеволію з радости, що не буду мусів більше сидіти у цьому обридливому гнізді.... Тепер я покажу, що я вмію, провадьте мене, молоді крила, по бурливих просторах життя!...«

Тарас мігби собі сказати, що бурливі простори життя показалися дущими від його молодих крил, але боявся, бо знав, що кисла пустінь двох років погано всміхнеться жовтуватим батьковим лицем....

На столі були ще: чорнильниця, яка безуспішно прохала чорнила спрагненим дном і запорошений будильник, якого обі вказівки бездушно спочивали на 12. годині, заснувши в дружніх обіймах.... Застрайкував цей будильник якраз у першу поматуральну ніч Тараса...

Останньою і найзамітнішою прикрасою Тарасового стола була жіноча знимка. Чисті від пороху, політуровані рямці знимки та лискуче прозоре скло вказували недвозначно на те, що знимка була чи не одиноким предметом Тарасових піклувань...

— —

Тарас нервозно забігав довкруги стола, здержуючись нагло перед знимкою. Тисячний раз приглядався їй....

Усі усмішки згублені колинебудь у шпаринах днів! Ходіть на рятунок молодій людині та запевніть її крізь злобно-кошмарний наличник злиднів про те, що не захмарилося ще погідне сбличчя любки, а в неспокійному плесі очей блимають все ще ті самі зайчики-обіцянки....

Усмішки не спішилися і Тарас знову прилип лицем до запрілої та закомашеної шиби, зрезиґновано натискаючи носом тонку холодну стінку...

Вочірня юрба плила з таким же самим гамірливим спокоєм як і передше.... В неї очевидно не було охоти та потреби турбуватися незнайомим їй неврастеніком зпоза брудної шиби на третьому поверсі....

З люттю гепнув пястуком по дряхлому вікні.... Побите скло глумливо забренькотіло на варцабі...

Швидко надягнув пальто та, нетерпеливо глядаючи шапки, шпурнув надлуплений ґльоб в один, а засмальцьовану книжку з життєписами славних людей в другий кут.... Проскакуючи жмути ступінів у сходовій клітці, застібав обкервавленими пальцями ґузики пальта та задихуючись від швидкого бігу, просоплював проклони....

— —

Вулиця приняла його зівсім байдуже... Здавалося, що не помічувала його таксамо, як не чула бренькоту товченого вікна на третьому поверсі...

Навмисне кидав прохожим злобні та визиваючі погляди. Не звертали на нього найменшої уваги. Мав охоту валити їх по зарозумілих і самолюбних обличчах або товчи крамничні вікна так, як перед хвилею збив своє власне вікно.

Спинився перед барвними фотосами кіна, в якому насвітлювали фільму

з життя полудневих мор. Великанські реклямові світила, які високопарно вихваляли фільму, заманювали раз у раз гурти людий до розкішного фоє, де вони товпилися при віконцях каси та недбало розпинали плащі, добуваючи з кишень мошонки...

Тарас відрухово обшукав усі свої кишені. На силу добув із них трицять сотиків. Плюнув і подався далі, кидаючи прохожим ще злісніші погляди ніж передше. Проходячи біля постою автобусів, пригадав собі, що він довго не користав уже з вигод міської комунікації та що добре булоби пригадати собі їзду автобусом. Трицять сотиків вистарчали якраз на ту ціль...

Тарас їздивби охоче і цілу ніч автобусом, якщоб кондуктор не мав нічого проти того, тимбільше, що нутро автобуса було затишне та тепле. Але далі як на двірець автобус не їхав і Тарас, хоч не хоч, мусів тут із воза злізти.

Скільки разів Тарас не заходив на дворець, то за кожнім разом пахло для нього тут домом... Нечеби його село розкинулося тут таки зараз за двірцем, а рідна хата стояла з самого краю... Таке саме почуття огорнуло його і тим разом...

Тараса кортіло сісти на поїзд і чим швидше майнути домів. Він без сумніву зробивби те, якщоб докірливе воскувате батькове лице не каламутило йому думок... Гроші на дорогу він би остаточно десь роздобув....

Перед вестібулем довгим шнурком розкинулися чистильники чобіт. Обложені щітками та коробками з пастою, вони завзято поралися біля черевиків, що безупинно мінялися на їхніх стільцях. Тарас поглянув на свої черевики: їм теж здалобся трохи пасти та щітки.... Тарас не пригадував собі навіть, коли він їх чистив останнім разом.

Думав...

Думав, що він видав останній гріш на їзду автобусом і про знак запитання над сьогоднішною вечерою. Йому-ж конечно треба знайти якесь, хочаб і зівсім невибагливе заняття. Ганьбляче почуття злиднів і непорадности розсілося в нього там, де перед хвилиною шаліло дике та неоправдане ворогування до людей та ярко освітлених крамничних вікон.

Зібравши руки в кишені пальта, сперся на залізне поруччя, яким був обведений цвітний кльомб перед стаційним будинком і тупим, каламутним зором вдивлявся в запопадливих чистильників...

Думки його набирали звільна розмаху, наче думки в мандрівного фільозофа та згодом почали черкати великі правильні круги довкола трьох питань; користей, що їх дає гімназійна матура в житті молодої людини, діяпазону власних прикмет і хиб і конечности прожитку. Усі три справи видавалися йому незнати чому трьома сніговими дідами, що їх пусті діти звели на те, щоб другі люди могли сміятися в їхнього твору. Усі три діди зїдливо сміялися в світлі місяця, поки не розплилися в брудну баюру, в якій плавали щітки від обуви та коробки з пастою ріжної величини та краски.... Ще відтак брудна баюра із плаваючими щітками та коробками з пастою перемінилася у широке, добродушне обличчя, що світилося від чорних плям і шкірило великі жовті зуби в беззгучному сміху...

Здрігнувся від холоду, що болюче загортав його під дряхлим пальтом. На яркому числовказові годинника, що повис над входом до вестібулю, вказівка пересунулася на три години вперед від часу його приїзду на двірець. Рух автобусів помітно зменшився і заїзд перед двірцем не був уже так ясно освітлений як передше. Із усіх чистильників чобіт лишилося на своїому пості тільки двох. Із них один уперто повертав до Тараса своє широке, добродушне обличчя засмароване черевичною мажею та прорізане двома рядами великих жовтих зубів. Тарас не счувся коли і як підійшов до нього та цокаючи зубами, почав випитувати про добрі та лихі сторони чищення чобіт.

Чистильник із широким обличчям зразу догадався, куди Тарас зміряє.

— Маєш храп!...

Тарас чув, як кров набігає йому до висок. Він радо кинувби в тій хвилині засмарованому драбові якусь грубшу монету широким великопанським жестом! На жаль в кишенях його була пустінь.

Співрозмовник Тараса був впрочім людиною балакучою та радо давав інформації. Під кінець вирвалося йому добряче:

— Як маєш храп, то лізь на моє місце. Мене завтра вже тут не буде. Як підеш на моє місце, то і так конкуренції нашій банді не зробиш і ніхто тебе не буде зачіпати.

Він пояснив Тарасові, що його померший брат лишив йому в спадщині різницьку крамницю в одному із провінціональних місточок, де він і вибирається на те, щоби з простого вуличного чистильника перекинутися в статочного та шанованого купця.

Розмова почінчилася на тому, що чистильник завів Таваса ще цього самого вечора до підприємства, яке заосмотрювало його в пасту та представивши там Тараса, лишив цьому останньому свій »варстат праці« на сплату.

— —

(кінець буде)

М. ЗАКЛИНСЬКИЙ

Через Дністер

(Кінець)

Селяни возили деколи до Київа харчі, бо там були дуже високі ціни, а один бувший учитель возив саньми. Так діставав я новини зі столиці.. Я дізнався дещо про закордон. У Відні, в Берліні а найбільше в Празі студіюють, мовляв, на високих школах бувші учасники Укр. Гал. Армії. Також дізнався, що нема легальних способів, щоби вернутися домів. Охотники на поворот сидять у таборі біля Київа. Транспорт, що виїхав до Галичини не був принятий.

Весну зустрічав я з постановою дістатися за кордон, до Чехії, що від нас найблища. Я збирав інформації про перехід кордону і приготовлявся. Повітовий просвітний комісаріят заборонив учителям покидати на вакаціях свої місця побуту і заповів ріжні курси: політосвіти, методів навчання і ще якісь. Як скінчився шкільний рік, продав я все з річей, що не було мені конче потрібне, запамятав після карти села, через які мав іти, дістав адресу одної людини на 2 милі від кордону і вибрався в дорогу.

III.

Була душна і темна ніч, як ми оба з господарем підходили лісом до Дністра. Як забіліла між деревами дорога, ми зупинилися. Я взяв своє убрання й инші річи в клунок і привязав раменем до шиї над плечима. Загуркотів на дорозі віз. Ми з господарем сховалися за пні. Гуркіт приближався за хвилю проїхав віз, а за ним два їздці.

— Забрали підводу з села — пояснив господар, як знову настала тиша.

— Відки ви знаєте, питав я його, що при бесарабському березі мілко?

— Я купався там.

— Чи давно?

— Тамтого літа.

— Чи весняні повіни переміщують у вас мілини і глибини?

— Звичайно ні.

Господар відійшов. Я й не старався його довше задержувати. Він уже не був потрібний і без потреби виставлявсь би дальше на небезпеку.

Непорушне плесо води мало матову краску, бо останки денного сяйва держалися ще на хмарах над заходом. Було так тихо, що бродження по воді робило великий гамір. Клунок виглядав мені за важкий. І справді, як зачав я плисти виявилося, що тягар за великий. Я вернувся до ліса, викинув із клунка білля і все инше крім убрання та їжі і знову побрив.

Рішаюча хвиля.

Я тішився, що довго тягнеться мілководдя, та нараз почала вода глибшати — вже по груди, — ще крок і по шию — і я вже пливу. Клунок не прилягав щільно до тиї, бо я не бажав надто її стискати. Він досягав до води і робився щораз тяжший. Я дивився на беріг перед собою, оглядався на той, від берега якого відпливав: Оба мріяли в темноті однаково далеко.

Руки почали ослабати. Ось чого я не предвидів: Тримаючи на плечах клунок, мусів я плисти лише одним способом і не міг утомленим мязам дати відпочинку, як це я звичайно робив при плаванню.

Клунок усе тяжший. Пливу все повільніш.

Нараз прийшло мені на думку. А як при бесарабськім березі нема мілини? А як вона зачинається аж близько берега? Тоді й не допливу.

Я в тій хвилі завернув. Я був певний, що ще не доплив до середини ріки. Мязи в раменах боліли і цей біль докучав щораз більше. Мій віддих зробився скорий і короткий, та працював я правильно і спокійно. Клунок до половини в воді, тягнув в долину. Пливу низько: Вода сягає майже до уст. Пильную, щоби не напитися її, бо при такім скорім віддиху залежить від цего життя. Пробую дістати ногами до дна — нема ще; лише дальше.

Як брив я вже по мілкому, пригадав собі, що може надіхати стежа, бо ось такий довгий час її не було. Я кинувся прожогом до берега, перебіг дорогу і врешті почувався беспечно.

Довго шукав я викинених частин одежі. Вони моглиби завтра попасти, куди не слід. Але не вдалося мені найти їх.

При повороті близько села чудернацька пригода. Напроти тупіт коней в ґальопі. Ліворуч ліс і доріжка до нього: Біжу з усіх сил. Звернули теж на цю дорогу. »Побачили мене« — шибнула думка — »буде лапанка по лісі». Добігаю до перших корчів, ховаюся в них, їздці ґальопом далі. Позаду лоша. Я відразу вспокоївся. Отже це не військові. І справді, що робилиб вони тут, на пільних дорогах, далеко від ріки.

Господар пояснив мені, що це сільські парібки гнали коні на ніч. Від башріків навчилися їздити ґальопом і томлять без потреби коней.

Моїм поворотом коло півночі не здивувався і добавив, що завтра спробуємо інакше.

Я не міг спати, постановивши збудитися, як зачне свитати.

Як засвитало, найшов в лісі те, що вночі покинув.

Заки вернувся в село, сонце піднялося вже досить над обрієм. Гріло здорово й віщувало знову скажену спеку.

На краю села серед дороги гурт селян. Завернутися вже не міг, бо вони мене бачили. Йду спокійно далі.

— А ви хто такий будете? — питають мене.

— Я доглядаю лісової культури в тутешному лісництві.

Ця відповідь, що її приготовив я заздалегість на такий випадок, задоволила їх. Оден з них добавив, що вони повинні розпитувати всіх незнакомих. От і вчора, як були в волости їхні радні, волосний комісар сурово наказував пильнувати, щоби ніхто не шлявся біля кордону.

Я пішов дальше і за закрутом дороги завернув до хати.

Господарів уже не було дома. Втома скоро заколихала мене до сну.

Цеї днини спав я довго і твердо. Попри це розглянув точно бесарабський беріг: На полях ловно полукіпків. Богато збіжа чекає ще на женців. Стерні порозділювані загонами кукурудзи. Тут легко сховатися.

Бачив я також румунських награнічників. Ішли вони поволи у двох, кріс через плече — по стежці, що веде здовж берега.

Над вечір прийшов господар. Порався на подвірю. Прибив поперечки до двох сухих стовпів. На них мав я плисти через Дністер. Як добре стемніло, запряг він коні, бо цеї ночі мав звозити з поля снопи. Взяв мій »сплав« і ми поїхали.

Та нараз за селом наші дороги розійшлися. Підвести мене аж до ліса він боявся. Я забрав на плечі тяжкий »сплав« і пішов полями.

Відпочивав я зчаста й довго. Врешті вийшов з ліса над ріку, трохи надслухував — усюди тиша — й далі до ріки. Свобідно, бо я тут частий гість і усе мені знакоме.

Як лише вода трохи поглибшала, спробував я сісти на мій сплав, а він не міг мене втримати. Я вхопив його під праву паху, а лівою рукою плив.

Усе гаразд!

Видалося мені, що я пливу вже дуже довгий час, що повинен би давно бути на другому березі, а береги мріяли все ще однаково далеко, наче я стояв весь час на місці. Нараз виринув з ночі близько передімною високий бесарабський беріг.

Пустив я »сплав« за водою, допав берега і стежив, чи на тлі неба не видко де на стежці людей. Видрапався на високий беріг і бігцем через стерні до кукурудзяного загону.

Відпочивав я тут і надслухував.

За якийсь час почув я з тамтого берега такий знаний тупіт коней. Та який він тепер для мене далекий і байдужий! Цеж часи й обставини, що минули без вороття.

Я стояв на краю загона і ловив ухом гомони з дальших піль. Там гавкали собаки, рипіли вози, розмовляли люди. Поміж ними треба пройти.

І я подався туди. Полярна зоря — мій компас, чуйне ухо й скорі ноги — моя збруя, темна ніч — мій захист.

Я подався на захід.

Т. ДОВГАЛЬ

* * *

Затоптали в болоті троянди
І сміялись, як пяні сміялись,
Що найлекше красу затоптать...

Та зявилася рай-дуга в небі.
Засіяла, красою в спокої
І не знали як стиду сховать...

Вір у свої сили, а переможеш.

2. Пробудження.

„Як веде себе хлопець, Девісе?« — питався фармер Джон Філд, приглядаючися свому синові Маршелеві, як цей ждав на гостя. »Це так Джоне: Ми оба з тобою старі приятелі«, відповів Дікен Дейвіс, взяв з бочки яблоко і дав його Маршелевому батькові як бажання мира. »Ми давні приятелі й я не бажаю вразити своїх почувань, одначе, як отверта людина скажу тобі правду. Маршел є добрий і витревалий хлопець, це треба признати. Одначе він не буде добрим купцем, хочби був занятий у моїй крамниці й тисячу літ. Він не вродився на купця. Забери його, Джоне, назад на фарму і навчи доїти корови!«

Колиб Маршел Філд лишився був як помічник у крамниці Дікена Дейвіса в Пітсфілді, в державі Месечузетс, де дістав був своє перше заняття, не був би з нього оден з найвизначнійших купців у світі. Та коли прийшов до Чікаго і бачив довкола неймовірні приміри, як убогі хлопці досягали найвисших успіхів, то тут збудилася його амбіція і зродилося рішення, щоби стати самому великим купцем. Він сказав собі: »Коли інші можуть так богато осягнути, чому не мігби також я«.

Очевидно талант на великого купця мав Філд від уродження. Одначе обставини, довкілля, що розбуджувало честилюбність причинилися в великій мірі до розворушення його скритих сил і до виявлення запасної енергії. Дуже сумнівна річ чи бувби він в иншому місті так скоро виріс, як це сталося в Чікаго.

Коли молодий Філд прийшов туди в 1856. році, місто переживало тоді оден з великих розмахів у своїм незрівнанім розвитку. Воно мало тоді щойно приблизно 85 тисяч мешканців. Небогато літ перед тим було воно звичайним індіянським торговельним селом. Але росло скоками і все перевисшувало ожидання своїх найбільш одушевлених горожан. Успіх наче дожидав тих, що бажалиби попробувати щастя. Всякий почував, що тут отвираються безкраї можливости.

Чимало людей думає, що амбіція це прикмета вроджена, і що годі виховати її або збільшити. Вона, мовляв, скарбована у вдачу і сама дбає про свій розвій. Та це помилка, бо честилюбство — це пристрасть, яка легко дається розвивати та вимагає постійних старань і плекання; інакше вона занидіє, подібно, як талант до музики й иншого мистецтва.

Якщо ми не стараємося свої честилюбні пляни здійснити, вони не приберуть точних форм і змісту. Наші здібности меншають і скоро тратять свою силу, якщо їх не вправляти. Не можемо й сподіватися, що наша амбіція лишиться свіжа і сильна через цілі роки лінивства, нездарности, або байдужости. Якщо ми постійно позволяємо нагодам утекти і не пробуємо їх придержати, стають наші заміри важкі та безсильні.

Емерзен[1]) каже: »Необхідно треба мені когось, що спонукавби мене зробити те, що я можу зробити«.

Виконати це, що я можу — ось моє завдання і не це, що зміг виконати Наполеон. чи Лінкольн, лише, що можу виконати я. Усе зводиться до того, щоби видобути зі себе те, що найліпше і це велика ріжниця, чи використаю десять, пятнайцять, двайцять пять, чи девятьдесять процентів з моїх здібностів.

Усюди бачимо людей, що дожили до половини свого віку, або й більше і ще не розбудились. Вони розвинули лише малу частинку своїх можливостів успіху. Вони все ще сплять. Те, що в них найліпше, лежить так глибоко, що ще не пробудилося. Коли зійдемося з такою людиною, відчуваємо ясно, що вона має заховані великі запаси сил, яких ще ніколи досі не вживала. Великі можливости досягнень, корисних для людства дрімають у ній і поволи розтрачуються.

Недавно писали в часописях про одну дівчину, що до 15. року життя задержала душевний розвій малої дитини. Не цікавилася нічим, була сонна, нерухлива і байдужа супроти всего, що кругом діялося. Аж одної днини пробудилася несподівано до повної свідомости, як слухала на вулиці катаринки. Вона спамяталася; її здібности збудилися; в кількох днях скоками довершила розвій цілих літ, з дитини сталася жінкою. Неоден з нас має величезний запас сил, що сплять без діла, як спали вони в цій дівчині; вони моглиби довершити богато величного, лише треба їх збудити.

Головний суддя в однім цвітучім місті на Заході, оден з найбільш поважаних правників у своїй державі, був аж до половини свого життя неграмотним ковалем, заки пробудилися сили, що в нім дрімали. Тепер йому 60 літ, має найкращу книгозбірню в місті і славу найбільш освіченої людини і кажуть про нього, що головним його старанням є поміч своїм ближнім. Що було причиною такого перевороту в його життю? Він чув вилад про вартість освіти. Це збудило сили, що дрімали в його нутрі, розворушило його честилюбність і скермувало його на дорогу саморозвитку.

---

[1]) Рельф В. Емерзен (1803—1882), американський есеїст і фільософ. Писав фільософічні і біографічні нариси. Важнійші його твори: »Представники людства і Нариси« (Прим. перекл.)

Я знав чимало людей, що аж у половині свого життя зрозуміли, які можливости в них дрімають. Тоді вони нагло збудилися, наче з довгого сну, чи то під впливом книжки, що одушевляє й підбадьорює, чи слухаючи проповіди або викладу, чи стрінувшися з якимсь приятелем з високими ідеалами, що розумів їх, довіряв їм і додав їм відваги.

Дуже богато в життю залежить від того, чи пристаєш з людьми, що бачуть твої здібности, що вірять в тебе, підбадьорюють і хвалять тебе, чи з такими, що легковажать твої ідеали, розвівають твої надії і ллють холодну воду на вогонь твоїх замірів.

Предсідник діточого суду в Ню-Йорку каже у своїму звіті з 1905. року: »Забрати хлопця чи дівчину з невідповідного довкілля — це перший ступінь до їхньої поправи«. Нюйоркське товариство охорони дітей перед жорстокістю досліджувало трийцять літ такі випадки, що торкаються суспільної й моральної охорони понад півміліона дітей і дійшло до висновку, що вплив довкілля є сильніший, як дідичність.

І найсильніший не в силі визволитися від впливу свойого довкілля. Хоч би наша вдача була незалежна, волева і рішуча все таки невпинно зміняємося під впливом нашого довкілля Візьмім дитину найліпшого походження, з найкращими вродженими прикметами і даймо її на виховання дикунам — що останеся з її вроджених прикмет? Як виростає від дитячих літ серед варварського, грубошкірого окруження, станеться й сама грубошкіра. Знане є оповідання про дитину з гарного роду, що її згубили чи залишили як немовля, а вовчиця кормила її разом зі своїми вовченятами і вона приняла всі прикмети вовків; бігала на руках і ногах, вила і жерла як вовки.

У богатьох з нас не треба й дуже сильних впливів, щоби нас перемінити. Ми наслідуємо приміри, які нам дає наше довкілля, підносимося й опадаємо разом з хвилями, що на них пливемо. Поетові слова: »Я є частина всего того, що я зустрінув«, не є фантастичною вигадкою, лише обсолютною правдою. Усе, що ти пережив, кожна проповідь, книжка, розмова, всяка людина, що з нею ти в життю зійшовся, усе мало вплив на твою вдачу і після цего досвіду ти вже инша людина. Дещо в тобі змінилося; як каже Бічер, що прочитавши Раскіна[1]) не був ніколи вже тою людиною, що раніш.

Кілька літ тому вислала одна російська фірма будови кораблів гурт робітників — москалів до Америки, щоби вони засвоїли американські методи праці і набрались американського духа. До пів року москалі майже дорівняли американським ремісникам, між якими працювали. Розвинулася в них амбіція, індівідуальність, самостійність в діланню і велика вправність у своїм ремеслі. Та по повороті до батьківщини вже за оден рік вплинула на них убийча атмосфера застою. Вони позбулися бажання розвиватися; вони знову стали тупими — без мети поза денною працею. Честилюбність, яку розбудило було довкілля — заснула знову.

Наші школи для індіян поміщують часом у журналах світлини індіянської молоді, як вона виглядала, прийшовши в перше до школи зі свойого племени, а зараз побіч, як виглядає вона по скінченню школи: гарно одягнена, інтелігентна, з огнем амбіції в очах. Ми сподівалися для цеї молоді великої будуччини; одначе більшість із тих, що повертають до свого роду, бореться короткий час, щоби вдержатися на висоті і вертає поволи, до свого давного способу життя. Є, очевидно, чимало замітних винятків, та це сильні характери, що вміють опертися назадницьким впливам довкілля.

Якщо ми розпиталиби цілу армію невдачників, ми переконалисьби, шо найбільша кількість споміж них тому ніщо не досягнула, бо ніколи не попала між людей, котрі розбудилиб і підбадьорили їх, бо ніхто ніколи не розбурхав їхньої честилюбности, або й з тої причини, що вони не були досить сильні, щоб устоятися серед довкілля, котре пригноблювало, відбирало відвагу або тягнуло до злочину. Переважна більшість людей, що їх бачимо у вязницях і в домах для убогих — це сумні приміри, як впливає довкілка, котре замісць найліпшого розвиває те, що в них найгірше.

Чим ти в життю не займавсяб, доложи всіх зусиль, щоби ти міг жити в довкіллю, котре відповідає твоїй честилюбности і спонукує до праці над саморозвитком. Тримайся людей, котрі тебе розуміють і в тебе вірять, котрі поможуть тобі найти себе самого і заохотять, щоби ти все виконав, що ти можеш. Повинно залежати тобі на тім щоби ти досягнув найвисших успіхів, а не вдоволявся пересічними. Приставай з такими, що стараються відзначитись і заняти у світі важне місце, з людьми, що мають високі ціли і величню честилюбність. Дружи з такими, що беруть це поважно. Честилюбність є заразлива. Настрій, що панує в твойому довкіллю, перейде й на тебе. Досягнення тих, що біля тебе стараються іти в гору, додасть тобі відваги і спонуки до завзятішої праці, як досі.

Є велика сила в гурті індівідуальностий, що боряться за досягнення високих цілий, є велика магнетна сила, що поможе тобі зблизитись до мети твоєї честилюбности. Дуже підбадьорює товаришування з людьми, котрі прямують туди, куди й ти. Якщо ти не маєш досить енергії, або якщо ти з природи лінивий, нездарний, чи схильний до легковаження, то тебе невпинно тягнутимуть вперед инші, що мають більше честилюбности.

---

[1]) Джон Раскін (John Ruskin) (1819—1902), визначний англійський критик, есеіст і знавець мистецтва. (П. п.)

3. Праця над самоосвітою

Раз просили Джоня Венемейкера, щоби приступив до підприняття,[1] котрого ціллю було видобути з дна моря скарби, що вже пів століття лежали на дні в затоплених еспанських кораблях. Він відповів: »Молодці! Я знаю про ще ліпше підприняття і то тут на місці. Довкола вас лежать скарби незлічені; можете їх загорнути терпеливою працею. Не вдоволяйтеся, як добуваєте богато вугілля, як будуєте найбільші паровози, як тчете великі кількости килимів; але серед стукоту джаганів і молотів, серед скрипіння ткацьких станків і реву машин дбайте, щоби безсмертний, божецький механізм — дух був добре вишколений для найвищої і найвеличнійшої служби«.

Не досить освічена людина все терпить шкоду. Хоч би мала які великі здібности, як не є освічена, є нездатна. Не вистарчає мати здібности; слід зробити їх придатними через душевне вишколення.

В Америці, країні де навіть сліпі, глухонімі та каліки можуть дістати добру освіту, повинні ми стидатися, якщо її не маємо.

Неоден парень, що не має доброї нагоди до самоосвіти, робить цю помилку, що не дбає про малі нагоди. Втікає йому рік за роком, а він не робить поважних зусиль, щоби удосконалювати себе, аж у половині життя або й пізніш настає у нього опамятання і він бачить, що не знає того, що давно вже повинен був знати.

Часто стрічаємось з чоловіками й жінками, головно в віці від 25 до 40 років, котрих вяже і удержує в досягненнях недостача освіти в молодших літах. Часто дістаю листи від таких людей; вони питаються, чи можливо займатись самоосвітою в таких пізних літах. Само собою, що можливо. Є тепер так богато добрих шкіл, що вчать при помочі листування, установ таких, як у Шатокві,[1]) стільки вечірніх шкіл, викладів, книжок, публичних книгозбірень і журналів, що хто лише бажає, має все нагоду працювати над самоосвітою.

Тоді як ти нарікаєш, що зарання не дістав освіти і думаєш, що вже за пізно зачинати, знай, що близько тебе є богато молодих мущин і жінок, що з найбільшою працьовитістю займаються своєю самоосвітою, хоча не мають ані частини такої доброї нагоди, як ти маєш.

Передусім ти повинен мати сильний і рішучий замір, що хочеш добути освіту. Що не бажаєш терпіти в життю приниження ізза недостачі знання. Що коли ти не мав нагоди добути раніщ освіту, хочеш це тепер надолужити. Рішися що не допустиш, щоби тебе в життю вязало і здержувало щось таке, що можеш сам змінити.

Помітиш, що світ перемінився, як лише зміниш своє положення супроти нього. Будеш дивуватися, як скоро більшає твоє знання, якщо візьмешся до праці сильною постановою. Берися за цю справу з такою самою рішучістю, як колиб ішло тут про зароблення грошей, або вивчення ремесла. В усякої нормально розвиненої людини є туга за ростом і змогутнінням. Бережися перед здавленням цеї природної жаги за саморозвитком.

Людина вродилася на це, щоби рости, Це є зміст її існування. Справжня амбітність у тім і полягає, щоби тілько бажати що днини душею рости, величину свойого незнання все по трохи зменшувати, повсякчасто ставати богатшим у знання, мудрішим, більше мужнім. Не слід обмежувати освіти до тих кількох років, коли ходимо до школи. Найкраще освічені є ті, що невпинно вчаться, що черпають знання з усіх можливих джерел і при всякій нагоді.

Знаю молодих людей, котрі читаючи у вільних хвилях книжки, або звичкою точно все помічати, або при помочі кореспонденційних курсів придбали собі висшу освіту і тоншу культуру, як ті що скінчили високі школи. Молодь, що легко засвоює нові думки, що часто перебуває під впливом визначних одиниць, не лише набирає душевної краси, але й розвиває в собі творчі сили.

Світ — це великий університет. Від колиски до могили пробуваємо невпинно в великій божеській захоронці; все, що є в ній, навчає нас чогось нового, відкриває нам великі тайни. І декотрі люди живуть постійно в цій школі, невпинно збирають цінне знання. Вони вміють з усего щось навчитися. Треба тільки мати очі, що вміють бачити й інтеліґенцію — щоби засвоїти.

Мало є людей, що вміють добре бачити. Йдучи життям, дивляться лише зверху на все; помічають так слабо і неясно, що всі подробиці губляться і їхній дух не одержує сильного враження. Одначе око є виховником духа. Той останній є вязнем, що ніколи не стикається з довкільним світом і зівсім залежить від своїх пяти чи шести слуг — змислів і від матеріялу, що вони принесуть; а більшу частину цього матеріялу доставляє око. Хто навчився добре дивитися, дивиться мозком.

Знаю одного батька котрий вишколював свого сина, щоби цей розвивав свою здатність помічання. Послав сина на незнакому вулицю й опісля розпитував, що він бачив, щоби знати, скільки річей він помітив. Посилав його оглядати вікна великих крамниць і музей, опісляж досліджував, скільки хлопець зумів запамятати і дома описати з усего того, що бачив. Цим способом розвивав у хлопця привичку бачити предмети, а не лише дивитися на них.

Коли до знаменитого природознавця, професора Агасіца в Гарварді прийшов новий

---

[1]) Ця установа займається питаннями поширення і поглиблення народньої освіти. (П. п.)

студент, поставив професор перед ним рибу, щоби оглядав її пів години або й годину й опісля сказав, що бачив. Як студент думав, що вже сказав усе, професор добавив: »Ви й досі цеї риби не бачили. Дивіться на неї ще яку хвилю, потім скажете, що ви бачили«. Такими вправами розвинув у студента потрібну здатність помічування.

Якщо підемо через життя, як живий знак питання, коли жваво станемо всім цікавитися і все досліджувати, здобудемо велике душевне богацтво — знання, що є вартісне, як матеріяльне богацтво.

Раскін надзвичайно збогатив свій ум спостереженнями над птахами, комахами, звірятами, деревами, ріками, горами, заходами сонця і краєвидами. Він прислухувався співови жайворонка і журчанню потічка В його уяві поміщалися тисячі мистецьких картин: малярства, архітектури, різьбарства, котрі міг він наглядно уявити собі, коли хотів. Його дослідницькому умові давала кожна річ свою поуку, сьою тайну.

Привичка — все й від усіх учитися, має високу вартість. Чим щільніш відокремлюється людина від инших людей, тим слабша є вона і менше продуктивна. Між людьми, що товаришуть зі собою, якщо їхні вдачі живі і творчі, проходить невпинно течія сили. Як пробуваємо з кимось разом, невпинно приймаємо й обдаровуємо. Тому повинні ми держати звязок з довкільним світом, держати руку на живчикові великого, рухливого світа й відчувати його бурливе життя. Мусимо бути того частиною, щоби не було порожнечі в нашому життю.

Оден талант, який можемо уживати в життю є цінніший, як десять непридатних до вжитку ізза недостачі знання. Освіта міститься в тім, що знання досвоюємо і робимо його частиною нашої особистости; що вміємо виявити і вживати сили. які в нас дрімають, виразити те, що знаємо. Освіта — це сила і здобуток. Знання, котре ми не в силі ужити, не має вартости.

Хто почуває, що в його освіті є недостачі, а може робити видатки на ту ціль, може вже до року досягнути великих вислідів, якщо візьме собі доброго провідника, що кермуватиме його ляктурою і студіями в ріжних напрямах.

У справі набувати освіту самостійно є деяка небезпека. Поверхові, несуцільні студії не дадуть ані частини такого висліду, як коли держатися обдуманої самоосвітньої програми. Хто бажає занятися самоосвітою, хай при виробленню пляну порадиться якоїсь освіченої людини, а ця порада буде лише в такому випадку вартісна, якщо дорадник точно знає, які уподобання і потреби той має. Чи на селі, чи в місті всякий може найти якусь освічену людину, що принайменше доглядалаби його студій.

Є одна велика вигода при самоосвіті, а саме, що можемо богато краще взяти на увагу наші особисті потреби, ніж це можливе у школі. Хто прожив без доброї освіти половину життя, повинен спершу читати і студіювати в области свойого звання, а щойно опісля поширювати своє зацікавлення й на инші области.

Можемо вчитися самі всяких предметів: історії, літератури, реторики, рисування. математики, а також вивчити самотужки — майже так добре, як із учителем — чужу мову стільки, що можемо читати в цій мові книжки. (Дальше буде)

Т. ДОВГАЛЬ

Я не впаду...

Я не впаду на розпутті, я не впаду!..
Нехай журу, чорну журу ворон кряче,
Нехай серце як сирітка рветься, плаче,
Я не впаду!..
На роспутті не спинюся
І не дам розпняти душу, чужу душу!..
Духи чорні хай на неї зазіхають,
Колючками і кістками шлях встеляють,
Я не впаду, я не дамся, не звалюся!..

Летіть ласки, струю втіхи в ночі вчую,
Серед поля, серед сонця відновлюся,
Серед поля, серед квітів заворкую
І любовію новою запаллюся!..

Жіночий Пласт у Франції

(Від нашого кореспондента)

Перші пластунки зявилися у Франції у 1912 р. Це були здебільшого окремі одиниці, що „пластували“ (faisaient du scoutisme) на власну руку. Війна запізнила розвиток жіночого фр. Пласту. Лише у 1919 році бачимо першу велику орґанізацію пл-ок: ECLAIREUSES UNIONISTES. На релігійних, протестантських підвалинах. Ця орґанізація видає свій підручник для пл-нок, ухвалює тексти закону, присяги, встановлює обовязковий однострій.

В 1921 р. в Епіналі (Epinal) відбувається великий конґрес, в якому беруть участь фр. провідниці, а також і представниці Міжнародньої Жін. Пл.-х Ради та „Християнського Обєднання Молодих Дівчат“ у Франції.

Конґрес вирішує: 1) заснування відділів для дівчаток-вовченят, які тут звуться Petites Ailes (Маленькі Крильця) 6—13 років. 2) заснування нового руху, паралєльного пластункам-уніоністкам, але без всяких натяків на якесь релігійне виховання.

Цей новий рух носить імя: „Eclaireuses Nouvelles“ — „Нові пластунки“. Але ці обидва рухи, крім релігійного питання, не ріжняться між собою ні в чому і підлягають одному Уладови: „Féderation Française des Eclaireuses«.

У 1924 р. ухвалено статут старших пластунок (від 18 р-ів). До цієї орґанізації вступають б. пл-ки та жінки-прихильниці, що бажають брати участь в пл. житті, не будучи провідницями.

У 1928 р. затверджено остаточно текст закону (це вже 3-тя зміна, думають, що остання).

Улад F. F. E. виглядає так: Національний Комітет, найвища установа Уладу, призначає Національного Комісара та її помічниць, (це найвищі функції в Уладі,) затверджує комісарів округ*) вибраних провідницями округи та їхніх помічниць.

Округи поділяються на сектори на чолі з комісаром сектора, сектори поділяються на околиці на чолі з комісарем околиці. Комісар округи затверджує провідниць та їхніх помічниць в своїй окрузі.

F. F. E. має свої відділи в північній Ариці: Туніс — Альжир — Мароко.

F.F.E. нараховує більше як 3000 членів. Приблизно: Пластунки: — 2500 Малі Крильця: — 300 Старші Пл-ки: — 250.

Відділів уніоністок мабуть трохи більше, як нових пл-ок. До нових пл-ок вступають дівчата самих ріжноманітних переконань. До уніоністок також можуть вступити всі бажаючі, але найбільше там дітий з протестантських родин.

La Promesse.	Текст присяги — Уніоністок.
Avec l'aide de Dieu	З поміччю Бога
Je promets sur mon honneur de faire tout mon possible pour	На честь мою я присягаю: Зробити все, що можу, щоб
Servir Dieu,	служити: Богові,
la Patrie,	Батьківщині,
la Famille,	Родині,
Aider les autres en tout temps	Помагати другим повсякчасно,

*) F. F. E. поділила Францію на 6 великих округ; Північ, Схід. Пд-З. Сена (Париж і околиці), Сена Уаза, Південь.

Obéir à la Loi des Eclaireuses.	Бути послушною Закону пластунок.

У відділах нових пл-ок не віруючі чи індиферентні пл-ки мають право складати присягу в слідуючій формі:

Sur mon honneur je promets de faire tout mon possible pour Servir l'Idéal la Patrie etc.	На мою честь присягаю зробити все, що можу, щоб служити: Ідеалові, Батьківщині... (далі текст той самий.)

F. F. F. ще не має постійних таборів, як на Соколі, та й не передбачає їх в близькій будуччині для пл-ок (Може хиба для Малих Крилець). Пл-ки таборують виключно в шатрах. Кожний відділ (section) таборує окремо на Великдень (тиждень), на Зелені свята 3—5 днів, у літку 2 тижні — 1 місяць. Весною, в місяці травні відбувається біля Парижа 2 ох денний табор, на який зїдяться усі паризькі відділи. Всі гуртки приготовились до одного або до кількох конкурсів: ратівництво, куховарство, вузли, Морзе, гра в мяча і т. д. На другий день під вечір оголошують результати. Клани (гуртки), які виграли якийсь конкурс, дістають стрічку, яку пришпилюють до свого трьохкутного прапорця. Відділ, який нараховує найбільше таких стрічок виграє. Такі-ж конкурси відбуваються в декотрих округах. Фр. відділи не мають патронів чи патронок, а носять імя свого міста, або імя дільниці міста, в якій вони збіраються.

Фр. пл-ки мають 3 іспити: Aspirante, 2-а і 3 а кляса. Пл-ка 1-ої кляси мусить складати присягу. Є багато іспитів умілости, які не дають права носити нашивки на рукаві, як у пл-ів.

У Франції є ще друга молодша пластова жін. організація католицьких Guides de France (Це майже копія католицької організації пл-ів: Scouts de France). При кожнім відділі Guides de France є свій католицький священик, який має дуже великий вплив, більший навіть за той, що має провідниця. Орґанізація ця успішно поширюється серед заможнього міщанства (petite bourgeoisie). Guides мають синій однострій, схожий на англійський; вони таборують далеко рідше, як пл-ки F. F. E. і то частіш в будинках та стодолах, ніж у шатрах. Члени F. F. E. та G. D. F. майже ніколи не стикаються. Нема ні спільних конкурсів, ні свят.

Років два тому назад відносини були навіть ворожі завдяки нетактовности з боку Guides de France. Ці останні не відповідали на пл. привітання пластунок F. F. E. на вулиці. Тепер цей недопустимий стан річей вже минув, здається завдяки зміні вищої команди у Guides de France. Але обидві орґанізації стоять дуже осторонь одна від другої.

На закінчення треба сказати, що французький загал ще й досі не дуже прихильний до жіночого пласту, про який він, до речі, мало або зле поінформований. Пластунки часто-густо чують, як про них говорять люде: „То жінки, що готуються до війни“, та інші дурниці в цьому роді. Воно смішно, але наражає часом пластунок на неприємности з боку робітників-комуністів. Навіть з боку пластунів, замість братньої підтримки, бачуть пл-ки часом ворожість або легковаження і чують від них про себе, що пл-ки — „невдалі хлопці“ — (des garçons manques). Цей закид свідчить також лише про те, що пл-ни й пл-ки не мають ніколи до діла одні з другими — і мало цікавляться тим, що твориться поза їхнім кругом (Це зрештою характеристична риса французів).

Правда, це відношення вже помітно кращає, бо майже всі пл-ни вітають перші на вулиці пл-нок.

Жіночий пластовий рух у Франції розвивається помалу, але він прямує вже по певній дорозі і є гідний признання. *П. Л.*

В. М. ЯНІВ, Л. Ч.

Казка білих днів

(З першої пластової, зимової мандрівки в Карпати)

ДРУГАМ СПІЛЬНИХ ХВИЛЬ

✷

Цей,
хто труд і піт полюбив
— і жар палкого сонця
— і подих закутої в білі окови ночі;
Цей,
чия думка лискавка,
— слово іскра,
— а чин святий огонь грізного Перуна,
кому в душу вложено завзяття спінених каскад підчас хуртовини,
кого до сну колихав дикий рев грому й розшалілий шум зливи,
ким тішаться нетри, діброви й праліси,
в кого голені — пружини, сила від сонця, мязи зі сталі;
Цей,
хто в лице життя поставив пригоди,
змагання, мандрівку,
хто сміху не втеряв, безумства і віри —
Цей — може назвати себе пластуном.
Для — нього дійсність — це казка
соняшних лучів,
це вигук післаний в безмеже.
Заволодіти ним! Проникнути!
І байдуже, що нині мандрує в Карпати!
Сьогодні Карпати! Завтра —
— Прерії Америки, піски Сагари,
край сфінксів і вишневого цвіту
криги бігуна, Mont Everest,
планети, зорі, всесвіт.

* * *

Ці моменти пригадуються перед кождою прогулькою, коли кров у висках вовком виє. Вони кажуть іти в синяву.

Ці моменти справджуються підчас кождої прогульки, коли злива промочує до нитки, коли ноги йти вже не хочуть, коли що хвиля тріскає завзяття і огнем палить, коли родиться гарт душі й тіла, який серед трудів сміхом виливається, свобідною піснею!

Ці моменти вчаровували в уяві образ першого зимового табору: — терену з ледяних обелісків, з городами снігових цвітів, з садами творчої праці.

Та одна химера: брак снігу, хотіла знищити мрії. Невжеж? Знищить?

І уявлявся образ, як тають обеліски, як в чорне болото розпливаються білі цвіти.

Та тоді Воля казала сягнути по все осягаємо: Плян І. зимової мандрівки показався нездійсненим, бо й у горах не всюди був сніг.

Оставало одно: Поїхати до Славська і звідти зробити ряд прогульок.

Байдуже нам, що було нас семеро (сктм. проф. Чмола з дружиною, один юнак — Яворівець і чотирох Лісових Чортів) сьогодні сім перших, завтра сотки наслідників. Байдуже, що деякі з нас і їздити не вміють.

Нам внутрішний огонь каже не уступати, хочби піт заливав очі, хочби солодко ставало в устах з перевтоми, хочби чорні платинки літали; не уступати, доки останні не зрівнаються з першими.

Це клич безумства, який каже дійти до наміченої ціли, хочби й серце перестало бити (хай лусне, коли слабе). Це клич, що вчить:

Побіджати!

* * *

Хто не знає, як бедуїн любить свого коня, а старшина свою шаблю, хай купить собі лещета й лещетарський виряд і хай старається по всім приписам зробити їх готовими до вжитку. Спочатку разити будуть його естетичний смак поваляні олієм руки, а черевики маститиме траном з осторожна шматкою. Як промочить одну й другу, тоді наллє безцеремонно трану на руки і втиратиме з усіх сил в черевики і буде радіти, що тільки товщу набирають. А потім що кілька годин буде заглядати, чи лещета й черевики весь товщ втягнули й чи не треба наново мастити? І хвалитись буде перед всіми, кілько разів він мастить і як »кляса« його черевики виглядають!

Вкінці просякне цілий духом трану, олію, терпентини й не зможе цего духу змити. Тоді стає для него олій цим, чим кольонська вода по голенню, а тран цим, чим перфума для переніжених. Він почуває себе по прогульковому.

В хаті зачинає глядіти на барометр і термометр, на дворі на хмари й напрям вітру. Конечно старається збагнути, чи »чути вже зимою!«

Очевидно, всі хмари мають для него краску снігових; цей, хто скаже, що чомусь то »пахне весною«, цей напевно ідйот! Столітних календарів і метереольогічних віщувань є на загал два роди: одні ці, що віщують сніг і мороз, — ці мають без сумніву рацію; другі ці, що віщують лагідну зиму — ці напевно помиляються (тоді повстає аксіом: всі вчені це властиво великі дурні).

Вкінці приходить ожидана хвиля: Сніг впав. Мороз. Лещетар їде на прогульку.

Йому байдуже, що крайка валяється траном, а висмаровані олієм лещета спираються на новий светер. Він жеж і так нічого не варт: Іде щойно перший раз на прогульку і не затягає димом.

Безпосередно перед убраннєм дощок найсвяточніша хвиля. Серед торжественної мовчанки кождий мастить свою дошку відповідним смаром. Хвиля ця має в собі щось несхопиме — містичне, бо від добору смарів і способу намащення

залежить вся їзда. Хвилю цю попереджує з правила нарада найкращих лещетарів з гурта. Радять, які смари цего дня відповідні. Вислід такий, що всі, які не брали участи в нараді, мають дошки висмарувати по рецепті фахівців. Саміж всі вдають, що придержуються її, на ділі кождий заховав для себе якийсь смар в тайні, котрий дозволить йому напевно їхати лучше других...

Мащення перед кождою прогулькою треває без сумніву довше і має більший вплив на здоровля, чим Міллєрівських »15 хвилин«.

* * *

До Славська приїхали ми 10/I. в пятницю о год. 11. вранці.

Біля першої стали підходити під Ільзу (1066). Мимо морозу поскидали ми зі себе богато. Тоді тоном своєї краски приємно стала вражати синя — фляпелева сорочка. Від тоді до кінця прогульки була вона на переді. І як хтось відстав далеко від товариства, напевно шукав в першу чергу її.

Перший день був для мене цим днем, в якім не хотіли мене слухати лещета (то спадали з ніг, то зісовгувались взад, то носами рили в сніг, то вискакували на пеньок) — ні сніг, який все в найприкріших хвилях лявіною тікав зпід ніг.

На горі опинився я напевно збірною волею всіх: Всі були вже давно на вершку, отже й я очевидно колись мусів вийти. Сам бувби не вийшов ніколи. На горі мав нагоду переконатись, що греки добре пізнали прикмети фіг, які добре скріпляють сили.

В призїзді даремно давали мені перші повчаючі інструкції, щоби я зїзджав закосами! Зїзджай закосами!, коли не вмію звернутись. Не хотіли лещета слухати мене, то послухав я їх: Зїзджав трохи стоячи на них, трохи лежачи на спині.

Другого дня переконався я вдруге, що греки були мудрі, бо казали, що початок половина всего. Я зміг зробити зі всіми 35 км. горами, міг втягати глубоко морозний подув вершків, захоплюватись зїздом з Марадикова.

Є дні підчас прогульок, які захоплюють красою краєвидів, образів. Але є й дні, які захоплюють самою емоцією їзди — осягу. Тоді в думці вперто сверлує: Дальше! скорше! Тоді спина випростовується, як вихор свисне попри вуха, морозом спалить лице.

До таких днів належав другий день прогульки. В висліді: Від год. 9.35 — 17.15 зробили ми дорогу: Плішки — Ільза — Решітки — Буковець — Ялинки — Марадиків — Лавочне, попід верхи до Тарнавки і дорогою до Славська.

А третього дня було погано. Термометр показував 8 степенів вище зера. На дорозі під домівкою сніг змінявся в болото. Та шкода було дня. Пішком пішли ми до Волосянки і вийшли під Кічеру. Тут припняли дошки. Їхати було тяжко, хоч дошки були заздалегідь старанно намащені. Переїхали знаними верш-ками до Тарнавки, а звідси пішком вернули до домівки. На наше невдоволеннє термометр вказував + 5°

Сктм. Чмола заповів супроти цего відїзд на другий день. З великого невдоволення справляємо бенкет, попереджений конкурсовими змаганнями, чия спіртова машинка скорше гріє. На самім бенкеті нагороду мав дістати цей, хто найбільше зїсть (нагорода в харчах). Рівночасно нагородженою мала бути найліпша страва. Першу нагороду розділемо між всіх змагунів, бо кляса була дуже вирівнана. Нагородженою стравою було »mixtum compositum з пруським квасом«. Була це мішанина консерв, компотів і свіжо зварених цитрин і помаранч (разом з кістками). На голову випало $^1/_2$ л.

Бенкети на прогульках не впливають відємно на сон. За це небезпечно брати на прогульки рідних братів. Вони обовязково сплять під спільними коцами

(щоби було тепліше) і в ночі ведуть короткі, але річеві й енергійні дискусії, з яких дізнатись можна, що на однім точно 20 цм. коца (це на більшім) та що другий вгорнувся в точно $^1/_2$ м. коца (це менший).

На другий день оба впевнювали, що це була форма скорочення ночі. Оба боялися, щоби п. скавтмастер не заспав перед виїздом. Мабуть тому перед прощанням будив їх проф. Чмола найдовше.

* * *

А четвертого дня було Маланки. Ніхто ніде не спішився і не журився, що болять кости. Всі вже думали, що пополудни поїдемо домів. Термометр вперто показував + 2°.

І враз сніжинки. Кілька перших несмілих гине в болоті. Дальші витаємо з недовірєм. Поволи туга зачинає мішатися з нудьгою. Але в міру цего, як сніг щораз більше зачинає застеляти білим килимом землю і вичаровувати дерева, обсипуючи їх сніговим цвітом, зачинаємо радіти, що не даром ми оставались.

...А як сумерк прийшов і як огонь з печі кидав червоне сяйво, загостила хвиля, яких мало в життю, які тревають коротко, але які спомин лишають до смерти. Тоді всі, що разом її проживають, стають другами, тоді всі близькі й дорогі приходять зі сумерком до гурта з усіх усюдів.

І прийде також одна друга: всміхнена — молода — дужа почути казку мандрівників. Принесе зі собою подув чогось святого і недоторкаємого.

...І блестітимуть очі і плистимуть слова з глибин. І прийде бажання, що здійме всю утому, випрямить спину і скаже наново йти на встрічу змаганню.

Це хвилі, яких спомин сивоволосим каже бути молодими й сильними; які в боротьбі за буття стануть заборолом проти лінивства, сонливости, вигод...

...Се хвилі сумерку на короткім, принагіднім постою....

— А вечір — куди не глянути було біло; а в ночі світили зорі і місяць. То тоді лилися бадьорі пісні безупину, то тоді оглядали всі лещета. І сон був неспокійний, повний мрій і сподівань, повний пригод, життя й гамору, казок, яких не чується, образів, яких не бачиться.....

* * *

І було це, про що мріялось. Віти зелених ялиць гнулись долів під вагою білого пуху і застигли в морозі. Провідник лещетами значив перший слід на снігу. І все йшли ми вище.

Тихо! Новий рік стрічаємо серед снігової пустині. І зір стане соколиним і гляне в даль, і слух буде чути, як з усюдів прилинуть святочні звуки дзвонів, з засніжених степів, зза гір, зза кордонів. І відізвуться дзвони в душі і слатимуть в відповідь, що йде щось нове, незнане, невидане досі. І слатимуть привіт всім цим, що труд і піт полюбили.

...Чи будемо так слухати разом, як гратимуть дзвони воскресні?....

І грів морозний вітер, а сил додавала утома.

* * *

Цего дня вечером пращали ми двох товаришів. Оставало ще трох. Вранці 15. І. було 17° морозу. Тепло одягнені виходили ми на останню прогульку, на Тростян (1266) через Присліп.

Мороз вичаровував на склоні гір ліси снігових хрусталів — папоротий, розкинув по снігу діяманти, як вилискувались, іскрилися веселкою.

Соняшно було на дворі — соняшно й в душі!

І поволи скидали ми все, вкінці остали в штанах і черевиках. З долу віяло морозом, сонце гріло мов в літі. А хто впав, цей купався в пухкім, глубокім снігу, хто струснув дерево, цего обсипував хмарою пух.

І їхали ми раз стрімко в гору, раз лагідними закосами, раз стрілою в діл.

А як треба було вертати, щоби не спізнити потягу, то гляділи ми на хрусталі снігу і чули, що серед мандрівки нутро, ціла душа стає також таким хрусталем, а думки блестять веселкою жемчугів.

А хто не мав змоги ні разу бути на мандрівці — нещасливий; а хто відстав від нас, цей пропав на віки; а хто ще відстане, цему горе: бо розгубить серед сірого будня хрусталі й діяманти.

Прощались ми! Прощались, сміючись, бо знали, що стрінемось знову разом.

...А може? — Життя хвилями котиться! Тоді остануть нам хвилі, які кажуть вічно молодими бути.

СТ. ІВАНИЦЬКИЙ

На шляху до духового удосконалення

Про помічуванне і обсервацію

(Дальше)

Як вчимося ми найкрасше розріжняти дерева, цвіти, птиці, овади, мінерали і. т. д. і то так, що ми їх знаменні ціхи не на пів години, але на ціле життя знаємо? Не в той спосіб, що ми про ті ціхи прочитаємо в лексиконі або якій природничій книжці; якщо ми так поступаємо, тоді більша частина нашого знання зникне знову скоро з нашої памяти, — але в той спосіб, що ми зачнемо обсервувати ті предмети. Ми скажемо показати собі дані дерева, зачнемо їх порівнувати, пень, чи прямий, грубий, довгий або закривлений, тонший, чи разрастається зараз у величезне галузе, кора — гладка чи рапава, чи ділиться, якої краски, галузки, чи великі і грубі, як у дуба і бука чи тонші, як пр. у вільхи, чи вистаючі, висунені прямо вперід чи звисаючі луками, як менші галузки виростають з великих галузей, чи під прямим, чи острим кутом, тяжко опадають, чи з грацією, — листки, — якої форми, опісля гладкі чи рапаві, зубковаті, якої краски в ріжних порах року, пучки, цвіти, овочі і. т. д.

Якщо будемо поступати в той спосіб, — тоді пізнаватимемо дерева не лише в літі, але в кождій порі року (точка III. пл. іспиту!). То що, наведено, як приклад про дерева — стосується відповідно до всього иншого. Річи, що ми їх в сей спосіб через власне слідженне здобудемо для нашого

знання лишаться тревало в нашій памяти. Якщо ми після того для контролі прочитаємо про пізнавану річ в лєксиконі або фаховій книжці, тоді і з того матимемо велику користь. Якщо ми якийсь рід ростини перестудіювали в той спосіб — тоді присвоїли ми собі широке знаннє, — ми пізнаємо також всі відміни сеї ростини, все одно, під котрим небом ми їх стрінемо, хотяй ми не вчилися пізнавати їх кождої з осібна. З того всього бачимо, що солідна обсервація за поміччу пятьох змислів має для памяти дуже велике значіння. Тому в школах прямується тепер щораз більше до тзв. поглядової науки, а ся наука при помочі обсервації займається головно зором.

До якого стопня дадуться виробити змисли через систематичні і добре вибрані справи, вказує найбільше — фортепяновий віртуоз, що одним поглядом охоплює цілий такт з 20 або більше нотами і без хвилини надуми виграє на клявішах, мешканець Австралії буттен, що потребує побачити лише відтиск ноги в пороху, щоби могти докладно подати, хто йшов сюди і як давно, індіянин, що почує найменший незвичайний шелест у глибині пралісу і з великої віддалі чує удар копит женучих буйволів і диких коней, підчас коли вухо »білого« чоловіка мимо всіх зусиль не може вхопити жадного звуку; китаєць, котрий своїм органом нюху вміє подати національність ріжних людий.

Вправи:

1. Обсервуйте ріжні предмети, так, як се наведено приклад про дерева, та не лише дерева, ростини, звірята, але також ріжні предмети, машини і. т. д. В той спосіб здобудете широке знаннє у ріжних ділянках людського знання.

2. Обсервуйте якийсь килим, що є у вашім домі, пригляньтеся йому добре. Якщо будете денебудь (скажім в чужій хаті) порівнуйте инший килим, який там побачите, з духовим сбразом вашого килиму. Робіть подібні проби з серветками, скатертами, з газовими і елєктр. лямпами, а головно з такими предметами, що стоять в якій небудь звязи з вашим теперішним або будучим фахом.

3. Возьміть 5 кусників паперу або картону рівної величини, краски і якости; нарисуйте на них чертки, а саме 6 грубих черток на першім, 7 на другім, 8 на третім, 9 на пятім. Чертки мусять бути всі однакової довжини і грубости, і бути від себе в рівній відалі. Тепер оберніть кусники паперу так, щоби ви не могли бачити черток і помішайте їх зі замкненими очима; опісля витягніть один кусник, оберніть його на одну хвилинку, так що ви можете через одну тільки хвилинку глянути на нарисовані чертки, і тепер скажіть собі, як богато черток ви бачили. Опісля сконтролюйте себе, чи ви добре оцінили кількість черток. Після того помішайте карточки знову і з иншими карточками робіть ті самі вправи. Обертайте однак карточки разпрямо, раз боком, так що ви чертки будете видіти раз поземо — раз доземо. Ви можете число черток написати в розі карточки, але дуже незначно і тим способом ви позбудетеся частого перечислювання черток. Як простою може видаватися декому отся вправа, то є вона однак дуже хосенна, тому що вона виробить нашу вагу і концентрацію, без котрої неможливоби нам було подати за кождим разом правдиве число черток; се вправа, якої найбільший вироблений духово ум соромитися не потребує!

Дещо з життя 48. Пл. Кур. ім. Дм. Вітовського в Підгайцях

Вже два роки минає від повстання 48. пл. куріня ім. Дм. Вітовського в Підгайцях. Для підгаєцького куріня ті два роки були літами тяжкої проби. Спершу брак зрозуміння ідеї Пласту серед ширшого загалу, а передусім брак місцевого пластового інструктора (організував курінь — позамісцевий) — тяжко досвідчали молодих пластунів (нок). Але сильна воля все поборола. І прийшов час, коли громадянство, що мало змогу пізнати пластунів і їхні змагання і по пл. святах Юрія, Вітовського, Шевченка, 1. Листопада і на стрілецьких могилах в Підгайцях, Семиківцях, Вівсю і підчас рідношкільної коляди, національних свят, фестинів і инших імпрез — стало споглядати на них ласкавішим оком. Прийшов таки час, коли молоді пластуни, пізнавши як слід пласт. закони, зрозуміли суть пл. ідеольогії і стали твердою ногою на пл. шляху.

Та переслідування »власть імущих« були і є причиною, що богато пластунів (нок) усунулося від пл. праці. Одні зі страху, другі-ж ради »святого спокою«. І тут »сумне з веселим обнялось«. Треба сумувати, що знайшлися такі, що серед переслідувань покинули Пласт, відреклися його в тяжкій для нього хвилі, а радіти, що курінь прочищується з непевних, хитких елєментів і що в нім остає самий цвіт молоді.

А що є той цвіт в гурті підгаєцької пл. молоді вказує між иншим й те, що завдяки їм пл. ідея розходиться чимраз ширше і захоплює чимраз душе повіт. І це, що останніми часами засновано пл гуртки в чотирох селах підгаєцького повіта, це вже одно виразно вказує, що ніщо не всилі здавити живого, здорового пл. руху і це повинно бути великим підкріпленням для переслідуваних підгаєцьких пластунів (-ок). Яро — Пад.

Пласт. Кіш у Тустановичах

До пл. Коша »Червона Калина« у Тустановичах належать слідуючі селянсько-ремісничі Куріні: Тустановичі: 49. пл. К. (муж.) ім. Івана Богуна, 59. пп. К. (жін.) ім. Лесі Українки, Звязок Новиків і Новичок; Борислав: 58. пл. К. (мішаний) ім. Тараса Шевченка і Звязок Новиків, та мужеська пл. Частина в Трускавці. Кіш сам працює досить гарно. В лютім м. р. уладив свято ялинки, на яке зложилося: реферат, деклямації, вправи; В травні м. р. відсвятковано свято Юрія. В серпні уладжено однодневний табор закінчений вечером Ватрою, серед природи на т. зв »Ділах«. На Ватру прибули як гості пластунки і пластуни стрийського і дрогобицького Кошів, а також досить численно громадянство Тустанович.

В вересні м. р. вибрано нову Кошову Команду, відсвятковано Свято 1-ий листопад, на яке зложилося кілька рефератів і деклямацій пластунів і пластунок.

При Коші існує пл. орхестра мандолінова, зложена з 16 осіб, котру зорганізував і веде, не жаліючи ні часу ні труду п. інж. Озаркевич Іван, опікун бориславських частин.

В грудні м. р заснувалася пл. кооператива з відділами: 1) кредитовий — ощадність; 2) торговельний — кольпортажа книжок і журналів, пластове постачання.

Кіш »Червона Калина« числить тепер около 150 чл.

Ганжа, пл. уч. 49. пл. Кур.

Слова Бейден-Пауела

На V. міжнароднік скавтовій конференції, що відбулася 6-7 серпня 1929 р. в Арров-Парку, Бейден-Пауел, говорячи про майбутність скавтового руху, сказав між иньшим таке:

»Тяжко вчити пса на старість нових штук — так само важко зміняти духа тих, що виросли в старому дусі. Але зміняти духа можна в молодих.

»Ми бачили в історії, що одні нації виросли з малих а инші упали — тільки через зміну характеру молоді. І то завважується не тільки в історії — але в теперішності. Японія хай буде прикладом; Італія змінила увесь характер народа під впливом одного чоловіка. Там зліквідовано скав-

товий рух, бо спостережено, що він може змінити духа народа«.

А у своїй найновійшій праці »Скавтінг і рухи молоді (Scouting and youth movements by sir Robert Baden-Powel, Bennis Sixpenny Library, Nr. 82, London 1929: 130×80, ст. 79) пише Бейден-Пауел між иншим таке:

»Предметом нашої праці в скавтовому русі є вироблення наших майбутніх мужів, які мають бути »отвертими головами й британськими патріотами«, несамолюбними, мужеськими й відповідальними; дати усім нагоду чесної гри«.

»Більшість сьогоднішних хлопців матиме внедовзі якийсь голос в кермі державою; отже — без вмішуванняся в політику — приготовуємо їх до того, даючи їм елементарне самоурядування«.

Новий іспит вмілости.

Анґлійська Головна Кватира пропонує впровадити іспит вмілости т. зв »міжнародного братерства«. Кандидат мавби відповідати слідуючим вимогам: 1) Вміти пізнати прапори не менш 20 заграничних держав і всіх Британських Доміній. 2) Скопіювати мапу світа, назначити границі й назви держав, 3) Кореспондувати не менше року з морськими або сухопутніми скавтами, або В. Британії або инших заморських держав. 4) Мати певні відомости про Міжнародню Скавтову Орґанізацію, про Лігу Народів і її частини. 5) Сказати в якій домінії або державі волівби кандидат проживати радше ніж у свойому краю й умотивувати своє бажання.

Пластуни по цілому світі

Ню-Йорк Таймс (New Jork Times) містить статтю Др. Д. Г. Фінлія (J. H. Finleya), в якій находимо такий уступ:

»Я особисто бачив пла-нів усюди, навіть там, де, як говорять, Ной вигрузився зі своєю лодкою. В Еривані на Кавказі носять хлопці на спряжці від паска рисунок гори Арарат. Пластун поміг мені недавно віднайти дорогу, коли я зблудив недалеко границь Россії. Инший пластун товаришив мені на святі у Греції, де умер Льорд Байрон, недалеко Дельф, колишнього центра світа. Я бачив царгородських пл-нів, що грали з пл-нами Анатолії, в Анґорі, новій столиці Туреччини. На горбках Назарету я перевів годину з пл-нами міста »родинного дому Христа«. Теодор Рузвеліт, полюючи на морську звірину, стрінув пл-вий гурток в малому місточку, на висоті 14 тисяч стіп в Гімаляях.

Трістан де Кунга, самітний остров, має свій пл-вий гурток. Маємо один або два пл. гуртки Ескімосів, а навіть на Антарктиді є пластун Поль Сайпл (Poul Siplle) спеціяльний помічник командора Бирда«.

Подяка

Хвальному Загонові »Червона Калина«, II. к. ст. пластунів, що Своєю присутністю вшанував наше вінчання всім Шановним Пластункам і Пластунам, що зложили з цієї нагоди нам побажання, а зокрема Другові Я. Ракові, Отаманові Загону Ч. К. складаємо найщиріщу подяку.

Скоб!

Ірина й Евген Ю. Пеленські.

Нежухів, 8. січня 1930.

* * *

Я все прямую до життя,
Де щось нового мож найти
Де думка родиться вільна
Де гомін сміх а не хрести.

Я все прямую до життя,
Де рух і радість аж дзвенить
Де безупинно йде борня
Лиш там менє усе манить.

»Ластівка«

Скмтр. Василь Кархут »Л. Ч.«: **Друга і трета проба пластуна.** Научний матеріял до II. і III. пласт. іспиту, 55 рисунків і 5 світлин. Накладом 50. Пл. Куріня (ремісничого) ім. Скмст. О. Вахнянина. Львів, грудень 1929. Видавництво Укр. Пл. Уладу, 96 стор. 16⁰. Ціна 2 зол.

Ся книжочка являється продовженням »Першої проби пластуна« того самого автора. Першу пробу ми вже рецензували в »М. Ж.« ч. 3 (61). 1929. Друга і третя проба не уступає в нічім першій і відзначається тими самими прикметами: ядерним, ясним і легким стилем та пластичним представленням. Ця часть цінніша від першої тому, що подає відомости, яких ще в наших пл. підручниках не було і наші пластуни мусіли сягати за ними до польських підручників як: Wyrobek Z.: Vade mecum, Lewakowski J.: Terenoznawstwo i kartografja і инших. До тих нових річей належать важніщі відомости з обсягу таборування враз з програмою табору, ріжні способи орієнтування мап та роблення їх начерків, підстави науки стеження, кілька нових вправ з обсягу підходження, підчеркнення ваги фізичного виховання і його галуз, а далі вельми важна і цікава т. зв. »Таблиця Бейден Пауела«, в якій начеркнений цілий систем пл. виховання, де зіставлено всі прикмети, що творять характер, що вони в собі містять, яким точкам пл. закону відповідають та які пл. занятта їх виробляють. При азбуці Морзе́ подає автор легкий мнемотехнічний спосіб запамятання букв при помочі слів, з яких багато підшукав скмстр. І. Чмола та за його ініціятивою члени таборів на Соколі в останних роках. При ратівництві обговорено кілька випадків, що їх нема в »Життя в Пласті«, як апоплексія, епілепсія, вдавлення, затроєння ріжними стравами, кровотечі з ями тіла та ілюстрації перевязок.

Трета проба найслабше опрацьована і дуже побіжно. Подає вона тільки вимоги та заохочує до її переводження. Що правда, трета проба є пробою передовсім самостійности пластуна, як автор се підмічує і длятого подати всі в домости потрібні до неї є неможливе, як пр. Історія і географія України (до сього є осібні підручники), то все таки автор повинен був перейти кожду точку зосібна і вказати з чого і як до неї належить приготовлятися. І так нпр. при 2-гій точці требаби було дещо сказати про ощадність та її значіння; при 7-мій, в який спосіб можна набути притомність ума; при 8-мій, яка ріжниця при вимогах з картографії при другій а третій пробі, та що при пляноїздах ходить о вміння уложити на їх підставі подорожі по Европі; при 9-тій, чи тут ходить про знання книговодства тільки пластового, чи купецького, в яких розмірах, та з якого підручника користати; при 10-тій можна було докладно подати всі помічні способи мірення на віддаль на око, як також тут належить мабуть мірення недоступних місць, що подано з ілюстраціями в Vade-mecum, або і в Пл. Календарику на 1929/30 р. стор. 91 і сл.; при 12-тій порозумітися з відповідними екзаминаторами та усталити розміри знання історії і геогр. України і т. п.

Підчас коли отже дві перші проби нас вповні задовольнюють, то трета ще жде свого докладного опрацьования і усталення не тільки автором але і Верх. Пл. Кмдою. Мимо того обговорювана трета проба представляє собою велику вартість, бо крім згаданої вже таблиці Б. Пауела докладно нас інформує, про що саме ходить при третій пробі та вказує на її вагу з національного становища: »...коли вас навчив провідник дивитися і бачити (в часі мандрівок), ясною вам станула потреба і конечність простих отих рік молодої, буйної крови за Землю Рідну« — нише автор на стр. 91.

На прикінці треба згадати, що книжочка гарно і добірно ілюстрована та зраджує естетичний смак у її автора.

Сподіємося, що цей цінний вклад в укр. пл. літературу буде належно використаний.

Скмстр. Ісаїв П. М. »Л. Ч.«

Е. Ю. Пеленський: **Пластовий Гурток.** В-во »Вогні«, стор. 48. 16⁰. Ілюстр. Ціна 1 зл.

Книжечка представляється скромно — й в порівнанні з першим випуском цьогож Видавництва — може за мало дбайливо видана.

Виданнєм »Пластового Гуртка« бажало Видавництво заповнити прогалину в українській пластово-інструкторській літературі

У змісті книжечки 21. розділів-гутірок. Автор порушує богато щоденних і важних

питань, з якими кождий пластовий Гурток на шляху свойого розвою мусить зустрінутися. Порушує, на превеликий жаль, старших інструкторів, надто загально, наче бажаючи пригадати тільки про їхнє істнування. Не має тут між иншим поданого матеріялу, як ось в книжечці Glassa: Gawędy z drużynowym, а то: про вироблення прикмет, що повинно характеризувати доброго пластового провідника, про живучість і громадянську та виховну вартість пластового руху, про державницьке виховання і т. д.

Не має теж ніодного взору, як належить переводити гутірку... (гл. Ks. Woroniecki: Gawęda o gawędzeniu).

За те для гурткових провідників вона дуже цінна, бо звертає їм увагу, що праці в Гуртку не належить засклеплювати на одній спеціяльности, що у вихованні членів Гуртка належить змагати до правдиво пластової всесторонности.

Багато і то добрих рад знайде провідник в цій книжечці.

Завеликих вимог до цеї маленької книжечки годі ставити. Цеж перший у нас того рода підручник, що його завданням оживити ініціятиву гурткових провідників. І щойно тоді, коли цей підручник стане певного рода »vade mecum« кождого пластового провідника, тоді маємо надію, що Видавництво »Вогні« дасть нам поважний інструкторський підручник в роді Бейден-Пауела: Вказівки для скавтмайстрів.

А це, щоби сталося як найшвидше!

Скавтм. В. Кархут. »Л. Ч.«

Г. Крушельницький (Чача): **На тихих водах.** В-во »Іскра«, 32 стор. 16^0 ціна 0·50 зл.

Автор з гумором описує пригоди тринайцятки »гультіпак« в першому водному, мандрівному пластовому таборі по Волині.

Описує легко і з великим таланом. Вичаровані його описом встають перед нами барвні картини змагань і втіх мандрівки — мов живі. —

Того рода лектури побажатиб нашим пластунам як найбільше. Читається мов сенсаційне оповідання, але без порівнання від нього вартісніше.

Врешті треба звернути увагу на те, що книжочка видана дуже естетично, з прегарною вінетою. Добре булоб, щоби В-во й надалі видавало у тім форматі свої видання, бо він дуже вигідний.

Вук

Літопис Червоної Калини, історичний журнал історії та побуту, виходить у Львові.

Ми всі, а головно молодь дуже радо вчитується в поділ нашого бурхливого минулого, які й може відбувалися на наших очах, але ми їх тоді ще не розуміли, або недоцінювали. І колиб не гурток людий, що зберігають ті скарби-спомини, неодні з нас не зналивб може хто ми та що з нами діється. В во »Червона Калина« рятує нас перед смертю самозабуття. Літопис, журнал виданий гарно та цікаво, розбуджує, плекає та закріплює традиції наших геройський часів. Кожне наше село, місточко, родина, кожний Українець почувається звязаний з тими подіями, з тими людьми, для яких смерть трюмфом була. А ми, пластуни, діти наших героїв, не сміємо ні на мить забути казки правди, яку творили наші батьки й брати. Читаймо Літопис Червоної Калини, в якому знайдемо розгадку блудного кола, в якому знайдемо лік на незагоєні рани та обновлення нашої істоти. —

Дж-дж.

І. Мриц. **»Наука їзди на лещатах«** Львів 1929. Накл. Сокола-Батька.

Лещатарство, яке в останніх роках стало в У. П. У. так гарно розвиватися, стрічало досі одну погану перепону: не було популярного підручника лещатної їзди, який давби усім змогу, вчитися цего прегарного спорту без фахового тренера.

Тому треба радо повитати книжочку нашого мистця І. Мрица: »Наука їзди на лещатах«.

Книжочка ця сповняє дуже добре головне своє завдання — у популярній формі виложити вміння їзди на лещатах.

Для вправних лещатарів там нового не багато, але й не для них Мриц писав свій підручник. Зате початкуючі, якими переважно є наші лещетарі, знайдуть там все, що потрібне, щоби саме стати вправним лещетарем. Починаючи від вибору лещет, вязань та приладдя, всі засадничі постави й рухи обговорені ясно і докладно. Додатньою прикметою »науки« є те, що писав її не теоретик, а випробований практик, на якого порадах можна з довірям полягати. Добрі, численні знимки та рисунки доповнюють і пояснюють в великій мірі теоретичний виклад.

Для наших пластунів-лещетарів буде ця книжочка певно добрим вчителем при перших кроках, які ставлятимуть на дошках.

Ю. С. »Л. Ч«

Подяка

Отсею дорогою дякуємо Старшим пл-ам Мрицові Іванові, Л. Ч, і Коржинському Степанові, Л. Ч. за повну посвяти та дбайливого піклування фахову поміч, з якою згадані оба студенти V. року медичних студій, не відступали нашого сина та брата за час його важкої недуги. За пластову прислугу дякуємо теж Юліянові Гошовському, Стр. К-інь Ст. Пл-ів і Романові Ґелі, Чорноморці.

Процишини

(Редагує *Данько Фіголь)*

Барометер.

Відчитати напис уміщений на барометрі й подати ключ розвязки.

Замітка: Зера означають голосівки.

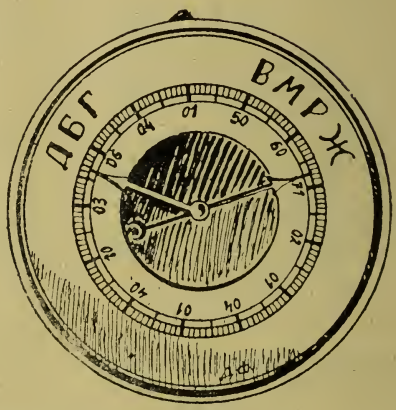

Пластова кишеня.

Підчас викладу ратівництва в таборі на Соколі увагу викладчика прикував пластун, що від початку викладу довбав в носі. Довший час викладчик терпів, врешті крикнув:

— Сховайте вже раз руки до кишені!

— Та колиж мені мамця забула їх пришити!

Малярська школа на Сокопі.

— Товаришу дижурний станьте на чотири ноги, бо я хочу нарисувати крокодиля, а не маю звідки взяти моделя.

— Тут не є школа Новаковського товаришу, відповів повагом дижурний.

Розвязка загадки „котра година..?"

з ч: 1.

...»За пять мінуть три на четверту«. Спосіб розвязки: Відчитуємо поодинокі букви в чисельному порядку рівночасно з обох сторін вежі, спершу уміщені на місця першої потім другої, третої і т. д. години.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT. **MOŁODE ŻYTTIA** „YOUNG LIFE" ADR. LVIV, BLACHARSKA 11. I. POLAND.

РІК X. Ч. 3. (72) ЛЬВІВ БЕРЕЗЕНЬ 1930.

ЗМІСТ:

Анатоль Курдидик: Синам Скоба. — Павло Марійчин: Відродження (док.) — Омелян Вітковський: Тотеми. — Орайзен Сует Мердін: Вір у свої сили, а переможеш — Т. Довгаль: *** — Роман де Монте Хрісто »Л. Ч.«: До історії свастики. — Микола Голубець: Замок князів Острожських в Старому Селі під Львовом. — Чорноморець з Парижа: Враження з міжнародної виставки плавби і спорту в Парижі. — Пластовий похід (ноти). — Усьміхнися. — Як уживати пл. палиці. — З пластового світу — Загадки. —

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Синам Скоба

Я бачив Вас, як Ви ішли
буйні, веселі, молоді.
...І наганулося мені „колись"
і наганулося: тоді, тоді...
— — — — — — — — — —
Так! Одностроїсірі, сірі.
В обличчах пісня, в мязах зов.
По недалекому узгірї
Ваш курінь десь за місто йшов.
В переді сурма й барабани,
курінний юний, четарі —
потім чвірки, як змій вогняний
котились в пилі і жарі.
Я знав! То вас далінь манила!
Простір свобода і-да-лінь!
І кожний з Вас летів на крилах
і кожний „дійду" — на чолі.
І Ви пройшли поуз віконце —
простори пісня — ніби плуг:
А я до шиб: Гей, чи не сон це?
Сон на хвилиночку малу?
Курява стигла — в рів лягала
Ви вже далеко були — там...
...Ой грало сонце на далеких [скалах]
Міт про злотисті ворота...
— — — — — — — — — —
Я бачив Вас, як Ви ішли.
Побіля Вас батьки, брати —
як тінь — так другий курінь [плив]
отих Невідомих, Святих
і кожний Вас благословив.
Ви йшли в далінь — як силюети,
над Вами соняшні лучі — в ба- [гнети].

1. 1. 1930.

ПАВЛО МАРІЙЧИН.

Відродження.

(Докінчення.)

Заки віддали Тараса до міста на науку, загадували йому в дома пасти гуси, гонити на толоку товар, нарізати трави для худоби та полоти картоплиння... Згодом, як Тарас виріс із приземка на підростка, звеліли йому змагатися короткими руками із великанським колесом січкарні, яка стояла в клуні.

Стара сільська школа із своїм ровесником учителем була тоді на задньому пляні. Ходилося до неї тоді, як був час. Переважно осінню та зимою, весною та літом рідше!... Ішлося до неї мов на розривку, але вперід треба було зложити білому дневі обовязкову данину рук!... Річчю маловажною було те, чи ті руки числили собі 70 чи лише сім літ. Таку данину ніколи не можна було звести дурничкою так, як дурилося старого вчителя у школі!... Але зате кусень липкого, чорного хліба та горнятко горячого молока смакувало Тарасові по цілоденній біганині за худобою куди краще як шкільне свідоцтво з досить можливими нотами!... В тямці Тараса лишилося почуття радісного вдовілля та діточої безтурботности, з яким він відтак ліз на широку постелю, де покотом лягала до сну ціла родина Куриловичів...

Оте саме почуття безтурботности та тихого, безкрайого вдовілля давно забутою мягкістю простелилося в Тарасовій душі, відколи він став чистильником чобіт!... Він забув про світ людей! Його думки позбулися хоробливого вражіння, начеб то його село розкинулося в безпосередньому сусідстві двірця й він не тужив усе за родиною!...

Гамірливе місто із ярко освітленими крамничними вікнами та крикливими кінсфотосами перестало теж для нього існувати. Ідучи до заняття або вертаючи вечером домів Тарас не пізнавав стрічних знайомих!...

Він жив лише своїми щітками, коробками з пастою та безконечною низкою черевиків, що мінялися на його ослінчику від рана до вечора!... Нецікавими були для нього обличча його гостей і він ні за сотика не відчував потреби підносити свойого лиця на те, щоби побачити чуже!... Його цікавила лише краска й шкіра обуви, бо обі ті річи вимагали іншої пасти та інших щіток до чищення!...

Тарас виконував свій обовязок з приємністю!... У швидких рухах, якими його руки здавалися обціловувати кожну поставлену на стілець пару обуви він находив спокій та моральне вдовілля! Пильно вважав, щоби обув виходила з його рук лискуча мов металеве зеркало.

Для монет, які досить часто падали між його щітки та коробки, він не мав великого чуття, проте вечером він їх старанно зраховував і ховав у старому сіннику.

Ідучи до хати на ніч відносив він своє манаття до »панни Маріянни«, дівчини із стаційної багажівні, яка починала своє урядування вечером, а кінчила ранком і протягом цього часу радо переховувала Тарасові його »варстат праці«. Панну Маріянну поручив Тарасові його попередник, який одинокий з поміж цілої »банди« тішився її зглядами...

Перед спанням Тарас доїдав останний кусень купленої за дня кобаси та приготовляв на слідуючий ранок воду до миття. Коли-ж ранком зірвавшись та прихапцем обійшовши себе виходив до заняття, то виходом його не турбувались ні трохи припорошені стіни кімнати, збите вікно, гльоб і книжка з життєписами славних людей, що лежали в двох ріжних кутах кімнати та жіноча знимка, якою Тарас теж уже переставав піклуватися!... Вони спали далі своїм незаколоченим сном...

У місті змагалися за той час вказівки годинників у безупинних перегонах довкола своїх числовказів та щораз нові програми наповняли життям кінові екрани!...

Для Тараса перестав існувати час!...

— —

Того дня Тарас і Тарасова »банда«, мали більше гостей до обслуги ніж звичайно!... Кінчилися літні ферії й місто оживлялося.

Мимо навалу праці Тарас любовно обчімхував із пороху та болота кожну пару обуви, що її клав на стілець нетерпеливий гість. Його щітки та плахтинки бігали сьогодні в двоє скоріше ніж звичайно...

»Те«, що мало зробити той день для Тараса »тим днем«, було парою жіночих скіркових мештів, зовсім подібних до тих усіх, які сотками уже пересунулися на Тарасовому ослінчику. Про те не були це байдужні для Тараса жіночі мешти. Вони ненадійно швидко повязалися із знимкою, яка прикрашувала триніжний стіл у Тарасовій кімнаті!...

Тарасові пальці заосмотрені в малі плахтинки повнили тим разом свою задачу як неможна більше ніжно та обережно. Начеби він чистив не полинялу скіру найзвичайнішої під сонцем обуви, але шовкові мештики казкової царівни!... Неменше обережно ховав він тим разом своє обличчя!... Дарма, що кров набігла йому до лиць та, здавалось, гарячим киптяком заліє мізок, а постійно нахилена спина нечайно почала домагатися випрямлення!... В ухах стояв глухий шум і він більше бачив ніж чув, як срібна монета впала на його стілець, коли він скінчив своє діло. Треба було видати решту й Тарас нахиляючись ще дужче добув із правої кишені сурдута пригорщу дрібної монети.

Перерахувавши мідяки він прийшов трохи до себе. Його огорнула охота подивитися їй просто в очі та пильно сторожити при тім за вражінням, яке він викличе в неї...

Коли однак по довгій хвилині вагання він рішився підійняти голову, Ліди вже не було, а замісць неї пхала йому під ніс свою медвежу ногу якась сутулувата дама. Мав ще на стільки часу, що оглянувшися захопив зором червону суконку, яка зникла в автобусі. Автобус був уже в руху!... Тарас мав дику охоту дігнати автобус і вскочивши на бігу віддати Ліді решту. Але груба дама нетерпляче вистукувала ногою й він рад-не-рад повернув до свойого звання старанно заховавши срібну монету в нагрудну кишеню...

Вперше від пів року спокою Тарас мусів обганятися від думок, які мов жуки лізли йому до лоба...

Тарас чув, як широко розгорталася на його душі груба накидка, ткана рівними, правильними рухами, повторюваними від ранку до вечора протягом пів року!...

Цього дня він далеко скоріше ніж звичайно відніс своє манаття до »панни Маріянни«... В неповних дві години пізніше він був вдягнутий в нове убрання, а ще годину відтак він торжественним кроком входив із Лідою до фоає цього самого кіна, перед яким він пенетрував свої кишені тому пів року взад...

Купуючи білети, Тарас сягнув до нагрудної кишені по срібну монету та обережно поклав її на віконце каси!... Монета вистарчала якраз на один білет!...

Пізним вечером Тарас робив лад у своїй кімнаті!... Насамперед дбайливо чистив із пороху політуровані рямці знимки та витирав скло так завзято, що воно тихо жалувалося на безцеремонну брутальність...

Відтак підняв з одного кута надлуплений гльоб, а з другого книжку з життєписами славних людей та стріпавши з них сміття та порох, поклав на давне місце! Коли-ж у саму північ почали напливати в кімнату удари міських годинників, він накрутив будильник і дивився, як велика вказівка легко дрогнула та поволі лишила за собою свою нерухливу товаришку!...

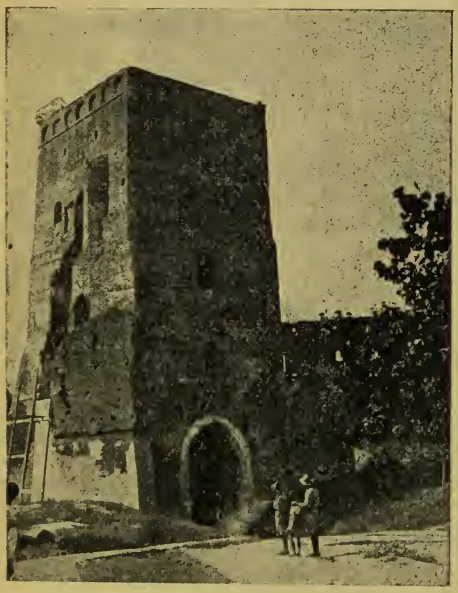

?

ОМЕЛЯН ВІТКОВСЬКИЙ.

Тотеми.

Це було захистне місце на полонині. З одного боку отвертим чотирокутником входила вона між хащі густого жерепу. Гостра й довга трава полиняла від сонця й суші.

Обрій засланяли збоча могутнього вершка Сивулі, покритої грубими зломами каміння.

Саме тінь ставала щораз довшою, як злітались »Кречети« зі всіх усюдів на раду: один з Чорногори, другий з Добошанки, інший з Аршиці.

Перший вишукав місце, на якім горіла минулих ферій остання спільна ватра. Встромив по середині хоругвку й скинув із полекшою наплечник. Звернувся лицем до сонця й викинув різко руки тричі в гору й боки. Потім сів, поклав голову на зігнені коліна й мовчки ждав другого. Ждав недовго. А як і другий післав свій мовчазний привіт сонцю й відсапнув хвилю, почали оба безголосно ставити шатра. Це саме робили й всі дальші. Ніхто при цім не сказав ні слова ні привіту. Працювали справно й, як зацарив сумерк, кругом місця на ватру стояло 9 шатер.

Тоді розійшлися всі по дрова й за ріщем. Одні з низу тягнули звалені малі смереки, другі ломили смолистий жереп і складали його рівно. Кругом постелили коци й робили смолоскипи.

А як прийшла 12 година, то найстарший пластун між ними, в якого на лівій груди вилискувалися 2 золоті й 2 білі зірки, запалив перший свій смолоскип; за ним інші.

Два гетьманські скоби Іван Константинів і Ярема Листвинович зближили до ватри горіючі смолоскипи. Всі другі співали гимн про новий люд.

А як скінчили й ватра розгорілась, кидали в неї свої смолоскипи, а враз із ними всю злобу, весь гнів, який назбирався в серцях від останньої ватри на другів і людей Доброго Діла й Святого Чину. І у святій мовчанці слухали цього голосу в нутрі, який казав їм у мандрівку йти.

Червоне сяйво золотило лиця й луною відбивалось; а як заговорив найстарший пластун, то вогонь наче був у змові з ним: В міру завзяття, яке пли-

ло від його слів, то спалахав високим стовпом, що вдаряв у небеса, то горів повним, супокійним жаром, то наче на мить завмирав.

..... »Як глибокою була ваша дотеперішня мовчанка й застанова, так мудрою й хосенною буде ваша рада при ватрі. А як палкими й рішучими були ваші вчинки, хай нам про це рівно різко й ядерно скажуть ваші слова..... Кожний із вас місяць самітно мандрує. Що цікавого й нового чувати в наших землях, чи богато змінилося від хвиль, як ми спільно в них гостювали? Чи тужать за нами ліси й гори, села й люди, так як ми за ними? Кажіть! Чи ті іскри, які ми запалювали в душах, горять огнем, чи треба ще жар роздувати? Чи випрямовуються спини серед праці, — чи вміють уже люди брати силу від сонця?

Говоріть! Хай бистрими хвилями з ваших уст ллються слова про успіхи й невдачі. Вони визначать нам найблищі шляхи!...

... А ти Яремо й ти Іване, чи добули вже тотеми, як це ви забажали? Розказуйте перші! Хай Велика Рада признає одному з вас побіду.« —

Візвані відійшли від ватри й зникли в своїх шатрах. Ярема вийшов у накиненій на плечі скірі рися; в руці ніс гладкий дручок, а наверху пишався голий череп із голови рися.

Івана дручок розширювався в горі. До розширення була прикріплена з боку випхана голова скельного орла, а в горі кінчилось розширення перами, уложеними в виді хвоста.

І йшли оповідання про труди й підступи, про слідження й підходження й про те, як дух запирало при останнім стрілі; про сам останній стріл, цей стріл, що виривався сам зі стрільби, наче крик розпуки при несподіваній невдачі, наче ці їхні слова, що йдуть без стриму; про цей стріл, що виходить з мозгу, з підсвідомих дрогань душі, — що невимірений влучав у бажану ціль. І як мрякою заходили очі з недовіря! Невжеж? — І гарячо робилось від щастя й подій!

Всі непорушно слухали обох оповідань. Проходили в думці всі дебри й провалля, дерлися кущами, шукали слідів і губили їх. А цей останній стріл у кожного запер дух до краю. І як почули, як побідники бігли до своєї жертви, зітхали вільніше. І в кожного на устах питання: Хто перший!? хто скорше?

А провідник: »Хоч віримо вам обом, ідіть до своїх шатер і напишіть самі день і годину вашого успіху, щоби ніхто не мав ніяких сумнівів«.

За хвилю читано: »15. липня; год. 18«. На другій картці було це саме!

І сплеснули в долоні з дива. А Лиственович почервонів і спочатку постогнуючи, а потім лявою викидаючи все зі себе: »Простіть! — щось лихе підійшло й спокусило! Не хочу несправедливого рішення: Годину подав я правдиву, але рися застрілив я день пізніше, як подав! Іване й ви простіть!

— Стрівайте! Це саме мав я вам сказати. Карайте нас обох за намагання обманути вас і добути несправедливо побіду. Я орла забив також 16; година правдива«.

І було можна бачити, як рожевіло його біле лице, хоч слова випливали спокійно.

Справджено хвилини: Навіть ці не різнились між собою. Порівнано давно несправлювані годинники; не різнилися від себе. — Гра оставала нерішеною. Оба соперники радісні стиснули собі руки й рішили серед голосного вдоволення всіх дальше не змагатись.

А що для обох хвиля була так торжественна, а що оба впрочім вчас добровільно признались, даровано обом намірений обман. Тотеми станули на сторожі перед шатрами.

Побідника не було.

І йшли оповідання за оповіданями; раз говорені живо з жестами й коліровими малюнками, другий раз просто, рубано, по вояцьки.

Вже сіріло, як кінчили. Затверджено ще лиш намічену дорогу на прогульку. Провідником прогульки вибрано Яремy Лиственовича, гетьм. пластуна скоба й мистця десятизмагу, власника тотему рися.

Вір у свої сили, а переможеш.

Щоденно громадити цінне знання для ужитку пізніш у життю, читати книжки, що підбадьорюють нас і спонукують до великих діл, невпинно робити зусилля, щоби поліпшити себе й своє становище у світі — це має для молодика більшу вартість, як гроші зложені в банку.

Чимало молодих дівчат почувають, себе недолугами тільки тому, що вони не мали змоги скінчити якусь середню школу. Одначе вони мають і час і засоби під рукою, щоби добути, гарну освіту; та вони марнують свої здібності й час на забави й на справи, які ні трохи не пособляють вишколенню характеру.

Не є це знову таке велике діло, навчитися дома того всего, що вчаться на високій школі. Кожна година напруженої душевної праці дома приносить стільки користи, скільки година в школі.

У добре веденому домі повинні найти спокійний куток ті, що бажають студіювати. Без труднощів можна за загальною згодою призначити серед довгих зимових вечерів якусь годину на тишину й студіювання, бо при душевному вишколюванню неоціненим скарбом є година тиші, що її не переривають балакучі гості. Скільки є домів, в котрих мешкають люди, що люблятьсяся взаїмно й помагають собі, а всеж таки неможливо одному серед них читати, вчитися чи інакше працювати над своїм розвитком. Все найдеся хтось з домашніх, що бездумки перешкоджує іншим зібрати увагу. Або прийде у відвідини хтось, що не знає про наші заміри й поважне ведення життя й проведе при безцільній балаканині цілий вечер; такі люди мають зрозуміння лише для буденної праці та для розривки й не додумуються навіть, як вони нам перешкоджують.

Треба великої честилюбности й сильного рішення, щоби побороти повсякчасну покусу марнування вечерів та віддалитися від веселого, жартобливого, родинного гуртка або від безжурних молодих гостей і спробувати піднестися понад юрбу звичайних людей, що їм бракує себелюбности, що не знають про ніщо іншого, лише про вимоги свойого звання.

Привичка спрямовувати силою й послідовно свою увагу на якусь область знання, хочби лише на кілька хвиль щоразу, має вже сама собою надзвичайну вартість. Ця привичка дає нам змогу користати з коротких вільних хвиль, котрі для більшости людей пропадають без вартости, бо вони не вміють так скоро зібрати увагу. Уміння — ужити як слід ці маленькі останки часу, є сильною запорукою успіху.

Вже сама слава про тебе, як про людину, що старається невпинно над собою працювати, що всяку нагоду використовує для дальшого вишколювання, що поважно, непохитно прямує до того, щоби бути важним і робити щось важного у світі, — вже ця слава стане тобі великою підпорою. Люди радо помагають таким і тобі поможуть добутись на верх. Така слава є найкращим задатком і з ним можна починати.

Головна трудність з освітою людей, які мають свідомість, що їхня дотеперішня освіта є замала — лежить у тім, що вони не розуміють, яке величезне значіння має використання всякої вільної хвилини. Як неодного хлопця годі спонукати, щоби складав сотики, бо він не розуміє, як з таких малих сум можуть вирости колись великі, так само не розуміють вони, що короткі хвилі, вжиті правильно щоднини для науки, дають досить часу, щоби згодом досягнути високої освіти.

Знаю одного молодика, що ніколи не був на високій школі, а всеж добув таку основну освіту, що йому предложили місце професора. Більшість знання присвоїв собі підчас коротких відпочинків від грубої праці свойого звання. Вмів користати з вільних хвиль.

Школи, що вчать при помочі переписки, приносять велику користь, бо спонукують маси людей, котрі працюють у ріжних званнях, щоби до них записувалися й цим способом ужили для освіти останки часу й вільні хвилі, що інакше проходили би без користи. Знаю про цікаві випадки скорого підвишення, яке одержали учні таких шкіл, тому, що поступили значно у своїй освіті. Неодин учень дістав назад гроші, які видав на свою освіту о тисячу процент від них. Вони заощадили собі роки чорної праці й неймовірно скоротили дорогу до своєї мети.

Знання не отвирає своїх дверей перед таким, хто не має охоти принести йому в жертву себе — свою важку працю; не кидає жемчугів перед таких, що не мають витревалости й себелюбности.

Перший ступінь до добуття освіти — це тверда постанова вирватися за всяку ціну з ярма незнання.

У життю перед тобою є велике богацтво в довгих зимових вечорах і в коротких вільних хвилях. Є великі можливости. Нащо їх ужиєш?

4. Освободися за усяку ціну.

Якщо ти мав би рішитися, рискувати своїм добрим імям, своїм добробутом, усею своєю будуччиною в якімсь бою, що вимагає всіх фізичних чи духових сил і треватиме довший час, ти почав би заздалегідь приготовлятися вправами до рішучого бою. Ти оминавби всего, що моглоби зменшити твою боєздатність.

Кожна людина, що є досить честилюбна, щоби плянувати й робити лише те, що вважає вартісним, вступає в саме такий бій. По-

чинаючи битву таку затяжну, таку важну, що має вплив на всю будуччину, повинна вповні освободитися передусім від усього того, що зменшує честилюбність і відвагу та спинює поступ; увільнитися від усього, що підкопує життєздатність, притуплює здібності й висисає енергію, щоби побороти всі перепони на дорозі, котра веде до успіху.

Честилюбність і охота перемогти не заспевняють ще змагунови перемоги; якщо він при помочі вправ не позбудеться зайвого товщу, як перешкоджує йому в бігу невідповідна одіж або не зовсім здорові ноги, він очевидно програє.

Більшість людей має цю недостачу, що хоча бажають успіху, не роблять усього того, що для нього необхідне; не розтинають шнурів, якими вони звязані, не увільняються від усього того, що перешкоджує досягнути успіх. Вони занадто довіряють щастю.

Перша передумова успіху є віддалити все, що могло би нам перешкоджувати й позбутися окруження, котре звязує силу. Є десятки тисячів людей, що мають здібності й охоту піднестися понад мірноту й робити щось важного у світі, та вони не в силі розірвати кайдан, що їм перешкоджують у цім. Більшість з них має щось такого у своїй вдачі, що не дає їм вільно рушатися; вони не годні добути свободи, щоби виконувати ці великі діла, до котрих вони здатні. Вони йдуть через життя, виконуючи дрібну пересічну працю, хоч могли би робити велику й важну.

Всяка людина має в собі велику запасну силу, що дала би їй змогу ожити могутнім і повним життям, якщо ця людина була би досить вільна, щоби виявити те, що в ній найбільше й найкраще, та не була звязана якимсь фізичним чи моральним путом.

Спутайте сильного коня тонким шнуром і він не виявить своєї великої скорости й сили, доки його не увільните. Всюди бачимо людей з блискучими здібностями, звязаних якимсь слабим путом, котре перешкоджує їм іти вперед, доки з нього не увільняться.

І велитень був би безсилий, якби його замкнули в такім тіснім місці, що він не мігби свобідно рушатися.

Та більшість людей живе в тіснім і невідповіднім довкіллю, що охолоджує їхнє захоплення, відбирає відвагу їхній честилюбности, розсіває їхню енергію й забирає час. Не мають досить сили витревалости, щоби розірвати пута, що їх вяжуть, відкинути палиці й підпори й спираючися лише на свої сили, дістатися у довкілля, серед якого могли би робити те, за чим тужать. Наслідком недостачі відваги та безділля вмирає осгаточно їхня честилюбність.

Пригадую собі долю одного молодика з мистецьким таланом. Він марнував дорогі літа, нераз принагідно зміняючи звання й не старався розвивати свій вроджений талант, ані не робив зусиль, щоби побороти дрібні перешкоди, що загородили йому дорогу до блискучого успіху. При тім невпинно тужив за розвоєм свого таланту. Совісно сповняв свої обовязки, та серця його не було в тій праці. Його мистецька вдача тужила за виявленням за втечею від праці, що не мала нічо спільного з його талантом; бажав покинути все і йти в музичну школу. Та був він убогий і хоча з усеї душі не любив своєї чорної роботи, боявся недостач і труднощів, з якими прийшлось би йому боротися, якщо послухав би внутрішнього голосу. Повсякчасно збирався на відвагу, щоби зірватися й слідкувати за вимогами своєї честилюбности та все дальше вичікував кращої нагоди, аж по кількох роках нові перешкоди загородили йому дорогу. Туга за мистецтвом ослабла; його покликання зробилося не таке владне. Тепер він рідко говорить про мрії своєї молодости, бо честилюбність уже вигасла. Його знайомі почувають, що нема вже в ньому чогось великого й святого; хоча він є працьовитою й чесною людиною, не висказав того, що є дійсним змістом його життя й найбільшою вартістю.

Знаю одну жінку, що проявляла в своїй молодости музичні здібності й повний, сильний, симпатичний голос. Була також гарна з обличчя й принадна. Природа обдарувала її щедро, й вона тужила за розвитком свого великого таланту. Одначе її довкілля відбирало їй відвагу всіми засобами. Її рідня не розуміла й не піддержувала її честилюбности. Вкінці привикла вона до своїх кайдан і перестала робити проби, щоби з них добутися. Одна славна на весь світ співачка чула її спів і замітила, що вона має всі прикмети, щоби стати дуже визначною співачкою. Та вона згодилася на бажання своїх батьків, піддалася впливам довкілля й поволи її туга погасла. Вона призналася раз, що це вигасання її туги було несказано болюче. Виконує обовязки пані дому, та ніколи не була вона справді щаслива. В її обличчю повсякчасно можна було вичитати невдоволення й внутрішнє відчуження. Що не зробила ужитку зі свойого таланту була це велика втрата для світа, та без міри більша неї самої. Живе невдоволена, все жалує за минулим, що вона не боролася за здійснення своєї честилюбности, лише дозволила їй погаснути.

Також несміливість перешкоджує самоувільненню. Тисячі молодих хлопців і паннів мають досить честилюбности, щоби досягнути щось великого, та перешкоджує їм надмірна боязкість і недостача самодовіря. Вони почувають, що мають богато незужитих сил, котрі бажають виявитися; та бояться, що їм не вдалось би, або що їх уважали би вимогливими та самолюбами. Ця боязкість запечатує їхні уста, ослаблює їхню руку, спинює їхню тугу, котра без діла постійно слабшає. Вони не зважуються покинути щось певного для непевности; не мають сміливости поставити на своєму. Вони ждуть і ждуть, та надіються, що якась незнана сила освободить їх та скріпить їхнє самодовіря й надію.

Інші знову є в неволі незнання. Вони ніколи не зазнають цеї волі, яку дає освіта. Їхні душевні сили лишилися в путах. Не мають досить сили, щоби здобути волю й доповнити недостатки вчаснішої освіти. Думають, що вони за старі, щоби починати. Ц на за освободження видається їм за великою, як на їхні літа й так томляться на рівнині, хоч могли досягнути висот, на котрих живуть переможці. Других знову так звязали пересуди й забобони, що їхнє життя сталося вузьке й буденне. Ці живуть без туги. Вони настільки сліпі, що й не відчувають своеї неволі.

Якщо бажаєш досягнути найбільшого розвою своеї особистости, повноти самовиявлення, розцвіту всіх своїх сил, ти повинен освободитися за всяку ціну. Нема такої річи, що могла би бути для тебе відшкодуванням за здавлення того, що в тобі найкраще. Вияви це за всяку ціну. Нераз треба видержати богато терть, терпіння, боротьби, заки вдасться виявити те, в чім лежить найбільша твоя вартість. Діямант не в силі виявити свойого блеску й краси, доки камінь не вишліфує його й не вигладить боків, аж тоді проходить крізь нього світло й відкриває його заховані скарби. Це нагорода за звільнення з темряви.

Спитай чоловіків і жінок, що довершили у світі великих діл, звідкіля взяли вони свою силу, ширину своїх поглядів і богацтво досвіду, що збогатили їхнє життя. Більшість з них відповість, що здобули в бою; що найбільший розвій своїх здібностів і свого характеру осягнули вони при зусиллях видістатися з довкілля, котре спинювало їхній ріст; розриваючи пута, що держали їх у неволі; при здобуванню освіти; коли освободжувалися з бідности; коли виконували замір, що його довго леліяли; коли прямували до своеї мети, якаб вона не була.

Зусилля, що їх мусимо робити, щоби видобутися з пут убогости, чи дідичности, чи пристрасти чи пересудів — якаб не була перешкода, що не дає нам дійти до мети — видобувають запас духових і фізичних сил, котрі були би лишилися навіки незужиті, не будь тої потреби, серед якої ми найшлися.

Незаспокоєна туга й здавлена честилюбність точать серце; підкопують силу характеру, розвівають надію, відбирають ідеали; руйнують життя чловіка чи жінки; зміняють їх у лушпиння, в порожні обіцянки того, чим вони повинні були статися.

Не вірю, щоби хтось в яких хочете обставинах міг бути щасливий, якщо він не виявляв того, що Бог вчинив домінуючим у його життю; якщо він не заспокоїть тої великої туги, що є голосніша, як усе інше в його вдачі; доки не ужиє найкращим способом того талану, що повинен панувати над усіми иншими силами.

»Людина не година жити половинним життям, якщо вона справді відчуває, що це життя половинне« — каже Філіпс Брукс. Якщо ми раз відчули, що є життя висше й ліпше від того, яким жили ми до і, повинні ми пірвати пута, що нас вяжуть і боротися за здійснення того, що відчуваємо — інакше наш розвій припиниться й настане застій. Також туга за ідеалом скоро зівяне, коли не працюємо, щоби її вдоволити. Ніхто не повинен — якщо не приневолюють його непоборні обставини — вибирати собі таке звання, що перешкоджувало би йому освободитися внутрішно й уживати своїх головних здібностей. Кожний повинен стерегтися, щоби не засиджувався добровільно серед довкілля, що спинює його розвій. Найбільше причинилися до розвою культури ті люди, що мусіли важко боротися, щоб увільнитися з кайданів обставин.

Ніхто не в силі жити повним життям, якщо частина його »я« звязана. Людині треба свободи думки так само, як свободи діла, щоби вирости на весь ріст. Ніяких кайдан не повинна стерпіти вона на своїй духовости, ніякого гамування своїх найкращих сил.

Будь завсіди собою. Не спирайся на інших і не оправдуйся. Мало людей має силу бути собою. Більшість людей є невольниками тих, що зробили їм добро, або є звязані всякими обовязками. Не роблять вони того, що повинні, лише те, до чого приневолюють їх люди, або обставини. Витрачують найкращі сили, щоби вижити, так, що не лишається сил і часу, щоби жити.

(Дальше буде)

Т. ДОВГАЛЬ.

Барвіночком блакитненьким
Й трояндами пахучими,
Заквітчана, прикрашена
Спішиш, ідеш...

Туга в душі пригашена,
Іскряться очі радістю,
Жагуч стю, щасливістю;
Коханнячко найдеш!..

Найдеш, найдеш натішишся!
У сонечку скупаєшся,
Зажуришся, оп нишся
В музиці палких втіх!..

Найдеш... А там стрівожишся,
Що радість обсипається,
Як той пожовклий лист
І родить сум та гріх...

1928.

РОМАН ДЕ МОНТЕ ХРІСТО „Л. Ч.“

До історії свастики

»Свастика заслуги« Українського Пластового Уладу. На свастиці наложені пластова лелія й кружок із зображеннам скоба у лету над Карпатами й медведя у підніжжю. Цілість — символ лучности галицьких і закарпатських земель України. Ціла свастика виконана в бронзі, »гачики« покриті блакитною емалю. (Світл. Ю Дорош.)

Слово svastica сягає принайменше часів Ведів. Воно означає бажання щастя (по грецьки *ευ εστω*) що певно дуже причинилося до його поширення. Звичайно „гачики“ свастики повинні бути звернені на праву сторону; коли мають противний напрям, знак називається sauvastica.

Богато є поглядів на походження й значіння того знаку. Зі всіх найправдоподібнішим є той, котрий каже, що в початках був цей знак символом сонця, яке на всі чотири сторони світа висилає свої лучі, а навіть у Ведах сонце називається золотим або світляним колом. Взагалі коло мало давно, передусім у Ґалійців, таке саме символічне значіння. Від такого кола зовсім не ріжниться свастика, хиба тільки тими гачиками, що їх завданням вказувати, мабуть, напрям руху сонця. Здогадувались, що гачики означували будьто сонце весни, будьто осени — відповідно до того чи були вони звернені на право чи на ліво.

В такій двоякій формі стрічаємо свастику майже всюди на історичних памятниках. Той знак є очевидно поганського походження, так що із здивуванням находимо його часом в римських катакомбах. Те відкриття свастики на християнських кладбищах було причиною, що деякі учені бачили в цьому ще один доказ на те, що символи християнської релігії, коли вже не ціле християнство, є буддійського походження.

Розуміється тяжко припустити, щоби свастика (або як її називають також “хрест-ґамма“ — від тих гачиків у формі грецької букви Г) була безпосередно й свідомо запожичена від буддійської релігії, а тим менче, щоби доказувала індійське походження християнства. Не можна одначе пояснити подібности між християнським символом і брамінською свастикою тільки якимсь звичаєм По мойому оба ті знаки не походять один від другого, але мають одне, спільне жерело. Їхня тотожність є наслідком, а рівночасно доказом єдности раси народів, в котрих знаходимо такі знаки. Свастика є, мабуть якимсь знаменем властивим арійській расі, що до неї належать майже всі народи Европи, як також Перси й Інди.

І справді, факт гідний уваги, що ті знаки дуже часто находимо власне в цих народів, а тільки дуже рідко в інших. Таємничу свастику бачимо на многих індійських памятниках. Була вона, коли говорити про індійську мітольогію, на човні Râmy, а це достаточно вказує, що вона не є грецького походження. Свастику находимо на Сході. В святих книгах Персів, а навіть в Хінах і Японії, на предметах, що їх впровадила зі собою буддійська релігія; в Трої, на сотках посудин, серед звалищ нововідкритих передісторичних міст; в Атенах і інших містах давної Гелляди, на глиняних посудинах із сірої давнини, вчасніших навіть, по A. Bertrand-obi, від геллєнської культури; подибуємо їх в старій Італії, передусім в Cocre, Chinsi, Albano, також в Больонській провінції,

в Бретанії й римській Галії на памятниках з первісних часів, як ось на черепках горшка видобутого з паляфістів озера Bourget; в Ірляндії, в Німеччині на посудинах, що їх віднайдено в минулому століттю в Киніґевальді над Одрою; вкінці навіть в Америці в Yucatan, на індійських монетах в Параґваю й на сокирі, знайденій в околиці Pemberton-a на New-Jersey.

Зі згаданих даних можна поробити слідуючі висновки: 1. Свастика або хрест-ґамма не є, як говорять, звичайно ґеометричною фіґурою, бо-ж в такому разі не подибувалиб її так часто ще й саме серед арійської раси. — 2. Якщо той знак був з початку буддійським знаменем, то дуже скоро втратив той характер і без сумніву стався звичайним орнаментаційним мотивом; він же знаходиться також в тих краях й періодах, коли буддійська релігія була незнаною, як ось в Трої чи в старинній Гелляді. — 3. Найкраще отже вважати свастику якимсь знаменем з часів Ведів, що не була символом якоїсь релігії, але знаменем значної ґрупи народів. Щодо самого значіння того знаку, то осталось воно до нині ще невиясненим. В кождому разі свастика в римських катакомбах мала пригадувати хрест Спасителя й коли її в перших віках християнства уживано більше ніж властивого хреста, то причиною цього було те, що треба було щадити слабу ще віру неофітів і не казати їм бачити в шибениці невільників престолу Відвічного Бога.

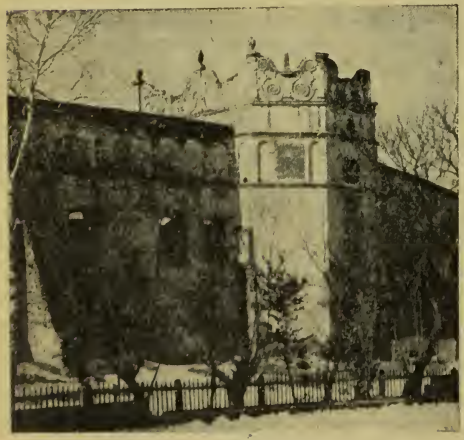

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Замок князів Острожських в Старому Селі під Львовом.

Убога на мистецькі памятники підльвівська околиця, може всежтаки похвалитися поважною позицією, якою так з огляду на свою мистецьку як і історичну вартість є руїни ренесансового замку князів Острожських в Старому Селі, зараз таки поруч пристанку тієїж назви, на 25 км. зелізничого шляху Львів-Снятин.

Могутні мури замку, що обіймають величезний, 4-х морґовий простір, дякуючи трівкости свого матеріалу й 2-х метровій грубости при насаді, збереглися розмірно добре, хоч час і люди безустанно працюють над їх знищенням. До нині ще збереглася загальна сильвета замкової архітектики, збереглися ще норожні

й чолові башти, з яких т. зв. »столові«, украшення аркади роаттикою й раскішними акротеріями (причілками) з ренесансових слимачниць, картуш і грушок заслугує на особливу увагу історика мистецтва нашого краю. На тій то власне башті збереглася роскішно різьблена картуша з гербом і моногрaмою колишнього пана на замку князя Острожського Заславського, а гомін цього великого прізвища наближує нашому серцю старосільські румовища й примушує вивідати їх румовищами нашої, рідної минувшини. Праісторія не в силі багато сказати про первопочин нашої місцевости. Найдений тут порфіровий молоток (був на виставці старовин в Кракові в 1873 р.) це і є одинокий свідок культури з камяної доби Старого Села.

Натомісць історія Старого Села, ледви одну милю віддаленно від княжого Звенигороду, більше цікава. За княжих часів існувала тут оселя звана Чертинським, відтак Чертинкою або й Чертовом. Простиралася вона продовж потоків, званих нині Чертинкою й Давидівкою, поміж Шоломиєю й Звенигородом від сходу а Толидевом і Волковом з заходу. Нині на цьому просторі є дві громади — Чертин і Старе Село, якого північно-західна частина, межуюча з Чертином, так і зветься Чертинкою.

Традиція означує початки нинішнього Старого Села XII. віком, коли паном Звенигородської волости був князь Давид Ігоревич, що до речі кажучи, вернувши з походу на Половців, заложив половецькими бранцями недалеке село Давидів. Наслідник Давида Володимирко Володаревич поширив оселю Чертова й получив її битими шляхами з Давидовом і Звенигородом. Облога Звенигороду Васильком і Данилом Романовичами в 1211 р. причилася цілковитим знищенням довколичних осель, м. и. Чертова й Шоломиї, на яких ужили собі тодішні мадярські союзники Романовичів. З того часу аж до загарбання Галицької Волости польським королем Казимиром гинуть слухи про Чертів і околицю. Щойно під 1360 р. довідуємося, що північну частину Чертова, тепер уже названу Чертином, дістав у ленно український боярин Івашко Русин, якого син Михайло Іванович продав це майно Андрієви Чурилі зі Стоянець. В 1910 р. перейшов Чертин на власність Евстахія Давидівського, від якого разом з Давидовом перейшло наше село на власність львівських Домініканів, які володіють цими посілостями до нині.

Південно-східну частину старого Чертова — прозвану також Чертинкою або Старим Селом, разом зі Звенигородом і Шоломиєю дістав около 1401 р. Завіша Чорний, гербу Сулима з Ґарбова, який передав посілість свому синови Іванови з Ґарбова. Молодий Завіша старався піднести рівень своїх посілостий, але на перепоні його заходам станули безустанні татарські набіги, що йшли якраз через Старе Село й Звенигород — протоптаним »татарським« або волоським шляхом на Львів.

В 1448 р. переселив сюди Ян з Ґарбова багато селянських родин з своїх посілостий в Сандеччині, а надавши оселянам певні права й привілеї, назвав новозаселений Кут Старого Села — місточком Ґарбовом. В 1454 р. заложено на Ґарбові латинський костел і парохію а тільки смерть перешкодила Янові Завіші в вибудуванню тут оборонного замку.

Дочка Завіші Варвара, внесла старосільські добра в дім свого другого чоловіка Яна Амора Тарновського, який зі свого боку не тільки поновив дотацію тут лат. парохії, але старався зміцнити польський елємент новими переселенцями з мазурського села Щебрешина.

В 1498 р. знищили Старе Село Турки й вимордували та забрали в ясир більшу скількість населення. Тоді то знищено й нове містечко Ґарбів, по якому остала тільки топографічна назва одної з частин Старого Села.

В 1558 р. після розгрому Волохів під Обертином, тогочасний власник Ста-

рого Села Ян Тарновскі скріпив населення Старого Села новими кольоністами — тим разом волоськими бранцями. До нині стрічається серед старосельчан родини з волоськими призвищами в роді — Влах, Вавреи, Густало, Белкод і и.

Після Яна Тарновського перейшли його маєтности на дочку Софію, одружену з українським маґнатом князем Константином Острожським.

В 1575 р. знищили Старе Село Татари, вслід зачим князь Константин Острожський дарував старосельчанам третину на протяг кількох літ, при чому під Пліхівською горою поселив кільканадцять родин своїх вислужених жовнірів. Він теж як український патріот і оборонець прадідівської віри подбав про дотацію української парохії й церкви Усікновенія голови св. Івана, що станула на могилі вимордованого в 1575 р. татарами старосільського населення.

Рівночасно відновив князь старовинний василіянський монастир, який оснований ще в княжі часи на Пліхівській холмовині Київо-печерськими черцями, ще в XIII. віці став жертвою братобійчих крамол чи ворожого наскоку. Нині осталася по монастирі тільки назва одного з пліхівських горбків »монастир«.

Та золота доба Старого Села, що за життя князя Константина Острожського почало відзискувати своє старе, українське обличча, не тривала довго. Смерть випробуваного патріота й оборонця прадідівської віри князя Константина в 1603 р. була рівночасно заходом сонця відродження українського Старого Села. Вмираючи, залишив князь трьох синів — Януша, Константина й Олександра. Константин помер небаром безпотомно, а двох його братів поділилися велитенською, маґнатською фортуною. Старосільські добра остались при Януші, що перший з князів Острожських перейшов у табор наших політичних противників, ставши як усі неофіти, завзятим ренеґатом. Він то відбудував і новими наданнями вивінував латинську парохію в Старому Селі й до своєї смерти в 1630 р. заєдно підтримував латинників зі шкодою й кривдою визнавців релігії свого великого батька. Дочка його Евфрозина внесла острожську ординацію в дім свого мужа Александра князя Заславського, що походив з молодшої лінії князів Острожських. В розвитку Старого Села не визначився князь Александер Заславський-Острожський нічим; натомісць його син Домінік зайнявся нашою місцевістю щиріше. Вже в 1642 р. почав як задуману ще Яном Завішею, будову замку, але козаки Хмельницького знищили в 1648 р, розпочату будову до основ. Безпосередно по відпливі козацьких полків зпід Львова, взявся князь Домінік до будови нового замку, який закінчено ще перед другим походом Хмельницького на Галичину в 1654 р. Будівничим замку був львівський архітект Амброзій Нутклак з Енпадину, що принятий до львівського мулярського цеху в 1592 р. дістав цехове прізвище »Прихильний«. Був він в 1598—1629 роках будівничим Успенської церкви а від 1619 р. бернардинського костела у Львові. Поза Львовом і Старим Селом працював цей видатний представник галицької, ренесансової архітектури в Жовкві. При ул. Боїмів ч. 34. у Львові зберігся його власний дім.

На одинокому сині князя Доміника Олександрі, що помер молодим в 1673 р. вигасла мужська лінія князів Заславських-Острожських. Дочка Доміника Теофіля, зразу замужем за князем Дмитром Вишневецьким, а відтак Йосифом Любомирським внесла Старе Село в його дім, відкіля перейшло воно в дім Сінавських, з якого Адам Микола Сінавський заопікувався нашою місцевістю з великою важливістю. Він то обновив старосільський замок, а в 1716 р. взявся до будови замку на румовищах княжого Звенигороду. По смерти одинокої дочки Сінявських Софії, перейшли старосільські добра в дім князів Чорториських, а відтак до теперішних власників гр. Потоцьких.

Як бачимо Старе село не виходило ніколи з рук старих українських, боярських і княжих родів, та на жаль крім одино одинокого князя Константина

Острожського цілковито ополячених і тому ворожих культурним та національним ідеалам свогож таки, українського народу.

Одинока але в парі з тим визначна особливість Старого Села це з в а л и щ а о б о р о н н о г о з а м к у, побудованого князем Домініком Заславським-Острожським в 1649—1654 роках. Цілість замку уявляє в поземому пляні шестикутник, колись заосмотрений на гранах шістьома баштами з копулами, з яких нині існує тільки дві. Довкола мурів тяглося колись внутрішне підсіння, на якому можна було уставити дві хоругви оборонної залоги. Нині підсіння обвалилося, а остались тільки стрільничі отвори в мурах — в горі для ручної зброї, в низу для армат.

Зброївня старосільського замку була колись обильно вивінувана; з неї то забрав король Собіський в 1673 р. багато зброї й амуніції. За часів Сінавського старосільська зброївня мала вже тільки 8 більших армат, 13 мозирів, 114 старих рушниць і велику скількість шабель, але все те переважно в дуже оплаканому стані.

Приступу до замку боронили, кромі мурів, вали й рови, через які з півдня був перекинутий до головної брами зводжений міст. Тепер існує другий візд від заходу, пробитий за часів Миколи Сінавських, про що свідчить герб цього роду над брамою.

Чоло замку було повернуте до півдня, а по його середині здіймається шестигранна башта звана — »столовою« з аттикою й різьбленими в пісковику ренесансовими причілками. На тій башті збереглася до нині картуша з гербом (пів-огончик і пів ланів) князів Заславських-Острожських з окружаючими його початковими буквами прізвищ титулу фундатора будівлі: W[ładysław] D[ominik] X[iążę] O[strogski] Y Z[asławski] W[ojewoda] S[andomirski] Ł[ucki] S[tarosta].

Це і є той документ метрики, що наближує нам старосільський замок побудований нащадком заслуженого хоч і зледащілого українського роду Острожських.

Поза замком не має Старе Село ніяких гідних уваги памятників старовини.

Мила деревляна церковця св. Миколи що стоїть на північній окраїні села на межі з Давидовом, побудована в 1742 р. з дубини, була в 1828 р. основно обновлена. Прослідив її — обміряв, зрисував і описав архитект В. Січинський у своїй праці п. з. »Дзвініці й церкви Галицької України (Львів 1925. Рис. 30—33. встис ст. 40—44).

З старих документів у церковному архіві заслугує на увагу документ генеральної візитації з 1764 р.

Старосільський костел побудований на місці старого в 1835 р. нічим нецікавий.

Зі звичаїв місцевого населення заслугує на увагу новорічна коляда, що є свого роду відтворенням татарського налету на село. Діти, що йдуть з колядою, збираються великими громадами й нишком підкравшися під хату, окружають її й на даний знак підіймають крик і з криком впадають до хати, де пірвавши коляду розбігаються з неменчим криком по всіх усюдах. Так більш-менш мусів виглядати татарський наскок, закріплений в традиції місцевого населення.

Враження з міжнародної виставки плавби й спорту в Парижі

(Від нашого кореспондента).

Париж — вже саме це слово має у нас магічний вплив — мені здається, що немає ніодної пластунки, ніодного пластуна, щоб їх не манило це велике та цікаве місто. Вам певно доводилось нераз чути, як це ріжно його зовуть: Париж — столиця світа, Париж — столиця моди, місто музеїв, місто штуки, місто розкоші, місто забави та розривок, а я назву його містом виставок. Спитаєте чому? Ви знаєте: Парижа не можна собі уявити без виставок. Улаштовують їх тут безпереривно, не скінчиться одна починається друга, а часто буває, що рівночасно відбувається декілька. А це вам зрозуміло, що мені, як пластунові цікаво слідити за виставками, бо здається нічого так не образує, як виставка. Тому раджу вам, якщо схочете вивчити якусь галузь знання, то мимо теоретичних студій, мимо відповідної лєктури, відвідайте при найблищій нагоді в и с т а в к у і з д а н о ї д і л я н к и. На виставці ви маєте наглядний перегляд всего, що вже зроблено й над чим працюють, над чим роблять проби.

Та ви певно будете мене підозрівати, що в мене й тільки роботи, що ходити по виставках. Ну, годі — якби я хотів правильно ходити по усіх паризьких виставках — то у мене не булоб часу написати оцих пару стрічок. Але ось зачув я про виставку плавби й спорту й рішив піти й то безогляду на час, на школу й на химерну паризьку погоду.

Виставка була приміщена у так званій Великій Палаті (Grand Palais). Це величавий будинок призначений для виставок або пописів на великий маштаб. Саму середину палати займає простора виставова саля, вкрита луковим склянним дахом. Входжу. Перед очима немов пристань, куди глянеш все яхти й лодки блищать, міняться у світлі рефлєкторів.

Перша ґрупа, до якої підходжу, це водні автомобілі. Спитаєте, що це таке? Звичайно — лодка з дуже вигідними сидженнями й заосмотрена у вибуховий мотор — лише рух мотору міcто на колеса, як це уряджено при автомобілях, преноситься на шрубу, що занурена у воду порушає лодку. Кермується лодкою при помочи стеру, що получений із керівницею, зовсім подібною до автомобілевої.

Увагу притягають до себе вигідні криті авто-лодки, уряджені з повним комфортом. Зітхаю — гей коли це на наших ріках загудуть мотори, забється — запіниться хвиля, схвилюються плеса на наших тихих водах!

Немає часу на усякого рода рефлєксії, бо з далі манять сталевими боками тяжкі, по кількасот парових коней, корабельні мотори. Модерний мотор випирає зовсім парову машину. На це складається богато причин. На паровику багато місця займають печі, кітли й вуглянні склади, а при ужиттю мотору це все відпадає. Крім цего обслуга мотору вимагає менше людей, як обслуга парової машини (відпадають в першу чергу палячі). Для підводних лодок то мотор вже конечний — бо подумайте, що ви захотіли би зануритися на паровику, — а це вам не тайна, що кожний паровик мусить мати комин, яким вдерлабся сейчас до середини вода.

А ось і доказ на це! По самій середині пишається підводна лодка. Туловище її, таке поворотне й звинне серед морських хвиль, лежить тут безвладне й немічне, зовсім як жителі морських глибин. Перед вами корабель, та дармо ви шукаєте струнких маштів, комінів, помостів та вікон — всего одна сталева стіна й на горі одна-одинока вежка з двома дулами армат. Дозволяють оглянути й в середині — заходжу. Входиться звичайно з гори, з покладу. Сам перед лодки займають прилади до викидування торпед і склади, середина призначена для старшин і залоги, там і містяться періскоп — око лодки, показчик глибини й легені лодки — апарати до витворювання кисня, слідує зброївня, а далі вже мотор — душа лодки й динамо, на електричне світло. Ось і ціла підводна лодка — в порівнанню з морськими велитами вона маленька немов діточа забавка — одначе пострах усіх, справжній морський хижак.

Киньмо цей прилад до нищення й затоплювання й перейдім саме у відділ, що несе службу повну посвяти — відділ ратівничий. Вам певно цікаво дещо почути про водне ратівництво а зокрема тим, що мріють про хрест заслуги. Нагадується мені наша »Галилея«. В одному місточку оглядав я саме також ратівничу лодку. Була це так звана (у жаргоні Чорноморців) »крипа« тяжка, неповоротна й незручна. Хотів я спробувати »справности« крипи, коли це вона стояла на колодці. Це бачите тому, що крипи не вільно було уживати без дозволу якоїсь-там міської установи. І бідний »потопельник« мусів би ждати більше чим пів години на ратунок, бо до уряду було найменше 20 хвиль ходи. Та що робити, якби нікому з »ближних« не схотілося побічи за дозволом, або потопельникові не схотілось ждати на нього? Але це у нас!

У нас ще й не здають собі справи, що то таке ратівництво, та ще на морськім побережжу. Бо з морем не жарти! Якби ви побачили Атлянтик, коли він запрагне людського мяса. Хвилю за хвилею жене до берега немовби цілий світ хотів проглонути, затопити у своїй

бездонній глибині. Хочете бачити океан у злім гуморі — приїзджайте у місяці грудні на нормандське чи бретонське побереже. Кипить — стогне, упоминається: дай-дай! А з моря що хвилі надходять розпучливі сигнали «S. O. S.«. Там гинуть люди! І вже спішить їм на поміч ратівниче судно. Могуча хвиля грається ним, перекидує з хребта на хребет, хоче завернути до берега. Та сильний мотор працює невпинно, нездається.

Ратівництво над морем вимагає довгого вишколу, великої сміливости й самопожертви. У Франції воно поставлено дуже добре. Ось саме в минулому грудні навістили французьке побережа великі бурі. І знова героями стали ці, що на побережжу несли службу повну небезпеки й пожертви. Двох з них представлено президентові республики в час отворення виставки. Один з них вже старий, із сивою бородою та добродушною усмішкою. Він »має на сумлінню« 550 вратованих душ. Другий молодший, в силі віку, спалений морськими вітрами брунет. За ним покищо 350 душ, але скільки перед ним? Надзвичайною відвагою й справністю можуть похвалитися також голяндські ратівничі частини. Голосною була у грудні історія одної голяндської лодки, що не зважаючи на неможливість якогонебудь ратунку, таки вирушила сповнити свій обовязок і затонула з цілою залогою на очах тих, яких їхала ратувати. Ратівнича лодка невелика, ось так на 20-30 люда, з чого 8-10 складає залога, прочі місця призначені для розбитків. Вона звичайно залізна й заосмотрена в мотор 45-80 парових коней. Гаки, линви й ратункові пояси — це цілий виряд. Такі лодки несуть поміч при побережжу, де кораблі найбільше наражені на небезпеку, бо найскорше можуть розбитися об скелі.

Переглядаю відділ совгунів. Вас дивує це слово — бачите, це лодки що не занурюються у воду. а совгаються по поверхні. Це лодка крита немов автомобіль і порушається при помочи летунського мотору. Не думайте, що це гидравіон. Гидравіон — це літак, що може осідати на воді може летіти повітрям, а совгун це лодка, у якої на переді подвійний пропелєр, що совгає її по поверхні й надає скорість 120 км. на годину.

Врешті ще один відділ — звичайні лодки. Це може нас найбільше цікавити, бо річ для нас найдоступніша. Лодки можна поділити на декілька ґруп: рибацькі — малі, дуже поворотні й звичайно одноособові, прогулькові — будовані на взір індійського каяка, також дуже поворотні, можуть бути на більше осіб, мають вигіднійші сидження та місце для запасу харчу й потрібних підчас прогульки знарядів, далі слідують човни для розривки — на короткі поїздки, вони вже мають подвійне дно, крісла з опертям, бувають дещо ширші від попередніх. Зовсім окрема ґрупа це човна перегонові — так звані реґати. Призначені вони до змагань на скорість. Дуже плитки й вузенкі, зате довгі й острі. Веслярі сидять у однім ряді при своїх довгих веслах, що прикріплені на поворотних завісах. Сидження є рухоме, а це тому, щоби при ударі веслом у воду набрати тілом більшого розгону. Веслується на темпо, ніодин не сміє прискорити, чи спізнити, або зробити довший чи коротший лук веслом. На самім кінці сидить провідник, який кермує лодкою й надає ударами такт для веслування. Всяких лодок на весла уживається на ріках і стоячих водах, а на морі тільки при самім березі. Дуже небезпечно запускатися звичайною лодкою в глибину моря. Хоча вже були смільчаки, що на таких »лупинах« переплівали океани, а один Француз обплив на своїй маленькій лодочці довкола цілу земну кулю. Подорож його тревала цілих пять літ. Однак до такого діла треба бути відважним, загартованим, прямо неустрашимим, а що найважнійше вірити у себе у свої сили. Хто хоче відбувати довші подорожі по морі, а має гроші, то будує собі малий корабель, який звичайно зовуть яхтом. На виставі богато »яхтів« не було, бо це булоб трохи за тяжко їх спровадити й розмістити. Всего декілька й те не надто великі.

Щоби дати повний образ виставки треба бодай коротко згадати про другу частину, що представляла спорт. Як звісно, спорт у Франції поставлений дуже високо й тішиться зрозумінням у цілої суспільности й уряду. Тому хто вибирається на виставку спорту у Парижі, може бути певним, що найде там все, про що тільки мріють найбільш запалені спортовці. Спортова частина відбувалася у трох відділах: реклямовім, таборовім і пропаганди. У першім відділі великі спортові магазини виставляли найкращі свої вироби. Приладдя до всякого роду спортів, спортовий виряд та одяг вдяряли своїм богацтвом, та могли заспокоїти найбільше вибагливого спортовця.

Зовсім окремий відділ творило таборництво. На нашого пластуна дивне враження робить цей »комфорт у полі«. У цему відділі усі предмети, які я оглядав, мали своїм завданням, зробити життя у полі зовсім подібним до життя у кімнаті. Прямо при помочі складаних ліжок, стільців і столів, при помочі алюмінової посуди, спиртових кухонок і іншого домашного приладдя, переміняється просторе шатро в модерну кімнату.

Це може трохи не по пластовому, але мусите знати, що цей весь виряд призначений для »цивілів«. От такий »цивіль« маючи день чи два вільні від заняття утікає з душного міста кудись у ліс. Ладує на авто оці всі »таборові« речі, на них приміщує рідню й гайда в дорогу на »camping«, як вони називають цей спорт.

Зараз в сусідстві — вистава таборництва, але вже не цивільного, а таки пластового. Це постачання французьких пластових* орґанізацій беруть участь у виставці.

Таких орґанізацій у Франції є три й кожна має своє окреме постачання.

Не було тут вже цего комфорту — хоч сам технічний виряд без порівнання багатіший від нашого. У пластових відділах було все улаштовано наглядно. Розбито маленький табор із кількох шатер і під шатрами повнив службу гурток пластунів, що мали представляти таборовиків; я сам бачив, як вони варили собі обід на полевій кухонці. Підчас вистави роздавали вони поміж відвідуючих летючки, де дуже вміло, у формі діяльогу між двома молодими хлопцями — пластуном і непластуном, — було представлено, що таке Пласт, його спосіб виховання, його завдання й значіння та користи, які він може принести молоді.

На цім не кінчиться участь французьких пласт вих частин у виставці, бо чинну участь взяли пластуни також у відділі пропаганди спорту. Відділ пропаганди були це спортові покази, що відбувалися у просторих побічних салях. Таких саль було багато, як приміром саля ситківки, кошиківки, шерму, шведської руханки, стріляння й боксу. Що пів години відбувалися у цих салях змагання запрошених змагунів чи спортових частин. Треба ще згадати про викладову салю. Там запрошені прелєгенти викладали про значіння фізичного виховання, про його конечність, досягнення й найновіші методи. Там визначні спортовці демонстрували як треба виконувати рухи при поодиноких спортах. Вкінці висвітлювано фільми із обсягу спорту й фізичного виховання. Часто можна було стрінути пластові однострої будьто у салях змагання, будьто у викладовій салі, бо ж не повинно бути пластуна, якого не цікавив би, не притягав би спорт. Виходячи я мав одно бажання, щоби Український Пласт у цілій його масі став горячим приклонником і носієм його у нашому народі!

Чорноморець з Парижа.

Вашим завданням

є теж попирання рідного промислу і торговлі, бо це основа народнього добробуту.

Розповсюднюйте збут ма́сла й набілу

„МАСЛОСОЮЗУ“

Причинюйтеся

до основування молочарських кооператив, як членів

„МАСЛОСОЮЗУ“

„ПЛАСТ“ **Кооп. з обм. порукою у Львові**

поручає на весняний сезон

матерії на пл. однострої, капелюхи, шатра та весь пластовий виряд та спортове приладдя.

Пластовий похід.

На мішаний хор.

До слів Марійки Підгірянки
муз. Др. Річинського, скм.

Allegretto.

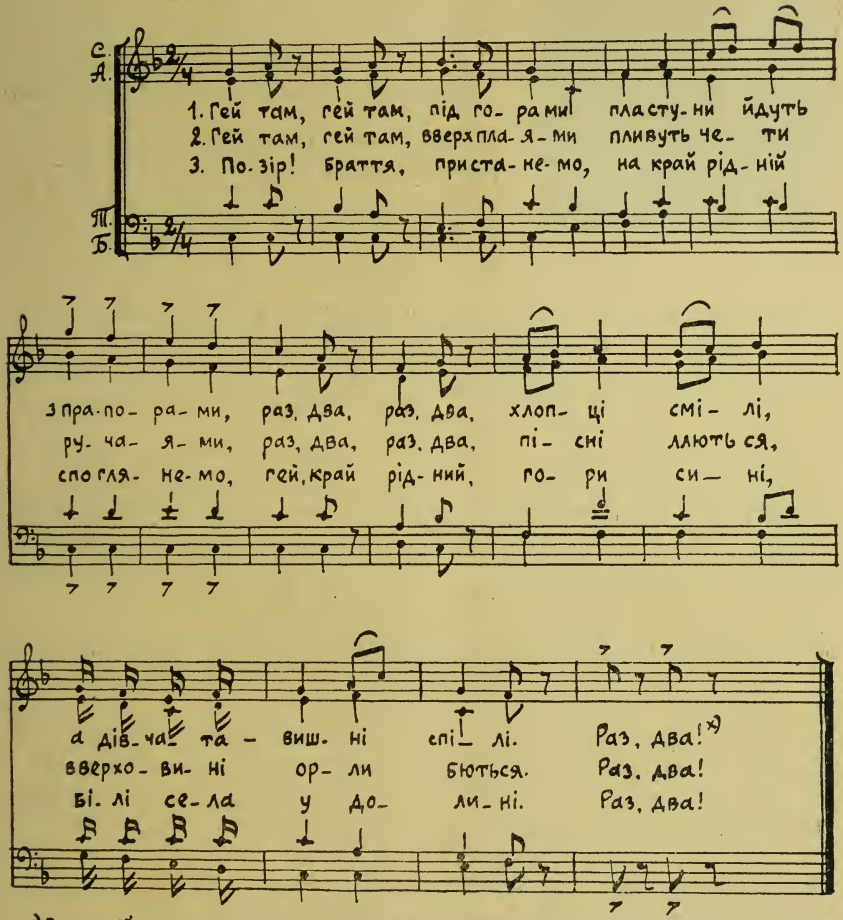

*)Останній такт не співати, лише в голос всім відраховувати з додержанням темпо, і безпосередно переходити до наступних строф-другої і третьої.

UEBERSEE-FETTE G. m. b. H.

Hamburg 8. Kleine Reichenstrasse 1—3.

поручає

американський смалець і солонину

Заступство:

Д-р ТАВБЕ, Львів, Крашевського 1. Тел. 71-88.

Усьміхнися

Від Редакції; Ту сторінку присвячуємо веселим спробам пера молодих пл. авторів. Вимоги її; — спостерігання, щирість, безжурність і... бодай трошки талану.

Прикладна пластунка.

(З »Вертепу« Коломийського Коша.)

Я є втілення правдиве
Пластового ідеалу,
Я без закиду пластунка,
А є їх, на жаль, так мало.

До Пласту я записалась
Не із примхи там пустої,
Лиш тому, що мені добре
В пластовому одностроїї.

Я про свої обовязки
Завжди добре памятаю
І тому хоч двадцять мінут
Все на сходини спізняюсь.

Вкладку аж по двадцятьпятім
Маю звичку я платити,
Бо хіба ж за власні гроші
Я повинна ще спішити?

Хай же з того, що даю я,
Будуть зовсім вдоволені,
Бо, як випишуся з Пласту,
Що робитимуть без мене?

Свою карність надзвичайну
Тим я завжди проявляю,
Що на прикази команди
І уваги не звертаю.

Як пластунка, я стараюсь
Лиш у своїх купувати
І тому не знаю навіть,
Де »Торговлю« відшукати.

В »Базарі« я ще не була
Відколи то світ є світом,
А у »Спілку« не заходжу
Ні зимою, ані літом.

Окрім того обовязків
Маю я цілу торбинку;
Перший з них: се-без причини
Волочитися по ринку.

Другий обовязок в мене:
Се до кіна все ходити,
А вже третій, найсвятіший:
Очко хлопцям все робити.

У своїому серці ношу
Вже віддавна я надію,
Що курінною зробитись
Все таки колись я вспію.

Та тоді приказ я видам,
Щоб злучились ми негайно
В один курінь з пластунами,
Як не явно, то хоч тайно.

Вже кінчу, бо геть стомилась
Я від виступу отсього;
Ви ж не знаєте, як довго
Прибиралась я до нього.

Як у зеркалі старанно
З всіх боків я приглядалась,
Скільки кучері крутила,
А як довго руркувалась.

А тепер одне питання
Скромне я до вас всіх маю:
Чи я панство, в одностроюю
Дійсно гарно виглядаю?

М. К.

Пл. Домівка.

(З »Вертепу« львівського коша.)

А у Львові при Бляхарській,
Є домівка пластова,
Там збирається щоденно
Наша братія ціла.

Ті цинамон насипають
А потому заліпляють,
А під вікном lentemento
Вчаться пильно есперанто.

Один свій інтерес має,
Другий на когось чекає,
Інший знову щось там кнує
Пластунок все провокує,

Мошко мов то веретено:
Галю, Зоню то Ірено!
До всіх він інтерес має,
І про кожного він дбає,

Домівкарка тихо ходить
За кожним очима водить,
А щоб було все в порядку,
Записує у нотатку:

Папа в Пласт-кооперативі
Кличе блище гості милі
Все тут є, чого лиш треба
А ціна немов би з неба.

Там ще ріжні є особи
Неодному до вподоби
Є Ластівки щебетливі
І Гребельки вередливі.

Є Чорти і Чорноморці
І інші »морові« хлопці
Взагалі народу цвіт
Голосний на цілий світ.

СТЕПАН БРИК

Vae victis!

Без впину музика кайдан
Луна по всьому світі.
Де хто на мить із сил опав,
Впрягли в ярмо. Vae victis!

Сміється право зі слабих,
Глузує справедливість.
Цей нині геть скотився в низ,
Хто бій програв. Vae victis!

СВЯТО 22 СІЧНЯ НА ЛЕВАНДІВЦІ.

Є іноді свята, які своєю безпосередністю, щирістю та теплом скромної обстановки миліші від розреклямованих академій, в які вложено багато гроша й старань, але мало душі. В цих святах проявляється стільки захоплення, сподівань, непокою, стільки спільної дружньої праці, що саме свято для учасників стає цим, чим повинно бути: дороговказом, куди йти, щоби не зійти на манівці. Тоді родиться почуття організованости й сили, певність успіху й перемоги.

До таких свят слід зачислити »Свято 22. січня«, улаштоване 23.II. 1930 спільно трома курінями передмістя Левандівки. Своїм виступом ствердили вперше згадані частини вагу Пласту при закріпленню національного характеру міста; побажатиб тільки треба, щоби слідом Левандівки пішли й інші передмістя Львова. Передусім приємно вражав великий гурт новиків, бо добрими пластунами зможуть бути тільки ті, що змалку втягнули в себе клич гір і степів. — Їм повинні надані організатори присвячувати багато уваги.

Щодо програми й ідеї свята, то видається, що тут Пластуни завжди будуть вести перед усім громадянством! Чи це тому, що може ідеї Самостійности й Соборности дорощі молодим? Самі точки були вивезені дбайливо й видно було старання достроїтись до ваги хвилі.

Свято для організаторів Пласту на Левандівці, які працюють у ньому від самого початку й для сучасних провідників-старших пластунів є доказом їхньої праці, а на май бутнє повинно стати заохотою до найбільших зусиль. Для тих, що присягали, свято повинно сказати, що тільки через труд і нашу працю зможемо повторити день 22. січня.

МІЖНАРОДНЄ БЮРО БАЙ-СКАВТІВ в останньому звіті подало виказ скількости членів в кожному зареєстрованому уладі Для поінформування наших читачів наводимо важнійші позиції з нього: Альбанія 388, Америка 816,958, Аргентина 5,290, Австрія 4,189, Бельгія 1,615 (BSB) і 4360 (BPBS), Бразилія 3,469, Болгарія 3,055, Велика Британія 654,130, Вірменська організація у Франції 171, Голяндія 7,235, Греція 6,300, Данія 6,254 (DDS) і 3,610 (YMCAS), Естонія 1,856, Еквадор 2,110, Египет 3,600, Ірак 7,855, Ісляндія 424, Іспанія 5,994, Куба 3,000, Ліберія 359, Литва 2,325, Лотва 4,742, Люксембург 632 (FNEL) і 483 (BPLBS), Мадяри 28,789, Норвергія 11,805, Панама 600, Перу 5000, Персія 3,901, Польща 30,292, Ромунія 8,844. Російські ем. відділи 804, Сіям 39,952, Сирія 267, Фінляндія 3,900, Франція 7,000 (EF), 7,640 (EUF) 24,023 (SF), Хіни 40,250, Чехословаччина 26,984, Чілє 10,205, Швайцарія 7,705, Швеція 10,120, Югославія 2,334, Японія 49,611.

В АНГЛІЇ закладається »Пластовий Банк«, що має на меті збирати ощадности відділів і поодиноких пластунів і уділяти позичок. Заряд Банку є в руках знаних пластових провідників. Вже оголошено порядок інструкторських таборів та практичних курсів в Джілвел-Парку. На березень припадають; 9-тий пл. табор для скавтмастрів і 9-тий пл. табор для ровер скавтів, на квітень 74-тий пл. табор для юнаків, на травень 75-тий пл. табор юнаків і 30-тий табор новиків. На червень 76-тий пл. табор для юнаків і 31-ший табор новичок.

БЕЛЬГІЯ. В грудні м. р. гостив у Бельгії бр. Губерт Мартін, секретар І. Б. та взяв участь у злеті бельгійських Бі-Пі Скавтів (BPBS) в Брюж. Злет закінчено імпозантною пл. виставкою, улаштованою силами м'сцевих відділів. В дальшому відвідав бр. Мартін Брюссель, щоб взяти участь в святі двадцятьліття другої пл. організації »Бой-Скавти Бельгії« (BSB). Організацію цю заложили в 1910 р. п. Ґро й Д-р Денаж. Обі пластові організації удержують з собою тісний звязок і часто уладжують спільні табори, як ось минулого літа в Лієж.

ГОЛЯНДІЯ. Голяндська пл. організація »De Nederlandsche Padvinders« організує великий табор »Campcraft« між 20 липня а 10 серпня в Оммен. Точного речинця тревання табору ще не означено. Участь можуть приймати тільки члени Уладів реєстрованик в І. Б. й то бодай одним гуртком (6 членів). Після десятидневного побуту в таборі, заграничні делєгати виїдуть у Гарлем і звідсіль будеться улаштовувати прогульки до Амстердаму, Алькмеру, Маркену й і. Великою сензацією табо-

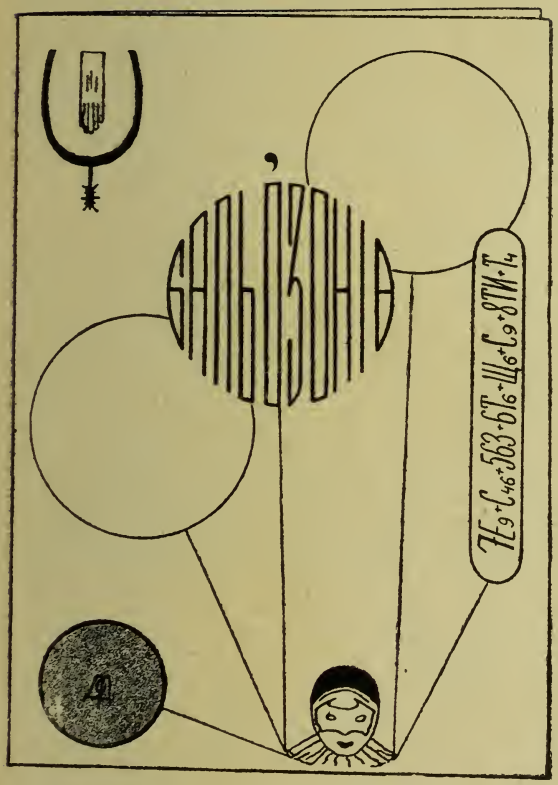

З останніх днів карнавалу.
(Уложив: *Данько Фіголь).*

Відчитати напис уміщений на балевому запрошенню й подати ключ розвязки.

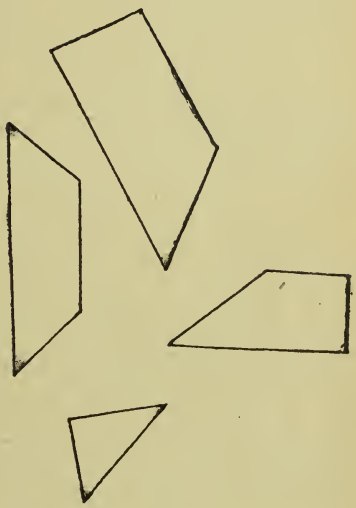

З розкинених кусочків зложіть букву »Т«.
(Подав: *Л. Робак* »*Л. Ч.*«

Краєзнавчий конкурс.

З цим числом починаємо краєзнавчий конкурс, розчислений до 15. червня. Будемо поміщувати світлини з ріжних частин України. Кожний, хто хоче брати участь у цьому конкурсі, пришле до 20-го к. м. точні пояснення до світлин, назначених знаком питання.

Влучні розвязки з 1-го числа прислали; Гайдучок IX. П. К. Роман Лаврів, Володимир Макар, Гурток «Ластівка« Х. П. К.

Нагороду; »Ступіні« І. Черняви з підписом автора вильосовано для гуртка »Ластівка« Х. П. К.

По причині спізненого речинця 2 го числа, розвязки загадок з ч: 2 і 3 поміщені будуть в ч: 4. Слати їх найдальше до 20-го березня. Розвязки можна присилати рисовані тушом у зміненій оригінальній композиції. За найкраще виконання призначила Редакція »Хресний вогонь« М. Брилинського, Крім того нагороджену розвязку поміститься в найблищому числі »М. Ж«.

„Калєндар в годиннику".

Пояснення до »Калєндаря в годиннику« (гл. М. Ж. ч. 1. ст. 32) й тему на 1931. рік опрацювали ст. пл. Володимир Макар і Володимир Блаженко. Обі розвязки добрі. Поміщуємо розвязку ст. пл. В. Макара, що наспіла скоріше:

Число точок для кожного місяця підбирається по тім, на який день в тижні припадає перший того місяця. При тому поодиноким дням тижня надаємо відповідні числа від 0 до 6, починаючи від неділі (= 0), взад аж до понеділка (= 6). Хотячи означити назву першого ліпшого числа місяця, віднімаємо від нього найперше число пунктів даного місяця й через це редукуємо його до неділі, означеної зером. Опісля через відняття, одного, двох чи трох тижнів (найблиша многократь числа 7) — дістаємо на вислід число від 1 до 7, яке вказує назву дня вже після другого взору.

Калєндар на 1931 р. і декілька вказівок на дальші роки.

Не тяжко вже буде його уложити, знаючи вище наведений спосіб. Біда тільки, що немає ще взагалі калєндаря на цей рік, так що не можна довідатися, на який день в тижні випадає перше число кожного місяця. Одначе можна порадити собі дуже легко. Звісна річ, що назва днів пересувається що року на один день вперід; нпр. як 1. січня 1930 припадає на середу, то в 1931 р. припадатиме вже на четвер. Це пояснюється тим, що число днів тижня (7) вміщається в загальному числі днів року (355) 52 рази з останком 1. Томуто 1. січня (звич. року) й 31. грудня припадають в той сам день тижня, отже 1. січня слідуючого року мусить припасти в один день пізніше. В переступному році (1932) цей останок виносить 2. Отже почавши від 29 лютня, зглядно від 1 березня назва днів пересунеться о 2 пункти вперід відносно попереднього року. Зазначім собі: 1. січня 1931 р. припадає в четвер; числячи від неділі (= 0) взад, дістанемо 3 точки; 1 лютня в неділю (= 0 точок); 1 березня в неділю (= 0); 1 квітня в середу (4); 1 травня в пятницю (2), 1 червня в понеділок (6), 1 липня в середу (4); 1 серпня в суботу (2); 1 вересня у вівторок (5); 1 жовтня в четвер (3); 1 листопада в неділю (0): 1 грудня у вівторок (5). Тепер знову означім собі на годиннику під числами — місяцями пункти й відкриваймо собі назви всіх днів в 1931 р. по знаному методові.

Переписка Редакції.

Усім тим, що питають чому не поміщуємо дописів »з нашого життя« — відповідаємо, що дописів таких у нашій Редакції немає! Пластова братія з краю мовчить і пером не кивне. Зарадити цьому лихові можуть у першу чергу ті, що нас вряди-годи про це запитують.

ВП. П. ПАВЛУСЕВИЧ, Коломия. Дуже дякуємо. Містимо в цьому числі. Просимо о дальший матеріял. Чи не моглиб ми дістати якого допису з коломийського коша.

ШКАРАЛУПКА. Загадки слабі й мало-оригінальні! Пришліть обширного дописа на взір Е. К.

НІЧНА ПТАХА. Слабе, невикінчене й дуже витертий сюжет. Шукайте мотивів у пл. життю.

ЧИРКУН. Переливаєте з пустого в порожне. Пишіть просто, ядерно й вчіться краще спостерігати.

СКРМ. КР. Краків. Концепція добра, за те форма преважка, Вихіснуйте її до пл. оповідання.

БІЛИЙ МЕДВІДЬ. Дякуємо за знимку. Решта попалась до ред. коша.

Одинока найліпша й своєрідна паста до взуття **„ЕЛЄҐАНТ"** консервує шкіру. Уживайте лише цю пасту.

Адреса: **Львів, Кордецького 51.** Число телєфону 60-04.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT. **MOŁODE ŻYTTIA** „YOUNG LIFE" ADR. LVIV, Blacharska 11. I. POLAND.

РІК X. Ч. 4. (73) ЛЬВІВ КВІТЕНЬ 1930.

ЗМІСТ:

Ставай до змагань! — Дуcько: Весна йде (гутірка). — Омелян Вітковський: Чергова побіда — Орайзен Сует Мердін: Вір у свої сили, а переможеш. — Кум-Кума: Проба Племени. — Т. Довгаль: Ми хочемо жить. — Роман де Монте Хрісто: Творіть добрі діла. — Циган з Довбушівців: Ракетою на місяць. — На злобу дня. — Е. Жарський: Лікарський мяч. — З пластового світа. — Загадки. — Переписка Редакції.

Ставай до змагань!

Пластове Братство! Голосною луною пронеслась по всій українській землі вістка, що москвофільська ґрупка, захопивши найстаршу українську культурну інстітуцію у Львові — Ставропігію, позбавила Український Пласт одинокої домівки у Львові. В ній працювали усі його верховні установи, в ній кипіло буйно через кільканацять літ пластове життя. Ця подія заворушила уми й розбудила енерґію. Пластова молодь відрухово запротестувала демонстрацією під ставропігійськими мурами. Старше громадянство Львова зібралося негайно на нараду, створило Кружок Пласт-Приятy й першого дня скинуло тисячу золотих. Два дні пізніше повстав Діловий Комітет, зложений з найчільніших українських громадян, що взяли у свої енерґійні руки, справу Пластового Дому у Львові. Посипались щедрі дари, а на чолі їх дар п. през. Др. Дмитра Левицького — тисяча золотих. Я в імені цілого Українського Пластового Уладу деклярував на руки Ділового Комітету

2000 долярів,

які, я певен, зложить він для свого першого дому протягом одного року.

Прийшов момент нових змагань, момент виявлення нашої спільної сили й спільного удару. Не буде більшого удару для ворога як здвигнення Пластового Дому! Хай від нині уся ваша енерґія буде спрямована в одне! Творіть Комітети будови Пластового Дому, оподаткуйтеся на її фонд ! Всю Вашу готівку по курінях влийте чи в формі дару, чи в формі позички до спільної каси! Збирайте заяви основників дому, розпродуйте його

значки улаштовуйте на ту ціль усякі імпрези! А Ви, що уже на „своїм хлібі", не жалуйте грошей, станьте прикладом молодшим. Вчіть їх тої ще найлегшої жертви, жертви гроша.

Пластуни й Пластунки!

Ви вже відчули радість творення. Ви ж сиділи біля Ватри там на скалистім Соколі з почуттям гордости, що своїми юнацькими руками створили орлине гніздо великих і дужих змагань. Ви сиділи — а Ватра яр-ким багром красила силюети куренів — Ваших куренів. За рік у княжому городі Льва гордо залопотить на фасаді Першого Пластового Дому — наш Скоб. Залопотить! — але всі враз.

Мрія — хай стане дійсністю!

Тільки всі враз! — Гей, р-у-у-у-п!

Верховний Отаман.

ДУСЬКО.

Весна йде!

(Гутірка).

Пластуни, весна йде!

Я знаю. що ви так само, як я, починаєте бути чогось неспокійні. Не можна ні в хаті сидіти, ні в школі, ні на сходинах, все те чим цікавимось в зимі, починає бути нестерпно нудне. В місті на вулиці дикий гамір подвійно лютить, крикливі афіші на облуплених мурах подвійно в очі печуть, в місточку сірина...

Але як часом десь з поля дим залетить, то втягаємо його жадібно в ніздря, як найкращі пахощі: ватра пригадується... В дома чим раз частіше оглядаємо наплечники, черевики, мапи, компаси, а часом для розради їмо обід з таборної їдунки — далеко ліпше смакує!

Словом: не можна всидіти на місци, — простір манить, — гори високі й ріки глибокі кличуть.

Сонця й простору нам!

Досить копоту міського наликались!

Спробуйте, як свіжий вихор в полі шумить. Його не зуміли люди в кайдани закути. Він кпить собі з усіх вчених метеорольогів, що й йому хочуть дорогу визначити, або бодай її відгадати, — вільний та свобідний гуляє собі, куди сам хоче, як колись у дику давнину. Я вчера бачив перший ключ журавлів — їм також обридло вигріватись в теплім болоті. Їх також кличе зов в дорогу — волинські тихі води й поліські плавні приснилися! А з дому мені переказують, що тетереви й глухарі співати починають. Я їх добре знаю, тих лицарів Весни: то старі, горді штуки, хоч ще сніг і буря ранком летить, хоч ще тільки рідко та несміло над лісними озерцями перші сніжинки-провесночки показуються — в них вже Весна!

Досить того! Нема про що довго розводитись, час нам в поле!

Але куди!

Так, тепер є саме добрий на це час — як скінчиться буденна праця, сісти собі десь в куточку з добрим товаришем (тим із всіх прогульок та таборів!), або після довгого сидження над книжкою, вечером вибратися разом з ним »провітритися« — і мріяти, говорити, — і числити, міркувати: Куди? Бо є про що говорити: як проведемо першу весну, куди й які полеві вправи в тім часі гурток та курінь заведе? А може вдалобися нам короткий, хоч би й тридневий табор куріня уладити? Може на великодних феріях, або може будуть які інші дні вільні? То на цвітень, травень, а в червні? Таж там щось шість днів свят буде! Що

з ними зробимо? Певно скажете, що нема часу, наука і т. д. Смійтеся з того й не плетіть дурниць; по перше: вчіться т е п е р; то будете мати т о д і час, по друге: почисліть собі, кілько то ви часу марнуєте на всякі дурниці та лінивства — а можнаби не марнувати!

А тепер про найважніше: куди на вакації? Одне є ясне; певне, що не до дому нудьгувати та розлівнивлюзатися (»відпочивати!»). Бо то вже колись Запорожці собі за найбільшу неславу мали у воєнний час в дома на припічку мирним гречкосієм сидіти!

А в нас літо-воєнний час.

Отже їдемо до табору. То хиба ясне, нема про що говорити. Але до котрого? Послухайте моєї доброї ради: як ви ще не були в ніякім, то на Сокіл. Як вже були на Соколі, то до іншого: до водного, низового і т. д. Треба з ріжних печий хліба скоштувати, тай ріжного вишколу набрати. Але наперед на Сокіл! То наша перша, стара, добра школа пластування й як там вас добре не обтешуть та не зроблять з вас добрих пластунів, то вже ніде!

То буде через один місяць, — остає ще другий. Що з ним зробимо. Рада коротка: перші два тижні на прогульку. Були ви вже в Ґорганах? А на Чорногорі? А на Лемківщині та на Гуцульщині? А на Поділлю? А на Волині, Холмщині та Полісю? То будьте — може десь стрінемося. То нам покищо вистане. На Дніпро, Крим, Кавказ та Чорне море ще заждемо! А другі два тижні до дому, до родичів. Нехай подивляться та подивуються: де то ми тільки здоровля, сили, розмаху й радости набрали? (Хоч і не »відпочивали!«)

А тепер одна прикра справа, що може нам усі мрії розвіяти усі пляни знищити: звідки взяти гроші на це все?

Заощадити всі зайві видатки (почисліть всі кіна і т. д.!) та заробити. З дому не тягніть, на ніякі стипендії не числіть. Ви певно спитаєте, як заробити? — Способів богато, так богато, що добрий пластун сам про це знає. Треба тільки не лиш доброї, але й сильної волі.

А як стрінемося десь на карпатськім верху, чи над поліським болотом, то при ватрі про те поговоримо, чи виплатився нам наш час труді?

А відповідь буде певно тільки одна: ясна й свідома радість з життя.

Засміємося тоді!

САМІ УЖИВАЙТЕ — ДРУГИХ НАУЧАЙТЕ

МИЛО — ЦЕНТРОСОЮЗА

З ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТИВНОЇ ФАБРИКИ МИЛА „ЦЕНТРОСОЮЗ“

ЗАМОВЛЯЙТЕ В ВИДАВНИЦТВІ ПЛАСТОВОЇ ПРИГОДИ „ІСКРА“

1) Т. Крушельницький: На тихих водах — Ціна 50 сот.
2) Б. Кравців: Проміні — Ціна 50 сот.
3) В. Кархут: На мандрівці — Ціна 50 сот.

по адресі: Л. Робак, Львів, вул. Супінського 21/I. Ціна всіх трьох випусків з почтовою пересилкою 2·— зл. Кольпортерам, що замовлять 10 примірників — п р е м і ї.

ОМЕЛЯН ВІТКОВСЬКИЙ.

Чергова побіда.

?

То цего дня Ярема був хмарний, як те небо одноманітно-сіре. Від рана вередував, що нескоро товариство вставало, барились всі при вбиранню, що вода на чай не хотіла кипіти....

З початку мандрівки хмари нависли на обрію, а дощ лив що хвилини й мочив всіх до нитки. Невдячний початок турбував навіть звичних до невигод Кречетів. Нічого не можна було передбачити. Обід варили щойно під вечір, шатра ставили на болоті, лягали спати не довго перед північчю, а зривалися ранним-ранком, щоби надробити втрачене. А проте йшли лише звільна, а знеохота малювалась на лицях.

Ще чого доброго й зблудять сьогодні в мряці. Недаром вони йдуть під Пасічний. Там дух лісовий людий по бервістях водить. І водив вже мандрівників крутими плаями, шляхи нові нечайно являлись шукаючим, вели раз в гору, раз вділ і вривались на нетрях, серед манівців так само ненадійно, як являлись. — Хто не провірив цього на собі, повірити не хотів би. —

Та не таким був Ярема! Водив і його вже блуд по горах. Тріскав з непокою пальцями. Та він на блуд мав лік, — амулєт. Це була оздоба до ланцушка до годинника, мале, золоте, кругле й сплощене пуделочко. В нім личко молодої дівчини.

Звідки цей амулєт? Золоту оздобу дістав — воно впрочім не важне. Знимка — про знимку легко молодим догадатися. А що оздоба й знимка разом були амулєтом, то Ярема переконався давно. Ще до іспиту зрілости діставав все добрі кляси, як амулєт був з ним, самі лихі, як амулєт случайно оставав забутий дома.

..., Впрочім яких чарів не видумає молода уява? — Впрочім який правдивий мандрівник не має амулєту? Тотем Яреми, не мав ще традиції, а давний амулєт був неоцінений!

І Ярема сягнув в кишеню за амулєтом, шукав хвилю. А враз губи звисли безладно — опали мязи на лицях, які надавали їм виразу. Очі стали смутні без тисячі думок і ідей! — Це амулєт пропав! Пропав! Чим довше шукав, тим певнішою ставала жорстока дійсність. —

Всі вивйвали завзято ногами. Думки йшли без ладу. Кожний глядів в переднього й примінював до нього ритм кроку й рух тіла. Якби перший ішов нездарно, то ніхто не замітив би цего, бо так все буває, як ідеться кілька днів під ряд, а цего дня вже кілька годин, як ціль мандрівки десь все ще за горами, як дощ промочує убрання й миє безнастанно тіло.

Але в Яреми думки гуляли, Не чув наплечника на собі, коби скорше за собою мати прокляте місце. І до ритму думок примінював ритм ходу.

Ніхто не в силі був протестувати, хоч в одного ремінь давив плечі, іншому камінь заліз в черевик, третьому напучнявіли пальці, аж не міг їх затиснути.

І як одноманітне було небо, так одноманітна думка: Ма-ше-ру-вати! Ма-ше-ру-ва-ти! Скоро! — скорше! — До кінця! Но-ві — хма-ри! — Бу-де дощ!

До дідька! Той проклятий наплечник! (в іншого камінь, в третього міхур) і знов: Ма-ше-ру-ва-ти!

І звільна стали падати перші каплі нового дощу. І ритм ходу ще скорший, начеб бажали перейти найбільше в часі, доки дощ не унеможливить дальшого ходу. В ході витягали мокрі плахти шатер і накривалися ними. Вкінці дощ перейшов у зливу. Тоді всі станули під деревами.

Лиш Константинів сів серед болота, на каміні й фальшиво співав одну з прогулькових пісень. При тім його лице було так спокійне, начеби сидів у вітальні, або начеби цей дощ справляв йому насолоду. І поволі всіх розрухав, аж всі стали співати спочатку хрипло, а потім сильно, зі всіх сил:

»Ніщо нам злидні, ні пригоди«.

Заки ще дощ перестав падати йшли дальше. Чим довше йшли, тим менше зважали на стрічні потоки, які приходилось переходити. Не вишукували переходів, а купалися всі в черевиках і одностроях по пояс, бо пощо вважати й так всюди було мокро.

Підчас дощу не витягали вже шатер, не ставали. Думка була ще більше вбогою, лише до такту: Машерувати! — Ма-ше ру-ва-ти!

Один Ярема не мав спокою: все гляд'в в право й ліво; жадна доріжка, жаден плай не скрився перед його оком. Лише часом Константинів гукав на все горло.

Ярему непокоїло, що довго вже йдуть потоком і що за стрімко спинаються в гору. Вже й смеркало. — Шатер не розставляли, бо по обчисленню повинні були ще цего дня дібратись до табору на Соколі, де були б їх приняли пластунки.

Глядів все в право, де повинен був іти плай. Хтось вперто став доказувати, що треба би йому глядіти в ліво. Вкінці кожний мав свою думку й все: Один в право, другий в лівo!

А потік ішов стрімко в гору! Під Пасічний! Як сумерк вже скрив всі верхи, а покручені дерева чорніли зі всіх боків, як вітер став гнути їх долів, пустилася знову злива, Потік розлився на дорогу й залив її. Не знали, чи йдуть потоком чи дорогою; впрочім це було байдуже, що хвилини грохіт грому, що хвиля ясна лискавка. І одна за другою відбивалась в вирі, освічувала потік і залиту дорогу. В світлі лискавки видно було кожду капельку дощу.

Всі певні: Ми зблудили! — зблудили! Одне певне, що за далеко зайшли потоком. Вертати?

Ці, що казали стежки шукати з ліва, вигадували про всі стрічні. Один клявся, що шлях найде на певно! хай!

А Константинів не гукав. — Думав! І як обманув надії всіх цей, що клявся вивести на путь, як зачали йти потоком в гору, освічуючи дорогу ліхтарками, Константинів порадив іти ні то плаєм ні то занедбаною давною дорогою. Дорогу цю двічі минули, раз ідучи в гору а другий раз вертаючи. Як лише зробили кілька кроків, всі чомусь стали певні, що вийшли на добру дорогу, чим дальше йшли тим були певніші.

Треба ще лише було одно вирішити, чи мають іти дальше, чи остануть ночувати в горах. Надія на вигідний супочинок казала йти, але йти дальше було неможливо, бо темрява була непроглядна.

Случайно найшли обороги. Сяк-так переночують. І у всіх одна вже думка: Переночують! — переночують!

А Ярема цего дня був хмарний. Хмарніший, як побачив, що нема у него амулєту, а найхмарніший вечером. Ледви кілька днів тому, на Сивулі помирився з Іваном! Аж тут нечайно чергової побіди не добув він Ярема, а Іван! Іван! І то так болюче для Яреми! для провідника! І тому Ярема вечір був найхмарніший.

Не говорив до нікого; вовком глядів на Івана, кілько разів приближився до нього. Не видавав приказів, не розставляв стійок.

Одна думка його томила, поки не заснув.

Вір у свої сили, а переможеш.

Чимало людей працює для інших, хоч мають досить здібностів, щоби виконати щось власного. Та їх так поневолили й звязали невідрадні обставини, що вони не мали сил добути волі й виявити свої здібності.

Чи може бути яке відшкодування для здібної молодої людини, якщо вона мусить зректися свободи в ділах, у мові, в думці? Чи може надгородити її найбільше богатво за це, що мусить іти життям похила й скорчена, що мусить повзати й оправдуватися цілє життя, хоч мала би досить сили, щоби високо держати голову та дивитися світові без сорому просто в обличчя?

Не бери ніколи праці, при якій не міг би ти лишитися незалежною людиною; не дайся спонукати до цього ні великою платнею, чи іншими грошевими користями, ні обіцянкою почестий в будуччині. Під ніякою умовою не позволь звязати свій язик ані переконання. Вважай свою незалежність вродженим правом, якого не продати нізащо у світі.

Оден талан і свобода діла має більшу вартість, як геніяльність звязана й залежна. Яку вартість має для велитня великий розум, якщо цей велитень такий звязаний, що може робити лише працю карлика?

Щоби зробити з себе щось більшого, мусимо покинути те все, що вичерпує душевні чи фізичні сили й стерегтися безцільної розтрати сил. Ми повинні покінчити з усім, що викликає тертя, що прямує до зменшення зусиль, до обниження нашої мети та життєвих ідеалів; з усім, що зменшує наше честилюбство й спонукує нас вдоволятися малим.

Чимало людей зробилося через негарні тілесні привички нездатними, щоби своє правдиве »я« втілювати у свою працю. Їм перешкоджує в цьому недостача енергії життєвої сили, що є наслідком злих привичок і розтрати сил. Іншим перешкоджують усякі хиби вдач, прим.: упертість, легкодушність, мстивість, заздрість, зависть. Це все перешкоди на дорозі вгору.

Інші знову йдуть через життя, нарікаючи на свої кайдани, одначе не роблять поважних, невпинних старань, щоби з них звільнитися. Наче слони, чи інші дикі звірята, замкнені в клітках, бунтуються спершу по причині втрати волі й вперто стараються вирватися; та згодом привикають до рабства, вважаючи його невіддільною частиною свойого життя.

Є ще інші пута, що спинюють поступ і в нівець повертають усі намагання неодної людини інтересу, тоді, як довги, погані спільники, невдачні товариські звязки. Відносно досить мало людей належить до себе й є справді вільними. Інші йдуть тою дорогою, котрою їх тягнуть. Велику частиину енергії розтрачують вони на такі речі, що не є основними в їхньому життю. Марнують своє життя, платячи за »здохлого коня«: вирівнуючи давні довги, що повстали через зле обчислення, помилки або нерозумну поруку. Замість, щоби поспішати й дороблятися на життєвій дорозі, вони стараються вилізти з довгів, які поробили у втраченому часі. Вони находяться все в задній, а не в передній стороні своїх можливостів.

Честилюбний молодик, охочий робити все, що найдоцільніше й дбайливий за це, щоби здобути собі місце у світі, замотується серед обставин, котрі нівечуть його життєві пляни й підривають його намагання; у висліді не годен він піднестися понад пересічність, хоч як важко бореться. По вуха в довгах, з обовязком помагати рідні, не в силі він користати з великих нагод, ще трапляються йому, хоч міг би користати, якщо був би вільний; якщо не був би рискував заощадженими грішми та не обтяжив своєї платні на цілі роки наперед. Його могутня честилюбність лише насміхається з нього, бо він не в силі вдоволити її. У нього звязані руки й ноги. Як орел у клітці, що бажав би ширяти високо в просторах, та мусить зупинитися, вдарившись об стіну.

Хто всім довіряє, дається необачно притягнути до спілки, що його пізніш обмотує. Він ручить за других, бере позички, всім помагає, опісляж з правила за це покутує. Оден мій знайомий, дуже поважана людина, зруйнував себе поруками так необережно, що й у пятнацятилітнього хлопця вважали би це нерозумом. Богато років складав він кожний доляр, що лишався після найконечніших домашних видатків, щоби сплатити ці зобовязання.

Маємо на те критицизм, щоби він панував над другими душевними силами й показував нам ріжницю між мудрим і дурним поступованням. Лише той переможе, хто не горячиться й при всіх інтересах задержить здоровий розсудок.

Що лише робиш — уважай, щоби не замотатися. З правила дбай, щоби інтереси твої були ясні й все в них щоби було охоронене. Заки приступиш до чогось важного, продумай увесь плян аж до кінця й розваж до подробиць, як з цеї справи видобутися. Не рискуй своїми доходами, своїм домом чи малими заощадженнями, надіючись здобути щось без праці. Не дайся спокусити запевненням таких, що рискуючи одержали великий зиск з малого вкладу. На одного, що йому вдасться, припадає сто таких, що програють.

Коли не можеш заробити гроші у своїм званню, яке ти вибрав собі як життєве заняття й добре в нім визнаєшся; якщо не можеш збогатіти у праці, яку до подробиць розумієш, як можеш сподіватися що хтось другий, узявши твої гроші, придбає для тебе

величезний зиск, хоч ти особисто не маєш контролі над ним?

Старайся розвинути вчасно свій розсудок і вишколити обережність, щоби ти міг вповні собі довіряти. Твій розсудок — це твій найкращий приятель, твоя практичність — це найліпший твій спільник і оборонець твоїх життєвих інтересів. Довіряй цим трьом вірним приятелям: здоровому розсудкови, обережности й практичности, а човен твойого життя не буде кинутий на грище супротивним вітрам.

З анґлійської мови переклав Б. Заклинський.

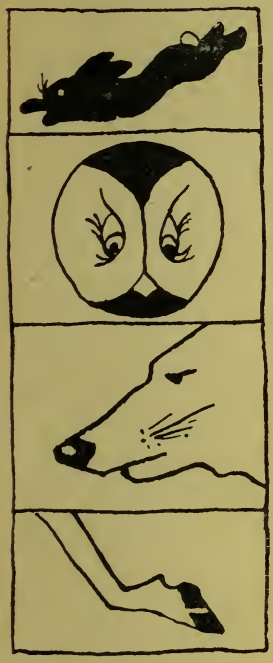

КУМ-КУМА.

Проба племени.

Вам уже самим нераз приходило на думку, що наші пластові іспити подекуди непристосовані до наших обставин, що їх замало, що вони дуже часто за „легкі“ для справжнього юнака й проходять в його пластуванню не як розвоєвий етап, але як звичайна формальність. І ви мусіли нераз сказати: „Здалося би щось нового ввести, щось більше безпосереднього, щось тяжшого. Ну! щось справді пластового! Одначе хоч багацько про те говорилось, не створено нічого конкретного й..... лишилось вільне поле для усякого рода концепцій. Не хочемо тим сказати, щоби зносити дотеперішні пл. іспити й заводити нові. Цего зробити не можна, хочби й тому, що вони приписані в все світнім скавтінґу — є одною з його передумов. Та всетаки біля їх кожна частина може впроваджувати, — що так скажемо — „неофіціяльно“ усякі проби. Так поставлено справу в інших пластових Уладах, а хочби й у нашому Уладі Українських Старших Пластунів. Введено усякі проби — степені, як от Чортенята, Чорти й Дідугани у Лісових Чортів, Паломники й Кавалєри в Ордені Залізної Остроги, Сопрани у Чорноморців, Зелені й Червоні в Загоні „Червоної Калини“. У закордонних юнацьких Уладах витворено проби племени й кілька зразків таких подаємо вам у перекладі Кум-Куми з „Тих, що греблі рвуть“ за John-ом Hargrave ом. До кожної з них біля вичислених вимог долучено своєрідну драматичну частину, закрашену пл. романтикаю. Зазначуємо що нище подане це тільки зразки, які не належить живцем переймати, а тільки взоруючись на них і добре розглянувшися в їхньому змісті, творити щось своє власне — оригінальне.

— —

Від кожного, хто має стати членом племени (куріня) вимагається, щоби перейшов проби племени. Доки він їх не виконає, уважається його тільки новиком. Юнак, який не перейшов проб — не може забирати голосу при Пау-Вау (гутірці) на великій ватрі.

Проби є слідуючі:

1. Проба гнучких членів.
2. Проба бистрого зору.
3. Проба вразливого нюху.
4. Проба швидкости ніг.
5. Проба ніжности слуху.
6. Проба тихих кроків.

7. Проба мандрівного табору.
8. Проба мовчання.
9. Проба обгорілої (від сонця) шкури.

Очевидно з часом на рішення ради він може піддатися щей іншим пробам, що теж скріпляють здоровля й витревалість.

— —

Молитва юнака.

Боже, Ти сотворив мене,
дав мені гнучкість тіла
й пружні мязи.
Розказав мені панувати
над трьома вмілостями.
Ти вчив мене бігу,
лету й плавання.
Я не тому кличу Тебе,
що душу давить журба,
Ні! Я з серцем, повним радости
думаю про Тебе
й дякую Тобі
я — юнак.

1. Проба гнучких членів.

(знамя А.)

Спів після переведеної проби.

Юнак — при раді ватри:

Дикі звірі можуть мені помогти!

Хор (табор):

Вони можуть йому помагати!
Вони є його брати.
Його мязи гнучкі є й звинні,
його стегна тверді є, як сталь.
Його сустави пружні, принадні,
струнка й легка нога.
Довге, пруживе рамя!

Юнак: Я є (імя) з гнучкими й сильними плечами!

Хор: З гнучкими мязами й добре збудований.
Глядіть на нього братя! гляньте на нього,
На того, що його стегна як сталь!

Проба. 1. Він мусить знати небезпеку свавільного, нездорового життя та шкідливість нікотини й алькоголю.

2. Мусить вміти виконати ріжні постави й рухи танку племени (куріня).

3. Мусить при раді ватри на протязі 10 хвиль вести Пау-Вау (гутірку) про плекання здоровля й сили.

4. Мусить при ватрі виконати ритмічні вправи тулова й рамен, пружити мязи, виказати хибний, шкідливий спосіб ходження й в кожній поставі рухатися вправно й звинно; вміти добре плазувати (човгати) не скоками, тільки опанованими, плавними й рівними рухами.

5. Має наслідувати звірів: кота що стежить молодого крілика, тигра, що проходжується туди й сюди поза штабами крат своєї клітки.

При пробі гнучких членів є дуже важним те, щоби провідник вияснив юнакові всю гидь і небезпеку свавільного життя та переконав його про вартість і значіння руханки.

2. Проба бистрого зору.

(знамя Б)

Спів (після проби):

Юнак: Поможи мені сестро сово!
Дай мені своє око нічне!

Хор (курінь):
З полумям і блеском
швидке й гостре,
ясне, спокійне й чисте!

Юнак: Послухай мене вдаряючий соколе!
дай мені око своє,
око, що все помічає!

Хор: Око, що бачить далеко в просторі
певне й сміле, як око сокола,
гляньте! то в нього є око таке!

Юнак: Я видержав пробу,
Я є (...імя) з бистрим зором.

Хор: Гей-гу! Він бачить і в нічній темряві
Він - з оком лискучим, іскристим!

Від юнака. що переходить цю пробу вимагається слідуючого:

1. Мусить знати, яке значіння для очей має купіль в холодній воді й сам це стало примінювати — два рази денно.

2. Мусить іти певним слідом серед темної, беззоряної ночі. (Слід робиться в той спосіб, що чотирокутні шматки паперу о боці 10 cm. кидається по землі в нерівних відступах (найбільший 20 кроків) і в нерівній, ломаній лінії на довжині 800 m. Ті шматки паперу є позначені числами й юнак має їх всіх віднайти).

3. Він має при ватрі вести Пау Вау на тему плекання очей, та виказати небезпеку затрати зору через читання дуже дрібного друку, або при слабім світлі, або лежма або на сонці, чи врешті тоді, коли не носимо окулярів, як вони є необхідні.

4. Мусить погідної, ясної днини помічати знакування димом на віддалі 3 km.

5. Переходить ще й таку пробу: провідник стоїть на віддалі 50 m. Він має шість щитів (з твердого паперу) проміром 12 cm. закрашених на червоно, сино, жовто, біло, багряно й зелено. Чергово держить він кожний щит в горі 1 секунду. Коли всіх шість в той спосіб покаже, іспитований записує всі краски в тім порядку, в якім вони були показувані. Ця проба є три рази повторювана — з відмінним чергуванням красок. Коли юнак кожний раз вірно й точно помічає, може приступити до слідуючої частини проби бистрого зору.

6. Він мусить вміти відшукати малу зірку (т. зв. малого їздця). Біля середущої зірки дишля Великого Возу. Коли помітить малого їздця, тоді має на землі зложити каміння у формі Вел. Воза й маленьким каміньчиком означити положення їздця відносно В. Воза. Ця проба зору переводиться у Індіян північної Америки.

3. Проба вразливого нюху.

(знамя В.)

Юнак (при ватрі):
Братя! Гей гу!

Хор: Гей-гу! — гей-га!

Юнак: Я нюхом річи пізнаю!
я найду слід,
почую вітер!
Я є (імя) з вразливим нюхом!

Проба. 1. Він мусить через місяць щоденно полокати ніс слабим сільним розчином, набираючи в жменю, втягаючи носом а устами виплюваючи.

2. Мусить сам найти й пізнати 50 запахів і занотувати їх у записнику з поданням часу й місця помічення.

3. Іти зі звязаними очима певним слідом по нюхові (можна посипати сиру, утерту цибулю, потовчений кмин і т. п. по порозі, камінню, огородовім плоті).

4. Пізнати нюхом слідуючі ростини: свіжу гильку ясіня, свіжий овоч кропиви, скошену траву, вільхову гильку, листок прочитану, тирсову гильку, листок кульбаби, овоч болиголова звичайного, било смертельника їдкого (цикути). — Ці всі части ростин мусять бути ростерті, щоби запах їх був сильніший, більше замітний.

4. Проба швидких ніг.

(знамя Г.)

Юнак (при ватрі):
Швидкість ніг дала мені антільопа!
Хор: Антільопа дала йому прудкість!
Юнак: Маю ноги дикого кізла!
Хор: Він біжить як козел
довгі милі без перерви!
Юнак: Я є (імя) — швидконогий!
Хор: Легко, прудко — як козел
він жене без відпочинку.
Гляньте братя! гляньте братя!
В него ноги тверді,
сильні, певні, прудкі.
Гляньте братя!

Проба. 1. Мусить щонайменше один місяць вправляти біг і вміти удержати ноги в доброму стані та вміти через масаж, натирання оливою й купелі зробити тіло спосібним до бігу.

2. Має бігти півперечно через поля 1½ km без перевтоми.

3. При Пау-Вау забирати голос на тему вмілости бігу, відповідного плекання тіла, віддихання, виказати поставу тіла при бігу швидкім і повільнім. Він мусить бути уважним на хиби бігу й на небезпеку пересади при вправах.

4. Мусить виказатися удержуванням ніг в добрім стані.

5. Уміти бігти босо 800 m.

6. Мусить три рази взяти першу нагороду на змаганнях в бігу, які відбуваються перед цілим курінем.

5. Проба ніжного вуха.

(знамя Ґ.)

Спів (після проби).
Юнак — при ватрі: Гей-гу хто тут є
слухайте!
Хор: Станьте братя! Слухайте!
Юнак: Я є той, що чує все
як підходить звір в ночи,

як трісне гилька,
впаде шпилька
вітру легіт, вир води.
Хор: Він є той, що чує все.
Юнак: Я чую мову всіх річей.
Хор: Вухо ніжне, вухо добре
чує все.

Проба. Із закритими очима має відгадати 10 слідуючих звуків: Тріскіт гилля, хід босого, скрипіт пера на папері, вязання шнурівки, стукіт окутої залізом палиці, мет каменем, потертий сірник, шелест паперу, зачинення пл. ножика, кроки в постолах, пливучу воду, тісніше заперізування шкіряного пояса, стук непідкутої палиці, пиття води.

6. Проба тихих кроків.

(знамя Д.)

Спів (після проби):
Юнак: Аксамітними лапками
я підходжу.
Хор: Нишком-тишком.
Юнак: Серед нічної тиші
я не торкаю землі.
Хор: Нишком-тишком.
Юнак: Через ліс, через степ
кроком духа переходжу.
Хор: Він іде наче тінь,
через місячне світилля
у нічних туманів синь.

Проба. 1. Мусить в жовтні перебігти босоніж 800 m букового ліса не спричиняючи тріскоту. На дорозі його бігу в рівних відступах є уставлені — для наслухування — шість пластунів і один провідник.

2. Мусить вміти наслідувати хід скрадаючогося леопарда.

3. Має сам спорядити собі пару індійських постолів — званих мокассіне — і в них ходити.

4. Має вміти показати на других — і також нарисувати на таблиці ногу в природній формі й другу — здеформовану черевиком.

5. Має тиждень прожити в таборі зовсім босоніж — цілий час не вдягаючи черевиків, постолів, панчіх ні шкарпиток.

(Далі буде).

Т. ДОВГАЛЬ

Ми хочемо жить!

Вже лавами стисненими ідемо
Грудь криє грудь, рамена при раменах
Хиба до храму волі не дійдемо
Хиба кайданів, хлопці, не порвемо?!
Нехай байдужі сплять
Нехай ліниві гинуть
Нехай злостиві кплять!

Вже лавами стисненими прямуєм
Злотистий стяг над головами має
Побідних гимнів звуки розсипаєм
І серце з радості й щастя примірає
Юнацька кров кипить
На лицях бронзових усмішка волі грає,
Ми хочем жить!..

Творіть добрі діла*).

?

В тій хвилі, коли починаю писати ці рядки, охоплює мене якесь бажання поломити перо, щоби воно не писало вже більше слів — бо скільки то слів вже написано! А де-ж діла?

Запамятайте собі щоденно одне діло, добре діло — менше про те якого роду, в якій ділянці. Діло що виказало би Вашу вірність Богові й Вітчині, любов батьків, послух своїй владі, прихильність до своїх товаришів(-ок). Щоденно одне добре діло!

Недавно попав мені в руки »записник добрих діл« одного юнака. Я читав і зі зворушенням переживав їх. Дещо з того осталось на завше в моїй памяті. Там було написано;

4. березня: Я дав Юркові моїх пять золотих, щоби він міг піти на прогульку й тому завтра, в неділю, остаю в хаті.

5. березня: Батьки дуже тішилися. що я остався в дома, недогадуючись властивої причини. Так вчинив я радість (добре діло) тром людям.

6. березня: Я »зрізав« нині з латини. Можливо на те щоби не ставав надто певним себе. Але як я соромився перед моїм гуртком. Бо-ж непластуни кажуть щораз: »Розуміється, все для Пласту, все на спортовому грищі, все на прогульці, а на виконання шкільних обовязків немає часу«. Але від нині починаю пильно вчитися.

7. березня: Прегарно! Нині дістав »дуже добре« з грецької задачі. До цього похвала провідника. Ґратулював навіть Юрко, що з ним я погнівався після прогульки.

8. березня: Я посперечався з моїм батьком, бо він не дозволив мені піти на легко-атлєтичні вправи цілого гуртка. А він міг це мені зовсім добе зробити, і може вкінці був би згодився, коли я не говорив так остро, так уперто... Увечорі: Якраз перепросив я батька. Він всетаки є добрим і радо вияснив мені причини своєї заборони та нешляхотність мойого поступування. Я вповні зрозумів його.

Таке написано в тому записникові, сторінка за сторінкою. Внутрішні змагання, готовість до діл, бажання й побіди. Вірте мені, що такий записник Ваших діл, ще дуже добра провірка власного поступування. Ясно й невмолимо знайдете там написано: Творив я діла? Що за діла? Які саме треба мені творити?

*) За статею „Taten sollt Ihr tun“ в „Der Pfadfinder“ зшиток 3 Lenzig 1930.

ПАСІЧНИЦЬКА СПІЛКА, Львів, Підвалля 9.
Виріб штучної вощини і пасічницького приладдя.
Золота медаль Міністерства Рільництва.

Ще дуже болить, коли згадається про невиконані добрі діла, що їх вже не можна »надробити«, бо...

Як приклад, послухайте цього оповідання: Пізнаю осінню 1918 (а, яка чудова була та осінь!) їхав я з наших окопів під Львовом до поблизького села. Я був сам. По дорозі відломив зелену вітку з розтороченого стрільном дерева. Небаром знайшов те, чого шукав. Кілька хрестів кілька могил. А між ним т а могила, т о й неприкрашений хрест, що на нім виписано: »Згинув за Вітчину смертю героя... »Тут лежав Влодко, мій друг, молодий сотник, тут снив свій останній, вічний сон. Тоді відчув я весь тягар слів: Тепер не можуть уже й найкращі бажання. Запізно!

Ми оба сиділи на одній шкільній лавці, оба переживали багато разом: Вибух війни, творення власного війська, розвал Австрії, повстання своєї держави. вступлення в ряди рідної армії... Влодко »авансував« на сотника, я тільки на хорунжого. Він палав огнем горощів і радости, я завидував йому. На другий день він вирушив під Одессу. Я оставав у коші. І знов і йшли листи від нього до мене, й від мене до нього. Ми робили прегарні пляни, обіцювали собі відсвяткувати при нагоді нашу згоду.....

Літний вечір. Перша сотня стояла на подвірю перед будинком команди. Крізь чисте вечірне повітря линув голос церковного дзвону. Завтра неділя, завтра й ми вирушаємо на фронт. Нагло трубка почтаря. Прийшла почта.

»Хорунжий Роман....« Один погляд — ага, товстий лист від батьків з Бродів.

»Хорунжий Роман....« Цим разом тонкий і рожевий. Люба мала Ганка.

Щераз: »Хорунжий Роман....« Лице отамана було дивно строге, коли давав цей третий лист. Я глянув на адресу: Сотник Володимир.... А на другій стороні: Чорна печатка: † за Вітчину!

І нараз пішло все марне. Свято згоди з Влодиом? В ц ь о м у ж и т т і вже ні. Я не плакав. Чому? Не годилось. На щастя у вечір пращальний пир. Високо підношу чарку з напитком: »На Твоє, Влодку....« Зазвеніло скло розбитої чарки! »Може послідую за Тобою — небаром Влодку — »

Юнаки! все те нагадалось мені, коли стояв я того осінного дня над Його могилою. Це все розказав я Вам не ряди слів.

Коли я ще пишу, то тільки тому, щоби осягнути о д н е: Добрі діла твориться Ви, пластуни! Щоденно діла, поки ще для нас усіх не є запізно!

ЦИГАН З »ДОВБУШІВЦІВ«.

Ракетою на місяць.

— Ось тут пане К., тут власне почалося моє »божевілля«, — говорив до мене доктор О., одного вечера, вказуючи при тім на взір якоїсь хемічної сполуки — тут, в тім місці воно почалось.

Ви певно тямите це із моїх викладів хемії про закон збереження матерії, який каже, що ніодну частинку матерії не можна ані знищити ані сотворити з нічого; і через те власне сума мас складників, що лучаться із собою, даючи якусь хемічну сполуку, є рівна масі тоїж сполуки.

Ось і бачите, усі вчені переходили над тим твердженням до порядку дневного. Я, один із богатьох, — я рівнож ніколи не припускав, що тут криється блуд, ні не блуд, але щось, що перевертає порядок річей. І я робив сотки аналіз і синтез, усе відбувалось правильно, аж одного разу,

так тямлю сю хвилю ще й сьогодня, одного разу не повелася мені якась синтеза. Сполука одержана була попросту за легка, легшою від теоретично обчисленої. Я повторив працю й знову те саме. Це почало мене бентежити й злостити, аж вкінці — з початку несміло — зродилася у мойому мізку думка, а відтак переконання, що стою на порозі винаходу. Цілий перебіг хемічної реакції почав я уважно слідити, одержуючи щоразто легші й легші препарати й вкінці викрив я тіло, яке спричинювало сю дивну »легкість« одержуваних препаратів. —

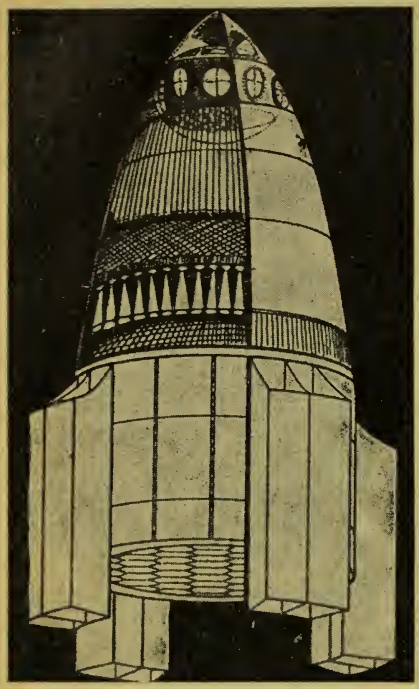

Я глядів на сього старика, як дивляться на варіята; спокійно обсервував я, як він нервово кидався у кріслі, як нездоровим огнем горіли йогоочі. Я почав жалувати, що відвідав лябораторію цього старого маняка, з тисяч і одною флящинок, з рурами-ретортами та елєктричними печами, де на кожнім кроці чигала на необережного смерть, як не від вибухової субстанції у склянім слоїку, то від трійливих газів замкнених під страшним тиском у сталевих бомбах.

І др. О. мусів вичитати це у моїм погляді, встав раптовно із крісла, підійшов близько до мене й брутально пхнув мене в напрямі великанської скрині, що бовваніла в сутінках. — Ось вам, молодий чоловіче доказ, що я не в горячці й загляньте до скрині. — Я підіймив мимовільно тяжке її віко; ціле нутро скрині було завалене масивними бльоками якогось лискучого металю. — Підойміть один з них — озвався др. О. — Алеж докторе, такого тягару ніяка людина не підойме — відказав я, і з цілою силою обіймив руками метальний бльок і.... здива трохи не збожеволів. Він був легкий, мов ніжний пух, ні, він сам почав підноситися угору й я мусів його силоміць держати, щоб не утік під скляну стелю лябораторії.

Га! га! га! реготався др. О., крізь пожовклі, вищерблені зуби: га, га, га! мінус — матерія — що?

А я тимчасом приборкував метальний бльок, що ніяк не хотів спокійно лежати на руках й утікав вгору. Вкінці др. О. поміг сам і ми спільними силами містили дивну матерію назад до скрині —

Докторе! Ви є геній, півбог! і цілий потік рвучких слів подиву захоплення та пошани полився із моїх уст.

Но! но! маєте реторичні здібності, але не маєте зрозуміння для піонірів науки.

Слухайте! я пропоную вам одну подорож враз зі мною, подорож далеку, дуже далеку із землі на місяць в — ракеті.

Мене здивували ці слова. Мені здавалось, що мрію якийсь фантастичний сон, а тимчасом шалений др. О., говорив немов би сам до себе.

Віддаль між місяцем а землею виносить 400.000 км. Цю дорогу мусить відбути ракета наша туди й назад, то є разом 800.000 км. І сю дорогу, числячи в один бік відбуде вона в протягу 4 днів 14 годин і 30 мінут, роблячи в секунді 1000 метрів дороги. Ви, молодий чоловіче знаєте хиба, на якій основі порушується звичайна ракета. —

— Знаю, — відказав я, — се гази витворені при спаленні стрільного пороху, в нутрі ракети, утікаючи під великим тисненням крізь вузький отвір, штовхають ракету у противний бік. —

— Добре, промовив др. О., — на тій самій засаді буде порушуватись і наша ракета. Одначе рушійною силою не буде стрільний порох, а гремучий газ, що повстає при змішанні (газу) — водня і (газу) — кисня. Ще одне; при звичайній ракеті сила вибухаючого пороху мусить двигати у гору цілий »мертвий« тягар її, а нашу ракету буде двигати відпихаюча сила мінус — матерії, що поволокою із плит обхоплювати ме ракету доокола. Виходить із цього, що вона не буде нічого важити, мимо великого виряду з мясних, молочних та овочевих консерв, научних апаратів, фільмів до світлення місяцевих краєвидів, убрань повітре — хоронних радіо-апаратів, бомб з воздухом, воднем і киснем. Весь сей тягар двигатиме поволока із мінус — матерії, а рушійна сила, що повстане підчас вибуху гремучого газу буде порушувати ракету в довільному напрямі, залежно від наставлення реакційних рур із скорістю 1000 метрів в секунді. Маючи змогу управильнювати вибухи гремучого газу рушимо у подорож без стрясень, подібно, як поспішний поїзд, з початку поволі, опісля щораз-то скоріше із сталим прискоренням 120 м. в секунді. І коли минемо на висоті 300 км. останні шари земної атмосфери, — вглубимося у чорну ніч всесвіта з морозом, що сягає майже 270° цельзія понизше нулі. Нутро ракети заллє сяйво елєктричних лямпок, а елєктричні кальоріфери почнуть працювати, розсилаючи довкола миле тепло.

— Ну! хлопче їдемо, чи ні? — Так! — відказав я, — так! докторе, лиш не розумію, чому ми не могли б дати себе попросту вистрілити на місяць у кулі великих розмірів, як герої повісти Жіля Верна.

Ах, се річ проста. Ми не могли би кермувати нашим летом, — а що було би, якби ми схибили з дороги й не долетіли до місяця? Похоронені на віки у метальній домовині, кружляли би ми безповітряних, морозних просторах. А хоч би ми й долетіли до місяця, то звідкіля ми взяли би гармату, яка вистрілила би нас знову на землю. І ще одне; хотячи видістатися з границь притягання замлі ми мусіли би порушатись із скоростю 11.000 метрів в секунді! Що за страшне стрясення — підчас вистрілу! Ціла наша куля сплощилабися по причини інерції своєї маси у хвилі вистрілу в одну могилу з поторощеного металю.

Е — то все певно лиш така фантазія ..... не знаю, але зважте Читачі таке: фізик американський в Carlk-Collegium проф. G ddard працює над здійсненням сеї »фантазії«. Представте собі несамовитість цілого наміру. Подорож на місяць! на сей сріблистий далекий гльоб, звернений постійно одною своєю стороною до землі; що діється на »тамтій« стороні? Подорож

на сю пусту безвоздушну пустиню, де за дня підходить температура до + 200° С!, а у ночі спадає до — 270° С!

А пречінь практична людина, німецький фабрикант самоходів Фріц Ф. Оппель сказав, що за 5 літ вибудує ракету — віз готову до цеї далекої дороги. Це було в році 1928. Німецький учений Оберс обчисляє подрібно всі конструкції, що до цеї будови відносяться.

І власне я й відвідав його того памятного вечора? Так, чи ні, то фантазією покищо є тут пише »мінус — матерія«, — все інше щирою правдою. На конець скажу Вам одну правдиву пльотку: ніодин учений не знає, що се такого гравітація (себто, чому тіла є важкі) й через те багато хеміків працює спогадні над винаходом такої »мінус — матерії«.

На злобу дня.

Ви чули?! Кацапи викинули пластунів із домівки. — Пластовий Львів мав неабияку сензацію й велике було розчарованя у всіх, хто думав, що в нас є своя домівка. Ні! товариство! — У нас такої ще нема. Ми були досьогодні в комірнім і колишній музей Ставропігії назвали своєю домівкою Це в ті часи, як наш У. П. Уряд був ще в пеленках, змилосердилися над ним »рускії« люди й відступили це прибіжище старовини, щоби виховувався. »Тепер — кажуть — тобі парубче вже 19. літ. — Гайда з печі на світ! Йди собі власної хати шукати!« —

У Львові з того приводу були протести. Можливо, що й на провінції дехто мав охоту протестувати й співчувати. В. П. К. лагодила на всякий случай великі коші на телєґрами, листи й співчуваючі письма; редактор »Молодого Життя« числив, що буде мати заповнені аж дві сторінки слідуючого числа новим і цікавим відділом: »Вислів обурення укр. пластунства з приводу..... ..«; економічний референт робив таємничі міни, надіючись що за словним протестом посипляться грошики й на попелі спаленого »кацапа« виросте правдива домівка. Покищо все тихо Коші стоять порожні. Редактор мусів залатати дві сторінки, бо з-пластового »чину« скористав тільки краківський »Іл. Кур.«, в якого такі очиці, шо навіть із Кракова зобачив, як сен. Галущинський приказував пластунам бити шиби в Ставропігії. Тільки економічний референт у розмові з представниками пл. преси сказав: »Без надії, таки буду сподіватись«.

Виходилоб отже, що з великої хмари тільки великий.. рев Янкля?! Очевидно, що так! Я навіть докажу вам, товариство, що як х»ось з вас обурювався, то зовсім безпідставно — Думаєте, — жартую? Ось мої три аргументи:

Що перший аргумент, то те, що раз бодай станемо всі від найстарших до найменших правдивими пластунами, а ціле наше життя устроїмо на лоні природи Вийдемо з тих проклятих мурів і вдихнемо свіжого львівського повітря.

Як зачуваю, що високі установи розбила вже шатра на узгірях святоюрського садку. Се найкраща пропаганда й приклад для всіх пластунів.

»Пласт«-кооператива винаймила вже сіни в »Просвіті, де на ніч склидатиме свої причандали, а в день »Папа« розібє »парасолю« на ринку й буде торгувати.

Редакція »М. Ж.« не дуже то клопочеться втратою домівки. Вона все ще вміщується в течці кожночасного редактора.

Адміністрація »М. Ж.« теж не відчула болючого »ізгнанія«, Навпаки, адміністратор-Мошко, якому в »музею« абсолютно було за тісно погодився дуже радо на концепт ходячого кіоска.

Сходини жіночих пл. курінів відбуватимуться в парку, на Замку, на Погулянці, або на Сагарі, залежно від того, які мужеські частини в той час будуть там сходитись.

Щоправда віджили тепер протичортівські настрої, бо якісь злобні язики ширять вістки, що нібито »Л. Ч.« задумують перенестися з домівки до »Говерлі«, або »Фукса«.

Що другий аргумент — то те, шо після першого опяніння на лоні природи, в осени коли притисне мороз, може зрозуміємо, що треба нам своєї домівки й здвигнемо достойний дах над головою У. П. У.

Що третий аргумент — то велике культурне діло, до якого ми причинилися, уступаючи місця правдивим музейним експонатам.

Наші опікуни — »кацапи« вже сильно підтоптались на своїому життєвому шляху й потребують музею, в котрім могли би приміститися всі їхні »мунії«, повипихані рідкі окази »общества русскіх птіц«, слоїки зі спіритусом, в якім гаразд законсервувались би »істінні мамути«.

Тепер зрозумієте товариство, що цего всего добро нації вимагало. І я вірю, що повстане правдива пл. домівка, а для історії збережеться прецікавий музей »сучасної старовини«. —

Коли будете у Львові, заходіть до кімнати при вул. Бляхарській 11/І. і оглядаючи зелені слоїки спірітусів, дякуйте тлінним останкам, що бодай по смерти добре діло зробили й нас розуму навчили.

Тож тіштеся, друзі мої, як тішиться тепер весняний день на небі, що ви вийшли на правдивий шлях, а кожного року, в дні 30. лютня »незлим тихим словом« спомяніть наших опікунів.

Тіштеся, юнаки, бо перед нами новий »Пластовий шлях«!!

tg γ — »Л. Ч.«

ЕДВАРД ЖАРСЬКИЙ ОЗО.

Лікарський мяч (Medizinball).

Одним з дуже уживаних при руханці й спортових грах приладів є лікарський мяч т. зв. Medizinball. Є це великий скіряний

мяч вагою біля 3 kg. Ці дві його прикмети (величина й вага) виріжняють його зпоміж інших подібних приладів і підносять його руханкову й спортову вартість. Надається він до всяких вправ, а головно до метів, штовхів, кружання, при чому вправляти можуть усі як хлопці, так дівчата. Винайдено його в Америці, звідкіля прийшов в Европу. Зпочатку вживали його головно боксери, а опісля перейшов як тренінґовий засіб до усіх ділянок спорту. У нас досіль про нього дуже мало говорилось, ще менше писалось. Справа одначе гідна того, щоб — особливо тепер з весняною порою — присвятити їй кілька хвилин спортової програми.

В дальшому подаємо ряд підготовчих вправ та єпосіб їх виконання.

Мет в перед (а) Постава в розкроці, мяч тримаємо в обох руках, переносимо якнайдальше взад і після кількаразового сильного замаху викидаємо над головою вперед при випруженню цілого тіла.

Мет боком (б). Виконуємо з боку тіла, при чому випихаємо мяч раз лівою раз правою рукою.

Мет з перед грудий (в). Тримаємо мяч перед горішною частиною грудий і виштовхуємо його одною або обома рівночасно руками.

Мет взад з сильним розмахом. Після сильного розмаху перед так, щоб руки з мячем пройшли між ногами, викидуємо його взад поза себе над головою.

Мет взад проміж ноги. Глибоко вдихуючи переносимо мяч в гору й після сильного замаху вперед викидуємо його так, щоби пройшов між ногами.

Жонглювання двома мячами (г). Викидуємо один мяч і тоді коли він доходить найвищого пункту викидуємо другий і т. д.

В двійку. Сідаємо на проти себе й кидаємо вперед мяч після замаху взад (вимет вперед), після замаху в бік і т. д., або кидаємо взад поза себе.

Лежма. Кладемось і з повним замахом

викидуємо мяч обома руками вперед з поза голови, та доходимо до сидячої постави. Кладемось і даємо мяч на ноги й викидаємо в напрямі голови.

Поставі стоячій. Положити мяч на ногах і підкинути його після підскоку. Можна рівнож примінити всілякі гри.

В двійку перекидуємося мячем в бігу.

„Борба за грище". Два гуртки по 10—15 людей уставляються в напрямі довшого боку грища один за другим у відступі 2—3 м. Мяч має послідній і він, на приказ „зачинай" кидає мяч тому, який стоїть перед ним, а сам біжить вперед, та стає перед першим в приписаній віддалі. Котрий гурток скоріше перебіжить грище той побідить.

„Гінці". Два гуртки уставляються побіч себе у відступі 5—7 м. гусаком, один за другим в розкроці. На приказ „зачинати", кидає перший на переді мяч проміж ноги до другого, той до третого й т. д. аж до послідного: той схопивши мяч біжить вперед стає перед першим і знову метає взад проміж ноги. Мяча не вільно котити по землі.

Стаємо вколо й метаємо мяч до себе. По середині стає один пластун і він має переловлювати зле або за пізно кинений мяч. Коли вдасться йому переловити мяч, тоді на його місце входить той, хто останній мав мяч в руках, а „ловець мяча" входить на його місце.

Мяч через сітку. Два гуртки по 4 до 6 люда стають в означеному прямокутнику, якого серединою переходить шнур на висоті 2 м. (Так, як при відбиванці). Один гурток кидає до другого понад шнур. Принимаючі мяч стараються зловити його в леті. Коли це їм вдасться тоді вони мають мет. За зловлення мяча числиться один пункт, коли це не вдасться противник одержує один пункт. Побіджає той гурток, який добуде більше пунктів протягом умовленого часу.

Так вправи як і гри можна всіляко комбінувати.

Зі спортового життя

Дня 30. березня ц. р. відбувся біг навпростець о мистецтво Українського Студенства за мандрівну нагороду Ватри. До бігу стануло 9. змагунів, в тім 8. старших пластунів. До мети прийшли 1. Полотнюк Евген Х. к. Чорноморці 11·19 мін. 2. Рак Ярослав 2. к. Загін Червона Калина. 3. Мриц Іван 3. к. Лісові Чорти. — Пластуни уладжуйте біги навпростець у себе.

На фронт будови Пластового Дому у Львові!

Почесний Комітет із визначних українських громадян, упрошений ВПК-дою для допомоги в будові Пластового Дому у Львові вилонив із себе *Діловий Комітет у такому складі*:

1. Голова: През. Модест Каратницький.
2. Урядуючий м-голова: Дир. Колтонюк Ярослав.
3. Секретар: Ред. Др. Мирон Коновалець.
4. Скарбник: Ірина Макух-Павликовська.
5. Реф. преси: Ред. Др. І. Німчук.
6. Член: През. Др. Дмитро Левицький.
7. » о. Мітр. Тит Войнаровський.
8. » Др. Маріян Панчишин.
9. Верх. Отаман Северин Левицький.

Комітет видав відозву в пресі й окремою відбиткою, яку розкинув по краю. Зі всіх сторін напливають поважні датки ланьцуховою системою.

Пластовий Комітет Б. П. Д., що існує у Львові вже від кількох літ, зістав тепер доповнений і почав інтензивну збіркову діяльність. Випрацював він і розіслав у імені ВПК інструкції всім куріням, як збирати гроші. Гроші посилати на щадничу книжечку Тов. Дністер у Львові. (Руська ч. 20) Ч. 15000.

Досі вплинули такі датки з УПУ:

1. *Дир. Кузьмович Володимир* Дрогобич: 150 зол. кличе: о. декана Мекелиту в Стебнику, дир. Сасика Степана в Дрогобичі і Дра М. Нижанковського в Ківерцях. 2. *Верх. От. Северин Левицький:* Львів: 100 зол. кличе: Дра Н. Гір-

няка в Озірній, Дра С. Никифоряка в Станиславові. 3. *Сктм. Андрій Сербин* Львів: 50 зол. кличе: Дир. Скрипку Миколу і Рудика Захара уряд. Ц. С. у Львові. 4. *16. К. УУСП. »Спартанка«* в Стрию 50 зол. кличе всі пластові курені в Стрию. 5. *15. К. УУСП »Озо« у Львові* 50 зол. кличе: 3. К. УУСП »Лісові Чорти« і 10. К. УУСП »Чорноморці«. 6. *Сктм. Іваненко Михайло* Дрогобич 100 зол. кличе: оп. 53. К. УУПЮ Амалію Рудницьку, оп. 31. К. УУПЮ Рабія Мих., Дир. сем. Григорійчука М., Коші пл. в Стрию, Тустановичі-Борислав і Дрогобич. 7. *2. К. УУПЮ у Львові* 500 зол. і кличе: 11. К. УУПЮ Станислав в, 12. К. УУПЮ Станиславів, 49. К. УУПЮ Тустановичі. 8. *Сктм. Дарія Навроцька Львів* 50 зол. кличе: проф. Ірину Лежогубську і Олю Мриц у Львові. 9. *Гурток »Чайка« 11. К. УУПЮ* в Станиславові 10 зол. і кличе: гуртки 12. К. УУПЮ »Веселка« і »Вивірка« і гурток 11. К. »Горб«. 10. *Окр. звязк. Др. Володимир Вербенець* Рогатин 100 зол. і кличе: Др. Івана Бережницького і о. Крилош. Томовича Василя зі Львова. 11. *71. К. УУПЮ Львів* 250 зол. і кличе: 41. К. УУПЮ Бережани, 58. К. УУПЮ Борислав і 59. К. УУПЮ Тустановичі. 12. *51. К. УУПЮ* 300 зол. і кличе 13. К. УУПЮ Коломия і гімназію муж. в Коломиї. 13. *26. К. УУПЮ в Золочеві* 25 зол, і кличе: 62. К. Любачів і 43. К. УУПЮ в Бібрці. 14. *Володимир Павлусевич опік. пласт.* Коломия 25 зол. і кличе: проф. Тому Водяного з Тернополя і Др. В. Стасюка з Бережан. 15. *Новичка Реня Голіната* Львів 5 зол. і кличе. Тасю Голінату і Любку Голінату зі Львова. 16. *Оп. пласт. Стефанія Пашкевич* Львів 100 зол. і кличе: Др. Льва Ганкевича і Др. Костя Паньківського обох зі Львова. 17. *Укр. Пластова Молодь Самбірщини* 50 зол. і кличе пластову молодь в Дрогобичі і Тустановичах. 18. *11. Звязок Новиків, гурток »Стокротка«* 13 зол. і кличе: 7. клясу школи ім. Т. Шевченка і інші гуртки новиків. 19. *3. К. УУПЮ Львів* 300 зол. і кличе: 10. К. УУПЮ Перемишль, гімназію академічну у Львові і 32. К. УУПЮ в Тернополі. 20. *Іватів Стефанія з 44. пл. К.* 5 зол. і кличе на подвійну суму Іватіва Володимира і Курінь ст. пл. »Крилаті« зі Сокаля. 21. *82. К. УУПЮ Львів* 200 зол. і кличе: 13. К. УУСП Львів, 20 К. УУПЮ Рогатин і 22. К. УУПЮ Золочів. 22. *Підготовчий Курінь УУПЮ* при Т-ві Охороні Дітий 500 зол. і кличе: 5. К. УУПЮ Стрий. 35. К. УУПЮ Калуш і 85. К. УУПЮ Броди. 23. *Розумівна Наталка* з 44. К. УУПЮ 5 зол. і кличе всіх пластунів з Каліша.

Табори на Соколі в 1930. р.

1) Обласний пластовий табор Пластунок відбудеться в днях 3/VII—30/VII. включно. Зголошення і І. рату в сумі 15 зол. слати до 15/V. 1930 р. на адресу: С. Мойсейович, Львів, вул. Якуба Стшемє 15.

Ціла оплата виносить 50 золотих.

2) Обласний пластовий табор Пластунів відбудеться в днях 30/VII—27/VIII включно. Зголошення і І. рату в сумі 15 зол. слати до 15/V на адресу: Ярослав Макарушка, Львів, вул. Пелчинських 2.

Ціла оплата 50 золотих.

Докладний обіжник, з докладними даними появиться в найближчім числі „Пластового Шляху“ і з окремим додатком.

Число місць в таборах обмежене, тому спішіться з зголошеннями!

(Реф. таборів)

УКРАЇНСЬКІ ЕМІҐР. ПЛ. ВІДДІЛИ В Ч. С. Р.

У звязку з організацією т. зв. Союзу Українських Пластунів Еміґрантів, який обєднував би всі укр, пластові частини, перебуваючі поза межами своєї етнограф.чної тер.торії замічується в осганніх часах живий рух серед укр. пл. відділів, що перебувають за кордоном. Щораз то повстають нові пл. відділи головно в осередках укр. еміґрації, а молодь з захопленням горнеться до пластової організації. Одначе з поміж усіх наших відділів на чужині найкраще й найсильніше представляється укр. пл. частини в Ч. С. Р

Український Пластовий Рух обійняв тут не лише всю найкращу молодь на Підкарпаттю обєднану в Союзі Пластунів підкарпатської »Руси«, але теж поширився серед численної укр. еміґрації в Ч. С Р. Тут повстали перші наші відділи за кордоном. Відділи ці творять оден Союз, на чолі якого вже від 4 літ стоїть Українська Пластова Команда в Ч. С. Р. (Ukraina Scolta Estraro). Її підлягає під цю пору: 5 курінь юнаків а се: 1. пл. кур. ім. гетьм. І. Мазепи в Ржевницях біля Праги, 2 пл. кур. (дівочий) ім. Лесі Українки тамже, 3. пл. кур. ім. Б. Хмельницького і 4 відділ ровер-скавтів. рівнож в Ржевницях.

4 відділи старших пластунів а саме: 1. курінь ім. гетьм. П. Орлика в Подєбрадах, 2. гурток ст. пластунок ім. 1-го листопаду 1918 р. тамже, 3 кур. ст. пл. ім. О. Вахнянина в Празі і 4. гурток ст. пластунок ім. О Кобилянської у Празі;

2 відділи новиків а се: 1. гурток новиків ім. С. Петлюри в Подєбрадах і 1. курінь новиків ім. І. Франка в Ржевницях. Загалом всі укр. пл. відділи налічують тут до 200 пластунів і пластунок. Діяльність їх є дуже широка й всесторонна. Обіймає вона не лише виховання інтеллєктуальне й фізичне молоді, але теж пропаганду українського Пласту й імени укр. народа серед чужинців з якими наші пластуни тут часто стрічаються так у звичайному життю, як теж на полі пластової діяльности. Найкраще розвиваються й працюють пл. куріні в Ржевницях. Тут при укр. гімназії зосереджується життя укр. пл. молоді. Без огляду на тяжкий матеріяльний стан пластуни придбали для своїх курінів дуже гарне майно, та можуть похвалитися багатими курінними установами. Курінь ім. Т. Шевченка має бібліотеку книжок та журналів, що налічує 382 чисел — курінний прапор, архив, музей, альбоми марок і грошей, збірки малюнків, рисунків, карточок і світлин. Цей же курінь відбув літом 1919 р. табор на чесько-моравській височині, а звідси відбув прогульку до Моравських вапнякових сталактитових печер і до Брна; цілу туру 74 км. пройдено пішки.

З інших курінів у Ржевницях належить згадати кур. ім. гетьм. І. Мазепи. Курінь повстав у серпні 1926 р. на Підкарпатті. З цього куріня вийшли й розвинулися інші пл. куріні при укр. гімназії. У змаганнях з чеськими пластунами курінь добув 8-ме місце на 55 чеських пл. курінів у Празі. Курінь брав участь у чеських пл. таборах літом 1927 р. на чесько-моравській височині а в 1928 р. в моравсько-шлеських Бескидах.

З дівочих пл. частин у Ржевницях замітним є курінь ім. Л. Українки, що виявляє широку ініціятиву й може неодним осягом почванитися. Між іншими курінь сей має бібліотеку, яка обіймає 100 томів, архів і і.

Між Куріняими старших пластунів в першу чергу заслуговує на увагу III курінь ім. О. Вахнянина у Празі. Курінь сей має перед собою два великі обовязки: працю в У. П. К-ді й на Прикарпатті. Його дотеперішна діяльність вказує, що курінь свідомий своїх завдань і що вивяжеться з них як найкраще. Зокрема звертаємо увагу на сей другий обовязок. Досі виявив курінь велике зацікавлення в вище згаданих справах і широку ініціятиву. Члени куріня опікувалися пл. частинами на Підкарпаттю. В літі 1928 р. перевели там два мандрівні табори а в 1929 р. зорганізували І пл. інструкторський табор в Лугах на Підкарпатті. В таборі взяло участь 36 пластунів. Зорганізовано рівнож мандрівний табор з Лугу у Чорногору.

Крім цього члени куріня працювали в Укр. Пл. Команді як дійсні її члени. Подібною працею займається теж гурток старших пластунок у Празі. Члени його опікуються пл. діво-

чими курінями та займаються організацією й веденням таборів на Підкарпатті.

Так в загальному нарисі виглядає діяльність укр. пл. частин в Ч. С. Р. УПК, що стоїть на їх чолі безумовно причинилася в першу чергу до оживлення й поглиблення пл. життя. З її рамени була ведена пропаганда укр. пласту між чужинцями. Рівнож УПК. підготовлялася до участи у всесвітному Джемборі в Англії. В тій ціли навязала переговори зі Союзом Пластунів Ч. С. Р і з ВПК. Підготовка скінчилася додатним вислідом і з рамени УПК взяли участь в членах делегації УПК. на Джемборі бр. проф. К. Подільський і ст. пл. скоб Б. Алиськевич.

УПК робила старання про приняття до Міжнароднього Пл. Бюра в характері еміграційних пластових частин. В тій ціли навязано переписку із укр. закордонними пл. частинами й рішено зорганізувати укр. пл. відділи за кордоном в »Союз Українських Пластунів Еміґрантів«. Прошення про приняття до Міжнароднього Бюра подали члени укр. пластової делегації на Джемборі дня 8 червня 1929 р. на руки Начальника Міжнароднього Бюра п. Г. Мартина. Під цю пору ведеться підготовка до Загального Зїзду Укр. Пластунів Еміґрантів, який має відбутися у Празі з кінцем червня цього року.

Всі укр. пл. частини в Ч. С. Р. належали й належать до Союзу пластунів Ч. С. Р.

Реферат закорд. звязку

ДАНЦІҐ. Всім мабуть відомо, що на данцігській політехніці студіює богато студентів-українців. Згуртовані вони в ріжних товариствах, між якими визначається своєю рухливою діяльністю гурток старших пл-ів. Це »кодло« львівських »Лісових Чортів« III. к. УУСП. — Поза виконуванням своїх фахових обовязків богато часу присвячують вони на роботу в студ. товариствах. Спочатку приходилося поборювати великі труднощі — перепони, що їх ставляли на кождому кроці »ліві«, — чи якби там їх назвати, — та зчасом вдалось цему всему успішно зарадити. Пластуни здобули для себе загальне довіря, — студенти почали прихильно відноситись до їхньої праці та радо приходили з підмогою усім їхнім починам. Провід у студ установах і корпораціях постепенно переходив у руки ст. пл-ів так, що з кінцем 1929 р. входили вони до виділу »Основи« й укр. студ. кооперативи та бурси головами всіх трох корпорацій: Зарево, Галич, Чорноморе. Завдяки їхнім стараннем удалось у великій мірі поусувати ті спори та непорозуміння межи поодинокими корпораціями. Займаються теж живо кольпортажею укр. пласт. видань між укр. студентами та німецькими пластунами й пропаґандою укр. справи межи німецьким громадянством.

Накінці належить згадати про дружнє співжиття з німецькими пластунами, що чимраз то більше цікавляться укр. пласт. рухом, а можна те доглянути от хочби в тому короткому поздоровленню, що його переслали вони львівським Лісовим Чортам! — An das Kommando der »Waldteufel« im Lemberg. Herzlichste Grüße vom Weihnachts-Abend, den wir, die deutschen Pfadfinder, gemeinsam mit dem danzigern Waldteufeln abgefeiert haben«. (Підписи нім. пл-ів і данц. Л. Ч.).

СВЯТА ФРАНЦУЗЬКИХ ТА ВІРМЕНСЬКИХ СКАВТІВ У ПАРИЖІ.

Місяць січень і лютень, як кожного року — так і цего, це час, коли парижські ґрупи відбувають свої річні свята — перегляди їх однорічної праці. Свята ці в першу чергу пропаганда, тому, що після кожного з них до поодиноких організацій (а є їх аж три:) зголошується поважна кількість молоді та старших. Перші хочуть стати пластунами, а другі або теж стають ними, або лише зголошують свої услуги для Організації.

Саме тепер відбулися цілий ряд менших і більших пластових свят. З більших треба згадати Свято одної французької організації — найчисленнішої, »Fédération des Éclairerus de France« — в одній з найбільших саль Парижа »Трокадеро«. На цім святі кромі членів згаданої організації було богато із інших та пластунок.

Свято улаштовано під протекторатом міністра освіти, який і був присутний, разом зі заступниками від уладу військового та фізичного виховання. — Почав його короткою промовою — сивий дідуган — шеф цеї організації п. Віяль.

Опісля на естраді — сцені 400 вовченят поставили картину »в Джунґлях«, дуже вміло й ефектовно. Потім виступив в перше мішаний пластовий хор, який проспівав одну пластову пісоньку та гим французьких скавтів. — В дальшу програму цего свята входили дві картини »Серед Вовченят« та гумористична картина »Праістрична Франція«, Танець Вовченят, співи поодиноких ґруп, танці Пластунів ґуртові та одинцем, вправи лясом. Свято закінчили сильним кличем, який бадьоро й довго ще гомонів по великій салі та нагадував всім цю силу-єдність, яку собою уявляла ця Пластова родина — 800 юнаків.

Другим таким замітним святом — (не так якістю чи числом пластунів — як самим Відділом, — який його улаштував) було свято Вірменських Скавтів. Для нас воно ще й тим цікаве, що вони бездержавники, одначе хитрі та дійсно по пластовому спритні; бо вже від пятьох літ приняті до Міжнароднього Пластового Союзу. Саме свято — четверте з ряду — було дуже скромне й малопластове. Поза самою дефілядою 50-ти пластунів (стільки їх є у Парижі та околиці) та кількома картинами, що відтворювали поодинокі події з життя ґуртків, нічого надзвичайного не було. Дальшу програму виповнили дві довжезні промови (на двох мовах) протектора свята — бувшого президента Вірменської республики п. Н. Хадісіяна до шефа їх організації, та дві комедії, досить

неінтересні та нічим не звязані з пластовим життям чи взагалі з якоюсь іншою ідеєю. Закінчено висвітлюванням знимок з участи Вірменської делеґації на послідним Джемборі.

Зате публики богато, — головно самих вірмен, які просто жиють своїми пластунами, та біля них і Французи.

В АМЕРИЦІ починає сильно поширюватися зимове таборування. »Scouthing« з грудня подає цікавий опис зимового табору в Duluth. Гуртковий виряд його складається з вісьмох скіряних мішків до спання, чотирох шатер, чотирох саний, чотирох малих печей, вісім пар черевиків до снігу, вісім полярних костюмів. Такий виряд забезпечує гурток і перед найгострішими морозами. Головна ціль такого табору — це »чисте« таборуання, яке зимою куди тяжче й складніше. В програму табору біля »звичайних« таборових праць входило також слідження по снігу, знакування ітд.

Американський Начальний Скавт James West видав відозву, якою кинув клич на 1930 р. — »Пласт це хлопяча гра«. Між іншими пише він таке:... усю нашу увагу й зусилля мусимо звернути на створення таких обставин, які зродили би у хлопця палке бажання — стати пластуном. Усю нашу програму мусимо так уложити, щоби усі його хлопячі мрії, з якими вступає в ряди нашого Уладу, були реалізовані на кожному кроці. Уся діяльність мусить бути так розчислена, щоби якнайчастіше давала змогу примінювати усе практично, що власне родить вдоволення, захоплення, пригоду й романтику..... При тім мусимо рівнож звертати увагу на це, щоби це все провадило у дальшому до головної ціли нашого Уладу — до розбудови характеру й громацянських чеснот.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. 22 і 23 лютня 1930 р. відбувся в Празі Загальний Зїзд Союзу Скавтів ЧСР. В зїзді узяло участь 500 делеґатів від усіх відділів як також численні делеґації Уряду, громадських установ і і. Навязуючи до 80-ліття уродин през. Масарика, Зїзд наділив його найвищим відзначенням срібного Вовка. Головною точкою програми був діяльностевий звіт бр. А. Свойсіка, у якому чимало місця заняв звіт з участи в Джемборі (»успішний іспит зрілости чеського Уладу«!) та програма загального пл. злету в 1931 р., на який мається запросити усі словянські пл. організації. Особливістю зїзду було висвітлення фільми з Джемборі, зладженої офіціяльним рефератом світливства на Дж. (фільму цю довжини 5400 стіп — 1¼ години, позичає Scout Shop London за 1 фунт штер. за добу). Вибрано нову Президію Союзу й на предсідника її покликано Др. Едварда Бенеша міністра загр. справ ЧСР. Виконуючим начальником Союзу остав надалі бр. А. Б. Свойсік. Усіх членів начисляє Союз 30,700 в 906 відділах в цілій републиці.

ЖИДИ; В звязку з останніми погромами Жидів в Палестині, жидівська скавтова організація »Бріт Трумпельдор« вислала на руки міністра справ кольоній в Лондоні депешу такого змісту: Шановні Панове! В обличчі жорстокої палестинської сучасности, коли англійський жовняр проливає кров в обороні жидівського майна, всесвітня централя організації сіоністичної молоді імени капітана Осипа Трумпельдора, чується до обовязку подати до відома, що є готова поставити в диспозицію Уряду Їх к. Величества 3 тисячі своїх членів, що належного військового вискілування створять під командою англійських офіцирів як воєнну силу потрібну до оборони життя й майна палестинських Жидів. Очікуємо Ваших приказів. і Начальна команда »Бріт Трумпельдор«.

ЗЛЕТ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ відбудеться в 1931 р. Тривок зїзду назначений на цілий тиждень перед або після Міжнародної конференції (себто з кінцем липня або початком серпня). Хоч речинець його ще досить далекий, — то в кругах ст. пластунів помітне уже велике оживлення й приготування. Цікаво як зареагує на те наш УУСП?

„ПЛАСТ“ Кооп. з обм. порукою у Львові

поручає на весняний сезон матерії на пл. однострої, капелюхи, шатра та весь пластовий виряд та спортове приладдя.

Пластунки й Пластуни!

Вашим обовязком попирати рідний промисл! Тому купуючи цукорки, жадайте виключно виробів

„ФОРТУНИ НОВОЇ“

„ЗАГАДКИ". Лябіринт (Уложила *Фіґа Галущинська*)

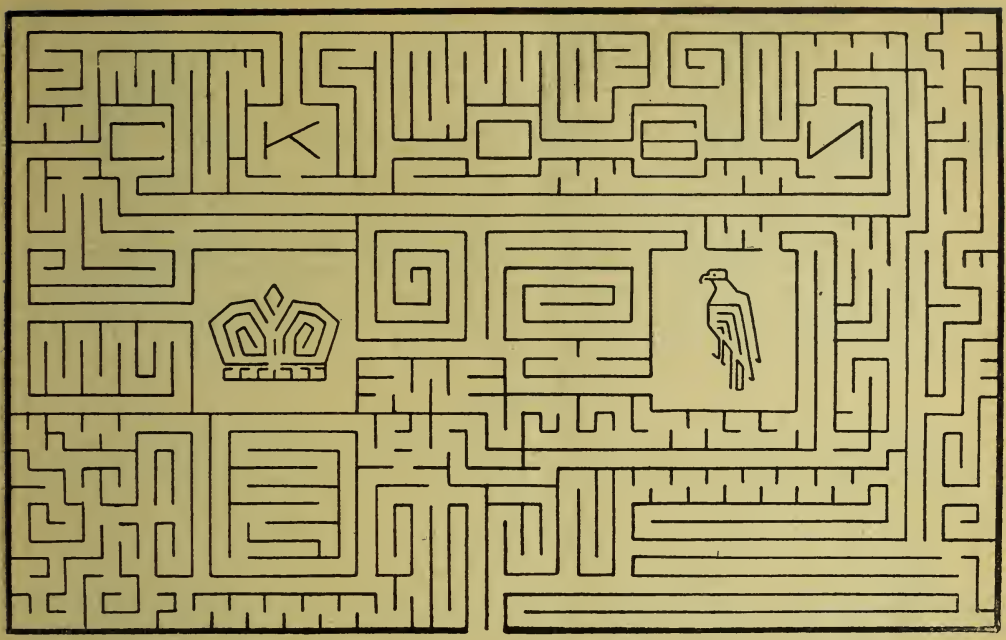

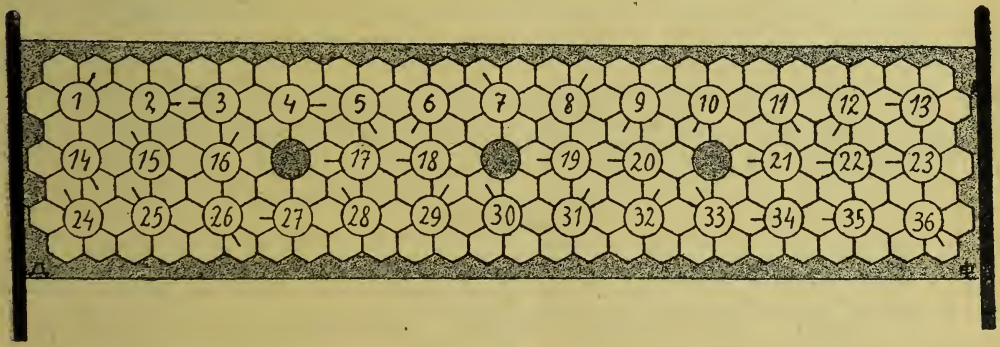

Транспарент (Уложив *Данько Фіґоль*)

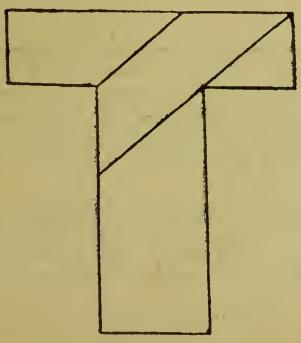

Розвязка загадки

з ч. 3 (72)
показаної *Л. Робаком*

Переписка Редакції.

В. Ч. ЖОВКВА. Декотрі вірші після ґрунтовного справлення підуть в найблищих числах. Пришліть допис зі Жовкви.

ОЛЯ ЗІРКА: Підбирайте легші й новіші теми до своїх віршів. Передане нам треба було бодай три рази й то що два тижні прочитати, а тоді пізнали би Ви, що шкода марки.

ФІГА-ГАЛУЩИНСЬКА: Загадка добра. Рисуйте стараніше й відразу тушом, бо шкода часу на перерисовування.

СТЕП. Чортків. »Фільозофічні« річи про пластові догми пішли до коша. »Прогульку« може використаємо.

ЦИГАН З ДОВБУШІВЦІВ: Не забувайте на нас. Пришліть щось про найновіші осяги.

Л. ПРИЖМУРЕНКО: Просимо прислати дещо бодай з обіцяного.

КОЗЯ. Прага Може є у Вас, що нового. Пришліть!

М. КАРПИШИН: Станиславів. За зауваги дуже дякуємо. Вони нам дуже придалися й дозволили зорєнтуватися в побажаннях читачів. »Молоде Життя« змінило в дечому свій характер. Це вплинуло трохи відємно на початкові зошити. Яка Ваша думка про два останні числа?

П. Т. »Дописувачів« просимо не надуживати свого »титулу« й бодай раз в місяць вивязуватися зі свого завдання.

Лябіринт.

(Уложила Фіга-Галущинська)

Пройти крізь лябіринт в цей спосіб, щоби бути у всіх сімох його кімнатах й прочитати уміщені в них знаки. (При розвязці крім значіння знаків, подати треба де вхід, а де вихід лябіринту).

Транспарент.

(Уложив: Данько Фіґоль).

Довкруги кожного колісцяти від чертки в напрямі ходу стрілки годинника вписати слова, значіння яких подано нище. Довкруги трох замазаних колісцят, повстане в цей спосіб напис — клич, з яким опускали пластуни свою домівку. (Відчитати напис і значіння поодиноких слів).

1. Европейська держава. 2. Камінь. 3. Накривало. 4. Спортовий прилад. 5. Римська богиня. 6. Пише казки. 7. Вбиває людей без зброї. 8. Діти в чужій мові. 9. Жіноча прикраса. 10. Так жида називають. 11. Вчений природник. 12. Муж. імення. 13. Правда інакше. 14. н...а 15. Морський канал. 16. Укр. поет. 17. Місцевість звісна з турецьких воєн. 18. Причина поєдинку. 19. Інакше талан. 20. Муж. імення. 21. Ходить на »Бесіду«. 22. Поема Франка. 23. Найдороща річ для посла. 24. Муж. імення. 25. Европейська столиця. 26. Домашня птиця. 28. Приходить по невдачі. 28. Твір Шевченка. 29. Соломяний кожух. 30. Гр.-кат. епископ. 31. Заживають старики, 32 Скількість видрукованого »Молодого Життя«. 33. Психічне почування. 34. Служить до підпалу. 35. Літає. 36. Є при кожній почті.

Розвязки.

З ч. 2. »Барометер«. Букви, подані в горі значимо числами від 1—7 і підставляємо під поодинокі числа. Зачинаємо читати від місця, вказаного великою вказівкою на право. Голосівок треба догадатися. »Жди біди від води, а горя від моря«.

Влучну розвязку прислав Володимир Макар ст. пл. і йому призначено в нагороду »Промінь« поезії Б. Кр вц ва.

З ч. 3. »**З останніх днів карнавалу**« У середному колі напис »Баль Озонів«, Пропускаємо букву зазначену апострофом, а решту значимо числами. В бічній фігурі вставляємо на місце чисел відпов дні букви: »Не всьо золото, що світить«.

Хто з Вп Товаришів (ок) має зайві примірники або комплєти **літоґрафованих писаних а то й друкованих (на провінції) пластових і непластових, ґімназійних і студентських видань (часописи, одноднівки, метелики, книжечки, листівки)** прошу надсилати їх на адресу: **БОГДАН КРАВЦІВ, Львів, Супінського 21.**

Всі кошти кожного разу поверну.

Вп. ТТ., що знають або чули про такі видання давнішні і сьогоднішні, прошу повідомити мене листівкою, де й коли вони виходили й до кого треба за ними звернутися.

Рівночасно прошу всі гуртки, кружки й поодиноких Вп. ТТ, які видають або будуть видавати цього роду видання надсилати їх на мою адресу, як постійному передплатникові.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT. **МОЛОДЕ ŻYTTIA** „YOUNG LIFE" ADR. LVIV, Szaszkiewycza 5. POLAND.

РІК X. Ч. 5—6. (74—75) ЛЬВІВ ТРАВЕНЬ—ЧЕРВЕНЬ 1930.

ЗМІСТ:

У. Кравченко: Будуймо! — Роман де Монте Хрісто: Святий Юрій. — Омелян Вітковський: Необережність чи зависть? — Т. Д.: * * *. — Орізен Суєт Марден: Що світ завдячує мрійникам. — Проба племени. — В погоні за сонцем. — У. Кравченко: * * * — А Пясецький »Л. Ч.«: Усі в Табори! — Ю. Дорош О. З. О.: Пластова світлина. — Я Падох »Ч. К.«: Бі-Пі про радість життя — Циган з »Довбушівців«: Збудуймо собі радіопереймач. — Е Жарський О. З. О: Як скакати в височінь. — Буйтур: Як називаються частини судна? — З пластового світа. — Бібліографія. — На фронт будови Пластового Дому у Львові! — Загадки.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

Будуймо!

З Гори Спасіння — з Монсальвату,
Дали короткий приказ нам:
— Ви, Молоді, будуйте хату!
Будуйте Ви ґралевий храм!

Нічого більше про деталі
Немає в Приказі отсім, —
Та крівлю ми зведім зі сталі,
На зруб берім ґранітів лім...

Бо нам цей Приказ, юні Браття,
Від Духа збірного Землі —
Нехайже будить він завзяття,
Хай збудить пориви святі...

Зачнімо, Браття, Власну Хату
Від цоколу та від основ,
Будуймо з ясних плит аґату,
Красу зберім всю — до будов...

З мармору білого порталі,
Різьба-мережка до склепінь, —
Завітних наших слів скрижалі,
Майно віків і поколінь...

На орнаменти та на фрески
Берімо у веселки фарб —
Вложім у твір жемчужні блески,
Весь серця жар... чуття весь скарб...

На звершення дамо перлини...
Дамо рубіни — серця кров...
Цеж бо храм Рідної Країни,
Цементом буде нам любов!

А як скріпить нам віра духа,
Як ціль спільна зеднає нас,
То не зруйнує завируха,
Не знищить монументу час...

Барок?.. Чи ґотик... стиль будови?..
Гей, більше тільки — більш зусиль, —
А волі гарт... а жар любови
Знайде новий свій зміст і стиль...

Будуймо, Браття, Власну Хату!
Будуймо кріпость — Храм-Собор!
І буде це вже наше свято
Як здвигнемо на верх Прапор!

Святий Юрій.

Лицарю білий!...
Сили залізної дай молодим нашим тілам
Радости й ритму змаганню і вправі твердій
. . . . . .
Щоб і сильні ми були тай одважні, як ти!
Б. Кравців: У свято Юрія.

Обсипається блідорожеве квіття яблуні, спливає на живу, ясну зелень трав... Весна...

Кільки-ж це вже поза нами тих весн. Як ріжні почування приносила нам кожда з них.

Весна... найкраща поема, що її дав Бог людям, пісня побіди, гимн воскресіння.

Стопились сніги на верхах Карпат, з нагої, начеб мертвої землі встає нове, побідне, могутне життя, де глянеш квіти ростуть, дуби розвиваються, безмір творчої сили дрожить в просторі.

Життя...

Ще кілька днів і соняшна жара озолотить широкі лани... вкраїнські степи... невольничий край...

Життя, всюди життя... тільки далеко на полудні, над опалевими хвилями

Тибру, у темряві віків, в понурих льохах римських цезарів... ...готовиться на смерть трибун Юрій, борець Христа.

Він, Юрій, це один з тих, що все, що мали для Ідеї дали... Весь свій вік, весь труд, а вкінці й життя своє у незломному завзяттю!

І коли нині ми святкуємо роковини того геройського юнака, що не завагавсь кинути у вічі „рівному богам" цезарові: немає правди у вас! — так робимо це тому, бо знаємо, що той юнак, це символ саме тої невмірущої правди, непохитної віри й незрівнаної відваги.

І ми віримо, що переможе правда, не та писана тиранськими законами й трактатами, але та, що вимірює свою справедливість, грізну й неминучу, мимо всіх людських замислів, судів і кар.

А символом її для нас — святий Юрий, борець Христа.

„Імя його — це шум
орлиних крил...
Могутній зрив живих народу сил..
Імя його — для ворогів — се глум...
А враз і жах... Незмірний жах...
Для нас... для поколінь
Імя його символ стремлінь
Символ визвольних дум!"

Століття пройшли від того часу, коли під мечем ката згинув молодий Юрій.

Але для нас він дальше живе!

Убили визнавці Ваала й Астарти воїна Христа, бо думали, що тим збережуть себе... свої великанські мури, ті білі мрамори, могутність, славу й гордість цезарів.

Та не минуло й десять літ і запалав Рим.

Впали поганські цезари, гнобителі народів, а їм у слід неслись слова святого Юрія: бо не було правди у вас!

Згинув старий, поганський світ, що з ним так завзято змагався молодий трибун, згинув і аж конаючи пізнав, що це прийшов час, коли в історію людей вмішався їх Творець... і на горду голову чоловіка могутню правицю поклав... і в порох його розчавив.

І славу ворогів перемінив у ганьбу, а закованих рабів зробив побідниками.

Це зробив Бог!... Його Правда!

САМІ УЖИВАЙТЕ —
ДРУГИХ НАУЧАЙТЕ

МИЛА — „ЦЕНТРОСОЮЗ"

З ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
КООПЕРАТИВНОЇ ФАБРИКИ
МИЛА „ЦЕНТРОСОЮЗ"

Вони

„...до волі брам добувались мечами
. . . . . .
пожар кровою своєю гасили
нуждарями лягли,
але брами таки відчинили!“

І не думайте, що наші діла знайдуть похвалу й признання. Ні! На нас тільки руки з камінням піднесуть, бо-ж все ще є такі, що

„долі кращої варті,
і осягнуть, як честь віддадуть
і Ваалу й Астарті!“

І кинуть нам у вічі, як колись провідникові гебрейського люду, як Борцям Стотисячної Армії:

„Він кпить собі з нас
так як кпив разів много.
Хай загине він краще один,
як ми всі через нього!“

Скоб!

Львів, 6. травня 1930.
У свято Юрія.

Роман де Монте Хрісто Л. Ч.

ОМЕЛЯН ВІТКОВСЬКИЙ.

Необережність чи зависть?

Дивно виглядало лице Яреми в цей вечір. Весела громада з криком і гамором ставила шатра й кухню; мимо всего робота йшла справно, а настрій не псував ладу. В Яреми на лиці малювався ні то сум, ні завзяття, ні то злість. Що хвилини падали різкі прикази, що хвилі живий блеск гарних очий зраджував, що думка пильно працювала.

Кречети йшли на стрічу. Рік не бачилися вже з »Лісовиками« й тому радости не було краю. Серед братнього племени кождий мав свого друга, — а для обох племен нічого не було неможливим. Ніякі гори не були за стрімкі чи високі, ніякі ріки за бистрі, труди за важкі, небезпеки за жахливі. А місцем стрічі мала бути недоступна Попадя, на яку треба було йти через яруги й ліси жерепу.

Серед сподівань сон нікого не брався,

перекликувались зі шатер і голосно гукали. То тоді Іван взяв мандоліну й навівав на всіх спомин давних перемог і незломну тугу за верхами. Відбивався від яркого огню темний сілюет, його постава. Поволи осипляли всі, вкінці пішов спати Іван, лише вартовий підкладав фою.

Тимчасом при дорозі, якою мали йти Кречети, в недоступнім і захистнім місці, на провалю над рвучим потоком сиділи при вечері опришки. Ніхто безкарно не міг перейти попри їх табор. Мордували й грабили всіх, боялися, щоб їх не викрито.

Кречети дізналися від місцевих людей про небезпечне місце. Табор опришків мали минати нічю, обходячи його плаєм, що йшов під вершок. Дорогу освічував місяць.

Ішли осторожно, щоби не стрінути сторожі противника. Ні камінчик не випав з під ніг, ні палиця не стукнула об землю, ні їдунка не дзвеніла на наплечнику. Не знати було, чи це колишуться тіни дерев чи посуваються люди. А як здавалось, що дим бачать або вогонь, здержували дух у груди. Ярема провадив певно.

Тимчасом густий ліс закрив місяць і йшли в повній темряві. Важко було бачити свого попередника. Слухом ловили кождий подув вітру. І здавалось, що почули здавлені кроки. Ярема здержався, витягнув револьвер і спробував безпечник... І непроглядну темряву розрізало полумя ясного жару, а голосний гук відбився протяжним відгомоном по всему мовчазному лісі. Потрясений воздух передав потрясення кождому, а віти дерев зашуміли зі свистом. Перед Яремою лежало тіло в крови. Ярема освітив його ліхтаркою і з жахом відступив кілька кроків; — надбігаючі побачили, що на землі лежить Константинів.

І в кождого в голові засміявся діявол: »А може це все сталося зумисне?«...

В Яреми голос задрожав: »Други« — і в голосі цім можна було все вичитати, що ніч була темна й що Ярема йшов першим, а враз з цим дрожала загадка події. А проте у всіх думка сверлувала вперто, — бо чому Ярема в останніх днях, почавши від Пасічного був не свій! — бо чому минав Івана, — бо чому очі були в него чорні, а вигляд понурий! І всі гадки лискавками в занепокоєних головах.

А Ярема більше не говорив, припав до Івана, розіпняв сорочку на грудях і слухав: серце мовкло. Приказав прийти санітареви. Всі освічували ліхтарками. Стріл перейшов через голову: Іван був не до вирятування.

Глухо, але рішуче видавав Ярема прикази. Зроблено ноші й зложено осторожно Івана. Найкоротшою дорогою сходили до шляху вузкоторової желізнички. Безвучно й з тяжкими оловяними думками.

В Яреми думки хуртовиною: Що гадатимуть другі! — що це не помилка, а злочин! І це слово: »зло-чин« молотом било, дзвоном гуділо. І плакало щось в нутрі, питоме людське: »Скажи всім! — толкуйся! — благай! — хай тоді повірять!« І горячка плила по жилах — пекли очі — а зуби гризли до крови губи: »Не скажу! не скажу! хай судять — один суд правдивий це мій!« І знову: »Байдужа кара, але думка — осуд! Для него гетьманського скоба!« Силою волі опанувався, щоби не скавуліти серед дороги.

Ярема пильно дбав, щоби правильно змінялися всі при несенню ношів. Сам лише ніс без перерви, без опамятання й здавалось, що нести буде тягар до смерти або й довше. Бажалось нести до смерти ці ноші, але скинути думки й горячку, бо ніколи не буде погоди в душі, ніколи не гляне другам у очі.

На шинах побачили візок. Зложили мовчки тіло й сіли поруч. Білів в далі дім і вили пси на місяць. З розгоном їхали в діл. А візок зачав гонити скажено. Лише вітер свистів попри вуха, лише глухо чути було відгомін стукоту, які спричинював, лише остро нахилювався на скрутах. І хотіли гальмувати, — але з жахом замітили, що

гальми при візку не було. З одної сторони в гору спиналася скеля, з другої в долі був потік. А візок гнав щораз скорше. І пєбачили знані добре місця й нагадали собі, що кілька кроків від цего місця зірваний останною повінею міст. Кожда хвилина зближувала всіх до смерти.

Ярема з легка скрикнув. Найшов давний амулєт. Нечайно дозріла постанова й безвучно зісунувся з візка цілим тілом перед його колеса. Візок здержався несподівано, кількох впало на боки, а Ярему попхав візок кілька кроків дальше. Всі підійшли блище й побачили, що візок задержався 50 м. перед зірваним мостом, та всі були вратувані. Занялися важко покаліченим, непритомним Яремою. З гадкою звязався в декого подив, в декого підозріння дальше сверлували.

— Та проте при справозданню ніхто не згадав про цілий інцидент між Яремою й Іваном.

За необережність відібрано Яремі почесть гетьманського скоба й не надано йому належнєго хреста за юнацький чин. Та більше болючою для Яреми була думка й осуд семи товаришів: Повірять чи не повірять!

Так скінчилася прєгулька Кречетів.

Т. Д.

I.

На горячім піску
Моє тіло горіло,
жаріло;
Палке сонце огнем
Його щиро палило...

На горячім піску
Моє тіло вмлівало
згоряло
Палке сонце в лучах,
До півсну колихало...

У півсні чарувавсь
Упивався природи красою
А мій дух розростався
У щасливім спокою...

II.

У глибоких просторих річках,
Я прорізував хвилі;
Чув як сила у грудях, руках
Гонить в вир гомінливий...

А опісля на спокійній воді
Я спокійно лежав,
спочивав;
Сил, щоб знову поплисти на вир,
Набірав...

І на плесі розбурханих вод,
Красним чаром борні упивавсь;
А мій дух жадний руху й пригод,
Розростався, горів і скріплявсь!...

ОРІЗЕН СУЕТ МАРДЕН.

Що світ завдячує мрійникам.

Коли Емерзен був раз у товаристві купців і довго слухав розмов про залізниці, цінні папери й інші купецькі справи, він урешті сказав: »А тепер, панове, розмовляймо хвилину про дійсні річи«.

Емерзена називали мрійником, бо він бачив пророцьким зором далеку будуччину, бачив, як зближається вища культура. На місці де стояв тоді він оден, стоять сьогодня тисячі.

Едізен*) це мрійник, бо дивиться в будуччину, на пів століття вперед і бачить людство, котре користає з таких винаходів, відкрить та уліпшень, що супроти них весь наш теперішній поступ виглядає дуже перестарілий. Його пророчий зір бачить уже в музею всі ті уліпшення й винаходи, що виглядають нам тепер такі неймовірні. Такі мрійники, це люди віщі. Вони бачуть наближення великої культури на довгий час наперед.

Мрійники з 1849. р. збудували старе Сен Френціско й зробили з нього найбільшу пристань західного побережа. А після послідного землетрусу й пожару, як ціле місто лежало в попелі та звалищах, а триста тисяч людей не мало даху над головою, бачили сьогоднішні

*) Тома Едізен (*1847. р.) славний американський фізик і винахідник. Винайшов: телєфон, мегафон, фонограф, електричну жарівку, термоскоп, легкі акумулятори й ин. (П. п.)

мрійники нове місто там, де інші бачили тільки попіл і румовища. З невтомною підприємчивістю й незломною, американською рішучістю, котра була прикметою і піонірів з перед пів століття, виробили негайно плян відбудови міста, більшого й кращого, як старе. Мрійниками були підприємці великих залізничих ліній поперек Америки. Вони бачили многолюдні міста й великі торговельні підприємства там, де більш »практичні« люди, що не мали живої уяви, бачили лише велику американську пустелю, безмежні травяні степи й непрохідні гори. Мрія таких людей як Коліс Гентінґтен і Ліленд Стенфорд злучили схід із заходом сталевим звязком, зблизила два світові океани, заселила степ і збудувала там міста, де раніше була пустеля.

Відвага й упертість мрійників переконала вкінці членів конгресу, котрі не вміли уявити будуччину й радили вживати верблюдів для перевозу почти через великі американські степи, а будову залізниці до Тихого Океану вважали смішним і нерозумним роскиданням грошей, бож на степах не мало би населення з чого жити.

Цього рода мрійники, бачили в розкинутому індіянському селі світове місто Чікаго; вони бачили Омеге, Кензес Сіті, Денвер, Місто Соляних Озер, Лос Енджелес і Сен Френсіско богато років вчасніше, заки прийшли ті, що стали їхніми першими мешканцями.

Мрійники Маршел Філд, Джозеф Лейтер і Поттер Памер бачили в згарищах спаленого Чікаго нове й славне місто, без порівнання більше і краще, як давнє.

Забери мрійників зі світової історії — і хто опісля схоче її читати? Наші мрійники, це передня сторожа в поході людства, це робітники, що зігнені і в поті чола мостять рівні дороги, котрими йде вперед покоління за поколінням.

Більшість із тих річей, що додають життю вартости, що звільнили людство від чорної праці та зробили його кращим — усі великі приємности життя, завдячуємо мрійникам. Теперішність, це лише сума мрій минулих століть і їхнє здійснення. Наші великі морські кораблі, наші неймовірні тунелі, наші величаві мости, наші школи, університети, лічниці, друкарні, наші світові міста з їхніми чудовими комунікаційними засобами й вигодою, зі скарбами мистецтва, — все це є здійснення чиїхсь мрій.

Чимало говорять про відчуженість мрійників, що очима, мовляв, задивились на зорі, а ногами ходять по землі; одначе де була би сьогодня наша цівілізація, не будь цих мрійників? Ми й досі їздили би почтовими возами або мандрували би пішки чужими краями. Ми пла валиби по океанах вітрильними кораблями, а наші листи возили би в чужину кінною почтою.

»Це неможливе« — каже людина без уяви. »Це є можливе і здійсниться« — каже мрійник і вперто тримається своїх мрій хочби й серед недостатку а то й голоду, аж доки його мрії, його винаходи, відкриття, думки, не стануть ділом для добра й поступу людства.

Таким мрійником був і Колюмб. З нього всі насміхалися й лаяли його вважаючи авантурником; його дітям сказали, що він збожеволів і вони показували пальцями на чоло, як він проходив мимо. Одначе він бачив у мріях заморські краї й хоча мусів боротися з найтяжшими перешкодами, його мрія стала величавою дійсністю.

Мрійники були й ті люди, що пів століття вчасніш як інші бачили на місці ручної друкарської машини чудесну скору друкарську машину, котра щойно зробила можливими розвій новітньої журналістики. Без цих мрійників ми друкували би й досі ручно. Прозивали також і тих людей мрійниками, котрі дійсно перемогли простір і уможливили розмову й полагоджування купецьких справ з людьми, що віддалені на сотні миль, так, начеб вони були в тім самім домі, що й ми.

Скільки практичних і тверезих людей без уяви було би треба, щоби заступили в людській культурі таких, як Едізен, Бел[1]) або Марконі?[2])

Наскрізь практичні люди кажуть нам, що уява є вартісна в артиста музика й поета, одначе не має значіння у великому світі дійсности. Одначе всі провідники людства були мрійники. Також наші великі керманичі й королі промислу й торгівлі мали могутню, пророцьку уяву. Вони вірили у величезні промислові й торговельні можливости серед нашого народу. Не будь серед нас мрійників, американський нарід і досі тримавбися атлянтійського побережжа.

Справді практичні люди — це ті, що вміють дивитися в далеку будуччину та бачити майбутню вищу культуру, що бачуть людину будуччини, вільну від успіху обмежень і забобонів теперішности; що вміють передбачити грядущі події й мають силу здійснити їх. Люди, котрі виконали те, що другим здавалося неможливим, самособою були мрійники.

У наших прилюдних городах, на наших мистецьких виставах, у наших великих установах є чимало памяткових таблиць і памятників, що їх збудував світ своїм мрійникам, тим, що передбачили кращі часи для людства.

Жахливо терпіли такі люди по тюрмах саме за свої мрії, які піднесли світ на вищий ступінь культури.

Ті самі мрії, що за них вязнили й переслідували Галілея[3]) й других учених, показалися

---

[1]) Alex. Bell, Англієць, уродж. 1847. р., винайшов 1875. р. телєфон, а 1880. р. фотофон.

[2]) Ґвілєльмо Марконі (ур. 1864), винахідник бездротного телеґрафу. (П. п.)

[3]) Галілєо Галілєї (1564—1642) італійський фізик і астроном. Сторонник Коперникової геліоцентричної науки. Винайшов водну вагу, тепломір, зробив перший телєскоп, маятниковий годинник; відкрив закони падіння й маятникові закони, перстень довкола планети

кілька поколінь пізніше науковими правдами. Галілеєві мрії дарували нам нове небо й нову землю. Мрії Конфуція[1]), Будди[2]), Сократа[3]), стали дійсністю в житті міліонів. На Христа також робили доноси, як на мрійника, та все його життя було пророцтвом і мрією про майбутню людину й вищу культуру. Він бачив поза смішною, окаліченою, слабою, несовершенною людиною, що є вислідом дідичности, — людину совершенну, ідеал людини, образ божества.

Наші мрії не обманюють нас. Вони є видінням того, що повинно бути, предвидженням можливої дійсности. Замки в повітрі все повстають перед замками на землі.

Джордж Стівензен[4]), бідний копальняний робітник, мріяв про рухливу машину, що перемінила би способи комунікації в світі. Працював у копальнях вугля за шість пенсів денно, або направляв одіж і чоботи своїх товаришів, щоби заощадити трохи грошей на ходження до вечірньої школи, — а одночасно помагав своєму сліпому батькові — та попри це не переставав мріяти. Люди вважали його божевільним. »Його ревуча машина попалить доми своїми іскрами« — казали одні. »Дим затроїть нам воздух;« стельмахи й візники погинуть з голоду, не маючи праці« — казали інші. Гляньте на цього мрійника в парляменті, як його посли випитували. Один казав йому: Годі уявити собі щось дурнішого й смішнішого, як твердження, що можна збудувати машини, котрі їхали би двічі скорше, як коні. Мешканці Вулічу радше сіли би на ракету, як здали би себе на ласку й неласку такій скорій машині. Сподіюся, що парлямент обмежить скорість на всіх лініях, на які позволить, до осьми або девяти миль (англійських) на годину, (13 до 15 кільометрів), бо це найбільша скорість, на яку можна відважитися«. Одначе помимо обмов, насміхів і труднощів працював цей »божевільний мрійник« цілих 15 літ для здійснення своєї мрії.

Сатурна й існування гір на місяці. Інквізиція вязнила його та приневолила зректись погляду, що земля крутиться, та він, вийшовши з тюрми, сказав знані слова: »А все таки вона крутиться«.

[1]) Конфуцій (Кунґ-фу-тсе, 551—478 пер. Хр.) китайський фільософ і основник релігії.

[2]) Готама Будда, індійський аскет, (жив приблизно між роками 560—480 перед Хр.), творець дуже песимістичної релігійної системи.

[3]) Сократ (470—399 пер. Хр.). грецький фільософ, присвятив своє життя вихованню молоді. Обвинувачений у псуванню молоді, держався перед судом дуже гідно й гордо. Присуд смерти приняв спокійно. (Прим. перекл.).

[4]) George Stephenson (1781—1843), збудував 1814. р. першу залізничу машину, а 1825. р. відкрив першу залізничу лінію. Опісля пров'в чимало залізничних ліній в Англії й на суходолі. (П. п.).

Проба племени.

(пер. Кум-Куми).

7. Проба мандрівного табору.

(знамя Е.)

Спів (після проби):

Юнак: У далекі мандрівки
через ліс, через гай,
в дикі гори, в чужий край
сам відшукую стежки.

Хор: У гущавинах пралісів
Він живе, як кочовик.

Юнак: Я є (імя) мандрівник.

Хор: Йде в далекі мандрівки,
там протоптує стежки,
сам — без страху й трівоги.

Проба. 1. Мусить щонайменше на тиждень іти в поле сам, забираючи зі собою коц, харчі й прибори кухонні.

2. Кожну ніч спати під чистим небом. В час слоти може мати окремий дозвіл спати в шатрі або під деревом.

3. Має щоденно пройти найменше 10 km — і не вільно йому ніколи вертати тою самою дорогою.

4. Мусить вести дневничок мандрівника, в котрім має точно записувати, де був кожної днини, описати околиці, через які проходив, назви міст, сіл, рік, гір, лісів і т. п. — будову терену, роди дерев, пригожість шляхів до походу.

5. Має зладити собі карту пройденого краю, на котрій червоною черткою означує свою дорогу а чорними точками місця нічлігів (Не забути про положення географічне!)

Після його повороту в табор сталий — його ноги підлягають оглядинам і коли найдуться знаки нагнітів, заогнення, перестуди, зранені місця, міхурі — то проба є неважна й мусить бути повторена.

8. Проба мовчання.

(знамя Є.)

Спів (після проби):

Юнак. Мої уста є вправлені в мовчанню.
Хор: Мовчить і мудрість пізнає.
Юнак: Я є (імя) мовчазливий.
Хор: Гляньте братя! гляньте братя!
Вміє мудрість пізнавати.
Він скупий є на слова,
він уміє все мовчати
як заклятий.

Проба. 1. Мусить 10 годин мовчати. В тім часі може порозуміватися тільки рухами. Може ще отримати дозвіл свистати.

2. Проба має бути переведена в таборі. Одно-одиноке слово робить її неважною.

3. Має при ватрі держати гутірку про значіння вмілости мовчання.

9. Проба обгорілої шкури.

(знамя Ж.)

Спів (після проби):

Юнак: Мою шкуру літне сонце
виправило як сапіян.
Хор: Він є мідяної краски
наче листя в осені.
Юнак: Я є (імя) мідяношкірий.
Хор: Він не буде більше білий,
Він як мешканець лісів
Його бурі гартували.
Він, як з первісних племен
Потемнів, обгорів
І не буде більше білий!

Проба. 1. Мусить підчас літних місяців ходити в таборі виключно в штанцях, так довго, доки його лице, руки, ноги, шия, груди й плечі не наберуть смаглявої, горіхової краски.

2. Вміти запобігати удареві сонця через мащення тіла оливою.

3. При ватрі вести Пау-Вау про свіжий воздух, як лічничий середник і вияснити, яке значіння має для нашого тіла світло сонця.

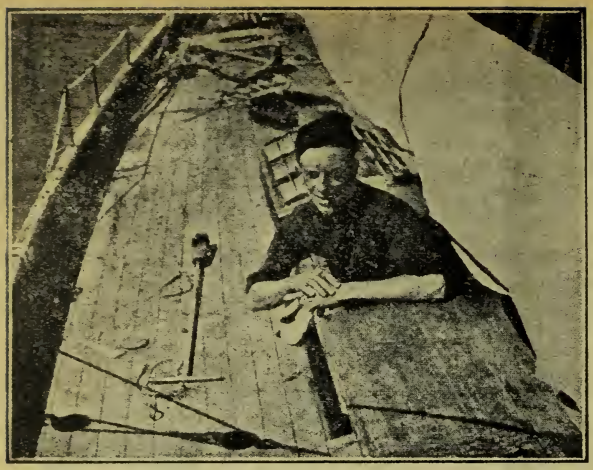

В погоні за сонцем.

(ек.) В останній кореспонденції з Парижі було згадано про славного очайдуха, що в човникові лушпинці обплив земний ґльоб. Цим очайдухом — Алєн Жербольт. Минулого літа завітав він у рідну Францію й після кількох тижнів видав спомини зі своєї мандрівки. Не маючи змоги подати їх нашим читачам у цілости — виймаємо кілька цікавіших листків з першої частини п. з. »Сам — через Атлянтійський Океан«*).

Як я став моряком...

Часами як стихне вечірний вихор, — розгортаю розмоклі листки мойого дневника й мрію... Як це сталось, що я осьтак мандрую?, звідкіля найшов мене цей зов?... Молоді літа провів я в Дінард, біля Сен-Мальо, в країні голосних морських вовків, слави нашого моряцтва. Заки ще батько узяв мене з собою в яхт, я частенько викрадавсь на лушпинці сусіди-рибалки — на море. Та моєю мрією було поплисти колись у власній лушпинці. Після кількох літ купили ми її з братом.

І тут — в Дінард і Марлоґ — покохав я море, його гривасті хвилі, його душливий вихор. Тут вперше зродилось в мені бажання, мандрівки _п р и г о д_ — таких, як оповідали книжки про морських хижаків, про добування золота в далекій Алясці. Найбільше чарувало мене одне слово: Ельдорадо — й мізок мій вертіла одна думка — як стану мущиною — відкрию Ельдорадо.

Я тямив на Жозе Конрада, як він поклав палець на карту непросліджених околиць середньої Африки й сказав »як буду великий — піду туди«. І він пішов. Я менше щасливий за Конрада. Я ніколи не сповнив моїх діточих мрій. Я — так як це співається у пісні По — »самітним лицарем блудив по всіх усюдах — шукав за Ельдорадом — і сліду не найшов«.

Після щасливих юних літ післали мене у Париж на науку. Замкнений в сірих мурах — я провів тут, найбільше прикрі хвилини — хвилини змалу соняшних мрій простору й моря з вузькою рахунковою формулою. Але я мусів бути колись інженером.

Прийшла війна.

Я вступив до летунства. Опянений простором мчався на моїй ловецькій машині крізь хмари й пізнав, що уже ніколи не зможу жити спокійно там... у долі. Війна викинула мене з цівілізації й я не сподівався туду повернути.

Один молодий Американець, товариш з нашої ескадри, позичив мені Лондонового »Snark-a«. Ця книжка навела мене на думку, що можна перепливати океани на відносно малих човнах. Це було для мене великою несподіванкою й я постановив спробувати того, якщо тільки ціло вийду з цеї різні.

Опісля я найшов ще двох друзяків і ми в трійку роздобувши човен мали проплисти Пацифік. Та на жаль небавком найшли вони свою смерть в просторах. І це головно причинилось до моєї постанови — мандрувати одинцем. По-

*) Alain Gerbault. Seul à travers l'Atlantique Paris 1929.

кинувши мою інженерську карієру, я став шукати за відповідним моїй довгій мандрівці яхтом. Після двох літ, відвідуючи мойого друга Ralpha Stocka — найшов я її — мою Firecrest в одному англійському порті.

...Кидаю Европу...

...Початком моєї дороги мав бути південь Франції. Тудою спровадив я й »Firecrest« відбувши »огненну пробу« бурі в Ґасконському заливі. Моя палатка з великим успіхом зложила свій »іспит« і з тої пори не затямила такого другого.

Мушу признатися, що це мені не першина »наїдатися солоного жаху«, бо бурлакуючи через кілька літ по всяких покладах я уже набрався деякої заправи...

...Вкінці прийшов день відпливу. Веселий порт в Cannes стояв залитий жарким квітневим сонцем. В далі висіло над плесом старинне місто завершене двома баштами. А біля мене плигало біля пів сотки білих яхтів. Зараз таки біля Firecrest шмигляли на малесенькій »Perlette« дві молоді морячки. Трохи далі важкий »Lavengo« лагодив вітрила у Ґібральтар.

Підношу якор й обережно випливаю з мольо. Вітер стає щораз сильніший. Напинаю вітрила й шлю останній поцілуй »морячкам« і Европі.

...Океаном.

Це було 6 червня, у саме полудне. Я кинув Ґібральтар і виплив на Океан і тут почалась моя справжня мандрівка. Ось кілька листків з мойого дневника:

»На покладі Firecrest, 14 липня на повному морі. 34^0 45^1 північною ширини й 56^0 10^1 західною довжини, при сильному західному вітрі. Моїм корабликом кидало ціліську ніч. Після четвертої години ранку продерлась фока (горішна частина вітрила). Поклад зовсім залитий. Добре, що усі шпари позатикані й наразі сухо. Сьогодняшний сніданок — не маловажна штука. Після двох годинної акробатики вдалося мені зготовити шклянку чаю й пригріти кілька кусочків сала. Поминаю те, що моя голова з тої нагоди замітно прибрала в деяких місцях на обємі й круглости.

Біля девятої лопнуло бічне вітрило. Лушпинкою так трясе, а вітер такий сильний, що годі щонебудь направити. Все моє начиння пішло в кусочки.

Біля полудня надмірна хвиля вломила машт. Хвилі чимраз важчі й вітер дме фурією. Тим разом і головне вітрило не видержало. Це все треба конечно направити. Так! Але це майже неможливе вдержатися тепер на покладі. Проте вилажу.

Поклад ховзкий, годі вдержатися. Хочу наладнати цілі ще частини моїх вітрил, та це зривається сильніший вітер. Маю враження, що сиджу на даху якогось express-y.

Спробую мойого плаваючого якора. Це звичайніський мішок повний старого зелізівя привязаний на довгому шнурі. Досвід вдався. Мішок потонув, а Firecrest пливе уже поволіше. Мимо усего хвилі мало не рознесуть її.

Забираю подерті вітрила й сідаю до латання. На дворі злива. У мене в »сальоні« повно води й до того помпа затялася.

Буває так — буває й інакше. Буває часом зоряною ніччю — Firecrest безшелестно крає сине плесо океану. Я розляжусь на покладі під синім наметом і мрію. Тоді на думку находить усіляке й нерозумне питання, що був би я тепер робив там на землі, й глибокі задуми про всесвіт.

Я змалку вже такий. А ще й війна доложила мені. Вона часто ввижається мені. Особливо в таку тиху погідну ніч. Я згадую моїх друзів, що згинули в облаках в шляхотнім двобою. Згадую й тих, що з грудьми повними барвистих стяжок і відзнак вернули домів. Мені здається, що це діється зовсім незаслужено, бо хто не дав Вітчині свого життя, не дав їй нічого.

Ніч така проходить мені дуже швидко. Зорі меркнуть одна за другою. Зі сходу пробирається сірий ранок і моя »Firecrest« чим раз виразніше зарисовується в ранній мраці.

По тім боці.

Я пристанув біля одного американського форту. Вояки помогли мені витягнути »лушпинку« на беріг. Майже одночасно зявилась товпа цікавих, репортерів і світливців. Про мій приїзд довідалися від одного грецького капітана, що стрінув мене в половині дорсги. Розуміється — усі незвичайно здивовані, що забрив сюди аж з ...Франції. Дехто уважає мене розбитком, дехто знову пачкарем алькоголю. Тимчасом я, що уже від трох місяців з ніким не говорив, мушу цілий день відповідати нахабним журналістам. Мушу вдоволяти забаганки фотографів і показуватися з усіх сторін, мушу вдиратися на вершок машту для влізливого кінообєктиву.

Моя »лушпинка« уже не — моя, а хвилі непрошених відвідувачів. От так то знову тиранізує мене цивілізація.

Це все викликало у мене загальне пригноблення. Я задовго жив в світі моїх ідей і мрій і тепер усяка дрібничковість цего великого міста аж надто мене вражає. В мене заєдно на думці шасливі ссняшні дні серед океану й хоч щойно прибув, роздумую над тим кудою плисти далі.

Зов моря.

Рік минає як я гостював в Ню Йорку й оце я знову на суші. Йду берегом й дивлюся туди — в широке мсре. Й хоч біля мене гурток приятелів, хоч спокійно серед них жити — я не мсжу бути тут на суші. Я хочу дихнути запашним вихром, хочу напняти вітрила й мчатися в далінь.

Я мушу вернути на море. В мені змагається дикий зов. Я не можу його не слухати. Й бажаю собі тільки сильного вітру й могучої хвилі, щоби розтяти її гострим чардаком, розбити на бризьки й плисти далі.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

* * *

Ясні зорі шепчуть казку,
Світ осріблює шляхи, —
Хтось дає нам цвітів вязку,
Хтось сплітає нам вінки...

Зіроньки шепочуть байку,
Нас манить верхів світиль,
Гей, веселко, кинь нам крайку
Понад прірву... понад гниль...

Шепчуть зорі казку тиху,
Лллеться срібний звук пісень
І давнє щезає лихо,
День майбутній — це наш день!

Ми бесмертні.. ми невтомні..
Рай відчинемо землі...
В постанові ми незломні,
Нам досяжні зорі ті...

Йдім у ясність опалёву,
Хоч спиняє гострий лім, —
Казку зоряну, життёву,
Ми самі собі творім...

Даймо хоч би й жертву крови,
Щоб вільний здобути шлях —
Сила — в еднанні... в любові...
Все любові — на досяг!!

А. ПЯСЕЦЬКИЙ Л. Ч. РЕФ. ТАБ.

Усі в Табори!

Ще тільки місяць — і розійдемося, загомонимо золотим гомоном по всіх західних землях України.

— Задивуються косарі в лузі — женці в полі, — довго, довго ще стояти будуть, очі перед сонцем рукою прислонивши, а пісня наша ще грімкійше задзвенить.

— А усім, що вернули зневірені з чотирокутника смерти, нова надія пробудиться!

— Благословити будуть нам шлях сивоголові старці з під сільських стріх, згорблений працею ремісник в місточку випрямиться — й сина пішле за нами.

— А трава зелена на нічлігах пестити нас буде шовковим килимом, обіймуть наші шатра столітні дуби сукатими конарями, як мозолистими батьківськими руками, замаять нас полонинські квіти, освіжать гірські бистриці, поколишуть тихі волинські води.

Миж підемо далі, сонцем залитим шляхом, певні й смілі шукати новсї душі Народови, — у пластові Табори.

Ні, не шукати — кувати цю нову душу в пригоді й труді! Ми не втічемо перед сірою буденщиною в мрії, ми побідимо її, замінимо в радісне свято!

— Нам треба: сонця, сили, радости й пригоди!

— Нам треба: карности й спійности залізної!

Миж мусимо їх внести в ціле наше суспільне життя,

і в нашу особисту й пластову працю.

— Вернемо всі нові, — обновлені, — правдиві пластуни. А при осінній ватрі розповімо собі всі свої пригоди.

Виж, пластуни, вважайте, щоб усі ви мали про що розповісти, щоб нікому

не забракло молодецької пригоди, щоб ніхто з вас не прогайнував часу, не засидів в дома.

Бо без пригоди, без пройденого шляху, пустою й прогайнованою буде ваша молодість, марною й безсилою мужеськість.

Тож усі в Табори!!!

Ю. ДОРОШ О. З. О.

Пластова світлина

(Пластунам-світливцям під увагу!)

Мабуть за клопотами більшої ваги у нашій пластовій пресі до сього часу ніколи було торкнутися фотографічного питання, яке, дякуючи постійному зростові пластових світливців та їхньому, чи не найбільшому із усіх наших аматорів, зацікавленню фотографічними справами, стає чимразто більше цікаве та серйозне.

Пластова світлина займає щоразто більше місця у наших альбомах, частіше доводиться нам оглядати її навіть у нашій непластовій пресі й літературі, у самому сформувалась вона навіть у досить діяльне виробництво, супроти чого її становище практикування безсумніву покращало, але заразом з тим усім являється конечним зважити, чи її суттєві прикмети теж розвинулись, чи стає вона щоразто то більш цікавою, чи навпаки.

Щоб за горячу не поквапитись та не видати поверховного осуду, стараймось провірити справу від початку. Перше питання, так сказатиби децидуюче, на яке конечна докладна відповідь, це питання, що таке пластова світлина та навіщо здалась вона взагалі? Питання не тяжке, але від хибного його пояснення одним махом нівечиться доцільність та вартість пл. світлини. Бо коли ми практикуватимемо пл. світлину (так на загал практикують світлини майже усі наші аматори!) як затревалену памятку нашого побуту в якомусь місці, чи обставинах із чванькуватим поясненням, мовляв, оттут стою я — то така світлина в характері американського доказу не представлятиме на загал більшої вартости. Поза батьками та рідною відфотографованого щасливця така світлина представлятиме собою постороннім зовсім не цікаву ґрупу пересічних типів, що в пл. одностроях вирячились до апарату, вижидаючи; ануж справді з його обєктива випорхне горобець. Це загальна характеристика наших пл. ґруп. Колиж трапиться оглядати вже краєвидні жанрові, чи навіть спортово-пластові моментки — то всі вони за дуже маленькими виїмками недомагають на щасливе підхоплення моменту, композицію обєктів, поправне умотивування картини та на захування найпримітивніших технічних вимог, тому й як цілість віддають суть пл. світлини дуже слабо. Погляньте ви до нашого „Історичного Альбома", погляньте по світлинах виконаних щойно вчера, а побачите, що тема, її інтерпетація та техніка у всіх знять майже одна й та сама, а кращі проблиски, поза кількома дійсно оригінальними та високовартісними осягами, це лиш блудні вогники по болотах, осягнені зовсім мимовільно, без ніякого вирахування та зусиль. Ні крихти змагання виломитися зпід низького рівня пересічного відбивача, ні думки критично оцінити свою попередну творчість, а спробувати чогось нового та з тим подумати та підібрати собі може яку спеціяльність, ні ми вперто хочемо бути дрібно-універсальними, забуваючи при тому, що таке склеп мішаних товарів. І мимохіть насувається думка, чи розуміємо те, що творимо, а як що так, чому висліди такі невидатні?

Справді застій у помисловости та оригінальности пл. світлини застрашаючий Мабуть таки справді не можемо створити пластової світлини та, не оглядаючись на зразок інших, не накидувати їй консервативних вузлів оклепаної форми. А хибаж так тяжко збагнути, що пластова світлина відтворює життя пластуна, а не життя „цівіля“ у пл. одностроєю, окреме життя, якого елемент відродження ярко пробивається з кождої найменшої риски, якого фрагмент кричить могучійше про Велику Ідею, чим не знати які комплєти; нове пластове життя з тисячами живих та повних емоції ситуацій, за якими надармо вганяється непластун аматор. Хибаж треба фільософії, щоб збагнути, що гарне, що чарівне, що захоплює духа в незривні тенети та каже йому вмить відгукнутись. Хто цього не відчуває, він справді бідак і краще йому шпурнути апаратом, хай розібється в дрібязок, чим має знеохочувати других вбогістю свойого духа. Бо не кожний вродився пластуном і не кожний світливцем.

Відтворити пластове життя у всіх його проявах, вибрати з нього що найзамітніші сюжети, витиснути на йому пятно, яке загіпнотизовувало би кожного глядача, яке будилоби у ньому приспаний зов ліса та гризького диму - оце пластова свілина та в тому напрямі треба її творити.

Але це лиш відповідь на одну половину початкового питания про пл. світлину, другу розвязуватимемо у звязку з майбутнім трактуванням пл. світлини, себто як вона представлятиметься нашим наслідникам. „Історичний Альбом“ — це неоцінена скарбниця, як джерело до матеріялів майбутньої історії нашого Уладу. І коли за весь час від підхоплення моменту аж до зложення готової світлини до „Альбома“ стоятимемо на становищі, яку історичну вартість представлятиме для майбутнього історика моя світлина, початкове питання про її доцільність розясниться вповні. Дрібка цеї критики повинна бути мірилом кожного нашого пластового зняття, а щойно коли оцінка випаде додатно, беремось за його переведення.

Але відносно останнього дехто глузуючи підмітить: ну, ждав би я, критикуючи, на те аж мені моментка втіче. Супроти цього я завважую, що путящий світливець ніколи не „бє на вітер“, бо хто на сліпо пробує ловити ефекти, цей дістає світлину, яких на жаль скрізь повно, але хвилька серйозної застанови, це, як сказано, половина успіху.

Цих декілька слів про пластову світлину досить для догадливого світливця, доповнити собі відповідями ще кілька інших питань, що тісно вяжуться з головним, загально вже обговореним. Одно памятаймо, що пластові світлини, це квіти зірвані на дорозі вічного шукання, а тим вони кращі, чим хто краще зумів їх вибрати та зірвати. —

ЯРОСЛАВ ПАДОХ Ч. К.

Бі-Пі про радість життя.

(*При писанні статті використано статті Бі-Пі, Седлячка і Ст. Кута*).

»Добрий громадянин то одинокий фундамент на якім можна збудувати й удержати в могутності державу« — пише польський пластун — публіцист Глясс.

Доброго в цілому значінню того слова, громадянина треба виховувати від молодости. Таку роботу сповняє Пласт.

Пластове виховання ділиться на чотири частини:

1. Вироблення характеру.
2. Здоровля й фізичний розвиток.
3. Ремесла й інші вміння.
4. Служба батьківщині й ближнім.

А ділиться так тому, що головними ціхами, які складаються на доброго громадянина є саме, як їх вичислює Бейден Пауел, в книжці »Вказівки для скавтмастрів«:

1. Характер.
2. Фізичне здоровля.
3. Ремесло для добуття життєвої карієри.
4. Служба батьківщині й ближнім.

Головним тут є характер. Підчеркує те сам Б. П. »Цілий Скавтінґ є практично скермований на виховання характеру, який є головною передумовою, щоби стати добрим громадянином — каже він.

На характер складається богато чинників. Вони, ті чинники, після таблиці уложено Б. П. є слідуючі:

1. Честь. 2. Почуття чести (особиста гідність). 3. Рівновага духа. 4. Альтруізм. 5. Віра у власні сили. 6. Інтеліґенція. 7. Радість життя. Почуття гумору. 8. Енергія.

На цьому місці хочу торкнутися кількох (не усіх) чинників моральних і умових, які складаються на характер а в першій мірі тієї, що його Бі-Пі назвав »Радістю життя«.

»Хочемо вчити наших хлопців не тільки як здобувати засоби до життя але й як жити« — це значить як тішитися життям — писав в анґлійській пластовій ґазеті Sam Harrison.

Пласт вчить молодих людей, як вони повинні розуміти життя, як приймати його приємности й прикрости успіхи й невдачі, одним словом Пласт старається молоду людину відповідно наставити до всіх життєвих проявів.

Бі-Пі радить завжди »Уважати життя за гру а світ за грище«. Те саме повторює він сливе у всіх своїх творах, а головно в однім якого й назва »Мандрівка до успіху, книжка про спорт життя для молодих людей« — говорить те саме. В тім спортовім розумінні життя всі життєві труднощі й противенства, всі невдачі й неприємности являються тільки спортовими перешкодами, що є не на те, щоби опоганювати людське життя, але навпаки, щоби їх поборювати й радуватися з перемог над ними. Життя обридло би — пише з згаданій книжці Бі-Пі — якби ціле було цукром; сіль є гірка коли брати її саму, але коли вживаємо її в страві додає смаку мясови. Труднощі є сіллю життя.

І коли хто навчиться так трактувати життя, не оминатиме трудів і невигод і не почуватиметься нещасливим, коли вони його стрінуть у житті, але противно шукатиме за ними, визиватиме їх до змагання й шукатиме й знаходитиме найвище вдовілля й щастя в побіді над ними.

Теж і пластові закони, які подають ідеал Пластуна і які обовязують усіх, що є членами великої пластової родини, підкреслють те:

Анґлійський пластовий закон в 8 точці каже:

»Пластун (Скавт) є завше усміхнений і насвистує при всяких труднощах«.

Український пласт. закон в 14. точці повторяє: »Пластун є все доброї гадки й веселий«.

Польський пласт. закон в 8. точці звучить: »Пластун (гарцеж) є завжди погідний.

Усі ті три точки закону ріжних пластових уладів говорять, хоч ріжними словами, те саме. В Бейден-Пауелівських ґутірках можемо знайти й пояснення до тієї точки закону. Саме: »коли пластун одержить приказ має виконати його

весело й охотно, а не зволікаючи й з виглядом засудження. Пластун ніколи не нарікає на труднощі ані не жаліється на другого, ані не кидає проклонів, коли йому щось невдасться, але іде посвистуючи із усміхом на лиці.

Коли спізнишся на поїзд, або наступить тобі хтось на »улюблену нагнітку« — то не значить що кождий пластун мусить мати щось такого, як нагнітки, — або в ріжних інших прикрих хвилях — засвищи пісоньку, а відразу все буде добре.

Варта тут, так мимоходом, зазначити, що в англійських пластунів є звичай, що пластунові, який не здолає запанувати над своїм подразненням, вливають шклянку холодної води в рукав.

Богато людей, а часто й самі пластуни не хотять вірити в те, що мала усмішка й погідне життєве наставлення перемінюють т. зв. »великі нещастя« в звичайні перепони, які по поконанні їх приносять ще й вдовілля. Сам Бі-Пі пише, що люде часто сміються з пластового закона, який каже, що коли хлопець є в клопоті, небезпеці або має прикрість повинен примусити себе до усмішки, а сейчас зміниться його погляд на світі!.. А мимо того я — пише Бі-Пі — не знаю нікого хто не погодився з тією засадою, коли її раз на собі випробував.

»Великим добром, що плине з панування над собою, є вміння відігнати свої думки від котрогонебудь неприємного предмету й думати про щось приємне й радісне. »І той погідний настрій, що його здобувається, по рецепті Бі-Пі через перестерігання двох засад »не брати річей занадто поважно« і »робити, що можна найліпшого« — має велику вартість для одиниці а часто ще більшу для цілого загалу. Бо такі одиниці, звичайно люде на визначних становищах, впливають своїм поведенням на загал, на окруження, перетворюють його й творять здібнішими до поконування всяких труднощів і до творення великих діл. Бі-Пі пише, що вождові, який відзначається таким пониманням життя й який уміє в найгіршім положенню сміятися, вже за те саме належиться платня, бо його сміх потрафить заразити його підвладних навіть в обличу смерти й спонукати їх до геройських діл. — Цей погляд на світ творця пластового руху є спільним поглядом усіх пластунів світа. І ми, українські пластуни поступаємо чи пак намагаємося поступати згідно з вказівками Бі-Пі й згідно з нашим пл. законом. Ми стараємся хоч трохи наблизитися до нашого ідеалу пластуна, який витворили собі на основі пл. обіту й закона.

І тяжко приходиться переродитися нам, кількасотлітним рабам, які звикли бачити у всім найгірше, які звикли навіть у білому добачати чорне, які врешті жили й умірали без надії на краще майбутнє із покорою й резиґнацією принимали удари судьби. Тяжко переродитися нам на людей, які уважають життєві труднощі за перешкоди в спортовім змаганні, які поконати муситься й які поконується з усмішкою на устах і з вірою в серці в певний успіх. Тяжко — але конечно! Бо коли не зуміємо переродитися — ніколи не будемо дійсними пластунами.

У нашім прямуванню до перероблення нашої психіки, психіки східного раба на психіку свободолюбного західного европейця чи англьо-американця в великій помочі можуть нам стати наші перші пластуни, козаки-запорожці.

Хтож з нас не захоплювався і не захоплюється їхньою життерадістю й веселістю? Хто не подивляє їхнього стоїчного спокою в найтящих хвилинах життя? Чиж думи й перекази козацькі не наводять сотки примірів на те? Чию душу не очарував собою славутній наш Байда Вишневецький, козак з Запорожа, який почеплений на гак ребром не піддався судьбі й не дав себе перемогчи нелюдському терпінню, але цілком спокійно виспівував козацькі пісні й насміхався з турецького султана, а врешті намагався його убити.

Хто з нас з правдивим захопленням не читав про славного козарлюгу — Тараса Бульбу, який серед жорстоких, лютих мук поводився начеб то нічого й не сталося, сміявся й клив собі з ворогів що катували його.

Хто з нас не памятає отамана Івана Підкову, гетьмана Полуботка й тих других що їм й числа не має і хто не гордиться їхньою твердістю на труди й небезпеки, які зустрічали завжди з усміхнутим лицем.

В кого вкінці не випростовувалася спина й чию грудь не роспирали радість і гордість, коли бачили в кіні, на фільмі »Козаки« старого козарлюгу, який серед катувань сміявся й насміхався з катів і преспокійно балакав із сином, гідним свойого батька й вчителя.

І коли ми пишемо й говоримо про те, що українські пластуни богато дечого перейняли, чи може повинні переняти від козаків, то мені здається, першим, що ми повинні від них брати є ця саме риса характеру, те погідне наставлення життєве, яке каже змагатися з перегонами не з нехіттю й ненавистю до праці раба, але з охотою й радісним сподіванням на побіду. Бі-Пі каже: »так найліпші робітники, як і найщасливіші уважають свою працю за рід ігри; чим тяща гра, тим більше радісною вона, та гра, стається«. І дальше: »промощуючи собі шлях через життя знайдеш радість життя, коли завжди будеш мати перед собою щораз то новий навал фахової праці або любих тобі занять, який треба буде (кажучи по спортовому) »взяти«.

Чиж не помічаємо тієї радості життя у козаків? Чиж далекі їхні походи й тяжкі бої з наїздниками в обороні свободи й віри — їхній обовязок, не трактували вони як ігру? Ігру веселу і радісну? Чиж не гуділо чмелями січове лицарство, коли задовго приходилося їм сидіти дома без діла? Чиж вістку про похід, повний великих трудів і надію на бої, з котрих часто що третій вертав, не витали вони серед радості великої й втіхи непогамованої? І це власне є те, що нас пластунів найбільше повинно звязувати з давними нашими попередниками-козаками.

І ще одну пластову черту характеру хочу підчеркнути в козаків. Вона в великій мірі випливає з попередньої. Це є охота до життя, охота радіти кожною теперішною хвилькою життєвих приємностей, охота, як каже поет, »ловити летючу мить життя« і випивати з неї все що солодке, приємне. Лише сир відкладуваний добрий, та не життя й не щастя. Їх треба використовувати все коли тільки можна. Бі-Пі так пише про те в згадуваній вже книжці п. з. »Мандрівка до щастя«.

»Збірай сіно коли сяє сонце; не надійся на те, що воно пізніше світитиме знову; можуть хмари надтягнути і може почати падати дощ« і дальше:

»Богато людей уважає свою працю за нещастя, а навіть щоденний свій хід до (варстату) праці й назад уважає за муку. Щоденно зітхають за святами, як за хвилею, коли будуть могти направду вжити приємности. Одначе дуже часто, коли прийдуть свята, падає дощ або дістається флюксії й довго ожидана прогулька бере в лоб«.

Натомість правдою є, що не належить відкладати щастя до якихсь будучих днів, але через цілий час тішитися життям. Можна вмерти завтра, а тоді буде вже запізно втягати в груди свіже повітря, глядіти на свіже листя й тішитися співом птичок Мудрий чоловік не ставляє на невиразне небо в темній будучині; здає собі справу, що може тепер тут на землі створити власне небо. Пташка в руці то є річ за яку треба старатися, тим більше, що то не перешкоджує, але радше помагає, зловити дві інші на корчі*. Ця радісна охота ло-

* Тут зразу кидається у вічі своєрідне ставлення Б-Пауеля до релігії. Він є наскрізь релігійний, але його ідеалом не є аскет Позагробове щастя не треба осягати через аскезу, але навпаки через якнайщасливійше життя на землі, а воно, те земне щастя, допоможе осягнути позагробове,

вити летючу мить життя була, як і звісно, у наших козак'в і це теж треба нам, їхнім нащадкам, старатися собі присвоїти. А присвоїти собі ці ціхи треба конечно щоби могти стати правдивими пластунами,

Конечно треба, бо як каже Донцов »без духовоі регенерації не остоїться нація серед бур життя,« бо як каже поляк Станіслав Щепановскі: »нині знаємо що передше мусить наступити суспільне переродження, витворення нового не зреалізованого ще досі типу людей сміливих і геройських — заки для Вітчини засвитає ліпша доля«.

ЦИГАН З »ДОВБУШІВЦІВ«.

Збудуймо собі радйопереймач.

...Такий »правдивий?« такий, щоб ним слухати було можна й музику і бесіди і... »взагалі всьо?«

Так, тому увага — зачинаємо.

Правдоподібно найдете десь між домашніми »шпаргалами« кусень сухої дощинки з твердого дерева, кілька цвяхів і кусень каруку (столярського клею;) а крім сего мусите купити:

1) Пару радієвих слухавок на 2.000 Ω (омів), марки: Стандарт, Польмет, Білий трикутник або Телєфункен).
2) Грубозернистий криштал (галєніт, PbS.) . . . . . зл. п. 2·—
3) 6 телєфонічних гніздочок і 4 втички . . . . . » » 2·—
4) Около 60 метрів мідяного дроту в подвійній бавовняній зеленій ізоляції; грубість: 0,6 mm. . . . . » » 3·—
5) Детектор без кришталу, із спіралькою . . . . . » » 1·80
6) 6 малих рольок порцелянових . . . . . » » 0.30
7) 4 більших рольок порцелянових уживаних при інсталяціях ел. дзвінків . . . . . » » 0·80

Найдорощі тут слухавки — все проче тане, то й варто трохи потрудитись, будуючи власноручно, »домовим« промислом.

Слухавки згадані вище коштують 15 зл. п.

Приступаємо до роботи.

З тектури, не дуже грубої, вирізуємо чотирокутник в розмірах 200×220 mm. Викроєну форму мочимо хвилю у виді, щоб тектура змякла, а потім навиваємо її на якусь вальцевату форму о промірі около 60 mm. (валок від тіста, фляшка). Цілість обмотуємо шпагатом і кладемо в сухе, тепле місце. По висушенню всего виймаємо із середини утвореного тим способом вальця — форму, а відстаючі береги тектури зліплюємо клеєм.

По обох кінцях вальця проверчуємо у віддалі 1 cm. від берегів по дві дірки, як се видно на рис. I a. Потім поволікаємо валець розтвором шелляку в спірті, а по обсохненню першої його верстви, накладаємо ще другу; робимо се при помочі пензелька від акварельок. Тепер навиваємо около 30 m. купленого дроту о грубости 0,6 mm. Лівою рукою обертаємо валець а правою провадимо дріт; звої мусять тісно коло себе сидіти; прогалини виключені, як рівнож і »перескоки« звоїв. Навивання починаємо від лівого кінця пальця, просиливши початок дроту крізь дірки й лишаючи притім звисаючий конець дроту довгий на 200 mm. для дальших получень. Ана-

льогічно кінчимо навивання, просилюючи конець дроту крізь дірки; тут кінчиться однак дріт »сліпо«, бо до сего кінця не будуть іти жадні получення; належить тому стяти його при самій стінці вальця (рис. I. б.) Вздовж боку вальця, рівнобіжно до його оси прикладаємо лінійку й при помочі склистого паперу або пильничка здрапуємо ізоляцію на ширині 5—6 mm. вздовж лінійки. Повстане через те метальна доріжка; по обнажених частях дроту буде посуватися »контакт«, про що буде пізніше. Рештки з мідяних опилків і струпців ізоляції усуваємо старанно і поволікаємо звої дроту, крім доріжки, верствою шелляку.

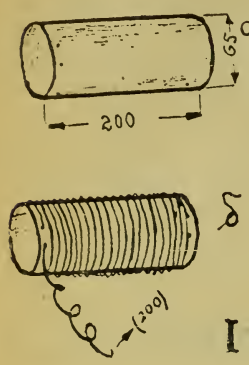

Валець готовий; відложім його в сухе місце, щоб порядно висох а самі виріжмо із сухого дерева два стовпики розмірів поданих на рис. II. ст. отже: 130 mm. × 30 mm. × 10 mm. У віддалі 45 mm. від горішнього їх кінця вкрутиться трубка, що прикріпить собою два кружки деревляні грубі на 10 mm. а так великі, щоб тісно дались всунути з обох сторін в отвори вальця; рис. II. кр. Перед вкрученням шрубки насмаруйте клеєм поверхні зіткнення кружка й стовпчика. Рівнож насмаруйте клеєм обвід кружків і всуньте їх міцно у нутро вальця з обох сторін Оба стовчики повинні стояти до себе рівнобіжно а до оси вальця прямово; відставмо цілість на сухе місце, а самі змайструймо далі підставку до нашого радія.

Її виріжемо із твердого, сухого дерева, вигладивши гарно стругом і склистим папером. Виглядати повинна без закиду; розміри видно з рис. II. пі. отже: 220 mm, × 130 mm. × 10 mm.

В підставці вивертім 6 дірок такого проміру, щоб гніздечка телєфонічні могли легко туди всунутись, Розміщення дірок »a, з« і »c, с« таке: 30 mm. від коротшого боку підставки й 30 mm. від довшого боку (блишої дірки, то є »с« і »з«).

Взаїмна віддаль між ними: 20 mm.

Дірки »д, д« є по середині між попередними а 50 mm. віддалені від довшого боку підставки.

Їх взаїмна віддаль виносить 20 mm., бо туди всунуться »втички« детектора, яких відступ виносить рівнож 20 mm.

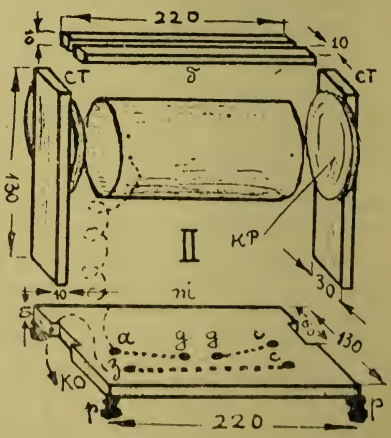

Щойно по виверченню дірок покриваємо підставку подвійною верствою шелляку, уважаючи на се, щоб богато його всякло у стінки дірочок; спід підставки покриємо рівнож шелляком. У врізи, які видно на рис. II. пі. впускаємо валець враз із стовпчиками, до яких розміру є власно достосовані отсі врізки; місця сі смаруємо клеєм і цвячками зміцнюємо получення. На всіх чотирьох рогах підставки прикручуємо шрубками чотири більші порцелянові рольки, ширшим кінцем у діл; вони служити муть як ізоляційні ніжки тай нададуть цілости більш елєгантного — »радієвого« вигляду. Довжину шрубок доберіть таку, щоби не пролізла дощинку наскрізь, бо то »скандально« виглядає; увужайте щоб не розколоти дощинки; вкручуйте трубку поволи, з перестанками. (рис. II. р.) Тепер всуньмо у дірочки гніз-

дечка й прикрутім їх міцно першими мутрами, бо другі служать до чого іншого. В тій ціли встроміть в отвір гніздечка тригранний пильничок, а мутру зловіть у щипці й »дотягніть« сильно гніздко, крутячи правою рукою щипцями, а лівою міцно держачи пильничка? На рис. II. бачите чертковані лінії; се получення між частями радія.

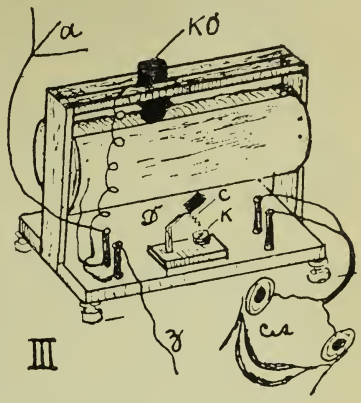

III

Мідяний дріт із здертою ізоляцією обмотуємо 2—3 рази довкола насадки гніздечка під сподом, а на се вкручуємо другу мутру, — так виконаємо під сподом підставки всі получення, ведучи дріт, як се видно з черток. Лишається нам зробити ще контакт. (рис. III. ко.) З якоїсь досить тонкої, мосяжної або зелізної бляшки витнемо ножицями (старими!!) пасок з розмірами: 20 mm. × 120 mm.; його вигнено ніби »гармонійку« як се видно на рис. IV а і б.

Горішну часть контакту обхопимо двома бальочками (рис. II. б. і IV. б.) й прикріпимо їх клеєм і цвячками до стовпчиків з гори, щоби між ними оставала щілина в якій совгатиметься згаданий контакт. Се видно добре на рис. III., де представлений готовий апарат. Верхну часть контактової бляшки »обкапайте« ляком — для ізоляції; спідна часть повинна »пружиновати« мов ресор, дотикаючи поверхні доріжки. Контакт лучимо мідяним ізольованим дротом із гніздком в який всуватиметься втичка землення, а початок звоїв вальця довгий на 200 mm. обтинаємо настільки, наскільки треба і лучимо із гніздечком антеновим (рис. II а і з.)

В гнізда (рис. II. дд) всуваємо втички детекора, прикрутивши в нім передтим криштал. Сей останній не вільно під жадним оглядом брати в пальці (товчи) лиш у папір, або чисті щипці. Закінчення слухавкових провідників заосмотряємо у втички а сі всуваємо до гніздок (рис. II. с, с.) Втички, антенову й землення всуваємо на свої місця (припустім, що ант. і земл. вже виконані), »вбираємося« у слухавки лівою рукою сунемо дуже поволи контакт вздовж доріжки, а правою маневруємо підоймою детектора так, щоб спіралька терла у всіх напрямах блестячу поверхню криштолу. Тоді, почуємо якісь тріскоти у слухавках; лишім в такому разі контакт в спокою а вістрє спіральки притиснім легко до поверхні тришталу. Звичайно почуємо тоді якусь фонічну продукцію. Тепер суньмо контактом вздовж доріжки, щоб достроїтись до надаваної филі, а через те змінити авдицію. Не зле є ще відтак пошукати спіралькою »голоснішого« місця на кришталі. Посідаючи антену на дворі можете спробувати »ловити« ріжні стації радієві через пересування контакту по доріжці. При антені комнатній мусите зрезигнувати із сего, вдоволяючись місцевою стацією.

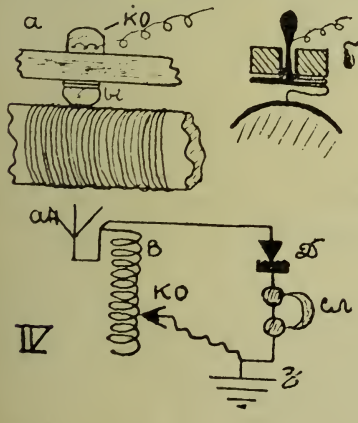

IV

Хочу подати кілька вказівок що до антени. Антена, се відізольований від землі дріт, не довший над 40 m. Чим вище єї умістите, тим дальший обсяг ділання добудете своїм приладом. Антена повинна бути довжиною звернена в напрямі висилаючої стації. Збудуймо таку антену.

Поміж двома високими на 8—12 m. стовпами або иншими вивисшеннями — яких взаїмна віддаль виносити-ме около 15 m., розіпніть два рівнобіжні мідяні дроти в ізоляції або без о грубости 1—2 mm. (найлучше надається плетінка). Але дроти мусять бути ізольовані від землі; тому кінці їх обмотайте і скрутіть на порцеляновнх »яєчках« які дістанете в кождому радієвому склепі. Щойно таке яєчко привяжіть шнурком (натовщеним) до подібного йому яєчка, а се щойно привяжіть до кінця метрового патика.

В сей спосіб одержимо щось у формі дуже довгого чотирокутника з двома дротяними, а двома »патиковими« боками. Тепер привяжім оба патики до згаданих вивисшень і антенна, довга на 15 m. готова. Ага! треба заосмотрити єї ще перед тим у зводник то є, у дріт, що лучитиме її із нашим радйопереймачем. Зводник виконаємо так.

По середині обох антенових дротів дочіпимо два 2-метрові мідяні дроти, лютуючи, або міцно стискаючи місце метального получення. Вільно — висячі кінці прилучених дротів лучимо знову разом, а се знову із довгим дротом, що сягає аж до антенової втички — ось і зводник не може дотикатись собою ніяких предметів, що є добрими провідниками елєкричности. Вивертім тому у віконній рамі скісну в діл діру, всуньмо туди скляну рурку а щойно крізь рурку пересилім зводник та долучім тепер до нього антенову втичку. Антенну комнатну зробити можна анальогічно, лиш що замість двох, завісимо під стелею між протилежними стінами 4—5 дротів на порцелянових рольках.

Хто є щасливцем і має у себе водотяг, то нічо простішого, як обмотати ручку водотягу дротом і попровадити його аж до втички землення. Оскільки маємо в сусідстві яку криницю, то »дочіпаємося« із нашим дротом до неї; оскільки нема такої, то вкопати треба у глибині 1 m. мідяну, цинкову або зелізну бляху й долучитись до неї із земленням. Місце, де вкопана бляха добре є обливати водою.

Ось і конець. Радйо готове й Ви з него вповні вдоволені. Сеж ваш труд — викристалізований у конкретній, видимій, »намацальній« формі. Горячо раджу Вам всім, »майстрам від всего« сейчас приступити до будови. Думаю, що опис роботи — ясний. Оскількиб Вам насунулись якісь сумніви, чи труднощі — так відгукніться; я радо служитиму вказівками. Пишіть, чи вже початі роботи, чи все іде »гладко«. Моя адреса:

Карпінець Ярослав, Львів вул. Вишневецьких ч.: 2 II. пов. з листами П. П. Качмарських.

ЕД. ЖАРСЬКИЙ О. З О.

Як скакати в височінь.

Одною з живих конкуренцій легкоатлєтики є скок в гору. Кажуть — що скакуном треба вродитись. Але всі погоджуються лиш з одним: щоби бути добрим скакуном — треба пильно й тревало над собою працювати. Бо лиш пильна й від основ зачата праця може дати висліди.

При скоці в гору треба звернути увагу на: р о з б і г та в і д б и т т я, с к о к (лет понад поперечку), та з і с к о к. Важкою річчю при скоці в гору це: р о з б і г, можна розбігатись прямо до поперечки або з боку, залежно від того, яким стилем скачемо. Довгота розбігу повинна виносити 8—12 м. Розбіг зачинаємо коротким елястичним кроком, а опісля переходимо в щораз то скорший біг. Послідні 2 кроки повинні бути виконані дуже енергійно та якнайскоршим бігом. Довгота розбігу повинна бути все стала; не треба збільшувати розбіг при збільшенню

висоти. При розбігу не подаємо тіла дуже вперед. Світові мистці починають розбіг повільним, легким бігом, а щойно послідні кроки біжать якнайскорше та якнайенергійнійше. Скорість розбігу буде при прямім розбігу до поперечки інтензивнійша, сильнійша чим при розбігу з боку. Також і довгота розбігу при прямім розбігу буде довша, а при бічнім (розбігу з боку) відповідно менша. Довгота розбігу на підложу твердім буде коротша, на мягкім довша. При розбігу з боку кут між поперечкою а напрямом розбігу не повинен бути меншим як 45°, бо тіло може в наслідок свого лету струнути поперечку. Розбігаємось все на пальцях. Підчас розбігу не підскакуємо, ані не зміняємо кроку

Розбігом набираємо відповідної скорости до лету над поперечкою. Сам перехід (лет) через поперечку на певній висоті залежить дуже від в і д б и т т я. Є це найважніша річ перейти з дуже скорого розбігу в добре, правильне відбиття. Само місце відбиття треба при кождій висоті зазначити в видимий для себе спосіб. Місце відбиття повинно находитись при розбігу на впрост дальше від поперечки, при розбігу з боку блище неї; то місце повинно бути так дібране, щоб нога, котра невідбивається, могла свобідно осягнути поперечку при викиді ноги вперед, без боязні стручення. При розбігах з боку віддалення від лати виноситиме около 1 м. а при прямім до 1,5 м. Ніколи не відбиватись за близько. Як відбиваємось? Треба вважати, щоби при відбиттю не звертати стопи на бік, тільки в продовженню напряму розбігу При послідним кроці розбігу, (той крок є відбиттям), в моменті, коли нога, ко рою відбиваємось осягне місце відбиття, ставляємо на землю найперше пяту, а щойно опісля стаємо на цілу стопу. Підчас того випрямовуємо скоро ногу, котрою відбиваємось у всіх суставах. Рівночасно другу ногу підриваємо енергійно в гору, та помагаємо відповідною працею рук та рамен. Все те має бути природним моментом бігу, зн. ногу підносимо зігнену в коліні (залежно від стилю дуже зігнену або мало) енергійно в гору, а кадовб є легко похилений в перед. Кадовб не треба похиляти дуже взад, як також не треба чим небудь спинати гін в гору. Ногу, котрою відбиваємось, можна вилорвати від землі щойно тоді, коли точка тяготи тіла (находиться в околиці лохані) буде нахо итись над точкою підпертя нашого тіла (над стопою відбиваючоїся ноги), а нога буде вповні випрямлена враз з кадовбом.

П е р е х і д п о н а д п о п е р е ч к у, себто та частина скоку, коли переносимо тіло через поперечку, може бути ріжний. Спосіб в який переходимо, звемо с т и л е м. Стилів при скоці в гору є багато. Але ті стилі, котрими осягнено кращі висліди мають одно

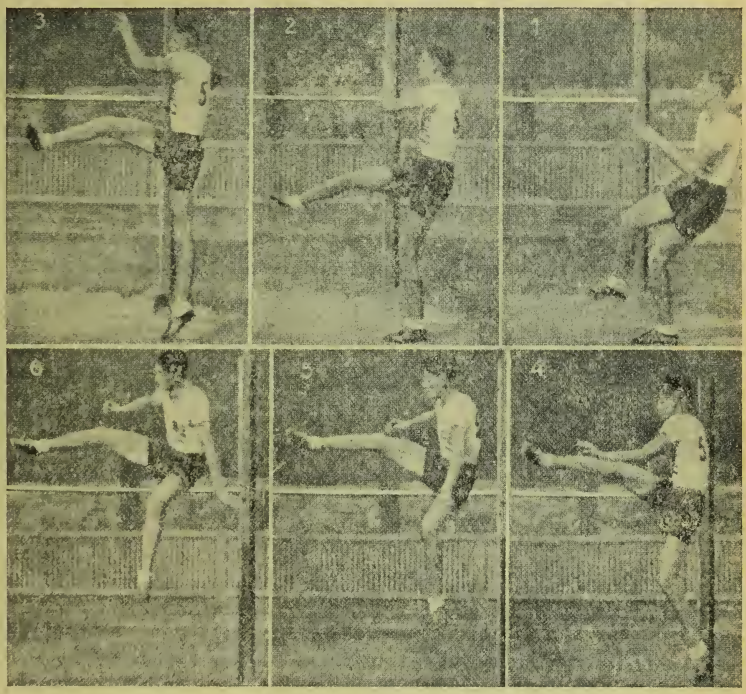

спільне: оборот тіла над поперечкою. Є це дуже важний момент; це неначе друге стрільно, яке додає нам більшої сили до переходу.

С т и л ь а н г л і й с ь к и й (ш к о ц ь к и й) — є найлегшим зі всіх стилів. Звичайно послугуються ним початкуючі. Розбіг є звичайно скісний до поперечки, з боку; відбиваємось ногою дальше положеною від поперечки, себто при розбігу з правої сторони, лівою ногою. Відбиття лівою ногою повинно бути по змозі найблище поперечки, праву ногу викидаємо високо в гору, а коли осягнемо дану висоту, дотягаємо ту ногу, котрою ми відбились. В певнім моменті маємо враження, що сидимо над поперечкою. При повнім викінченню того стилю через сильне похилення голови й хребта до поперечки, тіло майже лежить над поперечкою. При переношенню відбиваючоїся ноги треба

її потягнути на зовні, так, що обі ноги переносити широко. Зіскакуємо на ту ногу, котрою ми не відбивалися. Є це т. зв. поодинокі ножиці. Працю рук нормує праця ніг. Тим стилем не осягнемо знаменитих осягів.

Стиль той можна вважати за підготовку до повного ножицевого американського стилю. (Рис. 1). Тим стилем осягнено 198 цм. навіть при малій висоті змагуна (около 165 цм.) Послугується ним найбільше змагунів.

Розбіг не є цілком прямий, тільки трохи з боку (около 1·5 м. в бік) отже при відбиттю лівою ногою трохи з правої сторони. Розбіг виносить 10—12 м. Початок розбігу є повільний, але послідні 3 кроки перед відбиттям мусять мати найбільшу скорість. При послідних кроках підчас розбігу робимо малий лук в ліво, так що лінія розбігу не є в своїй довготі прямою, тільки під кінець творить малий лук в ліво. При відбиттю ставляємо найперше пяту, а щойно опісля пальці. Стопа дотикає так довго землю, доки ліва нога не буде цілком випрямлена. Праву ногу викидаємо неначе маятник високо в гору, так, що маємо вражіння, що вона тягне зі собою ціле тіло. Рівночасно викидуємо руки сильно в гору.

Коли права нога осягне висоту поперечки, попихаємо її на противну сторону поперечки, і то більше (по перенесенню через поперечку) в долину, під кутом около 45° до землі. Рівночасно ліву руку потягаємо в зад, для удержання рівноваги. Ліва нога підчас того звисає в долину с зле, коли ми її сейчас по відбиттю підтягаємо в гору. В моменті, коли права нога переходить за поперечку в долину, підтягаємо ліву ногу так, щоби над поперечкою була випрямлена. Тоді груди й лице мусять бути звернені до поперечки. Через те, що праву ногу попхали ми в долину, можемо о много легше звернути груди до поперечки, що збільшуємо ще й працею лівої руки, яку тепер потягаємо взад, через що й груди йдуть більше в бік, в ліво.

Коли ліва нога осягне висоту поперечки, тоді лежить вона над нею випрямлена, а ціле тіло є похилене та майже на одній висоті з бедрами. Тепер слідує друге темпо ножиць іменно: праву ногу вдруге потягаємо взад (та більш в гору) а ліву потягаємо в долину поза поперечку, так що вона „перетинає" дорогу правої ноги наче ножиці.

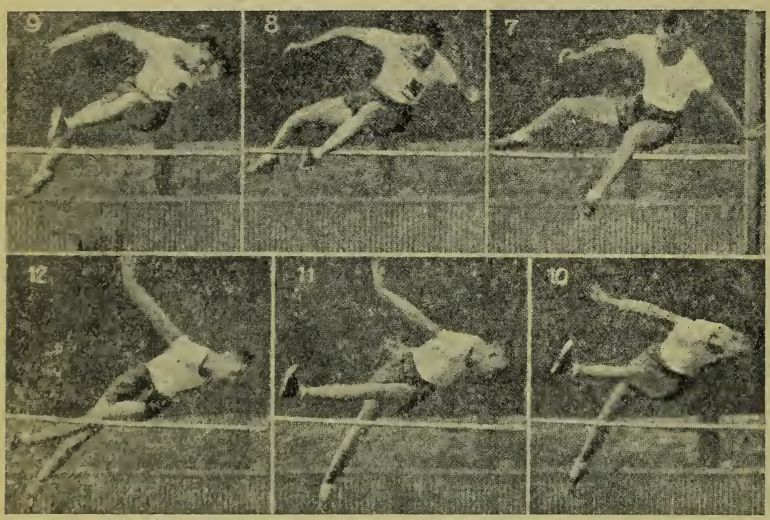

Зіскакуємо на ліву ногу, причім до поперечки є ми звернені лицем, а права нога є викинена в зад, а руки в гору. Щойно після зіскоку опускаємо руки.

Коли возьмемо під увагу тільки працю рук, то при відбиттю йдуть вони в гору, коли права нога осягне поперечку потягаємо ліву руку в зад коли ліва нога осягне поперечку тоді зворот тіла та перенесення лівої ноги поза поперечку збільшуємо ще й тим, що потягаємо праву й ліву (попередну вже) взад. При зіскоку обі руки є піднесені в гору, а опісля йдуть в долину (порівнай рисунок).

Стиль той дає гарні осяги; але — як кождий вимагає довгої та солідної підготовки; за один сезон результату не осягнемо. звороту нема; через поперечку переходимо тілом зігненим в хребті в лук.

Розбіг просто до поперечки, або троха з боку Довгота трохи більша; сила розбігу також збільшена. Відбиття слідує доволі далеко від поперечки (понад 1·50 м.). Праву ногу викидаємо прямо до поперечки. Коли права нога осягне висоту поперечки, тоді дотягаємо ліву ногу (по правильнім, повнім відбиттю) в гору; вона приходить до поперечки скорчена. Опісля коліно лівої ноги дотягаємо майже до бороди (тіло є похилене вперед). Рівночасно ліва нога доходить до поперечки. Приходить момент, коли обі ноги та бедро находяться над поперечкою. Тепер праву ногу попихаємо в долину поза поперечку, через що ціле тіло вигинається в гарний лук. Руки йдуть рівно з тілом. По переході права нога йде в гору; зіскакуємо на ліву ногу

Тими стилями не осягнемо 2 метри. Тільки одним стилем осягнемо ту імпонуючу висоту.

стилем каліфорнійським або оборотняком (Рис. 2). При помочи того стилю тільки три люда скочило понад 2 м.: Beeson 2,015 м. в 1902 р., Horine 2,006 м. в 1922 р., та Osborne 2,07 м. в 1927 р.

Розбіг є цілком з боку, відбиття дуже близько поперечки. Мистець Осборн розбігається з лівої сторони й відбивається лівою (ближчою поперечки) ногою До розбігу уживає тільки 7 кроків, а стопу при відбиттю перекочує по землі від пяти до пальців точно в напрямі розбігу. В моменті відбиття є звернений боком до поперечки. Рівночасно з поставленням лівої стопи на землю (при відбиттю) підносить зігнену праву ногу в гору, помагаючи собі при тім руками, котрі також викидає в гору, до поперечки. Ліву ногу (ту котрою відбився) не випрямлює по відбиттю, тільки тягне зігнену в гору. Колу вивіндується в гору так, що коліно правої ноги осягне висоту поперечки, викидає обі руки та праве підуддя понад поперечку. В тім моменті потягає бедро, а тіло подає легко вперед. Рівночасно тіло зачинається обертати, наче перекочувати над поперечкою. Ліве рамя сильним замахом йде в долину поза поперечку, праву ногу випрямлює над поперечкою враз із замахом правої руки взад наслідком чого лохань приходить над поперечку. В певнім моменті ціле тіло лежить випрямлене над поперечкою, ліва нога є зігнена в коліні і лежить під правою. В дальшій фазі скоку тіло по перекоченню над поперечкою звертається лицем до землі. Ліва нога по переході над поперечкою опадає разом з лівою рукою в долину. Слідує зіскок на ліву ногу. Той стиль вимагає много прецізійної праці; але він один лиш дотепер дав осяг 2 м. Кромі тих найбільш уживаних є ще дуже багато інших; можна сказати: кілько скакунів, тільки стилів.

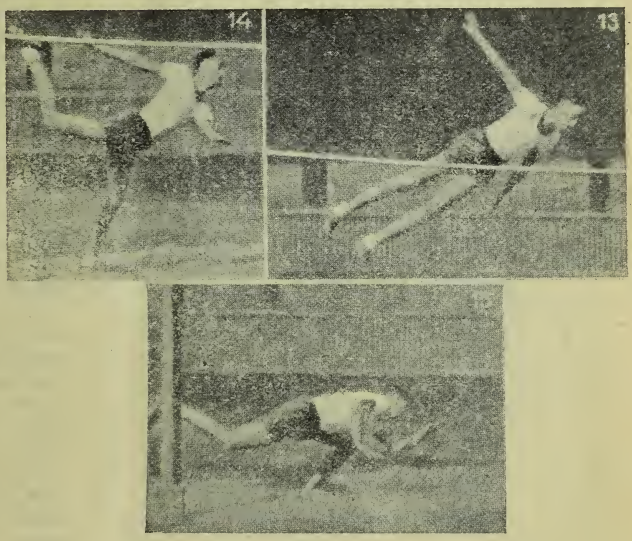

Підготову (тренінг) скакуна треба переводити дуже осторожно; тренувати можна лиш тоді коли тіло є свіже, не змучене. Коли наступить лиш обяв змучення треба сейчас перестати. Треба все також ощаджувати сили. Стиль та техніку вчитисьмемо 25—30 цм. низше від нашого середньо високого скоку. Треба запримітити, що до острого тренінгу в сезоні можемо приступити щойно тоді, коли будемо мали опановане руханкою ціле тіло; руханка через цілий рік — ось основа гарних вислідів. Вистерігатись треба підношення тягарів, дужання, довгих бігів (завважа для тих, що хочуть спеціялізуватися в скоці).

Перші тренінґи весною на площі треба переводити два до три разів на тиждень; через перші два тижні вправляємо лиш короткі біги; старти получені з бігом 20—30 м. та осібно біг 60 м. 4—5 раз із стоячого старту та в зростаючому темпі; зважати на елястичний крок та високе підношення колін. Крім того гри кошиківка то що. Тренінґ в слідуючих тижнях буде мати кромі тренінґу спрінту, 1) тренінґ відбиття получений із скоком в гору з короткого розбігу, 2) скок в гору з повним розбігом, 3) скок в довжінь з короткого розбігу.

Тренінґ спрінту добре переводити в той спосіб, що кромі стартів з бігом 20—30 м. біжимо 200—250 м. о змінній скорости нпр. зачинаємо 50 м. поволі, але слідуючих 50 м. біжимо найскорше, опісля 50 м. повільніше а слідуючих 50 м. скорше і т. д.

Скок в гору з короткого розбігу полягатиме на скоці в гору з розбігу 2—4 кроків; попере ка відповідно до того буде досить низько, а з кождим скоком цідносимо її вище. Коли для певної висоти розбіг буде закороткий тоді додаємо ще один крок з кождим тренінґом, аж дійдемо до повного розбігу. Скок в довжінь з короткого розбігу не має бути скоком в довжінь, тільки буде це помічна вправа для одержання відповідної скорости розбігу та розвинення на тому розбігу якнайбільшої скорости.

При неопануванню поодиноких моментів скоку, треба звернути увагу на тренінґ відбиття, та тренінґ стилю. Переходимо поодинокі моменти скоку та стараємось опанувати поодиноки фази.

Ніколи не доводити до змучення; скакати на тренінґах на низькій висоті 10—15 раз; осяги лишати на змагання. При науці стилю переробляємо поодинокі фази, поодинокі рухи без поперечки, стоячи в місці.

Кілька днів (4—5) перед змаганням випочиваємо, не забуваючи за руханку. На зма-

ганнях ноги все тепло окриті по кожному скоці; найлучше підчас черги скоків сісти, добре прикрити ноги, котрі мусять лежати цілком свобідно не напружено. При невдалих скоках не знеохочуватись, а вірити сильно в побіду.

Зимовий тренінґ полягатиме на дальшому продовжуванню нашої науки в рухановій салі; тренуємо о много лекше як в сезоні. Годовно вправляємо руханку, щоби не втратити гнучкости цілого тіла. Гри спортові: мячищем (medicinball) то що, шерм, кулачництво (бокс), совги причиняються до набуття нових сил на сезон. Вистерігатись треба т. зв. „зимового сну" себто нічого зимою не робити. Лиш витревала й стала праця дасть нам гарні осяги.

Як називаються частини судна?

Пластуни дбають за чистоту української мови, не вживають непотрібних чужих слів, а при кождій нагоді вчаться нових українських. Тут хочу подати водним пластунам українські назви частин судна, назви, яких брак здавна в нас відчувається. (Покористувався я при цьому матеріялами, зібраними в пол. Чернигівщині через технічний відділ Інституту української наукової мови, що істнує при Укр. Академії Наук у Київі).

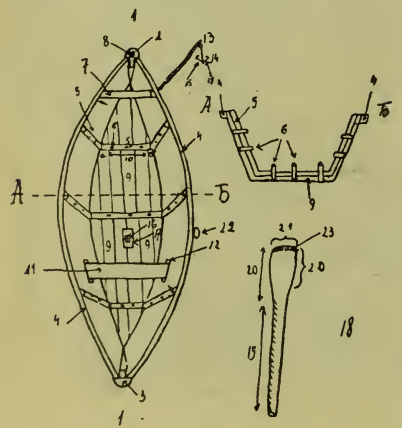

Засадничою частиною кождого судна (більша лодка) є за́водня. Якщо судно має поміст (кліча́к) то це зараховуємо до другої, окремої частини. Дальші окремі частини це весло або лопата й якор.

Заводня (1) ділиться на складові части:

2) чарда́к (з переду)
3) гуза́ (зі заду)
4) бичо́к
5) бо́тя
6) коло́к (кілок)
7) сно́за
8) циналь (кілок або цвях на чардаку)
9) днище
10) поперечка (частина боті)

На днищу є отвір (17 — підчі́пок), що забивається 16 — чопом (чіп).

Лавка зветься 11) — жилованням, а поперечка, на якій спирається 12) — державою жилования.

Якор (14) є припятий на снасті (13 — снасть), рамена якора називаються стрілами (15 — стріла).

Весло (18) ділиться на:

19) раме́но (держак),
20) клин (частина, що йде в воду) конець клина це сни́ця (21), що може бути окута шальо́вкою (23). Весло прикріплено до каблучки (22).

На рисунку подано заводню (вид з гори), її перекрій по лінії А—Б і весло.

Кліча́к ділиться на частини:

24) байда́к, (вивищення),
25) кліт́ка (хатка на помості),
26) Підва́лина (окла́дина) (поміст).

Подав Буйтур.

Пластунки й Пластуни!

Вашим обовязком попирати рідний промисл! Тому купуючи цукорки, жадайте виключно виробів

„ФОРТУНИ НОВОЇ"

Бі-Пі вибрався недавно в подорож до пластунів англійських Антилів і Бермудів. При тому відвідав також португальських пластунів на Мадері, пластунів Куби, та американських пластунів припанамського Пояса. З тої подорожі він дуже вдоволений і в останньому числі Джемборі помістив ширший звіт, даючи вираз своїму захопленню. Наводимо кілька уривків:

»ПОРТУГАЛІЯ: У Мадері застав я гурток ст. пластунів, два відділи юнаків та три гуртки новиків. Працюють вони під проводом кап. Перейри. Засновано їх щойно тому рік та успіхами своєї праці майже в повні дорівнюють своїм старшим братам з Лізбони. Бували в них недавно американські й африканські пластуни, їдучи в Европу на Джемборі й з тої пори навязали з собою дружні звязки.

На Кубі стрінув я сухопутних і морських пластунів в повному розгарі праці. Про мій приїзд вони нічого не знали, але після короткого часу приготовили все, щоб мене приняти й все це йшло надзвичайно справно. В Крістобамо (Панама) відвідав я американських пластунів, що прийняли мене з великим ентузіязмом. Властиво їх не можу назвати американським пластунами, бо складаються вони зі справжніх Американців, англійських кольоністів та еспанських індигенів. І на диво три раси зовсім згідно працюють з собою для пластової Ідеї«.

АМЕРИКАНСЬКІ ПЛАСТУНИ заложили пластовий парк »Scoutland«, кудою запрошують усіх пластунів світа. Парк цей віддалений біля 15 миль від Бостону, получений з ними автобусною й трамваєвою комунікацією. До зими вибудують в ньому до 20 хатин під зимове таборування. Основники сподіються, що цей парк розбудується й стане американським Кандерстегом.

В КАНДЕРСТЕГ (Швайцарія) відбулися міжнародні пластові лещетарські змагання. В дружиновому бізі заняли перше місце Швайцарці (гур. Семітлі), в сляльомовім зїзді — француз Гірш Бер, в скоку Швайцарець Ветштайн Тедді. На загал осяги середні.

БЕЛЬГІЯ. З нагоди виставки в Лієжі організують бельгійські пластуни міжнародний табор в часі 1—18 серпня. Табор цей поділений на три періоди по пять днів. Делегації можуть перебувати в тому таборі найменше через один період Оплата таборна за один період виносить 100 фр. Учасники будуть могли відвідати лієжську виставу, як також головні центри Бельгії користаючи з усяких можливих знижок.

ДАНСЬКІ ПЛАСТУНИ У. М. С. А. організують великий пластовий табор на острові Фаено між 12—21 липня. До участи в ньому запрошують усіх скавтів світа.

Австрійська пл. організація »ST. Georg« почала видавати власний орган »Der Pfadfinderführer«. Річна передплата коштує 4·50 фр. шв. Усі, що хотіли би блище познакомитися з тим видавництвом, можуть звернутися на адр.: Oesterreichisches Pfadfinderkorps »ST. Georg« Grashofgasse 3. Wien.

ГОЛЯНДСЬКИЙ табор »Campcraft«-у, про який ми згадували в поп. числах „М. Ж«. відкликаний по причинам технічним. Правдоподібно відбудеться він в 1931 р. Усіх, що до нього вибиралися просить Гол. Управа »De Nederlansche Padvinders« про виправдання.

ПОЛЬЩА. Недавно гостювала в польських пластунів прогулька англійських пластунів під проводом п. Спесера. Відвідала вона Варшаву, де зложила вінок на гробі Незнаного Жовніра, Краків, Величку й Познань, звідки поїхала до Берліна. Після відїзду тої прогульки, показалося, що організування приняття було поставлене дуже лихо. Властивими провідниками були агенти пол. товариства »Поль-Тур«, що невміло уложили програму, теоризуючи гостей на кождному кроці фатальним розкладом часу. Не диво, що після відїзду прогульки попалося польським пластунам кілька терпких слів від »гостинної« преси.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. З усіх кінців чехословацької республики бігла організована чеськими пластунами вогнянна штафета для вшанування 10 ліття ЧСР. Запалювано її на верху, з хвилею коли в означеному місці запалав вогонь. Таку саму штафету улаштували чеські пластуни з нагоди 80 ліття през. Масарика.

Чеські водні пластуни в минулому році проплили 60,000 км.

БАРБАДОС: В столиці Барбадос улаштовували пластуни вечір для бідних дітий. У вечорі взяв участь сам губернатор провінції. Перед початком програму вислано 10 пластунів, щоби зібрали бідніших дітий і після пів години зібралося на салі 72 справді найбідніших дітий.

ФРАНЦІЯ. 30. березня відбувся Верховний Зїзд французької організації Eclaireurs de France. З тої нагоди останній »Le Chef« приносить звіт з діяльности, а в ньому богато цікавих даних з життя цього уладу. Першу частину звіту складає статистика членів, яких начисляє ціла організація 4.432, в тому 318 ст. пластунів, 2.863 юнаків, 1251 новиків. Відносно суми ст. пластунів, то вражає відсутність студіюючої молоді, яка творить тільки 25%, решту виповнюють ремісники, робітники й працівники. Зате в юнацькому уладі стосунок цей відворотний; на 2863 юнаків припадає тільки 502 робітників і ремісників, а решту виповнюють середношкільники. Частини новиків злożені виключно зі школярів. З вище наведеного виходить, що скавтінг находить найбільше применення у юнаків середношкільників та проте вони його довго не держаться й в уладі ст. пластунів уступають зовсім ремісникам і іншим. Досить цікаві дані подає звіт відносно пл. степеней: на 2863 юнаків припадає 6 пластунів-лицарів (наших гетьм. скобів) 91 пл. першої кляси (наші скоби) 670 пл-нів другої кляси (розвідчиків) 1.189 учасників та 943 »pieds-tendres« (прихильників). Цей стан пл. степеней — по думці звітодавця — досить плохий, а це тому, що в організації хронічний брак провідників. Внутрішнє життя організації розвивалось у звітовому році дуже гарно. Зенітом — було Джемборі. Делеґація організації представлялася найкраще з поміж усіх французьких уладів. Цей виступ зєднав богато симпатій для уладу в самій Франції й видатно позначився в приростї членів. Організація обіймає своєю сіткою цілу Францію й Альжир. Найкращу діяльність проявили округи: паризька й Вітри. Практичною школою організації є інструкторський табор »Сарру«, через який пройшло відносно велике число провідників. Богато уваги присвячувано в тому році переведенню відповідної пропаганди скавтінгу. В тій ціли видається часопис »Дух Нових Часів«, змістом примінений до рівня широких кругів читаючих громадян, як також накручено пл. фільм »Геройські серця«, що тішиться великою популярністю. Крім того видано для вжитку самих пластунів: »Пластовий закон« Ролланда Філіпса »300 гор і забав« та »Танці вовченят«. Звіт кінчиться представленням кількох проєктів діяльности в наступнім році: з них найважнішим — Національний табор в Альжирі.

УГОРЩИНА. Кілька вражінь з побуту в угорських пластунів.

Ходять по Львові вісті, що хтось бував в гостині в угорських скавтів, богато видів і чув, богато розказує — тільки до »М. Ж.« про це відваги не має писати. Дійшли й до мене — а я — роблю інтерв'ю і квіта. Відкрив »хтося« й розказуйте!

»Отже було це в травні »Хтось« була в Будапешті й цікава на угорських пластунів зайшла до їх домівки. Їхня домівка двоповерхова каменица при вул. Гейнад Уцца ч. 6. Якраз стрінула шефа організації в його симпатичному габінеті. Сам шеф — молодий смаглявий мадяр — дуже симпатичний і ввічливий. Розказував богато про свій улад. Начислюють біля 24.000 пластунів. Діляться — подібно як ми на 4 улади. Дуже гарно в них розвивається ремісничий Пласт. Про Українців богато чули, одначе не мають в себе ані наших пл. видань ані журналів. З українськими пл. частинами стрічаються на Прикарпатті. Після короткої розмови оглядаємо домівку. Входимо до просторої галі сходин. Богато тут гурткових знамен, трофеїв, тотемів і и. Кругом під стінами стоять шафи з підручними гуртковими бібліотеками. Зараз біля галі сходин — простора саля до читання й комфортні лазнички. На партері три великі склепи постачання. Всего тут повно й все робить дуже солідне вражіння. Шеф, підсміхаючись, хвалиться, що товари угорського постачання найкращі в світі й сам Бі-Пі замовляє у них. У постачанні рух, що годі описати, — це якраз зачинається прогульковий сезон. Підписуємо адресову книгу й дякуємо шефові за гостину. Смаглявий »хлопець« відпроваджує до брами й шле дружній привіт братам — Українцям!«

КОСІВ. В р. 1927. з весною завів 25. пласт. курінь ім. Мих. Павлика в Косові — пасіку. Від добрих людей дістали косівські пластуни вулия, а в с. Бабині, куди нераз ходили на прогульку, купили за 60 зол. два рої бжіл. Кусок города під пасіку відступила п. А. Романова, в якої домі є приміщена у винаймі пл. домівка.

За літо 1927 р. докупили собі пластунки ще одного вулия. Бжіл стільки прибуло, що треба було робити відклад, т. є робити штучний рій. І все йшло добре.

Але зимою, коли звязковий сидів у тюрмі за Пласт, птахи-довбаки виломили вічка, і заки доглянулося, в середину навіяло снігу, бжоли занепокоєні впали, вимерзли й так стратилося два пні. Воно було дуже прикро, але в розпуку попадати, було годі.

Літом 1928. дістали косівці знова від свойого приятеля М. Гречука одного роя. До рійки за це літо не пускалося, щоби не ослаблювати. Рівнож меду взялося заледве кілька кг, щоби стало годівлі на зиму. І це добре сталося, та оплатилося, бо хоч яка зима тяжса була, цей рій визимував добре, хоч і зимував на дворі.

Пластуни набрали практики й вже обезпечуються перед усякими несподіванками.

Тепер на це літо 1929 р. хоч бжіл прибула сила, не пускалося ані рійку, ані меду не бралося. Може воно й не зовсім раціонально, та за те більша певність удержання пня.

За це літо придбалося ще одного роя й тепер уже йдуть старання, щоби на слідуючий рік прибільшити пасіку хоч у двоє. І це певно станеться. Рівнож мається замір перейти зі славянських на українські вулики. За зиму переведеться теоретичний курс пасічництва для пластунів і пластунок, щоби нарік вже зовсім перебрали ведення пасіки від свого звязкового в свої руки. Хоч і так дещо знають.

Якийже хосен із пасіки? І як її вести? Головне, зачинати від одного двох пнів. Як з

разу не поведеться, то не буде великої втрати. Дальше, як уже набереться практики, тоді побільшити число пнів і можна вже брати мід.

Оден пень при середньому, як дасть лише 10 кг. меду, то вже є яких 40. зол. прибутку. А коштів на це не так богато треба. Колиж курінь дійде до числа то не лише, що матиме гарний прибуток для курінної каси, але й оден пластун може мати заробок на літо. До помочі може бути й кілька пластунів чи пластунок, але над усіма повинен бути відповідальний оден пластун-пасічник.

І не лише матеріяльний хосен із пасіки. А є ще моральний. Кілько можна й самому навчитися від отих маленьких пчілок, яке вдоволення, кілько можна найти тем для гутірки з новиками чи й пластунами на тему карности, пильности, єдности і т. п.

Перед пасічникуванням радже передплатити собі часопись »Український Пасічник«, (Львів, Зіморовича, 20.) дальше купити собі підручник Архипенка »Поступове Пасічництво,« а не зашкодить і прочитати собі чудовий твір Метерлінка »Життя пчіл«.

Коли вже прибуде в нас більше пластунів чи пластунок-пасічників, тоді й Ред. »М. Ж.« може віддїлити »куток пластуна-пасічника«, а за те може декотрі пластуни-пасічники здогадалисяб прислати братам редакторам меду до куті на Різдво. —

»Чорногірський Вітер«.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ НА БУКОВИНІ.

Вслід за живішим національним рухом на Буковині зачалося оживлення серед укр. молоді. Не дуже чисельна, але зате свідома національно студентська молодь організується в українських академічних козацтвах »Чорноморе« й »Запороже« у Чернівцях Товариства ці мають характер ідеольогічний і формою не ріжняться нічим від наших корпорацій. Ідеольогія їх є суто націоналістична.

Лиш одне можна їм виткнути, а се брак зрозуміння для абстиненції від алькогольних напитків і тютюну. Наші корпорації вже давно це зрозуміли й завели у себе свободу у цьому згляді. Тому теж багато членів корпорацій у нас є абстинентами, даючи цим доказ, що корпорації теж без пива можуть сповнити свої завдання.

Це є тим більше потрібне коли корпорації мусять співпрацювати з Пластом. А власне в цей спосіб заповідаються в дносини у Чернівцях.

Справа організації »Пласту« на Буковині стала актуальною ще з початком 1929 р. Тоді то черновецький »Час« призначив на наші дописі окреме місце і ми часто з цего користали, поміщуючи ріжні інформаційні статті про наш »Пласт« для зацікавлення українського громадянства на Буковині.

Серед укр. студентської молоді в лоні вище згаданих товариств знайшлося богато симпатиків »Пласту«. В браку іншої організаційної форми, утворили вони секцію при спортовому Т ві »Довбуші« у Чернівцях. Щоби однак задержати назву »Пласт« в лоні іншого товариства, названо секцію: Пожарничо—Легко—Атлєтична — Секція Туристів в скороченні; »Пласт«. По п врічній праці й підготовці двох членів Секції зложило перший пластовий іспит, а тим самим стало першими пластунами на Буковині. Решта прихильників »Пласту« в числі 8 є теж готовими до пл. іспиту; на днях число учасників збільшиться так, що з певністю оден гурток свідомих і захоплених пластовими ідеями старших пластунів зачне працю над поширенням укр. пластового руху серед молоді на Буковині.

Зокрема в Чернівцях є до сього дуже податний грунт. Богато є тут української середньошкільної молоді, як теж молоді ремісничої й робітничої. Рівнож можна би захопити до праці в »Пласті« частину укр. студенства й громадянства. Все вказує, що внедовзі наші буковинські брати відізвуться на на наш зазив грімким і сильним: Скоб!

Реферат закордонного звязку.

21. ПЛ. КУРІНЬ ІМ. ІВАНА БОГУНА В ЧОРТКОВІ.

(от.) Наче невеличкий човен, що найшовся серед отвертого бурливого моря, борикається з грізними, противними хвилями нашої життєвої дійсности 21. к. УУПЮ ім. І. Богуна в Чорткові. Хоча вже небавом прийдеться йому обходити десятиліття свойого існування — то не може він сьогодня чванитись такими успіхами, як це би кому ви-

давалось. Правда — в своїх початках начисляє він поверх 50 членів, що тижня відбуваються в дооколичні ліси курінні прогульки з полевими вправами, часті сходини гуртків та цілого куріння, прилюдні виступи членів куріня підчас зелених свят і т. п. Пластове життя пливе повним руслом — з молодих юнацьких грудий розноситься могутня українська пісня. Гарні осяги в початках та ще кращі надії на майбутнє...

Та вже після двох літ обставини складаються так, що не стає вищих кляс, а рівночасне бракує вправних інструкторів - провідників та наступає зміна на становищі звязкового. Ясне-погідне небо сподівань починають заступати густі хмари. З кожним роком діяльність членів слабне — курінь тільки що держиться при житті.

Щойно в останному часі, як призбиралось більше активного та ініціятивного елемента, а на становищі звязкового В. П. К. станув повний запалу й енергії — прихильник молоді проф. Фарина живіше заграло пластове життя. Пригадались старі часи — сходини, кур. прогульки (деколи із нічлігом), святкування національних свят, курси пластових умілостий, студіювання пластових видань та пропаганда пл. ідеї межи громадянством — це все складається на зміст роботи куріня. У кур. касі призбиралось трохи гроша та поставлено перші кроки в організації новиків.

Праця куріня давала би богато кращі висліди якщоби на перешкоді не стояли звісні усім нам сучасні — назвім їх — „обставини". А в додатку члени куріня це 12—16 літні молоді та недосвідчені ще надто юнаки, далеко від центру пл. життя, без вправних пласт. провідників — в 90% діти незаможних селян, яким в сьогоднішних важких часах ледво що вистане гроша на удержання сина в школі (та ще й приватній), а про підмоги — дарунки на однострій, вкладку чи таб. оплату, то вже й говорити не приходиться. Цим усім та ще дечим мусять журитися вже пластуни самі. Так ось десяток пл-ів, що зуміли призбирати собі трохи гроша, вибирається цього року на Сокіл.

Цей короткий огляд закінчу згадкою про останні курінні сходини в дні 14. IV. ц. р., коли то загостив до нашого куріня б. член нашого куріня ст. пл. скоб О. Тарнавський „Л. Ч.", що в обширному докладі поінформував членів куріня про всякого рода пл. справи. Серед дружної балачки про наші табори, пластове життя у Львові й на провінції, про пл. рух серед ремісничої молоді, справу пл. дому й т. п. зійшло 2 годині. Пл. гимном закінчено сходини.

Між новиками. Щойно кілька місяців тому, заложено при Чортківському Курені Звязок новиків, який за короткий протяг часу зумів виявити відносно велику діяльність, мимо пекучого браку вправних і досвідчених впорядчиків. Звязок зложений із 4 гуртків (2 хлопячі, 2 дівочі), а належать до нього найліпші учениці (ки) української народньої школи в Чорт. Діти передплачують і читають „Світ Дитини" на своїх сходинах, які відбуваються майже кожної неділі.

16/III. б. р. улаштували новики концертик в честь Шевченка. Гарно дібрана й виконана в цілости програма (на яку складалися пісні, вступне слово й деклямації) дітьми, зробила велике враження на присутних гостей. Тепер Новики приготовляють виставу й збирають книжки до своєї бібліотеки.

Велика подяка належиться Вп. проф. Ост. Маньовському, який з повною посвятою віддає усі свої сили на патріотичне виховання молоді.

Дня 19/III. 1930 (день вільний від науки) о год. 9 ранком відбулися святочні сходини Чортківського Куріня в честь Т. Шевченка й бою під Крутами. Осібного концерту Курінь не устроює ніколи, бо дає його молодь гімназії. На святочну програму сходин зложилися пісні і 2 реферати бр Олеськова Степ, „Т. Шевченко" і „Бій під Крутами". Курінь приготовляється до Свята весни. На жаль до тепер ще не всі гуртки збудилися із зимового сну. Найбільшу діяльність проявляють „Подільські Орли" Маємо надію, що весняне сонце обудить всіх і дасть сили до пластової праці. Вже час!.. Наближаються великі ферії!!!

Краєва Пластова Старшина (Команда укр. пластових відділів на Прикарпатті) при участи всіх частин Ужгороду й околиці улаштувала дня 5 і 6 с. м. пластове свято в честь патрона Пласту св. Юрія за Ужем під Радванським лісом. Табор почався дня 5. V. перед полуднем, свято дня 4. таборною ватрою. Дня 6. відправив у таборі полеву Службу Божу єпископ Петро Ґебей в асисті о. дра Василя Гаджели і о. кан. Стойки. Прекрасну бесіду виголосив о. Василь Лар пл. духовник, а відтак відібрав присягу від пластунів і пластунок, які по зложенні присяги цілували прапор. Відтак присягали окремо вовченята. Свято це є доказом не лише гарної пластової діяльности наших братів, але теж вказує на симпатії для Пласту серед нашої суспільности на Прикарпатті.

Реф. закорд звязку.

Одинока найліпша й своєрідна паста до взуття **„ЕЛЄҐАНТ"** консервує шкіру. Уживайте лише цю пасту.

Адреса: **Львів, Кордецького 51.** Число телєфону 60-04.

Дещо про... Хроніку 50 пластового Куріня (ремісничого) ім. сктм. Остапа Вахнянина з осідком у Львові (1925—1930). Львів 1930. Наклад. 50 пл. К.

Невеличка, бо всього 16-сторінкова брошурка а всетаки бралося її з якимсь піетизмом до рук на святі посвячення прапора 50 пл. Куріня. Так бо у нас трудно за друковане слово про Пласт, так бо на вагу золота йде кожна для Пласту сторінка. Авторів ще все небагато й гроша нема, не знати нераз, що скорше видавати, що потрібніше. А тут несподіванка: Даром роздають брошурку. Неодному мабуть рука задрожала, коли доконче веліли брати. Подумав — кількож то знову коштує? — А тут — даром! Якже не взяти, тай як не прочитати, коли воно даром? Читали й ті, що про Пласт небагато знають, читали й ми. Гарна ідея, гарний помисл отсею дорогою описом гараздів і журб поодинокнх курінів познакомлювати ширші круги нашого громадянства з долею й недолею українського Пласту. Давніще, коли всьо було менше, писали ми хроніку цілого Уладу на сторінках »Молодого Життя« від місяця до місяця Згодом вже не можна було помістити, забагато треба би на це місця а далі вже й неможливо. Багато цікавого матеріялу для історії жде хиба окремих пластових істориків. Але ось така »Хроніка« одного, другого й дальших, а далі всіх Курінів в окремих брошурках — дуже щасливий помисл.

Тільки — виконання. Виконання може успіх щасливої гадки не то попсувати але небезпечно перелицювати. Є латинська пословиця, що каже, щоби кожну річ робити розважно й передбачувати кінцевий вислід роботи. В »Хроніці 50 пл. Куріня« це певно й роблено, але не так докладно, щоб оминути лихого висліду. Можна зрозуміти автора »Історії 50 пл. Куріня« а разом і курінного пластуна О. Березюка, що бажав піднести значіння успіхів діяльности теперішних заслужених коло відбудови й звязкового, й опікуна й команди й членів куріня представленням занепаду, в якому вони курінь переняли й труднощів, з якими мусіли боротися. Так, буває, і лікар опанувавши недугу, змальовує хорому і його рідні з якої то великої небезпеки його видобув. Рекляма, потрібна річ. Але зле реклямував би себе лікар, коли почав би оповідати теж про усі ці часами недогляди, ошибки, неудачні проби якихсь ліків, які, може невлучно дібрав, не пізнавшись зразу на недузі. Хто розуміє труднощі звання, цей не добачав би в цьому щось злого, але на ляїків поділало би воно так, що замість узнати заслугу оминали би його з недовірям до його знання. Ось таку саме ошибку поповнив і наш хронікар. Нехотячи ізза одного двох неудалих членів кинув нам, соткам і тисячам совісних і старанних пластунів заміт, що його ляїки не раз і не два повтарятимуть, начебто ми терпіли в Пласті необовязковість, а далі недокладности в орудуваннях громадським грошем. Де з людьми мається до діла треба все числитися з ріжністю характерів, але против цього Пластові приписи передбачують добрі способи охорони. Треба їх тільки сповняти. Коли одначе в початкуючих курінях ці способи ще мало знані й як слід не використовувані, то й лучається лихий досвід. З усіх приписів найважніший цей, що тільки за пластуна-скоба бере улад повну відповідальність як за такого, що направду знає суть, ціли й методи Пласту. Всі інші пластуни можуть бути дуже добрі, характерні, ідейні і т. д. хлопці, але це й те діло можуть виконати не по пластовому. Їх треба тому все наглядати, поучати, справляти, пластово карати, а коли інакше не йде то й виключати. Але ці їх ошибки не належать до »історії« Пласту, злишна для них честь а для Пласту шкідна рекляма писати про них аж друком. Проста річ: Членови не дається в руки ніякого відповідального становища в Пласті, ані важного діла доки не докаже він у всім іншім пластового духа, розуміння пластового Закону. Де обставини змушують або хто робить на власну відповідальність і з поминенням приписів — тоді говоримо про звичайне ризико. Як не вдасться то винен — ризикуючий.

Коротка з цього наука (очевидно по невчасі): Як щось пишете числіться з тим, що це читають люди і собі сейчас думають: Варті що ці всі пластуни чи ні (розуміється й ви самі, що пишете, поміж ними)? Тому, заким щось надрукуєте, дайте прочитати це комусь, хто може вам це безоглядно й безпощадно скритикувати й його заміти добре передумайе. Не будьте ні уперті ні зарозумілі. Далі ні не допускайте до свого гурта таких членів, що

до Пласту не надаються ні не позволяйте своїм членам на якісь прояви некарности, необовязковости, несовісности, нетоварискости. Вкінці старайтеся, ні — таки знайте всі, що котрий з вас і як робить і не допустіть до якоїсь шкоди матеріяльної чи моральної вашої власної як гурта або й цілого Пласту. Наглядайте навіть це, що роблять члени УПУ по іншим куріням, бо УПУ це не сама ВПК і не сам ваш курінь, тільки всі українські пластуни разом. Тому обовязково, без домагання кари, тільки для добра УПУ доносіть до ВПК з докладними даними все, про що довідаєтеся а що могло би в якийнебудь спосіб пошкодити Пластови. До цього спонукуйте теж своїх батьків і всіх, кому що небудь не подобається на Пласті: Докладні дані до ВПК. Не вважайте цього доносами (в інших обставинах і справах, це гидке діло) бо це не потягає за собою нічиєї кривди, це тільки ваш обовязок конечний для збереження дорогого нам всім і нашою працею твореного УПУ. А до якихсь злих понять про наш Улад хоч би ізза якихсь несовісних членів, не причиняйтеся ніколи нічим.

Ще одна замітка: До образка портрету бл. п. сктм. Остапа Вахнянина треба було додати пояснення, що це знимка з портрету рисованого одним з пластунів, бо — розумієте — портрет рисований добре, тільки з лихої світлини й тому для когось, хто бл. п. О. Вахнянина знав за життя, з цього образка він не до пізнання. Його лице було кругле, все усміхнене, все веселе, вдоволене й загально добре знане, а тут він чомусь дуже суворий. Мала замітка була би пояснила все тим, котрі його знали, а так дехто може й за зле взяв замість заслужено похвалити вмілість, труд і заслугу доброго пластуна рисівника. Дрот.

Скавтм. Л. Прижмуренко. **Порадник впорядчика.** (Як виховувати новиків). Пластова Бібліотека ч. 24. Ватра—Вогні, Перемишль 1930, стор. 45. 16-а, ціна 0·75 зол.

Врешті маємо порадник впорядчикам новиків. Скавтм. Л. Прижмуренко зробив велику прислугу Уладові Новиків — видаючи свою цінну книжечку. Досі У. Н. трактовано у нас дещо по мачушиному. Причиною того був брак відповідної кількости впорядчиків, яким трудніше є вивязатись з вложеного на них завдання, чим впорядчикам в У. У. П. Ю.

Порадник впорядчика зявляється — перед українським підручником новиків. Автор порадника відсилає впорядчика до книжки Бейден Поуела (доступна вона загалові наших пластунів в польському перекладі T. Strumiłł'a під заг. »Wilczęta«) і до невиданого ще українського підручника для новиків. Не повадило би отже було долучити окремо на кінці книжечки вимоги проб новиків, приняті в У. У. Н., так само подати закон і тамже присягу новиків. Думаю, що це все було би не заняло й двох сторінок друку — а було би удогідненням для впорядчиків.

Порадник впорядчика обговорює по черзі, систематично працю впорядчика в гуртку новиків — від його зорганізування. Ясно, ядерно й основно. Можна його уважати доповненням »Пластового Гуртка« Е. Ю. Пеленського.

Вправді можна би було мати домагання до зверхнього вигляду книжечки (вражає брак ілюстрацій й скромне видання книжечки), та без сумніву книжечка являється дуже актуальною й повинна значно причинитися до поширення організації новиків та поглиблення змісту. Скм. В. Кархут »Л. Ч.«

Дмитро Дорошенко. **По рідному краю.** (Подорожі, враження й замітки). Видання друге перероблене й доповнене. Львів. Накладом Михайла Таранька 1930. Стор. 156, 16-ки Це ч. 1. »Популярної бібліотеки« подуманої як щомісячник. Досі вийшла ця перша книжочка за січень і як друга за лютий ще Дра Л. Кобилянського: Микола Лисенко. Цілорічна передплата за 12 книжечок 15 зл. п. (для заграниці 2 дол. ам.). Зокрема на цю першу книжечку хотів би я звернути увагу наших пластунів саме в час приготовань до вакаційного сезону. Це збірка описів ріжних цікавих цісцевостей на українських землях, так як вони безпосередному очевидцеві в час його мандрівки представлялися. Сам опис цікаво порівняти з теперішним станом, певно що неодно змінилося, з небагато памяток неодна вже й сліду по собі не лишила а все таки варто хоч глянути на це місце де вона була. Та окремо для наших прогульковців важні живо, наче на місці знатоком розповіджені історичні подробиці, звязані з памятковими останками. Це ледви чи не найкращий спосіб вивчення історії — пластовою методою, наглядною некнижковою — хоч з книжки. Добре, значить, таку книжечку мати при собі в дорозі до даної місцевости й дотичне місце з книжечки собі прочитати — прибувається й знається на що й як дивитися. Тим саме й славні »бедекери« до поїздок в чужину. Нам треба таких »бедекерів як найбільше й саме з таким матеріялом як в отсій книжечці. Думаю, що оплатилось би це, що вже є а тільки розкинене по ріжним видавництвам і часописам, зібрати разом в одну систематичну цілість з відкиненням описів особистих переживань. Покищо цінна кожда така книжечка що появилась. Булоби завданням і заслугою пластунів провіритн теперішну дійсність і подати матеріял доповнюючий того роду праці. Як неісторик не беруся за оцінку вірности чи повноти історичних даних в цій книжечці, поручаю одначе нашому пластовому Товариству спосіб уняття матеріялу. Области до яких відноситься книжечка такі: Гетьманщина: Глухів, Петропавловський монастир, Новгород Сіверський, Гетьманський монастир біля Вороніжа, Чернигів. А далі по Волині: Берестечко, Почаїв, Кременець, Луцьк і по Поділлю: Камянець, Жванець, Хотин. Вкінці ще: Чигирин і Бахчисарай. Багато з тих місць для нас зараз недоступних, та всетаки читається

їх описи цікаво й думається: Як воно там зараз, осталося чи пропало?

Др. Л Кобилянський. **Микола Лисенко.** З цеї самої бібліотеки, стор. 96, 16-ки. Теж цікава книжочка про нашого славного композитора, з якого докладним життєписом пластунам годилось би запізнатися.

Дрот.

На фронт будови Пластового Дому у Львові!

(Дальше).

24. *10. К. УУСП.* »*Чорноморці*« 50 зол. і кличе: курінь УУСП. »Ті, що греблі рвуть« і »Вітрогони«. 25) *Д-р Никифор Гірняк*, Тернопіль 100 зол. і кличе: інж. Ост. Левицького з Дрогобича, скватм. Ів. Ямолу в Яворова і радн. Вол. Кузика з Дрогобича. 26. *Ніна Селезінка*, Радехів 10 зол. за пластовий гурток »Пчілка«. 27. *7. К. УУПЮ.* 1000 зол. і кличе: Т-во »Молоду Громаду«, В-цтво »Червону Калину« і Т-во »Зорю«. 28. *Пластун Роман Сторощук* з 51 К. УУПЮ. декл. 10% свойого заробітку при фабриці мухолапок кооперативи »Пласт« і складає 3 зол. Кличе всіх занятих при тій фабриці. 29. *К. УУПС.*, Коломия 10·50 зол. 30. *Ст. пл. Андрій Харак* 5 дол. і кличе ст. пл. Василя Ласку, Івана Проня й Івана Бучка. 31. *Суддя Степан Гладишовський*, Калуш, 5 зол. 32. *Підготовчий Пластовий Курінь ім. Богуна* Коломия 20 зол. і кличе всі куріні 4-ої Дністрової Округи. 33. *11. Звязок Новиків, Гурток* »*Незабудка*« 7 кл. школи Т. Шевченка 42 зол. і кличе Сніжинку й Мурашку з 11. звязку. 34. *Інж. Ярема Весоловський ЛЧ.* 20 зол. і кличе д-ра В. Калуського, інж. Щ. Соколовського і Ф. Бориса зі Стрия. 35. *Д-р Богдан Макарушка ЛЧ.* 1 дол. і кличе Уну Яскуляк з Чорткова і д ра Лаврівського зі Львова. 36. *Володимир Врецьона ЛЧ.* 10 зол. і кличе студ. мед. Олексу Нєдзвєцкого, Богдана Гарбовського й Степана Бачинського. 37. *Петро Пясецький ЛЧ.* 10 зол. і кличе о. Евстахія Весоловського з Теребовлі й Богдана Окниша б. ЛЧ. 38. *Омелян Тарнавський ЛЧ.* 10 зол. і кличе: Орисю Матейківну з Опришковець, Наталку Головацьку з Любелі, Наталку Ліщинську з Борислава, всіх на довільну суму. 39. *Володимир М. Янів ЛЧ.* 10 зол і кличе: Б. Кравціва б. ЛЧ. і д ра Романа Могильницького. 40. *С. Коржинський ЛЧ.* 10 зол. і кличе: Ірину Веберівну-Чумакову й б. пл. і б. полковників: 36. пл. полку Вікторію Ґавдяківну та 18. пл. п. Юліяна Саварина з Дрогобича. 41. *Володимир Мурський ЛЧ.* 20 зол. і кличе: Гната Панаса, радн. суду, д-ра Олександра Волинця й дир. Романа Кочержука з Бродів. 42. *Андрій Охримович ЛЧ.* 1 дол. 43. *Інж. Ю. Пясецький ЛЧ.* 1 дол. 44. *Айхлер Мартин ЛЧ.* 1 дол. 45. *Роман Барановський ЛЧ.* 20 зол. і кличе: д-ра Гамерського і д-ра Кузьмина з Бучача і п. Надю Макух зі Львова 46. *Марко Бачинський ЛЧ.* 1 дол. і кличе: канд. елєкт. Богдана Галущинського і канд. хем. Романа Зарицького в Данціґу. 47. *Юліян Воробкевич ЛЧ.* 1 дол. 48. *Евген Врецьона ЛЧ.* 10 зол. і кличе О. Процишина і З. Сасика зі Львова. 49. *Осип Гапій ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Мирослава Зафійовського і Марусю Максимович зі Львова. 50. *Тарас Грушкевич ЛЧ.* 1 дол. і кличе інж. Володимира Громницького з Косова. 51 *Інж. Іван Зубенко ЛЧ.* 1 дол. і кличе: д-ра інж. Евгена Вертипороха й інж. Олександра Ониська в Данціґу. 52. *Петро Ісаїв ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Галю Дрогомирецьку й Наталку Павлюхівну зі Станиславова 53. *В. Кархут ЛЧ.* 10 зол. і кличе Анну Верачановську-Голинську, б. пл. Ст. Щуровського з Катовиць і б. пл. д-ра Романа Зубика зі Львова 54. *Богдан Кордюк ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Марійку Семківну, Евстахія Іванчука, Влодка Хамулу зі Львова і Славка Борткова з Ременова. 55. *Ярослав Макарушка ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Романа Козакевича ст. мед. і Кушніра Олександра ст. мед. 56) *М-р Роман Мар-*

лаш ЛЧ. 10 зол. і кличе м-ра К. Білозора з Рави Руської і м-ра Т. Ваня бурмістра в Буську. 57. *Роман Мацюрак ЛЧ.* 1 дол. і кличе Марію Чиж із Самбора й інж. Омеляна Кітика з Долини. 58. *Роман Манцібович ЛЧ.* 1 дол. і кличе: о. Івана Чорняка й о. д-ра Й. Бабяка з Інсбрука. 59. *Мриц Іван ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Т. Білостоцького, Зоню Свистунівну і Лавра Цегельского зі Львова. 60. *Інж. Михайло Пежанський ЛЧ.* 20 зол. 71. *Андрій Пясецький ЛЧ.* 10 зол. і кличе дир. Івана Гладишевського з Реклинця і Марійку Левицьку з Камінки Струмілової 62. *Олександер Пашкевич ЛЧ.* 1 дол. 63. *Мирослав Раковський ЛЧ.* 1 дол. 64. *Богдан Рибачек ЛЧ.* 1 дол. і кличе: М. Монцібовича і Я. Вергановського зі Львова. 65. *Степан Рожанковський ЛЧ.* 10 зол. і кличе ст. прав: О. Смаля, Р. Олесницького, Б. Гвоздецького і Ю. Лопатинського. 66. *Степан Салик ЛЧ.* 10 зол. і кличе: Б. Козіцького і д-ра В. Гілевича з Золочева. 67. *Ігор Старосольский ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Б. Курчабу і Б. Федака зі Львова. 68. *Юрій Старосольский ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Нуну Говиковича, Володимира Рожанковського і Муська Монцібовича зі Львова. 69. *Д-р Б. Стернюк* 20 зол. і кличе: Тараса Витвицького і Надю Макух зі Львова. 70. *Роман Файгель ЛЧ.* 10 зол. і кличе: Галю Турин зі Львова, інж. Святослава Шматеру й Перемишля і м-ра Романа Малішевського зі Львова. 71. *Атаназій Фіґоль ЛЧ.* 1 дол. і кличе б. членів г. Зазуля 11. пл. куріня: Б. Кабарівського, М. Хромовського, В. Остаповича, М. Козакевича, Ґ. Латишевського, Р. Ульванського, С. Мацькова, Б. Кондру, і Б. Полутранку. 72. *Роман Загайкевич ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Нарциза Лукіяновича, Леонтія Дмоховського ст. мед. і Юрка Шматеру з Перемишля 73. *Атаназій Міляничч ЛЧ.* 1 дол. і кличе канд. інж. Романа Базилевича і канд. інж. Вол. Коцика в Данцігу. 74. *Гриць Пісецький ЛЧ.* і кличе М. Петруніва в Підпечерах і Б. Николина студ. техн. 75. *Льонгин Робак ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Мілю Орловську, Евгена Пеленського і Миколу Антоневича з Жовкви 76. *Ярослав Сайко ЛЧ.* 1 дол. і кличе: Олега Вол. Сенкова і Михайла Джеружа зі Львова. 77. *Уляна Старосольська* з 33. к. Львів 10 зол. і кличе Лідку Саноцьку з Надвірної, Тальку Луцьку з Перемишлян і Оксану Вовк з Перемишля 78. *33. К. УУПЮ.* 300 зол. і кличе: 17. К. УУПЮ Яворів, П. К. УУСП. Стрий, 86. К. УУПЮ. Перемишль.

На поміч пластовій молоді

Лист ізза Океану

На днях ВПК одержала таке письмо:

Філядельфія 9-го квітня 1930.

„Шановні Панове!

Жіноче Товариство при Українській Стрілецькій Громаді висилає Вам 50 долярів, за котрі бажає вислати кілька сиріт по стрільцях Української Армії до Пластових Таборів сего літа

З поважанням

За Управу
Українського Жіночого Товариства при У. С. Т.
Антося Свистун секр."

Зам. До листа залучено чек на гроші.

Дорогі Сестри! Дякуємо Вам за сей дар, дякуємо за дружню руку. Бажання Ваші сповнимо, гроші вжиємо по Вашій волі й в осені дамо Вам звідомлення. Оставайте з пластовим привітом Скоб! ВПК.

„Hotel Chabed'Or“ (Шабдор)

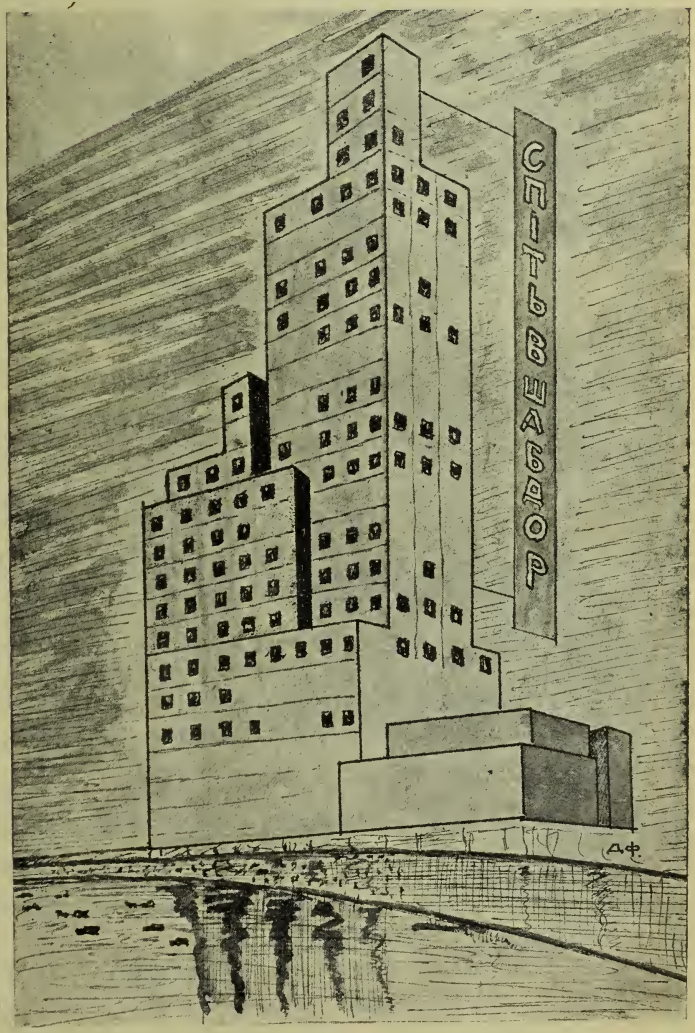

При 1930 вулиці Нюйорку знаходиться величава гостинниця »Шабдор«, яка світляною реклямою запрошує гостей на нічліг.

Відчитати значіння реклями, та подати ключ до розвязки.

Витаємо „Шлях Моладзі“

Вже другий рік виходить у м. Вильні місячник білоруської національної молоді „Шлях Моладзі“, що гуртує довкола себе сю частину білоруської молоді, що не пішла під диктат ні Москви ні Варшави. Скромний сей журнальчик, але хто знає білоруське життя, розбите досі ріжними партіями, що йдуть під чужинецький диктат, зрозуміє щойно вагу сего журнальчика. З нього м. и. кожний може довідатися про важніші події в білор. житті: і от довідуємося, що в сім р. припадав 30-ліття від часу смерти відродителя Білоруси в XIX ст. Фр. Багушевича, що своїми збіранками „Дудка белєруская“ і „Смык беларусей“ поклав основу під народню білор. мову в літературі. Рівнож збираються Білоруси разом з Литовцями в Польщі святкувати ювилей панування Великого Князя Витовта. 12-ліття проголошення Білоруси святковано в Вильні с. р. дуже величаво 25-го березня. Зразу були богослуження в костелі св. Миколая й в церквах св. Пятниць і Миколая. О год. 1 ій була святочна академія у Виленській Білоруській гімназії а о год. 6-ій в салі Торговельно-Промислового Клюбу Академія загальна, на якій від Українців промовляли Др. Д. Левицький презид. клюбу послів і студ. Сагайко член виділу Укр. Студ. Кружка у Вильні.

Ми зі своєї сторони витаємо „Шлях Моладзі“ на її тяжкій але вдячній дорозі самовиховання білоруської молоді до сповнення її важких завдань. Ми рівнож віримо, що саме з групи біля „Шляху Моладзі“ вийдуть піоніри білоруського пластового руху, який уміло й певно поведе авангард білор. молоді так, як веде у всіх інших народів світа.

РОЗВЯЗКИ

Влучні розвязки з ч. 3. надіслали Ст. пл. Володимир Макар, гурт. »Ластівка« Х. к. в Перемишли (частинно).

Речинець присилання розвязок з числа 4 продовжено до 31 травня. В 6 числі подані будуть розвязки з 4 і чисел.

Переписка Редакції.

КР. КР. Слабе. Мало щирости, більше натягання.

СТЕП. Допись використовуємо. З інших матеріялів наразі нічого не піде. Попробуйте свого пера в пл. оповіданнях.

ЯРОПАД. Прислане Бі-Пі по змозі використаємо або в »М. Ж.« або в »П. Ш.«.

ЦИГАН З ДОВБУШІВЦІВ. Нам здалобся щось загального, що узгляднювало би нові досяги в природознавстві.

ШКАРАЛУПКА: Де ваша обіцянка?

Вп. Проф. ПАВЛУСЕВИЧ. Прислане занадто льокального характеру й тому не можемо помістити.

„ПЛАСТ“ Кооп. з обм. порукою у Львові

поручає на весняний сезон
матерії на пл. однострої, капелюхи, шатра та весь пластовий виряд та спортове приладдя.

Після конфіскати другий наклад!

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT. **MOŁODE ŻYTTIA** „YOUNG LIFE" ADR. LVIV, Szaszkiewycza 5. POLAND.

РІК X. Ч. 7. (76) **ЛЬВІВ** **ВЕРЕСЕНЬ 1930.**

ЗМІСТ: Пеленський: З мандрівних пісень. — Конфіската. — Де Монте Хрісто: Великі роковини. — Ю. Пеленський: Казка ясних верхів. — Т. Довгаль: * * * — Я. Масляк: Від заходу до сходу сонця. — Довбушівець: Звукова фільма. — Петрук: Марш молоді. — О. С.: Наш Владика серед нас. — М. Савка: Міжнар. Пл. Табор. — Чим гарна наша земля? — З пл. світа. — Подяка. — Тим, що відійшли. — Загадки.

Ю. ПЕЛЕНСЬКИЙ.

З МАНДРІВНИХ ПІСЕНЬ.

Каскакадами ллються пориви юні,
жагучі бажання ростуть!..
І вирвати хочеться в плаї і ґруні
на сині верхівя, у путь!

І хочеться впитися видом безмежним,
і з вітром піти в розговір,
і силою вдертись в яри недостежні,
й на шпилях насталювать зір.

Й на наміри мірять юнацькії сили
і стерзати сто перепон.
Здобути собі перемогою крила,
а світові новий канон.

WYCIĄG Z PROTOKOŁU WSPOLNEGO Z DNIA 11/6 1930 r.

Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI karny w sprawie konfiskaty Nr. 5-6 czasopisma »Mołode żyttia« z daty Lwów maj—czerwiec 1930 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 87/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 11 czerwca 1930 r po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 7 czerwca 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma »Mołode Żyttia« z daty Lwów maj - czerwiec 1930 r. zawierającego 1) w artykule pt.: »Swiatyj Juryj« — a) w ustępie od słów: »Ne wilnoż« do słów: »znewiru«, b) w ustępie od słów; »Ałe my« do słów: »Ukrainy,« 2) w artykule pt. »Usi w tabory« — a) w ustępie od słów: »w mista« do »seła« b) od słów »Roskażut« do słów »nadijetsia,« 3) w artykule pt. »Bi-Pi pro radist żyttia« a) w ustępie między słowami »płastunamy« a »U naszim«, b) w ustępie między słowami »płastunami« a »Koneczno« — znamiena zbrodni z § 65 a) uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalczego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wybaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerzę i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dz. P. P. Nr. 6 ex 1862 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

UZASADNIENIE:

Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów ma na celu pobudzić do wzgardy i nienawiści przeciw jednolitemu związkowi Rzeczypospolitej przez krzewienie haseł antypaństwowych wród młodzierzy ruskiej co odpowiada znamionom zbrodni z § 65 a) uk.

Według §§ 487, 48v, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Na oryginale właściwe podpisy. Za godność: підпис не читкий starszy sekretarz.

Великі роковини.

Паде титан... Мазепа... Герой леґенд,
А нам — усе — за що страждав — святе!
Імя його в серцях живе!..
Імя його для нас — у кожний час
Спів боєвий, що рве
Вперед, вперед!
До мет!..

У. Кравченко:
В 220. роковини Полтавського бою.

У місяці серпні цього року минуло 220 літ від смерти одного з найбільших мужів України — Великого Гетьмана Івана Мазепи. Це імя відоме кожному, як наймення велитня, що сказав останнє слово в одному з актів страшної драми українського народу. І нині ми мусимо запитати себе, українські пластуни: Хиба-ж на дармо жертвував своє життя Великий Гетьман? Невже на дармо пролялась козацька кров на полтавських полях? А ті ріки батьківських, тяжких сліз нічого не зробили? Ось питання, що на них можемо відповісти з гордо піднесеним чолом, із затисненими вустами, з металічним згуком у голосі: Ні! Не на дармо! Не на дармо упав на становищі знеможений великан, не на дармо пролялась козацька кров на полтавських полях! Ні й ще раз ні!!

8.липня 1709 р. зведено завзятий бій під Полтавою. З півночі наступав Петро зі своїми полчищами напів диких москалів, з південного сходу станули до боротьби останки побідоносної армії Карла XII. і вірні до кінця козаки й Запорожці володаря України гетьмана Мазепи. І так зустрілись над річкою Ворсклою три велитні північно-східної Европи, щоби звести двобій титанів, бо для всіх трьох не було там місця. По одному боці небуденний реформатор цар Петро — по другому тонкий дипльомат гетьман Мазепа й казковий лицар король Карло.

З двобою побідником вийшов Петро.

Розбито на полтавських полях шведсько-українську армію і тільки завдяки Запорожцям вратувались Великий Гетьман і його шведський союзник.

А в рік опісля, 22. серпня 1710 р. не стало між живими „Безталанного Гетьмана Мазепи Івана"!

Зайшло сонце нашої державности, згинув „le roi du soleil" *) України.

Де-ж шукати нам причини полтавської програної? Чи в нас самих — в невірности полковників, незрілости мас, чи в чужих — в переважаючій силі москвинів, в страшній зимі, чи може в... в химерної долі? Кого-ж винити за програну? Українських дипльоматів чи шведських генералів? Ось що сказав Фридрих Великий: „Закидують Карлові XII., що він повірив обіцянкам Мазепи. Але козак не зрадив його. Противно — сам Мазепа не сподівався такого збігу обставин, що їх передбачити ні обминути не міг".

На мою думку всю вину програної поносить... генерал Кройц! Він мав з пять тисячами драґонів нечайним наскоком з боку розторощити відступаючі полчища Петра. Але Кройц завдання не виконав, бо... заблукався. Помилка, що її переплатив він сам життям, а його вожди програною.

Та не про це хочу я нині говорити.

*) „Король-сонце", титул, що його вживав Людвик XIV.

Мазепа Образ Гораса Верне (H. Vernet 1789—1863 на мотив поеми Байрона, який находиться в палаті депутатів в Парижі.

Скоб!

*) Де Карло XII. розбив на прах москвинів (1700 р.).

Ю. ПЕЛЕНСЬКИЙ.

Казка ясних верхів.

Пластова феєрія.

ПРОЛЬОҐ.

(Колиба. Перед нею сидить старий гуцул-ватажко, кругом його сидя й лежа розміщені платуни. Гурток їх цілий, а всі задивлені й заслухані в депутата та в його чарівну річ. Спровола ллється оповідання старика, але буйно грають вогні в очах юнаків.)

Депутат: Десь далеко-далеко, за сімома горами, за сімома ріками в самій середині Чорногори є одна таємна кичера. Кругом ньої порозтєгалися бездонні берда, незглубимі улоги, непроходимі бутини. непропускаємі гаджуґи, прегусті камбуки... Була, що люди там ходє, та ніхто дістатися туди не годен, ніхто не

ТАБОР НОВИКІВ У ПІДЛЮТОМУ.

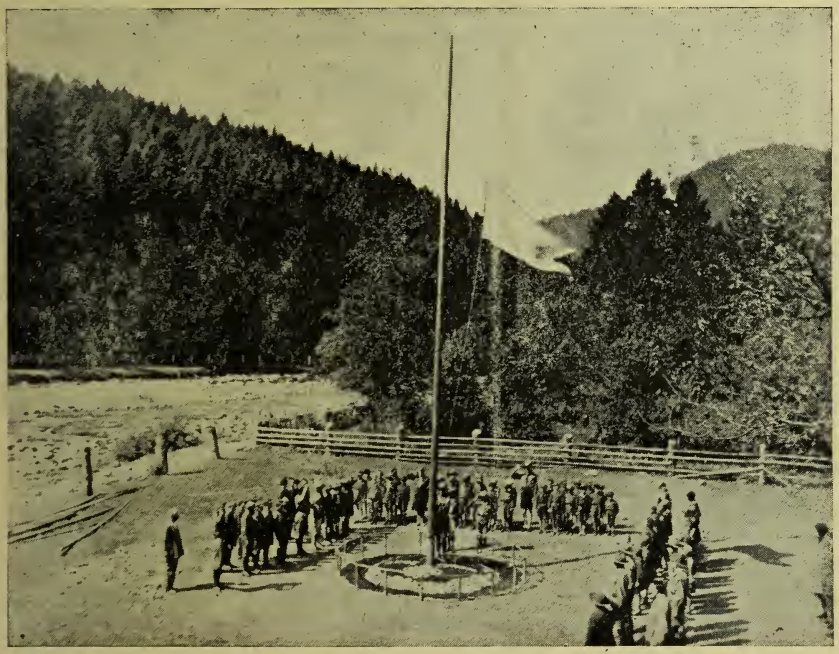

Піднесення нац. стягу. *Світл. І. Кліщ*, ОЗО.

відшукав туди плаю. На ґруні, чи на полонинці на самім вирху, доглідає столітній ватажко таємне глогове курище. Сам він немічний доглядає його, бо поснули ледачі отроки. Томуто й воно не має вже теї путері, що давно, не видно його світла аж тут, як це бувало в заворожені ночі... Старі бадіки кауть, що бай тому так зле у нас. Але прийде час, і зявиться такий леґінь, що пробє пішку на убочі на той вирх, відшукає плай на той ґрунь. Він знесе нам святого вогню, що від його і людям стає лекше і маржині ліпше. І з сесего чису буде по всій Україні добро, верне давнє благо, і вічно тріватиме. По цілій Україні... по всі часи...

(Бадіко вмовкає. Пластуни задумуються. Мент, і на їх обличчях *постанова* малює свої квіти, а очі грають ще буйнішим огнем. Перекидаються поглядами. Десь далеко обізвалися звуки фльояри). *(Занавіса.)*

ДІЯ.

(На шпилі, закинутому цикотами, закосиченому хмарами сидить *Дідо* над курищем, що ледво блимає. Кругом дрімають *леґіні.* Чути посвист *вихру.*)

Дідо: Святеє, триясне багаття,
ти сонце свободи моїх прадідів,
ти вогне святий, що завзяття
лив їм у серце й до побіди їх вів!
Не милі тобі вже Дажбога
унуки, нащадки так любих батьків,
і тая країна убога?!
Чом зволив, щоб тут лютував лютий Див?
Гей тямлю, не так тут бувало
древніми літами пройдешніх віків!
Тоді-то багаття палало
й жевріло, що блеск аж у небо летів.
І світло вогнища цього
ширяло в далеку, невидную даль,
країн просвітляло премного —
цеж правди-свободи хрусталь.
Завдяки-же вогнищу цьому
і щастя і благо навіщало всю страньгаразд був і в полі, і в дому
від волостей холмських по Тьмуторокань.
Й племя тоді було хоробре,
придатне до плясів, до праці, у бій;
тому-то і жилось їм добре,
не було тут місця недолі гидкій.
Тепера там темно і тихо,
бо ватра не світить так сильно уже.
Ой, леле, розсілось там лихо,
ой, леле, у злиднях народ там живе.
Гей Вітре, ти сину Стрибога,
тепер хоч прихильний схоч бути мені!
Скажи, як Отчизна-небога
в низу потапає в неволі та тьмі. (Слухає. Тиша)
Чи зглянеться, чи заговоре?...

(Далі буде)

Т. ДОВГАЛЬ.

* * *

Дай-же духа, дайже сили!
Хочу гнатись безупинно
Хочу бігти, бігти, бігти
Аж до цілі...

Дайте зору, шоб дивився
Як той сокіл чуйно пильно,
Щоб як стане поле вільне
Не лишився...

Дайже розуму, щоб мислив,
Небезпеки, перешкоди
Грізні бурі і пригоди
Щоб обчислив...

Бо таки добігти мушу!
А щоб мрію наздігнати
Можу все, геть все віддати
Навіть душу!..

1930.

Від заходу до сходу сонця.

(З прогульки на Полісся.)

Забагрилося сріблисте плесо Буга і золотом заблестіли верболози і стріхи хат поблизького села. Це сонце прощалося з світом, йдучи в гостину на другу півкулю.

Наша мінятюрна фльота зложена з трьох човнів (Крути, Ярко І. і Вікінг) посувалась повагом вперід. Жовто-блакитні прапорчики і червоний чорт на чорному тлі (знамя команданта) весело лопотіли за подувом вечірнього вітру. Ми, з обсмаленими обличчями, осяяні соняшним промінням наче справжні діти сонця ударяли ритмічно веслами

»Лісові Чорти« на Волині. *Світл. В. Мурський.*

по сонливих бужанських водах, а з наших уст неслись могучою филею слова пластового гимну: »Не зломимо своїх присяг«...

Перед нами ще остався клаптик дня. Червонівся далекий обрій і останні соняшні проміння цікаво гляділи на нас, наче соромливе личко дівчини зза тину. За нами вже вечір розпустив тіні і мостив дорогу посестрі ночі.

Ми щасливо минули гострий закрут річки і підплили під село. Тут ждали вже на нас люди. В кілька хвилин пізніше плили ми на другий кінець села, а на нашому човні сидів селянин, в якого мали ми дістати нічліг.

Тепер плив Буг вузькою лентою поміж двома високими, глинястими берегами, повними ластівчих гнізд. На дворі вечоріло. Повіяло холодом і по землі розбіглись довгі, чорні тіні, наче душі покутників.

Наш гість осмілений запитами почав розказувати зразу про село, про читальню та бібліотеку, а в кінці і про себе. Був це колишній стрілець галицької армії. Тепер став він дяком. Розказував нам про повстання проти геть-

мана, про золотоверхий Київ, про бої з більшовиками та про страшні покоси білої смерти — тифу. Ми слухали тих простих-невчених слів наче чудової казки і в нашій памяти відгорнулись затерті картки з хлопячих споминів. Перед нашими очима йшли стрілецькі ряди з могучою піснею на устах, їхала кінnота на буланих конях. А дальше — дальше нагадались хвилини боїв, як дріжала земля від гарматніх стрілен, як ритмічно тарахкотіли скорострільні і як стрільці з грімким »Слава!« йшли до рукопашного бою. Мені зувиділось нараз все усміхнене лице та різкі слова команди четаря Голинського...

На наших човнах запанувала безгомонна тиша. Кожний з нас думав про своє — кожний був далеко думками звідсіля, чито як учасник з крісом на плечах, чи як малий, цікавий хлопчина спертий на тині. Це все було нам так дороге та близьке, а заразом минуле, змережане малими могилками з березовими хрестиками на кладовищах та по розлогих полях...

Перед нами ніч золотозора в блакитах панування починала... Наш гість розглянувся довкруги і заговорив: »Прибивайте други до берега, осьтут біля церкви моя хата!« Наші руки знова вернули до погорджених весел і за хви-

»Чорноморці« на Дністрі. *Світл. Т. Яросевич*

лину ми стояли вже на березі та співали пісень. Мимо спізненої пори обступило нас много людий, які раз-враз кидали нам нову вязку питань. Ми радо відповідали людям на їхні запити та із своєї сторни не були довжні.

З поблизького подвіря пронісся свисток команданта. Ми б'гом подалися туди, а за нами пішли цікаві люди. Перед їх очима стояли в дворяді після росту, Лісові Чорти. Їх мускулярні, обсмалені вітром та сонцем тіла наче на пружинах стояли на »Позір!«, щоби з уст команданта та писаря вчути слова нового приказу. З бистрого погляду їхніх очий можна було читати слова пластового гимну. »Нічо нам лихо ні пригоди...«

По приказі, кожний взяв свою їдунку і пішов до нашого кухаря, ректе Яфетом званого по вечерю. Признаюся, що дуже мені смакувала тоді кулеша з молоком, хоча що правда було воно троха прикурене.

По вечері розпочали ми свій популярний концерт, в програму якого входили пластові, стрілецькі та народні пісні. Наперід співав хор під проводом нашого дириґента Стефка, де пописувалися сольоспівом Омелько, Гриць та Гуґо. Опісля грав Мурлика на своїй Магдусі, але чомусь так сумно та мрій-

ливо, що аж шваґер Сирітки почав стуженим зором міряти сіру далечінь. В перерві урядував неомучений Хвостик з своєю невідступною аптичкою. Другу частину концерту розпочинав квартет Янкля, своєю популярною пісонькою: »Як був я ще маленький«. За ним йшло сольо усної гармонійки та дует, зложений з Данка та Кацапушки. Ті звичайно зачинали від коломийок, переходили на веселі жарти та кінчили традиційною, сокальською пісонькою: »Татуню, мамуню«, в якій помагав їм цілий хор. По них наступило закінчення концерту »лазаронами« та »гей гу — гей га«..

Люди були з нас дуже вдоволені і раз-враз просили о нові пісні. Та було

ТАВОР НОВИКІВ У ГОРИГЛЯДАХ.

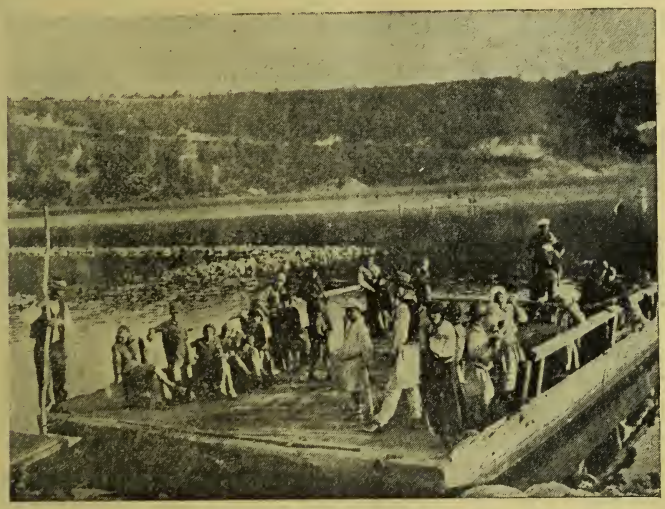

На поромі. *Світл. Т. Яросевич.*

вже пізно. Наш сурмач Мориц (не семітського походження) затрубів на спочинок.

Ми уставилися знова у дворяді і з наших уст понеслись під зоряний небосклін слова молитви: „Боже великий, Творче всесильний...“ По молитві пішла вся братія до стодоли спати, тільки я з Балембою остався. Нам нині першим припадала стійка при човнах.

Ми розглянулися довкруги. Перед нами лежала тиха та темна Волинь, наче відбитка своїх мешканців.

В дві години опісля прийшла зміна. Ми оба побігли до стодоли і вмить заснули сном умученої людини, а навіть крикливе теля в своїй загороді не могло нам перешкодити.

На другий день скоро тільки перше проміння пробило сонцю вступ на світ, ми були вже при човнах. По сніданку розпращались з людьми та з нашим гостинним господарем. Я бачив, як йому в очах станули сльози, як просив нас, ще коли заглянути до його села. Ми подали йому на прощання правицю і зайняли свої місця в човнах.

Різке »Готовсь!« і наші весла піднялись в гору. Стерник надав темпо: »Раз-два, раз-два« і весла затопились в воді. »Щиро други! Щиро!« заговорив комендант і човни стрілою поплили по срібнолентім Бузі в маняч-ливу синю даль, наче на ластівчих крилах..

Звукова фільма.

.....І »великий немова« відозвався, фільмова стрічка заговорила стотисячним живчиком великих міст, шумом пропелєрів, каскадами акордів, людським співом та бесідою.

Ах, бути поетом! Оспівувати побідний хід винахідних змагань людини! Та ні, годі, не дам ради цьому; тож обмежусь лиш до скромного пеану в честь десятої Музи.

То було так.

Томас Альва Едіссон, отой правдивий, американський Едіссон, винайшов фонограф, чи то пак грамофон. Був це прилад до записування і віддачі звуків.

Винахід грамофону найшов сейчас множество примінень у науці і в щоденному житті:

1) як середник затроюючий життя богу духа винним міщухам,

2) як середник до нотування й віддачі звуків у звуковій фільмі.

Записування звука на ґрамофонній плиті.

Про першу точку нічого не скажу; хай про неї оповідають нам наші поторгані нерви, коли-то у гарний, соняшний день недільний добуваються із кожного камяничного вікна здеформовані, храпливі рики попсованих грамофонів.

Остаєсь друга точка до обговорення. Слухайте отже.

Ми є власне при »накручуванні« звукової фільми. Зворушлива сцена. Молодий, гарний козаченко відїзджає на війну, тай ніжно пращається із ще молодшою і ще гарніщою дівчиною. Зітхання, гліцеринові сльози, вона мліє, він відходить, бо чути зов сурми.

А через цілий цей час шелестить фільмова стрічка і холодне око-обєктив усе те точно нотує на ній у виді маленьких світлинок. Рівночасно побіч обертається восковий валець фонографа і утревалює всі звуки, які входять у біг акції — отже: »у-уу-гм« плаче »вона«, а по хвилі роздається зов сурми, дається чути гомін їздця і брязкіт оружжа.

Фільму накручено. Дальша її обрібка полягає на »викликанню« її, утреваленню і скопіованню. Невдовзі їде вона численними виданнями враз із приналежними грамофонними вальцями, чи плитами у світ.

І десь там далеко-далеко захоплюється і зворушується завзятий кіноман жахливими картинами війни тай ніжним плачем полишеної дівчини.

Ось Вам — дорогі звукова фільма найпростішої системи.

Висвітлювання її примітивне. Образ на екрані німий, як і давніше у німих фільмах, а голос виходить із грамофона, що синхронічно із акцією віддає її звукову часть. Але власне оця синхронічність є найгіршою болячкою, яку ще до сьогодні цілковито не »зоперовано«. Голос ніяким чином не сміє ані спізнитись ані »піти вперід« н. пр. у відношенні до співака, якого видно на екрані, бо виникнуть із цего нераз комічні ситуації.

І ще одно. Плити грамофонні зуживаються по 15—20 кратнім ужиттю. Фільма рівнож часто, як самі добре знаєте, рветься. Тоді її зліплюють скоро, щоб видці не копали запятками у долівку салі. Та при зліплюванні фільми відпадає все по кілька образків, що, як знаєте, не дуже дається відчувати на перебігу німої акції.

Що інакше звук. Бо фільма своє, а плита своє. Вона мусить все

точно відограти, що на ній записано було, без огляду, чи образи, до яких звук відноситься ще є, чи може вже бракують у фільмі.

Щоби отже не допустити до прикрих нераз ситуацій, вліплюється звичайно кусок чорної ленти у місце образків, що відпали із акції. На екрані тоді темно, а в салі чути голоси, що відносяться до акції перерваних образів.

Записування звука на фільмовій стрічці.

А тепер розкажу Вам про »таку правдиву« звукову фільму. На розвязку проблєми нотования звуків прямо на фільмовій стрічці зложилися досліди і праці трьох німецьких інженерів. Енгл'я, Вогт'а, і Макслє'я, тай для того назвали вони винахід свій »трі-ергон», себто діло трйох.

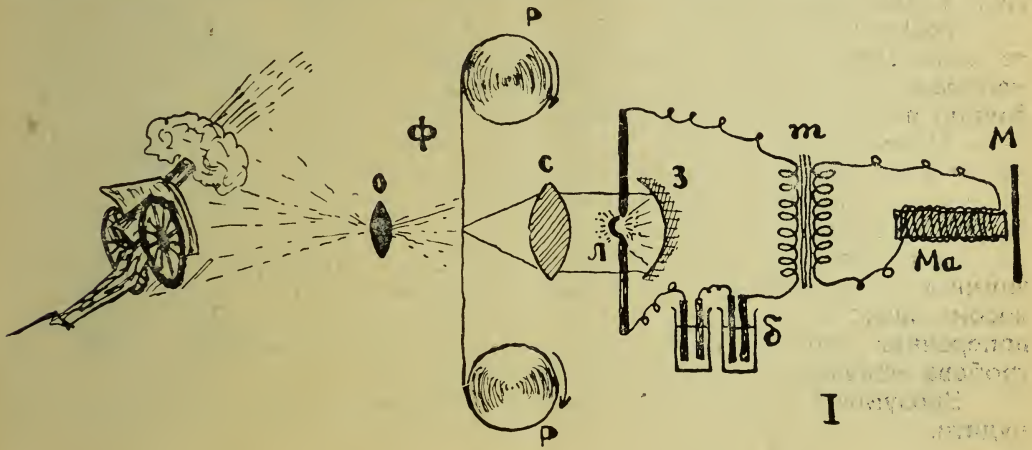

Може ніодин з дотеперішних винаходів не найшов в так короткому часі так широкого розголосу і практичного примінення, як тріергонова фільма.

В Америці виростають мов на дріжджах великанські фільмові трести: Western Electric, Fox, First National, Paramount, Columbia і инші.

Вони засипають світ звуковими продукціями, з яких декотрі добули собі розголос: Don Juan, The Jazz Singer (співак з джезбенду), The singing fool (співаючий блазен).

Недавно ще темпо німої фільми, ферворний рух, калєйдоскопова її акція, мусіяли уступити; кількість образів зменшилася, але зате сам зміст акції поглубився... а зрештою лишаю порівнання між німою та звуковою фільмою критикам, чи пак иншим завзятим кіноманам.

Вас, дорогі читачі займе напевно повставання такої звукової фільми.

Придивіться уважно рисункови I. На нім видно хвилю »знимання« стріляючої гармати.

Обєктив *о* рисує її образ враз із блиском, та облаком диму на фільмовій стрічці *ф*, що при помочі рольок *р* проховзується перед згаданим обєктивом. Повстає цілий ряд образців армати перед стрілом, підчас і по стрілі. Рівночасно з боку фільми записується звук, зглядно гук її. А як?

Воздух потрясений детонацією, потрясає зелізною мембраною *М* мікрофона, який у нутрі посідає богато обвоїв ізольованого дроту на штабці магнета *Ма*. Через ритмічне дрожання мембрани повстають в обвоях змінні індуковані елєктричні струї, які при помочі приладу, що зветься

трансформатором *т* переносяться до обводу зложеного із батерії гальванічних звен *б* та говорячої лямпи Пулюя*).

Батерія звен *б* засилює током два углики ретортові, між якими повстає через те лук Вольти *л*. Проміння ясного луку відбиває вгнуте зеркало *з* на збираючу сочку *с* а ця збирає їх у вязку та крізь поздовжну щілину кидає на сам беріг фільми. І доки натуга елєктричної струї в обводі лямпи Пулюя не змінюється, дотоди лук світить спокійно, на фільмі видно з боку білий пасочок. Та як я вже згадав, в обводі мікрофона зродилась підчас стрілу гармати змінна елєктрична струя, яка трансформатором переноситься до обводу говорячої лямпи Пулюя. Що дієть ся тоді?

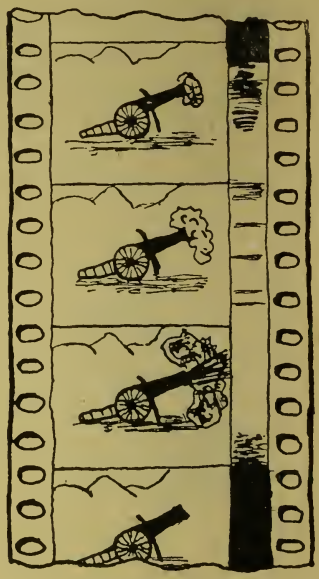

II

Тоді лук Вольти пічне світити раз ясніще, то знов темніще, почне ритмічно до дрогань мембрани блимати; на обертаючійся фільмі побачимо пасочок світла о змінній натузі ясности — а фільма чутка на світло, тай всі отсі блимання точно фотографує. По викликанню, утреваленню і скопійованню представляється така фільма приблизно так, як на рис. II.

Там бачите кусень звукової фільми із знимками гармати, та сфотографованим голосом підчас її стрілу — у виді ясно-темних поперечних черток. Притім темні партії — це гробова мовчанка — ясні, гук гармати.

Зрозуміло? Тепер попрошу ще о трошки уваги, і.... перестану Вас нудити.

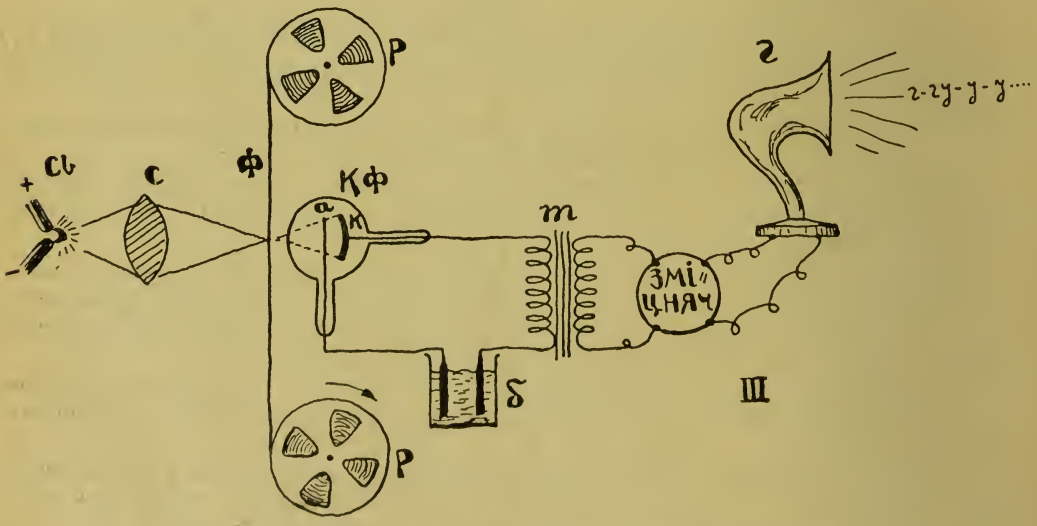

Добування голосу з ясно-темних черток.

Отже як добути назад голос із тих ясно-темних черток? Це пояснює рисунок III.

*) Др. Іван Пулюй, наш земляк, світового значіння дослідник на полі фізики елєктричних явищ у розріджених газах та промінювань атомових, винахідник гово-

Лук світляний *св* кидає ясний сніп світла на збираючу сочку *с*, а ця заломлює його і збираючи, кидає на сам беріг фільми, де находяться власне оці ясно-темні чертки. Фільма в руху, сніп світла проникає раз крізь її беріг аж на другий бік й освітлює дальші части приладу, другий раз ні, а саме тоді, як на його дорозі стане темна чертка — це все відбувається скоро-скоро. По другім боці фільми находиться чудна лямпка т. зв. фото-елєктрична комірка — *кф*. В одну часть її стінки влютований плятиновий звій це анода *а*, в другу часть — плятинове вгнуте зеркальце, покрите від сторони фільми металічним содом — це катода *к*. Лямпку засилює батерія звен *б*. Та як знаємо, між катодою, а анодою є абсолютна перерва, що становить непоборимий опір для елєктричної струї, що дуже радо поплилаб в обводі лямпки. Металічний сод приходить тут в поміч, посідаючи дивне свійство; бо освітлений ярким світлом починає викидати із себе маленькі елєктричні набої, т. зв. елєктрони, в темноті затрачує він сейчас те свійство. Ось ми вже при розвязці питання. Бо зважте, що сніп світла о змінній ясности добуваючись вже у відомий вам спосіб із берега фільми, ділає на поверхню катоди, вкритої саме содом. Через те цілі рої елєктронів відємно наряджених женуться до додатньої аноди. Густота таких роїв залежати-ме від інтензивности світла. А його інтензивність буде змінятись за ритмом перелітаючих ясно-темних черток фільми.

Ті змінні рої елєктронів є саме тим, що так скажу помостом, по якім попливе тепер слаба струя із батерії у цілім обводі лямпи. Її натуга рівнож ритмічно буде змінятись, відповідно до того, чи густота рою елєктронів буде менша, чи більша. Ці вагання натуги елєктричної струї перенесуться трансформатором далі до зміцняча, а зміцнившись, торгнуть мембраною голосника, віддаючи вірно гук армати. — Дякую дуже за увагу! Чи вже знаєте тепер, як говорить »великий немова«?

ІВКО ПЕТРУК.

Марш молоді.

Ні глум, ні кров ні пекло нас не спинить,
Ми все ідем нестриманно вперід
Простуємо похилі рабські спини,
Бадьоримо приборканий нарід.

Ми молоді!.. Кепкуємо з неволі,
Гордуєм ворогом і з вірою в грудях
Будуємо твердиню свої долі
І до майбутнього прокадуємо шлях...

Що нам з того, що доокола хмари,
Що ноги ятряться на скелях і тернах —
Не страшмося ми ні страждання ні кари
В серцях огонь і пісня на устах...

За кроком тердий крок. Залізна рівновага
Скрижалі завдання і прочуття змагань...
В грудях дороговказ — непімщена зневага
І зненавиджений іржавий ляск кайдан..,

Вже з нашого шляху по троха никнуть тіні..
Надії заграва цілує небозвід...
І воля будиться в просторах України
І кличе нас: Гей молоді! Вперід!...

рячої лямпи уживаної давніше у бездротній телєграфії, духовий батько промінців Рентгена. * 1845 — † 1918.

О. С. СТ. ПЛ.

Наш Владика серед нас.

Хто не знає цеї величної постаті Їх Ексцелєнції Митрополита Шептицького, яка вже самою своєю появою приковує усіх до себе! Комуж не звісний цей великий Приятель і Добродій Пласту, завдяки якому стільки пластової братії має змогу рік-річно перебувати у таборі на Соколі, а від кількох літ теж і в Підлютім! Його саме гостили цих ферій пластові табори.

Першими, що оглядали Його ц. р. у себе були пластунки у таборі на Соколі, а було це 23. VII. ц. р. Приїзд його заповіджено на 10. год. рано. Длятого

ТАБОР НОВИКІВ У ПІДЛЮТОМУ.

На відпочинку. *Світл. І. Кліщ.* ОЗО.

чверть години скорше чекав вже на Нього цілий табор при залізничім торі. Приготовано теж лєктику до винесення Його на гору. До несення були призначені д-р Саєвич із трьома урядовцями Митрополичих дібр і пластуни із Підлютого. Зроблено малу пробу несення лєктикики. Для цеї цілі сіло на лєктику три пластунки, однак як потім виявилося, щойно чотири пластунки могли рівнятись із тягарем Митрополита. Точно о 10. год. приїхав Митрополит. Понеслись звуки пісні-привіту (здається в таборі уложеної і скомпонованої) пластового хору під батутою ст. пл. М. Чижівної, а за хвилину сидів вже Митрополит на лєктиці і вісім пар рук піднесло лєктику. Похід рушив до табору. В таборі привитала Митрополита комендантка Цьопа Паліївна дуже теплими і щирими словами, — не як гостя, але як господаря. Митрополит подякував за так миле приняття і висказав ось які цінні слова: »Я бачу, кілько користи приносять пластові табори, длятого теж буду старатися, щоби їх було як найбільше«. По привіті відвели Митрополита до к-ди табору, де Він сердечно розмавляв із пластунками,

доки не подано перекуски. По перекусці опровадили Митрополита по таборі, а що вже була пора обідова і таборовички діставали »фас« — Митрополит був при роздачі »фасу«. Перед обідом таборовий хор проспівав »Отче наш« а цілий час обіду співав таборові пісні, які так подобалися Митрополитові, що попросив о текст їх, який заразже дістав. По обіді приглядався Він таборовим заняттям, які відбувалися по гурткам усі нараз. Переглянувши працю у таборі, засів Митрополит із таборовичками в тіни дерев, де довгий час гуторив із ними. Гутірку переплітали таборовички співанням пісень. Коло 4. год. по пол. надїхав мотор. За хвилю всідав Митрополит на нього, пращаний пластовим кличем.

Другим разом відвідав Митрополит Табор Новиків у Підлютому, а було це 29. VII. ц. р. Прийшов Він до табору около 11 год. пер. пол. в товаристві о. ігумена Клим. Шептицького і о. мітрата Т. Войнаровського. Супроводжав його до табору почесний гурток Новиків. При вступі привитав Митрополита комендант о. Бучацький короткими, але річевими словами, за що Митрополит подякував,

ТАБОР НОВИКІВ У ГОРИГЛЯДАХ.

Роблять порядок. *Світ. Т. Яросевич.*

а при цім попросив о. команданта, щоби Новикам, які стояли у дворяді дати свобідно. Як це сталося, окружили Новики Митрополита і почалася розмова. Треба подивляти Митрополита, як Він з усіма вміє свобідно говорити. Як доказ, хай послужить уривок розмови Митрополита із дітьми-Новиками: »...Одна особа«,— каже Митрополит, зиркаючи при тім на о. мітрата, — »назвала вас бахурами, розуміється я дуже обурився і заперечив це, але тепер вас питаю, чи то можливо, щоби ви були бахурами?« Новики: »Ні! ні! ні! — Митрополит: Я так і знав, але чи ви знаєте, що то є бахурі? — відповідь була ні! На це Митрополит: »Бахурі це є жидівські діти, але ви ними не є, правда?« — Розуміється усі Новики заперечили, і т. д. В цей спосіб тягнулася гуторка довгий час. У міжчасі запалені фотографи робили знимки. Між ними був якийсь американець, який обіцяв знимку із табору подати до американських часописей. Митрополит лишився в таборі на обіді. На десер піднесено Йому суниці, які Він дуже любить. Замічу, що Новики що дня збирали для Митрополита суниці. Коло 2. год. по пол. Митрополит відійшов. І знов відпровадив Його почесний Гурток, а з соток грудей понісся пластовий клич — Митрополитові на пращання.

В третє загостив Митрополит до Табору Пл. Сеніорів у Підлютому в товаристві о. Жевуського. Був це останній вечір (19. VIII. ц. р.) їх таборування. Дощ ляв, начеб оплакував близький відїзд Сеніорів. До табору дістався Митрополит лєктикою. В таборовій їдальні привитали Його сеніори трикратним окликом »слава«. Потім комендант табору проф. Чмола привитав Його гарною і глубокого змісту промовою. І зараз приступлено до виконання програми вечера. Почався звіт. Писар в останнє прочитав наказ »по таборі Сеніорів«. Почулася команда »розхід« і усі засіли до вечері. Підчас неї завелася свобідна і весела гутірка, в якій живу участь брав Митрополит. По вечері відбувся »клюб« — якому прислухувався Митрополит. Коло 10. год. вечером програму »клюбу« вичерпано. Митрополита попращали Сеніори і Він опустив табор.

Дня 21. серпня ц. р. Й. Е. Митрополит Шептицький в товаристві о крил. Ковальського, о. дух. Рудя й о. Жевуського загостив до Обласного Пластового Табору на Соколі, не зважаючи на великий труд та невигідну дорогу. Почесна чета пластунів впровадила Дорогого Гостя на гору — до табору.

У вступі до табору уставлений табор у числі 100 пластунів привитав Екс. Митрополита грімким »слава«, а комендант табору скавтмастер Шипайло, витав Його старо-українським звичаєм — хлібом і сіллю. Від юнаків-пластунів витав Митрополита пл. Козак. Молодий промовець іменем цілого Українського Пластового Уладу щиро дякував Митрополитові за його батьківську опіку над Пластом, за те, що сотка пластунів тільки завдяки йому, пробуваючи в таборі на Соколі, можуть виховатися на добрих і здорових громадян-українців.

В доказ вдячности Українського Пласту для Митрополита Верховний Отаман С. Левицький (що спеціяльно прибув до табору) вручив Ексц. Митрополитові найвище відзначення Добродіїв Пласту »свастику вдячности« — у прияві членів Верховної Пласт. Команди і представників усіх пластових курінів.

По привитанні удався Митрополит до домівки команди табору розпитуючи з великим зацікавленням про таборове життя, про сьогорічні досягнення і дальшу працю.

Найкращим спомином для пластунів остане хвиля, в якій Ексц. Митрополит засів у тіни дерев разом з пластунами на »пластову гутірку«. Знайомився чи не з кожним таборовиком, заохочував якнайточніше сповнювати пл. закон та виконувати свої обовязки супроти Бога й України.

На памятку побуту Дорогого Гостя серед пластунів, виконано кілька фот. знимок. На кінець гостили пластуни нашого князя церкви скромним таборовим обідом, після чого відпровадили свого Гостя до зал. щляху, де ждав мотор, яким Ексц. Митрополит відїхав до Підлютого.

Годиться на кінці замітити, що Їх Ексцелєнція Митрополит приїхав до Підлютого в цілі поратування здоровля. Та мимо цього не жалів труду і відвідував усі табори, які були на терені Підлютого і Сокола, за що усі таборовики заховають у своїх серцях для Нього велику вдячність, а Його дбалість про Пласт, відплатять Йому своєю синівською любовю і ширенням Його ідей.

Т. ДОВГАЛЬ.

* * *

Серце рвися,
Не спинися
Аж на горі
Й як з вершини
Кинеш зором у долини
Усміхнися!...
То на горах вільно,
Красно

І так ясно
Сонце сяє..,
Життя тврочії проміння
Повні сили і горіння
Розсипає...
У долині тяжке горе
І сліз море
Розлилося

Ніч стражання і розпуки...
Ще закуті душі й руки...
Нехай сонце, вільна воля
Й чиста радість
Сповнить груди!
Як вернешся на долини
Понесеш їх поміш люде,
Щоб скріплялись!...

М. САВКА, пл. розв.

Міжнародній Пластовий Табор!

Цього року, між 4 а 18-им серпнем відбувся »Міжнародній Пластовий Зїзд« в Лієж (Бельґія). Урядженням Зїзду зайнявся »Спортовий комітет виставки« (Comitè des Sports de l'Exposition).

Ген далеко-далеко за містом на лінії Лієж-Жепіль простягся остров Монсен (Monsin). З півночі Монсена блищить своїми брудними филями, скута бетоном Меза, з противного боку штучний канал, а з двох прочих мріють живописні картини бельґійської височини. Ген далі за Мезою сіріють, засіяні копальнями вугілля гори Ардени. У стіп, асфальтовий гостинець, залізничий тор, а далі на північ ліс димарів промислового Лієжу.

В такій кітловині, величини кількох квадр. кільометрів розвинувся »Міжнародний Пластовий Табор« (Grand Camp International Scout).

Вже здалека, коли зближаємося до табору видно величезне число пластових шатер, національних стягів і муравлиний рух пластового брацтва. З одного кінця табору несеться крик забави! З другого плескіт публики за добре виконані точки-вправи, з инчого музика радія, ще инчого веселий сміх »Вовченят« і т. д.

Входимо до табору! Невеличка брама в кубічнім стилю — ніби усміхається до вас і запрошує!!

Ходіть! У нас свято!!.. Пластун з американських прерій подав свою братерську руку пластунові ледяної Швеції чи Норвеґії.

Не чуєте? Свято!! Цікавість переходить границі і ви приспішеним кроком входите на тераси табору.

Шатра і шатра і шатра! Ріжні, преріжні! Величезні, великі, малі і маленькі. Навіть на одного пластуна. Краска їх також ріжна — преріжна. Переважає ясно-білява.

Якраз попис! Вправляють морські пластуни з Антверпії. Усі в білих шапках! Щось в роді шапок анґлійської маринарки. Одностріи теж своєрідній. До табору приїхали вони з Антверпії човнами. З початку каналом до голяндської місцевости Мастрікт відтак Мезою. Перед вправляючими трибуна з почесними членами і з великим числом публики. Саме не дописала погода.

На зверх пластовий табор представлявся добре. Площа відповідна, шатра прекрасні, розміщення плянове. Полевий вишкіл пластунів, на зверх, теж представлявся гарно. Головно: будова полевих кухонь, умивалень і шатер з припасами. Комунікація, як на Бельґію не вдоволяюча. При самім вході до табору (вже в таборі), величезне шатро почти, банку і бюра інформації. З другого боку в гарнім анґлійськім шатрі пл. кооператива, книгарня. Трохи з боку довжезне шатро каварні. Далі в глуб шатра ґаражу, маґазинів, лічниці, а ще далі цілий ліс шатер пластового злету.

Це на зверх! В нутрі, коли брати табор зі самого боку пластування, то відбігає він далеко від цього типу пластуна, якого розумів і розуміє Бейден Повел. Тут не в однім наші українські пластуни, чи наші пластові табори перевищилиб так високо культурний захід. Хотяйби взяти таку точку пл. Закону, як пластун карний чи пластун все дбає про порядок. З цього боку найкраще представлявся бельґійський католицький пласт. Сама будова табору (свойого відділу), розположення, взірцева чистота, карність, почуття обовязку і т. д. робили дуже гарне враження. Досить буде, коли візьмемо таке: Ні один пластун без праці! Декотрі варять їду, другі вправляють, ще инші бавляться, то знова слухають викладів своїх провідників-священиків. Тут видно якийсь рух, працю. Можна сміло сказати на адресу бельґійських католиків, що добре дбають про своє стадо.

На другім місці можна щойно поставити Анґлійців. Мимо цього, що вони діти Б. Повела, на перше місце, цього року, не вибилися. Що правда хитрі. Щоби заімпонувати оглядаючим табор, стараються всюди їх впровадити, все показати. При тім зарозуміло усміхаються і думають, що все їх найкраще і найцікавіше. Бундючна нація.

На третє місце сміло приходять чеські пластуни. Хотяй було їх всего девять, то представлялися доволі гарно. Мали три невеликі шатра, за це оригінальні і своєрідні. Далі йдуть Москалі-еміґранти і морські пластуни з Антверпії. Що до Французів й Еспанців, то на цьогорічнім зїзді вийшли вони найгірше. Як діти так великих і так сильних держав, та з матеріяльною піддержкою урядів, не дали вони того, що повинні. Можна сказати сміло, що були вони посміховищем инших пластунів. Инші держави представлялися незамітно.

З техічного боку, як сам Злет, так і поодинокі ґрупи пластунів були виряджені знаменито.

Чим гарна наша земля?

(Наш конкурс.)

Багато Ви, Пластунки і Пластуни, мандрували, багато й по всім усюдам. І тоді певно не раз вирвалося Вам оце з глибоким чуттям і подивом висказане: »Ах, яка наша земля гарна!« Та Ви від подиву попробуйте перейти до чогось більше реального. Опишіть якийнебудь шматок української замлі. Це саме наш конкурс.

Ось вимоги: Описати можете околицю, що видасться Вам гарною і яку Ви очевидно самі як слід оглянули. Долина Попрада чи береги Дністра, скали в Бубнищах чи печери в Кривчу, вид з Чорної Гори чи поліський краєвид, замки в Острозі чи руїни Раківця, Національний Музей, гуцульську світлицю, зелений волинський ліс, чи подільський золотий лан пшениці — все це можете описати. І це і багато більше, про що я не згадав, що може й на позір не таке гарне.

До опису вжити ні більше ні менше лиш 500 слів, по змозі теж гарних.

Опис підпишіть псевдонімом і пришліть до нашої Редакції. Рівночасно в малій коверті на листку запишіть Ваше прізвіще і псевдонім. Коверта повинна бути запечатана, а на верха Ваш псевдонім. Якщо маєте відповідні світлини, присилайте теж.

В міру напливу описів Редакція буде друкувати найкращі в »М. Ж.« По році рішать самі читачі, котрі описи найкращі. Тоді призначимо нагороди.

Редакція.

Т. ДОВГАЛЬ.

* * *

В сяйво чудної, соняшної заграви,
На левади, де шовкові трави,
Де цілющі зела, де пахучі квіти,
Всі ви змучені, ідіть спочити!..

Там в життя святині вам краса промовить
До глибин порушить, згріє, заполонить,
Засміетесь щиро, як щасливі діти
І пірнете серцем в ясній блакити...

Смуток сльози, безнадійність, горе,
Візьме вітер і утопить в морі;
Сил, пориву, радости напєтесь
І щасливими в борню вернетесь!

Українські пластуни над Чорним Морем. З Ужгороду виїхали ми 3./7. в полудне до Галмі. Харч брав кожний пластун зі собою на два дні. Велике ведро, яке ми взяли зі собою, давало нам свіжу воду на кожній більшій стації. В Букарешті були ми 4./7. о 4. г. по обіді. Звиділи місто, звертаючи на себе увагу своїми одностроями і синьо-жовтими хусточками.

Під вечір виїхали ми до Дюрдю над Дунаєм. (На двірці в Букарешті малий епізод. до наших синьо-жовтих хустинок прибігли кондуктори Українці з Чернівець, сердечне привитання). В Дюрдю застали корабель, яким переїхали через Дунай до Рущука вже на болгарській території. Була 10 година вечером. (На покладі корабля українські пісні). В Рущуку не було потягу, аби зараз їхати до Варни. Мусіли ночувати. Болгарські пластуни знайшли для нас нічліг: на рівному даху двірця, який тепер будують. На цементі, але ми були помучені і всі мягко спали. В 11 год. дня 5./7. виїхали ми з Рущука до Варни. Були в Варні під вечір. Проти нас вийшов начальник болгарських пластунів в Варні бр. Ніков і завів нас на місце, де ми мали таборувати.

Місце було дуже гарне. В самій середині Варни, над морем, біля публичного городу і біля заведення купелевого стоїть »рибарске училище«. В городі »рибарського училища« дістали ми місце під табор.

»Рибарське училище« було дуже добрим місцем під таборування. Учні і професори цего училища приняли нас як своїх гостей. На місці мали ми солодку воду, при сплянтуванні місця під табор і при ставленні табору помагали нам учні училища. Нам до диспозиції давали паси безпеченства і брали наших пластунів на човни, виїжджаючи далеко в море.

Командантом табору був брат скавтм. К. Заклинський, проф. гімн. День зачинали ми руханкою, яку проводив брат проф. І. Калічак, руханку кінчили купілею в морі, по якій ішло снідання. По снідан-знов купіль в морі і вигрівання на сонці. Під вечір виходили на прогульки. В 10 год. мали всі бути в таборі. Музика-орхестра зі сусідного города приграваля нам до 12 год. в ночі, Рівнож приграваля вона нам і підчас обідів і вечер.

Важніща прогулька, яку ми відбули, була до Царгороду. Тому що не мали особового корабля, а їхали мішаним, то їхали туди і назад досить довго. З Варни виїхали в ночі і спали на покладі. Рано були в Бургасі, тут ладовано цілй день товарі на корабель. Під ніч поїхали далі, знов ночували на покладі, в полудне були в Царгороді. Вертали, знов ночуючи дві ночі на покладі.

Царгород має чудове положення — на горбах по обох боках Босфору — і має багацько старинних памяток, деякі з перед християнської доби. В св. Софії, що нині є мечетом, підігнувши по турецьки ноги під себе, сиділи ми довго, згадуючи й наших князів, що сюди приходили Візантійських королів покоряти...

В Царгороді показалися браки нашої організації. Я вів фінансові діла і мав титул президента нашої републіки, два міністри закордонних справ вели переписки, ходили в Варні за візами до Царгороду і в Царгороді за візами до Варни, полагоджували справи з поліцією і т. п. Міністер залізниць старався, щоби ми мали завжди окремий вагон і добре їхали. (Він добре виконував свої обовязки, аж коли ми вертали, під Ужгородом запхав нас до 3 кл. а сам пішов до 2. де заснув, що ледви ми його витягнули, за цю компромітацію мусів податися до демісії...)

Міністер-водонос мав дбати, щоби ведро було завжди повне свіжої води, міністер музики мав під зарядом малу усну гармонійку, два саксофони і малий бубон. Цей міністер вивчив болгарську орхестру наших пісень. Фотограф світлив нас при кожній нагоді, що ми привезли зі собою красну збірку памяток. Тільки в Царгороді не має у нас міністра культурних справ, котрий бувби перестудіював історію Царгороду і плян міста та був би нас водив. Ми були в Царгороді півтора дня

і бачили що попало під очі, без згори обдуманого пляну.

Кромі прогульки до Царгороду, робили ми й менші, як до св. Константина лодкою, до монастиря видовбаного в скалі в Аладжі 19 km від Варни і т. д.

В Варні познайомилися ми з емігрантами Придніпрянщини. Вони заходили до нас часто в табор. Один з них мав моторову лодку і молодша наша братія втікала нам часто з табора в пристань і буяла по морі на лодці.

Дорога з Ужгороду до Варни й назад і побут над морем були обчислені на 700 кч, але не коштували стільки і з 700 кч (175 зл.) звертано по повороті декому 30 кч. декому й 50 кч. Дорога до Царгороду з Варни й назад, віза та побут В Царгороді коштували 290 кч. (72 зл). До того, що нас коштувало мало причинилося: 1.) збірний пашпорт потребує 1 візо, якого кошти потім розділюється на части. 2) залізничі знижки 50%, на чеській, румунській і болгарській залізниці і кораблі, 3. що нас було 29, то й харч був дешевший, 4.) цілий місяць кромі двох ночей в Царгороді, не платили ми за нічліг.

Ми вернули 31./7. Пластуни пращалися з морем зі жалем, нарікали що все було добре — тільки за коротко й порішили на наступні вакації таборувати над адрійським морем. Др. В. Бірчак

З Перемиського Пласт-Коша. 12. VI. 1930. влаштував Гурток Ст. Пластунів »Вовків»святочне приняття Пластунів(нок) Абсольвентів(ок) в Кошовій Домівці. (Треба знати, що в Перемишлі членам шкільних Курінів не вільно заходити до Кошової Домівки). В святочно прибраній Домівці зібралися представники ОПК і поодиноких Курінів, щоби гідно привитати нових членів. Точно в год. 18-тій привітав усіх зібраних Окружний Командант, який вказав на значіння У.П.У. в суспільпому житті і на потребу продовжування діяльности тих що переходять з Уладу Юнацтва в У.У.С.П. Від Стар. Пластунок привітала ст. пл. Ц. Паліїв і вкінці в імени Гуртка ст. Пластунів привітав ст. пл Т. Босий, який в короткім рефераті зясував історію, ціль та ідеольогію У.У.С.П. Взаїмною гутіркою закінчено першу часть Святочного Приняття в Кош. Домівці.

Відтак о год. 21. відбулися Святочні вечорниці в салях т-ва Укр. Бесіда видані виключно в честь Пластинів(нок) Абсольвентів(ток).

Дня 14. VI. відбулося заприсяження першого гуртка »Лисів« Підготовчого Селопласт Куріня У. У. С. П. в селі Бушковичах, одинокого того рода Куріня в У. У С. П. Сам акт заприсяження відбувся дуже врочисто на горі княжого замку Володара в Перемишлі в присутности представників Курінів і гостей. Перед трома хрестами стануло в повних одностроях сім членів. Після здачі звіту звязковим, промовив до них Окружний Командант, який провірив їхню готовість зложення присяги.

Присягу перевів звязковий ст. пл. Т. Босий. По присязі промовив він до них, вказуючи на важність цієї хвилі й на те, що вони стають від цієї хвилі першими піонірами ідеї українського Скавтінгу на селі, що понесуть нову Ідею на наші бідні села, щоби при помочи її відродити і зачати нове велике життя на нашім селі. Відтак Окружний Командант припняв кожному відзнаку і подав ліву руку, а на знак зложення присяги кожний доторкнувся пласт. прапора. По тім привіталися усі присутні з новими членами У.П.У.

Докінченням Свята присяги було зложення вінка на могилах героїв пропамятних днів в Пикуличах кілька, кільометрів від місця присяги.

15. VI. Брав Перем. Кіш участь в почесній стійці на могилах героїв визвольної боротьби в Пикуличах. — Борвій

Свято прапору. »Семий« святить прапор! Від год. осьмої семого червня рух панує на подвірі св. Юра. Всюди сині хустини. Виходять на дворець, припроваджують гостей, показують їм Львів.

Добігає дванацята. Скінчилась біганина. Шістьдесять шість хлопців в одностроях як один стануло до останного наказу. Паде короткий-голосний приказ і трійка за трійкою повагом та повільно входять до святоюрського Собору. Куми держать стяг. Міниться тризуб з лілійкою, золотом сяють козацькі емблєми. О. мітрат Войнаровський приводить до присяги хорунжого і Курінь.

Скінчилося.

Перед Верх. Пласт. Командою і новопосвяченим прапором дефілює Округ Львів-Город. Тихо, в повітрі лунають прикази і рівномірний стукіт ніг Куріня. Радісно бється серце »сімки«: Наш прапор. Довершена одна із мрій!..

Кілька днів пізніше відбулася Курінна Рада. Курінний заприсягнув нових пластунів на рідний прапор. Передав Куріневі і в коротких словах порівнав гимн і прапор зі собою, получив їх в одну нерозривну цілість:

»Велике свято у тих, хто святить новий стяг. Це доказ — що наша Ідея не загине ніколи між нами. Стяг пригадуватиме її і слова Великої Матері:

»Візьміть цей стяг. Несіть його високо, як найвивше. Де він — там я з Вами. Працюйте. Куйте свої зелізні характери. Здобувайте знання, щоб і Ми могли сказати своє слово у великій сімії народів.«

Хрестини мотор. човна Чорноморців. В неділю 29. червня ц. р. в 16 год. хрестили »Чорноморці« свойого першого моторового човна. Моторовий човен Чор-

номорців є першим моторовим човном УПУладу. Він є зовнішним знаком того, що водний пласт вже вийшов з пеленок та прямує певною ходою до своєї ясно витиченої мети. Він є символом всестороннього розвою УПУладу та його живучости. Побудований власними руками завдяки матеріяльній підмозі українського громадянства, свідчить про симпатію, якою тішиться УПУлад серед тогож громадянства.

Торжество хрестин відбувалося на ставі »Світезь« у Львові. На майдані перед ставом машт, довкруги шашту пластові частини львівського Коша, попереду Чорноморці. Поліція не дозволяє вивісити національного прапора і свято через це припізнюється. На майдані сумує машт без прапора...

Знак сурмою і свято починається. Акту хрестин довершує духовник УПУладу о. пралат Л. Куницький. Біля човна хресні батьки: Верховна Пластова Команда, Союз Українок, Молода Громада, Червона Калина і представники нашого громадянства. Між гостями бачимо поредових мужів нашого громадянства, представників наших культурних, освітних і економічних установ.

Після хрестин говорить, як завсіди, прегарно о. пралат Куницький, а опісля Пан Верховний Отаман передає човен Чорноморцям та давнім звичаєм поливає човен замість вином водою з Дністра, що її принесли на самі хрестини водні гуртки львівських пластових частин. Наступає вбивання цвяшків і перша їзда моторового човна по ставі. Цим закінчується офіціяльна частина свята а починається спортова — пливацькі змагання, які притягли доволі велике число змагунів-пластунів.

Пізно вечером кінчиться свято хрестин моторового човна, гості розходяться, лишаються ще Чорноморці сами... *Б. Л.*

Надвірна: Видно, що наша реміснича молодь починає вже на добре розуміти потребу пластової орґанізації, коли так пильно горнеться до праці стаючи в її ряди. Хочу познакомити Шановних Читачів з обставинами, в яких розвивається наше дитя-Курінь. Початок нашого Куріня сягає від червня 1929 р., коли то в Надвірній побував короткий час пластун Д. Попадинець котрий зумів зібрати кількох ідейних хлопців, та утворити два Гуртки. Та внедовзі довелось йому покинути Надвірну і здавалось, що все пропало!

Та тут виступає повний запалу Ю. Думець, та зі зрозумінням пластової ідеї кидається до розпочатого діла. Та соломяний огонь скоро палахкотить. Так було і в нас!

Деякі будучи під впливом несвідомого громадянства, котре байдуже — навіть ворожо ставилося до пл. орґанізації, почали виявляти свою нездатність — до життя. Та завдяки муравлиної праці згаданого провідника — діло пішло вперід. Та деяким се не подобалось, ми почали мати на прогулках і сходинах ангелів хоронителів — і одного гарного дня — нас звільнено від праці! — Чому, то їх спитайте!

Аж з початком біжучого року відновлено розпочату працю. Наш орґанізатор не вдоволився Гурtками, а мріяв про самостійний Курінь, тому пильно приготовляв ґрунт під нову будову. За його старанням засновано філ. Тов. ох. діт. Ми заопікувались цим відділом. У міжчасі на наше побажання вислала О. П. К. відпоручника, який перевів І. пл. іспит. Опікуном упрохано собі Вп. Др В. Банаха, який радо приняв на себе сей важкий обовязок а звязковим назначила В. П. К таки Ю. Думця, як головного орґанізатора.

Щоб познайомити ширше громадянство, що в нас істнує Пласт, підготовив звязковий Свято Весни, на якому своєю промовою зєднав богато прихильників Пласту. На святі була присутна п. звязкова О. П К. Г. Аксентій, яка перевела присягу членам нового Куріня.

Праця йде скоро вперід! — Досі числить Курінь шість Гуртків з того оден жіночий. Всі з усміхом на лиці працюють, не зважаючи на перешкоди Мушу зазначити, що старанням п. Опікуна і звязкового громада в Зеленій подарувала 1 морґ поля і я не сумніваюся, що в найблищому році в тій части Карпат стане табор і замає жовто-блакитний прапор та понесеться широким відгомоном могутній голос з юнацьких сердець. *Член Куріня.*

Подяка.

Отсим почуваюся до милого обовязку подякувати Комендантам і Учасникам українських пластових таборів а саме: Табору підкарпатських пластунів у Варні, Табору пластунок у Монастирі, Табору »ОЗО« на »Писаному Камені« та Мандрівного Табору »ЛЧ« по Волині й Поліссі за прислані мені привіти з підписами всіх учасників(ць) згаданих таборів.

Окремо дякую щиро за сердечну гостину Таборам пластунок і пластунів на Соколі, Таборам Новиків у Гориглядах і в Підлютому та вкінці булаві Табору пластунок у Монастирі. Дні, проведені в отсих таборах згадую, саме завдяки тій сердечности, дуже мило й згадуватиму ще довго. Скоб!

Левицький Северин, В. О.

Тим, що відійшли...

Невмолима смерть забрала одного з тих найменших, що давали великі надії на будуче. Дня 30. VI. 1930 помер в трагічнім випадку Богданко Пазуняк новик VI. гурт. »Вовк« на Левандівці І. Звязку У. Н., уч. III. кл. »Рідної Школи« на Левандівці. Хоч не нажився хлопчина, всего 9 літ, одначе вже зіставив по собі память доброго сина, брата, ученика та товариша Новикам.

Похорони відбулися 2. VII. 1930; участь взяли Новики та Новички Левандівки, 52 і 55 пл. Куріні, віддавши отсим послідну прислугу найменшому братчикові.

*

В дні 22. VII. 1930 р. скосив жорстокий Косар молоде життя Богдана Котовича (ур. 25. XII. 1913) пл. уч. 7. П. К. Покійник був хоровитий від малечку і не міг брати живої участи в пл. житті. Тяжко було його оцінити, але серед товаришів у Курінні полишив незатертий спомин як працьовитий, карний і ідейний пластун. До Пласту вступив у лютні 1928 р. Присягав у листопаді 1929 р. Останню прислугу віддали пластуни вакаційного Куріня Львова і члени В. П. К. Земля Тобі пером Брате!

*

Дня 22. липня 1930 р. помер трагічною смертю в филях ріки Дністра дорогий і любий нам брат пластун учасник 7. П. К. Олег Венґльовський. Малий ледви 12 літний юнак а вже рвався до самостійного життя, повний геройських поривів, любив змагатися з сильними... бо думав що й він сильний... та филі оказались сильнішими й понесли малого борця з собою... За слабі ще в нього були сили до борби. Похорони відбулися в Гориглядах 24. липня при співучасти мужеського Водного Табору Чорноморців на місцеве кладовище. На похорони приїхали члени ВПК. зі Львова з Верховним Отаманом. Тіло поховано в пл. одностроюа очі вкрито китайкою. Місцева людність відвела померщого разом з братами пластунами на місце спочинку. Панахиду відспівав пл. хор.

Спи спокійно молодий друже! Нехай присняться Тобі дні Весни й Воскресення Волі! Память про Тебе не загине в нас а Твою малу могилу вкриємо червоними квітами й калиною котру ти так дуже любив!

*

Доля хотіла, що трагічною смертю відійшов від нас і Гриць Пісецький, ст. пл. III. К. УУСП. В. Й. П.

Спіть Товариші любі хай пером земля українська Вам видається!

Подяка.

Пластунам і пластункам Львівського Вакаційного Куріня, котрі віддали останню прислугу мойому братові бл. п. Богданові, складаю цією дорогою щиру подяку.

Зокрема дякую ст. пл-ці Марійці Ковалюківній і ш. сен. Наталі Павлюхівній за безінтересовну поміч і посвяту. Скоб! *Зенон Котович*, ОЗО.

З пластової бібліотеки ВПК.

По викиненні Пласту з давньої домівки тулилася бібліотека по приватних мешканнях, а пластове брацтво не мало змоги визичених книжок звернути. Приступаємо до упорядкування бібліотеки. — Пластуни і пластунки звернуть негайно визичені книжки. — Звороти приймає бібліотекарка в пл. домівці **при вул. Шашкевича ч. 5. кожної середи від г. 6—7 і неділі від 10—11.**

Парльофон.

(Уложив: Данько Фіґоль).

Присвята Пластункам 2 к. ім. М. Борецької.

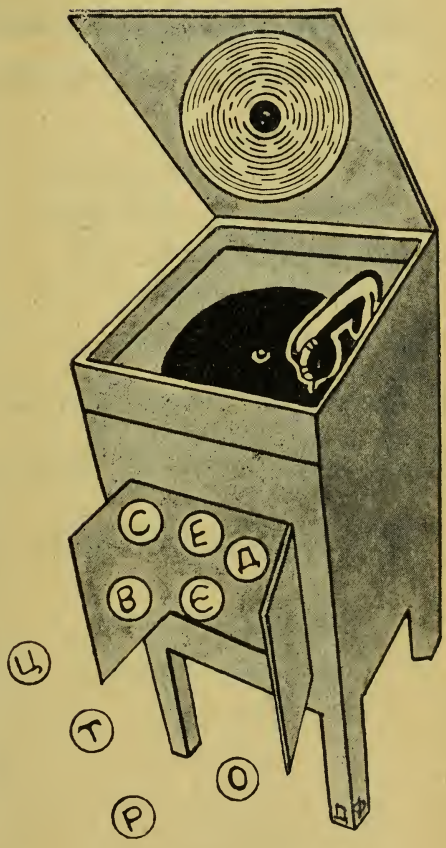

Яку пісоньку грає цей парльофон? (Крім тексту подати ключ розвязки).

Розвязки з попередних чисел.

З ч. 4. **Лябіринт.** Вхід другий (від середини картки) вихід перший. По дорозі відчитуємо букви і два рисунки (корона, сокіл). В цей спосіб повстане реченнє: »Коби скоро на Сокіл.

Транспарент. Значіння слів: 1. Андора. 2. вапняк 3. верета, 4. ракета, 5. Церера, 6. байкар, 7. зараза,, 8. лігері, 9. діядем, 10 невіра, 11, Дарвін, 12. Андрій. 13. істина, 14. нагода, 15. Панама, 16, Тичина, 17. Цецора, 18. образа, 19. кебета, 20. Едмунд, 21. радник, 22. Наймит, 23. мандат, 24. Антось, 25. Мадрит, 26. индича, 27. апатія 28. Артист, 29. загата, 30. Лакота, 31. табака, 32. наклад, 33. досада, 34. скипка, 35. птичка, 36. почтар. — Напис: »Кацапи закала народу«.

З ч. 5—5. **Hotel Chabed'Or.** »Спішіть всі до таборів«. Відчитуємо букви з напису після скількости вікон на поодиноких поверхах з гори на долину.

Влучні розвязки прислали: Ст. пл. Микола Грушкевич і Володимир Горожан (Сокаль).

Нагороди вильосовано: Книжку Бачинського: »Як збирати колекції мотилів« — для Грушкевича і Др. А. Річинського: »До щастя, слави і свободи« — для Горожана.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ: БОРВІЙ — Перемиш.: Допис використовуємо. Пишіть дальше, але не вживайте титулів, яких У. П. У. не предбачує у своїй орг. як н. пр. »Окружний Отаман«.

БИСТРИЙ ЖУРАВЕЛЬ — Бучач: Піде в слідуючому числі. Пишіть дальше.

ФІҐА ГАЛ. — Тернопіль: Чому не присилаєте загадок? Тов. Данько буде гніватись.

МЕДВЕДИК Надвірна: Провірте ще.

ВСІ ДОПИСУВАЧІ „М. Ж.«: Де-ж ті дописи, які Ви зобовязались надсилати?!

Замовляйте в Адміністрації „М. Ж.“ календарик „СКОБ“, що на днях появиться з друку!

ВЖЕ Є

свого власного виробу

ПАХУЧЕ МИЛО

марки **„ЦЕНТРОСОЮЗ“**

до прання і миття

жадайте в кождій кооперативі мила виробу української кооперативної фабрики „Центросоюза“.

Вписуйтеся
в члени кооперативи

„ПЛАСТ“

Львів, Шашкевича ч. 5.

вписове зл. 0·40. уділ зл. 2·—

„ГОВЕРЛЯ“

ЛЬВІВ, Руська ч. 16.
Телєфон 75-92.

укр. кімната до снідань, торговля ласощами і реставрація

поручає:

снідання, обіди й вечері добрі, здорові й дешеві

Пластунки й Пластуни!

Вашим обовязком попирати рідний промисл!

Тому

купуючи цукорки, жадайте виключно виробів

„ФОРТУНИ НОВОЇ“

Купуйте

ЛЯМПКИ
і батерії

лише марки

ДАЙМОН

які оказалися досі одинокими безконкуренційними

Представництво у Львові:

В. ПАНЬКІВ,
МІЦКЕВИЧА ч. 22.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ.

MOLODE ŽYTTJA — YOUNG LIFE

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SKOUT MOVEMENT

Ч. 1 (77) **ПРАГА, ЧЕРВЕНЬ 1931** **РІК XI.**

Видає: Реферат преси при Команді Союзу Українських Пластунів Еміґрантів.

Відвічає: М. Готлібівна, громадянка ЧСР.

Редаґує: М. Бажанський.

М. Вірлиний.

КАЗКА СКОБІВ.

Вони рвались до лету...
Вогнем горіла їх скрань!
До Сонця, до Волі Народа
До нестримних змагань.

Та ворог побачив
Лет вірлиних крил!
Кинув засуд нежданий:
«Немає бути юнацьких сил»!!!

Тіштесь...
Радійте...
Скобів
немає!
Лишився спомин про них,
Що казкою взиває
Свіжих кадрів — — —
юних... золотих!

Червень 1931.

— Треба навчитися добре цілити списою, щоб, коли прийдеться зі зміем зустрітися — не схибити.

Др. О. Тисовський.

Михайло Вірлиний.

СТАРИМ ШЛЯХОМ – НОВИМИ СИЛАМИ.

«Молоде Життя» видавав Український Пластовий Улад у Львові від 1921 р. і воно появлялося кожного місяця аж до вересня 1930 р.; та польська влада, закриваючи У. П. У., не минула його орґан «М. Ж.»... «Молоде Життя» переходить на еміґрацію...

Не треба накреслювати напрямні; ми-ж продовжуємо традицію, яку злоба ворогів хотіла нам знищити... Та всетаки не буде зайвим хоч в коротких словах розказати про той буйний вир пластового життя і передати читачам ту гарну картину, якій У. П. У. чудовими красками надавав ґрандійозности, привабливости, казковости.

— Щоби змінити знищену душу молоді, відродити із занепаду ідеал лицарскости та вщіпити його в наш орґанізм, взялися в 1911 р. педаґоґи працювати в тім напрямку — новими засобами, новими методами та ідеями. — Це були др. Ол. Тисовський, проф. Ів. Чмола, проф. Петро Франко та інші. — Вони створили орґанізацію на взір анґлійського Скаутінґу, яка приймяла назву «Пластунів» від імені козацької частини.

Їх глибока віра, що Пласт внесе нові думки і стане чинником у вихованні здорової ґенерації — справдились. — І не зважаючи, що це час морального занепаду не лише нашої молоді, але і молоді инших народів, пластова ідея промостила собі шлях, відродила лицарський закон з його шляхотним характером і захопила широкі круги молоді.

Чим руководилась молодь вступаючи в наші ряди?

Вона побачила, що ми вернулися до того, що зрадили наші предки — полюбили природу, очистили себе із людської рафінованої цивілізації, віднайшли правдиві джерела любови і щастя, приблизилися до землі, лісів, — та що наші душевні струни настроєні під акомпаніямент таємних сил, що володіють просторами.

Вона побачила, що Пласт це не товариства, не сам спорт, не політичні уґрупування — це Улад вищий понад все, це ідея, яка кермує людськими внутрішніми силами і змагає довести до індивідуальної досконалости.

Вона ще побачила, що в Пласті можуть знайти місце всі ті, які будуть в силі запанувати над собою, над своїми пристрастями і пожаданнями та безоглядно повинуватися пласт. лицарському законові — не зважаючи на їх суспільні становища чи стан освіти.

Оце було те, за чим молодь віками сама шукала.

А коли наші ряди стали могутніми, ми зголосились розорювати широкі облоги... І з часом нарід побачив, як ми вчились громадянської праці, його честот, моралі та етики і це все сторицею віддавали йому самому по читальнях, діточих садках,

бібліотеках, на здвигах, бандеріях, мандрівках, на могилах героїв і т. д.

Не диво, що ми заняли не лише перше місце між молодою ґенерацією у нашого громадянства, але і на першім місці занотовані наші ймена в індексах ворогів.

Нас перших бачила поліція...

Нас перших відсилали до Бриґідок...

Нас перших судили...

Це тому, що нас в нашій мандрівці вів стимул пластового приказу і єднав однострій.

В наших рядах панувала мораль порядку.

Ми полюбили рідні лани, луги, річки, набирали силу і дужий розмах, міряючи в своїх мандрівках гори та скелі кремінні.

А може ще й тому, що ми під впливом запалу лицарів з над Золотої Липи, Маківки, Лисоні, Крут та Базару инакше від инших дивилися в наше майбуття.

І так не звертаючи на всякі неприхильні нам закони, ворожі розпорядки наша мандрівка все поступала вперід...

Історія вписувала нам, скромними ініціялами 19-тий рік існування, коли на наш Улад посипались наклепи польського громадянства і його брукової преси. За цим прийшло насильство...

МАНЕ... ТЕКЕЛЬ... ФАРЕС...

Не стало огнива, яке єднало Пластунів в один безперервний ланцюг. Ми покинули Батьківщину і за собою принесли пластову ідею а в важний мент перебіраємо видавання «Молодого Життя».

Надіймося, що «Молоде Життя» знов стане звеном, яке буде удержувати всіх нас в тій єдности й любови, в якій ми виросли.

«М. Ж.» буде виложником думок для тих, в кого інтерес пл. ідеї пересякнений рідним патріотизмом.

Виразно підчеркуємо, що ніякій стихії чужій для нас і для нашого народу не уляжем, не дамо збити себе з нашого шляху. Тому надаремні заходи тих, які хотілиби обіцянками заманити нас у свій табор. А для тих хто стремів би скинути нас в низ кинути між нас кість незгоди, чи охопити нас зневірою в наші сили, для них є готова відповідь — «даремні труди»!

Ми залишимось Пластунами, наші серця не перестануть битися одним ритмом в один такт пласт. гимну та присяги.

Наш шлях достовірний свідок нашої незломности є наглядним доказом для сучасних і тих, що за нами прийдуть.

Стоючи на порозі нової фази в розвитку У. П. У., слід нам поважно призадуматись над теперішньою долею еміґраційного пласт. життя і цей сумний стан його, почуття обовязку, кожному з нас каже усвідомити собі своє відповідальне становище, на якім маємо твердо та непохитно стояти на сторожі пл. закону.

Дороговказом нашим є: честь і могучість народа.

Девізом:... Бог... Україна... Пласт...

Ці три знаки вяжуть нас в одну нерозривну цілість мов гармонійний акорд.

В цім гаслі міститься вся суть нашого стремління.

Це наше основне «вірую», закріплене досвідом на протязі двох десятків літ.

Гуртуймось!

Хай наш поклик —

«Нас невелика горстка а мусимо своїми молодими руками зрушити з мертвої точки, очистити вже рік занедбаний наш шлях, хоч тернистий, затяжний і довгий та за те гарний, молодий». —

кине нас до змагань.

Цей шлях вимагає від нас всіх посвяти. Молодої сили.

Засукаймо рукави до чорної праці!

І доти нам не спочати, доки не дійдемо до означеної *цілі*.

Прага, червень 1930 р.

«Скоб».

Хто готов за край, за волю
Скласти голову свою,
Той бував і є і буде
Переможцем у бою.

(Олесь).

Михайло Бажанський.

У 20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ У. П. У.*)

12 квітня минуло 20 літ від часу, як на вулицях города-Льва, столиці Галицької України, зродилися передові когорти українських пластунів. — Не минуло багато часу, як ці когорти розлилися по цілій країні і стало їх багато... багато...

Їх бачив кожний від старого дідуся до найменшої дитини як міряли своїми молодими стопами шлях, який їм вказано і який вів до цілі їхньої мандрівки.

Та не час і місце розводитись над їхньою працею та здобутками... Найкраще знають це вони — новітні лицарі, — ті, що були в їх рядах і наші сусіди, які совісно приглядались і чекали лише нагоди... видати такий ганебний указ, яким би дальшу діяльність У. П. У. припинити. Цей нечуваний в історії всесвітнього скаутінґу факт, застає їх в кульмінаційній точці розвою.

Вони не дійшли до двох десятків...

Це свято гідно відсвятковуємо ми.

У всесвітній історії 20-ліття це не є довгий час, це маленький епізод про який історія задоволяється згадкою. Та в нашій дійсності це великий і протяжкий момент, пройденої дороги У. П. У.

Цей пройдений шлях показує сьогодні нам, тут зібраній горстці «Бурлаків», викинених насильством поза межі Рідної Землі,

*) Реферат виголошений на ватрі присвяченій 20 літтю У. П. У., яка відбулася в Ржевницях біля Праги з 11 на 12 квітня в 12 год. ночі. Опис ватри друкуємо на иншім місці. *Ред.*

дужчим від нас ворогом — два дуже характерні моменти в історії нашого пластового Уладу:

перший — заснування його,

другий — припечатаний датою 26 вересня 1930 р. — закриття його.

Ці два моменти своєю силою, непереможним законом зібрали нас тут сьогодні.

Ці два моменти примушують нас відітхнути одну хвилину, щоб ми вспіли заглянути щирим оком у минуле , минуле безупинної праці і змалювати скромними барвами той безмежний, безперестанній шлях змагань, перешкод а також радости і надії, які захоплювали тих що стояли в наших карних рядах Уладу.

І на той близький і далекий шлях нашого життя, що мов в казці стелиться перед нашими очами, шлях тернистий та довгий але ведучий до ідеальних вершин краси й добра українського народу й цілого людства.

І на цих живих і мертвих, а які поклали сильні підвалини під будову Уладу Українських Пластунів.

Основника Др. Ол. Тисовського, помершого ред. «Молодого Життя» проф. Стеф. Тисовського, проф. Петра Франка, команданта Дм. Вітовського, довголітнього команданта пл. таборів на Соколі проф. Чмоли, основника на Закарпатській Україні, проф. Остапа Вахнянина, проф. Леоніда Бачинського та теперішнього Верховного Отамана проф. Северина Левицького.

Вам, дорогі творці Пласту і провідники його, слава.

Ви сповнили совісно покладений життям на Вас обовязок, йдучи рівним раз витиченим шляхом не зважаючи на всі труди й перешкоди, що перехрещували Вашу путь.

Ви нераз відривались від своїх занять, кидали все і спішили мов на поклик дзвона, який лунав сильно і чарівно.

Ви не зважали ні на що, своїми очима повними як насолоди так огню бачили тільки одне: далеку, безкраю синю далечінь і прямували туди. ...а там прояснювалося рожево огненне сонце *ідеї*.

Ви були вірні пл. присязі, промірюючи тернистий шлях України, творили нові, непоборимі кадри, лицарів стягу орла *Скоба*.

Наслідки Вашої невтомної праці увінчалися успіхами. За Вами стояла вже 8000-тисячна армія вивінувана лицарськими прикметами, озброєна відвагою шляхотного духа, яка на кив руки Верховного Отамана готова була стати до рішаючих змагань — з дикунством, з драконами і звірюками.

За Ваші, так цінні труди і пильні старання у Вашу честь далеко від близьких і Вас самих запалили «Бурлаки» ватру, яка хай горить і прославляє Ваше Діло.

Не вибрали ми на цей світлий празник, велико-панські салі, кулюари отелів чи ресторанів, а так скромно, на лоні природи, так, як Ви цього хотіли — відсвятковуємо.

Тільки жаль, що в цей день не запалять такої ватри в обездоленім Краю Рідним.

Тому ти наша ватро гори високо... високо, щоб бачили твої огненні язики полуміни ті, які не сміють собі запалити такої, і ті, що заздрять нам нашого щастя; щоб бачили наш огонь, який

горить в далекій чеській землі і який має освітити 20-ліття У П. У. — прийдешнім.

— Хай твоя полумінь бухає в наших серцях.

— Хай твій огонь буде нашим і спільно з надходячим Днем Воскресення накарбує *історію нового.*

Його теж замучила несвідома товпа за правду.

На Його ідею теж видавали ганебні закони.

Його думки теж були на індексах.

Та тирани вмерли, старі спорохнявілі престоли розпалися, драконські закони вписали до архівів історії а великі змістом, чисті характером думки побідили.

В цей його день у всіх Українців, мимоволі линуть думки на наші розтерзані землі.

— де стільки згинуло в сибірських снігах, в таборах Домбя, Берестя, Тухолі, у чека, під большевицькою «стенкою» і в ромунських сіґуранцах.

А як задзвонять великодні дзвони і під акомпаніямент пісні

«Христос воскресе із мертвих» —

огортає всіх нас невимовна радість, оспалий рабський дух інертности уступає місце свіжому завзяттю, яке сталить і направляє до нових поривів до нових змагань до остаточної і неминучої перемоги нашої ідеї.

О Ти Божественний. Навчи нас так гаряче любити пластову ідею, як Ти свою любив.

Навчи і нас так за неї страждати як Ти страждав.

І при сьогодняшній ватрі, в так скромний ювілей 20-ліття У. П. У. благослови нас на велике діло, яке нас чекає.

Дай нам залізної сили, витревалості, запалу і успіху у всіх наших починах і змаганні, щоб ми дійшли до обіцяного раю де під синьо-жовтим прапором, від Кубані по Сян — річку мрійно усміхається наша *батьківщина.*

«Скоб».

Т. Г-вич.
Данціґ.

ПЛАСТ А КОРПОРАЦІЯ.

Ця стаття писана у вересні 1930. р. і була призначена для «Пластового Шляху». З огляду на це, що з розвязанням У. П. У. «Пл. Шлях» перестав виходити, а торкнені тут питання не стратили актуальности, дозволю собі подати її в цілости без змін. — *Автор.*

На цю тему мав я нагоду говорити з одним німецьким пластуном. Цей сказав мені, що у німців, коли юнак вийде зі школи, а попаде до студенської корпорації, він для пласту страчений, хочби передтим був незнати яким ревним пластуном.

Це питання набірає у нас чимраз більшої актуальности саме тепер в періоді творення укр. студенських корпорацій. Нам пластунам треба остаточно це питання передискутувати і зайняти до цієї справи ясне становище.

Раніш ніж висловлю мій погляд; як Пласт має ставитись до студенських корпорацій, хочу сказати дещо про методи, якими виховує корпорація своїх членів.

Отже, що таке корпорація?

Корпорація це гурт студентів 20—30-люда обєднаний спільним кличем та взаїмним братерством. Життя на зовні нормується після загального статута, а в нутрі обняте воно осібним подрібним правильником. Кличі корпорацій переважно такі: «Україна, Честь, Братерство»; «Батьківщина, Честь Обовязок», «Honos vita cariог» і ин. Кличі давних німецьких буршів як: «Wein, Weib und Gesang» між нашими корпораціями на щастя не приймаються. Студенські корпорації це орґанізації, що стоять на строго національних пріпціпах.

Дальшим завданням корпорацій є виробити у своїх членів почуття особистої та національної чести, а через те стремиться виробити серед української суспільности тип джентельмена.

Третім завданням корпорацій це товариське співжиття, що виробляється при помочі спільних комерсів, прогульок і пр.

Я далекий від того, щоб поборювати корпорації, як новий тип студенських орґанізацій на українському ґрунті. Навпаки я пересвідчений, що оскільки вони будуть вміло поведені то вони можуть багато користи принести та повести укр. студенство на правильні орґанізаційні шляхи. Хочу одначе звернути увагу на один момент, іменно чи можлива та чи пожадана є участь пластунів у корпораціях?

Це питання насувалось мені за весь час моєї приналежности до корпорації і до Пласту рівночасно. Сьогодня я хочу поділитись моїми думками і спостереженнями на цім полі з ширшим пластовим загалом.

В засаді Пласт і корпорації стремлять до цеї самої цілі: Виробити Батьківщині тип життєздатного громадянина. Різниця одначе та, що Пласт розпочинає вишкіл в шкільній лавці і цей що остає в Пласті після іспиту зрілости це можна сказати громадсько підготована одиниця. Тим саме Пластун ріжниться від своїх співтоваришів на початку студій. Не дивниця, що такий Пластун увійшовши до корпорації сейчас вибивається і в короткім часі займає там відповідальні становища. Для корпорації це безперечно корисно, однак для Пласту така одиниця на якийсь час, як незовсім стрічена.

Пластун увійшовши до корпорації мусить підпорядкуватись всім постановам, що там існують як рівнож і кодексови чести. Покищо це справа не мала у нас засадничого значіння, одначе сьогодня вже твориться пл. кодекс чести і тим самим пластуни-корпоранти увійдуть в суперечности, колиб в якій корпорації кодекс чести не годився з пластовим.

Дальшою справою є справа частих міжкорпораційних конфліктів на форумі студенського жуття. Абстрагуючи від добрих чи злих сторін та підкладу, на якім ці непорозуміння повстають мушу ствердити, що їх уникнути неможливо. Це вже є характеристичне для студенського життя. Скрізь де пливе молода кров, де є повний запас енергії там мусить бути і боротьба, що дає життєву школу та гарт. Однакож як недопустимі є непорозуміння між членами одної і тої самої корпорації так і недопустимі є спори між поодинокими пластунами. Однак їх не буде можна уникнути оскільки пластуни будуть розпорошені по ріжних корпораціях.

Третім чи не найважнійшим моментом в житті корпорації і пл. куріня є те, що як у членів корпорації так і у пластунів вповується почуття, що як одну так і другу орґанізацію ставити на першім місці в студенськім житті перед всіма иншими орґанізаціями, як професійними, спортовими і пр. Якжеж це погодити? Корпорант в одній особі. Пласт і корпорація йдуть часто шляхами, що себе перехрещують або навіть зі собою колідують. Словом, що пластун, який належить до корпорації не може бути вповні пластуном, він мусить часто рішати між пластом і корпорацією, що веде тільки до занедбання його пластових обовязків.

Який, отже, вихід з цієї ситуації?

Чим має руководитися пластова молодь, що опускає шкільну лаву а вступає в студенські ряди?

На ці питання постараюся дати вичерпуючу відповідь.

Ще до недавна поняття «пластун» обмежувалось до поняття юнака 12—18 літ, отже не торкало воно зовсім студенської молоді.

У инших народів остало воно таким до сьогодня і тільки є там одиниці, що по укінченні школи всецілo віддаються пластові. У нас одначе життя подиктувало що иншого. Через недостачу студенських корпорацій, що являються орґанічною частиною студенського життя потворились на корпораційний лад пластові курені як: «Лісові Чорти», «Орден Залізної Остроги» та ин.

Я особисто маю нагоду приглянутись німецькому орґанізаційному життю. Німецькі корпорації є сильно зрізничковані так під оглядом ідеольоґічним, як і орґанізаційним. Корпорації того самого типу в ріжних високошкільних осередках творять т. зв. картелі себ-то союзи. Таких союзів є кілька і вони є, мотором студенського життя.

У нас помічаємо де-які спроби творення того роду корпораційних союзів, напр., КК. «Чорноморе» є обєднані в один союз під проводом Виборної Верховної Корпорації. Нам пластунам треба до цієї справи заняти ясно определене становище. Життя подиктувало нам корпораційний устрій в куріннях старших пластунів, що обєднують у 90% студентів, отже куріні старших пластунів являються сьогодня нічим иншим, як тільки своєрідним типом студенських корпорацій, опертих на окремих статутах і законах. Старший пластун оскільки хоче всеціло віддатися праці у пластовому курені не може роздвоюватися на пластуна і корпоранта. На мою думку життя розвяже цю проблему так, що пластуни залишуться в пласті, а для непластунів лишуться студенські корпорації.

Тут хочу звернути ще увагу на одну сторінку життя пластових курінів. Оскільки ми малиб стати на такім становищі, що пластунам не вільно належати до студенських корпорацій то мусимо рівнож поширити діяльність курінів старщих пластунів у тім напрямі, щоб старші пластуни були все через свої куріні в курсі студенського життя та були змушені брати в ньому активну участь, як напр., на професійному форумі. На мою думку дотепер замало зверталося в пластових куріннях на це уваги.

На кінець ще де кілька слів. Фактом є і це, признають навіть «вороги» пласту, що у пласті згуртовані найкращі одиниці української молоді. Ми стрічаємося з закидом, що ми замкнувшись у мурах пласту, лишаємо позаду цей менш активний елемент, що потрібує проводу. Люде з ініціятивою, мовляв, замкнулись у пласті і решту молоді лишають на поталу долі. Це безперечно закид поважний, одначе він не є аж так великий, щоб ми мали задля нього вносити розгардіяш замішення у пластове життя. Ще поза пластом найдуться одиниці, що поведуть студенські корпорації на правильні шляхи і тоді ми будемо з ними йти до осягнення спільної мети.

РЕМІСНИЦТВО Й ПЛАСТ.

(Серед членів литовської орґанізації «Залізного Вовка» існує богатовимовний клич: «Вильно не наше» — «Здобудеш його»).

Кожда нація мусить станути на тому становищі свойого розвою, щоби всі ділянки життя відмежити від впливів чужих, головно ворожих сил, та взяти керму всего життя у свої руки.

Отже по програній в 1920 р. належить нам в чин і діло перевести клич: «*Київ і Львів ще не наші*» — «*Здобудете їх*». В міста мусимо всилити всесильний, на все відпорний український дух, тим самим надати український характер краєві та збільшити наш стан посідання. Зробити це може лише великий рух молоді — Пласт. Тому клич опанування наших міст являється життевою потребою нового покоління, цілої Нації. Від нього залежав наш визвольний рух десять років тому, від нього залежатиме і в майбутньому. Від цього, як ми розвяжемо це питання залежатиме наш дальший державницький розвій.

Засаду, що міста надають вигляд краєві ніхто не заперечить. Тому теж цього доказувати не треба. Рівнож кождий з нас розуміє що той панує на Україні, хто перед веде в українських містах. Тож, зовсім не дивно, що Західні Землі належать до

Польщі (міста заселені польським й жидопольським елементом) а проча частина України надальше остає в московському ярмі (міста — це твердині московських і жидомосковських впливів). І як довго ми не освідомимо собі цего, що не лише «хлоп і поп» творять націю, що треба опанувати міста, промисл і торговлю, так довго ми не скористаємо як слід з досвіду наших визвольних змагань.

Чи одною з причин, що ми ще досі не здобули своєї держави а зажди ще тиняємося під чужими тинами, не є це, що в час Великої Української Революції наші міста в дійсності не були нашими.

Перемінити їх характер мусимо ми, ми молоді, для яких у світі немає нічого неможливого. Лише віру маймо у свої зусилля, а мрії наші стануться дійсністю. Та не слів нам треба, але діл, чину й ще раз діл. Тому теж всі зорганізовані Пластуни повинні докинути бодай одну цеголку до розбудови українських міст і всі мусимо всіми силами взятися до праці, кождий по своїм силам. Ні хвилини не сміємо спочивати, кожда навіть забава, гутірка повинна бути належно використана.

Яке значіння мають міста — це як слід пізнали ми в час наших визвольних змагань. Бої в кождому місті є відповіддю на це питання. Перемишль упав тому, що був «не наш», Львів теж по трьох тижнях піддався ворогові, а Київ... Кількож то разів «Матір українських городів» зміняла свій флаг?... Від жовтоблакитного через трикольорний московський до червоного більшовицького...

Авсе це через те, що ми як слід не зрозуміли значіння міст, значіння того елементу, що замешкує ці твердині, наразі чужих впливів. Тож нищмо чужі впливи — скаже дехто. Та легко казати, але до діла мало охочих. А діло пекуче й вимагає скорого ділання, ділання послідовного, сумлінного, совісного. —

Опанувати міста можна при помочі опанування ремісничої молоді, гуртуючи її в Пласті.

Згуртувати ремісничу молодь в Пласті це зовсім не легка справа. Не можна преціньї її втягати лише для самого «пластування» й опісля вишколювати її як середньошкільну молодь.

Ремісника треба перш за все зацікавити Пластом, і то так зацікавити, щоби він сам набрав охоти й бажання вписатися в лави Синів Скоба, і щоби звідти ніколи не виписувався. Опісля сталим вихованням творити в ньому характер, характер сталевий, вишколювати волю, виховувати в чисто національному дусі, та національній і особистій гордості.

1) Кожний Пластун мусить бути національно гордий, мати свою людську гідність. Раз на все повинен собі затямити, що проханням ніколи, нічого, нігде й від нікого не дістане а буде мати лише це, що сам собі власними силами здобуде. Це є перша передумова. Сильна віра у свої зусилля.

2) Всюди повинен явно зазначувати свою національну приналежність і гордитися тим, що належить до великого роду українського, що був і буде могучий. Повинен вірити, що лише це є добром для нього, що добром є для Української Нації. Що є злом

для Нації, це є злом для кождого Пластуна. Добро Нації найвисший закон. Це друга передумова.

3) Правдивий Пластун ніколи не піде на жадні примани ворога. Все буде уважати їх видумками, нещирістю. Він вірить і служить Великому Ідеалові, якому на імя Українська Держава. Це найважніша передумова. Віра у власний Ідеал.

Коли юнак відповість тим вимогам, тоді щойно він стає правдивим Пластуном — тілом і душею. Кождий инший, це звичайний манекін, або лялька в пластовому одностроі.

В Пласті потреба лише людей чину, людей повних віри у свої зусилля й зусилля цілої Нації.

Ми всі твердо мусимо вірити, що час, в якому рішиться доля України прийде. Щераз підчеркую прийде. І таких людей, що відважно глядітимуть в життя, що з певною насолодою поборюватимуть всі перепони, що віритимуть в себе й у свої ідеали, таких людей створить Пласт.

І чи такого відродження духа потребує лише українська студіююча молодь? Ні! Цілу Націю належить відродити, належить влити нові живі соки в кров нового покоління, будьто воно студенти, ремісники, чи селяне. Треба вже раз прочистити той солодкавогнилий сопух стерва, що так розпаношився в нашому окруженні. Треба, щоби сильна, чиста струя відживила наші органи. І коли в тій засаді виховаємо нове покоління, то Україна сміло глядітиме в майбутність. В крові кождого Українця відізветься кров лицарів, кров, що не знала компромісів ні угод. Тоді наші міста стануть дійсно нашими і ми будемо господарями на нашій і своїй землі.

Та мрії так довго остануть безплідним маяченням, як довго ми свої слова не перемінимо в діла. Починаймо з малих діл. Вони зродять великі й доведуть нас до Великого Святого Чину.

Старші Пластуни і старші віком Юнаки мусять бути виховані так, як вимагає цього сучасна хвиля, і в той самий спосіб виховати й ремісника й селянина на гідного, вірного сина Українського народу й чесного горожанина Української Держави. Всяке инше виховання не повинно мати в нас місця.

Ані тип опортуніста-угодовця, що зі всіми годиться й жде аж доля сама йому до рук впаде, ані тип вселюдського брата, що дбає про гуманність і загальнолюдські інтернаціональні кличі не відповідатиме правдивому типові українського Пластуна.

Український Пластун дбає виключно про Українську Націю.

І перш за все український Пластун-ремісник повинен усвідомити собі це, що не сміє він ані для своїх власних інтересів, ані для інтересів своєї кляси занедбувати справи Нації та працювати на її некористь. Український ремісник повинен перш за все задержати український характер міст і створити сильний український промисл і торгівлю.

Колиж так не буде, коли лишиться так як є, що ремісник ради задержання клієнтелії «цвенькає» по польськи, або ради мнимого поліпшення стану ремісництва переймається соціялістичними кличами, то в тому случаї ми ніколи в чин і діло не впровадимо клич — «*Київ і Львів ще не наші*» — «*здобудете їх*».

Ґена Приблуда.

СВЯТО ВЕСНИ.

(Спомин-фантазія свята «Вахнянинців», Прага).

I.

Ще не було третьої години, як нас збудив острий звенькіт будильника. Ми схопилися як попарені, одяглися немов вояки на «трівогу» та відітхнули щойно вийшовши на двір. Було ще зовсім темно. Якась ріденька мряка та великі клапті чорних хмар, що якось без цілі блукали по небі, як нам видавалося, робили ніч ще темнішою. Ми перебігли знані переулки і за хвилину опинилися у сосновому лісі на досить таки поганенькій стежці. Тут була така тьма, що і на один крок не було видно. Пустили ми на перед Орлине Око, бо він ще найкраще знав дорогу. Щоби нас провадив. Ми мали вправді електричні ліхтарки — але не хотіли світити. На щастя дощ, що ще вечером крапав, зовсім перестав і булоби зовсім приємно, як-би час-від-часу не цьвякало болото під ногами. За добру хвилину ми вибралися на якусь більшу доріжку та увійшли у рідший, молодий ліс. На сході поволесеньки прояснювалося. Хмари немов утікали перед надходячим днем та утворивши широкий півкруг відступали крок-за-кроком назад. Тепер прийшлось спинатися у гору. Чим далі — то все срімкіше. Вкінці треба було лізти по скалах та камінюках. Нарешті побачили ми вершок: нашу ціль. На фоні неба остро рисувалися мокрі чорні скали. Ще кілька кроків, чи краще сказати скоків, і ми опинилися на місці.

Наш перший погляд — на схід. Наближаючийся день врізувався острим ясно-блакитним клином у темну синяву нічного неба. Хмари немов у переляку втікали все далі на захід, тягнучи за собою довгі смуги. А там — блідий, немов поморщений, місяць біг за гору аж фіолетний серпанок розвівався. Кругом нас долини — ще повні білої мряки, що клубилася та крутилася від найменшого подиху вітру...

Ми старалися розпалити бодай малу ватру та тільки багато диму наробили.

Стали в півкруг — лицем до сходу. «Струнко»!

«Ми Сонця ясного діти,

Вольного Вітру брати»... зазвеніло металем з молодих грудей. А провідник говорив своє «Слово до пластунів»:

II.

«Червоною стрічкою тягнеться через усі вірування та релігії від першого примітивного пра-чоловіка — аж до сьогодня: величний культ Даж-бога життедайного, — Сонця. Від першого, повного німого подиву, погляду прачоловіка аж до сьогоднішних великодних співів, гагілок та ігор, — все покланявся та покланяється чоловік могучій Силі, тому відвічному жерелові всего життя; все радувався та радується його світлом та теплом; все сумував та сумує коли тратить їх. Правда, інакше воно було у первісного чоловіка, — інакше сьогодня виглядає. Колись, як ще

одиноким жерелом світла та тепла було Сонце — був чоловік цілковито від нього залежним так безпосередно, як і посередно через природу, що його окружала. Але пізніше, як Прометей украв у безсмертних богів «іскру огню великого» та приніс на землю, став чоловік певною ногою на шлях до цивілізації та почав іти спочатку черепашиними кроками, — але чим далі, тим скорше. І сьогодня, коли йде семимилевими кроками та опанував мало-що не цілу природу — много річей заступив штучними, много удосконалив, від многих став незалежним. Але всетаки, хоч як високо піднявся чоловік силою свойого розуму — не збагнув він всіх сил природи, не визволився з під їх впливу і здається це йому ніколи не вдасться. Одною з таких сил — це Сонце. І сьогодня тяжко собі уявити життя у природі без нього. Або його вплив на душу людини. Що може заступити цей вплив, який є здається одинокою причиною великих красових ріжниць та чи не одиноке жерело всего мистецтва та уміння, всієї радости та смутку, всіх великих почувань разом зі всіми змаганнями, поривами та працею, без яких життя не було-би життям. І тому люде, що відчули свою залежність від Сонця, що бачили його могутню, цілим життям керуючу силу, а які не могли своїм розумом його збагнути — віддавали йому належний поклін та творили величну віру. І християнство не було у силі побороти своєю абстрактною містикою на реальному підкладі основаної віри у поганських богів та получених з тим обрядів. І знаменитою розвязкою цего питання буде думка злучити в одно деякі свята поганської та християнської віри, що своєю суттю близькі собі. Коли приглянемося Великодню, то побачимо, що це не є тільки історичне свято Воскресення Христового, але що це свято має також своє символічне, значіння, а саме: побіди добра над злом, світла над тьмою, воскресення-підйому по смерти-упадкові, є гимном нового життя та життерадости. І мимоволі запримічаємо велику схожість з поганським святом Весни — Воскресення Природи, святом побіди Сонця-світла над Зимою-тьмою, святом нового радісного життя по зимі-смерти. Наші великодні гагілки та обряди мають неспорний поганський характер і є доказом, що прадавний поганський культ Сонця є так сильний, що втиснувся і до сьогоднішньої християнської віри.

Для нас важне, чому ми, пластуни, звертаємо велику увагу на це свято та як маємо його розуміти і як святкувати.

Ми, хочемо виужити всіх средств для відродження людства, для витворення нового сильного чоловіка мусимо звернути увагу на всі чинники, що мають який-небудь вплив на життя людини. Тому Великдень для нас є символом Воскресення духа, розбудження нового життя, життя повного радости, повного запалу та охоти до праці. Це свято мусить бути для нас переломовою хвилею, де ми хотяйби *насильно* збудимося з духового сну-півсмерти, де ми докладно розважимо наше попереднє життя зі всіми його хибами, блудами та гріхами супроти Великого Закону. Це має бути очищуюча купіль, у якій змиємо все, що на нас тяжить, нас оскверняє. Це мусить бути момент найвищого підняття духа, що додасть нам охоти, завзяття та відваги до боротьби із тьмою-злом на цілий довгий рік... Цей момент мусить зробити із нас пластунів — орденом модерного лицарства. Мусить бути гимном

життєрадости, гимном братерства та любови, гимном самопосвяти — служби другим. Мусить бути вкінці поклоном Природі та її силам, яко знак, дійсно

«Ми діти Сонця та Весни,
Ми діти Матері Природи»...

Перша весняна купіль, що за хвилину нас чекає — хай буде для нас незабутнім символом очищення та гарту.

Тепер подумайте у глибині душі над цим, розважте свій шлях та твердо рішітьмя: не зійти з нього!.

III.

І похнюпилися на хвилину молодечі голови у глибокій задумі. Кожний перебирав у думках своє, застановлявся над своїми хибами, над своїм душевним сном-смерттю. У нутрі, десь глибоко у серці щось ворушилося, щось ясне та радісне пробивалось на верх. Якась могутня сила випинала груди, наливала криці. І піднялись гордо голови, засвітилися очі вогнем святим і з грудей вирвався дужий спів:

«Зазвенімо разом браття
Пісньвоскресну, пісньсвяту»...

А Індіянське Серце вискочив на скелю:

«Не дивуйтеся, що думи глибокії
Будять речі та сльози пекучі,
Там на провесні дзвінкі, потоки
Прудко, гучно збігають із кручі»...

Та в тім немов на даний знак все вмокло: На високому чолі провідника, що сидів на камені лицем до сходу спочив перший золотий поцілуй сходячого Сонця. Провідник встав та повагом немов у екстаз і пішов Сонцю на зустріч аж над стрімкий обрив скалистої кручі. Всі пішли за ним, впали на коліна та простягнувши руки до Сонця, тихцем повтаряли молитву за провідником. А він закинувши голову назад ,та простягнувши руки молився:

IV.

«Сонце, Даж-боже Великий.

Ти, початок і кінець життя. Ти символ сталої сили та радости — у Свято Весни, у Великий День — вислухай нашу молитву.

Ти гріло своїм теплом на галявинах лісів наших предків і додавало їм сили перемагати непоборимі перешкоди і ставати — Людьми.

До Тебе, Даж-боже, палили жертвенні вогні серед Деревлянських лісів.

Твоє проміння грало на шоломах вірних полків Володимира Великого.

Ти було провідником чайкам лицарства козацького на розбурханому морі.

Ти золотило булаву Великого Богдана.

Ти сповняло завзяттям серця синів Народу Українського у тяжкій боротьбі за правду і волю рідного Краю.

Ми, пластуни, діти Твої, молимося Тобі.

Ми, що хочемо аби весь світ був царством твоїм, щоби не було смутку у душі а злости у серці людини. Ми, що присягли іти стежками, осяяними Тобою. Ми, що будемо до загину змагатися за волю Краю Рідного — просимо Тебе:

Хай Твоє проміння завжди світить у наших очах.
Хай Твоєю енерґією сповниться наш розум.
Хай світлом і радість променіють наші серця.

Велика й радісна наша мета. Віримо, що з Твоєю, Сонце, усмішкою дійдемо до Ньої».

V.

Скінчив а золоте Сонце, що піднялося вже трохи у гору, цілувало його і всіх других. І без приказу немов радісний крик душі, залунали любі слова:

«Ми діти Сонця і Весни,
Ми діти Матері Природи...
. . . . . .
Веде нас гордо вільний стяг
До щастя, слави і свободи»...

Чи чули ви коли хорову рецитацію? А знаєте, що ще далеко більше враження вона робить саме на тих, що рецитують, чим на тих, що лиш слухають. Широко гомонів дужий голос:

Жити хочу. Геть думи сумні.
Тож тепера Весна золота»...

Могутні слова наповняли якоюсь незнаною силою, зроджували нову енерґію, новим завзяттям очі розпалювали, випростовували плечі, голову у гору здіймали. А груди так і наповнялись аж до самих вершочків холодним, та вохким, але якимсь живущим повітрям.

Вщерть налите серце мусіло вилити своє почування і понад ліси, гори та долини неслись, сьогодня якось незвичайно святочні та повні захоплення слова:

«Ще не вмерла Україна...:
. . . . . .
Душу, тіло ми положим»...

VI.

Останнім поглядом попращали ясне Сонічко, що вспіло таки високо піднестися та вже гарно пригрівало, ще раз усміхнулися до блідно-зелених вершечків окружаючих гір (а ви знаєте яка чудова, ніжна зелень раннього весною) — усміхнулись тай побігли у низ.

А над потічком мерщій роздягнулись та у воду. «Перша весняна очищуюча купіль». Червоне від холодної води та натирання тіло, напіло приємним теплом, почування сили та здоровля наповняло всіх.

Прозаїчне вправді але природне та приємне закінчення цього свята творило здорове та обильне — снідання.

А потому:

З піснею на устах, через ліси, гори та доли, на зустріч Сонцю Золотому...

Гуцул.
«Бурлака».

ВАТРА У 20-ЛІТТЯ У. П. У.

Прийшлось цю радісну і сумну річницю відсвяткувати на чужині.

Вибрано догідне місце, уложено ватру...

На дворі тепло... тихо... темно...

З далека чути голоси своїх... Надійшли гості... Ми раділи присутністю п. доц. Бориса Лисянського, п. Коменданта С.У.П.Е. Д. Козіцького, Др. Кандиби, чеських пластунів та инших.

З ударенням 12 год. спалахнула ватра, а звуки пл. присяги широко лунали по лісі, шукали тих, що виходили їм на стрічу а радо їм прислухувались. Шукали своїх дерев, своєї стріхи, своїх... Але не находили... Чеський ліс не розумів слів укр. пісні, а свої під чужою стріхою — спали. І слова верталися відгомоном до нас сумні-сумні, як діти без матері, сідали на галузках дерев і приглядалися «бурлацькій» ватрі.

Ватра розгорілася... А на слова бр. курінного, Козака Нитки, вона вдоволено потакувала і, наче-б то розуміла зміст його слів:

«Двайцять літ минає, як кращі із синів народу розпростерли свої крила до лету, до щастя, слави і свободи».

«На порозі 20-літнього існування, нашу гордість, нашу мрію, знищено».

«Та ми не нарікаємо:

Натиском поривом, дружньою лавою
Сили покажем свої
Підем в казку роботи і слави
Підем сміятись в огні».

Гарне враження лишила деклямація бр. Моріца «Марш Молоді». Дальше слідував реферат*) бр. Бажанського. — По рефераті настала тиша лише зорі мерехтіли і ліс співав свою пісню. Очі всіх звернулись на ватру і відтворювали минуле... Та захоплені словами вірили, що знову підем змагатись...

На наше щире прохання промовив п. доц. Б. Лисянський. З його уст поплили гарячі, батьківські слова любови й науки:

---

*) Друкуємо на иншім місці. *Ред.*

«Не горіть таким вогнем, котрий безкорисно горить і без сліду погасає, але таким, що палить, руйнує все зло, таким з котрого родиться нове, здорове».

«Виховуйте дисципліну тіла, дисципліну духа, що так конче потрібна до поборення перешкод, які стояли нам в дорозі до нашого ідеалу».

Офіційна частина кінчилась...

Ватра погасала... і примусила сказати п. Команданта Козіцького своє слово:

«Ватра погасає. Але хай не погасає вона в наших серцях. Хай горить і розгориться у всесвітну пожежу з котрої має вийти:

«Соборна Україна»!

Ватра скінчилась пл. гимном.

Ми розходились а ватра прощала нас сумними вугликами, що тліли в попелі.

Вертаючи, чеський ліс розбуджений блеском ватри, стояв спокійно роздумував над тим, що чув. Хотів зрозуміти наші слова. Потемніло. Цікаві зорі, що продирались крізь хмари, поховалися.

Тихо.

Природа лише співає нашу пісню:

«Христос Воскрес»!

М. Б.

ЗНЕМІГСЯ.

(Нарис).

Щирому другові, [redacted] Пластунові [redacted], — цих кілька скромних слів, присвячує *автор.*

Полонини рідними йому.

І як він був молодим пишався ними.

Любив виходити на верхи і усміхаючись вдивлявся як заходило гаряче сонце й ховалось за лісами, лишаючи за собою наче човен на воді, широкий кровавий шлях на безкрайому блакиті неба.

Або:

Не раз в ночі як мосяжні проміні місяця пробивали густу верховинську темряву, тиху наче смерть, та освітлювали красний обрій, сині бори, нагі скелі, та високі сосни.

Захоплений ними він відтворював собі леґенди про Довбуша та про його велику силу...

І він хоч виріс...

Хоч покинув батьківський дім...

Хоч пішов до чужої школи...

Хоч тяжко пробивався в життя...

То він не забув тих молодих мрій.

Він їх довів до одного могучого — *хотіння*...

Химерна доля примусила його, як багато инших покидати родину.

Він не міг знести поганьблення та збещещення національних святощів.

Він і сидів в тюрмі.

Це за те, що його душа горіла молодечим поривом.

За те, що прекрасно володів мовою і душею народа.

Він був членом Українського Університету у Львові.

І подібно як Християне молилися в катакомбах, так він ходив на лекції.

А вкінці доля кинула його на еміґрацію.

Прага прийняла його як всіх инших — безбатченків. Може навіть і нишком насміхалась із члена 40 міліонової нації, що наче сирота сьогодні чи завтра опиниться на пражському брукові.

Він не зважав на те, і дальше з краєм короля Данила не рвав звязку. Пильно прислухувався його голосові а часами і сам своїми очима бачив що там діється. Радів коли свої мали успіх, смутком оповивалась його душа з приходом невдач.

Скінчив високу школу. Та злощасна доля насміхалась з нього. Будова камяниць, креслення.

Він Пластун. Пл. закон для нього все. Його бачили при праці при орґанізуванні та вмілому веденні пл. частин, на сходинах, взагалі там де треба було рук і досвіду він сам добровільно голосився.

В дома до пізньої ночі, над маленьким столиком — студіював кодекс Скаутінґу.

«Брате пора-б відпочати».

Він усміхаючись відповідав, що відпочинок колись прийде.

Розвязали Пласт. Він сказав: «Це нічого. Коли частіше і дужче нас будуть бити, гнобити, тим скорше прийде та хвилина коли сонце засвітить».

Його душа рвалась. Протестувала. Заприсягла відплату.

І за кілька місяців навалу праці він знемігся...

— «Пустіть мене. Звільніть. Хай наберу сил. Я піду з Вами».

Повірили його словам він-жеж ніколи не голословив.

Їх багато перейшло цим етапом.

Правдою є, що еміґрація вчить, виховує добрих громадян будучій Державі та... на превеликий жаль еміґрація робить зарано молодих старими а ще траґічнійше, що ті молоді старики на життьовім шляху часами ломляться і... падають.

О сили.

Сили, такої, щоб світові приказувати.

«Не ницте наш юний вік. Ми хочемо процвітати. Ми хочемо жити. Життя нам».

Та...

Ломляться...

Падають...

КРИСТАЛІЗАЦІЯ.

В хемії є закон, що щоби повстав, досконалий, захоплюючочарівний, фізичний кристал треба мати:

1. Чистий, хемічний розчин.
2. Спокій.
3. Час і ще раз час.
4. Тепло.

Ці фізичні умови можемо замінити на духові. Таким чином повстане докладний, видосконалений кристал духа:

1. Високі моральні закони (природні, вищі над людство).
2. Спокій, випливаючий з душі (розвиток розуму, почуття обовязку, воля для здорової праці).
3. Час, потрібний для вищого закона, в якім має вирости досконалий кристал духа.
4. Тепло душі (любов до єства), людяність (humanita).

Кожний Пластун повинен над собою працювати аж доведе свою душу та свій характер до досконалости...

За чеським подав

Кудеяр.

Володимир С.
Берлін.

ГОРИТЪ.

Спали втомлені далеким шляхом, що вів їх зі столиці Володаря, знад срібнолентого Сяну ген у сині Карпати, на святу їм Маківку, на буйний Сокіл...

Далінь манила їх. Невідоме кликало непереможною силою, рвало вперід. В крові, своїй відчули зов Вікінґів... І йшли... Все вперід... Сонце смалило їх лиця, а буйний вітер чесав волосся... Грався прапорцем, що його тримала дужа рука юнака...

Та сон зморив їх... І стійковий легесенько здрімався при ватрі...

— — — Горить — — — горить — —— горить...

Го-орить... Дзвін протяжно вдарив раз, два, і жалібно заквилів, заплакав...

Стійковий зірвався... На сході велика заграва, так і сліпить очі... А дзвін тривожно дзвонить...

— «Ставайте... На поміч треба йти»... —
І почувся звук свистка. Різкий сильний...
Здалека зойк... голос дзвона...
Зірвалися заспані й побігли...
Лиш зелені сорочки й голі коліна замерехтіли.
Крівава луна осліпила їм очі.
З палицями в руках летіли вперід...

Вихор в ухах свистав. Іскри на сухі соломяні криші ніс.

Голос дзвона. Крик «ґаздів». Квиління перестрашених дітей. Зойк жінок. Рев маржини. Все це зливалося в один трівожний акорд.

А вітер ніс іскри все більше та більше.

— «Чого стоїш... Мерщій відра у руки... Махай по воду» — кричить один.

— «Ну, скоріш по воду...» — звенить голос другого. А піт так їм з чола ллється. Відра з водою носят на криші видрапуються на суху, мов чир солому водою зливають...

— «Зливай сусідні криші... Ну, чого стоїш... Разом заливайте вогонь» — приказує третій.

Та «бойки» стоять, руки ломлять. Червоні від диму очі кулаками втирають. До неба очі благально зводять.

— «Господоньку, та за щож Ти нас, бідних діток своїх покарав... Ой-ой-ой...».—

«Поо во-оду... — по во-оду...». — Ледви вже хрипить.

І «ґазди» та леґіні рад не рад мусять слухати приказу. Беруть відра в руки.

І вітер свище...

Полумяні, горячі, кроваві язики з насолодою лижуть бервена, стіни. З реготом вискакують крізь вікна. Освічують темінь ночі.

Ясно мов у день... Горяч... жар...

А стихія вогню нищить людську працю й дико божевільно регочеться.

Їх трьох вихром увихається. Між свистами білосірими миготять зелені сорочки.

Голі коліна іскри палять... Піт з чола ллється. Уста висохли... Очі горять...

Порядкують людьми... Лад тримають... Відра носять... Зливають сусідні хати...

В очах горить бажання:

— «Ми мусимо цю люту стихію спинити і спинимо...».

Та вітер сміється, глузує. Піддуває полумінь все дужче та дужче... іскри несе.

Стихія сильна, невблагана, а їх трьох молодих... Боротьба природи з чоловіком...

...«Хто побідить...» — колує в мозках всіх.

«Ми мусимо спинити...» і спинили...

Іскри не чіпалися мокрих хат.

Вихор щераз заревів і мов дика бестія похилився до стіп побідників...

А вони втомлені пішли. Скорше як прийшли. Не ждали подяки. Цеж був їх святий обовязок.

А люди гляділи за ними. Як за спасителями. В далі мріли лише сірі палиці... Голі коліна... Зелені сорочки...

На горбі дідусь сивий, стояв і кровавими очима глядів їм у слід. Хрестом благословив їм путь...

— «Нехай Бог Милосерний нагородить вас «українське войсько»...

З ЖИТТЯ ПЛАСТУ НА ЕМІГРАЦІЇ.

1. Свято Юрія пластового Коша в Ржевницях.

З ініціятиви 7. куріня Старших Пластунів «Бурлаки» дня 3. травня ц. р. уладжено свято Юрія.

Крім місцевих пластових частин прибули на свято пластунки 4 гуртка ім. О. Кобилянської з Праги і Комендант С. У. П. Е. Д. Козіцький.

Свято почалось прогулькою о год. 15.

Жіночі куріні вийшли пів години скорше. Мужеські куріні мали міжкурінні змагання в марші. Перше місце здобула «бурлацька» фамілія, друге — 5. курінь ім. Шевченка.

Після вправ занести вість вирушили на «Піщак» де приготовано ватру. О год. 8 почалась ватра. Всі стали колом.

Бухнуло полумя ватри і понад лісами понеслась пісня...

Свято відкрив бр. Яцишин. Дальше слідували деклямації реферат бр. Кудеяра, промова п. Коменданта, співи кошового хору, пластовий танок та національні.

Ватра закінчилась промовою бр. проф. К. Подільського.

Свято зробило гарне враження та підєм духа, а в очах гостей піднесло значіння Пласту.

Святом проводив ст. пл. Яцишин. *(Н.)*.

2. Від 7. куріня Ст. Пл. «Бурлаки»:

Минулої осені зібралось нас кілька пластунів у Ржевницях, щоб обговорити справу заснування куріня Старших Пластунів. Тут існує пять юнацьких курінів.

Тяжко було нам з початку працювати. Нас не розуміли, нас боялися, не хотіли нас признати.

Згодом, працею доказали ми, що ми дійсні вихованки Пласту Галицької України; тоді аж нас зрозуміли і праця почалась спільними силами. Курінь скристалізувався і протягом чотирьох місяців, невпинної праці дійшов до великого моменту в житті кожного куріня а це «Посвячення курінного прапора».

Прапор наш, символ нашої душевної єдности поведе нас дальше вірною дорогою.

Нитка.

3. Посвячення прапору 7. куріня старших пластунів «Бурлаки», яке відбулося дня 24 травня о год. 10 рано в Ржевницях на площі чеського Сокола.

На свято прибули: представники команди С. У. П. Е., 4 гуртка ім. о. Кобилянської з Праги та ок. 200 гостей.

Всі Пластуни уставляються, курінь «Бурлаки» стає перед престолом, курінний перечитує привітання а бр. проф. Подільський перечитав реферат на тему еміґраційного пласту та зокрема нашого куріня.

По рефераті принесли хресні батьки п. проф. презид. С. Русова і п. Богацький, прапор який священник о. дир. Дионізій Зубрицький, посвятив.

З ряду «Бурлак» виступив іменований хорунжий і склав на нього присягу. По нім наступила присяга цілого куріня:

«Присягаємо на цей прапор, що будемо вірні пластовій ідеї та українському народу. І не дозволимо ніколи і нігде на його зневагу, хочби мали наразитись на небезпеку смерти».

Курінь «Бурлаки» з посвяченим прапором.

Посвячення і присяга Куріня на прапор

Світлив інж. Е. Кульчицький.

О. Зубрицький в своїй короткій та ядерній промові представив так доступно пластовий закон, що всі дивувалися і були задоволені...

Оцим висловлюємо і ми щиру подяку отцеві за тих кілька щирих слів, та за те, що він не завагався приїхати на посвячення аж з Пряшева.

Свято закінчила промовою п. проф. С. Русова: «Ви вмієте шукати красу і насолоду в природі, навчіть це робити наш нарід він за тяжкою працею не бачить цієї краси яка усміхається до нього».

Бабусині слова до дітей були, щирими та правдивими і лишили по собі у присутніх надзвичайно гарне враження.

По відспіванні гимну і дефіляді, розходяться...

І в кожного в душі родилась іскра надії... *(П.)*

4. Водний курінь.

10. березня ц. р., в Празі заснувався курінь старших пластунів, який поставив собі за ціль вишколити не тільки на здорових душею але також на здорових тілом водних пластунів.

Не вязані ні параґрафами ані законами веслуємо по Велтаві... Інструктором куріня є інж. Костарів, бувший старшина української фльоти. Він перечитав нам покищо цілий ряд теоретичних

лекцій з історії моряцтва, родів фльоти, типами кораблів і т. д. — Практично переводити не доводиться нам часто, бо немає у нас човнів (хиба, що п. інж. Костарів нам визичає свою моторову лодку).

Але є надія, що незадовго постараємось самі для себе лодку...

(П. А.).

Праця в Пласті вироблює:

1. Характер й інтіліґенцію, мужність і почуття особистої відповідальности.

2. Зручність і помисловість.

3. Здоровля і фізичну справність, витревалість і життєрадість.

4. Поміч ближнім, співпраця і добра воля в пожиттю з другими.

(Бейден-Пауель).

Зібрав та уложив інж. Е. Кульчицький.

ДО ІСТОРІЇ НАШОГО „ПРОТЕСТУ".

Неприхильне становище деяких кругів, що стараються наш «Протест проти переслідування українського Пласту (скавтінґу) на Західній Україні польською владою» представити як незгідний з правдою або бодай невірний, нашу організацію представити як «псевдо скавтову» та взагалі ставлять під знак запитання наше існування, — примушують нас додати певний доказовий матеріял, який належно освітлив-би цілу справу. Зібрати його нелегко, бо про це старається заінтересована у цьому ворожа сторона, яка має до помочі цілий адміністрацийний апарат. Головні жерела, з яких черпаємо, є українська преса, що виходить у Галичині (під Польщею). Ясно, що польська цензура неперепустила дуже неприхильних для Польщі вісток, але зате, ті дані, що оминули цензурний олівець, — заслуговують на повне довіря.

Для улекшення перегляду ділимо матеріял на кілька відділів:

1. *Пацифікація у Галичині.* (Західня Україна) є сьогодня загально знаним фактом. Годі нам тут поміщувати цю величезну скількість матеріялу, що до ньої відноситься, — тому відсилаємо до книжок, у яких є зібраний весь матеріял: а) «На вічну ганьбу Польщі, — твердині варварства в Европі». Видання Проводу Українських Націоналістів, Прага, 1931. р.; б) Погром проти Українців — Видання Виконавчого Комітету Союзу Укр. Емігр. Орг. — у анґл., фр., нім. та чеській мовах.; в) La Plus Sombre Pologne, Lousanna, 1931.; г) Polish Atrocities in the West Ukraine, Vienna, 1931. і багато инших.

2. *Переслідування українського Пласту у Галичині* почалося рівночасно з великим розростом та розцвітом Укр. Пласт. Уладу у новочасному часі. Загально знані є на пр. кількакратні арештування косівських пластунів та їх провідника скавтмастра М. Горбового.

Однак до свойого вершка дійшли ці переслідування в часі «пацифікації» в 1930. р. Подаємо яко примір уривки з укр. преси, які перепустила польська цензура:

«Діло» ч. 215 з дня 27. IX. 1930. р. ...Розвязано читальню в Гаях Вижних за нараду батьків у справі заснування Пласту....

«Діло» ч. 216 з дня 30. IX. 1930. р. ...арештували проф. скавтмастра Л. Бачинського...

У тому-ж числі «Діла»: В пятницю 26. вересня політична поліція у Львові перевела коло 40 ревізій у членів «Пласту»... Тут забрали пластові акти а льокаль опечатали... Переводили ревізію і у дівочому відділі «Пласту» у гімназії С. С. Василіянок у семинарі при вул. Длуґоша... Львівська поліція перевела ревізію в неділю у дівочих відділах «Пласту»... забрали пластові книжки та документи. Того-ж дня переведено ревізії і на провінції...

«Новий Час» пише подібно у числі з дня 1. X. 1930. р. та додає: ...В пятницю місцеві поліцийні орґани під проводом комісаря Олінкевича перевели в Перемишлі у всіх фахових школах, научних установах і українських товариствах докладні ревізії. Ревізії почалися всюди одночасно, десь біля години осьмої ранку й тревали цілий день. Перешукувано докладно всі помішення, навіть стрихи та пивниці. У висліді ревізій звезено до слідчого відділу цілі стоси всяких брошур, книжок, записок, актів, *пластового* знаряддя і т. д. Рівночасно арештовано багато Українців, головно абітурієнтів та студентів. Притримали ґімназ. учителя Л. Бачинського і сина Володимира Загайкевича.... В ревізіях і арештуваннях взяли участь 80 постерункових під проводом «пшодовників» та розвідчиків.

В Дрогобичі переведено теж ревізії в «Народньому Домі», в укр. ґімназії, в «Просвіті» і дівочій семінарії СС. Василіянок. Переведено також ревізії в Бориславі та Трускавці. Арештовано директора тої ґімназії Вол. Кузьмовича, вчителів і учнів. Разом арештовано в Дрогобичі та Бориславі біля 30 осіб... У звязку з ліквідацією «Пласту» переведено також масові ревізії в Станиславові, а саме в «Селянській Бурсі», жіночій ґімназії «Рідної Школи», в «Українській Бесіді», спортовому товаристві «Пролом» і Пластовій домівці... У звязку з тими ревізіями старости згаданих міст видали заборону розвивати Пластові дальшу діяльність... «Ґазета Поранна» пише з того приводу, що польська влада стоїть на становищі, що український Пласт може існувати *тільки в рямках* «Звйонзку Гарцерства Польскеґо».

«Діло» ч. 217. з дня 1. X. 1930. р. Ревізії в Станиславвівщині... переведено ревізію... в домівці старших пластунів. У всіх пластових опікунів забрано майже всі пл. видання, відзнаки, однострої та инші перед і повоєнні леґально видані твори пластової орґанізації... В тому-ж числі: Львівська поліція перевела ревізію в ремісничому пластовому куріні ім. Остапа Вахнянина... забрали пластові книжки, записки та переписку.

«Діло» ч .219. з дня 3. X. 1930. р. ...переведено ревізію в домівці Пласту і позабирано ріжні леґальні журнали, часописи, книжки і пластові записники... При ревізії у Пласті забрано полеве шатро, брошуру «Життя в Пласті», картон з тризубом та нотатку дижурів в Пласті....

«Діло» ч. 218. з дня 2. X. 1930. р. В ночі з четверга на пятницю невідома рука підложила вогонь під таборові будинки на Соколі біля Підлютого... Цю саму вістку подає «Народня Воля» з дня 21. X. 1930. р. та додає: Табор на Соколі складався з чотирьох деревляних будинків, два мешкальні, кухня і канцелярія, та пятого — великої світлиці — викінченої в 1929. р.

«Новий Час» ч. 132. з дня 20. XI. 1930. р. пише під заголовком «Арештування в Станиславівщині»: За останні два місяці були і є в станиславівській слідчій тюрмі: У звязку з ліквідацією Пласту арештовані. Зі Станиславова: Бойчук Осип, Салевич Гриць, Скочдополівна Одарка, Блаженко Володимир, Білогубка Маврикій, Ляшевич Омелян, Ганушевський Мирон і Богдан, Ткачук Михайло, Ґудзоватий...

З Тисмениці: Шкорутівна Марія, Шкорутівна Люба, Лозинський Евген, Петрунів Микола...

З Калуша: суддя Гладишовський п-ні Чорпітова, Ф. Біленький, Микитка, Д. Кушлик....

З Коломиї: Стелан Маціборко.

З Галича: О. Мончук. ....Арештовано ще й випущено з поліцийних арештів пластунки: В. Бойчуківну, Г. Стрийську, та О. Андруховичівну. Крім того арештовано й випущено (слідує 18 імен). Деяких арештовано по друге (Ф. Біленький).

«Український Голос» ч. 32. дня 17. VIII. 1930.: Ревізія у Верховній Пластовій Команді. — У Домівці українського Пласту у Львові при вул. Шашкевича 5. переведено ревізію. Мали заквестіонувати багато пластових паперів і книг.

«Укр. Голос» ч. 33. 24. VIII. 1930. р. пише під заголовком «Ревізії і арештування» тому, що між арештованими є ґімн. учні польська преса веде далі скажену нагінку на укр. ґімназії і Пласт...

«У. Г.» ч. 36. 14. IX. 1930. р. Ревізії і арешти. — В селі Підкамінь коло Бродів... перевела поліція ревізію в домі Питляра... і арештувала сина Ореста. Ревізія тревала 3 години... поліція нічого не знайшла а тільки забрала такі небезпечні річи як пластова сорочка та пластова відзнака.

«У. Г.» ч. 37. 21. IX. 1930. р. Ревізії і арешти. — Нагінка на укр. молодь а головно на Пластунів, Луговиків і Соколів триває дальше. І так доносять нам з Бережан, що там в неділю дня 31. вересня 1930. р. пов. комендант комісар Квасневскі стрінув на ринку проходячого на фестин в однострою пластуна Ярослава Старуха, вхопив його за груди і трясучи ним кричав, що він за один. На такий «делікатний» запит відповів Старух, що чейже він добре знає, бо мешкає в домі напроти і спитав чи це належить до вищої культури торгати котось на ринку за груди. Місто відповіди ударив комісар два рази Старуха в лице.... Вечером тогож дня забрано з фестину пластову орхестру на поліцію а всі (25) інструменти зареквіровано, мотивуючи тим, що Пласт це нелеґальна орґанізація. На другий день переведено ревізію в домівці Пласту, забрано бібліотеку і крамничку а льокаль опечатано...

Ясно, що польська влада старалася бодай частинно виправдати своє поступування (систематичне нищення українського Пласту на цілому просторі Західньої України під Польщею) — протидержавною акцією Пласту. Польська преса помагала цькуючи на укр. Пласт. Приміром «Укр. Голос» ч. 32. з дня 17. серпня 1930. р. пише: «Замах члена пласту на Постерункового П. П.» — під таким заголовком подає «Слово Польське» вістку, що в Боринчах пов. Бібрка поліцієнт арештував гімн. учня з Рогатина та члена Пласту Богдана Прокопова. Прокопів мав при собі збіркові бльочки на культурно-освітні цілі і збирав датки між селянами. Коли поліцієнт зажадав від нього показати йому зібрану квоту, Прокопів сягнув скоро до кишені. Поліцієнт у страху вхопив його за руку і «унешкідлививши» його знайшов у нього — стрілевий револьвер. Инші польські часописи подають, що це все відбулося на поліційному постерунку. Ясна річ, що польська преса пише, що Прокопів збирав «на УВО» і що він мусить бути одним зі справників нападу на почтовий віз під Бібркою....

«Свобода» з 16. XI. 1930. р. пише: АРЕШТУВАННЯ ПЛАСТУНІВ У СТРИЙШИНІ. *Польські часописи* повідомляють, що командант постерунку поліції в Моршині придержав у Громаді Бережниця члена Пласту, студ. унів. Гошовського, сина греко-кат. пароха, у хвилі коли він роздавав запрошення на посвячення прапору *«Загону Червона Калина»* в Стриї. Підчас ревізії знайдено у Гошовського *по звісткам польської преси* відозви УВО, тому його арештовано, а з ним і учительку народньої школи в Каліші, п. Любинецьку, яка йому товаришила. Після того переведено ще ревізії у ріжних молодих людей, у яких знайдено компромітуючі матеріяли і близько 10 кґ. аґітаційних летючок. На основі тої ревізії арештовано дальших 3 членів позашкільного Пласту, в тому числі одну жінку. У звязку з тим проектоване посвячення прапору власти *заборонили.*

Вершком цих переслідувань було знане вже зарядження польських властей про розвязання Українського Пластового Уладу (дивися «Новий Час» з дня 6. X. 1930. р.).

3. *Замітнелеґального існування та протидержавної акції* (що на них опирала польська влада своє рішення про розвязання укр. Пласту та арештування багато укр. пластунів та пластових провідників) — був тільки покришкою, під якою нищено всіми способами цю одиноку орґанізацію укр. молоді завдаючи так тяжкий та болючий удар укр. народові. Найкраще виказали це судові процеси проти членів Пласту та пластових провідників, які у більшости случаїв кінчилися освобожденням укр. Пластунів від вини і кари. Як примір подаємо отсі голоси преси:

«Діло» чч. з днів: 21. XII. 1930. , 18. II. 1931. та 20. II. 1931. Масовий процес проти 96 пластунів у Стрию... Розправа виказала найбільш очевидно, що позашкільні курінні пластунів у Стрию не були, як твердив акт обвинувачення, орґанізацією нелеґальною і тайною, а навпаки: існували цілком явно і не без відома адміністраційної влади, чого найкращим доказом були улаштовані за дозволом тоїж влади ріжні прилюдні виступи пластунів у Стрию, а далі й сам розпорядок староства про розвязання позашкільних курінів Пласту. Суд видав присуд, яким звільнено всіх 96 обвинувачених від вини і кари. Одночасно звільнено від карної відповідальности й п.: Ірину Любинецьку, учительку з Фалиша, яку обвинувачували за здогадне затирання слідів злочину студ. Гошовського....

«Діло» з 27. I. 1931. р. ...продовження розправи проти 20 членів Пласту у Золочеві... Акт обвинувачення закидував всім § 305 к. з. себто орґанізування і приналежність до нелеґального і «виврітового» товариства. На під-

ставі переведеного доказу, що всі обвинувачені були членами філії «Т-ва о. д. і опіки над молодю» і як такі творили в ній на основі статуту Т-ва й регуляміну Головної Управи цього Т-ва у Львові пластову секцію, звільнено всіх від вини і кари.

«Діло» 8. III. 1931. Розправа проти 16 пластунів у Коломиї... на котрій усіх обвинувачених увільнено.

«Діло» ч. 89. з 25. IV. 1931. Пласт перед судом в Тернополі. 12 членів пластової Управи. Голова Т-ва опіки над укр. молодю, през. Каратницький зізнав у суді що: Краєва Рада Шкільна (австрійська) поручила цьому Т-ву ведення Пласту рескриптом з 28. вересня 1918 ч. 26,677/18. Т-во утворило окрему секцію або комісію (§ 25 статуту), заряджуючи Пластом в цілому краю і видало для ньої окремий регулямін. Від тоді явно і легально провадило воно пластову організацію — у Львові безпосередно, а на провінції через свої філії, а де їх не було, через мужів довіря, іменованих зпоміж членів Т-ва. По утворенню польської держави Кураторія львів, шкільн. округи повищого зарадження був. Кр. Шк. Ради не відкидала. Навпаки: куратор Собінські... заявив виразно, що повище заряджения Кр. Шк. Ради з 28. IX. 1918. ч. 26677/18 лишається в силі.. Адміністрацийні державні власти не робили перепон в діяльности Пласту. Пласт уживав пл. відзнак, відбував явно пл. вправи, уряджував пописи за дозволом державних властей, будував оселі і закладав табори... Щойно рескриптом городського староства у Львові з 26. вересня 1930. р. ч. 368/16/30 поручило староство розвязання пластової секції, що було зроблено і про це оголошено...

...відчитано письмо тернопільського староства з 26. IX. 1930. ч. 459 як і письма філії до цього староства у справах Пласту з 15. XII. 1928 і 12. XII. 1929 на доказ, що філія в справах пластової орґанізації працювала за відомістю та згодою староства... суддя проголосив присуд, увільняючий всіх обвинувачених від вини і кари.

Дня 10. I. 1930. р. перед городським судом в Самборі відбулася розправа проти 25-ти ґім. учеників і учительського семинаря... Акт обвинувачення закидав всім належання до тайної орґанізації о військово-політичнім характері «Пласт» а крім цього 4-ом з них, що були видавцями і накладцями нелеґального часопису «Шлях»... Городський суд по переведенню доказів всіх звільнив...

Однак засуд у польському суді дуже часто залежить не від справедливости, — але від політичних переконань та шовінізму суддів — і тому не дивниця, що траплялися і такі присуди, які явно виказували несправедливість та шовінізм польського судівництва. Приміри: «Новий Час» подає у ч. 18. з дня 20. II. 1931. р.: *За приналежність до Пласту.* Дня 14. II. 1931 відбулася в Самборі судова розправа проти молоді зі села Зараська пов. Самбір. За це, що у своїому селі заложили Пласт, всіх обвинувачених (двайцять-кілька) засуджено на два місяці арешту, а гол. обвин. Футалу, на пять місяців вязниці. Крім того п. А. Сідлецького засуджено на два місяці арешту за це, що реферував на зборах статут «Т-ва опіки над молодю», *статут затверджений воєвідством.*

4. *Про відношення польського гарцерства* (скавтінґу) до українського народу а зокрема до укр. Пласту можнаби також много написати. Не робимо цього. Обмежимося тільки наведенням одної статті з преси львівської для ілюстрації цього «братнього співжиття»: «Український Голос» ч. 34. з дня 31. серпня 1930. р. пише під заголовком: *«Інструктор польських скавтів стріляє до українських хлопців».* В Поточисках коло Рогатина перебуває літний табор польських «гарцежів». Проводить табором проф. польської ґімназії в Рогатині п. Юзеф Вімош. В неділю 13. липня 1930. р. п. Вімош вертаючи зі села до табору стрінув на полі трьох селянських хлопців, почав кричати до них, називати «хамами» і в кінці почав стріляти до них з револьвера. Двох хлопців втекло, а до третього, який залишився п. Вімош стрілив у праве рамя. З рамени почала бухати кров, але п. опікун «гарцежа» бив далі хлопця револьвером по грудях. На стріли і крик прибіг один селянин, вхопив п. Вімоша за руку запровадив до громадського уряду. Перед начальником громади п. Вімош далі грозив, що закличе гарцежів і вистріляє цілу громадську раду... А «Новий Час» додає такі дальші замітки:... Коли інструктор і опікун польського пластового табору допустився такого бандитського вчинку, то що говорити про інші організації, які аж дусяться від патольоґічної ненависти до українців. Польські «гарцежи» повинні бути горді з такого інструктора. *Інструктор і опікун табору свідчить про декунство цілої орґанізації.* На наше село іде оружний наступ польський. Це не перший випадок, що ріжні

стшельци і «гарцежи» стріляють до наших людей. Треба мати на увазі, що ціла Галичина покрита сіттю польських товариств, які в спокійні часи стріляють до людей, як до качок»...

Стільки пишуть українські часописи, що їх і цензор не мав відваги сконфіскувати. Коментарі, здається, зайві.

Крім того зазначуємо, що Укр. Верховна Пластова Команда (у Львові) два рази зверталася до З(вйонзку) Г(арцежи) П(ольських) із запрошенням відвідати укр. пластові табори (про котрі свого часу польська контроля необережно висказалася дуже похвально, називаючи їх взірцевими та знаменитими) — та навязати відповідні зносини. Але прихильної відповіді не одержала, бо спалення укр. пластового табору «*незнаною рукою*» чейже годі назвати вистарчаючою відповідю. Зрештою — може і це можливе...

5. *Про стан нашого Укр. Пластового Уладу під Польщею* найкраще свідчить його діяльність. Щоби виказати цілу неправду та тенденційність висток, що про нас ширять польські скавти, — подаємо коротесенький перетяг літньої праці укр. Пласту з року 1930, який вистарчає, щоби уявити собі розмах укр. пластової орґанізації.

Додаток до «Молодого Життя». Пластові табори.

І. Областні пластові табори:

1. Обл. Пласт. Табор Юнаків на Соколі. 30. VII. — 27. VIII. 1930. Число членів до 150. 2. Обл. пласт. табор Пластунок на Соколі. 3. VII. — 27. VII. 1930. 3. Пластовий водний табор над Дністром. 3. VII. — 31. VII. 1930. 4. Пластовий жіночий табор над Дністром, Монастир. 3. VIII. — 28. VIII. 1930. 5. Обл. пласт Низовий Табор в Уневі-Якторові. 4. VII. — 26. VII. 1930. 6. Табор Новиків в Підлютім. 4. VII. — 7. VIII. 1930. 7. Табор Новиків в Гориглядах (коло Нижнева). 10. VII. — 8. VIII. 1930. 8. Пластовий Курс-Табор Сеніорів, Підлюте. Серпень 1930.

ІІ. Окружні пластові табори:

1. Окр. Пласт. Табор І. пл. Округа Перемишль. 2. Водний мандрівний на Волинь і Полісся «Лісові Чорти», липень. 3. Мандрівний на Волинь, липень, XII. Кур. «Ластівка».

ІІІ. Курінні Пластові Табори:

1. Пл. Табор II. Кур. «Червона Калина» 10. VII. — 3. VIII. 1930. Скільщина. 2. Пл Табор 89. Кур. ім. І. Франка, половина серпня, в Запусті. 3. Пл. Табор Плат: Кур. в Іваню-Пустім в половині серпня 1930. 4. Пл. Табор 14. Кур. «Санітарного», липень мандрівно-сталий на Поділю. 5. Пл. Табор 15. Кур. «Ордену Зал. Остроги», липень Гуцульщина мандрів. 6. Пл. Табор 3. Кур. «Лісових Чортів» на Волинь мандрівний, липень. 1930. 7. Пл. Табор 13. Кур. Ст. Пл. на Волинь, мандр липень. 8. Пл. Табор 15. Кур. «Ор. Зал. Остр.», колами в липні на Волинь та Под. 9. Пл. Табор Кур. «Невмирущі», червень, на Волинь мандр. 10. Пл. Табор 7. Кур. Юн. ім. кн. Льва, липень, Карпати, мандр. 11. Пл. Табор 35. Кур. Юн. ім. С. Тисовського, липень, Карпати, мандр. 12. Пл. Табор 6. Кур. Юн. з Перемишль, липень, в Карпати. 13. Пл. Табор 89. Кур. ім. Франка, липень, в Карпати, мандр. 14. Пл. Табор 52. Кур. Юн. ім. Вітовського, липень, в Карпати.

Замітка: Обласні табори є для членів всього Уладу, Окружні, для членів даного округа а Курінні лиш для членів даного Куріння. Ясно, що тут не зазначено менші прогульки та мандрівні табори. Хто знає пластову орґанізацію — то певне зрозуміє і з цього короткого перечислення таборів та мандрівок, скільки праці на це потрібно та яка велика вага орґанізації, що її виконує. Зрозуміє також і ту велику втрату для укр. народу, що її спричинили поляки.

6. Пластова еміґрація. Задля згаданих вище причин укр. пластуни опинилися на еміґрації. Вірні пластовому законові — продовжували далі працю для добра Пласту та укр. народу. Початок цієї пластової еміґрації припадає на 1921. р. Щоби улекшити свою працю та задержати традицію Укр. Пласту з рідного Краю, почали укр. пластуни на еміґрації ґуртуватися разом. А щоби могли існувати офіційно (опираючись законно на якийсь статут) вступали звичайно до державного Пласту тої країни, де жили, творючи автономну одиницю. Так було і у Чехословаччині, де укр. пластунів-еміґрантів було найбільше. І дійсно мусимо з признанням сказати, що Союз Юнаків-Скавтів Реп. Чехо-

словацької приняв нас по братерськи і аж до тепер дуже радо нам помагав у пластовій праці. Доказом цього є дослівний відпис письма Свазу Ю.-С. Ч. С. Р., який у перекладі звучить: Прага 11. IV. 1930. р. ч. 10268. Українській Пластовій Команді у Празі. Команда Свазу приняла з радістю до відома поздоровлення з Вашого зїзду і рішила Вам за нього сердечно подякувати. Упевнюємо Вас, що радо будемо і надалі з Вами співпрацювати і бажаємо собі, як і Ви, щоби наші братерські зносини і в будуччині тревали та скріплялися. З братерським поздоровленням ітд... Дальшим доказом цього є звіт Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. за минулий рік, де сказано, що у Свазі було 171 укр. пластунів еміґрантів зареєстровано. І цього року (хотяй ще не має офіційного звіту) можемо сподіватися подібного числа.

Однак наші відносини до Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. змінилися у послідному часі. Щоби задержати добрі сусідські зносини з польським скавтінґом та піти на руку свіжопринятим до Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. польським скавтам зі Слеску — Сваз Ю.-С. Р. Ч. С. приняв на спільному польсько-чеському скавтському зїзді у Катовицях слідуючі резолюції: 1. «Команда Свазу С.-Ю. Р. Ч. С. у листах до Звйон. Гарц. Польських та Міжнароднього Бюра Скавтів *осуджує* акцію *псевдо*-скавтової орґанізації еміґраційної української у Чехах, що очернює Польщу у очах скавтових орґан. світу», та 2. «Сваз Ю.-С. Р. Ч. С. дає ґваранцію, що у пражському святі (Всеславянське Скавт. Джемборі) українська справа не буде порушена у формі жадних зовнішних чи внутрішних виступів». Цей зїзд докладно описаний у польському скавтовому журналі «Гарцмістш» ч. 1—2 за січень—лютень 1931. р. У томуж числі пишеться, що Команда Зв. Гарц. Польс. інтервенювала у Команди Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. та приготовляє споростування для Міжнароднього Бюра та для инших скавт. орґанізацій. При тому з правдивою польською «справедливістю» згадує про укр. Пласт та відносини у Східній Галичині:

Це і є причиною, що Міжнароднє Бюро Скавт. так мало було поінформоване про нашу справу та наш протест та що ми одержали від Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. слідуюче письмо (подаємо переклад: Прага, 4. XII. 1930. р. Ч. 33531. Українська Пластова Команда (Данило Козіцький). Прага, II Студ. домов. Команда Свазу Ю.-С. Р. Ч. С. дякує за повідомлення вислідів Загальних Зборів Вашого товариства та повторяє бажання братерської співпраці. Сваз наш виконав все, щоби додержатися приказів пластового закону, та пластового братерства а тому тим більше жалує, що у послідній добі дійшло між пластунами великої словянської родини до випадків пожалування гідних. Але не можемо замовчати, що при своїх інтервенціях вибралисьте спосіб, який спричинює чехословацькому пластові важні труднощі. Без відома нашого Свазу ширилисьте в чужині обіжник проти польського скавтінґу і виразно увелисьте імя нашого Свазу у звязку з тою акцією, хотяй нам о тій акції нічого не було відомо. Команда Свазу рішила звернути Вашу увагу на невідповідність подібної акції і просити Вас, щоби Ви на будуче незабували на інтереси держави та орґанізації, котрі Вас як братів сердечно приняли. За... ітд... Ось так то польські гарцежи заводять політику до скавтінґу, політику для нас дуже некорисну, якій ми, яко недержавна пластова орґанізація не всилі запобігти, а тим більше обернути на свою користь. Одинокою нашою зброєю є правдиві факти, що говорять за нас. Як бачимо, то і така культурна та гуманна праця, як праця скавтова буде у нас можлива, тільки тоді, як наш народ стане свобідним паном на своїй землі.

Щоби здобути все-таки більшу свободу рухів та згуртувати всіх україн. пластунів-еміґрантів де-б вони не були (не тільки тих, що є у Чехословаччині та є членами Свазу Ю.-С. Р. Ч. С.) — ми створили самостійну пластову орґанізацію «Союз Українських Пластунів Еміґрантів», якої статут саме недавно чеський уряд затвердив. Ясно, що своєї дотеперішньої лінії не міняємо. Хочемо бути у першу чергу добрими пластунами, справедливими для других. але такої самої справедливости вимагаємо і для себе. Хочемо бути братами для пластунів цілого світа, але лише тоді, коли і вони нам свойого братерства не відмовляють. Ясно, що ми, як пластуни всіх інших народів, — любимо свій рідний український нарід та будемо завсігди працювати для його, справедливо заслуженого добра.

До свазу Юнаків-Скавтів Реп. Чехословацької помимо всего і на далі відносимося з пошаною та будемо старатися і на далі з ним по братерськи співпрацювати. Це залежить від його становища супроти нас.

Прага, червень 1931. р.

ТИМ, ЩО ВІД НАС ВІДІЙШЛИ.

Дня 3. квітня ц. р. покинув нас в Хусті на Закарпатській Україні проф. укр. ґімназії, скавмастер,

АНДРІЙ ДІДИК.

Покійний походив з убогої родини. Заробляючи на своє життя, покінчив у Чернівцях університет і став проф. в Рогатині.

1912 р. він стає вряди Українських Січових Стрільців. В 1915 р. попадає в ромунський полон, який підірвав і так лихе його здоровля.

По війні стає проф. у Дрогобичі, але не довго він тут удержався. Не видержав переслідувань з боку влади. Покинув рідну землю, рідну школу... — Опинився на Закарпатті в Берегові. І тут його душа повна віри й сили не спочала... він в ґімназії промощує шлях пластовій ідеї. 1921 р. за його ініціятивою в Берегові повстає перший укр. пластовий відділ, провідником котрого був до 1925 р. З переходом до Ужгороду вщіплює пластовий рух між місцевою молоддю і стає провідником 1. пластового Куріня при ґімназії. В 1927 р. переносять його до Хусту де перебув аж до самої смерти.

І тут знайшов собі поле до праці. Він створив свою школу. *Школу пластового духа.*

І пишався він тією школою — дбав, щоби кожного року вона ще набірала знання в пластових таборах, які він дуже любив і уважав своїм обовязком відвідати їх. Бачили його в Камяниці 1924 р., в Лугах 1926 р., в Туря-Реметах 1927 р. і в Усте-Ріках коло Рахова 1930 р., де в останнє з бр. інж. Е. Кульчицьким, комендантом табору, оглянув шатра погуторив з Пластунами, заохотив до дальшої праці і відійшов, бо чекала його праця...

Бл. П. покійний визначався великою любовею до молоді.

Хоч, як професор був строгий то лише тому, що він старався вщіпити в душу молоді: карність, точність, совісність та почуття обовязку. За те молодь його безгранично любила та поважала.

Земля, Дорогий Друже, піоніру пластової ідеї, на занедбаній частині України, хай буде Тобі легкою... Твоя праця на марне не пропаде, молодь вихована Тобою віддасть свої молоді сили там де *Ти* хотів... сторицею.

З КНИЖОК І ЖУРНАЛІВ.

Е. Жарський. *Основи спортового тренінгу.* Накладом кооп. «Вогні». Львів 1931 р. Стор. 36.

Поява хоч якої книжки, кожного хто цікавиться нашою видавничою справою, радує і тішить. Тимбільше поява маленького спортового підручника. В нас спорт і спортова література на низькім степені розвою. Автор, відомий спортовець і вже на спортовім полі заслужена людина, тут зібраний матерял

упорядкував так зручно, що для кожного навіть неспортовця принесе велику користь. З нього читач дізнається в чому лежить вартість спорту, про поведінку та життя спортовця, про масаж, про самомасаж, та про головні основи тренінгу і про підготовку до нього. Для більших спортових ускладнень автор вияснює рисунками.

Кожний спортовець повинен цю книжку набути. Замовляти можна в пластовім постачанні у Празі. (Дивися адресу Команди С. У. П. Е.).

«ВОГНІ», Ч. 1.

Під таким заголовком почав виходити у Львові місячник для молоді.

Вже сама вінета промовляє до нас, якимись містичними словами і твердить що: хоч у вирі розбурханого життя то таки видержали.

З коротенького вступу читач довідається про ціль видавання та які напрямки він прийме: — «читайте це наше слово, читайте в ньому більше ніж написано буквами», — а дальше «маємо між вами знакомих», — читачеві каже, радіти і вірити, що вони... продовжують... — «Цього — читаємо — на чому спіралися звязки приязни, спільноти, братерства, що давало життєрідісність... Цього не можна забувати, неповинно це наче якась банька з мила при найменшому подуві вітру розпливатися в пустку».

З літературних статтей, красою й бадьорістю, вибивається поезія Т. Довгаля.

Гідним уваги читача, *молодого*, (так звуть своїх членів «Вогні»), це конкурс. — Прикро тільки, нам Пластунам еміґрантам, що не всі ми можемо взяти участь в нім, бо лиха доля не дала нам змоги пишатися знанням рідної землі.

«ВОГНІ», Ч. 2.

Безперечно це число краще. Видно, що участь в нім взяли добрі молоді літературні сили. Тут маю на увазі оповідання-спомин «Лицар леґіону», В. М. Яніва: «Що — каже автор — її золоте волосся було шорстке й без полиску, що її скіра не була з оксаміту, що стать не була з порцеляни, то це тому, що їй мати в заранню життя вмерла». —

На дальших сторінках читач знайде і практичні поради чим хто хоче стати? Про кооперацію, про самоосвіту.

По перечитанні видно, що з боку редакції вложено всіх зусиль та старань, щоби журнал вийшов гарний та доступний для молоді.

Але... не можна поминути факту, що не дуже в сприяючих умовах приходиться працювати молодим силам «Вогнів». Відповідь на їх перший конкурс п. з. «Лисоня» по цензурнім апараті... блимає білими сторінками.

Та я вірю, що Вони цим не зразяться. Вперід братерство. Здоровлю Вас братами, бо бачу, що Ви ними хочете стати. Бажаю Вам успіху у Вашій праці і вірю, що наша редакція з Вами навяже братерські відносини. Між Вами а нами хай остане поздоровлення

«Працюйте».

Кудеяр.

ПОДЯКА.

Команда VII. Кур. Укр. Ст. Пл. «Бурлаки» в Ржевницях іменем цілої бурлацької фамілії складає отсею дорогою щиру подяку всім тим, що прибули на Посвячення нашого курінного прапору. Зокрема дякує Команді СУПЕ,

що прибула в повному складі, духовникові о. директорові Д. Зубрицькому, що приїхав аж з Пряшева, хрестним родичам Вп. п. проф. презид. С. Русовій, що помимо свойого старого віку прибула до Ржевниць та Вп. п. Богацькому, пластовим частинам з Праги та Ржевниць, а зокрема дівочому куріневі ім. Л. Українки в Ржевницях.

За Кур.-Команду:

В. Яцишин,	Іван Семеґен,
ст. пл. розв.	ст. пл. уч.
курінний.	к. писар.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Володимир С. Пишіть більше та присилайте!

Т. Г-вич. Данціґ. Ваша стаття йде як дискусійна. Приготовляйтесь на відповіді.

Маленький Пластун з Б. Ваш допись трошки за довгий. Пишіть щось іншого.

Всім: Пишіть хроніки пластових частин, присилайте нам свої звідомлення, проєкти, статті, поезії і т. д., і т. д. *Редакція.*

ВСЕ В СЛУЖБІ.

В стації проходжувався залізничий урядовець з чорною квіткою на грудях. Нараз підійшов до нього пяний жовнір, вирвав йому квітку та кинув під потяг.

Урядовець почервонів та затиснув пястуки — але зараз запанував над собою і спокійно пішов далі. Коли увійшов до вагону, подорожний, що приглядався цій історії, сказав своє признання:

— «Ви дуже гарно поступили». —

— «Так, але якби я не був у службі, я би його провчив». —

Він поступив гарно лише тому, що був «у службі». Колиб не був «у службі» — вислід бувби інший.

— Як вам здається? Чи і тоді немавби він так поступити? Майже кожна людина виконує якусь службу, працю, обовязок і тому мусить придержуватися певного, приписаного закона.

Гірник не сміє курити в копальні, та поза службою може.

Писар не сміє читати часописей у канцелярії та поза службою може.

Дітям в школі не вільно розмовляти, бавитися та поза школою може.

Бачите, що часто є велика ріжниця чи людина є у службі, чи ні.

Але *Пластун* повинен бути *все у службі*. То значить, що маєте бути у службі де-б ви не були. — І на границі? — Так, і там! — Коли, приміром, програєте, — маєте саме найкращу нагоду показати, що ви є дійсно пластуном. Пластун пригадує собі, що є у службі і поводиться по пластовому до посліднього моменту.

А між товаришами? Чи ти чистий у думках, словах та вчинках? Все мусиш таким бути, бо ти *все у службі!*

Кождий запитай себе: «Чи знає мій учитель, що я є пластуном? Не кажи: «знає, бо бачить, що ношу відзнаку». Коли би лише ця відзнака була одинокою відзнакою твоєї душі, то можу тобі щиро сказати: «*Ти не є пластуном*»!

Та коли твій учитель відповість: Це добрий пластун, бо є совісний у праці, не тратить відваги у тяжких хвилинах життя, не говорить неправди, ніколи не було чути від нього проклонів та вульґарних слів, все чемний, веселий, услужний, пильний та старанний». — То значить ти ніколи не є поза службою.

Подібно мається справа коли ти є звичайним послугачем:

— Чи твій майстер знає, що ти пластун? — Яким чином?

Я чув раз про хлопця, що був зайнятий у торгівлі збіжям. Коли був сам у крамі прийшов пан купувати збіжя і як хлопець важив сказав йому — «Додай ще, твойого пана немає»!

— «*Мій пан* є завсіди присутній»!

Так твій пан є все присутній, ти все є у службі.

Пластун є все і всюда в службі! навіть тоді, *коли є сам.* Часами трапляється, що пластун не може видержати в чистоті та ясности думок — а думки саме роблять його добрим або злим:

— «*Як хто думає у серці своїому — таким є*»!!!

Тому, коли будеш сам, пригадай собі, що тоді ти є теж у службі бо:

— «Посієш думку, збереш діло, засієш діло, збереш призвичаєння, засієш призвичаєння — збереш *характер*».

А характер це найвище досягнення, яке лише людина може здобути.

Довільний переклад

Приблуди.

З ЖИТТЯ ЧУЖИХ ПЛАСТУНІВ.

— Минулого року старе місто Canterburg дало титул горожанина льордові Байден-Поуелові, за його труди які він вложив для добра цілого світа.

— В Каліфорнії названо гору на його честь.

— В 1933 році відбудеться міжнародній пластовий зїзд (Джемборі). Впорядчиками його мають бути Америка і Чехословакія.

З ЖИТТЯ ПЛАСТУНОК.

— Mrs. J. Sterror — багата пані з Америки купить пластункам дім. Він буде в Швайцарії — найкращім пл. осередку. Цей неябиякий здобуток пластунок, уможливить їм як в літі так і в зимі здоровий і таний побут в Швайцарії. Оплата денна — 1 швайц. франк.

— Слідуюча міжнародня конференція пластунок відбудеться 1932 року в Закопанім (Польща).

— В червні ц. р. приготовляється в Фінляндії міжнародній табор пластунок.

Урядовою мовою буде: фінська і шведська, помічною анґлійська. До цього табору є запрошені з кожної країни по три пластунки. Нас не запрошено!...

«МОЛОДЕ ЖИТТЯ».

журнал українського Пласту, виходить що другий місяць в Празі.

«М. Ж», буде містити:

статті на теми кращого виховання,
про напрямки та ідеології чужих пластових Уладів,
вісти з життя укр. Пласту та чужого.

Окрім того буде мати сторінки:

практичних пластових вмілостей,
літератури та науки,
загадок, забав та конкурсів.

«М. Ж.» всі справи буде розбірати з точки погляду Укаїнського Народу і його ідейних змагань до самостійности.

Стала передплата буде подана на початку 1932 року.

Передплата, до кінця цього року, на поодиноке число :

В Ч. С. Р. виносить:

для членів С. У. П. Е. — 3.— кч.
для нечленів — 4.— кч.

В Америці:

для всіх — —·20 $.

На поодиноке число за кордоном треба долучити на порто —·50 сот.
Передплатником стає той, хто не звернув оказового числа.

Адреса Редакції і Адміністрації:

D. Kozický, Stud. domov, Albertov, Praha II.

Vydává: Náčelnictví Svazu ukrajinských skautů-emigrantů v Praze. — Odpovědná redaktorka: sl. Marie Gottlibová, občanka Č. S. R. — Hlavní redaktor: Mychajlo Bažanskyj. — Tiskem «Legiografie», Praha XIII., Sámova ul. č. 665.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ.

MOLODE ŽYTTJA — YOUNG LIFE

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SCOUT MOVEMENT

Ч. 2 (78) ПРАГА, СІЧЕНЬ 1932 РІК XII.

Т. Ґ. Масарик про скавтінґ.

Президент Чехословацької Республіки Т. Ґ. Масарик у відповідь на привітні промови на Граді підчас І. Словянського Зїзду Скавтів у Празі сказав:

„Вітаю вас усіх скавтів у нашій Республіці та імям Республіки. Цілком приймаю ваш програм і програм народности й людяности. Людяність, людство не є абстракція. Нема людства без народів, нема понад народами; людство є жива й буде жива організація всіх народів і держав. А тому чинна любов до свого народу є запорукою людяности. Ваша скавтська метода й ваше імя вам каже, як робити й у будучині. Ви стараєтеся жити серед природи. Природа є проста і вчить вас здорової простоти. Серед природи навчитеся бути практичними й чесними.

Англійська назва „scout" вам каже, що ви — пластуни, що ви — передовики та що мусите уважати й збірати відомості. За старих часів пластуни стояли проти ворога. Тепер стоїть друг проти друга. Але завдання те саме: інформувати себе, уважати на себе й на свого товариша.

Слово „scout" у англійців значить також і годинник, алеж годинник є засіб і символ точности.

Вам, чехословацьким скавтам, перш за все нагадаю, що в нашій історії маємо ряд людей, що в свій час і на свій спосіб прагнули здійснювати ваші ідеали. Пригаймні одного мав би вам пригадати: народнього нашого короля Юрія, що плекав ідеал вічного миру.

Отже прощаюся з вами в надії, що твердо дотримаєте завжди й при всяких обставинах свій програм.

Гаразд!"

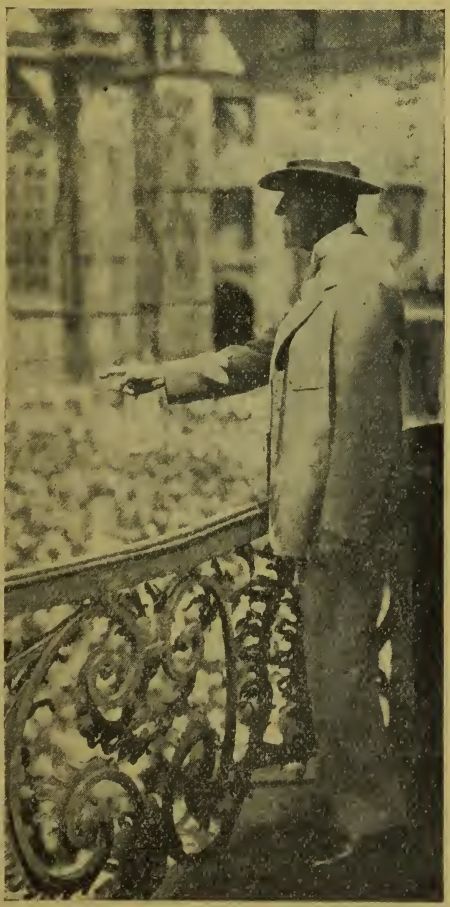

Т. Ґ. Масарик говорить до скавтів.

У двадцятиліття Українського Пласту.

Останні роки перед війною — це роки незвичайного швидкого темпа розвою народа під австрійською займанщиною. Роки ці можна коротко назвати добою зближення до Европи як духово, так і матеріяльно. Тому цілком зрозуміло, що загальний тоді новий рух у вихованні молодого покоління, започаткований на переломі XIX.-XX. століть Ґен. Бейден-Поулем, не міг не залишити сліду й у нас. У 1911. році повстають на Західній Україні перші пластові відділи, які у стадії розвою перепиняє війна. І в перших рядах першого українського війська бачимо перших українських пластунів, які своєю кровю припечатують нового духа, який у нас повіяв.

Війна світова кінчається — зачинається визвольна війна, а невдалий її вислід спроваджує на цілу українську націю зневіру. І от ще не пролунали останні вистріли нещасної війни, як на руїнах зневіри росте нова віра — віра молодих сердець. Вже 1919. р. орґанізуються під проводом деяких старших громадян, переважно професорів ґімназійних, перші пластові відділи, зглядно відновлюється старі довоєнні відділи, з яких лишилася тільки гарна традиція, бо старі пластуни — якщо не згинули у війні — розбрелися по цілому світу. Цей перший період повоєнної орґанізації — це шукання нових шляхів, що їх мусіли найти самі молоді. І вони їх находять. Це природньо. Там, у зелених лісах і луках, у темних карпатських борах під шум потоків і гуркіт громів находимо цю нову дорогу, там находимо свою бадьорість і силу. Палають ватри, лунає юнацька пісня і спів, росте сила, росте воля до праці!

І це є перший повоєнний період. Характеристичний він стихійним поширенням пластової орґанізації. Повстають відділи у цілому краю, проводиться горячкова робота над орґанізацією і пластовим самовишколом.

Друкується перші пластові підручники, часописи, повстає перша орґанізаційна схема: пластові полки з поділом на сотні й гуртки. На чолі цілого руху стає Верховна Пластова Рада, як секція т-ва охорони дітей і опіки над молодю. Період цей можна назвати періодом орґанізаційної підготовки, підчас якого було витворено перші конечні основи, потрібні для кожної орґанізації, яка є виявом якогось руху, якогось нового світогляду. Є це приклад наростання орґанізації знизу, наростання стихійного. Як характеристичні форми цего періоду можна підмітити певну доривочність в орґанізаційній системі та відсутність загального пляну на дальшу мету. Але це являється на той час цілком природним.

Українське громодянство на Західній Україні живе тоді ще де-якими надіями на недалеку зміну існуючого стану; течії чисто політичні, чи культурні носять характер тимчасовости й одним словом цілу псіхіку тодішнього Українця, його настрої можна назвати переходовими чи тимчасовими. А й це мусіло відбитися на рухові молоді.

Але приходить відомий березень 1923. р. і торощить всі надії, якими жило тоді українське громадянство на Західній Україні. Цей час можна вважати також переломовим у житті Українського Пласту. Хоч як болючою була сіра дійсність, проте вона не

вводить зневіри у пластові ряди; противно: праця міцнішає, орґанізація поширюється, обрії роскриваються. Найважніщим моментом у цьому періоді — це нова орґанізаційна схема, яка характеризується своєю передуманістю та достосованістю до тодішніх обставин. Ця нова орґанізаційна схема виявляється льоґічною консеквенцією пороблених досвідів, визначається своєю доцільністю та елястичністю, що й підтверджує пізніщий розвій пластової орґанізації. Розбудовується верховні установи: Верховна Пластова Команда з Верховним Отаманом, вибирані Верховним Зїздом, преса, видавництва. Цей момент вказує, безумовно, на пляновий розвій та точне окреслення перспективи на будуче.

Другим моментом характеристичним для цього періоду, є початок таборництва, яке й досягає виразного вигляду Першим Областним Табором на Соколі. І як підкреслений перший момент Пласту, так цей другий момент — це продукт переважно пластових низів. Така тісна співпраця та взаїмне зрозуміння молодого хлопця і старшого віком провідника стає підвалиною цього розвою, якого осягнув Пласт у цьому періоді. Чисельний зріст з одної сторони та підвищення вартости поодиноких пластунів, це очевидний наслідок цеї праці. Зріст фахових умілостей та високий їх рівень помітно в усіх проявах пластового життя зокрема, а таборів спеціяльно. Тоді то побіч сталого таборництва розвивається також мандрівництво.

Третім характеристичним моментом у цьому періоді є повстання старшого пластунства та повільний перехід проводу пласту в його руки — себто у руки людей вже вихованих у пласті. Цей останній момент є дуже важний тим, що старше пластунство, зрісши на тлі инших потреб і стремлінь Української Нації, витворює цілком нові форми пластового життя. Але про це далі. Народини старшого пластунства сягають своїми початками кінця першого періоду — літа 1922. р., а першими піонерами цього руху є „Лісові Чорти“, які прогулькою в Карпати створюють першу орґанізовану одиницю Старших Пластунів. Там серед таємничого шуму ялиць, серед гірської природи зродиться ідея, яка так могутньо оформлюється в Уладі Українських Старших Пластунів та яка рішає про дальший шлях розвою цілого Укр. Пластового Укладу. Під кінець цього періоду бачимо вже старших пластунів на всіх важніщих постах, верховних установах, таборах а передовсім серед своїх молодших братів, на постах інструкторів і звязкових. Відбуваються перші зїзди Старших Пластунів, які стають побіч Верховного Зїзду нормальним чинником життя.

Виразною межою цього періоду можна вважати кінець 1926. р., в якому відбувається І. Обл. Пл. Табор на Соколі. Блискучий вияв пластової праці та повстання кількох нових Курінів Стар. Пл. і Пластунок.

Як другий період дав викристалізовану вже орґанізацію пластового юнацтва, так третій, який кінчиться у вересні 1930. р. розвязанням польською адміністраційною владою У. П. У., можна назвати періодом кристалізації старшого пластунства.

Найновши своє орґанізаційне оформлення в курінї, розвиває старше пластунство живу діяльність на трьох полях:

а) праці в верховних установах.
б) орґанізації і виключно у вихованню пластунів юнаків,
в) оформленню ідеольоґії У. П. У.

Напливом одиниць, вихованих у пласті, регулюється праця верховних установ. Побіч старих орґанізаторів-пластунів та новопритягнених симпатиків, займають відвічальні становища старші пластуни. У старших пластунах находять юнацькі куріні досвідчених звязкових, які й провадять виховання та пластовий вишкіл, цілість орґанізації таборів перебирає на себе старше пластунство та допроваджує їх до значної вартости. Скількість таборів більшає, повстають спеціяльні табори.

Найважніщим ділом, якого доконало старше пластунство, є безумовно точне оформлення ідеольоґії У. П. У. а У. У. С. П. зокрема. По підготовчих зїздах та дискусіях ухвалюється вичерпуючі резолюції, які з одного боку є виявом розвоєвих тенденцій У. П. У., а з другої сторони рівнобіжні з загальними розвоєвими тенденціями руху української молоді взагалі. Факт цей надає стале обличчя цілому УПУ а рівночасно усуває всі сумніви, які почали повставати у попередніх періодах розвою. У типі старшого пластуна повстає новий тип молодого Українця взагалі.

І тут саме питоменність українського старшого пластунства. У противенстві до инших пластових уладів, український старший пластун, найшовши задоволення своїх орґанізаційних потреб у своїому старшому пластунському курінї, орґанізації, хоч у дечім подібної до студенських корпорацій, не відчужується від пластової орґанізації, стає в її рядах з одної сторони як її рядовик, з другої сторони як виховник і провідник молодого покоління. Така дуалістична розвязка участи студента у пластовому житті надає цілому У. П. У. незвичайно суцільний характер і дає запоруку його дальших розвоєвих перспектив; що саме така розвязка є правильна показує факт, що й деякі инші улади приступають до реформи цього питання відповідно до своїх умовин. У поляків наприклад питання це наближається до розвязання у спосіб подібний до того, як це сталося у нас.

Другим характеристичним моментом у цьому періоді є повстання Уладу Новиків — орґанізації наших найменших братів і сестер. Потреба такої орґанізації виявилася як вислід цілости розвою У. П. У. взагалі, а була уможливлена розвоєм У. У. С. П. Бо є це саме старші пластуни і пластунки, які разом з деякими старшими виховниками займаються орґанізацією дітей вселюдних шкіл, дітей переважно бідніщих родичів. Праця та показується надзвичайно вдячна і успішна. Дає вона молодому поколінню ці первні національного виховання, яких так часто бракує дітям низчих верств. Орґанізація літніх осель для новиків (вовченят) дає змогу виїзду в здорову околицю соткам дітей, які б инакше цього одержати не могли.

Третім важним моментом у цьому періоді — є створення орґанізації пластунів сеніорів, яка мала обєднувати старших громадян, які будьто виховані у пласті, чи працюючи в нім як виховники, настільки стали пластунами, що уважають свою участь у нім конечною й то у формах орґанізації на взір уладу старших пластунів. Факт цей важний незвичайно тим, що завершує пластову орґанізацію, даючи їй змогу придержати в своїх суцільних орґанізаційних рамках пластунів старших віком, громадян вже на становищах і батьків родин. Цей факт важний ще й тому, що це є перша спроба взагалі у пластових орґанізаціях — надати певну

точно окреслену орґанізаційну форму вихованим у Пласті громадянам. Цього Уладу Сеніорів не можна мішати з Пластприятом, орґанізацією приятелів Пласту, яка обєднує ріжних громадян в цілях моральної і матеріяльної допомоги. Улад Сеніорів, як і три низчі улади, придержуються орґанізаційних форм, створених у Пласті, бере орґанізовано участь у таборах (1930) та придержується пластового закона. І як факт створення цього четвертого уладу залишиться на завжди заслугою У. П. У., так є це рівночасно доказом, які тверді підстави та яке зрозуміння здобула собі пластова орґанізація серед українського народу. Під кінець насуваються ще такі зауваження загального характеру.

У моменті розвязання є У .П. У. на вершку свойого розвою. Вироблена й елястична орґанізаційна схема відповідає цілковито вимогам, які ставить життя. Велика рухливість.

Оце й є характеристичні моменти третього розвоєвого періоду. Як один із них є завершенням орґанізаційного життя з одного боку і поставленням ясної ідеольоґії з другого, так другий є новим етапом розвою, якого конечність висунуло саме життя.

Та заразом дисциплінованість Пласту починає витискати чимраз сильніще тавро на цілому громадському життю. Моральна вартість та знання пластових провідників, запал і карність низів давали якнайкращі запоруки на будучність, а розумна економічна праця пластових економістів давала запоруку, що й матеріяльний бік буде забезпечений. Жвавий таборовий та мандрівницький рух вироблював що-раз більш здорових самостійних одиниць та притягав новий елємент не тільки молодший, але не рідко старший. Якеж було відношення українського громадянства до У. П. У.? Перші кроки роблять пластові виступи, табори та мандрівки. Громадянство у всіх своїх колах бачить пластунів, пізнає їх у ріжних обставинах праці й забави, починає їх розуміти й любити. Воно починає що-раз більше цікавитися Пластом, дорожить ним, і все радо спішить із допомогою. Виявів симпатії має Пласт щораз більше і то у всіх колах громадянства. Своєю поставою здобувають собі пластуни симпатію українського духовенства разом із його найвищим гієрархом. Зі свого боку пластуни радо жертвують свою працю всюди там, де тільки вона потрібна. Це перш за все старші пластуни, які всюди стають ціненими робітниками на всіх ділянках громадянського життя, а своїм характером надають кожній праці своє тавро. Зпоміж пластунів виходять найкращі провідники студенства. Словом можна сказати, що пластуни всюди виправдують покладені на них надії. І саме в момент повної творчости надходить катастрофа — удар зі зовні. Але чи одним розчерком пера можна знищити працю двайцяти років, виконану із запалом молодечих сердець і розумних людей? Чи людська злоба може зруйнувати це, що створив ідеальний порив молоді?

Ні, і ще раз ні!

Бо можна знищити тільки форми орґанізації, але дух, — ця животворна сила оживляла нас на протязі двадцяти літ, живе в нас далі й далі гартує наші характери. Пластуни остали надалі, пластовий закон і пластові ідеали оживляють і оживляти будуть нас далі та кермувати нашими кроками.

І нині, коли ми бачимо завершений, немов один етап розвою Українського Пластового Уладу, коли ми розважимо ті моменти,

які спричинили повстання УПУ, які серед бурі й негод супроводили його розвій, ми, тут, на еміґрації, свідомі цього, що нині ми, незначна частина тих, які творили український пластовий рух, маємо вести це далі, що нам передала світла традіція, та в момент, коли сонце знову прояснить обрії, передати українському народові дорогий скарб, збільшений працею і надбаннями. Шлях, який нас веде — не легкий: на ньому вже позначилися перешкоди, які ставить нам людська злоба та невідрадні матеріяльні умовини. Але ми — пластуни, за нами довгий шлях перейденої з перемогами дороги й дух тих, які з нами цю дорогу робили; перед нами довгий шлях нових трудів і перемог. Тож далі — гейже в дорогу — ніщо бурі ні негоди!

Прага, листопад 1931. *Чорний Вуж.*

20-тиліття Українського Пласту.

Комунікат Команди Союзу Українських Пластунів-Еміґрантів (СУПЕ).

(Всі українські часописи ласкаво просимо передрукувати).

Святкування 20ліття Українського Пласту відбудеться в Празі (Чехословаччина) 13. березня 1932 року. Свято уряджує Команда СУПЕ. Мета свята — кинути думкою на вже пройдений шлях трудів і успіхів, віддати пошану й признання першим орґанізаторам і провідникам укр. скавтінґу, обєднати новим звязком нашу пластову молодь та прихильників Укр. Пласту, щоб зєднаними силами йти далі.

Проґрам свята: І. Академія — пластовий гимн, святочні промови, привітання, національний гимн. ІІ. Пластові розваги та виступи. ІІІ. Виставка: „Український Пласт дома і на чужині“ — матеріяли з життя й розвитку укр. скавтінґу, як от: ріжні друки й видання, фотоґрафії, пластові вироби, табори, змагання, мандрівки, зїзди, (Джемборі), звязки з чужиною й т. и. (Всі матеріяли з виставки, що їх не треба буде вертати власникам, лишаться, як основа Музею Укр. Пласту на еміґрації).

Команда видасть на свято однодневку „Вступай у Пласт“. Ювілеєві присвячено також нове число пластового орґану „Молоде Життя“, що виходить тепер на еміґрації.

Мистецькі ювілейні значки (на взірець поштових марок) „20тиліття Українського Пласту 1911-1931“, праця проф. Р. Лісовського, вийшли вже третім накладом (два попередні наклади протягом кількох місяців вичерпано цілком).

Листи, привітання, матеріяли для виставки, датки на влаштування свята й на орґанізаційну дальшу працю Укр. Пласту, а так само замовлення на ювілейні та на всі инші видання Пласту слати на адресу:

E. Wyrowyj, Praha-Vinohrady, Chodska 16, Czechoslovakia.

За Команду СУПЕ:

Євген Вировий, команд. *Д. Козіцький,* реф. діяльности. *Наталка Кучерявенко,* за секретаріят.

Крокодиль знад Полтви.*)

У вересні 1931 року минув саме рік, як вийшов обіжник, яким припинено діяльність Українського Пласту в Польщі. Хай нам буде вільно пригадати оцей історичний акт:

„Львівське Староство Городське; Ч: Ст. 1368/16 у Львові, дня 26. вересня 1930. р. Укр. Краєве Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю. Ліквідація Відділів, Інституцій, Товариств і т. и. „Пласта". До Виділу Головного Товариства Укр. Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю — на руки заступника секретаря пані Др. Володимири Крушельницької у Львові, ул. Бічна Пасічна ч. 333.

Львівське Староство Городське взиває Головний Виділ Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю у Львові до негайного розвязання існуючих Відділів, Інституцій, Товариств і т. и. „Пласта" зглядно Укр. Пластової Орґанізації, разом на підставі § 7. розп. з дня 20. IV. 1854. Ден. уст. ч. 96: забороняє на будуче якогонебудь і в якімнебудь виді орґанізування таких же Відділів, Інституцій, Товариств і т. п. чи то безпосередньо, чи також посередньо через свої філії і кола, бо та діяльність не є передбачена в статуті того Товариства, затвердженім Урядом Воєвідським Львівським, рескриптом з дня I. II. 1923. р. ч. 18844/1923. р., а проект зміни статуту в тім напрямку зістав відкинений рескриптом Львівського Уряду Воєвідського з дня 18. 9. 1929. р. ч. Б. П. 134/Ст. 1929.

Крім сего стверджено, що „Начальна Пластова Команда", виступаюча безправно як секція, чи також Комісія Укр. Краєвого Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю, провадить свідомо на ґрунті шкільних пластових дружин, діяльність виразно суперечну з відносними приписами компетентних шкільних Управ, видаючи тим (дружинам) інструкції і прикази, проводячи реєстри членів тих дружин, наказуючи предкладати собі і відбираючи звіти, квартальні й инші з діяльности тих дружин, утримуючи дальше орґанізаційні звязки з виразно нелеґально існуючими відділами „Пласта" вкінці, апробуючи зглядно погоджуючися з акцією виразно протидержавного характеру. Заборона розвивання якоїнебудь діяльности „Пластової" потягає за собою заборону носити українським пластунам одяги і пластові відзнаки.

Рівночасно взиваєтьсяП. Т. до зліквідования протягом 14-ти днів всі вже існуючі Відділи, Інституції, Товариства і т. п. „Пласта" і предложити в тім часі Львівському Городському Староствові звіти з перепровадженої ліквідації „Пласта", а то під загрозою розвязання Товариства „Укр. Краєве Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодіжю" у Львові разом з його Відділами.

Проти сеї резолюції можна внести відклик до Львівського Воєвідського Уряду через Львівське Городське Староство до 14-ти днів, числячи від дня слідуючого по дню доручення — відклик не має одначе сили здержуючої. Львівський Городський Староста Ґалляс".

За кілька днів усі школи Львівської й Волинської Кураторії дістали рівнож заборону ведення Пласту. Під правним і фактичним оглядом вище наведений акт мав багато спірних точок а саме: 1) Статут згаданого Т-ва виразно передбачує в § 3 „творити свої орґанізації для опіки й діяльности". Верховна Пластова Команда з усіма пластовими відділами була саме такою орґанізацією для опіки й виховання дітей і молодіжи. Про існування цієї орґанізації при Т. О. Д. влада знала, її признавала, перебирала від Гол. Виділу про її діяльність звіти. Найкращим доказом, що влада права ведення пластової орґанізації не оспорювала, є документ — акт з 1918 р., яким Рада Шкільна Краєва висловлює Т-ву признання за добре ведення Пласту й цей факт, що вже за польських часів делеґат Львівської Шкільної Кураторії входив у склад „Верх. Пла-

*) Полтва — річка у Львові.

стової Ради" і брав діяльну участь у її працях. Нестійним є рівнож закид, що Т-во не мало права зноситися зі шкільними пластовими відділами. Акт — документ б. Ради Шкільної Краєвої і факт діяльної участи в працях Верх. Пл. Ради делеґата найвищої шкільної магістратури зі згаданої області ясно й недвозначно признають право ведення Пласту і між шкільною молодю. Головний Виділ Т-ва, на протязі цілої своєї діяльности не дістав від нікого ані писаного, ані усного заперечення, або заборони виконувати статутом предвиджених прав, то є нагляду над працею шкільних відділів, випливаючих із вище наведених фактів. Лишається ще тільки третій закид, що Верховна Пластова Команда не противилася антидержавній праці деяких відділів Пласту. Закид у листі Староства Городського голослівний, не опертий на фактах. Тих фактів мали певно достарчити численні „пластові процеси", що слідували по розвязуванню Пласту. Нині ми вже можемо сказати й про ці процеси дещо. Ведення слідства в тих процесах ішло виразно в означенім напрямі: слідства в усіх цих процесах мали доказати, 1) що філії чи кружки Т. О. Д. не мали по статуту права вести пластові гуртки, що отже організатори тих гуртків були орґанізаторами таємного товариства; 2) що працю в пластових гуртках не ведено по методі і правильниках, знаних і друкованих у Польщі пластових книжок, що отже пластову орґанізацію вжито тільки за плащик для ведення позапластової конспіративної праці. Цього згаданий лист не згадує, але про це трубила ціла преса й то не тільки бруковий „Illiustr. Kurjer" але й преса т. зв. еліти: „Czas", і ин.

Ішли процеси за процесами: стрийський, самбірський, старосамбірський, зборівський, тернопільський, сокальський і т. д. І всі вони кінчилися звільненням оскаржених від вини й кари. Суд усюди по переведених обороною доказах мусів оскаржених звільнити від закиду творення нелеґального Товариства „Пласт", в ніякім випадку не ствердив, щоб пластову орґанізацію надужито до поза пластових цілей і праць, а ті всі військові вправи нібито ведені ночами пластовими гуртками були пластовими вправами чи грами, передбаченими в кожній пластовій організації. І чи хто з розумних може повірити байці про це, що цілі відділи робили непластову, протидержавну роботу, а ВПК їм не пвотивилася. Sic rebus stantibus, в широкім досі укр. конспіративно-терористичнім русі, не тих кільки одиниць із Пласту брало б участь, а найменше сотні. Це все загально відоме мабуть і тим, що підписали засуд на Пласт. Пласт упав жертвою під'юдженої часописами вуличної польської опінії. Треба було чимсь публіку заспокоїти і позискати її для себе. І виміреними кроками невблаганого часу минув рік від тої „геци" з осени 1930. року. Пластова справа досі не полагоджена. Внесений до міністерства спротив лежить спокійно в канцеляріях неполагоджений; неполагодженою цю справу вважає й ціле українське суспільство. Укр. пластуни еміґранти бажали її полагодити міжнародньою пластовою справедливістю. Не вірю в це. „Скавтова справедливість" надто нині ще слаба. Ця справа мусить бути полагоджена в краю, або вона цілком не буде полагоджена. Хтось мусить зробити крок наперед і то великий. Польська суспільність мусить перестати називати укр. дітвору „злодіями, бандитами, шпиґунами, обірванцями" з тої рації, що ся дітвора належить до Укр.

Пласту, й спромогтися на мінімум толєрантности. Та чи це можливо? Нині, по банкроцтві всіх роблених Укр. Пластові закидах, видвигнено нового коника — т. зв. льояльність. Пише один такий Крокодиль: „Український скавтінґ, виступаючий під назвою „Пласт", не має дотепер охоти заняти якесь становище до держави, в котрій (працює) існує, як то роблять инші пластові орґанізації в инших державах. Де тільки поглянемо, до Анґлії чи якоїнебудь иншої держави, в котрій пластова ідея стоїть високо, всюди бачимо, що головною ціхою, так якби катеґоричним імперативом скавтінґу є безоглядна льояльність супроти держави. Це є підставова думка пластового виховання молоді. А пласт хотів бути виїмком, хотів наслідувати зовнішні прикмети скавтові — острій, орґанізацію, вправи і т. п., а не хотів признати цеї підставової засади скавтінґу, полягаючої в приреченню безоглядної льояльности державі. Статут Укр. Пласту ані не говорить про це, а в практиці цеї орґанізації, почуття лояльности заступається почутям окремішности, а навіть ворожости. Чи яканебудь держава на світі толєрувала б такий стан. Чи не домагалась би, щоб у державній скавтській орґанізації містилися всі скавтські осередовища, без огляду на національну приналежність поодиноких секцій. Якщо отже Українці хотять, щоби Пласт міг не тільки розвиватися, але рівнож і без перешкод сповняти це завдання, до якого власне є покликаний, а іменно, бути орґанізацією виключно пластовою, мають змогу зреалізувати це. Бо прецінь засадничо ніхто не думає зменшувати їх права розбудови спортових орґанізацій; але під умовою, щоб ці орґанізації, ані на крок не відступали від властивого їм завдання, не збочували на бездоріжжа, що ведуть до політичних конфліктів". „Slovo Polske" (Львів, 1931. з 17.VIII.).

В рік по розвязанню Пласту й львівський крокодиль пустив сльозу. Тим разом дійсно сльозу, воду з очей, а не відро помий. І йому, видко, не свійсько, що Пласту нема, інакше не пускав би такої *передовиці*. Кільки то давніше свідомих брехень перекотилося через лани того старого грішника. Нема тепер уже й инших закидів, є тільки брак льояльности. Цікавий це закид, бо він каже все й нічого. Давніші закиди були брехливі, але закиди. А деж тепер мірило тої льояльности? Чи не одно з них брак дружнього співжиття з пластунами инших народів. Можемо крокодилеві служити наглядними доказами, що саме укр. пластуни були ті, що хотіли дружнього співжиття, виходячи зі шляхотних цілей пластового закона. Та польські гарцери відпихали в своїм шовіністичнім захваті подавану руку, а пластунів у своїх урядових гарцерських часописах називали „шпиґунами чеськими", або писали, що „добрі діла укр. пластунів лежать у бандитських нападах". Medice cura te ipsum, а до того часу, доки не виховаєш кадрів розумних толєрантних горожан, не жадай від других безлюдської поневірки чести й праці для високих пластових ідеалів, для яких сам не вмієш працювати. А може льояльність це взагалі резиґнація з українського національного обличча? Тож „Slovo Polske" раз у раз доводить на иншому місці, що Українців нема, що питання укр. не існує. Як отже погодити старопрабську теорію „niema Ukrainy" з крокодилячими сльозами за Укр. Пластом? Каже, що у статуті Пласту нема нічого про льояльність. Жиди наприкл. мають у Польщі аж дві скавтські орґанізації і сотню спортових орґанізацій. У

жадній з них у статуті нема згадок про лояльність. А Пласт взагалі статута свого не мав, був секцією Товариства Охорони Дітей. І знов подається приклад на льояльність однобічний, несправедливий, словом Крокодилячий.

Був час, коли провід Укр. Пласту хотів устійнити значіння слова „льояльність“, бо її інакше розуміє не то кожний поляк зокрема, але кожний представник влади від постерункового почавши а на міністрі скінчивши. Пластовий провід старався навязати зносини в тій справі передовсім із представниками інтерпретації „льояльности“. Одначе цей факт поминено мовчки, а віддано слово Крокодилеві знад Полтви.

Иноді виносиш враження, що Укр. Пласт хочуть ті Крокодили зробити авангардою певної політичної концепції. Те, що не вдається зробити зі старшими в політиці, хочуть прищепити молоді. Хочуть мабуть від неї якоїсь голосної заяви льояльности не для підкріплення діл, але для політичних цілей, для... Женеви. Та Укр. Пласт це не область впливів скрахованих політиків, це проблєм педагогічний. Українська молодь не дасться вжити для вибілювання чорних плям. І т. д., і т. д...

Українська молодь Польщі без Пласту, без тої орґанізації, що є провідною зорею, кадром молоді цілого світа. Історична хвиля. Та дивимося певно в майбутність. Віримо в силу духа... у нім ці ідеали, які ніс на своїх прапорах Укр. Пласт, не в зверхніх формах, які нині заборонено вуличній товпі на „panem et circenses“ Укр. Пласт перейде через ту темряву й дійде до ясних обріїв, коли зможе знову виконувати своє шляхетне завдання, виховання молоді в дусі пластових ідеалів.

Вересень 1931.

Український Пласт на І. Слов. Джемборі в Празі 1931. Наш прапор. Світлив ст. пл. скоб інж. С. Кульчицький.

Перші поштові марки України.

Ювілейні марки Українського Пласту.

У червні 1931 року Команда СУПЕ видала ювілейні наліпки (в формі поштових марок) з нагоди 20-ої річниці існування Українського Пласту. Центр марки творить тризуб, переплетений пластовою лілеєю, довкола нього барокові прикраси та прапори. Вгорі в двох рядках „ХХ ліття“, а на долині „Українського Пласту“. В лівому долішньому розі рік 1911, в правому 1931. Цей перший наклад мав 1500 штук. Незабаром Команда мусіла видати другий в 3000 штук, бо перший наклад дуже скоро розійшовся у звязку з Джемборі. Та й цей наклад вже вичерпано і Команда видала 18.XII. 31 третій наклад вже 4000 примірників. Всі видання ріжняться між собою барвами; марки останнього видання є в жовтій та в блакитній барвах так, що дві марки разом творять барви нашого національного прапору.

Ювілейна марка Укр. Пласту.

Проєкт марки робив відомий український ґрафік проф. Р. Лісовський, приятель Укр. Пласту, відмовившись від будьякого гонорару за свою працю. Команда СУПЕ в листі від 27. червня 1931 висловила проф. Р. Лісовському за цей його прекрасно виготовлений проєкт ювілейної марки, як і за його постійне, дуже прихильне відношення до Укр. Пласту взагалі, глибоку подяку.

Нат. К.

„ПРАЛІСОМ ПОЛІСЬКИМ ЗЕМЛІ ДРЕВЛЯНСЬКОЇ."

Снігом засипані вітки похилені старих-прастарих ялин. Іскряться килими білі бездонних, замерзлих багнищ. Місячне сяйво все перетворює в казки призабуті, чудні...

Вузька доріженька по снігу вбитая, так тяжко нею йти; побіч згинаються примари-кущики, ніби то карлів юрби. Хруснуло в лісі, ніби то тупає лісовикова нога. Ось полонинкою тіні промарили ... вовки, чи духи лісові?

Пралісу-прадіду, будь так ласкавенький, казки свої роскажи!

Ох, і багато тих казочок, діточки, в багнищах я хороню, та про багато ялинами, соснами з вітром часом гомоню.

Тільки послухайте, то зрозуміете...

Люде приходили, волю боронючи, в нетрі ховались мої, зброю стискали їх руки спрацьовані, втомлено люде ті йшли...

Я їх заховував, я їм нашептував пісні бунтарські свої, я їм розказував, я їм нашумлював думи про правду святі. Думи про працю, що світ перетворює, думи про чин-боротьбу, думи про бідних, забутих, знесилених.

. . . . . .

Крутить доріженька нетрями, корчами, — тяжко доріжкою йти. Шепче дідусь: а не бійтесь, то вийдете ви на простори ясні.

Всеволод Лясиченко.

Джемборі 1931. Пражське громадянство вітає Укр. Пласт. Світлив проф. Ів. Паливода.

Український пласт на Еміґрації.

Пластовий Кіш вихованців укр. ґімназії в Ржевницях коло Праги.

Звідомлення бр. Звязкового проф. К. Подільського за 1930—1931 рік (5-тий рік існування Кошу).

На початку липня 1930 року Пласт наш закінчив 4-й рік своєї праці та перейшов до пятого, ювілейного року, який і став славним межовим знаком у його існуванні. Кінець пятого відчитного року чудово завершився нашою участю в І. Словянському Зїзді Скавтів (т. з. „Джемборі“) в Празі. Цікавий цей рік був під ріжним поглядом, а саме, що:

І. Надзвичайно енергійною працею всіх членів Кошу докладно довершено було пластову підготовку як пл. частин, так і поодиноких членів. Як видно зі статистики дуже посунулися вперед ступені пластової підготовки; більша частина членів (пластунів та пластунок) має вже за собою іспити пластуна-розвідчика, здобуто 133 почесних (фахових) іспити, 2 пластуни-розвідчики досягли звання пластунів-скобів.

ІІ. Як для цього, так і для підготовки до всіх можливих змагань — в межах І. Словянського Зїзду Скавтів, покладена величезна, доцільна й успішна праця, виявлено силу ініціятиви, вложено масу енергії й волі.

ІІІ. Виготовлено багато ріжних ручних праць і так блискучо закінчено технічну підготовку для Зїздової Виставки і в — меншій мірі — для будови таборів на цьому І. Словянському Зїзді.

ІV. Поруч із цим молодь у підготовці здобула багато ріжних прикладних знань, навиків та орґанізаційного досвіду від своїх провідників.

V. В наслідок цього, виступ нашого Пласту на І. Словянськім „Джемборі“ зустрів таку високу оцінку нашої праці і привів до такого успіху молодої України, який іде в парі з тією могутньою підготовкою і напруженням сил, на які здобувся наш Пласт.

Статистичний перегляд. а) Відділів (курінів) було 6 (5 хлопячих та один дівочий). в) Гуртків 15, с) Всіх членів 108; з того 70 хлопців та 38 дівчат. д) Пластові іспити: 1: Скобів — 2, 2: розвідчиків (чиць) — 52, 3: учасників — 26, 4: прихильників — 11, 5: новиків — 12, 6: новичок — 5. Почесних іспитів 133.

У відчитному 1930/31 шк. р. пластуни-(ки) ґімназії мали 484 гурткових сходин, 58 сходин відділових, 43 сходин Курінних Команд, 64 гурткові прогульки, 4 збори цілого Кошу, одні сходини Кошової Ради, 15 сходин Кошової Команди та 26 прилюдних виступів.

Прилюдні виступи були такі: 1. Участь наших пластунів у вечірці місцевих чеських скавтів 21. 9. 30 р., 2. Святочна ватра пластунів 27. 9. 30 р.

3. Екскурсія українських пластунок з ґрупою чеських скавток, під проводом сестри Начальниці скавток ЧСР, проф. Е. Мільчіцової, до Карлового Тину (Карльштайн) в супроводі проф. К. Подільського 5. 10. 30 р.

4. Маніфестаційний похід українських та чеських скавтів в Ржевницях у святі 12-ої річниці самостійности ЧСР 28. 10. 30 р.

5. Національне свято Першого Листопаду, 1. XI. 30 р.

6. Участь в орґанізаційному Зїзді Союзу Українських Пластунів Еміґрантів у Празі 2. XI. 30 р.

7. Заїзд 12-ти українських та 6-ти чеських скавтів до Радотіна на виклад містоначальника Свазу Скавтів ЧСР, Яна Новака, 21. XI. 30 р.

8. Участь в Ялинці Республіки в Ржевницях 21. 12. 30 р.

9. Традиційна новорічна пластова прогулька на Скалку 1. 1. 31 р.

10. Участь у різдвяній вечірці (а 7. 1. 1931 у Коляді) — 8. 1. 31.

11. Участь у святі Самостійности та Соборности України 22. 1. 31.

12. Урочисті збори всіх пластунів-(ок) Кошу в присутности окружного (жупного) звітодавця др. В. Герлеса і проф. Е. Мільчіцової, Начальниці дівочого скавтінґу ЧСР. Проголошення пластунів-(ок) розвідчиками-(цями). Привітання гостей та коротка артистична академія в кінці. Збори провадив проф. Кость Подільський — 8. II. 31.

13. Участь у святі з нагоди дня народження Президента Т. Ґ. Масарика 7. III. 31.

14. Участь усіх членів у похороні старости міста Ржевниць пана Гржебіка. Промова проф. К. Подільського над труною 13. IV. 31.

15. Участь пластунів (ок) у п'єсі „Про що тирса шелестіла?" 18. IV. 31.

16. Участь пластунів (ок) старших кляс на докладі „Українська та світова УМСА" 19. IV. 31.

17. Прогулька під проводом проф. К. Подільського в долину „Під Бабкою" цілого Кошу, де відбулася святочна ватра пластунів у честь патрона Пласту св. Юрія 3. 5. 31.

18. Участь у Шевченківській Академії 14. V. 31.

19. Урочисте посвячення курінного прапору 7. Куріня старших пласт. „Бурлаки" в Ржевницях (при участи п. П. Багацького та пані С. Русової) 24. V. 31.

20. Заїзд 26-тичленного спортового збору на окружні (виключаючі) змагання до Кладна (здобули першенство в окрузі) 31. V. 31.

21. Участь наших сімох делеґатів у Зїзді Союзу Українських Пластунів Еміґрантів 7. VI. 31.

22. Дівочі пластові змагання (за першенство в окрузі) 7. VI. 31.

23. Відкриття пластової виставки при Зїзді Словянських Скавтів, де був уміщений і український відділ виставки (у Празі) 7. VI. 31.

24. Участь пластунів (ок) в окружних плавецьких змаганнях у Празі (басейн УМСА) 14. VI. 31.

25. Посвячення пластового прапору пластунок Куріня ім. Лесі Українки 26. VI. 31.

26. Участь усіх членів (ок) Кошу в Першому Словянському Джемборі 28. VI.—2. VII. 1931 р.

В липні 1930 року відбувся мандрівний табор 13-ти наших пластунів по Західній Словаччині та Моравії. В липні та серпні проф. К. Подільський абсольвував словацьку Лісну Школу (інструкторську) та курс для провідників вовченят і склав іспит на пластового провідника (скавтмайстра). У відчитному році зробив два більших доклади на теми: „Релігія та пластове виховання", „Словянське Джемборі". Крім цього брав участь у всіх (пять) великих сходинах округи (жупи) і Кошу для підготовки „Джемборі" та керував 2 ґрупами змагань при підготовці до виступів на Джемборі.

Самостійна діяльність молоді провадилась далі так, як і минулого року. Рефератів у Курінях прочитано 24 на теми пластові і загально-освітні. Всі пластові установи як: бібліотеки, архіви, збірки, гуртки філятелістів, спортові й инші діяльно розвивалися далі. В девятьох змаганнях наших команд (копана 2, кидана 4, волейбол 3) наші виграли 7 разів.

Джемборі 1931. Маніфестаційний похід Укр. Пласту Прагою. Світлив ст. пл. скоб інж. Є. Кульчицький.

Наша участь на І. Зїзді Словянських Скавтів 28.VI.—2.VII.1931.

Зі звіту бр. Команданта укр. таборів на Джемборі проф. К. Подільського (широкий загальний звіт видрукує СУПЕ окремо).

28.VI.31. 8—12 год. „Маніфестаційний похід Прагою“, де публіка щиро вітала наш Пласт. Привітання п. Президентові на Граді. Його промова. Овації п. Президентові. Похід до табору назад. 18—19 год. Перший виступ з танцями на стадіоні Словянських Таборів перед кількотисячною масою публіки. Великий успіх.

29.VI.31. 7—12.30 год. Легко-атлетичні змагання пластунів (ок) на грищі „Славії“ (за першенство в Чехословаччині). Добрі висліди у пластунок.

11. год. Урочисті збори Союзу Скавтів Ч. С. Р. (конференція всіх делеґацій в Сметановій салі Репрезентаційного Дому м. Праги, де виступав з промовою за українських пластунів-еміґрантів проф. К. Подільський (в мові українській).

10—11 год. Візити п. міністрів Республіки і привітання їх у нашому таборі. Табор відвідали: п. військовий міністр др. Вішковський, п. міністр внутрішніх справ др. Ю. Славік, начальник Ґенерального Штабу ґен. Сировий з братом Командантом Словянських Таборив ґен. В. Клецандою. (п. міністр закордонних справ др. Е. Бенеш і посол др. К. Крамарж були иншим разом).

18—19 год. Другий виступ з танцями на стадіоні під проводом бр. ст. пл. Поповича М. разом з Укр. Пластом Підкарпаття. При цьому виступі з великим успіхом співав двічі наш хор, під проводом др. Яковенка. Закінчено виступ відспіванням українського національного гимну, що вся величезна маса присутніх на стадіоні чехів і чужинців вислухала стоячи. Цілий виступ залишив у публіки могутнє враження.

20. год. Українсько-Юґославянська ватра в мешкальному Юґославянському таборі (на острові) в присутности заступника Старости Союзу Скавтів Ч. С. Р. бр. інж. Е. Шварцера. Ватра ця послужила дуже зближенню молоді обох народів.

Джемборі 1931. Українські пластунки в поході Прагою. Світлив проф. Ів. Паливода.

30.VI.1931. 10. год. Участь нашої команди у волейболовім змаганню. Виграли у команди Кошиць, програли к-ді Братіслава.

11. год. Похід на Староміську Площу для вшанування могили „Незнаного Вояка". Порядок походу: Ч. С. Р., Польща, Югославія, Україна, Румунія, Англія.

14 год. Виступи нашого хору під проводом д-ра Яковенка в артистичних змаганнях (за першенство в Чехословаччині) в біо „Домовіна" (Прага VII) — з великим успіхом. Хор дістав перше місце!

18. год. Візита (гутірка) до табору англійських скавтів. Програм: 1. Привітання англійським скавтам (кам) в мові англійській проф. К. Подільського. 2. Наші співи, танці. 3. Англійська декламація „Hymn of exile. Т. Шевченка вик. пл. розвідчиці М. Джуферівни, 4. Співи англійських скавтів та скавток. 5. Музика й народні танці шотляндських скавтів, 6. Спільне фотографування. Успіх дуже великий, розійшлися великими приятелями.

21 год. Участь (співи й танці) на Югославянській ватрі на стадіоні. Де наші були фотографовані при світлі магнія.

1.VII.1931. 8.30 год. Змагання наших плавців і плавкинь (у плаванню на „Баррандові". Дівчата здобули перше і третє місце в державних змаганнях і друге в Словянських.

11. год. Візита представників Польської Головної Квартири Скавтів до українського табору і знайомство з бр. Комендантом українських таборів на Джемборі, проф. К. Подільським.

14. год. Окреме запрошення бр. Начальника польських скавтів українським пластунам прийти з візитою до їхнього табору.

16. год. Проводи бр. Начальника Міжнароднього Скавтського Бюра в Лондоні бр. Губерта Мартіна. Наша почесна сторожа з трьома прапорами. Українці були представлені бр. Губертові Мартінові бр. ґен. В. Клецандою, при чому Губерт Мартін щиро дякував проф. К. Подільському.

18. год. Гутірка з XII. відділом „Пражського Скавта". (Дуже мила гутірка зі сприязненим нам відділом).

21. год. Участь в таборовому вогні підкарпатців (танці, співи, гри).

2.VII.1931. 20. год. Проф. К. Подільський з сестрою В. Статник був на вечірці — рецепції Приматора і Ради головного м. Праги, в Сметановій салі Репрезентаційного Дому на роздачі нагород за змагання.

Джемборі 1931. Укр. пластуни в гостях у англійському таборі. Світлив. проф. Ів. Поливода.

21. год. Участь наших пластунів (ок) в двох таборових вогнях (один в окружному таборі, а другий в підкарпатсько-українському таборі).

3.VII.1931. Ліквідація таборів. Візита нашої делеґації до бр. Комманданта англійського табору. Побачення з югославянськими пластовими начальниками. Прощання з бр. Начальником Союзу Скавтів Ч. С. Р. А. Б. Свойсіком і подяка йому за поміч нам. Ліквідація виставки. Відхід з табору.

23.VII.1931. *К. Подільський.*

Виставка знагоди Словянського Джемборі.

Наша виставка, в межах загальної скавтової виставки у великому палаці Празького Ярмарку Зразків (P. V. V.), тревала від 7. червня до 3. липня 1931 р. Площа, яку вона займала, виносила приблизно 12 квадратових метрів стін і 3 столики. Була це дуже вигідна, самостійна кабіна, майже в самому центрі виставки (салі). Експонати наші можна загально поділити на вироби дівчат і хлопців. В дівочому відділі треба відмітити перш за все виставки: комплекти сорочок — найкращих взірців, убруси, серветки, хустки; далі: артистичні листівки ручної роботи пластунок, їх-же акварелі та олійні малюнки — дуже високої вартости, прикрашені гарно вишитими рушниками, різьба, чудової ліпної роботи ґіпсовий медвідь. Все це заняло середину виставки. Осередком усіх експонатів був невеликий портрет Тараса Шевченка. Всі речі було укладено з великою симетрією й артистичним смаком. Над усією цією дівочою ґрупою виробів висіла велика (різана пилочкою) жовта пластова лілея, переплетена синім тризубом, а над нею портрет сера Р. Бейден-Поуелля.

Вгорі, на стінках кабіни, великий національний прапор, розложений артистичними складками.

Права і ліва сторона виставки занята дуже густою масою чудових акварельних малюнків з таборів, де наші пластуни таборували за 5 літ, також артистичними листівками ручної роботи. Далі 1) фотоґрафії Пластових Курінів, таборів, прогульок, пластових праць і т. д., 2) праці випилювані, 3) праці випалювані, 4) малюнки на дереві, 5) різьба (тотеми), 6) пластові вузли, 7) пластові ґерби і т. д. На лівому столику багато заступлена пластова література й документи, збірки українських ґрошей та марок. На правому столику пластові альбоми, хроніки, альбоми марок, прегарний пластовий килим (лілея-тризуб) зроблений руками пластунів, і нарешті, в лівому розі вгорі прегарний олійний образ „Скоба“ (скельного орла) перед летом в горах. Над кабіною, на широкій жовтоблакитній стрічці в чеській мові „Українські Скавти“ і означення округи до якої ми належимо.

Коли, після урочистого відкриття виставки Старостою Союзу Скавтів ЧСР, п. міністром закордонних справ д-ром Е. Бенешом, п. міністр проходив і оглядав окремі її частини, біля української виставки привітав його проф. К. Подільський словами: „Привіт Вам від нас, пане міністре! Яко представник української пластової округи в Ржевницях, члени якої є учні і ученици тамошньої української реформованої реальної ґімназії, дозволяю собі Вас, пане міністре, іменем усіх дітей, а також іменем цілої ґімназії поздоровити й подякувати за все добре, що Ви зробили для дітей українських еміґрантів, а тим уможливили й ту шляхотну працю, наслідки якої Ви тут бачите. Привіт Вам від нас, Пане Міністре!“

Далі, на питання п. міністра, проф. К. Подільський продовжував: „Приняли ми орґанізаційні форми Союзу Скавтів ЧСР, а вложили в них свою душу, свої стремління“.

Вже перед детальним оглядом п. міністр, глянувши загально на виставку, сказав: „Це є гарне! Красно працюєте!“ Потім детально оглянув речі, звернувши більшу увагу на літературу та на вишивки. Після перегляду, відходячи, ще раз подав руку проф. К. Подільському й сказав: „Красно працюєте, лиш багато працюйте, лиш багато працюйте, а ми Вам постараємося помогти. Моє поважання! З Богом!“

Примітка: На підставі багатьох відзивів про нашу виставку, була це одна з кращих виставок (випадала як закінчена артистична цілість).

На що нам треба звернути увагу!

(Висновки після нашого виступу на Всесловянськім Джемборі).

Постійна праця в курені не дає можливости оглянутись на пройдений шлях. Тим більше не можуть одна чи дві одиниці, які звичайно провадять курені, приглянутись добре серед нормальної праці тій нитці єдности, що злучає членів куріня в гармонійну цілість.

Мали це на увазі творці Пласту, тому для усунення створено Коші. Курені, обєднані в Кіш, мають спільні сходини, святочні виступи, стрічі, змагання в фізично-спортовому й духовому пластовому знані. Все це є на те, щоб курінь порівняв свої надбання, стан свойого душевного й фізично-спортового знання, щоб побачив свої недомагання, хиби та добрі сторони. Словом, щоб приглянувся в тому малому зеркалі кошового життя. Щоб це зеркало поширити, робиться окружні зустрічі, змагання, а нарешті це зеркало доходить до найбільшої своєї величини у кожного народу на загальних чи, як у нас в Пласті принято, — обласних стрічах, змаганнях.

З розростом пластових організацій окремих народів і з часом згуртування їх у світову пластову організацію, це зеркало мусіло само собою поширитись.

І так прийшло до життя „Джемборі". Прийшло не як штучний витвір, а як природній наслідок розросту пластового життя! Крім своєї головної мети, наблизити до себе пластові організації поодиноких народів, переводити в життя і через молоді серця клич всесвітнього братерства, Джемборі має ще багато побічних цілей, з котрих найважнішою є якраз це т. зв „поширене зеркало".

Джемборі є зеркало, в якому мають відбиватись о с я г и й н е д о м а г а н н я пластових організацій поодиноких народів!

Джемборі створює конкуренцію, щоб пластові організації не спочивали на лаврах своїх досягнень, а щоб прямували завсіди до „щастя й слави".

Подивімось тепер на себе в зеркало Всесловянського Джемборі. Ми бачили, як нас трактували перед Джемборі, в часі підготовки. Не можу сказати, щоби найліпше! Щойно наші перші кроки на ньому змінили дещо відношення до нас.

Правдою є, що з боку пропаґандивного мало воно для нас величезне значіння! Стрічали ми багато чужинців пластунів, котрі перший раз бачили українських пластунів, та й взагалі українців. Вони побачили, що українці є щось реальне, нарід, що так як всі культурні нації має свою пластову організацію. Вони побачили взірці нашого народнього мистецтва у формі національних строїв, та декілька дорогоцінностей-перлин з національної скарбниці у формі наших пісень та прегарних танків. Словяне пластуни побачили наочно, що українці це не німецька видумка, як нас дотепно звуть поляки, а словянський нарід з високою, питомою йому народньою культурою.

Тим виступом ми здобули собі право горожанства у словянськім пластовім світі.

Ми бачили, що та маленька карність, яку вдалось виробити за короткий час підготовки, подобалась всім, а деякі чеські провідники нам завидували її. Бачили ми, що наш загал пластунів у масі тримався добре. Коли виступали одиниці і ґрупки, то успіхи були великі. Але коли треба було показати своє внутрішнє життя, коли треба було показати свою зжитість, пластову веселість, отвертість та товарискість — то наш загал не дописував.

Недомагала витревалість. Братія так скоро помучилась, що вже на третій день при таборових гутірках трудно було їм в більшости видобути з себе трохи не то що гумору, а звичайної пластової веселости.

Найбільше відчувалось ту хибу, що наш загал (особливо хлопці) не вмів разговоритись з чужинцями, хочби не розуміючи їхньої мови. Не вміли поза деякими випадками ввійти особисто в тіснійший звязок і знайти собі приятелів. — Як же нам цего позбутись на будуче і на що треба звернути увагу?

За цей стан всіх курінів відповідають всі курінні і провідники гуртків. Вони саме й тепер мусять звернути велику увагу на вказані блуди. І кожний пластун, що має за собою деяку практику пластової праці придивившись блище нашій братві на Джемборі, міг пізнати по вказаних хибах, що гуртки і курені відбували мало і неправильно сходини. Сходини треба робити як найчастіше. На сходинах треба звертати дуже велику увагу на те, щоб пластуни були отвертими й веселими. Програму сходин старатись якнайбіль-

ше оживити. В нас звичайно кінчиться праця в гуртку переробленням матеріялу з обсягу першого пластового іспиту. Так бути не може! Пласт має дати своїм членам всебічне виховання. Скільки то є цікавих річей з обсягу техніки, природи, світової війни, подорожування і т. д. А наші визвольні змагання? Чи добре знають їх наші пластуни? А докладну історію нашого Пласту? А розвій пластового руху в інших народів? А народні, стрілецькі пісні?

В програму сходин можна давати щораз точку співу. Пластуни мусять знати всі народні й стрілецькі пісні. Не так, як то звичайно у нас знають кілька перших рядків, а дальше вже галайкають.

Дальше, дуже важною річчю для нас репрезентантів Укр. Пласту є народні танки. Факт, який ми побачили на останнім Джемборі в таборі „Духновичівців"*) повинен нас також дечого навчити. Ось він, — „Духновичівці" танцюють нашого гопака. Зробили присіди й скінчили. Як вони здивувались, коли публіка при овації (плескаючи) почала кричати: „Bravo, bravo, zdar Ukraina" Духновичівець пояснював, що вони „русскі", але хтось з публіки заперечив, що мовляв, які там вони „русскі", як „танцюють український присідок". Це один факт, а ось вам другий. Зайшов один наш пластун до табору польських пластунок, вони бачать, що українець і просять, щоб затанцював їм якийбудь наш народній танок. Він розуміється відпекується руками й ногами, бо не знає жадного. Таке другий раз не повинно повторитись! Кожний український пластун повинен знати національні танки.

Тільки доброї волі і трохи ініціятиви, а праця в курінях піде правильно Вона стане цікава й притягне весь загал до праці. Виведе наших пластунів з дотеперішнього застою! А то коли подивимось на наше тутешнє пластове життя, то мається враження, що це вже „пережитки" (по їхньому!), яких нічим не можна зацікавити.

А нарешті листування з чужими пластунами. Ми зібрали стільки адрес, стільки навязали знайомств, що дійсно гріхом булоби не використати їх. Листування можнаб уважати тепер за звичайну працю пластуна. Те, чого

Джемборі 1931. Українські пластунки танцюють в англійському таборі. Світлив проф. Ів. Паливода.

*) Організація москвофілів на Підкарпаттю.

політики не можуть зробити роками, то ми пластуни можемо зробити легко в короткім часі через молоді серця чужого пластунства.

Хай кличі — звичість — пісня — веселість — національний танок та листування будуть вихідною точкою в праці курінів і гуртків на найближчий час! Готуйтесь бо Світове Джемборі 1933 недалеко!

Ржевниці 29-7-1931.

Козак Нитка ст. пл. розв. „Бурлака".

Гуцульська колиба Укр. Пласту Закарпаття на І. Слов. Джемборі в Празі. Світлив Є. Вировий.

III. Загальний Зїзд Союзу Українських Пластунів Еміґрантів.

22. листопаду 1931 відбувся в Празі в Студенському Домі третій з черги Загальний Зїзд Союзу Українських Пластунів(ок) Еміґрантів, що згуртовує українську пластову молодь не лиш в Чехословаччині, а взагалі — поза межами Батьківщини.

Присутні були делеґати пластових частин (од кожної по два) та гуртків приятелів Укр. Пласту, а також гості: пластуни і пластунки.

Зїзд відкрив Комендант Д. Козіцький, запросивши присутніх відспівати пластовий гимн. Дзвінко пролунали слова пісні й лишили бадьорий відгомін у пластових сердцях. На прохання Команди головування на Зїзді перебірає проф. С. Сірополко, делеґат пражського гуртка приятелів Укр. Пласту. Проф. Сірополко довшою промовою вітає Зїзд іменем цього гуртка, висловлюючи надію, що перед всіма членами Пласту завше стоятиме провідною зіркою добро і щастя українського народу; рівнож вітає Зїзд ґенерал Петрів від такогож гуртка в Ржевницях, бажаючи Зїздові успіхів. Гість з Краю вітає Зїзд од пластової молоді в Краю і свою запальну промову кінчає словами: „Очі цілого Краю звернені тепер на вас. Будьмо-ж сьогодня всі духом там, де лунали наші давні, дорогі кличі!" З великою увагою вислухують пластуни слова привіту з листа Верховного Отамана: „За Вами шмат орґанізаційної праці, за Вами прегарний виступ у Празі*) і т. д., перед Вами завдання

*) На І. Словянському Зїзді скаутів, т. зв. „Джемборі".

чорним бором. Чи застрахаєтеся Ви ввійти в той ліс?.. Не думайте, що Ваша праця мусить горами стояти. Мала праця, але вперта, послідовна і повна віри в доцільність кріпить найкращу традицію, а цієї останньої нам треба". Далі прочитано писемні привітання від інж. Я. Івантишина, колишнього голови У. П. К., Братіслава, та від Дирекції Укр. Ржевницької Гімназії.

Після прочитання та схвалення протоколу минулого Зїзду Команда С. У. П. Е. здає звіт зі своєї діяльности:

Комендант, Д. Козіцький, зібрав за час від 7.VI до 21.XI.31 12 засідань та кілька нарад, наглядав за працею поодиноких референтів та присвятив багато праці на підготовку до Джемборі. Як референт діяльности, Д. Козіцький відвідував пл. частини, видав „карти впису" для реґістрації членів СУПЕ. відбірав і затверджував чвертьрічні звіти, видав два числа „Вістей" СУПЕ, заступаючи тимчасово секретаріят.

Референт преси і прапаґанди, М. Бажанський, видав одно число „Молодого Життя", вів у „Студенському Вістнику" „Пластову Трибуну" та вислав кілька статей до часописів. Вимінював на Джемборі з чужинцями пластову літературу.

Референт економічний — Наталка Кучерявенко, подає звіт з прибутків та видатків за час її урядування. Каса СУПЕ мала прибутків кч. 12585·17, видатків кч. 12346·15. Найбільше прибутків та видатків було в звязку з Джемборі; видатки на Джемборі чинили кч. 10723·30. Головним джерелом прибутків були допомоги з Краю та пожертви українського громадянства в Европі та Америці.

Референт звязку, Є. Врецьона, заступаючи референта преси, налагодив кольпортажу „Молодого Життя". Навязав листовний контакт з де-якими пл. частинами за-кордоном та працював над справою приняття Укр. Пласту до Міжнороднього Пластового Бюра в Лондоні.

Голова Ревізійної Комісії, Ст. Сірополко пропонує Зїздові уділити уступаючій Команді абсолюторію. Пропозіцію одноголосно приймають, як рівнож і пропозіцію висловити подяку Команді СУПЕ, всім пластунам і пластункам, що спричинилися до успіху Укр. Пласту на Джемборі, та всім особам і інстітуціям, що своєю жертвенністю уможливили участь Укр. Пласту в цім Джемборі.

Врешті Зїзд приступає до виборів нової Команди та Ревізійної Комісії. Вислід виборів такий:

Комендант — Є. Вировий (голова пражського гуртка приятелів Укр. Пласту), члени: О. Сірополко (з 4. Куріня старших пластунок ім. О. Кобилянської в Празі), В. Яцишин, (ст. пл. розвідчик, курінний ст. пл-ів „Бурлаків", Ржевниці), інж. Є. Кульчицький (ст. пл. скоб з 3. Куріня ст. пл-ів ім О. Вахнянина в Празі), М. Попович (ст. пл. скоб з Кур. ст. пл. „Бурлаків" в Ржевницях), Н. Ружицька (курінна 4. Кур. ст. пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі), Д. Козіцький (ст. пл. скоб з 3. Кур. ст. пл. ім. О. Вахнянина в Празі),

Джемборі 1931. Укр. Пласт вітає шефа Міжнар. Скавтського Бюра в Лондоні, бр. Губерта Мартіна. З ліва на право: бр. ґенерал В. Клецанда, комендант табору на Джемборі, бр. Г. Мартін, бр. інж. Жідліцький зі Союзу Скавтів ЧСР, бр. проф. К. Подільський, комендант укр. таборів (подає руку бр. Г. Мартінові), позаду три наших прапори та наші пластунки та пластуни. Світлив ст. пл. розв. Росоха Ст.

заступники: Н. Онищуківна (пл-ка розвідчиця з 2. дівочого Кур. ім. Лесі Українки в Ржевницях), Є. Врецьона (ст. пл. розвідчик). Члени Ревізійної Комісії: Семеґен, Рубінович, Кучерявенко, заступники: Яцківна, ґен. Петрів, який хоч отримав усі голоси, згодився бути в Ревізійній Комісії лише другим заступником.

В кінці попередній Комендант, Д. Козіцький дякує іменем Зїзду п. проф. Сірополкові за ведення зборів. Присутні співають національний гимн, і голова зборів оголошує Зїзд закритим.

Волошка.

З життя Пластового Кошу при Укр. Реф. Реал. Ґімназії в Ржевницях.

Дня 20 грудня 1931 р. відбулися сходини Кошу в салі готелю „Горак", злучені з Літературним Ранком. Були це перші сходини після успішного виступу на Джемборі, після цих незабутніх хвилин, прожитих спільно з молоддю словянських і інших народів. До тогож, сьогодні на програмі роздача дипльомів за змагання на Джемборі, а на кінець довго очікуваний Літературний Ранок.

Після пластового гимну „Гей, юнаки" та затвердження протоколу з минулих сходин, прийшла найважніша точка програму: звіт уступаючої Кошової Команди та її демісія! Відчитав звіт за бр. кошового Гарасимова Олега — бр. Маруняк Вол.

Після звіту діяльности, був прочитаний звіт про внутрішній стан нашого Кошу. 5 курінів складають ґімназійний Кіш в Ржевницях. Є це 4 юнацьких та 1 новиків. — 1) Курінь ім. гет. Івана Мазепи. Гуртків 2, членів 12, з них: прих. 1, учасн. 3, розв. 7, скобів 1; іспитів умілости 30, діяльність млява, звязковий проф. К. Подільський.

2) Курінь Лесі Українки. Гуртків 4, член. 38, з них: прих. 4, учасн. 17, розв. 17; 2.ісп. умілости. Діяльність добра; звязкового — нема.

3) Кур. ім. Б. Хмельницького. Гуртків 2, член. 16, з них: прих. 2, розв. 13; іспит. уміл. 55, діяльність добра, звяз. проф. Хлюр М.

4) Кур. ім. Тараса Шевченка. Гуртків 2, член. 12, з них: учасн. 3, розв. 9;ісп. уміл. 36, діяльність млява, звязковий вих. Калинець М.

5) Кур. ім. Івана Франка. Гуртків 2, член. 12, звязковий вих. Калинець М.; діяльність щойно тепер починається.

На внесок бр. Звязкового було уділено абсолюторію уступаючій Команді, а на її місце наступила нова Кошова Команда, складена 14 12. 1931 на сходинах Кошової Ради, на чолі з кошовим бр. Маруняком Волод. В новій команді є пропорційне заступництво від курінів, зглядно числа членів.

Найбільш святочною точкою програму була роздача дипльомів тим, хто здобув перемогу в ріжних змаганнях представників всіх округ. Ось ці сестри та браття з рук бр. Звязкового за рясних оплесків дістали дипльоми:

1. сест. Статниківна В. (2. дів. кур.) дипльом за 1 місце в плаванні на 50. м., вільний стиль (змагання за першенство в Чехословаччині, і дипльом за 2. місце в цімже змаганні в міжсловянських змаганнях та медаль за 1 місце на 50 м. вільний стиль за першенство в Ч. С. Р. 2) сест. Шведівна (2. дів. кур.) дипльом за 2. місце в бігу 100 м. (2. кат.) в ЧСР! 3) сест. Онищуківна (2 дів. кур.) за 3 місце в бігу 100 м. (2. кат.) в ЧСР. 4) сест. Тимофієва (2. д. к.) дипльом за 2 місце в киданню мячем (1. кат.) в ЧСР. 5) сест. Яцківна (2. д. к.) дипльом за 3. місце в киду мячем (2. кат.) в ЧСР. 6) сест. Хлюрівна (2. д. к.) дипльом за 2 місце в мистецькім змаганні сольо-співів в ЧСР. 7) бр. Бачинський (1. к. хл.) дипльом за штафету 4×50 м. вільний спосіб (3. місце) в ЧСР. 8) бр. Кощук П. (5. к. хл.) дипльом за штафету 4×50 м. 3. місце в ЧСР. 9) Хор дипльом за 1. місце в мистецькім змаганні: хоровий спів в ЧСР!

Найбільше оплесків зібрала сест. Статниківна, найуспішніша наша змагунка, та бр. Др. Яковенко, дириґент хору. Свою подяку висловив Др. Яковенко побажанням, щоб такі успіхи здобули ми й на Світовому Джемборі 1933 р. в Будапешті.

Після роздачі дипльомів та коротеньких запитань і відповідей, офіційна програма сходин закінчилась співом пл. гимну „Цвіт України".

Почалась друга частина програми — Літературний Ранок. Кожний у веселім гуморі бавився як найліпше. А ця загальна веселість виявилась у співі народніх пісень та товариських забав. Бавились... а час ішов. За дві години скінчилось усе, і все братерство весело вертало додому, мріючи про будуччину.

Мазепинець.

Джемборі 1931. Сестра В. Статник, що в змаганнях у плаванню здобула перше місце на Чехословаччину і друге місце в міжсловянських змаганнях.

„Пластприят“ в Ржевницях.

Гурток приятелів Пласту в Ржевницях має 16 членів. Голова Управи ґен. Петрів, містоголова та скарбник Д-р Богацький, секретар проф. Шляхтиченкова. Перш за все Управа звернулась до укр. громадян в Ржевницях з закликом про матеріяльну допомогу.

Це дало в місяці грудні 1931 разом з членськими внесками 176 к. ч. 10 г.

Одночасно Пластприят почав уряджати лекції для молоді. Спершу читали члени Управи самі, а саме: Д-р П. Богацкий на тему: „Як видати добру книжку“ (52 слухачі), Ґен. В. Петрів; „Природні чинники, що впливають на події на далекому Сході“ (48 слухачів).

Бачучи загальне зацікавлення справою, Управа Пластприяту звернулася до укр. громадянства в Ржевницях з новим закликом — прийти на допомогу пластунам лекціями, головно з природознавства. Перший читав член Пластприяту інж. М. Скидан „Пластун в природі“. 27.XII. відбулась лекція члена Пластприяту проф. Д-р Ф. Ґули на тему: „Сонце“ (69 слухачів). 3. січня 1932 була лекція доц. Малика: „Птахи, їх життя та мандрівки і перелети (52 слух.). 10.I. проф. Ґула читав лекцію: „Сонячна система“ (72 слухачі). Голова Пластприяту ґен. В. Петрів, за згодою членів Управи Пластприяту та Звязкового Ржевницьк. Коша проф. К. Подільського, запросив на нараду всіх п. п. лекторів, що згодилися читати для пласту. В нараді, що відбулася 30.XII. взяли участь: ґен. В. Петрів, проф. К. Подільський, проф. Ф. Ґула, доц. Чернявський, доц. Малик та інж. Скидан. Ухвалено, крім низки систематичних лекцій про природу, зробити весною низку наукових екскурсій для практичного вивчення природи; добути, якщо пощастить, телєскоп та чарівний ліхтар для ілюстрацій лекцій. Проф. М. Лорченко вже дав згоду визичити телєскоп а доц. Б. Лисянський обіцяв подбати про чарівний ліхтар з Укр. Госп. Академії в Подєбрадах.

На черзі ще такі виклади: проф. Ґула: „Зорі“, доц. Лисянський: „Електрика“ та „Радіотелеґрафія в теорії та практиці“, доц. Чернявский: „Земля“ (три виклади: „Історія землі“, „Будова земної кори“ і „Повітря та метеорологічні поняття“), доц. Малик: „Тваринний світ“ (і ще 4 лекції), інж. Скидан: „Життя рослин“. Далі Управа Пластприяту має на думці ще кілька циклів лекцій загальноосвітнього характеру.

Вітаємо цей щасливий почин нашого зразкового ґуртка Пластприяту якнайщиріше!

У річницю розвязання Українського Пластового Уладу.

Рік тому, як на Західних землях України ще палали наші ватри. Рік тому розвязано У. П. У., і ватри перестали горіти. Та зневіра не дійшла до сердець молодих юнаків. Вони провадять далі працю своїх братів.

Ватри, що колись палали на рідній землі, горять далі, але вже на чужині. Нам вони палають ясним полумям свободи й сміються з своїх ворогів, що хочуть їх погасити.

День 26. 10. 1930. був днем болю і смутку для У. П. У.! Багато молодих синів України мусіли покидати ряди Пластової Орґанізації в Краю. Праця на пластовому полі перейшла на пластунів за кордонами Рідного Краю. А чи всі пластуни працюють? чи стараються бодай працювати? На це самі відповідь дайте!

Щоб відсвяткувати сумну річницю розвязання УПУ, Курінь Ст. Пл. Бурлаки в Ржевницях улаштував ватру 26. 10. 31. ввечері спільно з 3. Курінем ім. гет. Б. Хмельницького. Вечір. Година 8. 30. Пятеро Бурлак сидять на своїх по звичаю місцях та очікують інших братів. Сидять в ярі навколо ватри й чекають. В лісі тихо, тільки вітрець легенько повіває. Струнке смереки над берегом яру шумлять, наче розмовляють між собою й питаються, чого зійшлись ці постаті? Небо випогодилось. Ізза хмар показались зірки. Місяць виринув ізза хмар, мов із розбурханого моря човен, і весело усміхався й приглядався до наших старих Бурлаків. Чути шелест. Усі поглянули в той бік, звідки почули його. Побачили... аж серце раділо! Довгим шнуром по узбіччу яру йшов 3. курінь Юнаків ім. гетм. Б. Хмельницького. Всі в пластових одностроях. Слідує звіт прибувших і привітання. Черговий Бурлаків підпалює ватру. Разом співають пл. Присягу. Палає ватра. В серцях малої частини пластунів ворушиться спогад — образ ватр у зелених високих Карпатах і в ліску над бистрим Дністром. Присяга стихла, а гомін полинув у далечінь. Місяць на хвилину зайшов за хмари, начеб боявся почути тих слів, що почав говорити Ватажок Бурлаків, про кривду, що заподіяли нам пластунам. Тільки полумя багаття знімалося високо, хотячи показатись братам у краю, що воно може вільно горіти й освічувати зібраних завзятців та давати їм гарту до дальшої праці на пластовім шляху. Ватажок згадав про розвій в останніх часах УПУ на Зах. землях України й про всі події останнього часу пластування, а в кінці — про розвязання його. Хвилина мовчанки. Каждий думками полинув до своїх братів, котрі також хотілиб святкувати цей день, але не розвязання — а відновлення. Ще довго мінялися думками Бурлаки з Хмельницькими, і довго було чути стрілецькі та пластові пісні в чужім лісі. А ватра все палала, підсичена сухим ріщам. І так було радісно, весело, хотяй був день смутку — річниця розвязання. Весело, бо спільно могли ділитися враженнями — спогадами, а до того їх лучила спільна ватра. Ватра догоряла. Хмельницькі сказали: „Брати Бурлаки, підемо разом з Вами і будемо спільно працювати. Хочемо йти тим шляхом, шляхом дійсно пластовим, до кращого завтра. Всякі перешкоди і тих, хто ті перешкоди нам роблять, будемо старатися поборювати. Ви помагайте, а ми будемо працювати".

О годині 11-тій і пів закінчилася ватра відспіванням пл. гимну. Всі в порядку відійшли додому. Ліс шумів... Зірки ховались за хмарки, що пливли по блакитньому небі, а місяць хилився над лісом до заходу. Вугілля з ватри жевріло, а над ним стояло двоє в задумі пластунів і чекали, щоб укінці його погасити. Скінчилась ватра... Гомін голосів відходячих ще довго було чути серед лісу й було знати, кудою пішли додому...

Ржевниці 6/11. 1931. *Моріц.*

Хроніка.

В Естонії відбуватиметься цього року національне Jamboree естонських пластунів. Чужим пластунам будуть уможливлені всякі вигоди в звязку з приїздом і перебуванням.

Масарикова летунська ліґа орґанізує свій доріст в пластових відділах. З т. зв. „Моравської Лісної Школи" вже вийшли цього року кандидати на провідників. В нас у Краю були подібні спроби в останньому пластовому

році. А саме VI к. УУСП, „Вітрогони“, що повстав в зимі 1930 р. поставив собі за ціль вишкіл своїх членів у літанню на безмоторовім літаку, т. зв. вітрогоні.

Памятник Світового Jamboree в Arrowe Park: По двох роках по останнім Світовім Джемборі, де було 50.000 пластунів 42-ох національностей світа в Arrowe Park (українці теж були заступлені), поставлено памятник пластуна, а на підставі памятника є виписаний уривок з прощальної промови Baden Powell-a. Звучить він: Сьогодня посилаю Вас з Arrow Park'у до цілого світа, щоб Ви високо несли мій символ миру і братерства, кождий з Вас будучи вістуном любови і братерства летів на крилах самопожертви і служби другим...

Мадяри, що мають орґанізувати Світове Джемборі в 1933 році, вже пильно готуються до нього. Видали летючку, де є вже докладний плян будучого табору в королівськім замку в Gödölö (30 км. від Будапешту). Цікаво, що уряд іде мадярським пластунам дуже на зустріч, даючи місце під табор, мешкальні галі, салі на конференції й инше. На останній сторінці летючки намальоване дівчатко в національнім строї, яке кричить: „Сподіваюся, що Вас побачу в Мадярщині!“ І нам вже заздалегідь треба готуватися до участи в цім Jamboree.

Союз словянських пластунів мав свою конференцію рівночасно з міжнароднього конференцією в Бадені біля Відня 18. липня 1931 р. Були заступлені: чеські, польські, югославські, болгарські й російські еміґр. пластуни. Президентом Союзу вибрано проф. А. Б. Свойсіка, начальника чеського Пл. Уладу. Нас там немає.

Міжнародня Пластова Конференція в Бадені ухвалила загальну відзнаку вмілости „перекладництва“. А саме на відзнаці має бути написано: „spricht deutsch“, „speak englich“, „parle français“ чи подібне. Це де-що уодностайнює ріжні відзнаки „перекладництва“, які були досить ріжноманітні в ріжних пластових уладах.

Конференція в Бадені. В липні 23-29 відбулась 6 міжнародня пластова конференція в Бадені біля Відня, Ця конференція відбувається що два роки. Кожда пластова орґанізація зареєстрована в міжнароднім Пластовім Бюрі посилає шість представників з правом голосования. На цій конференції були заступені крім державних пластових орґанізацій з чотирьох частин світа також вірменська пластова еміґрантська орґанізація і російська (як бачимо не перестерігається принципу державного і ми як пластова орґанізація еміґрантська маємо право бути зареєстрованими).

Конфененцію отворив світовий пластовий начальник Бейден Поуелл довшою промовою, в котрій торкнувся сучасної крізи і оцінив працю всіх тих, що з посвятою під сучасну тяжку хвилину пропаґують пластову ідею, торкнувся також діяльности Міжнароднього Пластового Бюра за останній час.

Міжнародній Зїзд Морських Пластунів На весні 1932 р. відбудеться в Польщі міжн. зїзд морських пластунів. Сі зїзди відбуваються що чотири роки і то завжди на землі народу, який вийшов побідником в змаганнях на попереднім зїзді. Минулий зїзд відбувався в 1928 р. і тоді в змаганнях програли анґлійці, а виграли поляки. На програм зїзду будуть поставлені змагання веслярські, в плаванню і яхтові, які відбуватимуться в Ґдині. Решта точок програму зїзду відбуватиметься в Бидґощі.

* З 25 пластових орґанізацій, що одержали вже в своїх державах охорону імені, одностроїо, відзнак і тп. останньою вже одержала Латвія!

* В цілім світі нараховують тепер 2.039.349 пластунів. Від 1929 р. збільшилось число провідників на 41.547, роверів — 17.086, юнаків — 30.900, морських пл. — 8. 859, вовченят — 69.641. Загально — 168.033.

* Міжнароднє Пластове Бюро одержує щодня від 50-100 листів, які полагоджує таки тогож дня. В канцелярії працюють секретар та три урядники. Директор канцелярії Губерт Мартін виконує свою функцію безплатно.

* Внедовзі вийде у видавництві „Орбіс“ у Празі ґеоґрафічний атляс, в якім буде уміщена також пластова мапа, яку зладив секретар Союзу Юнаків-Скаутів ЧСР Ярослав Новак.

* В Союзі Юнаків-Скаутів ЧСР в 1931 р. зареґіструвалось 178 нових відділів.

Зібрали *Нитка та Д. К.*

Молоде Життя ч. 2., січень 1932

ЗМІСТ:

	стор
1. Т. Ґ. Масарик про скавтінґ	1
2. У Двадцятиліття Українського Пласту, **Чорний Вуж.**	2
3. 20-тиліття Українського Пласту, комунікат Команди Союзу Українських Пластунів Еміґрантів	6
4. Крокодиль знад Полтви	7
5. 1911—1931.: **Д. Козіцький**	11
6. Самостійна Україна та її державний герб, **Пластунка**	12
7. Перші поштові марки України: **Нат. К.**	12
8. Ювілейні марки Українського Пласту, **Нат. К.**	13
9. „Пралісом Поліським землі Деревлянської", **Всеволод Лясиченко**	14
10. Український Пласт на еміґрації (звідомлення), **К. Подільський**	15
11. Наша участь на І. Зїзді Словянських Скавтів, **К. Подільський**	17
12. Виставка знагоди Словянського Джемборі	19
13. На що нам треба звернути увагу!, **Козак Нитка.**	20
14. III. Загальний Зїзд Союзу Українських Пластунів Еміґрантів, **Волошка.**	22
15. З життя пластового Кошу в Ржевницях, **Мазепинець.**	24
16. „Пластприят" в Ржевницях	25
17. В річницю розвязання Українського Пластового Уладу, **Моріц.**	26
18. Хроніка	26

Ілюстрації:

1. Т. Ґ. Масарик говорить до скавтів. 2. Наш прапор на Джемборі 1931. 3. Укр. та югослав. пластуни. 4. Український державний герб. 5.—9. Перші поштові марки України. 10. Ювілейна марка Укр. Пласту. 11. Пражське громадянство вітає Укр. Пласт. 12. Маніфестаційний похід Укр. Пласту Прагою. 13. Укр. пластунки в поході Прагою. 14. Укр. пластуни в анґлійському таборі. 15. Укр. пластунки танцюють в анґлійському таборі. 16. Гуцульська колиба Укр. Пласту Закарпаття. 17. Укр. Пласт вітає шефа Міжнарод. Скавтського Бюра бр. Ґ. Мартіна. 18. Сестра В. Статник, наша найліпша змагунка в плаванню.

Molode Žyttia č. 2, leden 1932

OBSAH.

1. T. G. Masaryk o skautingu. 2. Dvacetiletí ukrajinského skautingu, Čornyj Vuž. 3. 20 let ukrajinského skautingu, komunikát Náčelnictva Svazu ukrajinských skautů emigrantů. 4. Krokodil z nad Poltvy. 5. 1911—1931, D. Kozickyj. 6. Samostatná Ukrajina a její státní znak, Plastunka. 7. První poštovní známky Ukrajiny, Nat. K. 8. Jubilejní známky ukrajinských skautů, Nat. K. 9. „Pralesem Poleským země Drevlanské", V. Ljasyčenko. 10. Ukrajinský skauting na emigraci. 11. Naše účast v I. Sjezdu slovanských skautů, K. Podilskyj. 12. Výstava u příležitosti Slovanského Jamboree. 13. Čeho si máme všimnouti! Kozak Nytka. 14. III. valný sjezd Svazu ukrajinských skautů emigrantů, Vološk a. 15. Ze života skautského oddílu v Řevnicích, Mazepynec. 16. „Plastpryjat" v Řevnicích. 17. Výročí likvidace Ukrajinské skautské organisace, Moric. 18. Kronika. Illustrace.

Ціна одного числа для членів СУПЕ в ЧСР кч. 3·-, закордоном з пересилкою кч. 4·-, для нечленів кч. 6·-, в Америці для всіх 0·20 дол.

Адреса СУПЕ: Praha XII., Chodská 16, E. Wyrowyj. Tel. 55439.

„Molode Žyttia", časopis ukrajinských skautů, vychází 4krát ročně. Vydává Svaz ukrajinských skautů emigrantů. Hlavní redaktor doc. O. Bočkovskyj. Odpovědná redaktorka sl. Marie Gottliebová, Praha-Vinohrady, Kolínská 12. Tiskem knihtisk. Alois Fišer, Praha-Strašnice 289. Adresa administrace a Svazu: Praha XII., Chodská 16, E. Wyrowyj. Telefon 55439.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

MOLODE ŽYTTJA — YOUNG LIFE

THE OFFICIAL ORGAN OF UKRAINIAN SCOUT MOVEMENT

Ч. 3-4 (79-80) ПРАГА, ЛИСТОПАД 1932. РІК XII.

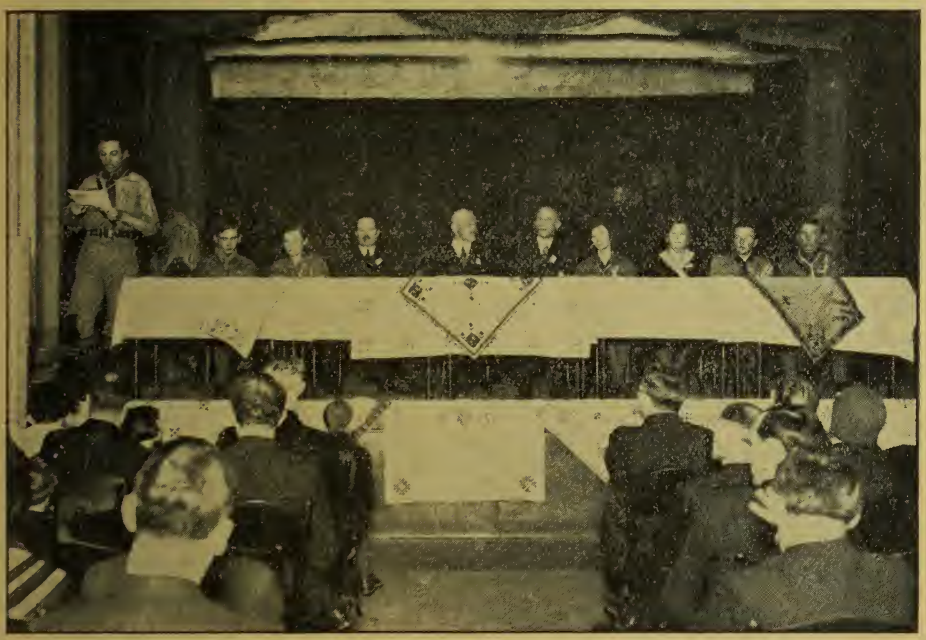

ПРЕЗІДІЯ СВЯТА. Світлив Л. Янушевич.

Свято 20тиліття Українського Пласту.

Відбулося воно в Празі 13. III. 32. Орґанізувала це свято Команда СУПЕ своїми силами з допомогою гуртків «Пласт-приятелів» у Празі та в Ржевницях. Широко підготовлене, воно викликало загальне зацікавлення укр. громадянства, обєднало укр. пластову молодь з усіх земель і притягло також значну увагу й чужинців. Повна заля присутніх. Піднесений, урочистий настрій. Радісний рух молоді. Усі почували себе, дійсно, як на святі. Гарна-багата виставка *«Укр. Пласт дома і на чужині»* вабила очі всіх, хто тільки переступив поріг залі. При вході одна пластунка приппилювала кожному спеціяльно виданий ювілейний пластовий значок.

Серед присутніх були заступники ріжних укр. організацій а також гості чехи. Пані др. А. Ґ. Масарикова, дякуючи за запрошення на свято, повідомила, що жаліс, що не може бути, бо в цей день не буде в Празі. За Союз Скавтів Чехословаччини були начальниця дівочої організації проф. Емілія Мільчіцова та округовий звітодавець др. Герлес. За Лїґу католицьких скавтів Чехословаччини звітодавець Головної Пластової Ради О. Душек.

На початку залунав з естради пластовий гимн, всі слухали його вставши. Вітаючи присутніх, бр. Комендант м. п. казав: «Скавтська ідея росте з глибини

душі молоді. Душа молодої доростаючої людини прагне самостійности, прагне лицарських вчинків, що про них їй говорять золоті сторінки рідної історії й історії світової... Український Пласт пройшов тяжкі дні недавніх історичних подій з бадьорістю творчої стихії та зберігає цю бадьорість навіть на чужині»... і вкінці, звертаючись до пластунів: «Цей святочний день є днем Вашої перемоги над ворогами нашої єдности. Наш Скоб полетить сьогодня туди, куди линуть Ваші думки — де були наші табори, де були наші прогульки і стрічі; полетить до хат, де сьогодня линуть думкою на це свято наші брати й сестри. Вони побачать, вони пізнають нашого посланця і скажуть нам «СКОБ».

З РЖЕВНИЦЬ ДО ПРАГИ НА СВЯТО 20-ЛІТТЯ. Світлив проф. В. Січинський.

Ст. Пл. Розв. В. Яцишин-Нитка прочитав свій гарний з великою любовю написаний реферат «*20 літ Укр. Пласту*». Всі слухали його з великим зацікавленням. Після того бр. Комендант помянув уже померших діячів Укр. Пласту. На залі почувся спів «Чуєш, брате мій» — усі встали. Короткий зміст реферату В. Яцишина поданий був і в чеському перекладі — з уваги на значне число присутніх на залі гостей чехів.

З великою увагою вислухали присутні й другий реферат: «*Пласт, як виховнича система*», секретаря «Пласт-прияту» в Празі п. Зленка.

Як дійсний наш друг виступив на святі містостароста Союзу Чеських Пластунів дівіз. ґенерал В. Клеканда (старостою є міністр закордонних справ Др. Е. Бенеш) При його появі на залі присутні зробили йому бурхливу овацію. Його сердечна промова перетворилася в маніфестацію чесько-українського братерства. Ґенерал В. Клеканда, сам заслужений чеський леґіонер, говорив про той час, коли чехи-леґіонери були на Україні, згадав про те добре відношення і велику прихильність, з якими їх зустріли у нас, і скінчив свою промову словами: «Бажаю Вам, щоб ви були на нашій землі так само щасливі, як ми були на Вашій!» Вся заля вкрила його промову довгими ряснимн оплесками. Цей гарний виступ ґенерала Клеканди на нашому святі надовго лишиться радісною згадкою у пластунів, і в усього громадянства зустрів він глибоке признання. Бр. Комендант відповів на його промову чеською мовою, що не випадково свято Укр. Пласту відбувається на братній землі Чехословаччини, землі Коменського, Гуса й Масарика, та висловив надію, що скоро й на Україні «*Правда переможе*». Далі промовляла, як делеґатка Союзу Чеських Пластунів, начальниця дівочого скавтінґу в Чехословаччині, проф. Емілія Мільчицова. Вона говорила про співпрацю й братерське співжиття пл. молоді обох народів. Брат Комендант, дякуючи за привіт, підкреслив, що Укр. Пласт добре свідомий того, яку велику вагу має й буде мати ця співпраця «для зближення нашої молоді, наших народів і, сподіваюся, в недалекому майбутньому — і наших держав». Виступ проф. Мільчицової всі щиро привітали, і вона заняла місце в президії свята. З українських промовців виступала бабуся С. Русова та проф. С. Сірополко від Укр. Педаґоґічного Товариства в Празі. Брак часу не дозволив багатьом іншим заступникам виступити з промовами. Привітів, листів і телеґрам надійшло так багато, що не було можливости всі їх перечитати. Прочитано лише частину, а потім читали лише, від кого і відкіля привіт. Глибоке враження справили численні привіти пластової молоді з Галичини, Волині, Буковини й усіх пластових відділів Закарпаття. Першим прочитано привітання б. Верховного Отамана Укр. Пластового Уряду проф. С. Левицького. Воно викликало в усього пластового братерства велике захоплення, радість та бурхливі оплески. Ґучними оплесками цілої салі вкрито привіти від старости міста Праги др. К. Бакеш, від міністра шкільництва др. І. Дерера, від начальника Союзу Чеських Скавтів проф. Ант. Б. Свойсіка (був на той день відсутній з Праги), від шведської пластової організації у Штокгольмі, від ґрафа

П. Телекі — провідника мадярського пласту, від мадярської пластової орґанізації з Будапешту, від Пласту Словаччини, Католицького Союзу Пластунів та инші, як також дуже численні привіти від українських орґанізацій і окремих укр. громадян з Франції, Бельґії, Швайцарії, Анґлії, Німеччини, Австрії, Польщі, Румунії, Італії, Туреччини, не кажучи вже про Чехословаччину.

Пропозіція Команди вислати з свята поздоровлення панові президентові Чехословаччини Т. Ґ. Масарикові та привіт творцеві скавтінґу лорду Бейден-Повеллу зустріла загальні оплески всіх присутніх. Тексти привітів оголошено на святі. (На ці привіти до команди СУПЕ надійшли потім подяки). Цим під спів національного гимну академія закінчилася.

Перед кінцем свята молодь дістала подарунки — книжки в жовтоблакітних торбинках, що виготовив «Пластприят» у Празі для цього свята: на одному боці торбинок був український пластовий знак. Пластприят улаштував також дешевий буфет з українськими стравами, а всіх приїзжих пластунів — учасників свята частував безплатно. Великий рух був коло котореї, що її також улаштував «Пластприят». Свято й виставка були зфотоґрафовані. В кінці були танці й загальні розваги.

Українська Прага давно вже не бачила такого свята. Воно лишило дуже гарне враження і свідчило про великі сімпатії громадянства до Пласту і його праці. Ось хто надіслав СУПЕ на свято 20-ліття Укр. Пласту свої привіти (телеґрами, листи):

Міністр шкільництва і нар. освіти Др. І. Дерер. Пріматор міста Праги Др. К. Бакса. Чехословацька Обец Сокільська. Начальник Союзу Юнаків-Скавтів Чехословаччини проф. А. Б. Свойсік. Союз Шведських Скавтів. Союз Мадярських Скавтів. Начальник Союзу Мадярських Скавтів — ґраф П. Телекі. Союз Литовських Скавтів. Ліґа Католицьких Скавтів ЧСР. — звітодавець Головної Пл. Ради Отто Душек. «Пражський Скавт» (обєднання всіх пражських чеських пл. відділів). Звітодавець Безручової Жупи С. Ю.-С. Чсл. Ян Шваб (Шлеська Острава). Звітодавець Беседеш з Ледніцкої Мокрої на Словаччині. Провідниця з Ашу — М. Унґрова. С. Кунст — провідник земунських пластунів у Югославії. Краєва Пластова Старшина в Ужгороді. А. Устіяновичева, начальниця пл. відділів вовченят і лисичок на Закарпаттю. Окружна Пластова Старшина в Хусті. Хустські пластові куріні. Н. Балицька, Хуст. Ужгородські пластуни (-ки), вовченята і лисички. Мукачівські пластуни. 8. Пл. Курінь в Берегові. Б. І. К. Ст. Пл-ок «Ті, що греблі рвуть». Українські пластуни з Любліна. Пластунки «зі стольного города Володаря». Телеґрама зі Львова. Косівські пластуни (-ки) з Ґуцульщини разом зі своїм б. звязковим. Проф. С. Левицький В. О. Др. О. Тисовський. Буковинські пластові куріні: К. Ст. Пл. «Верховинці». К. Ст. Пл.-ок «Ясні Зорі» і окремо їх курінна, К. Ст. Пл. ремісн. ім. І. Мазепи. Пластова Секція при УСГ в Кракові. о. С. Методій, Ч. Б. Х. Ш. Скавтмастер Укр. відділу Пластунів у Йорктоні, Саск., Канада. Й. Свєтов — провідник російських скавтів-самітників (з Білгороду). IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі. V. К. Ст. Пл. «Бурлаки» в Брні. VII. К. Ст. Пл. «Бурлаки» в Ржевницях. Українські Пластові Відділи в Парижі. IX. Гурток Ст. Пл. «Перелетні» в Заґребі. Закордонний звязковий СУПЕ в Інсбруці — Іван Гринюх. Відділ пластунів у Відні. «Пластприят» у Празі. Богдан Морозенко, Данціґ. Богдан Феденко, пл. новик, Прага.

Головна Управа «Рідної Школи» у Львові. Видавництво «Вогні», Львів. Т-во «Просвіта» в Ужгороді. Т-во «Надія» в Ужгороді. Др. Юлій Бращайко, Ужгород. П. Яків Макогін, Женева. Пані С. Макогін, Флорідя. П. Вячеслав Прокопович, Париж. П. Іван Рудичів, Париж. П. Святослав Шрамченко, Ченстохів. Українці міста Аккермана. Др. М. Галин. Аккерман. Союз Українок Еміґранток, Варшава. Укр. Громада в Ґаванні, Румунія. Українське Бюро в Лондоні. Українське Бюро в Женеві. Укр. Націон. Рада в Бельґії. Укр. Громадсько Допомоговий Комітет в Румунії, Букарешт. Головна Управа Укр. Центр. Комітету в Польщі, Варшава. Укр. Громада в Римі. Укр. Громада на Туреччині, Царгород. Укр. Воєнно-Історичне Т-во, Варшава. Укр. Спілка ім. І. Мазепи «УСІМ» у Празі. Націон. Союз Укр. Студентів у Бельґії. Укр. Науковий Інститут в Берліні. Рада Укр. Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі. Центральний Союз Укр. Студенства в Празі. Укр. Реф. Реал. Ґімназія в Ржевницях. Тимч. Управа Союзу Укр. Сокільства за кордоном. «Укр. Сокіл» в Подебрадах. «Укр. Сокіл» в Ржевницях. «Укр. Сокіл» у Празі. Союз бувш. укр. старшин в Чехах, Подебради. Редакція «Ґуртуймося», журн. військ.-громадської думки в Празі. Укр. Жіноча Національна Рада, Прага. Укр. Жіночий Союз в ЧСР. Укр. Академічна Громада в ЧСР. Укр. Допомогове Т-во в Ліберці. Просвітний Гурток Укр. Богословів в Інсбруці.

Наталка Кучерявенко.

У школі пластових провідниць.

Чеський Союз Пластунів улаштовує що-літа курси для пластових провідників (-ниць). Такі курси відбуваються на лоні природи і тому їх звуть «Лісова Школа». Я приголосилася до такої дівочої Лісової школи коло Пряшева, в укр. частині Словаччини, над річкою Топлою. На початку липня поїхала я туди з Праги.

Курс мав на меті не лише навчити учасниць ріжних галузів пластування, а, головне, показати, як провадити пластові відділи та працю в них.

Як я приїхала, майже всі учасниці були вже на місці. З них лиш я була чужинка.

В цей день, напередодні початку, ми лише поставили провізоричні шатра, що їх мали з собою, щоб переспати ніч і взятися на другий день до роботи.

За перші два дні треба було збудувати все, що потрібно для таборування. Ми дістали сокири, пилки, лопати, гвіздки й инше приладдя, приготували дерево для будування шатер (дошки на підсади ми мали вже готові, решту матеріялу мусіли добувати самі в близькому лісі). При цім відбулися два виклади: «Як вживати сокири та пили» та «Шатра й инші таборові будови». Перший виклад був дуже потрібний, бо де-хто з пластунок, що жили стало в місті, сокири у руках тримати не вміли; не кажу вже про будування шатер з підсадами, про що вони знали лише з теорії. Одно шатро треба було аж двічі розкидати й знову будувати, бо зле поставили. Збудували два американських шатра й 6 австрійських з підсадами на 20-25 цм. Потім поставили огорожу, стожар (13 метрів високий), а мені провідниця доручила поставити піч. Я приносила з річки відповідного каміння, замісила глину та викопала яму потрібної глибини і форми. Останнє тривало досить довго, бо піч мала бути чимала, а ґрунт такий кам'янистий, що треба було рити рискалем та витягати каміння з землі. Всі з зацікавленням чекали висліду праці, і як піч була готова, раділи мов діти та танцювали довкола неї якийсь «індіянський» танець власної композиції. На другий день, коли глина вже висохла, було урочисте «відкриття». Мені належалося розпалити в печі огонь, а решта, зібравшися довкола печі, поки я запалювала, співали спеціяльно з цієї нагоди скомпоновану пісеньку. Пізніше ми ще зробили над кухнею дах з шатрового полотнища на випадок дощу та обгородили її.

Після викладу «Вода — джерела, ріки, озера і криниці» мені доручено зробити криничку з недалекого джерельця. Спільно її викопали, наносили каміння, я її тим камінням вимурувала, дно висипала випраним піском, урегулювала відток води і обкопала криничку довкола рівчачком для стоку дощевої води. Зробили ще над нею дах і криниця була готова. Вода була чиста, як кришталь і студена. Вже на другий день у ній утаборувалися дві жабки; я їх половила і викинула, та їм там так сподобалося, що вони за якийсь час туди знову скочили. Зрештою і не диво: увесь час була велика спека. Ми перші дні, коли мусіли працювати над будуванням, були цілими днями на гарячому сонці, так що не одна з нас тим жабкам заздрила.

По скінченні цих підготовчих праць розклад днів був приблизно такий: О 6 год. свисток. За три хвилини кожна мусить стояти в ряді в купальному одязі і з приладдям до вмивання у руках. Біжимо на руханку, а потім на річку, що од табору зовсім близько. Купаємося, прибіраємо в шатрах, далі снідаємо і, коли є ще вільний час, пишемо щоденники, листи то-що. О 8 год. все мусить бути поприбірано, а пластунки в повних однострояхстають до підняття прапору. Співаємо пластовий гімн. Починається праця. Звичайно маємо виклади від 8—10, потім перерва і знову виклади до 12—12,30, а там обід. Матеріял викладів пропрацьований дуже солідно; иноді не вистачає пів дня, тоді виклад продовжує інструкторка на другий день. По обіді відпочинок обов'язковий для всіх, найменше годину. Потім на бажання можна купатися (купання вранці обов'язкове для всіх). Од 2,30—3 год. виклади, що тривають до вечера з перервою для підвечірку.

Після викладу «Провідниця, як вихователька», відбулася гутірка, а виклад «Пластові табори, прогулькн та екскурсії» пластунки самі потім доповнювали оповіданнями з власного досвіду, рівнож як і виклад «Таборування та підготовка до нього». Одним з найцікавіших викладів був виклад «Тотемізм — тотеми, тотемові символи та тотемові значки». Інструктор подав історію тотемізму та оповів про тотемізм в скавтінгу. Ми намалювали собі до зошитів цілий ряд тотемових символів. Так, знак Лісової школи є три індіянські шатра в кругі.

З поміччу тотемових значків можна писати, хоч крім того існує ще т. зв. тотемовий алфавит. Так само цікавий був виклад «Вогонь. Ватра звичайна (для вжитку) та святочна». Інструкторка оповіла нам про «Сетонів горщик» і ми пекли м'ясо тим способом. Викопали яму, накидали гарячого каміння, поклали на нього вже приготоване і загорнене у листя кропиви м'ясо, поставили в один кут ями кілок, засипали землею, притоптали добре, витягли кілок і налили в ту дірку півтора літри води, засипали її землею, а за годину і 5 хвилин розкопали і витягли вже готове м'ясо. Всі казали, що воно смашніше ніж те, що вони їдять дома. Так само пекли рибу в гарячому попелі під посудиною, і теж добре спеклася (за 35 хвилин).

Ми мали багато можливостей плекати різні спорти. Хто не вмів пливати, того вчили; я навчилася стріляти з лука і вживати ласо. На річці був човен і ми могли ним користатися (за дозволом провідниці). У вечері відбувалися іноді змагання. Учасниці діляться на два гуртки, кожний гурток вибірає зпоміж себе 1—2 найліпших змагунки (при колективних змаганнях і більше). Змагались, хто найскорше донесе їдунку до цілі, не розхлюпавши води в ній і хто найскорше добіжить з запаленою свічкою (на випадок, що згасне, дістаньте сірники з собою, тоді муснте зупинитися, запалити і аж тоді бігти далі), хто спакує скоріше наплечник так, ніби він вибірався у мандрівку, і т. п. Було багато всяких кумедних змагань. А скільки при тому було веселощів, сміху! Я найскорше (за 7 секунд) вилізла з 2 метри довгого мішка (ще треба було пробігти кільки кроків до стожару). Все це переводилося для того, щоб провідниця знала, як і які змагання улаштовувати з молоддю.

Була в школі й чимала бібліотека з багатою пластовою літературою, підручниками, мапами й ин. Школою керувала провідниця, виклади мали інструктори, спеціяльно для цього призначені.

У школі цілий день усі ходили лише в купальному одязі і засмалилися на сопечку так, що виглядали, як мурники. Тільки на підняття прапору та на ватру треба було мати повний пластовий однострій.

Одними з найцікавіших моментів у житті Лісової школи були ватри, що відбулися кілька раз. Надвечір усі йшли в ліс по дрова, моїм добровільним обов'язком було ватру приготувати. Запалювали її о год. 8—8,30 вечера. Це була найвеселіша частина дня. Пластунки співали хорові й солові пісні (я навчилася там дуже гарних словацьких пісень, що дуже подібні до українських), танцювали народні та імпровізовані танці, робили комічні сценки і т. п.

Я мусіла що-ватри на загальне прохання співати українські пісні, які всім дуже подобалися; під кінець усі вже вміли їх співати. В перші дні пластунки нераз прохали мене заспівати яку російську пісню, чи затанцювати який-будь російський танець. Я відповідала, що не вмію по російському співати, і не знаю московських танців, бо в Московщині ніколи не була. Про Україну вони знали дуже мало, і я при кожній нагоді їх інформувала. Під кінець уже знали різницю між українцями і москалями. Їхне, спочатку байдуже, щоб не сказати вороже до мене відношення, за пару днів зробилося зовсім прихильним і та прихильність зростала в міру того, як ми себе взаємно пізнавали. Коло мого шатра поставила я наш національний прапор на знак того, що там мешкає українка. Він викликав загальне зацікавлення, всі приходили питати, який це прапор, і мені довелося відбути цілий виклад про український національний прапор, про державний знак України і взагалі про Україну. Одна пластунка хотіла, щоб я її вчила говорити по українському, але на це вже зовсім не було часу. Було його дійсно дуже мало. З ранку до пізнього вечера була робота. Між тим треба було провадити ще денник і записувати виклади. На підставі тих записок треба потім написати працю та послати її до Союзу Чеських Скавтів, після чого спеціяльна комісія вирішить, чи та пластунка абсольвувала курс.

Кожна пластунка, що має хоч будь-яку можливість, мусить відбути такий курс, щоб побачити, що таке справжня пластова школа і пластове життя, щоб навчитися виховувати з молоді дійсних пластунок і пластунів.

Вночі пластунки вартували по черзі. Вартуючи, можна було практично перевірити те, що вчили з «Орієнтації в природі по зорям». Година була гарна, і небо було завжди вкрите зорями. Я дуже любила вартувати. Таємничо шумить ліс, булькотить річка, котячи посріблені місячним сяйвом хвилі через каміння, а маленькі жучки — «світлячки», що мов якісь летючі зорі снуються між деревами, додають усій природі казкового вигляду. Лиш шатра біліють на темному фоні дерев і пригадують, що це не казка.

Прага, серпень 1932.

В. Яцишин-Нитка, скавтмастер.

У школі пластових провідників.

Поспішаю з табору з Закарпаття на Словаччину. Зглядно не я поспішаю, а потяг, бо їду поспішним. Сьогодня мушу бути на місці. Курс зачинається сьогодня увечері ватрою. За жадну ціну не хотів би її пропустити, бо тоді мій образ Лісової Школи не був би повний. Та, на жаль, мої ідеальні получення залізничі вриваються і мушу чекати в Тренчанській Теплій 3 години. Сиджу над мапою «спеціялкою» та міряю на всі боки, чи не був би я скорше пішки, бо залізницею буду робити трохи круг, але рішаюсь таки чекати. Не знаю, що привело мене на те чекання, розум чи лінивство, — тепер мені тяжко сказати. Я в потязі. Їде також один пластун з Братіслави. Приїхали на останню стацію й довідуємося, що ще 12 кілометрів пішки. Один залізничник нас потішає, що там дальше будуть стрілки, куди маємо йти. Мій новий брат недолі має два наплечники, беремо цей другий між себе в руки і поспішаємо. В поті чола... ідемо. Я був братерський і ніс солідно цей другий наплечник, але хай мені тепер буде вільно сказати: «Не мала баба клопоту»... Добряги словаки нас страшать, що ще далеко і ніч уже, але ми поспішаємо. Тай погана-ж дорога була! Особливо перед самим табором. Цілі мокрі (не від страху, від поту) голосимося у коменданта табору. Комендант вже мене знає зі зголошення і з листа Команди СУПЕ і дуже гарно мене приймає. Приділює нас до гуртків, дають нам чай і спішимо в долину на ватру.

Ватру запалює один маленький пластун з кухарського гуртка, бо він перший прийшов до табору. Спалахнула ватра і освітила все навколо себе. Тепер можу приглянутися таборові. На горішній терасі горбка табор інструкторів, на долішній курсантів. Праворуч від табору інструкторів кухня і магазин.

Надходить інструкторський гурток. Здоровимо. Брат інж. Петру скавтмастер Л. Ш. має коротку промову. ...«Ця ватра має нас не гріти, а світити нам тільки, бо зогріє нас тепло братерського співжиття...» — кінчить промову. Опісля передає комендантові VI. курсу Л. Ш. прапор зі знаменем Л. Ш. та сокиру. Сокира — це символ праці в Л. Ш. Сокира — це інструктори, кругляк дерева, що лежить перед Комендантом, це курсанти. Праця сокири — має удосконалити це дерево. Як я пізніше побачив, у Лісовій Школі плекають культ праці. Там усі дивляться на працю як на почесне заняття. Ніколи, напр., не бачив я, щоб за кару давали щось працювати. Бувало навіть навпаки: за кару відбірали працю. Я бачив власними очима, як можна молодого хлопця зацікавити пластуванням, як можна за так короткий час виплекати у нього любов до праці, замилування до неї. Дійсно модерне виховання. Думка, що Пласт це групова школа праці — дістала своє практичне здійснення в Лісових Школах.

Брат комендант промовляє коротко, забиває на знак початку праці в Лісовій Школі сокиру в дерево, та вітає пластунів кожної національности зокрема. А було аж 5 національностей. Після цього відбувся дуже гарний звичай. Кожний учасник дістав гурткові стрічки (гурткі мали імена птахів) і від того менту всі курсанти стали рівні. Звязкові та инші старші пластові особи поскидали свої відзнаки, а взяли гурткові. Наступило десять днів рівности всіх курсантів. Не знаю, може це за відважна думка, але мені чомусь так нагадується школа новиків на Січі. Скільки там подібних звичаїв було! Правда, нічого дивного, бо пластуни перебрали дуже багато первнів лицарських звичаїв і законів.

Ця рівність мала надзвичайно добрий вплив на дух табору і на життя внутрі гуртків.

Коротким веселим програмом ватра закінчилася. Ще хіба додам, що на загальне бажання я мусів співати щось по українському. Я заспівав «Верховину». Пісня так усім подобалась, що опісля що-дня я мусів що найменьше десять разів співати, доки всі не навчилися. Ще більше мене мучили переписуванням кожному пісні. Кожному, хто поїде між чужих пластунів, радив би я приготувати собі заздалегідь кількадцять разів переписані латинкою наші пісні. Бо, напр., у Лісовій Школі це велика праця — переписати кількадцять разів пісню, коли денний програм такий, що ви не маєте часу записати кілька слів до денника.

У нашім таборі курсантів побачив я, як доцільно розміщено нас у тій ціли, щоб підтримувати гурткове життя. Кожний гурток мав одно велике А-ша-

тро для спання і одно австрійське на річі. Подвійна користь з цього: надзвичайно легко держати порядок і гурток може добре зжитися. Ця гурткова зжитість потрібна була дуже до пізніших міжгуртковых змагань. Для ілюстрації подам свій, як він першого дня представлявся. Один чех десь аж з околиць Плзна, молоденький, але дуже солідний хлопець. Пластун-словак, і пластун католик словак, один мадяр — типовий, палкий, завзятий, ну і я, українець. Видно, що нас дібрали, бо цілий час була в нас у гуртку гармонія.

Перший день зараз показав мені, як саме відбувається вишкіл у Л. Ш. Рання руханка, як і в усі інші дні, була переведена надзвичайно солідно. При тому не подано вам рецепту, що тільки така а така система руханки є добра, і ми мусимо вправляти. В кожній системі є кілька вправ дуже добрих, а так пересічно кожна система є добра, звичайно тільки тоді, як вправляємо, бо коли системи хоч би й найліпші тільки знаємо, а не вправляємо, то вони нічого не варті. По черзі ми вправляли кілько систем старих і нових. На мою думку, надзвичайно добра і доцільна є нова американська передатлетична рахункова система. В пластовому житті вона повинна би знайти собі применя, бо дуже проста і практична. Не забуду на зразкову руханку для малих, яку ми мали одного ранку. Вона захопила б і тридцятьлітніх «дітей», не то що малих. Решта програми дн.. була все незвичайно старанно оброблена. А в кожній програмі визначала — праця. Працею, чи через працю подавали нам усе пластове знання, тим цінніше, що практично. Другим помічним чинником були ґри. Виклади були звичайно короткі. Од першого дня. Коротенький виклад о осьмій годині про ставлення табору. Ріжні можливости і форми. А опісля працюємо над тим практично. Дві години праці після викладу над тим самим, що викладалося, чи-ж може бути ліпший спосіб фіксування чогось у памяті? Скільки то разів нагадувались мені при праці після викладів знамениті слова нашого талановитого поета Самійленка:

«То мось-пане річ дру́га: одно — молоти язиком, а друге — перти плуга!»

Нас учили меньше молоти язиком, а більше перти плуга. Ця так вміло підтримувана гармонія між теорією і практикою незвичайно цінна у вихованню. Мабуть і вислідом цієї гармонії було те, що ми, переобтяжені працею, не маючи одної вільної хвилини, не чули умучення, все робилось з охотою.

П л а с т у в а н н я — це підготовка до життя, ба що більше — воно саме життя. І таке романтичне, як життя, і таке просте-практичне. Наші ґри і праця це відзеркалювали. Я перший раз бачив, чи може свідомо застановився над тим, як це табор сповняє одно з завдань пластування — удержує гармонію між природою і цівілізацією.

У викладах подавано так би сказати ессенцію предмету. Інструктори як би не хотіли відступити від пластової засади, що в пласті виховуємо індівідуальности. За тих десять днів хотіли дати кандидатам на провідників тільки напрям, риси дороги і праці, а орнаментику залишили індівідуальній творчости тих, вже як провідників. Дуже оріґінальним був спосіб викладання: кожний інструктор так викладав, неначе б це все ми знали, а він так просто собі пригадує.

Не здивувало мене те, що на річі, які в курінях цілковито обминаються, там саме їм присвячувано дуже велику увагу. Перша поміч, картоґрафія, таборування, піонірка пройшли майже непомітно, хоч і тут мушу сказати, що практична сторінка була добре поставлена, це — мапування (рисування плянів, скіпів) та будова табору після викладу. Дуже цікаві комбінації зі звичайних австрійських полотен, що були переведені практично. Чого лише з них не можна зробити! Перша поміч була подана в рямках пластової можливости. Був я вже на кількох пластових курсах першої помочі, але завсігди це було «півмедицини», або щось подібного. Звичайно після цього чоловік не вмів навіть обвязати звичайного ліктя. Тут звернено увагу більше на практичну сторінку, бо дійсно, коли буде якийсь тяжчий випадок, то пластун за операцію не може взятися, а тільки буде старатися охоронити рану перед занечищенням і відставити потерпівшого до лікаря. Дуже цікава загальна порада інструктора: «Ідеальна чистота при всяких помочах. Коли чогось добре не знаєш, сумніваєшся, нічого не починай». При огляді ґіґієни спеціяльну увагу звернув інструктор на полове виховання молоді. У пластових рядах в більшости молодь дозріва оча, а провідники дуже часто на це не звертають уваги і не ознайомлені з цим питанням.

Дуже велику увагу присвячено слідженню. Воно у нас занедбане. З узлування зроблено в Л. Ш. велику пластову ділянку зручности. Цілком правильно, бо на кожному кроці в практичному житті зустрічаємося з узлами. Треба подивляти брата Елстнера, що з такої простої річі зробив величезний

і дуже цікавий виклад. Це не є перероблення з англійських підручників, а цілком оригінальна продумана праця. Цю працю видав він друком. Особливо цікава річ з узлування, це плетення турбану (на Закарпатті міг би один курінь цілком добре зробити робітню турбанів, легко їх робити, от же можна було б дешево продавати, цікавим порадимо).. Дуже цікавий є спосіб сигналізування узлами. Про це окремо напишемо. Орієнтація, міряння віддалі, огні та огнища, карність, гурток та курінь — все були окремі дисципліни. З нових річей присвячено трохи часу й уваги лясованню, що може розвинутися в цілком пластовий спорт, стріляння з лука, безмоторовому літанню — та практичним сходинам. Також пробірано метереольогію. В таборуванню це дуже важна річ. З чисто провідницьких предметів треба відмітити психольогію молоді незвичайно старанно оброблену бр. інж. Петру. Яка це цікава ділянка в діяльности провідника! І скільки б помогло знання психольогії молоді провідникам! Особливо цікавий час дозрівання, час весни і весняних бурь та радикальних перемін, коли до життя приходять нові гони в цему біліоновому місті клітин молодого орґанізму. Це т. зв. пуберта. Надзвичайна це штука пізнати і розуміти ту так часто загадочну, дивну, буйну, часом уже з початками гнилизни, але всеж таки в своєму заложенню добру та здорову душу молодого хлопця. Провідники повинні старатися це добре знати. Виклад був звичайно ілюстрований масою прикладів із практики інструкторів.

Практичним доповненням викладів взагалі був таборовий музей, роблений нашими руками. Це кавалок огороженої площі з брамою. В ньому все в маленькому масштабі, що тільки пластова практичність уміла створити. І ріжні огнища, кухні, способи різання дров стоячого і лежачого, таборові лавки, тотеми (з дерева, з каміння), сидження (з дерева, каміння, дощок), шаласи, кладки, містки, шатра ріжного роду і т. д. і т. д. Все це коштувало нас праці, але скажіть, чи не має це більше вартости, як половина викладів?

Так само як культ праці, плекається також культ пластових ігор Л. Ш. Для старших це може більше рекреація, як подавання пластового матеріялу, для молодших і наймолодших — це найкращий спосіб подавання пластового матеріялу. В цей спосіб ми не забираємо їм їхнього дитинства, втіхи та радости, на яке вони мають право, а рівночасно виховуємо їх на добрих пластунів. Є ріжниця між тим, коли мати скаже: «Івасю, або ти Петрусю, скочте котрий до склепу за дріжджами». Оба вони не будуть мати часу і не схочеться їм іти. А коли мати скаже: «А ну, котрий із вас скорше заїде на колоточу до склепу і принесе мені дріжджі». Як опарені скочать і принесуть. Так і в пластуванню з молодшими ходить о це вміле — «як».

Під кінець курсу як повторення або перевірка прослуханого матеріялу відбулась «велика пластова гра». Солідно підготовлена інструкторами містила вона в собі щось майже з кожної галузі пластових умілостей. Треба було йти цілий час слідами. По дорозі стрічали ми значки, що лист недалеко. Звичайно у листі було сказано якесь завдання. І так ми мали зміряти одно високе дерево. Під другим деревом знайшли шнурок, там мали завязати шість ріжних узлів, пізніше знайшли лист, де було сказано подати депешу на найблизчий замок. Опісля, коли ми дістались на цей замок, на наше здивування знайшли там одного інструктора. Від нього дістали маленький пляп дальшої дороги. Він цілий час слідкував за нами з вежі. По дорозі знову знайшли значки листів. Було їх два. В одному був поданий напрям, куди маємо йти, і депеша азбукою Морзе. Скільки ми намучились, заки ми розшифрували цю депешу. В ній замість коротких, були написані довгі, а замість довгих, короткі. В другому листі було вказано три панораматичні начерки околиці. Сам кінець дороги був надзвичайно тяжкий. В кілометр від табору був останній лист і останнє завдання. Розложити огонь і зварити яйце на твердо. Все мусіли робити скоро, бо за гуртком йшов другий гурток, який міг на нього наскочити. Гра тривала півдня. Треба було добре напружити ноги, очі й розум, щоб відповісти завданням.

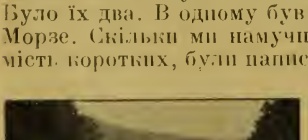

Ґен. В. Клеканда на відвідинах у лісовій школі в Горній Брезниці.
Світлина пош. А. Петру.

День перед кінцем курсу відвідав С. Л. Ш. ґенерал Клеканда, міністароста Союзу Пластунів Чехословаччини. Представники кожної національности вітали його. Мені довелося вітати його за українців. Відповідаючи, ґенерал висловив своє задоволення з того, що ми, українці, відбу-

ваємо вишкіл в Л. Ш. та сказав, що власне тепер їде до нас на Схід на Закарпаття. При дальшій його гостині, на його бажання, мусів я також і «Верховину» знову заспівати.

Мушу також згадати про іспити, що їх переведено в Л. Ш. Крім зложення відповідних точок, міродатним був характер пластуна і його пластова дозрілість. Мені приходилося там складати скавтмастерський іспит.

11. серпня в вечері закінчився курс ватрою. Ця ватра не була вже так весела, як перша. Звичайно, бо прощальна. Кінчилась вона абсольвентським приреченням кожного курсанта в його рідній мові. *Прага, 14. 8. 1932.*

В. Яцишин-Нитка.

Табор у Солочині на Закарпатті.

Пластовий табор у Солочині біля Свалави відбувся в днях 2.—26. липня 1932. Командантом хлопячого табору був проф. В. Бірчак, дівочого А. Устіянович ева. Найбільше число сталих учасників 116. Перейшло табором коло 200. Учасники були майже з усіх закарпатських курінів: з Ужгороду, Мукачева, Хусту, Берегова, Рахова, Бичкова, Королева н/Тисою, Великих Лучок, Перечина, В. Березної. Членів СУПЕ було в таборі 20, з того: з IV. К Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі — 4, III. К. Вахнянинців — 5, Бурлак — 3, Юнаків з Ржевниць — 6, юначка — 1, і новиків — 1. Наші члени були почасти як інструкторський персонал, почасти як кухарський, а решта як таборовики.

Цьогорічний табор — гарне досягнення закарпатського Пласту, хоч і несподіване. Після досить маленьких таборів минулорічних, команда табору не була приготована на такий великий табор, як що-до технічного заосмотрення, так і що-до інструкторського персоналу. Це й відбилось трохи на пластовій сторінці табору, але зате під оглядом національним успіх був величезний. З усіх кутків Закарпаття зійшлась до табору пластова молодь, а також багато гостей, з тім числі посол Ю. Гуснай, поет Гренджа-Донський та инші. Не знаю, чи їх обох правильно називаю гостями, особливо поета, бо витримали вони цілий табор, виконували обовязки таборовиків, а напр. брат Гренджа не допустив більше як лише одну ранню руханку. Цей табор був наглядним доказом, як широко розпускає свої корінпя пластова ідея на Закарпатті. Провід закарпатського Пласту повинен доложити всіх зусиль, щоб цей стихійний рух молоді «з долини» закріпити і надати йому тверді організаційні форми.

Перша половина часу була присвячена майже виключно будуванню табору. Бо дійсно, що раз то свіжий приплив пластунів примушував думати над тим, де це все помістити, а рівночасно мимоволі занедбувався вишкіл. Але це була дуже добра практика для команди, склад котрої це вже в більшости тамошні молоді пластуни, що виросли в Пласті. Цей рік вони зужиткують на поважну підготовку себе і пляну табору на другий рік. Не можна не згадати славного приходу кількох новиків з Великих Лучок. Ці маленькі хлопці просто сенсацію зробили своїм приходом, зробивши пішки більше як 40 кілометрів. Цілий перебіг життя табору, кожне слово, кожний рух вони запамятовували, просто хапали в себе, щоб чогось навчитися.

Друга половина табору відбулась далеко краще. Пластуни трохи зжились. Хустські пластуни побачили, що Ужгородці не кусають і навпаки. Кілька протульок, виклади — окремо для меньших, окремо для старших, гри, практичні справи, співи та инше виповнили другу половину програми табору. Одно, що не радив би я в другому таборі повторювати, це — не палити стільки разів ватри. Ватру можна палити три-чотири рази за цілий табор. Тоді вона робить враження і має виховниче значіння. Під кінець табору відбулися пластові проби (іспити). Можу підкреслити, що в більшости пластуни серйозно ставились до іспитів, а доказом хай послужить те, що одна старша пластунка, жінка судді, не уважала за зайве приготовитись і скласти другу пластову пробу.

Загалом, числячи й тих, що меньше були в таборі, запізналось бодай трохи з таборовим життям чи не 200 пластунів. Вірю, що вони свідомі того, що це був тільки вступ до пластового життя. Дальші роки і табори мають дати зміст. А щоб так було, радив би я і закарпатчанам і нам спинитися над ось чим:

1. Вже тепер підшукати пластунів і там і тут, що взялись би заздалегідь за підготовлення майбутніх таборів, бо це дуже важна справа.

2. Підшукати інструкторів, що мали б час поважно підготовитися.

3. Подумати над підготовленням таборів: а) один для новиків і новичок разом. (Спеціяльно треба підшукати наперед пластунів і пластунок, як провід-

ників. На кожних 10 новиків одного провідника, тоді родичі будуть вповні довіряти таборові і навіть меньших дітей посилатимуть). б) Хлопячий і дівочий. (Евентуальних сталих гостей виділити в цілком окремий табор).

4. Подумати над тим, щоб спочатку, чи під кінець липня 1933 року, перед відїздом делеґації на світове джемборі, урядити в Карпатах, в осідку одного з таборів — Українське Пластове Національне «Джемборі» (чи «Велику Стрічу», як би хтось хотів назвати). При певній підготовці моглиб узяти участь українські пластуни з окружних країв та навіть і з Америки.

5. Найголовніше: зачати підготовку *зараз* і провадити цілий рік. У верхах підготовку орґанізації табору, в курінях і в окремих пластунів збірати цілий рік потрібні на таборове життя фонди. Для цього основувати при курінях на Закарпаттю кружки Пластприятелів.

ТАБОР У СОЛОЧИНІ НА ЗАКАРПАТТІ.

Світлив інж. Є. Кульчицький.

РАНІШНЯ ЗБІРКА.

РАНІШНІЙ «МАСАЖ» ПІСЛЯ КУПАННЯ.

ЧЕРҐА ПЕРЕД КУХНЕЮ.

НЕДІЛЕННІ ГОСТІ В ТАБОРІ

Табор у Городилові коло Хусту на Закарпатті.

Табор цей урядили хустські пластуни. Насамперед подам винятки з таборового звіту та статистики, уміщеної в 7. числі «Українського Пластуна» — вид. пластового табору в Городилові.

— Табор тревав від 12. до 27. серпня 1932. Тут були два табори: хлопячий та дівочий. В хлопячім було 14 шатер, а в дівочім 7. Комендантом табору був проф. А. Шерегій. Інструктором ст. пл. розв. І. Семеґен з III. Кур. ст. Пл. ім. О. Вахнянина в Празі. В таборі перебуло 35 душ пластунів та пл-ок, приблизно 350 днів. Гостей, що записалися, в таборі було 380 душ. Снідань видано 277, обідів 306, підвечірків 190, вечер 272. Видатки на харч виносять приблизно 2000 кч.

Як видно із статистики, табор цей був невеликий і пересічне число учасників було 20. Табор цей називався 2-й інструкторський табор у Хусті. Мушу одначе зазначити, що він у великій мірі не виконав того завдання, що на нього, як видно з назви, покладали його організатори. Перш за все учасники того табору — поминувши те, що їх було мале число — були занадто ріжнородні віком і багато з них не мали тої кваліфікації, що повинні мати учасники інстр. табору — не кажу вже про те, що вже навіть своїми літами не надавались до такого табору. Але своє завдання табору, як такого, він виконав дуже добре. Правда, старання поставити той табор на висоту інструкторського дійсно робились і то заслугою інструктора табору. Багато перешкоджало праці те, що великий відсоток пластунів (-ок) денно був занятий ріжними побічними заняттями, без яких але в таборі не можна обійтись; а то: постачання харчів з міста (6 км.!), обслуга кухні і тп. Все це вимагало праці, що її мусіли робити денно найменше 4—5 осіб, — це значить, що це число не було присутне на вправах і викладах. А взявши під увагу те, що, кажім, по бараболю до міста міг іти лиш міцніший, старший пластун, так само мала не могла бути при кухні, себто — всі старші пластуни й пластунки що найбільше надавались на інструкторів, майже щодня були заняті помічною працею, то виходить, що на інструкторів мали підготовлятись лиш 12—14 літні діти! Це одна з найважніших вад цього табору, а тому вважаю неможливим назвати його хочби навіть підготовчо-інструкторським. Поминувши це, табор цей був дуже добрий.

РАНІШНІ ВПРАВИ ДІВЧАТ.

ДІВОЧИЙ ТАБОР.

Треба признати, що інструктор дійсно багато і щиро працював у таборі, — але сам він абсолютно не мав фізичної можливости за той час виконати все, що треба би було, хоч, як кажу, ні одної хвилини він не занедбав і весь час пильно працював. З другого боку Команда табору пильно вважала, щоб таборитам нічого не бракувало, щоб вони дійсно винесли добрі й гарні спогади про таборування в Городилові. Так само вважала, щоб діти не голодували і годували навіть дуже добре. Лиш мушу зазначити, що кухня була занадто «мадярська», себто всі страви були аж занадто перчені. Згідно з таборовою гігієною, це не мало би бути. При цій нагоді мушу також зазначити, що забагато енергії витрачувалось денно на пошення продуктів, бо аж 6 км. було з табору до міста. Команда не зарядила це так, як у инших таборах, щоб харчі до табору доставляли самі продавці.

Денний проґрам був звичайний, як і в кожному таборі. Лиш дуже перешкоджали праці таборові гості, що деколи просто «залюднювали» табор і так

засмічували околицю табору папірами і т. п., що потім таборити мусіли дуже довго прибирати. Місце табор мав гарне, між лісистими горами, над потоком на поляні, яку прикрашувало кілько гарних дубків, що відділяли дівочий табор від хлопячого. Дорога була зараз же за потоком, але вільхи, кущі ліщини (а які добрі горіхи там були і як багато!) та вовчих ягід, що росли здовж потоку, ховали табор від непрошених очей. Зараз же за дівочим табором з джерела чудової студеної води зробили пластуни чи пл-ки криницю і пильно відвідували її, бо дні були дуже гарні і сонечко палило. Але хитре воно, вже о четвертій годині ховалось за гору і якісь пащадки Чугайстра зачинали окутувати табор холодним подихом долини Городилова. Це була одинока невигода табору. Але денний черговий робив збірку, давав наказ «Табор бігом, в ліс по дрова» і за чверть години вже лежала ціла гора хмизу, що з нього потім складали ватру. А ввечері — огонь, що все віджившляє, віджившляв і таборове братерство, що аж до першої варти, весело бавилось, або приймало гостей.

ПЛАСТУНИ ТА ГОСТІ В ТАБОРІ.

ПІДНЯТТЯ ПРАПОРУ.

Бідний провідник гуртка більш вартий для народу і людства, як багатий, що нічого не робить.

Бути здоровим душею, тілом і розумом — наша ціль.

С. Л.

Натяк.

Чимало в Курені у нас
Аматорів бува.
Одні полюють Скоба, —
Тяжка, химерна гра! ...

До мрії — чарівниці —
Попалися другі
І про грізні мязи з краці
Снують тендітні сни,

У золотім тумані
Сягають красних пав,
А в дійсности буденній ...
Затишно ловлять тав! ...

В. Бажан.

Український Пласт на Джемборі в Югославії.

Давно постановив був наш курінь «Перелетні» взяти участь в Югославському Джемборі 1—7. липня 1932 в Заґребі. Та було багато такого, що нам відбирало надію й охоту до виступу. Нам не хотіли дати місця на Джемборі, бо ми не зареєстровані в Міжнар. Пластовому Бюрі, що висилало на те Джемборі запрошення тільки своїм членам. Потім, було нас тільки кілька і бракувало нам найголовніше — гроші. Та один другого піддержував на дусі й ми готувалися.

Багато завдячуємо тутешнім українцям та їхнім родинам. Вони помагали нам чим могли. Одна пані хорватка — жінка тутешнього українця — справила нам чудовий прапор, другі вистарали нам прекрасні альбоми укр. карток, треті — одностроїї. Вже в останніх хвилинах добули ми плахти на шатра. І так з нічого, з наших маленьких датків, та завдяки жертвенности наших старших земляків, ми менш-більш були готові до виступу. Та місця на табор ми не мали. На наше прохання Команда СУПЕ звернулась до Команди Союзу Пластунів Чехословаччини, зокрема до бр. начальника проф. А. Б. Свойсіка та до міжнароднього референта бр. інж. Жідліцького, і справа була полагоджена так, що ми могли виступати в союзі з чехами, як окрема укр. частина. Відношення чехів до нас було більш, ніж братерське. Вони не те що помагали нам моральнo, але також матеріяльно, позичаючи нам деякі річи при будові шатер. Чеський провідник табору бр. Індра Веселі — спасибі йому — дав нам цілком вільну руку. Чехам віддячились ми, як могли. В першій мірі були ми перекладчиками їм. Вони покинули табор скорше на два дні, і ми лишилися самі в самостійнім таборі.

Зїзд відбувався за Заґребом у чудовім лісі-парку Максімірі на невеликій поляні над ставочком. Чехів умістили на самім краю поляни; коло чехів розтаборились ми, а на протилежнім боці табору уміщено москалів. Поляків не було.

При ставленю шатра прийшов до нас старенький представник Анґлії п. Джон Брум. Відразу почалась приємна балачка, хоч часу й не було. Ще треба було зробити браму, столик, лавочки, кухню і т. п. Табор наш був маленький, лише три шатра, але потім часописі писали: «Найліпше урядили табор чехи й українці, котрі затягнули між свої шатра навіть малий автомобіль». До речі, це було чеське авто.

Вже підчас відкриття Джемборі ми звернули на себе увагу прапором.

УКР. ПЛАСТ НА ДЖЕМБОРІ В ЮГОСЛАВІЇ. У МАНІФЕСТАЦІЙНІМ ПОХОДІ В ЗАҐРЕБІ.
Світлив М. Горняк.

В ТАБОРІ УКР. ПЛАСТУНІВ.
Світлив М. Горняк.

Бож і гарний справді наш прапор. На національних барвах вишита срібна лілійка з золотим тризубом. Барви дуже гарні й здалека впадають в очі. Першого ж дня відбувся перегляд таборів представниками юґославянської держави й пласту.

Потім почалась для нас правдива праця. Наші прекрасні альбоми вишивок, укр. типів та з пластового життя на застеленім вишиваною скатертю столі. притягали маси публіки. Наш пластовий прапор мусіли ми цілий час тримати на показ, бо кожний хотів його оглянути зблизька. Крім того, ми мали багато брошур, карток і инших річей на роздачу (на спомин!). Цим ми собі зєднували симпатії, бо всі инші казали платити, а ми давали даром.

Дуже багато давало нам знання хорватської мови. Всі дивувались, звідки ми знаємо по хорватськи і то з такою чистою вимовою. Ми пояснювали, що чейже ми готувалися до Джемборі.

Час нам минав скоро, бо все усі були заняті. Братство аж похрипло з безперервного балакання. Не було коли й їсти. Цілий час треба було говорити, показувати, пояснювати.

Крім гостей цивільних, мали ми також відвідини пластунів. Та на жаль, ми не могли їх як слід приймати, бо всі були заняті. Та все ж кось усі відходили від нас задоволені.

Багато клопоту мали ми з нашими пл. відзнаками. Кожний хотів мати нашу відзнаку і давав за неї хоч би й цілий однострій. Всі хотіли також мати наші жовто-блакитні стьожки з написом «*Україна*». Одна пластунка-танцюристка причепила собі «Україну». Танцювала вона при кожній ватрі й танцювала прекрасно, то й люде були захоплені «малою українкою».

На третій день припав маніфестаційний похід містом. На початку походу поставлено чехів, а на друге місце вступили ми. За нами йшли мадяри, москалі, представники Франції, Австрії, Анґлії, та всі юґославянські округи. Перед усіми несли державні прапори. Між ними повівав гордо наш жовто-блакитний. Похід ішов головними вулицями міста. Ми збирали багато оплесків та «Живілі українці!» Кілька разів брали нас за французів, бо ми, не маючи пластових капелюхів, повбирали барети.

ЧЕСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ НА ДЖЕМБОРІ В ЮГОСЛАВІЇ. ПОСЕРЕДИНІ НАЧАЛЬНИК ЧЕСЬКИХ СКАВТІВ ПРОФ. АНТ. Б. СВОЙСІК. Світлив М. Горняк.

Того дня відїхали чехи. Ми проводили їх на двірець. Щиро прощались, бо жили цілий час по приятельськи.

Перед відходом з табору в останнє стягнули ми свій прапор і заспівали «Ще не вмерла Україна...» Після того довжезна щогла гримнула на землю.

Відходимо з прапором прощатися з усіма пластунами. Усі прощалися з нами щиро. Та найбільшу приємність зробили нам Земунські (Юґославія) пластуни з своїм командантом Сашою Кунстом. Цей побажив нам щасливого повороту на Вкраїну й приказав своїм таки по українськи: «Братам українцям трикратне Скоб!» «Сильно, Красно, Обережно, Бистро» — пронеслося по цілому таборі. Ми відповіли гучним «Слава». Цей Саша Кунст є одним з найліпших приятелів українців. З українцями познайомився він ще на Всесловянськім Джемборі в Празі в 1931 р. Від того часу веде сталу переписку з своїми знайомими укр. пластунами з того Джемборі.

В одній стороні табору відбувалась якраз ватра й там зібралось багато пластунів. Ми увійшли в коло і наш курінний промовив кілька слів. Потім ми прощались трикратним Скоб і Слава. Всі разом і кожний зокрема прощали

нас своїм «Здраво». Тут прибіг посланець від Команди табору, щоб ми зайшли до неї. Ми пішли, а за нами цілий похід пластунів і пластунок. Комендант в імені Команди просив нас на другий день завітати до Команди на обід. Комендант на прощання цілувався з нашим курінним. Випроваджувані пл-ами і пл-ками вийшли ми з табору. Хоч усі похрипли від тільки-кратного «Сильно, Красно,...» ми заспівали «Ой видно село...».

Вже була ніч. Голос лунав далеко й широко по Максімірі. Бадьоро відбивала наша братія кроком такт. Відходили задоволені, що гідно виконали своє діло. А зробили ми багато. Кільки то народу перебувало в нашім таборі. Більшість з них про Україну нічого не знала, а всі відходили хоч трохи ознайомлені з нашою історією, культурою, мистецтвом, змаганнями і т. д.

З пластунами навязали ми щирі знайомства. Головно словінці пересиджували цілий час у нас. Ми навіть не мали часу зайти до них. Але вони нас розуміли. Цілий час чергувались в нашім таборі пісні українські зі словінськими. Бо їх пісні також прекрасні. Часто приходив до нас старенький словінський комендант. Він знає цілого Шевченка на память в оригіналі. «Реве та стогне...» і «Заповіт» деклямував нам по українськи. «Тут ґеній» говорив старенький словінець. Казав, що Шевченко йому подобався найбільше з усіх поетів світа.

Добре жили ми з усіма югославськими пластунами, головно як своїми сусідками з табору — пластунками з Білгороду. Ті плакали, як ми відходили. так, що й нам самим сльози до очей з жалю тиснулись.

Пластуни мадяри говорили: «Побачите, як ми Вас приймемо у себе» (Світове Джемборі 1933.).

Часто пересиджував у нас представник Анґлії, старенький Джон Брум. Кілька разів знимався з нами. Ми йому росповідали про нашу долю. Старого, твердого анґлійця наші оповідання дуже зворушували. Обіцяв не забувати в Анґлії за нас і за Україну.

Заходили до нас також і москалі. Дивилися на наші альбоми й прапор. Між ними було одно красне дівчатко. Походила з України і назвисько її кінчилось на *-енко*. Ми її переконали, що вона чейже українка. Щось заворушилось мабуть в її серці, бо цілий час ходила неспокійна й радо пересиджувала в нас.

Загально ми всім подобались. Всі захоплювались усім, що наше. Головно подобався наш клич «Скоб». Дивувались, як можна так скомбінувати, щоб в одним слові містилось так багато змісту й що те слово означало назву орла. Анґлієць хвалив, що то добра «комбінейшен». Цілий час всі здоровкались нашим «Скоб». З Джемборі писали всі тільки на наших листівках. Наші відзнаки йшли, як яка дорогоцінність.

С. Л.

Добрий вчинок.

Шукаючи Мессію, Царі згубили раз
Свою Зорю Провідну, що вказувала шлях;
Серед пісків білявих спинився караван,
Верблюди полягали, напнули слуги стін.
І під шатром шовковим два мудрії царі
В книжках шукати стали — замість шляху — стежки...
До цільного шукання Цар Чорний не пристав:
Чи то замало знання, чи гордощів він мав.
Табором серед ночі без цілі він ступа,
Палкі, тривожні очі питають небеса:
«О зоре! Чом не сієш ти проміні свої?
«Як ми знайдем Мессію, без тебе, в чорній тьмі...?!»
Самотного в пустелю дума завела
І від спраги там угледів пімертвого осла
Забувши про Мессію, зжалівся над ослом
Цар Чорний і подався у табор за відром.
І ось, як став ноїти, — побачив у відрі
Ясний та рівний відблиск Провідної Зорі! —

Якщо прийде звіра й охота віднаде
Чинити добре діло, мовляв «навіщо це?» —
Тоді, щоб відзискати бадьорість Пластуна,
Згадай різдвяну казку про Чорного Царя!

Джемборі 1933 під Будапештом.

Світовий пластовий зїзд, що буде в Ґеделі під Будапештом, ставить перед Українським Пластом на еміґрації відповідальне й почесне завдання про достойну репрезентацію *України* перед десятками тисяч пластової молоді усіх культурних народів світа і перед масами чужого громадянства, що привабить цей зїзд.

В Союзі Українських Пластунів Еміґрантів це таке важне джемборі викликає велику трівогу. Багато перешкод! Та всі їх СУПЕ переборе своїми власними силами, крім одної — найбільшої і для еміґрації найтяжчої: брак коштів. Цієї перешкоди одними своїми силами СУПЕ не переборе. Липається надія на всю українську молодь і на наших прихильників. Дбайте про це всі! Заощаджуйте! Збірайте, заохочуйте инших, — гуртом і це переможемо. Друге джемборі буде аж за 4 роки, мабуть, в Америці, тож з цього джемборі під Будапештом треба скористати за всяку ціну й вислати якнайбільшу делеґацію Укр. Пласту. Проґрама наших виступів готова, треба лише коштів. Ґроші треба надсилати Команді СУПЕ як найскорше, щоб встигнути перевести всю потрібну підготовчу працю як слід і завчасу.

Джемборі триватиме од 1. до 16. серпня. За увесь час треба заплатити за особу амер. $ 10.50 (корон чеських 350.—). Ця сума забезпечує побут у таборі і страву од 1.—15., квитки на дві подорожі на прогулки, вступне на Джемборі, відзнаку і таборову книгу. Участь у Джемборі треба зголосити через СУПЕ.

На Джемборі треба мати: пластовий однострій з приписовими одзнаками і звичайний таборовий виряд: купальний костюм, легкі черевики, теплі коци.

Кожен учасник дістане відзнаку і муситъ її носити нашиту на пл. сорочці. Кожна ґрупа учасників дістане справний матеріял і муситиме собі сама варити в своєму таборі після вже наперед установленої картки страв.

Розклад дня у таборі (взірець): 7 год. вставання, 8 г. сніданок, 9 г. підняття прапору, 12.30 г. обід, 15 г. відчиняти табор для публіки, 16—17 г. дефіляди, 17—19 г. театральні виступи пластунів, 19 г. вечеря, 20.30—22 г. таборова ватра, 22.30 вечірня сурма. Тиша.

В цьому розкладі зобовязуючими є лише час на підняття прапору й вечірня сурма. Виключаючи офіційний проґрам Джемборі, увесь инший час кожен відділ може використати так, як то йому потрібно.

Таборова програма: 31. VII. приїзд мадярських пластунів. 1.—3. серпня *приїзд закордонних пластунів* (заступництв ріжних народів). 4. серпня *святочне відкриття табору*. 5. серпня таборове життя. Конференція. 6. серпня перед полуднем служби божі, по полудні *дефіляда, похід*. 7.—12. серпня таборове життя, прогулки, *виступи* і т. и. 13. серпня, неділя служби божі, *дефіляда з походом*. 14. серпня таборове життя. *Спільна забава в парку*. 15. серпня до полудня служби божі, по полудні *прощальні виступи*. 16-го серпня розбірання таборів. Відїзд.

Всі заступництва приймуть у всіх *походах* і *дефілядах* участь у повному складі. Треба мати з собою багато прапорів.

Виступи пластунів що-дня од 4. год. *Святочні виступи* дня 4. 6. 13. і 15. серпня. День і зміст виступів, що відділи хотілиб мати, треба зголосити вчасно, зазначуючи рід виступу, кількість осіб і т. п. На місці виступ треба наперед приголосити таборовій управі.

На Джемборі буде виставка пластової літератури. Кожне заступництво може виставити всю пластову літературу свого краю. Сюди входять плакати, закони, листки, наліпки, листівки.

Учасники матимуть можливість відвідувати що-дня кіно, що буде в приролі. Воно розраховано на 3000 осіб. Багато вступних листків буде між пластунами розділено даром.

Театр — що-дня од 17—19 год. розрахований на 3—4000 глядачів. Проґрама носитиме *національний характер* — національні танці, пісні і инше.

Таборова ватра — що-дня од 20.30 до 22 год. в кожному таборі окремо. В кожному таборі, де буде місце на таборову ватру, буде сцена, рефлектор і радіо. Найліпші виступи мусять бути повторені в ріжних таборах на ватрах.

На джемборі буде улаштоване місце для ріжних спортів, а також пляж, так, що що-дня можуть купатися 6.000—10.000 учасників.

Дуже бажаними є часті *візити пластунів* навзаєм.

Проєктуються ріжні стрічі як: тих, що належать до пласту вже 25 літ; тих, що врятували життя і т. и.

На джемборі буде виходити *щоденник, багато ілюстрований.*

Прогулькн: кожен закордонний пластун матиме право взяти участь у двох прогульках — одна по місту, а друга в краї.

Що торкається виступів — треба взяти з собою *національні одяги, музичні інструменти* і т. и.

В звязку зі зїздом відбудеться *інтернаціональний зїзд провідників.*

Подала Наталка Кучерявенко.

Козя.

На святі 20-ліття чеського пласту в Їчині.

Перед 20 літами приїхав до Їчина проф. А. Б. Свойсік, теперішній начальник Союзу Юнаків-Скавтів ЧСР, і прочитав виклад про скавтінґ. Зерно впало на добру землю. Вже на другий день після того викладу один з тамошніх професорів С. Ржегак заложив у Їчині перший пластовий відділ і незабаром пласт там розвився так, що їчинська округа (жупа) стала одною з найліпших в Союзі Чеських Скавтів.

Ще в квітні 1932 р. дістала Команда СУПЕ листа від Ріґрової Жупи в Їчині з запрошенням взяти участь у святі 20-ліття чеського пласту в Їчині 13-15. травня 1932 р. Ось короткий виняток з нього: «Запрошуємо Вас сердечно і просимо взяти участь у програмі на академії і в неділю пополудні, а особливо просимо дати такі точки: танець дівчат (це Катерина), шабельний танець хлопців (це Запорожець) і народні пісні». Як видно з цього листа, укр. пластуни вже досить відомі між чеськими своїм добрим виконанням народніх танців і співів — бо на таке велике свято, як 20-ліття напевно вибирали найліпші точки. Вже навіть можуть охарактеризувати окремі танці («шабельний»), хоч і не знають їх назви, і показати, що їм найбільше подобається. Команда СУПЕ радо згодилася взяти участь у цім святі тим більше, що половину породожі жупа платила за нас сама. Решту витрат СУПЕ покрив з допомоги від п. Я. Макогона. М. Поповнч з Бурлак підготовив танцюристів, а празькі пластунки зібрали мішаний пл. хор, що під керуванням проф. А. Яковенка пильно готувався до поїздки. Всіх разом поїхало 29 осіб з курінів: дівочого ім. Л. Українки з Ржевниць, IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі, III. К. Ст. Пл. ім. О. Вахнянина в Празі, Гуртка «Нетяги» в Ржевницях і VII. К. Ст. Пл. «Бурлаки» в Ржевницях та голова Пластприяту в Ржевницях. Зараз же по приїзді всіх пластунів (-ок) розмістили по школах, де вони мали спати — українцям дали найліпші місця — і о 20 год. пішли всі на святочну академію. Після промов начальника Чеського Сязу проф. А. Б. Свойсіка і звітодавця тої жупи проф. С. Ржегака (місточальника Сязу) привітав у короткій промові згаданих осіб і всіх їчинських пластунів місткомендант СУПЕ Д. Козіцький. Потім відбулася академія. Українські танці і пісні викликали велике захоплення. Деякі числа треба було повторяти.

На другий день рано відбувались ріжні пластові змагання. Наші пластуни при тій нагоді заспівали трохи укр. пісень і заграли на мандолінах. Звичайно навколо них моментально зібрався великий натовп гостей, що перестали слідкувати за змаганнями, а з цікавістю слухали наших пластунів.

По полудні був похід містом. Попереду несли державний прапор. За прапором на першім місті йшли українці, а за ними всі инші чеські відділи, що загостили до Їчина і наресті їчинські відділи. На площі були ріжні промови та відбулось декорування жупного прапору й відзначення довголітніх працьовників тої жупи. Після цього в тім же порядку пішли всі походом зпочатку містом, а потім чудовою довгою аж на 2 км. липовою алеєю до парку. Там був поставлений оказовий пластовий табор і уряджено пластові змагання, що в них брали участь і наші пластуни (волейбал, штафетовий біг) та ріжні атракції. На невеличкій полянці пластуни увесь час визначались ріжними своїми умілостями і грами, а ми співали. Наші музиканти (мандоліни і ґітари) без упину грали марші, а всі ми співали ріжних пісень так, що вже над вечір цілковито охрипли. Але всеж на ватрі увечері співали ми ліпше за всіх инших. Танці, особ-

ливо аркан, зробили також дуже велике враження і викликали бурю оплесків. Наш репертуар почали ми укр. пластовим гимном і всі вислухали його стоячи. Увечері була забава. Наших пластунів і пластунок туди вже не треба було кликати, не дивлячись на те, що страшенно за цілий день потомилися, бо й сонце пекло немилосердно.

ПРОГУЛЬКА В ПРАХОВСЬКИХ СКЕЛЯХ В ЧЕСЬКІМ РАЮ.

УКР. ПЛАСТУНИ НА ДВІРЦІ В ЇЧИНІ.
Світлив інж. Є. Кульчицький.

Третього дня вранці снільно зі своїми новими знайомими наші пластуни пішли на прогульку до відомих Праховських скель (Чеський Рай) недалеко Їчина. Дуже гарні величезні пісковикові скелі і провалля серед лісу. Перед роками два пластуни поставили на однім з найвищих камінних шпилів, що на них ще ніхто не дістався, прапорець (стоїть ще по цей день), але коли вертали, то мотуз обірвався і вони обоє забилися. Чудові види цілої околиці аж до руїн замку Троски недалеко Турнова ввесь час вабили наші очі.

По обіді були вже всі на двірці і готувались на потяг до Праги.

Всі учасники радо згадують про поїздку до Їчина. В Їчині лишив наш виступ добре враження. Ось виняток з листа проф. С. Ржегака до Команданта СУПЕ. — «...І ми радо згадуємо за українських пластунів і дякуємо їм за їх гарні виступи на нашім святі, що до його успіху стільки спричинились...».

Старший з наймолодших.

З табору.

(Уривок).

Рапенько...
Сонечко щойно вставало,
Лікоть свій ясний — могучий
Сперло на шпиль Маґури
Величньої. Торкало
Легенько поцілунком Ясенуку,
Верхівя буків, посестер смерек
І пониклої травички
Там ген в долині —
Де табор...
Щаслива річка Пінія од радости,
Що стільки на берегах її татер,
Що зможе пестити до схочу
Бронзову, вкраїнську юнь тепер,
Хіхочеться, плюскаючись по камінцях
Тихенько... щоб не розбудити.
Рілкий сапсток, і досить сну!
Тепер життя!
До такту бігом,
Юні разом
До рухапки всі стали:
Той сам в них рух
і рук і тіл,
плекать красу,
плекати силу!
Всі руки вгору,
До Сонця-Волі,
І сильний віддих —
Як би тіпанта сили подих!
— О, вітре буйний зі степів,
Пірви цей подих!
Неси у гори — до Гуцулів
Та в долини, щоб сплячих
Він там темних розбудив, —
Не старих, — а Юнь
В к р а ї н с ь к у!

Пл. табор, Солочин, У липні 1932.

Алі-Баба.

Мій світ!

Дивлюсь на світ я
очима пластуна:
І бачу його в своїх обіймах...
і бачу, що в його я обіймах...

Мій світ — святий знак «СКОБ»:

Сильно — працюй,
Красним — будь,
Обережно — оглядайсь,
Бистро — шукай свою путь!

Мій світ — праця, труд — не мудрування,
до життя нездібних — глухі стогони, зітхання.
Мій світ — гордість,
гордістю — приналежність до великої Української Сімї!
Мій світ — журба,
журбою — покривдження мойого Народу!
Світ мій — країна мрій,
мрією — усе віддать на Батьківщини вівтар
за Завтра Її краще!...
Світ мій — жага освіти,
для братів моїх — просвіти.
Світ мій — таборова ватра,
матірю — природа,
шатро — домом
і братом — ліс...
Мій світ — ідеал!!
Ідеалом моїм — щоб Нарід мій Вільним, Могучим раз став!!!

Серпень. 1932.

Пагу-анґоре.

„Перелетні".

I.

Відлітали ми з Праги. Виряжали нас товариші й товаришки, Командант СУПЕ, голова У. А. Г. та инші. На двірці, в півсумерку вечора співали нам на прощання «Журавлів» і запальних боєвих пісень на дорогу в незнаний полудневий край.

Поїзд помчав у незнану темну далину. Часто-густо, повз наші вікна проховзнеться якась стація із заспаними світлами, инколи зелений ліс, або загуде під колесами залізний міст. Ми говоримо мало, якось не складається балачка; дехто порозкладався спати, дехто вираховує, коли будемо на якій стації, инші підспівують. Часом поїзд стає на малу хвилину, і ми бачимо заспаних людей, що всідають, або висідають.

Прийшла так довго очікувана австрійська границя, де купили ми білети й поїхали далі на зустріч ранкові. Потім перебули ми всілякі формальности, як ревізію пакунків і грошей.

II.

Ранок зустрічали ми в Альпах.

Спочатку в сутінках за ніччю, що втікала, гнався світанок, а потім в ясности тріюмфували верхи гір, вкриті білими габами снігу. Чим далі ми їхали, тим більше засніжені були гори, а сніг падав чимраз більший

Перед нами розгорталися чудові картини. Ми всі дивилися у вікна і отворивши їх, вдихували повними грудьми свіже повітря. Чарівна краса природи прикувала зір, а ми упивалися нею. Час від часу поїзд переїзджав через тунелі. Ставало темно, а потім знов білі образи з верхами, що сягаючи до неба, губилися в хмарах. Галєрія картин мінялася перед нашими очима. Кожна картина була свіжа, нова і приваблююча.

Горда гора, що пишається серед менших, заросла струнками смереками, що пнуться вгору, де самотна стоїть одна смерека, мов свічка струнка. Инший верх глузує собі з тих смерек, що мов борці хочуть його приступом узяти; бо-

ротьба завзята, але на поміч верхові прийшов вітер і повалив кілька смерек. Їхні трупи заступили дорогу до шпилів. Як на глум, хтось приліпив хатину при стіні гори, в підніжжу котрої, в глибокім ярі, журчить потічок. Великі кущі позасідали купами над ним, мов селянки, закутані в білі кожухи, і раду радять.

А сніг все сипле. Поїзд вїхав поміж зарослі деревами гори. Смереки й сосни вгинаються під грубою верствою снігу. Декілька хаток, а радше купок снігу з чорними вікнами тиснеться до гори, мов малі діти до мами, а засніжені дерева, що в тиші забутих Альп існують своїм таємничим життям, нагадують мені оповідання моєї бабуні про казковий світ, про забуті бори, до неба сягаючі гори де живуть казкові люди.

Поїзд порушив відвічну тишу природи своїм свистом, а сніг усе сиплеться білим пухом.

Мчимо по білій скатертині, раз-два спинившися на якійсь Богом і людьми забутій стації. Закутані в кожухи, чорні, вусаті постаті відгортають сніг. Час від часу поїзд проминає безлюдні села, посеред яких все стоїть малий костелик. Дивимося на мальовничі руїни якогось замку, що видніються на верху гори. Не один рік своїми стоперими крилами перелетів понад ними. Колись там пишалася краса, золото, достатки, а тепер гайвороння зловісно кряче над тими руїнами. Над проваллями лещетарі полишали свіжі сліди, а високо кружляли орли.

Краєвиди міняються. Гори нижчають. Де-не-де видко будки, до яких заганяють літом худобу.

Поїзд спиняється у містах. Майже всі не уявляють з себе нічого цікавого. Темні, задимлені, з розкиненими густо фабричними димарями. Країна наскрізь промислова.

III.

Пополудні поїзд зупинився на югославянськім кордоні, а потім помчав гористою місцевістю на полудневий схід. Стає помітно тепліше, снігу вже майже нема, лиш на узбіччях гір біліє він ще подекуди. Людські оселі нагадують наші українські хатки із соломяними стріхами. Видно біду й нужду. Біля хат видно шмати землі, засадженої винною лозою; більш похилі стоки гір заросли лісом. Хатки, мов прилипли до стін гори, а ген високо біліє костелик. Мальовничі околиці ваблять зір.

Далеко, на тлі темно-зеленого ліса, пишається якийсь великий білий будинок, певно санаторія. Попри стіни санаторії пливе струмок і з шумом вливається в глибоку прірву. Поїзд переїзджає через ріку, понад глибокою прірвою.

Перед нами чудовий краєвид. Ліворуч стрімка скеля, під нею пливе каламутна ріка. Над берігом видніє якась задимлена, біла від пилу, фабрика, а праворуч розкинулось між кількома горами місточко. Хатки невеликі, білі, розсіяні зрідка між деревами над рікою. Ті, що для них не стало місця над рікою подрапалися на горби. На однім з горбів пишається церковця. До неї вється крута стежечка. Поїзд зупиняється на хвилю на стації. Над рікою звисають скелі. Здається, що от-от завалять вони й загатять корито ріки. За містом простягається гориста околиця з ярами, загачена деревами, заросла кущами. Якась невидима рука повирізувала скелі у формі постатей, що понахилювалися над яром. Здавалося, що то закаменілі велетні, що прийшли колись з гір до яру воду пити і так їх перетворив хтось у камінь. Недалеко тих камінних постатей, видно сірий будинок з церковною вежою з заґратованими вікнами, подібний до манастиря.

Проминаємо села, розкидані по узгір'ях, місточка, міста. Зупиняємося рідко. День утікає, стає темніше; очікуємо вже Загребу...

Бурлацькій фамілії в дорогу!

Доля роскинула тебе, фамілє, по ріжних краях! Бурлаки! В погоні за вашим розійшлись ви в ріжні боки, але вашою волею у внутрішньому фамілійному устрою написано, що «Курінь існує без огляду на те, колиб ми розійшлись і перебували кожний зокрема. Курінь існуватиме доки ми є пластунами і доки живемо». Хай вріжуться в памяти вам ці слова фамілійного устрою. Хай у кожному місці, де ви опинитесь, — кожний зокрема, — процвітає пластова ідея, хай живить життя! Останьмо завжди молодими, тими що памятного вечора при слабому світлі лямпки фамілію закладали 11. грудня, тими, що мали першу

ватру у 20-ліття Українського Пласту в 12 год. вночі, в Ржевницьких лісах, тими, що пропамятного 24. травня присягали на наш прапор. «Присягаємо, на цей наш прапор, що будемо вірні укр. пластовій ідеї та українському народові...». Хай вам пригадаються і дзвенять в ухах ті слова нашої присяги перед кожним ділом, перед кожним починанням, щоб не зблудили в крутих життєвих стежках! Прапор наш, наш символ і наші святощі тут остають у словянській Празі. Коли прийде час, коли будете збиратись додому, зайдіть сюди до Праги, щоб цілою фамілією з нашою старою бабусею, як нам обіцяла, занести прапор до Рідного Краю!

Тим часом праця, праця і ще раз праця! Лісову домівку нашу в ярузі відвідає у важні хвилини тої, кому найближче буде. Всім у дорогу наше бурлацьке «Гей Руп, Тай-Гоп»! СКОБ!

Прага 1. IX. 1932. *Козак Нитка, ватажок.*

ПРАПОР VII. КУР. СТ. ПЛ. «БУРЛАКИ».
Світлив Л. Янушевич.

P. S. Курінь заложився 11. XII. 1930 з бувших членів курінів: Рогатинського, Тернопільського, Коломийського, Дрогобицького, Львівського. Прапор святили 24. V. 1931 в Ржевницях. Кілька членів Куріня працювали в Команді СУПЕ. Далі працювали як інструктори в юнацьких курінях і в таборах.

З життя частин СУПЕ за XXI=ий пл. рік.

III. К. Ст. Пл. ім. О. Вахнянина в Празі. В останньому році виїхало кількох пластунів до Югославії, що там створили Курінь «Перелетних». 15. II. уряджено екскурсію до Музею Визвольної Боротьби України в Празі. 24. IV. уряджено прогулку разом з VII. К. Ст. Пл. «Бурлаки» до Черношиць. Один член був у Слов. Лісовій Школі і 4 пластуни було в таборах на Закарпаттю.

IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі. На сходинах прочитано реферати: «Жінка в громадському житті, чи при домашньому огнищі», «Розум в практичному житті і стоїцизм». Після рефератів були звичайно дискусії. Пластунки допомагали празькому Пластприяту в розпродажі льосів льотерії, що її він урядив, щоб зібрати кошти на святкування 20-ліття Укр. Пласту. Брав участь у екскурсії до Музею Визвольної Боротьби України в Празі дня 15. II. Брав участь у заїзді на пл. свято в Ічині, що відбувся 14—16. V. Одна пластунка абсольвувала Слов. Ліс. Школу. Піддержувано звязок з чужими пластунками. В таборах цього літа взяло участь 3 пластунки. Одна пластунка була впорядничицею в гуртку новиків у Празі.

V. К. Ст. Пл. «Бурлаки» в Брні. Курінь числив 18 членів. Користався домівкою Укр. Студ. Спілки в Брні. Брав активну участь у святі 1 листопада, де пластуни держали почесну сторожу. Курінь справив гарний вінець полиглим. 5. XII. урядив свято 20-ліття Укр. Пласту з участю ширшого громадянства. 9. XII. уряджено для дітей укр. стрільців в Брні ялинку. Піддержувано звязок з чеськими пласт. частинами в Брні. Співпрацьовано з місцевими укр. орґанізаціями. В днях 28—29. V. брав Курінь участь у святі чеського старшого пластунства в Брні.

VI. Морський Курінь Ст. Пл. в Данціґу. Відсвятковано 20-ліття Укр. Пласту. Лещетарська секція придбала кілька лещет та уряджувала прогулки в околиці Данціґа. Багато присвячено уваги пропаґації укр. справи на терені Данціґу. Співпрацьовано з корпораціями і укр. товариствами.

VII. К. Ст. Пл. «Бурлаки» в Ржевницях. Курінь 20. XI. 1931 р. брав участь у виставі «Драматичної Єдноти К. Тиля» в Ржевницях. 8. І. 1932 підчас різдвяних свят Курінь колядував у Празі. Заколядовано на Укр. Пласт 450.— кч. Підчас сходин читано реферати: «В таборі 1932», «Пласт і мілітаризм», «Значіння музики в Пласті». Участь у Святі 20-ліття в Ржевницях і в Празі. Заведено обовязкові ощадности на фонд Джемборі. В таборах на Закарпаттю було 3 пластуни. Один у Слов. Ліс. Школі.

VIII. К. Ст. Пл. і відділ юнаків ім. С. Петлюри в Парижі. Уряджувано прогульки. Піддержувано звязок з французькими пл. частинами. 25. V. пластуни держали почесну сторожу на гробі пок. С. Петлюри і там заприсяжено пластунів прихильників. С. В. Косенко була в таборі французьких пластунок в горах Юра. Вчили історію та літературу України.

IX. коедукаційний Гурток Ст. Пл. «Перелетні» в Загребі. Гурток заснувався в Празі в березні 1932 року і тоді «відлетів» на сталий побут до Загребу. Спочатку було нас 5 членів. До літа відбулось 16 сходин, з того одні на Зелені Свята, а одні святоюрські. Прогульок в околиці Загреба три, з того одна з загребською українською молодю, а дві на колах. Дальші сходини присвячені приготуванням до виступу на югославському Джемборі. Після Джемборі праця в Загребі припинилася з причини виїзду членів гуртка в Босну в українські колонії, де вони вели просвітну працю серед наших земляків-кольоністів. З гуртка відійшло двоє членів. «Перелетіли» на студії до Бельгії.

X. К. Ст. Пл. ім. П. Дорошенка в Братіславі. Заложено 31. V. 1932. До вакацій не мали ще часу розвинути пластову працю. Працювали в організації Просвіти та намітили плян організації новиків. Виступали з хором на святі 1. лист.

XI. К. Ст. Пл. ім. Ф. Черника в Граці. Заложено 16. V. 1932. Час перед вакаціями присвячено повторенню пластового матеріялу та вишколу деяких пластових ділянок.

XII. К. Ст. Пл. «1. листопада» в Лювені в Бельгії. Заложився 30. IX. 1932.

2. К. Пл. Юнаків ім. Б. Хмельницького в Ржевницях на початку року урядив лекції картографії. Урядив кілька ватр і прогульок. Організував Свято Весни. 6 пластунів брали участь в таборах сталих і мандрівних на Закарпаттю. Взяли участь в летючім провідницькім курсі. Організували робітню прапорців і переплетню. Звязковий проф. Ф. Гула.

1. дів. Гурток «Червона Калина» в Ржевницях. Пластунки молоді. Перебирають пластовий вишкіл. Шиють для пласт. робітні прапорці.

Звязок новиків у Ржевницях. Праця провадилась в двох гуртках — один Лис, другий Лев. Впорядчиками були пластуни з 2. К. Юнаків ім. Б. Хмельницького. Звязковий м. М. Калинець.

Звязок новиків ім. Б. Хмельницького в Празі. Впорядниця с. О. Сірополко. Члени брали участь у виставі на великоднім святі. Робили прогулки. Брали участь у святі 20-ліття. Один був у таборі на Закарпатті.

«НА ВЕЛИКДЕНЬ НА СОЛОМІ» — СЦЕНКА НА СЛОВА ШЕВЧЕНКА.. ПРАЗЬКІ НОВИКИ. Світлив Л. Янушевич.

Пласт на Закарпатті. 19. і 20. червня 1932 укр. пластуни з Закарпаття виступали в Пряшеві на святі 540 літнього ювілею приходу князя Коріятовича на Закарпаття. Хустські пластуни виступали там з власним хором. 5. червня відбулось у Мукачеві величаве свято усієї укр. пластової молоді з Закарпаття. Свято складалось: з походу містом, святочної академії та табору, де відбувались ріжні змагання. 6. травня відсвяткували хустські пластуни свято св. Юрія, патрона Пласту. 15. травня також свято відбулось і в Ужгороді. 25. і 26. червня відбулось у Берегові Джемборі (Зїзд пластунів) пластунів усіх національностей Закарпаття. 17.—18. вересня пластові курені Королева над Тисою Веряця улаштували велике пластове свято.

Укр. Пласт в Америці. Сестра Стефанія Перестюк, пластунка з краю, приїхала на початку літа ц. р. до Америки і зараз же взялась за орґанізацію Пласту. З початком липня за її почином зорґанізовано Укр. Пласт в Ню-Йорку, число членів виносить тепер 40, а то 30 дівчат і 10 хлопців. Пластові сходини підчас вакацій відбувались два рази, а почавши від 1-го жовтня один раз на тиждень. Крім пластової праці, треба звертати також увагу на науку української мови, бо є багато таких членів, що зовсім не ходили до укр. школи, а тому не знають читати і писати. До тепер Пласт виступав уже в пластових одностроях на кількох пікніках українських товариств, як рівнож на святі героїв, що відбулось 9-го жовтня. Того самого дня в панахиді брало участь 35 членів, які творили почесну чету коло гробу. Троє пластунів держали перед гробом вінок із написом: «Поклін Героям — Український Пласт в Ню-Йорку».

Укр. Пласт у Празі. Празькі курені відбули після вакацій спільні сходини 11., 16., 30. жовтня та 1., 6., та 13. листопаду. 23. жовтня була спільна прогулька в околиці Праги. На сходинах обговорюють спільні справи та читають і обмірковують доповіді пластунів. 16. X. бр. Чорний Вуж говорив про розвій Укр. Старшого Пластунства. На цих сходинах був гостем бр. Ю. Шпилька (X. Курінь ім. Петра Дорошенка в Братиславі). На дальших сходинах бр. Яцишин-Нитка читав про ньогорічні пластові табори в Карпатах, а бр. інж. Є. Кульчицький про Закарпаття в працях чеських та инших учених і дослідників. 13. XI. одбулася розмова про потребу таборів для старшого пластунства, а потім була співанка. Сходини відбуваються в домівці СУПЕ в Студенському Домі. Празькі пластуни почали вже готуватися до Джемборі в Будапешті. 12. XI. на сходинах Укр. Жіночого Союзу в Празі секретарка СУПЕ с. Наталка Кучерявенко-Козіцька оповідала про Лісову Школу пластових провідниць, що її вона абсольвувала минулим літом.

1. листопада серед укр. пластунів у Празі. Вранці в домівці СУПЕ відбулися спільні сходини. Промовляли бр. Чорний Вуж та бр. Нитка. Присутні на святі ухвалили в той день не вечеряти, а зробити збірку на політичних вязнів. Потім усі пішли на Ольшанський цвинтарь, де на могили українців поклали білі квіти, перевязані жовто-блакитною стьожкою. Того дня у чехів були поминки і на цвинтарі було багато людей.

«Про що тирса шелестіла». Під такою назвою надіслав нам свої цікаві спогади один з орґанізаторів пластового руху в Ромнах на Полтавщині С. Світов. Року 1907 у Ромнах існував середньошкільний український гурток ім. Старицького; гаслом гуртка були видрукувані на членських квитках такі рядки з поезії «До молоді» Михайла Старицького:

На вас, завзятці юнаки,
Що возлюбили Україну,
Кладу найкращії гадки,
Мою сподіванку єдину.

Року 1918-го був заснований роменський пластовий курінь, який, на жаль, був позбавлений виразного українського національного характеру. Опікуном куріня був учитель П. Козинець. Тодіж існував у Ромнах здебільшого нелеґально виразно націоналістичний польський пластовий курінь, на чолі якого стояв роменський ксьондз, і збори якого відбувалися в помешканні костельного воротаря.

Український Дім у Празі. Музей Визвольної Боротьби України *оповістив збірку на будову Укр. Дому в Празі,* щоб забезпечити стале помешкання Музеєві та притулок ріжним укр. культ. орґанізаціям і установам у Празі, зокрема також орґанізаціям молоді (Домівка для Пласту!). Команда СУПЕ ухвалила взяти участь у цій збірці. Хай кожний пластун (-ка), не гаючись, дасть свою цеглину (скільки хто може!). Треба заохотити до цього всю укр. молодь і громадянство! Гроші надсилати Команді СУПЕ.

Переписка редакції. *До всіх співробітників:* матеріяли до дальшого числа «М. Ж.» треба надіслати негайно, найпізніш до 5. XII. 1932.

С. Л. Просимо присилати ще.

«МОЛОДЕ ЖИТТЯ», часопис Укр. Пласту. Ч. 3—4, листопад 1932.

ЗМІСТ:

		Ст.
1.	Свято 20-ліття Укр. Пласту (2 ілюстр.)	1
2.	У школі пластових провідниць, *Наталка Кучерявенко*	4
3.	У школі пластових провідників, *В. Яцишин-Нитка* (1 ілюстр.)	6
4.	Табор у Солочині на Закарпатті, *В. Яцишин-Нитка* (4 ілюстр.)	9
5.	Табор у Городилові коло Хусту на Закарпатті, *Козя* (4 ілюстр.)	11
6.	Натяк, вірш, *С. Л.*	12
7.	Український Пласт на Джемборі в Югославії, *В. Бажан* (3 ілюстр.)	13
8.	Добрий вчинок, вірш, *С. Л.*	15
9.	Джемборі 1933 під Будапештом	16
10.	На святі 20-ліття чеського пласту в Їчині, *Козя* (2 ілюстр.)	17
11.	З табору, вірш, *Старший з наймолодших*	18
12.	Мій світ! *Алі-Баба*	19
13.	«Перелетні», *Пагу-ангоре*	19
14.	Бурлацькій фамілії в дорогу! *Козак Нитка* (1 ілюстр.)	20
15.	З життя частин СУПЕ за XXI. пл. рік (1 ілюстр.)	21
16.	Пласт на Закарпатті. Укр. Пласт в Америці та инш.	23

Ціна подвійного числа 5 кор. чеськ. (15 амер. центів) з пересилкою. — Видає Союз Українських Пластунів-Еміґрантів. — Відповідальна редакторка п. Марія Ґоттлібова. — Головний редактор проф. О. Бочковський. — Адреса адміністрації: E. Wyrowyj. Praha-Vinohrady, Chodská 16. Czechoslovakia.

»MOLODE ŽYTTIA«, č. 3.—4., listopad 1932.

OBSAH: 1. Slavnost 20-tiletí Ukrajinského Skautingu. 2. Ve škole skautských vůdkyň, *Natalka Kučeriavenko.* 3. Ve škole skautských vůdců, *V. Jacyšyn-Nytka.* 4. Tábor v Soločině na Podkarp. Rusi, *V. Jacyšyn-Nytka.* 5. Tábor v Horodylově u Chustu na Podkarp. Rusi, *Kozja.* 6. Narážka, *S. L.* 7. Ukrajinští skauti na Jamboree v Jugoslaviji, *V. Bažan.* 8. Dobrý skutek, *S. L.* 9. Jamboree 1933 v Budapešti. 10. Na slavnosti 20-tiletí českého skautingu v Jičíně, *Kozja.* 11. Z táboru, *Starší z nejmladších.* 12. Můj svět! *Ali-Baba.* 13. »Perelétní«, *Pagu-angore.* 14. Burlacké rodině na cestu! *Kozak Nytka.* 15. Ze života oddílů SUPE za XXI. sk. rok. 16. Skauting na Podkarp. Rusi. Ukr. skauting v Americe.

Дальше число (5) «Молодого Життя» вийде вже в грудні цього року.

Зміст: Звіт про четвертий Загальний Зїзд СУПЕ 27. XI. 1932. Статті: Розвій старшого пластунства та його обличчя в момент розвязання, *Чорний Вуж.* Пластун-самітник, *інж. Є. Кульчицький.* Лісова Школа, *Д. Коziцький.* Пласт як виховничий систем, *П. Злепко.* Пластова веселість, *М. Стефчишин.* Преса про Укр. Пласт за 1931 та 1932 рік, *Волошка* та ряд инших статей і замітки та ілюстрації. Ціна цього числа буде кч. 4. (15 амер. центів) з пересилкою. Хто хоче мати всі числа «Молодого Життя», що вийшли в Празі (чч. 1—5), хай пришле кч. 15 (50 амер. цент.). Число 1 окремо кч. 3. (10 амер. центів). Кожний пластун купить принаймні один примірник кожного числа для себе та подбає про широке росповсюдження «М. Ж.» між молоддю і громадянством. Поштове конто СУПЕ в Празі ч. 80.802. Адреса адміністрації: E. Wyrowyj. Praha-Vinohrady, Chodská 16. Czechoslovakia.

Вісти СУПЕ» виходять щомісяця з додатком «*Порадник провідника*», що редагує скавтмастер В. Яцишин-Нитка. Ціна окремого числа 1 кч. (а амер. центів) з пересилкою. З постанови Команди СУПЕ передплата для всіх пластунів і пл. частин обовязкова. Попередні числа Вістей 1—15 можна набувати по 1 кч. з пересилкою. Поштове конто СУПЕ в Празі ч. 80.802. Адреса СУПЕ: E. Wyrowyj. Praha-Vinohrady, Chodská 16. Czechoslovakia.

»Molode Žyttja«, časopis ukrajinských skautů, vychází 4krát ročně. Vydavatel a majitel Svaz ukr. skautů emigrantů. Hlavní redaktor doc. O. Bočkovskyj. Odpovědná redaktorka sl. Marie Gottliebová, Praha-Vinohrady, Kolínská 12. Adresa administrace a Svazu: Praha XII, Chodská 16, E. Wyrowyj. Tiskem Legiografie, Praha-Vršovice, Sámova 665. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. č. 192.787-VII.-31.

Ціна 5 кор. чеськ.

1933 г. 5-6

Д. Козіцький.

„Лісова Школа".

Кожна орґанізація, що займається якоюсь творчою працею, має свою певну мету, що її осягає також певними методами. Пласт, що має метою духовне, моральне та фізичне виховання, має також свої певні методи, що лише при їх допомозі може поставлену собі мету осягнути. Є вони своєрідні й надзвичайно влучні, доказом чого є те, що Пласт ось уже чверть століття, як усе стало розвивається і поширився вже по цілім світі так, що тепер нараховують поверх 2.100.000 душ пластової сімї. Лише завдяки своїм методам здобув Пласт такі осягнення. Багато орґанізацій, дещо подібних до Пласту своїми завданнями, звернули на це увагу, рішили і собі скорпстати з пластових метод і запозичили собі дещо з них.

Тим, хто хоче закладати і провадити пластові гуртки, мало знати такі елєментарні поняття, як що то є Пласт і яку має ціль. Крім цього вони мусять бути докладно ознайомлені з способами та методами пластового виховання. Це ще мало знати, що Пласт не є такою забавкою для дітей, коли хлопці, щоб кудись діти вільний час, одягають короткі штанці та йдуть у ліс грати індіянські, чи там військові гри — як це ще й тепер часом можна почути від осіб, що не цікавились ближче Пластом і свої поняття про Пласт будували на спостереженнях орґанізацій, що невдало його напс добили. Основники Пласту в перших же літах його існування зразу відчули, що поки не почнуть з вихованням таких пластових провідників-інструкторів, що зналіб яким способом, якими методами треба працювати з молоддю, щоб виховати її так, як цього хоче Пласт, то доти неможливе поширення Пласту. Побачили також, що пінагідний провідник, що може й хоче працювати, але що є до певної міри в цім заняттю ляїк, може навіть завести пластову молодь з прямої на хибну дорогу. Зрозуміли це, і почали уладжувати від часу до часу фахові курси-таборп для кандидатів на пластових провідників-інструкторів. Одначе шляхом свойого розвитку Пласт ішов усе далі — це також одна з причин, чому Пласт по більшменш коротким часі не застарів і не перестав існувати та розвивається далі — вірний своїй засаді шукати все нових та ліпших шляхів — і з бігом часу виникла в Анґлії — серці Пласту — потреба заложити сталу школу пластових провідників. У розлогім заповіднику (резервації) — т. зв. Ґілвел Парк, кілька миль від Лондону, заложила анґлійська пластова Асоціяція таку школу-табор, де рік річно збираються найліпші анґлійські провідники, щоб удосконалити свої знання. Є це свого роду пластовий університет. Протягом цілого літа відбуваються там 14-денні курси, на які зїздяться пластуни буквально з цілого світа. Провадить ті курси провідник Ґілвелю — він там стало мешкає — з багатьома ріжними інструкторами та спеціялістами. До Ґілвелю нелегко дістатися, бо до кожного курсу зголошується, звичайно, кандидатів більш, ніж є місць, а до того й оплата також не мала. «Ґілвельскі новики» — так називають курсантів Ґілвелю — є дуже часто з сивим волоссям, а то й з лисою голорою, але всі вони «новики», всі рівні, всі пильно вчаться. Виховання в тій школі поставлено надзвичайно добре і її абсольвенти розїздяться по цілім світі не тільки добре ознайомлені з методами пластового виховання та з великим знанням з практичного пластування, але і так перенятi пластовим духом, що при відїзді прощаються справді як рідні брати — дехто і з слізьми на очах. Хто з успіхом абсольвував ґілвелський курс, стає «першорядним ґілвелським пластуном» і членом І. почесного відділу Р. Бейден Повелла. Рік-річно члени того відділу відбувають свій зїзд в Анґлії, на який приїздять усі абсольвенти з цілого світу — якщо можуть позволити собі такі видатки. Всі ті абсольвенти, й тільки вони одні, мають право на всіх пластових святах — навіть і на тих найофіціяльніших — носити пластовий однострій без жадних пластових відзнак. Лиш на жовтавій ґілвелській сорочці з закоченими рукавами носять ґілвелську хустину. Це можна було бачити й у Празі, коли на святочнім засіданню знагоди Словянського Джемборі в 1931 році промовляли пластуни представники ріжних народів; анґлієць єдиний з них усіх мав закочені рукави й ґілвелську хустину та не мав на собі жадних пластових відзнак.

Кожна пластова орґанізація старається майже що року когось із своїх провідників туди послати. Одначе це мало для орґанізації, що нараховує кілька тисяч членів, послати навіть кількох пластунів до Ґілвелю. Тому багато орґанізацій заложили свої власні курси провідників. Так само і Союз («Сваз») Юнаків-Скавтів Чехословаччини заложив таку школу і назвав її «Лісова Школа».

Орґанізатором її був абсольвент Ґілвелю Франк А. Ельстнер. З часом однак виникла потреба робити річно кілько курсів такої «Лісової Школи». Згідно з адміністраційним поділом Союзу основано чеську, моравську, словенську, а пізніше й шлеську Лісові Школи. Останніми часами роблять старання, щоб оснувати таку школу й на Закарпатті. Провідницький вишкіл поставлено в них на високий ступінь, і річно кожна така школа уладжує один а то й кілько інструкторських курсів-таборів — хлопячих і дівочих. Крім того уряджає ще спеціяльні курси для провідників новиків (вовченят).

Цього року одна наша пластунка і двоє пластунів абсольвували такі курси-табори в Словенській Лісовій Школі. Одним з них був і я, що абсольвував V. курс Словенської Лісової Школи в Ременінах коло Пряшева. Цей курс тревав від 3. до 13. VII. 1932. Звичайно кожний курс тревав 14 днів, але цього року було зроблено спробу перевести курс протягом 10 днів. Матеріял, що його проходять у Лісовій Школі, часом і за 14 днів тяжко весь перебрати — тож можете собі уявити, як дорогий був тепер час курсантам та інструкторам. Цілий день був дійсно так використаний, що ані одна хвилинка не пішла надармо. Одначе за цілих 10 день курсу не помітив я на курсантах ані краплини якоїсь знеохоти до праці. Виклади були дуже вміло підібрані й пересипані практичними вправами, і взагалі все переводилось так цікаво, що курсанти не встигали стежити за тим, як минає час, та иноді думали навіть, чи не помилково скорше кликали кухарі, коли треба було переривати таку цікаву працю або виклад та йти їсти. До-речі, годували курсантів добре, лиш сонце, свіже повітря, купання та праця немилосердно забирали з людини всю набуту їжою енерґію й примушували шлунок час від часу всетаки буркотіти. Треба зазначити, що курсанти не мали нічого спільного з кухнею (хіба, коли приходили по страву!) і з звязаними з тим працями. Був окремий гурток пластунів, що мав дбати виключно лиш про кухонні справи (рубати дрова, носити воду, ходити по продукти, тощо). Кухня мала також показати, як і з яких продуктів треба варити в таборах, що їх потім курсанти самі будуть уряжати.

Усіх нас курсантів було 16 чоловік, з них українець я один. Кожний з нас мав иншу пластову степень, як рівнож були досить великі ріжниці в літах. Але вже при першій ватрі провід курсу вміло розвязав ці труднощі. Всі дотеперішні відзнаки, чи старшинства, чи степені, мусіли всі курсанти відчепити; розділили всіх нас на три ґуртки, кожний член ґуртка дістав свої барви після назви ґуртка і лиш тим ріжнилися за цілий той час курсанти оден від другого — а инші всі ріжниці не існували. Ніколи не трапилось на цім полі непорозуміння. Далі, кожний інструктор викладав так, як мав би кожний курсант потім викладати дотичну річ в свойому ґуртку. Все, що лиш прослухали, мусіли курсанти практично перевести, або зробити. Навіть і ті змагання та ґри, що мали б потім робити в своїм ґуртку, мусіли переводити тут самі. Дуже велику увагу звернено було на психольоґію дітей, їх розвій, препуберту пуберту, наслідки їх і взагалі всі питання з цим звязані. Ці питання надзвичайно добре й докладно перебрано. На цю сторінку в Пласті кладеться дуже велику увагу, бож Пласт властиво майже найбільше має до діла з такими дітьми, що переживають пуберту — себто такий період, коли з них можуть стати під умілим проводом розумного провідника добрі одиниці, але з яких не ознайомлений з тим ляїк може зробити й найгірших членів людської суспільности.

Кожний день був розложений так: рано о год. 6 вставання, ґімнастика, купання, прибирання шатер, снідання і о 8 годині збірка в інструкторськім таборі (інструктори мали окремий табор від курсантів) для піднесення прапору і вислухання денного наказу. Після збірки всі скидали одностроі (до збірки мали йти у повнім однострою), вбирали плавки (купальні штанці) та йшли або на виклад, або на практичні вправи, в залежности від того, що було призначено. О год. 10 діставали другий снідапок. О год. 13 був обід і відпочинок до 14 год. Після відпочинку знову праця аж до вечері з малою перервою о год. 16—17 на підвечірок. Вечеря була о год. 19, вечірня збірка о год. 20, а о 21 год. лягали всі спати, якщо не було ватри. За цілий табор було лише три ватри. Звичайно всі йшли спати в призначеній порі, бо дійсно було по чім відпочивати. Але часом збіралися охочі — коли не було офіційної ватри, — залазили до Ті-Пі (індіяньске шатро, в якім можна палити вогонь) розкладали ватру, сідали, або лягали довкола і тут дійсно показувалась та правдива пластова щирість, що при офіційній ватрі не все показується в усій своїй повноті. Оповідання чергуються зі співами. Співають пісень словацьких та українських. Найшлось кілько словаків — від Шариша та Спішу недалеко до Лемківщини — що знали деякі українські пісні. Від них решта вчаться їх співати, і украї-

їнська пісня лунає, співана в пів-голос (бо пора пізня і не можна кричати), але з тим ліпшим вислідом. Я мушу співати все нові й нові українські пісні. Але приходять на зміну словацькі, і ніби не має ріжниці — такі вони подібні до українських пісень! Дрова давно вже догоріли, а ми все ще сидимо й сидимо, підкидаючи до жару вже й найдрібніші трісочки, але нарешті таки треба йти спати, бо вартовий вже аж палицею жене з шатра. Розходимось, — але такі хвилі не затираються в памяті.

Прибув я до табору надвечір. Деякі інструктори, командант і помічний гурток (кухарі) вже були на місці. Частина інструкторського табору була вже поставлена, будували саме кухню. Дали й мені працю — точніше — я сам приголосився, коли поставив своє тімчасове шатро. Ще з одним пластуном пішли ми до ліса, нарубали матеріялу й зробили браму до інстр. табору і маш на прапор. До вечера вже зібралися майже всі курсанти й поставили собі тимчасові шатра, бо завтра вже в рамцях курсу мали будувати свій курсантський табор. Після вечері запаленням ватри офіційно розпочалася Лісова Школа. Провідник сказав коротку промову. Дивно, як він уміє в коротку словами промову вложити стільки змісту й тепла! «Зійшлись ми добровільно до пильної праці...» сказав він і затяв на знак того до обрубка сокиру. Далі кожний представлявся, хто він і звідки. Кожний з них був зі Словаччини і хоч особисто й не знали один другого, то з назви гуртка й місцевости та головно з пластового імени вже більш менш знали, хто і що. «А я український пластун» — сказав я. Потім курсантів розділили на гуртки. Провідником одного з них призначили мене. Наш гурток призначили на завтрішній день черговим — це значить, що цю ніч мав вартувати — а мене призначили таборовим вартовим. Було заведено, що кожний гурток по черзі мав денну службу — то значить, що оден з членів мав бути денним вартовим, вночі цілий гурток мусів вартувати, а вдень дбати лише про те, щоб була свіжа вода до пиття. Денний вартовий мав слідкувати за додержанням денного проґраму, мав розділювати евентуальну денну працю між гуртками та переводити збірки і підносити та спускати прапор. Табор був побудований так, що кожний гурток мав одно шатро поєдинче на 2 особи, а одно подвійне на більше осіб. Таборове життя йшло так, як мало йти в звичайнім пластовім таборі, з усіма звичками та звичаями. Першого й другого дня прапорець чистоти дістав я. Це викликало таку конкуренцію між гуртками, що вже на четвертий день прапорець стояв посеред табору на знак того, що тяжко вибрати, чиє шатро ліпше й чистіше. Увесь час провадились міжгурткові змагання в усіх пластових умілостях і грах. Що торкається мене, то не було ані одного змагання, де б я не брав участи. Змагання велися все о першенство і кожний гурток хотів бути першим. Тому не диво, що з кожного гуртка до змагань ставили все найліпших і найзручніших змагунів. Мені коштувало багато енергії переконати своїх товаришів, що змагання робляться не для одиниць, а для гуртків, і що не все я лиш мушу брати участь там, де можуть з таким самим, а може ще ліпшим успіхом, взяти участь инші. Але даремні були мої зусилля. Попросту боялися виступати — а нуж котрийсь з них буде мати гірший осяг, ніж я! У змаганнях здобув я один рекорд Словенської Лісової Школи, що досі ще не був осягнений, як для гуртка, так і для себе, а саме — в скорім одяганню. Одягнувся в повний пластовий однострій за 48 секунд.

Далі наш гурток здобув пєрші місця: у вільнім бігу, забавній штафеті («перегони тачок», скакання на двох ногах, «малпячий біг» і нарешті звичайний біг назад на місце старту), в штафетовім ношенню води (гурток розставлявся на просторі від інструкторського табору до криниці. На даний знак перший діставав менажку, біг до другого, другий до третього і т. д. і передавав менажку далі; той, що стояв коло криниці, набірав до неї води і подібним же способом в бігу передавалася менажка з водою назад. Наш гурток приніс найскорше воду і найменьше розілляв). У волейбалевім змаганню наш гурток побив усіх і навіть інструкторів. Другі місця — в робленню тотему (для нашого гуртка робив я), легкій атлетиці, пилянню дерева. Треті місця — в перепалюванню шпаґату (шпаґат для кожного гуртка натягається окремо; на даний знак кожний гурток мусить назбірати дров, запалити під шпаґатом огонь і чий скорше перегорить, той гурток виграє), сіґналізуванню, в ставленню шатра, стрілянню з луку та киданню стрілки. В перетягуванню шнура кожний гурток осягнув однакове число точок. Крім того, відбувались ріжні забавні змагання, на приклад: сірник тримається під носом і передається другому також під ніс, але без помочі рук; на землі у віддалі пів метра від себе розкладається десять

патичків. Скакаючи на одній нозі і двох руках, треба по однім усі їх визбірати й зложити коло першого. Змагання, до-речі, дуже тяжке. Крім цих, було ще багато инших. Також було багато ріжних пластових гор і забав. У вільні ж хвилини — всетаки часом і на ці спромогалися — грали завзято у волейбал. Протягом курсу перебрали такі предмети: Таборування, ведення табору, будова шатер; огонь, огнища, варення в природі; вода, криниці, ріки, човни та їх будова: дроворубство і сокирництво, таборове будування, піонерські будівлі; узли. Знакування й слідження. Тотемізм. Перша поміч, догляд хорих, гіґієна. Психольоґія дітей та юнаків, препуберта і пуберта, стремління, змисли; тілесне, духове й полове виховання в добі дозрівання. Історія пласту до і повоєнного, орґанізація світового скавтінґу, пропаґанда скавтінґу. Роверінґ. Відділова орґанізація, розділення річної праці у відділах, ведення сходин, ручні праці. Пластова бібліотека. Орієнтація в природі й на мапі, мапи, мапування, шкіцування. Міряння віддалі, висоти й часу на око та при помочі ріжних середників. Метеорольоґія та вгадування погоди. Пластові гри, ласування й кидання бумераґом. Пластова ґімнастика. Легка атлетика, плавання, стріляння з луку. Та багато дечого иншого.

Погода весь час була чудова і лиш один раз була коротка буря. Курсанти виглядали як мурини. Ріку, що називалась «Топля», треба було власне назвати «Тепла».

Ще при ватрі, коли я представився як український пластун, викликало це в усіх пластунів зацікавлення. А на другий день безперестанку мусів я кожному з них оповідати, хто я, звідки, чому опинився тут; кожний роспитував що це за відзнаки я ношу, що значить жовто-блакитна стрічка; а коли довідались, що Укр. Пласт у Ґаличині розвязано, то це викликало в усіх обурення і просто не хотіли тому вірити. Почали роспитувати як це сталось, чому немає ще самостійної України і лиш один (між 16 словаками) найшовся такий, що ще не знав, що українці й москалі це щось ріжне. Але потім протягом 10 днів він усе старався бути близко мене й при кожній нагоді зачинав розмову про Україну. Так само й инші весь час роспитували мене про Україну та Укр. Пласт. Одного разу балакав я про це й з провідником Лісової Школи. Його це так зацікавило, що він запросив мене заїхати до нього, як буду вертати до Праги, щоб тоді докладніше поговорити.

13. VII. закінчено Лісову Школу ватрою — також незабутні хвилини. Кожний з абсольвентів зложив обіцянку завжди працювати для Пласту, потім трохи заспівали. Цеї ночі власне як не було. Один з другим ще мав про щось поговорити, і коли ті найпізніші лягали спати, то инші вже встали й збірались до ранішнього автобусу. Коли ж сонце показалося зза гори, то курсантів уже там не було. А я помандрував до нашого табору через Вигорлят і Морське Око (гарне озеро посеред гір Вигорлят на північний схід від Ужгороду) на Закарпаття.

Петро Зленко.

Пласт, як виховничий систем.

В історії педаґоґіки небагато прикладів такої казкової швидкости, з якою поширився скавтський рух. Започаткований в перші роки нашого століття, шириться скавтінґ не лише в Анґлії, а й далеко-далеко за її межами. Шириться скавтова ідея не лише між анґло-саксами, а й серед народів кельтських, германських, словяньских і ріжних инших.

А нині скавтів є кілька міліонів (біля 3) та нема на цілій земній кулі закутка деб серед культурних народів не булоб скавтів. На останнім світовім здвизі («Джемборі»), що відбувався в Беркенгеді в Анґлії, брали участь представники молоді 42 націй. Були там уперше й наші представники — галицькі пластуни, як і еміґранти з Великої України.

У всіх ще в памяти перший словяньский здвиг скавтів, що відбувався минулого року в Празі, та виявив напрямки й силу розвою скавтінґу між словянськими народами.

Треба визнати за надзвичайно цікаве явище той шалений успіх, з яким поширився скавтовий рух у цілім світі. Без сумніву треба признати, що скавтінґ посідає властивости надзвичайно цінного виховничого системи. Так принаймні оцінено скавтінґ ще в 1923 році на однім із засідань Ліґи Народів.

Все це дає підстави для запитання: чому так? На чім грунтується корисність цього систему? Чим зясовується та увага дітей і педагогів, що її завоював собі скавтінґ?

Причини ці двох категорій. Попереше — психольоґічні, подруге — соціяльні. Перші освітлює молода ще зовсім наука — педольоґія.

Ще до недавна фізичне виховання не знаходило собі поважного місця в педагоґіці. Нова ера у сфері педагоґічних теорій зачинається в кінці XIX. стол., коли під впливом розвитку біольоґії, фізіольоґії та психольоґії дитина стає обєктом наукового досліду.

Під цим впливом надають важливого значіння розвиткові динамічного боку людської природи. Твердиться, що чинність дає дитині досвід, а з нього потрібні знання. Чинність дозволяє дитині ліпше усвідомити своє місце в оточенню. А тому діти мусять і в школі бути все чинні під чиїммось розумним кермуванням, а не «кувати» слова, одірвані від чину, нудні й нецікаві.

Виховання має створити громадян. І діти мають розуміти основи, в силу яких існує обовязок підпорядковуватися певним правилам, що їх висовує громадське життя. Не шляхом заучування формул та слів, а лише пізнанням осіб й чину, діти пізнають основи авторитету та зрозуміють елементи громадського життя. А тому, що шлях дитячого пізнання це забави, забави мають задовольняти вроджені нахили дітей, мають відповідати інстинктам.

Чимало педагоґів (Дюї, Прейєр, Болдвін) висловлюють ту думку, що дитина в її індівідуальнім розвою, повторює для задоволення власних інстинктів, промислову історію людства. На цій основі має бути побудовано більшість забав для дітей 8—12 років.

Ось чому скавтінґ такий близький дітям. Він дає можливість бути дитині чинною, допомогає розвивати центри почування та асоціяції. Виховнича сила скавтінґу якраз і полягає в задоволенні таких інстинктів як будування, забави, творчий, самоохорони, соціяльний. Особливо останньому надають педагоґи не будь яке значіння. На думку Наторпа людина стає людиною лише в громадськім оточенню. Всяка ізоляція шкідливо впливає на розвій духових властивостей. На думку Берґсона, людина, що найкраще зможе задовольняти свої соціяльні потреби, завше висовується на поверх життя. В цім полягає соціяльний добір найбільше успосіблених осіб.

Пласт допомогає розвинутися цим властивостям. Пластовий гурток це 8—10 осіб, що творять самостійну громадську одиницю. Цей гурток має свою самоуправу. Пластуни вибірають собі ватажка, поділюють між собою ріжні свої обовязки. Життя у гурті навчає послуху, карности, свідомого виконання взятого на себе обовязку, привчає до несення громадської повинности. Пласт — підготовча школа для служення ще більшій громаді: народу — нації — державі.

Тих, що стали ватажками, пласт привчає свідомо ставитися до своїх товаришів, та оцінювати їх співпрацю. Пласт таким чином навчає проводу, себто умінню бути провідником, дає ґрунт для виховання сильної особистости та могутньої волі.

Ще одну дуже цінну заслугу має Пласт. Це є естетична свідомість дітей, що живуть у природі. Величезна заслуга скавтінґу в тім, що він відриває дітей від брудних вулиць міста, веде їх у ліс, поле, на беріг моря, або річки. На самітній варті, в таборі коло шатрів, у яких сплять товариші вартового, ліс навчає пластуна вслухуватися у величну тишу природи, почути голос «Великого Пана». Спокій, духова рівновага, сила духа, оце ті дорогоцінні дари, що їх дає пластунові ліс. Тут пізнає пластун таємничий спокій всесвіту, навчається пити з невичерпальних джерел радости й пізнання, що спочивають у обіймах гаїв, гір, долин, що ховаються в пливучих хмарах, та розбуялій бурі, в усмішках сонця, та вічно мовчазних зір.

Чимало прислужився Пласт для соціяльного виховання молоді.

Скавтінґ є виховання для громадського життя, співжиття молоді всіх клясів та верств, самовиховання та взаємовиховання в таборі, клюбі, вправах, у кожній спільній праці. Пласт виховує здорових, енерґійних громадян, що зможуть послужити свому народові.

В Европі звикли в кожне національне свято бачити на вулицях міста стрункі ряди пластунів із їх прапорами, орхестрами, всіми атрибутами орґанізації. В Пласті діти виконують свій громадський обовязок. В службі громаді скавти не лінуються часто-густо нести й дуже відповідальну та тяжку працю. Знані приклади, коли скавти були чинні у війську, в орґанізаціях «Червоного Хреста» (Польща), під час революційних переворотів (Ч. С. Р.).

Заложений на принципах міжнароднього братерства молоді, скавтінґ не затруївся політиканствующим інтернаціоналізмом. Скорше навпаки, основи скавтінґу дозволяють всюди прибрати питомих національних ознак. Символом цього й та національна назва, що її для своїх скавтів уживають ріжні народи («Les eclaireurs» у французів, «Les Exploradores» у еспанців, «Die Pfadfinder» у німців, «Пластуни» у нас). Скавтінґ таким чином може бути школою націоналізму.

У свому стремлінню до всесвітнього братерства, скавтінґ витворив могутню централю з осідком у Лондоні. Конґреси, табори, що відбуваються у ріжних кінцях світу — докази співпраці десятків народів.

Гасла скавта: віддати своє життя Батьківщині та охоче допомогати ближнім. Ці гасла, що мають бути основою нової школи, мали би бути головними гаслами і школи української. Конечна ціль такої школи була б разом із тим вселюдським досягненням на шляху до ліпшого будучого.

Інж. Евген Кульчицький.

Пластун=самітник.

Вже 20 літ минуло від тої хвилини, а я бачу перед собою цю сцену, немов-би це було вчора: «студент» 1. кляси академічної ґімназії у Львові підходить на коритарі до професора Др. О. Тисовського з хвилюванням у серці та витягаючись, щоб виглядати трохи більшим, і просить о приняття до Пласту. Нічого не помогло! «Почекай трохи, як підростеш, то приймемо» — не то ласкаву, не то жартівливу відповідь почув я (бо це я був тим героєм). Не можете собі уявити, як це було прикро для молоденької душі, просто траґедія, бо хто зна чи був би я взагалі дочекався у мойому житті приняття до Пласту, бо вже стільки часу минуло від тоді, а я ще й досі не дуже то «підріс» та вже й надії мало лишилося.

Посумував я тоді трохи, а потім сказав собі: «Я хочу бути пластуном — і буду! Ніхто мені цього не заборонить!» І від тої хвилини я почав пластування на власну руку, з книжок та часописів, що мені попадали до рук. З нашої пластової літератури не було ще майже нічого. Аж 1913 р. появилася книжечка Др. О. Тисовського «Пласт». Я був змушений користуватись головно польською пластовою літературою і мушу признати, що це були добрі книжки, немов написані саме для самітників, для самоосвіти у пластовому дусі. У нас, на жаль, і досі ще немає книжки такого характеру, як напр. «Harce młodzieży», хоч *саме тепер* була б вона просто неоцінена.

Якже виглядало моє пластування? Я зачитувався пластовою літературою та старався все, що там знайшов, зараз таки переводити в життя. Воно звучить дуже коротко та нецікаво, але в дійсности воно здолало мене цілого полонити, забираючи весь мій вільний час, всі думки, всю силу... Спочатку йшло тяжко, головно коли я був у місті. Місто, безумовно, вяже людину, а я тоді не умів ще собі дати ради. Але незабаром прийшла війна і я опинився на селі, з образом стрункіх лав пластунів у душі, пластунів, що брали участь у Здвизі (1914 р.). Життя на селі, головно, коли трохи пізніше я переїхав жити у гори — Карпати, — ще найкращі літа мойого пластування. Школи не було, і я весь свій час переводив на пластових вправах та науці і то головно на лоні природи. Тут неможливо описати ті всі мої змагання та пригоди, що через них я добивався пл. вмілостей та знання. Нераз я тепер щиро засміюсь, як згадаю мої невдачі та пригоди: як я виносив з дому якийсь старий горщик та вчився за селом у лісі варити; як пробував пекти хліб, коли не було нікого дома; як ціле літо спав під голим небом у садку та вночі втікав змочений несподіваним дощем; або в горах годинами сиґналізував до видуманих пластунів; або із замкненими очима вязав узли; або роспалював «живий вогонь тертям»... — Тоді мені будо не до сміху, а инколи то таки добре впрів. Не все йшло гладко: **ще й** тепер маю на пальцях знаки від раків, що я їх вчився ловити; від **гачка на** риби, що чомусь чіплявся саме там, де не треба; від ножика, що спочатку **більше** різав пальці, ніж дерево... А иноді, то й за уха наторгали, коли я **замастив** або роздер простирало, натягаючи його немов шатро; коли пощербив **сокиру**, поки навчився нею володіти; коли сидів цілими днями в лісі і не знали де я пропав; коли одяг був трохи «не в порядку» — по науці підходження чи лазіння по деревах, або плавання в одязі (пластового я тоді ще не мав); або коли в той

небезпечний час я ходив з мапою та компасом; коли вчився стріляти із знайденого кріса; або виганяв мишей з хати — наукою співу та гри; коли вибив вікно стрілянням з лука; як урвав шнура, що по нім я злазив зі стріхи; як приніс з ліса сернюка, а він підрісши, розбивав усе, що під роги попало; як вчився «нефортунно» на колесі їздити та молоко (разом з бабою) перевернув і т. п. Немов фільм перебігають переді мною тисячі картин з тих красних часів.

Ясно, не саму радість мав я з мойого пластування, — багато труднощів треба було поборювати, багато неприємностей зазнавати. Оточення не завжди розуміє Пласт так, як ми (якщо його взагалі розуміє!), і доводиться боротися майже на кожному кроці. Візьміть хочби абстиненцію. Ніхто не міг, чи не хотів зрозуміти, чому я не можу випити «на здоровля» з нагоди іменин, чи іншої оказії. Особливо тяжке було моє положення «малого хлопця» у товаристві старших. Дуже часто висіла над моєю головою правдива буря з громами та блискавками. Проти алкоголю було ще доволі аргументів, але який я був бідний, коли я заявив, що не буду пити ні чаю, ні кави (зернистої)... бо у пластовім підручнику написано, що це нездорово пити!!... І так було майже на кожному кроці. А зранку до вечора бути у незгоді з оточенням, це не так легко для підлітка. Але при добрій волі та завзяттю можна ще всеж таки порівнюючи легко побороти ці труднощі, тим більше тепер, коли старше громадянство має багато більше зрозуміння для молоді та пластування.

Гірше й тяжче боротися із самим собою! Ви собі ледви можете уявити, скільки разів щоденно приходить до конфлікту між законами, приписами та поглядами у пластовім підручнику — та бажаннями, почуваннями й «поглядами» малого хлопця!! Це є правдива війна, що її провадить невироблений молодий характер з усіма своїми злими, чи бодай зайвими звичками та збоченнями — проти високого, часом майже аскетично-суворого та непривітного пластового взірця. Від самого ранку, починаючи від вставання, руханки та купання — аж до останньої години перед спанням (яку також треба точно додержувати) мусимо крок за кроком перемагати себе, стараючись запанувати над своїм лінивством, забаганками та почуваннями та примушуючи себе додержувати плян, наперед встановлений, згідно з пластовими вимогами. Вірте мені, що це є часами боротьба понад сили молодого самітника! Але і на це є рада. Молодому пластунові, членові гуртка, у хвилинах безсилля та депресії духа, потрібну моральну опору та поміч дає пластове оточення (гурток, чи курінь, провідник, пл. побратими і т. д.). Цю саму ролю мусить відіграти у самітника — *добра література.* Я сам мусів вдоволятися книжками (співпрацювати з другими пластунами я мав можність щойно далеко пізніше) і з власного досвіду тверджу: *добрі книжки це величезний скарб для самітника.*

Такі спомини та думки приходять мені до голови, коли роздумую над сьогоднішнім невідрадним положенням нашої молоді, чи то дома, чи на чужині. Пласт безумовно має величезне значіння для нашої молоді і взагалі для цілого народу і переконувати кого небудь сьогодня в цім — цілком зайве. Важніше і значно актуальніше питання: як *приблизити Пласт до нашої молоді?* З одного боку (на рідній землі) неможливо гуртуватися легально у пластові частини та працювати в них. З другого боку (на чужині) наша молодь так роскидана по світі, що здебільшого не може творити частин. Саме тому мимоволі насувається мені спомин з мойого пластування самотою а з тим і думка, що тут саме можнаб знайти розвязання вище поставленого питання. «Хто мені може заборонити *бути* пластуном, якщо я дійсно *хочу* ним бути?» — повинен запитати себе кождий український юнак (-чка). Головне значіння Пласту є у внутрішньому змісті, у вихованню, чи краще сказати самовихованню, де ціла орґанізаційна система з усіма курінями, чи гуртками, інструкторами та провідниками та їх діяльністю є лише менше чи більше важним помічним засобом на самовиховному шляху до досконалости кожного поодинокого пластуна, відповідно до його індивідуальности. Однострій, гурткова праця, прилюдні виступи, спільні табори — мають своє велике значіння, але не є альфою і омеґою Пласту і не бачу причини, щоб зовсім покинути пластування, коли одно, чи друге заборонене, або з ріжних причин неможливе до зреалізования. Тепер обставини примушують нас докладніше задуматися над великою вагою самітного пластування, як одинокого майже засобу удержання пластової активности в масах укр. молоді. Мусимо більше уваги та зусиль присвятити, щоб скоординувати та поглибити працю ще й досі активних пластунів, зактивізувати «мертвих» пластунів і зацікавити та зєднати для Пласту і непластову молодь.

Де не можемо творити пластових частин, там поставмо на їх місце тисячі пластунів-самітників. Праці тут треба багато. Здається, требаб утворити окремий «реферат пластунів-самітників» при Команді СУПЕ, щоб виробити відповідний плян та обміркувати методи праці, наладнати потрібний звязок з поодинокими членами Пласту, дати почин для творення відповідної для цеї цілі пластової літератури і т. п. Ясно, що і матеріяльне питання грає немаловажну ролю. Ще раз підкреслюю, що головну вагу треба класти на пластову літературу та листування, яко одинокий засіб звязку з пластунством та пластовою централею (Командою СУПЕ). З огляду на тяжке матеріяльне становище не можна буде видати великий пластовий підручник, або бодай не скоро, тому його треба б заступити видаванням дрібних та дешевих випусків — щось таке, як «Научні пластові листи». що творилиб певний, орґанічно звязаний цикль. Рівнож і періодичні видання (Молоде Життя, Вісти СУПЕ) требаб редаґувати з цієї нової точки погляду трохи инакше. Ясно, що не можна забувати і про дописування до непластової преси.

Цих кілька думок даю під розвагу й дискусію всіх, кому Пласт дорогий,

Прим. Ред. На чужині кожний наш пластун-самітник багато міг би допомогти собі й навіть зробити при тому дещо й для укр. справи, коли буде, де це можливо, працювати в чужій пластовій орґанізації, де він живе, виступаючи перед чужинцями завжди, як українець, член української пластової орґанізації, хоч би й самітник.

Чорний Вуж.

Розвій старшого пластунства та його обличчя в момент розвязання в Галичині.

Старші пластуни. Звідки вони взялися? Хто вони були? Колиб ми писали історію, то належало би назвати по імені тих перших піонерів, які може і самі ніколи не думали, що стежка, яку вони перші промостили, заміниться в короткому часі в широкий битий шлях. Але ми не пишемо історії. Тих кілька слів, кинених тут на папір, це радше жмуток рефлєксій, навіть рефлєксій дуже субєктивних.

Старший пластун! Так у цьому слові крилася тоді ціла повага, з якою відносився пластун до свого старшого брата, який хоч «здав матуру» лишається дальше з ними, лишається, бо вже й цей час одного чи двох років перебування в Пласті встиг змінити його світогляд так основно, що зірвати з Пластом було йому тяжко.

Це є абсольвенти укр. середніх шкіл в Галичині, переважно у Львові, які вважають потрібним і відповідним лишатися далі в Пласті та служити молодшим пластунам своїм досвідом. По відході з ґімназії чи семінарії тратять вони до певної міри орґанізаційний звязок з Пластом, а лучить їх з орґанізацією тільки спільна традиція та почуття. Такі старші пластуни лишаються формально в звязку з курінями з яких вийшли, чи то як «почесні» пластуни, або просто силою звички без точнішого окреслення характеру своєї приналежности до частини. Але такий стан довго тревати не може. Пластуни, які опинюються фактично поза орґанізованими частинами, зачинають цілком самохіть шукати між собою звязку. Перші моменти, що їх обєднують у громаду, це особисті звязки, а також традиція приналежности до спільної юнацької частини. Самі ці моменти одначе з природи річи за слабі, щоби могли витворити з людей ними звязаних сильну, однощілу орґанізаційну одиницю, бож вони самі по собі не є нічим приваблюючим.

Моментом, що цементовує перший курінь старших пластунів нового типу і вже самим цим фактом дає припуску до повстання нових подібних одиниць, є що инше і на перший погляд цілком маловажне.

Щоби стало це цілком ясним, наведемо тут приклад повстання «Лісових Чортів», цього «стандартового» куріня.

На феріях 1922 р. вибрався гурт молодих пластунів студентів і учнів вищих кляс ґімназії на прогульку в Карпати. І там у серці природи повстала перша легенда мандрівки, що звязала молоді душі невидимими нитками спільности.

Мандрівка крізь бурі й негоди, спільне життя на лоні чарівної природи, були це первні, що сполучили цих перших пластунів-мандрівників у одну родину. І коли вони прощалися, обіцяли собі, що на той рік знову зійдуться в Карпатах — вони — «Лісові Чорти».

Оттак у кількох словах представляються народини першого куріня старших пластунів. Видно тут основну ріжницю, зрештою цілком зрозумілу між повстанням курінів юнацьких і старших пластунів. Коли у перших, щонайменше у величезній більшости, орґанізаторами виступають люди старші, зпоза кругів молоді, що її орґанізується, орґанізатори, що орґанізують «когось», то у других конечною передумовою повстання є «самоорґанізація». Розуміється, це не виключає того, що у такому самоорґанізуванню може, а навіть мусить бути одиниця, яка силою свойого інтеллєкту з одної сторони і орґанізаційним хистом з другої стає центральною особою орґанізації. Бо сама «самоорґанізація», це тільки певного роду відчування і розуміння потреби орґанізації, чинник характеру пасивного, що його лиш одиниця може зактивизувати. Тільки що ця одиниця — це оден з тих, що «орґанізуються».

І тут напевно у хроніках старших пластунів записані імена цих перших «реформаторів» чи «законодавців».

Це були роки 1922 і 1923, в яких повстають завязки будучих курінів старших пластунів. Певно, що не можна тут не згадати, що у цих початках старшопластунської орґанізації йдуть також спроби орґанізації «згори». Дорогою часто механічного зєднання повстає т. зв. І. К. Ст. Пл. ім. Федя Черника, що офіційно проіснував до 1927 р. Ясно, що люди, які зустрічалися тут цілком припадково, дуже часто люди ріжних світоглядів і то в часі надзвичайно сильних терть між студенством, не могли не лишити свого тавра на характері цього куріня. Починається остра боротьба між «поступовими» і «непоступовими», що кінчається усуненням «поступових» з куріня. Одначе рівночасно стає очевидним, що курінь цей у такому стані не може далі існувати. Курінь розвязується, а на його місці повстають три нові куріні: 1) Чорноморці, 2) О. З. О. (Орден Залізної Остроги), 3) Курінь ім. Битви під Крутами, який о рік пізніше зливається з «Лісовими Чортами».

Щож створює цей перший період орґанізації старшого пластунства, який можна закінчити 1927 р.?

Перше, це орґанізаційна схема. У противенстві до юнацьких курінів не приймається у старшо-пластунських курінів турковий систем. Це вже випливає ґенетично з самого заложення: куріні юнацькі — це куріні для виховання, тому й поділ на дрібні клітини, щоби потім це виховання зробити успішним; куріні старшо-пластунські — це куріні для праці та використання добутого досвіду. Також спосіб повстання курінів старших пластунів виключає можливість гурткової системи. Ця внутрішня структура є цілком оригінальна, чого нема ніде у инших уладах, а щоби її зрозуміти, слід пригадати собі певні факти. Українське студенство переживає в цьому часі остру кризу так внутрішню — на тлі розбиття на два поборюючі себе табори, національний та інтернаціональний, як зовнішню — на тлі боротьби за українські високі школи. Рівночасно невідрадні матеріяльні обставини, серед яких живе більшість цього студенства, примушує його думати над поліпшенням умов свойого буття. Тому не дивно, що студенські орґанізації, що тоді повстають, з конечности масові, носять характер у більшости припадковий та механічний, а діяльність їх це повсякденна боротьба з ріжнородними злиднями. В таких умовинах було тяжко вимагати від орґанізацій якоїсь тревалої атракції, яка би могла усунути невиразність цих орґанізацій.

І ось старші пластуни, творячи свої куріні, мусіли вілляти в них весь зміст, якого не могли їм дати студенські орґанізації. Відірвавшись від сірої буденщини «скооперованої» психіки студенської маси, вливають вони у зміст своєї орґанізації ідеалізм, що їм його могла дати лиш природа. І ці нові звичаї, церемонії, що повстають у цьому періоді творення це не припадок ані забава, ні! це й є символ цієї реакції, повороту до романтизму і життєрадісности, яким переймається иноді старше пластунство, це й є джерело, у якому найшли не тільки вони свою життєву силу і розмах, але й джерело, звідки починається реакція, яка огортає ціле українське студенство. І хоч може у багатьох випадках не легко помітити цей безпосередній вплив пластунів на зміну психіки студенства, то всеж таки він є. Помітний він у тих молодих провідниках студенського руху, що свої перші провідницькі кроки найшли і робили у Пласті.

Збираючи це все разом, скажемо, що період цей створює орґанізаційну форму, що є синтезою з одної сторони студенської корпорації, як орґанізації

певного ідеольоґічного характеру та клюбу, як організації для плекання товариського життя, з другої сторони пластового куріня, основаного на взірці юнацьких курінів. Форма ця повстає шляхом природного розвитку та, будучи в основі тою самою у кожного куріня, створює рівночасно у кожного куріня свої оригінальні прикмети, звязані з його традицією та напрямом діяльности. Форма ця є повна, яка заступає студентові-пластунові корпорації і клюби, задержуючи рівночасно характер пластового куріня. В моменті розвязання форма ця вже викристалізувалася, хоч є ще рівночасно настільки гнучка, що виявляє повну спроможність дальшого розвою.

По осягненню та закріпленню орґанізаційних форм та оформленню ідеольоґічним, усталюється певна система праці старшого пластунства. Праця ця роспадається на дві частини: 1) Праця у Пласті, 2) Праця серед громадянства.

Основою цього поділу праці стає теза, що обовязком старшого пластуна є праця як для Пласту, так і для громадянства. Це є окреслення якісне. Кількісно була ця теза поширена в той спосіб, що загально всю працю, що її мав пластун виконувати, ділиться на т. зв. працю ініціятивну та буденну. Пластун, занятий ініціятивно у Пласті, є зобовязаний вже тільки до виконування буденної громадянської праці і навпаки. Тезу цю висуває само життя, вимагаючи від пластуна праці як найбільше продуктивної, а ясно, що тільки раціональним поділом праці можна підвищити її продуктивність.

Як же представляється праця у Пласті?

Ця праця, як було згадано, є поділена на працю «буденну» та «ініціятивну». І в цьому саме полягає оригінальність а разом з тим і вартість Уладу Українських Старших Пластунів.

Під працю буденну підтягається не тільки звичайні обовязки, що випливають з приналежности до орґанізації, старший пластун, член одного з курінів, є обовязаний брати участь у діяльности цього куріня. А діяльність ця не мала. Кожний курінь вибирає собі якийсь точно окреслений напрям праці, що і наповнює змістом внутрішнє життя куріня. Що таке поставлення справи є правильне, показують успіхи як в орґанізації таборів, так і у зрості фахового знання пластунів чи розвою пластової кооперативи. Рівночасно така спільна праця, при заінтересованню цілого куріня консолідує його внутрішню а досягнення того чи иншого куріня зєднує йому нових прихильників. Момент цей незвичайно важний, бо поповнення людьми діється у курінях старших пластунів не шляхом механічного запису, але шляхом чисто індивідуального підбору. Тут виступає курінь як одиниця, і ясно, що маючи до розпоряджения більшу кількість людей і «спеціялістів» по даному фаху, можна точно і успішно переводити свої пляни, що мусять виходити на користь цілої орґанізації та скріплювати її внутрі і на зовні.

Не судилося одначе довести початого діла до кінця. В найбільшому розгарі праці стрінув УПУ удар. Наказом з вересня 1930 р. розвязано УПУ. Але чи наказом можна знищити духа? Ні — а що ні, це покаже будучність.

Другою сторінкою цеї праці старших пластунів для Пласту вже поза рамками власних курінів, праці надзвичайно важної і відповідальної, яка і стоїть на переході від праці буденної до ініціятивної, є праця на постах інструкторів і звязкових юнацьких курінів. Звичайно, що на ці пости призначувані одиниці з більшим пластовим досвідом, що ним могли би послужити молодшим пластунам. Сюди належить також праця серед новиків, цих наймолодших пластунів, що вимагає також спеціяльного наставлення.

Врешті найбільш відповідальною роботою, що майже в цілости спочиває на старших пластунах — є праця в верховних установах — праця ініціятивна. Туди вибирається людий найбільше інтеллектуально вартісних, з орґанізаційним хистом, та вимагається від них повного віддання справі. Ясно, що, як члени котрогось з курінів, беруть вони рівночасно участь у діяльности цих курінів, але вже инших відповідальних обовязків на них не покладається.

Подібно представляється справа праці поза Пластом, праці для громадянства. Орґанізовано, як пластові одиниці, куріні старших пластунів не виступають раз тому, що своїм характером праця ця відбігає від праці в Пласті, а другий раз тому, що будоб це якраз проти тези, успішности праці, що основується на її доцільнім розподілі. Зїзд старших пластунів у 1929 р., ухвалюючи відповідні резолюції, стоїть на становищі, що поодинокі орґанізації, праця яких творить частину цілости громадянської праці, не можуть входити собі взаємно у свої компетенції і тим впроваджувати хаос у національній роботі, але розум-

ним поділом праці та точним зачеркненням меж своїй діяльности мусять свою працю взаємно доповнювати.

Тому Команда УУСП дбає, щоби кожний старший пластун належав до відповідних товариств поза пластом та виконував працю ними на нього наложену. Питання це просто зводиться до обовязковости пластуна.

Одначе тут виринає одна дуже важна справа. А саме, Пласт, обєднуючи найкращий елемент серед української молоді, міг би відтягнути нашим орґанізаціям студенським чи загально громадським що найкращий інтеллєктуально матеріял. Тому згідно з резолюцією вище згаданого зїзду, вимагається від старших пластунів, не занятих ініціятивно в Пласті, щоби вони занялись ініціятивною працею серед громадянства і навпаки — пластуна, що вже має якусь ініціятивну працю, звільняється від такоїж праці у Пласті. Розуміється, що виконувати буденну працю, як пластову, так і непластову, є обовязані всі пластуни, незалежно від характеру своїх инших занять.

Не слід одначе забувати, що все те не твориться в один день; противно, остаточне оформлення старшого пластуна, що находить свій вислів у резолюціях останніх зїздів, є випливом довголітніх досвідів, успіхів і невдач. Пробуючи своїх сил всюди, діляться пластуни своїм досвідом, щоби він врешті навчив по сильних тертях дійти до зрозуміння та визначення своєї ролї у руху молоді зокрема, а у загальному стремлінню нації на шляху до найвищої мети взагалі.

Юрко Гончарів-Гончаренко.

Спогади про Пласт на Україні та на чужині.

В 1909 році заложена І. дружина (рота) скавтів на Україні, під бувшою Росією, на Катеринославщині, в Бахм. повіті, а я був її членом, а потім і дружинним. Про це знайдете ширше в моїй статті у «Новій Україні», за 1922—23 р. Ця перша дружина складалася з реалістів, ґімназістів і молодших дітей робітників. Мала навіть свою загороду в літі (бахшу), де жили в куринях і працювали. На осінь роз'їхалися по школах; і в Катеринославщині та в Харківщині (Ізюм, Славянськ, Луганськ і Бахмут) почали орґанізуватися скавтські ґуртки. Керувалися вони всі книжкою Бейден-Повелла «*Scouting for Boys*» в російському перекладі «Юний разведчік», вид. 1909 р. Ширшої орґанізації не було. Влада намагалася зробити з них «патєшних»*), і Бахмутська орґанізація розвинулась у велику орґанізацію «патєшних» під проводом інспектора нар. шкіл Бахмутського повіту, і виступала в Катеринославі 1912 р., але наша Луганська орґанізація заховала систему скавтів, прилучивши до цього сокільство, і ми дістали нагороди в Катеринославі та Бахмуті, як за сокільство, так і за скавтство. Я сам мав їх 4.

Підчас війни, в час своєї військової служби, я зорґанізував скавтську дружину в р. 1916—17. р. в Ізмаїлі вже зовсім українську, але про дальший розвій її не знаю, бо був на фронті. Потім доля кидала нас туди-сюди, аж до Праги.

У Празі р. 1921 я зорґанізував у жовтні першу дружину олд-скавтів, котру в томуж році прийняли до Союзу Чеських Пластунів, під проводом проф. Ант. Б. Сьойсіка та секретаря Я. Новака. Прийнято нас, як самостійну автономну орґанізацію, а не як «гостєй», під спеціяльною назвою «Ш. Клуб олд-скавтів Українців» з ґаслом «*Вартуй!*». Як старий скавт, що мав посвідки, я був вибраний і призначений провідником українських скавтів у Чехословаччині з правами члена проводу Союзу олд-скавтів. Крім того, я був ще членом І. Клубу Олд-скавтів «Přátelé Vatry». В тому клубі відбувалися збори орґанізації олд-скавтів, де я, як член проводу чехословацьких олд-скавтів, був завжди на зборах. Цей клуб багато нам допоміг. В часопису «28. říjen» писали про нас часто. Це був неперіодичний орґан чеських олд-скавтів. В 1922 р. я зорґанізував дружину в Подєбрадах, а третя зорґанізована зі студентів Укр. Педаґоґичного Інституту в Празі. Тоді почалися вже ріжні суперечки у пластунів, від чого я все охороняв свою орґанізацію. З нашої орґанізації було 14 пластунів, приготованих до т. зв. провідницьких іспитів, але не знаю, чи зробили, бо я від'їхав в 1924 р. з Праги. Приготовлення робив частинно я, частинно «Приятелі Ватри». В р. 1924 я передав клуб п. Зленкові, і вже не знаю, що було далі. В р. 1922 я заступав, як

*) Як Петро І. був ще мале цареня і як у Миколи ІІ. ріс син Олексій, то вони мали орґанізації хлопців, що бавились у військо для потіхи царенят, і ці орґанізації називали «патєшние».

представник українських скавтів з краю і еміґрації, укр. скавтінґ на ювілейному святі ЧСЛ скавтів — з нагоди його 10-ліття.

В р. 1923 ми вислали на Джемборі до Анґлії бр. Ст. Панчака (голова СВУС-а), де він був 7 днів, інформуючи про нас і навязуючи звязки з другими. Цей же Ст. Панчак разом з Онацьким вели наше листування з чужинцями, а бр. Слабченко Евг. працював у Франції, як звязковий.

В 1922 р., орґанізуючи в той час реферат спорту в Студенськім Домі, я заклав «Міжнародне Об'єднання Високошкільських Пластунів», куди ввійшли, крім наших клюбів, — чехи, поляки, німці, мадяри, серби, болгари, хорвати, словінці, росіяне, словаки, американці, французи та інші. Я був головою цього Об'єднання й начальником його аж до від'їзду з Праги. До мене було довірря з боку начальника високошкільського спорту проф. Смотлахи, а з боку Скаута-Юнака у високошкольськім спорті я був членом проводу й основником високошкільського скавтінґу, репрезентуючи всюди не особу, а Україну-українців, чому я держався довго на цьому місці, хоч мав багато неприємностей, мовляв «чужинець є головою і начальником, як то може бути?» і т. п. Це об'єднання під моїм і нашого клубу провідництвом мало багато таборів на чужині і помогло нашим скавтам і скавткам перебувати в тих таборах, бо фінансова поміч була налагоджена для нас через «Об'єднання» й ЧСЛ Червоний Хрест та Мін. Освіти й Військове.

В 1922 р. дали ми пожертву на «Скавтський Дім» ЧСЛ Юнака Скаута Кч 150.—, крім звичайних датків і лотереї.

Свою домівку ми мали в Студ. Домі безкоштовно.

Головна мета моя була: а) орґанізувати безпартійно всіх ліпших, незіпсутих товаришів (-ок); б) приготовляти кадр дружинників і орґанізаторів скавтінґу, а заразом і фізичного виховання; в) поширювати імя «Україна» та «українці» закордоном і в цій ділянці людського життя. Подекуди нам це вдалося.

Евген Деслав.

Пласт на Україні.

Білоцерківська орґанізація, *перша на Великій Україні,* заснована літом 1917 року. Офіційна назва була: «*Перший Білоцерківський курінь українських юнаків-скаутів*». Гаслом взято слово — «*Вартуй!*». Курінь розподілявся на чоти, чота на рої. Рій рахував 8 чоловік. Вже в осени 1917 року орґанізація мала біля 80 членів, а з початку 1918 року біля 200 членів, власне велике помешкання, бібліотеку, значну кількість ріжного походного майна.

З Галичиною звязку ми не мали. В 1918 році Січові Стрільці передали мені кілька книжок про Пласт, видані у Львові. Пригадую радість маленьких скавтів, коли побачили українські пластові книжки. В 1918 році я почав орґанізацію в Київі дружин олд-скаутів, але політичні події не сприяли її розвою. Білоцерківська дружина існувала — деякий час нелеґально — аж до 1922 р.

Париж, 1933.

Тиґр (П. Богацький).

До історії Пласту на Україні.

Я був свідком і учасником орґанізації Пласту в м. Кам'янці на Поділлю. То було в 1919 році. Якось під осінь спільними заходами галичан і наддніпрянців засновано було «Мати-Січ». В склад Січової ради входили: я, яко отаман Січей, проф. Й. Пеленський, полк. М. Лорченко, сотник Угрин-Безгрішний, сотн. М. Саєвич, Допник-Шекерик, Є. Галаневич — осаули, покійний посол Шмігельський, О. Остафійчук, п-і Літинська.

Крім орґанізації Січей в місті та на повітах, почалась праця Січової Ради над орґанізацією відділів «*Молодої Січі*». Довги дебати впродовж трьох засідань скінчилися прийняттям статуту «Молодої Січі». Цей статут через д-ра Н. Гірняка передали ми в культурно-освітній відділ Військового Міністерства для його ствердження та потрібної для праці асігновки. Рівнож через проф. Н. Холодного, тов. міністра освіти, з тим же звернулися ми і до Міністерства Освіти. Нам ходило про те, щоб обидва ці міністерства в порозумінні прийняли справу орґанізації «Січей», як форму фізичного й морального виховання укр. молоді в Українській Республиці. В міністерствах цю справу було переведено скоро.

Та скоро наступав страшна подія на фронті — договір Петрушевича з Дені-

кіним — і ціла державна справа терпить жахливий удар. Кам'янець займають поляки, хоча чекали тут скорше денікінців. Я мусів виступити з Кам'янця з своїм Кошем Охорони Республіканського ладу. Повертаю біля 10. січня 1920 р.

За цей час ті, що зоставались тут, а саме: проф. Й. Пеленський, д-р Когут, сотник Саєвич та т. Остафійчук пильнували, щоб справа орґанізації Січей не загинула зовсім, а тому перенесли свою увагу в ділянку найменш дражливу — шкільну. А для того надавались як найкраще «молоді січі», властиво, пластові орґанізації, бо статут їх був випрацьований саме на основі Бейден-Повелла «The Boys-Brigade».

Поза святом Миколи, поза ялинкою та поза иншими культурними починами Січові Ради навязують якнайширші звязки зі шкільною молоддю та й провідниками.

Весною 1920 р. я не раз, ідучи на свою працю в Укр. Університет, бачив біля ґімназії молодь, що пильно муштрувалась то в дворі школи, а то й на вулиці біля школи. Раз, другий я пройшов, не звертаючи на те пильної уваги, уважаючи то за звичайну годину фізичних вправ. Але один раз, приглянувшись пильніше, я переконався, що то були вправи пластунів. Поінформувавшись в одного, другого пластуна, а далі й у провідника, я довідався, що маленькі ґуртки пластунів є майже в кожній школі, тобто в двох ґімназіях і в реальній школі, так в хлопячих, як і в дівочих.

Після того я пересвідчився в існуванні по тих школах то окремих пластунів-самітників, що зостались після розпаду ґуртків, то — ґуртків без провідників, а то й живих, діяльних орґанізацій. Перезнайомившись з керовниками, ми умовились зійтися та зорґанізувати Пластову Раду. На нараду зійшлось чимало людей. Це була молодь, переважно студенти, що з пластовою роботою ознайомились у своїх школах, найбільше галичане. Це були панове Зазуляк, здається буковинець, Васильчук — студент наддніпрянець, п-і Кекешівна, галичанка, керівниця діточого садку Т-ва Просвіта в Кам'янці, п. Зоборовець — навчитель Учительської семинарії по класу фізичного виховання і студент Фільц, галичанин. Ми й орґанізували Головну Пластову Раду в такому складі: п. Зазуляк — голова пласт. Ради, п. Васильчук — керівник хлопячих орґанізацій, п-і Кекешівна — дівочих, п. Зоборовець — скарбником і п. Фільц — секретарем. Мене вибрано почесним членом, як отамана Матері-Січі, і в склад Головної Ради я безпосередньо не увійшов. На цій же першій установчій нараді було ухвалено, що пластові орґанізації підпорядковуються Січовій Команді «Матері Січі» з огляду на її традиційне існування, а де-що з огляду на матеріяльні, а також політично-орґанізаційні умови. Таким чином я став на чолі всіх спроб орґанізаційної роботи пласту і січей у Кам'янці на Поділлю.

Почалась чорна, буденна праця. Головна Пластова Рада дуже пильно й точно збиралась на засідання, здається, раз на тиждень, переважно в будинках університетських. Голова бр. Зазуляк був зразковий пластун, незвичайно відданий пластовій роботі, досвідчений і пильний. Умів сам працювати, та умів і других заохотити до неї. Бр. Васильчук — зразковий провідник, як і сестра Кекешівна. Всі вони виявляли себе робітниками незрівняними, людьми твердої волі, непохитних переконань і знавцями свого діла. Мило було працювати в такім осередку. І робота дійсно йшла добре. Г. П. Рада скоро випрацювала плян праці, правильники, зібрала засоби і головне повела широку роботу по відновленню пластових ґуртків та орґанізувала майже по всіх школах куріні. Сприяло нашій праці найбільше — відновлення нормальної праці по всіх школах. І не останньою причиною була координація тої праці в руках одного орґану — Гол. Пластової Ради.

Провадилася щоденна орґанізаційна і освітня робота по куріннях. Лаґодились до того чи иншого публічного виступу; до пластових іспитів. Здорова конкуренція між куріннями, змагання за кращу підготовку вели працю вперед з подвійною енергією. Звичайно, нам багато дечого бракувало, по-перше відповідної літератури (на ціле місто був лише 1 примірник книжки О. Тисовського «Життя в Пласті»); по-друге, часу; по третє, волі, бо вся праця велась лише в мурах школи; а по четверте, засобів; каса наша складалась лише з членських внесків та добровільних датків.

Незабаром почалась праця і «молодих січей» — це в Духовній Семинарії, що нараховувала чоловік 30—40 та в Учительській Семинарії, де були окремі орґанізації юнаків і юначок. Нараховували вони до 120 членів. Керовником «Молодих Січей» був бр. Зоборовець. Тим часом у Кам'янці орґанізувалась і військова юнацька школа. Перегляд наших сил, що мав бути певною демонстрацією української свідомости й зорґанізованости, намічено було виконати в день народного українського свята — 11 березня, в Шевченківський день.

Г. Манжула.

Пласт у Берегові на Закарпатті.

Берегівський курінь ім. Івана Богуна це *найстарша пластова частина на Закарпатті.* Засновано його з ініціятиви учнів ґімназії Мороза, Двуліта та Домбровського, при співучасти професорів А. Дідика, К. Заклинського та О. Кульчицького 1. IX. 1921 року. Жива ідея приїнялася, молодь гаряче кинулась до праці, і 17. V. 1931 Берегівський Пласт відсвяткував десятиліття свого існування, випередивши на рік другі старші куріні на Закарпатті. Ці перші 10 літ Берегівського Пласту можна згруба розділити так: «5 літ розвою та 5 літ застою». Зразуж після заложення праця пішла жваво. В Пласті згуртувалася вся свідома українська молодь ґімназії. Вже в квітні 1923 р. повстає (заслугою Наталки Гавришуківни та Наталки Балицької) дівочий гурток «Зозуля», що його незабаром, після заснування дівочого гуртка при горожанській школі, змінено в курінь. Також існує відділ водних пластунів «Чорноморці». Пластуни видавали літографований часопис з малюнками «*Берегівський Пластун*», мали власну крамничку з шкільними приладдями та влаштовували що-року миколаєвський вечір. Одбуваються спортові змагання (футбол та инш.) поміж пластовими курінями, при яких берегівці здобули *першу* нагороду між українськими закарпатськими пластунами — Срібного Вовка, яку тримають ще й досі. Пластуни орґанізували самостійний табор у Бронці під веденням бр. К. Заклинського.

Між иншим мушу згадати театральну пластову діяльність — зокрема виставу комедії Спиридона Черкасенка «Грубий жених», присвяченої Берегівським пластунам. Ґеса пройшла з великим успіхом у присутности автора, що й примусило учасників уважно поставитися до її підготовки. Поета гаряче вітали.

Кульмінаційною точкою зросту Берегівського Пласту було свято 5-ліття 1926 р., що відбулося приблизно з такою програмою: 1. Промови та привітання (від Ужгородських пластунів Б. Алискевич, від Хустських К. Медвідь, від Празьких Олд-скавтів А. Шерегій т. п.). Брата К. Заклинського Союз Чеських Скавтів нагородив свастикою заслуги. 2. Комічна інсценізація пластового табору. 3. Ритмічні вправи пластунок та співи пластового хору.

Після цієї пластової маніфестації молодь ще більше починає горнутися до орґанізації. Що неділі сотка української молоді струнками рядами під звуки сурми (трубки) маршірувала за місто. Та незабаром праця починає цілковито гальмуватися з незалежних від пластунів причин. Дирекція ґімназії відібрала від пластунів домівку. Домівку цю зробили собі пластуни самі, відмурувавши власними руками частину ґімназіяльного коридору. Про цю домівку писав скавмастер Л. Бачинський у журналі «Пластун», що її треба вважати за взір. Немає місця для сходин, нема праці. Пластове майно марнується по горищах ріжних шкіл. Куліси та пластову бібліотеку розтягають. В ґімназії (властиво в сутерені — їдальні інтернату) дозволено провадити сходини, але в присутности когось з професорів. Пробували збиратися в народній та горожанській школі, та праця посувалась тяжко. Одинокою мрією пластунів стало: здобути хоч найменший власний куточок. Щороку давано тільки традиційне Миколаївське свято та влаштовувано коляди. (Гроші з коляди йшли на допомоговий фонд учнів ґімназії).

В той час, як праця в других курінях провадилася нормально, Берегівський курінь був безсилий. Але Пласт не заник, не вмер. Тільки вичікував кращих умов. Перед своїм десятиліттям Берегівський Пласт ожив. Дня 17. V. 1931 Берегівські куріні відсвяткували гідно десятиліття свого існування при співучасти Мукачівських курінів та представників від иншних відділів. Незабаром у Берегові вибудувано український Народній Дім, де пластуни дістали домівку та при потребі майже всі кімнати до диспозиції. З вдячности пластуни «позичили» всю свою касу на сплачення Народного Дому. Та від того часу весь свій грошевий зиск з концертів та представлень віддають на покриття залеглостей Народного Дому, що незабаром будуть зовсім вирівняні. Праця пішла добре; першим завданням було осягнути знову того рівня, що був у кращих літах.

Знову настала доба зросту. Весною 1932 р. Берегівські куріні (як і в 1931 р.) влаштували двохдневний табор у пластовій резервації над рікою Боржавою. 6 травня 1932 12 членів взяли участь у пластовім святі в Хусті. 5. VI. 1932 біля 30 пластунів взяли знов участь у святі 10-ліття Мукачівського Пласту, де виступили з власною програмою, що дуже всім подобалась.

25. і 26. VI. 1932 вітали в себе братів та сестер з цілого Закарпаття, що

зіхалися до Берегова на джемборі. Зібралось усіх до 500 душ, з того біля 270 українських пластунів. Літом минулого року 8 членів були в пластовому таборі в Солочині, де брат К. Заклинський був містокомендантом. Три члени склали там другий пластовий іспит та один почесний.

Горлиця (А. Чернявська).

„Червона калина".*)

Зацвіла в долині
Червона калина;
Ніби засміялась
Дівчина-дитина... Т. Шевченко.

Калина, особливо червона калина, обтяжена кетягами в зеленому листі, дала надхнення для створення багатьох образів у народній поезії, образів переважно з сумовитим настроєм:

Ой горе, горе калині при долині,
А ще гірше сиротині на чужині. (Нар. пісня).

Або інша:

Чи я в лузі не калина була?
Чи я в лузі не зелена була?
Взяли мене поламали
І в пучечки повязали —
Така доля моя,
Гірка доля моя!

Та не тільки в народній поезії, а також і в наших поетів служить калина матеріялом для створення поетичних образів. Прекрасний зразок втілення глибокого суму та відданости дає нам видержаний в стилю народньої поезії вірш Лесі Українки «Калина», який я дозволю собі навести майже в цілому:

Козак умирає, дівчинонька плаче:
«Візьмиж мене в сиру землю з собою, козаче!»
«Ой, колиж ти справді вірная дівчина,
Буде з тебе на могилі хороша калина:
Як упадуть роси на ранні покоси,
То не в мою домовину, а на твої коси...
А як стане сонце припікати, гріти —
Хай не вялить моїх костей, тільки твої віти».
«Ой щож тобі, милий, з того за потіха,
Щоб я мала червоніти серед мого лиха?
Ой щож тобі, милий, з того за відрада,
Щоб я мала процвітати, як мені досада?
Чи тож тобі стане миліш домовина,
Як я буду зеленіти, німа деревина?» —
«Ой так не затужить і рідная ненька,
Як ти, моя калиноньку, моя жалібненька...».
Ой ще-ж над миленьким не зросла й травиця,
Як вже стала калиною мила жалібниця
— — — — — — — — — — — — — — — —
Шуміла калина листом зелененьким:
Ой, щож то я німа стою над моїм миленьким?
Поки ніж не крає, — дерево не грає,
А хто вріже глибоченько, тому заспіває.
А хто вріже гілку, заграє в сопілку,
То той собі в серце пустить калинову стрілку».

Часто калина не сама буває предметом якогось суму, а виступає, як свідок сумної події.

Насипали край дороги
Дві могили в житі.
— — — — — — — —
Посадили над козаком
Явір та ялину,
А в головах у дівчини
Червону калину. (Т. Шевченко).

*Читано на пластовому ранку гуртка «Червона калина» 19. II. 1933 у Ржевницях.

Червона калина самою своєю красою здобула певне признання. В українських дівчат та молодиць калина служить засобом прикраси. З калиною звязана така важлива подія в житті української дівчини, як весілля. При чім калина виступає, як новий символ — символ молодої дорослої дівчини.

Ізсікли калиноньку, зрубали, —
Уже нашу дівоньку звінчали.
Січана калинонька, січана — .
Вжеж наша Марусенька звінчана, (Чубинський).

співають у весільній пісні. А в иншій пісні:

Хилися, калинонько, хилися, —
Не журися, невісточко, не журися;
Обламаєм калиноньку, заберемо дівчиноньку.

Молода йде до шлюбу, уквітчана калиною, і калиною прибірають символічний весільний хліб — коровай. Та й у прикрасі помешкання наш нарід відводить калині не останнє місце. Нею прибірають образи, цінючи її довготрівалу красу, вкладають у вікна, тощо.

Глибшого змісту набрав образ червоної калини у звязку з нашою визвольною боротьбою. Січові Стрільці взяли похилу червону калину за образ смутку й поставили її в паралєль до образу поневоленої України. Лицарі визвольної боротьби ставили своїм завданням звеселити засмучену Україну, і це завдання прекрасно втілено новітніми кобзарями в стрілецьких піснях. Особливо у широковідомій пісні:

«Ой у лузі червона калина похилилася,
Чогось наша славна Україна зажурилася.
А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну розвеселемо».

Так червона калина стала новим символом боротьби за права свого народу, за його визволення, за власну державність.

Настала перерва в нашій визвольній боротьбі, і перед тими, хто боровся за свободу, стали нові завдання: зберегти память про поляглих товаришів, про геройські вчинки, та переховати саму традицію визвольної боротьби. І знов бачимо червону калину, бувшого учасника тої боротьби в новій ролі, в ролі сторожа памяти та традиції. Під цим символом іде збірання матеріялу. В журналі «Літопис Червоної Калини» та альманахах тоїж назви звічнюються події визвольної боротьби, зберегаються для майбутніх поколінь імена героїв. А видавництво «Червоної Калини» творить спеціяльну бібліотеку (улюблену нашою молоддю), що мусить бути засобом до виховання майбутніх борців.

І Український Пласт узяв був калину, як поглиблений символ краси, зафіксувавши його на своїм прапорі.

Вважаючи на завдання Пласту, — виховати поруч з любовю до природи, поруч з глибокою пошаною до наших народних звичаїв і традицій, поруч з приєднанням до вселюдських ідеалів ідею служити своїому народові та батьківщині, — наш гурток, згідно з пластовим звичаєм, прийняв для себе назву «Червона Калина», шануючи цим з нею звязаний образ України та память героїв визвольної боротьби.

Преса про Український Пласт за 1932 рік.

Свобода, Ню Йорк, чч. 72, 76, 88, 90, 120, 126, 131, 155, 157, 167, 197, 213, 214, 215, 229, 239, 241.
Український Голос, Вінніпеґ, чч. 7, 8, 19, 20.
Вогні, Львів, чч. 1, 2, 3, 4, 5—6, 20, 21, 22.
Діло, Львів, чч. 32, 33, 34, 45, 65.
Новий Час, Львів, чч. 33, 34, 48, 52, 63, 150, 167, 169, 180, 215.
Молоді Робітники, Львів, чч. 3, 8—9.
Час, Чернівці, чч. 983, 985, 987, 1006, 1023, 1117, 1118, 1196.
Тризуб, Париж, чч. 6, 15, 32, 36, 40, 42, 50.
Слово Народу, Пряшів, чч. 5, 9.
Українське Слово, Ужгород, чч. 8, 12, 19, 20, 21.
Рідна Школа, Львів, чч. 17—18.
Пчілка, Ужгород, чч. 1—2, 6, 9, 10.

Український Філятеліст, Відень, чч. 1—2.
Америка, Філаделфія, чч. 91, 112, 115, 136.
Більші статті: 20-ліття Українського пласту на рідних землях України, *Федір Луців* (Свобода, Ню Йорк, ч. 72).
Значіння Пласту для України, *Д. Козіцький* (Свобода, Ню Йорк, ч. 76; Український Голос, Вінніпеґ, ч. 7; Час, Чернівці, ч. 983).
Пластуни до непластунів, *М. Бажанський* (Свобода, Ню Йорк, ч. 88).
Свято 20-ліття Українського Пласту, *Полтавка* (Свобода, Ню Йорк, ч. 90; Пчілка, Ужгород, ч. 6).
У 20-ліття Українського Пласту, *Володимир Яцишин* (Свобода, Ню Йорк, ч. 120—122; Український Голос, Вінніпеґ, 19—20; Свобода, Ню Йорк, ч. 155, *Чорний Вуж*).
У пластовому таборі, *В. Яцишин-Нитка* (Свобода, Ню Йорк, чч. 213—215; Америка, Філаделфія, чч. 112—115; Укр. Голос, Вінніпеґ).
Українська пластунка в пластовій інструкторській школі на Словаччині, *Полтавка* (Свобода, Ню Йорк, ч. 239; Час, Чернівці, ч. 1117—1118; Тризуб, ч. 36).
Слідами культурних націй, *Нитка з «Бурлак»* (Український Голос, Вінніпеґ, ч. 8).
Виступ укр. пластунів у Югославії (Новий Час, Львів, ч. 150).
З життя Українського Пласту на чужині за минулий рік, *Полтавка* (Новий Час, Львів, ч. 48; Час, Червінці, ч. 985 і 987; Дніпро, Філаделфія, ч. 23; Тризуб, Париж, ч. 40, *Пластун*).
Українські пластуни на югославянському Джемборі в Заґребі, *О. С.* (Тризуб, ч. 32 і 42, *Полтавка*).
Пластове життя в таборі в Солочині коло Свалява, *Сеніор-Пластун* «Орел» *Ґ.-Д.*) (Українське Слово, Ужгород, ч. 8).
Український Пласт дома та на чужині (пластова вистава на святі 20-ліття Укр. Пласту в Празі), *Скоб* (Свобода, Ню Йорк, ч. 126; Тризуб, Париж, ч. 15; Укр. Голос, Вінніпеґ, ч. 20).
З'їзд українських пластунів, *Скоб* (Час, Чернівці, ч. 1196; Тризуб, Париж, ч. 50).
Skaut Junák, Прага. Ч. 8, »Oslava 20letí ukrajinského skautingu«, — з фотоґрафією свята.
Vůdce, Прага. Ч. 8, »Ukrajinský skauting«.
Der Tag, Берлін. 25. II. 1932, »Der Kampf der jungen Ukrainer«.

Зібрала *Волошка*.

З життя СУПЕ.

IV. Загальний З'їзд Союзу Українських Пластунів Еміґрантів 27. листопаду 1932. Докладний звіт про з'їзд див. «Вісти СУПЕ», ч. 16 (за грудень 1932). З'їзд схвалив *Пластовий закон* та пл. присягу в новій редакції. Пластовий закон СУПЕ: 1. *Пластун словний.* 2. *Пластун вірний син своєї Батьківщини й гідний син свого народу.* 3. *Пластун корисний і радо всім помагає.* 4. *Пластун приятель усім і брат инших пластунів.* 5. *Пластун поводиться все чемно та по-лицарськи.* 6. *Пластун приятель тварин та ростин.* 7. *Пластун безоглядно карний.* 8. *Пластун усе доброї думки та веселий.* 9. *Пластун ощадний.* 10. *Пластун чистий у думках, мові та вчинках.* Текст Пластової присяги СУПЕ: *Присягаю на свою честь, що:* 1. *Любитиму свою Батьківщину, свій нарід і в кожному часі їм буду служити.* 2. *Душею й тілом буду завжди готов помагати ближньому.* 3. *Буду поводитися згідно з Пластовим законом.*

Пластовий ранок у Ржевницях. 1. Гурток Юначок «Червона Калина» у Ржевницях улаштував 19. II. 1933 спільно з 2. Курінем Юнаків ім. Б. Хмельницького пластовий літературно-вокальний ранок. Вступне слово сказав бр. Тигр, голова «Пластприяту». Програма була така: реферати бр. Гурвінка про Пласт, с. Мишки про Джемборі та с. Горлиці «Червона калина»; декламації с. Жабки та бр. Лети-вітра; співи — соло с. Мухи та дует сс. Мухи й Мишки «Лемківські пісні» (записані самими пластунками підчас літнього побуту на Лемківщині). Вкінці жива гумористична ґазета «Оса». Ранок пройшов з великим успіхом. Реферати вислухано з увагою і зацікавленням. Найбільший успіх мали лемківські пісні, а «Оса» викликала багато сміху й дуже влучно закінчила офіційну частину ранку. Потім йшли вільні пластові забави. Ранок зібрав багато присутніх. Серед них багато гостей старшого громадянства, директор укр. ґімназії у Ржевницях та заступники місцевого чеського Пласту.

УЧАСНИКИ Й ГОСТІ НА ПЛАСТОВОМУ РАНКУ ГУРТКА «ЧЕРВОНА КАЛИНА» 19. II. 1933. В РЖЕВНИЦЯХ. Світлив проф. В. Січинський.

Звязок новиків у Братіславі. 7. січня 1933 відбулася тут ялинка з приятельським вечером. Свято мало великий успіх. Хоч на ялинку і не вдалося стягнути всіх українських дітей у Братіславі, все ж ті, що були, мали велику радість як із самого свята, так і з дарунків а особливо з книжечок, що Команда Союзу Українських Пластунів-Емігрантів у Празі надіслала спеціяльно для цієї ялинки. Багато батьків, що були присутні з своїми дітьми, просили букварів, але ми на жаль не мали. Половина дітей не вміє а ні говорити по українському, всеж охоче вчилися співати українських колядок, де-які деклямували, а вже всі до одного були захоплені українським танком, і зараз же самі хотіли вчитись танцювати. Програм свята виконували виключно діти: співав колядки дитячий хор з фортепяновим супроводом, були й соля, хоч б й отцієї маленької пятилітньої Оксанки Бризгунівни, деклямації, танок і дитячі ігри під ялинкою. Тимчасом розділювано подарунки. Як добре себе діти почували, свідчить те, що ніхто не хотів іти додому, коли відбили поліційну годину, а ялинка була вже від 5 год. дня. За гарну підготовку діточого свята з протрамою треба спеціяльно дякувати панству д-р Бризгунам, далі паням Яковицевій, Нездійминозі, Неверлям та панні Піснячевській. Під ялинкою заложився під кінець звязок новиків під веденням пані д-р Л. Бризгунової та бр. В. Петровського з Х. Курінь Старших Пластунів ім. Петра Дорошенка в Братіславі. Після ялинки Пласт у Братіславі утворив при Просвіті українську школу, поділівши всіх дітей щодо віку на три ґрупи. Школою зайнявся бр. Б. Петровський, а до помочі йому зголосилася д-р Лідія Красновська, білорусинка, що скінчила в Празі Український Педаґоґічний Інститут. Секретаріят СУПЕ вислав для школи куріневі у Братіславі букварі, читанки, історію, ґеоґрафію, аритметику та різні дитячі книжки. *И.*

IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі, 13 чл.: 1 розвідчиця, 12 учасниць. Сходини відбували спільно з III. К. Ст. Пл. ім. О. Вахнянина. Окремо були сходини памяти О. Басарабової з відчитом с. курінної та декламаціями. Вкінці на сходинах брав участь бр. Комендант. С. О. Сірополко відновила працю з звязком новиків у Празі та провадить курс ритмічної гімнастики для старших пластунок. Помешкання дало місто Прага на прохання Укр. Педаґоґічного Т-ва.

XIII. Курінь Ст. Пл. «22. Січня» у Відні, 9 чл.: 2 розв., 7 прих. Члени Куріня готуються до пл. іспиту та до заприсяження. Курінь має курс німецької мови під проводом професора-ґерманіста. Курінь провадить шкілку для українських дітей, а на кінець березня готував Шевченківське свято. Орґанізуються нові пластові частини з ґімназістів та з т. зв. ремісників. Є можливість зорґанізувати дівочу пл. частину та звязок новиків.

XI. К. Ст. Пл. ім. Ф. Черника, Ґрац, Австрія. Курінь наш заснований у червні 1932 р., але тому, що незабаром почалися літні ферії, дійсна пластова праця розпочалася аж з початком нового шкільного року. Відбуваємо періодично сходини, на яких відчитуємо реферати з дискусіями, переводимо ґутірки на

ріжні теми та в разі гарної погоди йдемо в дооколичні гори, щоб пригадати присмак дійсного пластування. Розпалюємо ватру та довкола неї починаємо пластові герці. Згадуємо минулі, кращі часи, згадуємо подібні ватри по таборах і прогульках та, скріплені на дусі, вертаємо в місто... «Ми сонця ясного діти»... гордо лунає наш спів, та якось дивно звучить серед диких австрійських Альп. Певно перший раз почули вільну пісню українських пластунів. Та не час роздумувати, бо нам «пора станути вряд, стяг пластовий підіймити» і дальше невпинно працювати для добра України та нашого Уладу!

III. К. Ст. Пл. ім. О. Вахнянина у Празі. Курінний ст. пл. скоб інж. Е. Кульчицький, 21 членів. Звичайні сходини куріня одбувалися майже що-тижня спільно з IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської. По сходинах курінів відбувалися сходини таборового гуртка. Обговорено цілий ряд справ, напр. джемборі, літні табори, Пласт на Закарпатті, пластові проби та инше. 22. січня були спільні святочні сходини. Курінний інж. Е. Кульчицький подав доповідь про українську справу й світові події зперед 15 літ, а член Команди СУПЕ О. Семчишин говорив про значіння 22. січня для України. Бр. Комендант промовляв про визвольні змагання України та про заповіти 22. січня в світлі пластових ідеалів, підкреслюючи вкінці загальний для всіх без винятку обовязок невпинної, запопадливої, солідарної праці для рідного народу. Зі свята вислано привіт новозаснованому відділові СУПЕ у Відні, що має назву «Курінь 22. Січня». Між учасниками свята переведено збірку на будову Українського дому в Празі для Музею Визвольної Боротьби України. 26. лютого на спільних сходинах з участю гостей з поміж студенства українець з Канади п. П. Лазарович, що перебуває на студіях українознавства в Празі, зробив відчит про українську працю в Канаді (колонізаційну, загально-культурну і націон.-просвітню). 12. березня на спільних сходинах бр. Л. Блажейовський прочитав реферат про Президента ЧСР Т. Г. Масарика з нагоди 83-ліття з дня народження Президента. На цих же сходинах бр. Комендант мав доповідь на тему: «Дисципліна в Пласті» (Пласт і військо, Пласт і політика).

ПЛАСТУНИ НА УКРАЇНСЬКИХ МОГИЛАХ У ПРАЗІ 1. ЛИСТОПАДУ 1932.
Світлив Л. Янушевич.

5. Курінь Ст. Пл. «Бурлаки» в Брні, членів 17 (6 розвідчиків, 9 учасників і 2 прихильники). Курінь відбув 2 сходин і Курінну Раду дня 18. II. 1933. На програму Ради були між иншим: інформаційний реферат в чеській мові для гостей-чужинців «Розвій Укр. Пласту й його завдання», біжучі справи (джемборі, стрічі й звязки з чеськими клюбами), привіти делеґатів чеських клюбів й окружного Коменданта д-ра Черного й инш. Курінь поділено на 3 гуртки, що одно-

часно сповнювали ролю певного рода референтур (наприклад: діточа, джемборі, пласт. вміння та инш.). Сходини кожного з гуртків відбувалися що-тижня й на них побіч пластового вишколу порушувано біжучі справи куріня, проекти й спосіб їхнього переведення в життя. 4. III. ц. р. курінь відсвяткував річницю Крут. Зорганізовано 4 гуртки стрілецьких дітей і на їхніх сходинах у першу чергу звертається увагу на національне виховання. Від часу до часу відбуваються спільні сходини всіх діточих гуртків, що звязані з діточими забавами й є рівночасно змаганнями між поодинокими гуртками. З діточих свят підготовано свято св. Миколи, ялинку й діточу вечірку. Програми виповнювали діточі коляди, инші пісні, національні танці, декламації й гри. 27. III. ц. р. курінь підготував цілоденну прогульку, в якій взяли участь і нечлени куріня. В гуртках провадяться курси: музики, картографії, стенографії, ведеться збірка на фонд джемборі. Курінь брав участь у громадському житті (академії, свята, концерти), чи то в орґанізованій формі, чи як поодинокі члени в инших орґанізаціях. Готує свято весни (на початок травня) з ширшою програмою (реферати, ритмічні вправи, танці, пісні й инш.), звязане з нічною прогулькою і іменованням учасників. Плянує кілька пластових прогульок, стрічу з чеськ. пластунами й двотижневий діточий табор (кінець червня) під Брном, що буде на взір табору новиків.

Пластприят у Празі. 6. лютого ц. р. відбулися річні загальні збори. Ухвалено й надалі помагати Укр. Пластові в його праці та прилюдних виступах, спеціяльно що до джемборі, вечорів, то=що.

Пластприят у Ржевницях. 26. лютого та 12. березня ц. р. відбувалися в Ржевницях загальні збори. Голова Пластприяту — д-р П. Богацький зробив доповідь на тему: «Основні принципи пластового виховання». Обрано нову управу: голова — д-р П. Богацький, члени: проф. А. Чернявський та проф. І. Паливода.

КУРІНЬ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ при Українській Гімназії в Ржевницях.

Курінь почав свою працю 5. III. 1933 і має 18 членок (3 гуртки: «Скитальці», «Чайка» та «Ластівка») та ще два гуртки жабенят (15 душ) з учениць 1 і 2. кляси. Курінна — с. Н. Опищуківна, що веде також один гурток жабенят; другий гурток веде с. А. Лисянська. 2. квітня курінь улаштував святочну академію на честь своєї патронки з виставкою праць пластунок. На сцені був прикрашений укр. прапором портрет Л. Українки, праця пл. А. Лисянської. Коло портрету — почесна варта. На початку було урочисте вручення курінного прапору с. Я. Тимофієвій. Далі йшли виступи пластунок: ритмічні вправи, співи, декламації, укр. танці. Академія мала успіх. З зібраних кч. 163.90 покрито всі витрати та ще 30 кч. курінь пожертвував на допомоговий комітет при гімназії, а 10 кч. на будову Укр. Дому в Празі. Загальну увагу звернув на себе цікавий *«Пластовий діялог»*, написаний для цього свята.

Пласт на Закарпатті.

(Редакція просить присилати їй стало відомости про Пласт на Закарпатті).

Рахів. Кіш — 8 курінів, кошовий Яків Шепель, фаховий учитель; 25. хлопячий курінь ім. Й. Пешека, 16 членів, курінний Яків Шепель фаховий учитель; 32. хлопячий курінь ім. Івана Мазепи, 15 чл., курінний Ю. Боршош-Кумятський, фаховий учитель горож. школи; 26. дівочий курінь ім. Марійки Підгірянки, 26 чл., курінна О. Меґелова, фахова учителька; Курінь старших пластунів, 14 чл., курінний М. Меґела (заступник окружного звітодавця), фаховий учитель; два звязки вовченят, два взязки лисичок, разом 97 членів, провідниці О. Воронівна, П. Чоповцівна. Разом 168 пластунів (-ок), 3 провідниці, 3 провідники (бр. О. Галос на відпустці). Пласт відновив у березні 1932 бр. Шепель. Половина пластунів має перший пластовий іспит, решта готується. Частина готується до другого пластового іспиту, що будуть складати весною. На весну проєктують окружне пластове свято.

Великий Бичків. 2 куріні — 92 членів. Збірний провідник В. Петрицький, директор Горожанської школи. 1) 23. хлопячий курінь ім. Михайла Драгоманова, 22 чл. (плюс 25 вовченят), курінна Сеня Бойчук, учит.; 2) 24. дівочий курінь ім. Марії Підгірянки, 21 чл. (плюс 24 лисички), курінна Миколая Божук, фахова учителька.

Ясіня. Збір — 3 куріні, 46 чл.: 1) хлопячий курінь, 17 чл., провідник Г. Дубик, директор горожанської школи; 2) хлопячий курінь, 17 чл., курінний д-р От. Масенко; 3) дівочий курінь, 12 чл.

Мукачево (і округ). 7 курінів — 185 членів, збірний провідник інж. Л. Романюк. 1) 10. дівочий курінь ім. Петра Дорошенка, 26 чл., плюс 4 лисички.; курінна С. Мадярівна. 2) 3. хлопячий курінь ім. О. Вахнянина, 66 чл., і три вовченят; провідник І. Гедеш. 3) *В Підгорянах:* хлопячий курінь ім. Івана Мазепи, 15 членів і 4 вовченят; курінний Е. Телінґер. 4) *У Кольчині:* хлопячий курінь ім. О. Тисовського, 10 чл. і 12 вовченят; курінний Ю. Куруц; 5) дівочий курінь, 7 членів і 5 лисичок; курінна М. Оленушинець. 6) *У. Кузьмині:* хлопячий курінь ім. Івана Богуна, 15 чл. і 18 вовченят; курінний М. Киштулинець. 7) *В Страбичові:* хлопячий курінь ім. гетьмана Сагайдачного; курінний Д. Останчук.

У Мукачеві орґанізуються звязки вовченят і лисичок при народній школі, приблизно по 30—40 членів. Вже провадяться сходини і праця йде добре. Далі мають відновити курінь імени Павловича при горожанській школі, де він заник кілька літ тому за браком провідника. З важніших пластових підприємств на протязі цього року була Союзова Академія (українських, мадярських та жидівських пластунів), що пройшла з величезним успіхом. Пластуни нетерпляче чекають весни, коли зможуть одбувати однодневні табори. В половині березня відбудеться перший пластовий іспит.

На жаль, серед дорослих мало хто розуміє вагу пластового виховання, і тому вся праця лежить на де-кількох особах.

Берегово. Усіх членів 212. При ґімназії 82, при горожанській школі 70, при народній — 60. З того 143 пластунів та 69 пластунок. Вожд проф. С. Ілляшевич, його заступник проф. К. Заклинський, окружний звітодавець — інспектор Іван Гриць. 1) 8. хлопячий курінь ім. Івана Богуна 68 чл., курінний Іван Цегла, 7 гуртків; 2) 9. дівочий курінь ім. Олени Пчілки 14 чл., курінна Ліда Манжула (обидва при ґімназії); 3) хлопячий курінь ім. Пилипа Орлика, 25 чл. курінний Василь Кузьмик; 4) дівочий курінь ім. Лесі Українки, 45 чл., курінна Ярослава Свободівна (обидва при горожанській школі); 5) хлопячий звязок вовченят, 30 членів; 6) дівочий звязок лисичок, 30 чл. (обидва при народній школі), провідник бр. Савчук.

При Пласті існує Пластова Рада (щось на взір «Пластприяту», але членів вибірають самі пластуни). Також мають свій пластовий хор.

У курені ім. Івана Богуна: 35 пластунів мають перший іспит, 2 — другий. У курені ім. Олени Пчілки є 8 членів з першим пластовим іспитом, 1 — з другим. При курінях є санітарний гурток та гурток спортовців, що має репрезентувати Пласт на спортових змаганнях. У жовтні пластуни з ґімназії (брат Кузьмик) заложили Пласт при горожанській школі. А 18. листопаду 1932 бр. Савчук заложив Пласт при народній школі.

В осени 20 берегівських пластунів їздило на З'їзд до Королева над Тисою, де дали свої точки до загальної програми. 28. жовтня пластуни з ґімназії виступали на академії в ґімназії. А пластуни з горожанської школи на міській академії. Пізніше пластуни їздили й виступали на Ґуняді-Хутір, де є наші пла-

стові частини. 18. XII. влаштували миколаївське свято. Під новий рік та під свято Йордана ходили колядувати. 14. II. 1933 дали представлення «Скупарь» Моліера. 7. III. 1933 виступали з танцями та співами на міській академії в честь президента Масарика. 12. III. 1933 було свято Шевченка, де вже виступали новозгуртовані вовченята й лисички. Подала *Г. Манжула.*

Участь у світовому джемборі.

5. лютого 1933 в Ужгороді відбулося ширше засідання Краєвої Пластової Старшини Українського Пласту Закарпаття в присутности заступників усіх пластових округів. Ухвалено вислати делеґацію на Світове Джемборі: 35 пластунів і 25 пластунок. Провід заїзду: репрезентаційний начальник бр. кр. звіт. інспек. Ю. Ревай, с. начальниця пластунок А. Устіяновичева, заступник начальника (реф. програмовий і звязку) бр. зб. пров. Ю. А. Шереґій, скарбник-обозний бр. орґ. реф. І. Роман, командант табору в Ґеделе бр. заст. окр. звіт. В. Свереняк. Делеґація готує виступи: 1. Мішаний хор, концертові й пластові пісні, богослуження (дириґент бр. Евг. Шереґій) та одноактівки з пластового та народнього життя (у ріжних мовах). 2. Народню і пластову виставку українського мистецтва Закарпаття. 3. Спортові пластові виступи. 4. Українські народні танці. 5. Ріжний програм до трьох ватер. 6. Видання книги про Український Пласт на Закарпатті в кількох мовах (з ілюстраціями).

Провід заїзду влаштовує двохтижневий підготовчий табор у Солочині від 15. VII. ц. р. і закликає всіх, кому дорога свідома молодь українського народу на Закарпатті, присилати дари грошеві та експонати для виставки на адресу: І. Роман, урядник, Ужгород, Підкарпатський Банк.

Подорож Хустського Пласту до Горінчова.

Щораз більше сімпатій здобуває Пласт на провінції. Хустські пластові куріні (7, 98 пластунів -ок) часто виїздять до близьких сіл, улаштовуючи там прилюдні виступи, що кінчаються здебільшого заложенням нових пластових курінів. В окрузі є 4 пластові куріні в Буштині, 117 душ, 2 в Унієві — 38 душ, 2 в Тереблі — 48 душ та 1 в Солдобоші — 16 душ, разом — 9 курінів з 219 членами. Цілий пластовий округ має 16 курінів з 317 пластунами й пластунками.

12. лютого ц. р. відбулася подорож Хустських пластунів до Горінчова (більше село — 30 км. від Хусту). Вона цікава тим, що селяне самі зібрали (наколядували в час Різдвяних Свят) коло кч. 100.— та, запросивши пластовий хор на цей день, найняли автобус і зі згаданих та ще власних грошей оплатили його, щоб «привіз наших пластунів до нас»! Мішаний пл. хор під проводом збір. пров. бр. Ю. А. Шереґія, провідниці с. А. Шереґієвої та дириґента хору бр. Е. Шереґія в числі 28 душ, всі в повних пластових одностроях, привітав у Горінчові голова читальні, рухливий селянин Томишин. Спершу хор відспівав у грекокат. церкві службу божу; місцевий парох опісля заявив, що ніколи ще не було стільки народу в церкві; всіх захопив хоровий спів. Членів хору розібрали селяне і місцева (також і чеська) інтеліґенція на обід. Потім хор улаштував о 3-ій год. дня для шкільної молоді, а о 5-ій год. для громадянства концерт-академію. В програму входили: промова про Пласт, 9 концертових хорових пісень, 3 колядки, укр. танці — Катерина, Гопак, Подільський козачок та Запорозький козак, 4 декламації та ритмічна руханка під спів. В перервах ґрамофон грав українські пісні.

Виступ скінчився з великим успіхом у $7^1/_2$ год. вечора. Голова читальні, заступник і парох щиро дякували, а чистий дохід (коло 150 кч.) передали Хустському Пластові на фонд Джемборі. В церкві і перед нею було зроблено кілька світлин учасників заїзду та селян. Місцеві учителі бр. і с. Шутки та бр. Е. Шереґій, до речи член 2. Куріня Ст. Пл-ів у Хусті, дуже прислужилися до улаштування цього свята. Цим і улекшено заложення Пласту в Горінчові.

Український Пласт в Америці.

Сестра С. Перестюківна орґанізувала другий український пластовий відділ в Америці, на цей раз в Джерси Сіті коло Ню Йорку. Відділ має 50 членів — 30 дівчат, а 20 хлопців. Пластові сходини відбуваються там два раза тижнево, а в першім відділі, в Ню Йорку — один раз. С. Перестюківна замовила в СУПЕ 50 пластових відзнак.

Українська преса в Америці, головне «Свобода», Ню Йорк, та «Українські Вісти», Едмонтон раз-у-раз містять ріжні статті й замітки про Пласт, надіслані СУПЕ або свої власні.

Скавтська орґанізація молоді в Америці. Часопис «Дніпро», що виходить у Філаделфії, надрукував у ч. 23 від 1. грудня 1932, у відділі «Молода Україна», начерк статуту орґанізацій української молоді при українських православних церквах в Америці. В цей начерк входить також і окремий *статут для скавтів*, що говорить про цілі і програму та заряд скавтів і однострій.

Канада. Виклад про Пласт. У програмі з'їзду Українців-Католиків Саскачевану 29. грудня 1932 р. в Саскатуні був між иншим також виклад «Пласт» скавтмастера Б. Корчинського, учителя з Голдфест, Канада.

Народній Дім в Едмонтоні почав орґанізацію відділів Пласту при цій інституції. Перші сходини були 28. січня 1933.

Ріжне.

«МОЛОДЕ ЖИТТЯ» НА ЕМІҐРАЦІЇ.

(З приватного листа до одного з членів Команди СУПЕ).

...Як би Ти знав, скільки всяких думок, почувань навіває на людину, коли бачить життєвість стремлінь, упертість змагань. Коли я вперше побачив, а радше вперше почув, а потім побачив, що Ви, там — на еміґрації, продовжуєте видавання нашого пластового офіціоза, коли проглянув, що думаєте і як думаєте, справді якось радісно стає! Значить, ще живе «іскра й охота». Не ми, то другі, свобідніші за нас, продовжують велике діло. А чи знаєш Ти, що оттаке маленьке число тепер «Вашого «М. Ж.» зробить куди більше, нім давніше? Чи знаєш, що одним числом ми ділимось і читаємо його «від дошки до дошки», коли раніше ледви чи глянув дехто? Всеж поява «М. Ж.» настроює кожного з нас дуже бадьоро. Думками ми все одні, звязані мимо кордонів нероздільно. Радимо собі, як можемо, лиш щоби держатися вкупі. А Ви там, свобідніщі, легкіщі тепер, робіть нам шлях. Піддержуйте нас на духові. *Ф. Б.*

Пластун-Skaut, часопис пластової молоді. Рік XI. Ч. 1-2 вересень-жовтень 1932, 8 ст. канцел. формату. Ч. 3-5, листопад-грудень 1932 і січень 1933, 8 стор. Ч. 6, лютий 1933, 6 стор. Пластун-Скавт, часопис українського Пластового Уладу на Підкарпатті. Редаґує колеґія. Відповідальний редактор Юліян Ревай, Ужгород. Виходить раз на місяць на правах рукопису. Річна передплата кч. 10.—. Адреса редакції і адміністрації: І. Роман, Ужгород, Підкарпатський Банк. Окреме число 1 кч. (Пластун-Скавт виходить на циклостилю).

В чужій пресі. Фотоґрафії з життя Українського Пласту в Краю уміщені в часопису чеських пластунів «Skaut-Junák»: річн. XVIII. (1921—32), чч. 8, 9, 10; річн. XIX. (1932—33), ч. 5. «Скаут Юнак» у ч. 6 за 1933 р. умістив переклад дуже цікавого пластового оповідання «Чугайстир» з «Українського Пластуна». Переклав Д. Козицький.

Світова вистава в Шікаґо. Як відомо вже братерству з преси, в 1933 році відбудеться у столітні роковини заложення цього міста, світова вистава. У цій виставі візьмуть також участь цілком самостійно й українці. Там в Шікаґу замає український національний прапор поміж прапорами ріжних держав, як рівний з рівними. Українці з Шікаґо усвідомили собі вагу цієї виставки. Українські павільони, що там будуть, мають репрезентувати цілий український нарід, його культуру, мистецтво та инші здобутки. Український Виставовий Комітет в Шікаґо старається поширити свою акцію на инші місцевости, а також на Край. Український Пласт має улаштувати на виставі в Шікаґо також свій відділ: 1. щоб показати чужинцям з усього світу, що ту виставу будуть одвідувати, що є на світі і український пласт, і який він, 2. щоб пропаґувати пласт серед українців в Америці, зокрема серед молоді.

Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі закликає всіх українців складати датки на бібліотеку, надсилати їй книжки, ріжні памятки. Адреса: Bibliothèque Ukrainienne Simon Petlura. 41, rue de la Tour d'Auvergne. Paris 9. France.

Виправити! У ч. 3-4 «М. Ж.» проскочили прикрі друкарські помилки, а саме: У вірші «Натяк» рядок «чимало в куріні у нас» треба читати так: «чимало в курінї в нас». У вірші «Добрий вчинок» 13 рядок «самотного в пустелю задума завела» треба читати так: «самотного в пустелю задума завела».

«МОЛОДЕ ЖИТТЯ», часопис Укр. Пласту. Ч. 5—6, квітень 1933.

ЗМІСТ:

		Ст.
1.	Світовий Начальник Бейден-Повелл (з ілюстр.)	1
2.	Відповідь поетові, вірш, *Ір. Наріжна*	2
3.	Крути, *О. С.*	2
4.	Пластова веселість, *М. Степчишин*	3
5.	Т. Шевченко. *(Портрет та слова з Кобзаря)*	4
6.	Лісова школа, *Д. Козіцький*	5
7.	Пласт, як виховничий систем, *Петро Зленко*	8
8.	Пластун-самітник, *інж. Е. Кульчицький*	10
9.	Розвій старшого пластунства та його обличча в момент розвязання, *Чорний Вуж*	12
10.	Спогади про Пласт на Україні та на чужині, *Юрко Гончарів-Гончаренко*	15
11.	Пласт на Україні, *Евген Деслав*	16
12.	До історії Пласту на Україні, *Тигр (П. Богацький)*	16
13.	Пласт у Беретові на Закарпатті, *Г. Манжула*	18
14.	«Червона Калина», *Горлиця (А. Чернявська)*	19
15.	Преса про Український Пласт за 1932 р., зібрала *Волошка*	20
16.	З життя СУПЕ: IV. Загальний З'їзд СУПЕ. Пластовий ранок у Ржевницях. (з ілюстр.). Звязок новиків у Братіславі, *Н.* IV. К. Ст. Пл-ок ім. О. Кобилянської в Празі. XIII. К. Ст. Пл. «22. Січня» у Відні. XI. К. Ст. Пл. ім. Ф. Черника, Грац. III. К. Ст. Пл. ім. О. Вахнянина в Празі (з іл.). Пластприят у Празі. Пластприят у Ржевницях	21
17.	Курінь ім. Лесі Українки	24
18.	Пласт на Закарпатті (Рахів, Вел. Бичків, Ясіня, Мукачево й округ, Берегово, подала *Г. Манжула).* Участь у світовому джемборі. Подорож Хустського Пласту до Горінчова	25
19.	Український Пласт в Америці	26
20.	Ріжне	27

Ціна подвійного числа 5 кор. чеськ. (15 амер. центів) з пересилкою. — Видає Союз Українських Пластунів-Еміґрантів. — Відповідальна редакторка п. Марія Ґоттлібова. — Головний редактор проф. О. Бочковський. — Адреса адміністрації: E. Wyrowyj. Praha-Vinohrady, Chodská 16. Czechoslovakia.

»MOLODE ŽYTTIA«, č. 5.—6., duben 1933.

OBSAH: 1. Světový náčelník Baden-Powell. 2. Odpověď básníku, báseň, *Ir. Narižna.* 3. Kruty, *O. S.* 4. Skautská veselost, *M. Stepčyšyn.* 5. T. Ševčenko. 6. Lesní škola, *D. Kozickyj;* 7. Skauting, jako výchovný systém, *P. Zlenko.* 8. Skaut-jednotlivec, *ing. E. Kulčyckyj.* 9. Vývoj old-skautingu a jeho obličej v momentě rozpuštění, *Čornyj Vuž.* 10. Vzpomínky na skauting na Ukrajině a v cizině, *J. Hončariv-Hončarenko.* 11. Skauting na Ukrajině, *E. Deslav.* 12. Z dějin skautingu na Ukrajině, *Tygr.* 13. Skauting v Berehově na Podkarpatské Rusi, *H. Manžula.* 14. »Červená Kalyna«, *Horlycja.* 15. Tisk o ukrajinském skautingu za r. 1932, *Vološka.* 16. Ze života SUPE. 17. Oddíl L. Ukrajinky. 18. Skauting na Podkarpatské Rusi. 19. Ukrajinský skauting v Americe. 20. Různé.

Передплачуйте «ВОГНІ», місячник української молоді!

Передплата річно 3.50 зл. п. (кч. 14.—), піврічно 2.— зл. п. (кч. 8—.), поодиноке число 35 сот. (кч. 1.50) з пересилкою.
Адреса редакції й адміністрації: *Львів, Корняктів І.*

«Вісти СУПЕ» виходять щомісяця з додатком *«Порадник провідника»*. Ціна окремого числа 1 кч. (3 амер. центів), з пересилкою. З постанови Команди СУПЕ передплата для всіх пластунів і пл. частин обовязкова. Попередні числа Вістей 1-19 можна набувати по 1 кч. з пересилкою. Поштове конто СУПЕ в Празі ч. 80.802.

»Molode Žyttja«, časopis ukrajinských skautů, vychází 4krát ročně. Vydavatel a majitel Svaz ukr. skautů emigrantů. Hlavní redaktor doc. O. Bočkovskyj. Odpovědná redaktorka sl. Marie Gottliebová, Praha-Vinohrady, Kolínská 12. Adresa administrace a Svazu: Praha XII, Chodská 16, E. Wyrowyj. Tiskem Legiografie, Praha-Vršovice, Sámova 665. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. č. 192.787-VII.-31.

Ціна 5 кор. чеськ.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 047359051